BESÂİRU'L -KUR'AN

قَدْ جَآءَكُمْ بَصَآئِرُ مِنْ رَبِّكُمْ

[illegible]

[illegible]

"DOĞRUSU SİZE RABBİNİZDEN APAÇIK BASİRETLER GELMİŞTİR; KİM (ONLARLA) GÖRÜRSE KENDİ LEHİNE VE KİM DE KÖRLÜK EDERSE KENDİ ALEYHİNEDİR. BEN SİZİN BEKÇİNİZ DEĞİLİM"

(EN'ÂM 104)

CİLT: 1

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ (Sayfa 3-6)

MUKADDİME (Sayfa 7-73)

1- Fâtiha 1-7 âyetler (Sayfa 74-135)

2- Bakara 1-73 âyetler (Sayfa 137-541)

ÖNSÖZ

Hamd bizi insan olarak yaratan, bizi muhatap kabul ederek kitabını gönderen, bizi vahyiyle, mutlak bilgisiyle şereflendiren âlemlerin Rabbine aittir. Salât u selâm kulluk örneğimiz, pîşdârımız, sevgili efendimiz Hz. Muhammed Mustafa (s.a.v) efendimize ve onun pak ashabına aittir.

İmam Hatip yıllarında direk ve en direk Kur'an'ı anlatan Arapça ve Türkçe kitaplara yöneldim. Kulluk kitabımızı ve onun pratiği olan Resûlullah efendimizin sünnetini tanımadan Allah'ın istediği kulluğu yaşayabilmemin imkânsızlığına olan kesin inancım, beni yoğun bir şekilde vahye yönlendirdi. Kur'an'la alâkalı bir altyapımın oluşması için önce çeşitli meâllerden sayısını şu anda hatırlayamayacağım kadar hatim indim. Her hatmimde Besâir olan kitabımız bana derin ufuklar ve bakış açıları kazandırdı. Bu arada Kur'an'la beraber başta kütüb-i sitte olmak üzere hadis kitaplarını okudum. Sünnetin, Kur'an'ın ikinci derecede müfessiri ve beyân edicisi olduğuna inancım, beni yoğun bir şekilde sünnetle meşguliyete yönlendirdi. Sünnetle beraberliğim Kur'an'ı daha güzel anlamama yardımcı oldu. Daha sonra Arapça Türkçe bugüne kadar yazılmış tefsir kitaplarını okumaya çalıştım. Bende kitabımızla alâkalı bir alt yapının böylece oluştuğunu hisseder etmez, hemen çevremden gruplar kurup anlatmaya başladım. Öğrendiğim bölümleri ders gruplarıma anlatmaya başladıktan sonra kitabımıza vukufiyetim daha da derinleşmeye başladı. Anlatarak daha güzel öğrenme imkânına ulaşmayı bizzat tecrübe ettim.

Bunun için her yıl anlattığım grupları artırdım. Kitabımızı bölümlere ayırarak 40-45 civarındaki gruplarıma anlatmayı yoğunlaştırdım. Bu arada ders gruplarından bazı arkadaşlar bu dersleri kasetlere alarak daha geniş kitlelere ulaştırmayı denediler. İlk planda 40 kadar kaset piyasaya yayıldı. Dinleyenlerden memnuniyet beyanları gelmeye başlayınca, bir 40 kaset daha yapıldı. Daha sonra baştan sona Bakara sûresi çıktı. Bu kasetler pek çok müslümanın evine girdi, bir çok radyo bu kasetleri yayınladı. Allah'ın yardımıyla pek çok müslüman Kur'an ve sünnete yöneldi. Okuyanlar, araştırmaya yönelenler çoğaldı.

Daha sonra pek çok müslümandan bu derslerin kitap haline getirilmesi ve bilhassa ders yapan müslümanların istifadesine sunulması konusunda yoğun talepler geldi. Hattâ bizzat ya da telefonla bana ulaşan bir çok kardeşimiz çevrelerine Kur'an anlatmaya başladıklarını, bu kasetleri yazıya aktarıp istifade etmek için uğraştıklarını, kasetlere alınan bu sohbetlerin yazıya dökülmesinin kendileri için çok yardımcı olacağını söylediler. Bunu ciddi ciddi düşündüm. Zaman zaman vahiy öğrenip, onunla kendilerini diriltip, etraflarının dirilişini de kendilerine dert edinmiş samimi Müslümanlara teşvik olsun diye çalışma notlarımdan fotokopiler gönderdim. Ama çok uzaktaki Müslümanların bu bilgilerin kitap haline dönüşmesi talebi ısrarla devam etti. Oturup bir kenarda donuk bir kitap yazmayı sevmediğim için kitabın bu derslerden oluşmasını uygun gördüm. Çünkü erkeğiyle-kadınıyla, genciyle-yaşlısıyla, talebesiyle-esnafıyla her sınıf insanın arasında, onların hayatlarına indirgeyerek, örnekleyerek oluşacak bir kitabın daha güncel, daha canlı ve kalıcı olabileceğini düşündüm.

Ders grubu arkadaşlarımın arasında en az beş kere anlattığım ve her anlatışımda biraz daha olgunlaştırdığım her bir Kur'an bölümünü altıncı veya yedinci anlatışımda cebimde taşıdığım teyibe kaydettim. Bu kasetleri yine burada şükranla yad ettiğim bir grup talebe kardeşim büyük bir gayret ve samimiyetle çözüp kâğıda aktardılar. Rabbim hepsinden razı olsun. Yazıya aktarılan bu metinler üzerinde bilgisayarda çok az bir tashih çalışması yaptıktan sonra Rabbime sonsuz şükürler olsun ki, siz değerli Kur'an dostlarına bir kitap halinde sunmaya bizleri muvaffak kıldı. Sadece bir tek Müslüman'ın bile bu çalışmam vesîlesiyle hidâyete ulaşması, benim için dünya ve içindekilerin tamamına sahip olmaktan daha büyük mutluluk sebebi olacaktır.

Bizden önce bu kitabı anlamaya çalışmış, anladıklarını bizimle paylaşarak bizim dirilişimize sebep olmuş selefimizden Allah razı olsun. Bizler sadece onların kitaplarını okuyarak kitabımızı öğrenmeye, öğrendiklerimizle kendimizin ve çevremizin dirilişine vesile olmaya çalıştık. Her Müslüman'ın görevi budur. Her Müslüman vahyi okumak, öğrenmek, kendinin ve ulaşabildiği çevresinin dirilişine vesile olmakla mükelleftir. Ben sadece kitabımızla alâkalı söz söyleme yetkisine sahip olan selefimizin yazdığı kitaplar aracılığıyla, kitabımızın bana söylediklerini sesli düşünerek çevremdekilerle paylaşmaya çalıştım. Pek

tabiidir ki bunlar benim kitabımın bana söylediklerdir. Bunlar benim kitabımdan anladıklarımdır. İnşallah sizler de okuyun, sizler de başvurun kitabınıza, sizin kitabınız da size benim anladıklarımdan çok daha mükemmel anlayışlar kazandıracaktır. Değilse yirmi yıldır Kur'an anlatmaya çalıştığım hiçbir Müslüman'ı kendi anlayışıma çağırmadım. Hiç kimseye; "Benim gibi düşünün, benim gibi anlayın, benim gibi yaşayın, beni örnek alın, beni takip edin" demedim. Ömrüm boyunca Allah kullarını vahye çağırdım. Ben bu kitabı ve bu kitabın pratiği olan Resûlullah efendimizin sünnetini okuyup öğrenmeye çalışıyorum. Gelin siz de mutlak doğru olan Allah kitabına ve yasal örneğimiz olan peygambere yönelin. Bizi ve bizim gibileri örnek alırsanız, biz de çakılır kalırsınız. Ancak bizim kadar Müslüman olabilir, bizi bir adım öteye geçemezsiniz dedim.

Yıllardır Müslümanların arasında yaptığım Kur'an sohbetlerimden oluşan bu kitabım elbette temel değildir, eksiksiz, kusursuz değildir. Elbette benim anlayışımın dışında da çok güzel anlayışlar vardır. Müslümanların dinine zarar verecek bir yanlışımı tespit eden kardeşlerimin Allah için kardeşini uyarmaları bir kardeşlik görevidir.

Bu sohbetlerimle, bu çalışmamla ilkokul seviyesinde eğitim görmüş, Arapça bilmeyen Müslüman kardeşlerimi hedefledim. Her meslekten, her seviyeden halk tabakasından oluşan insanlarla ders yaptım. Bu yüzden ilim ehlini ilgilendiren bir çok tartışma konularına girmemeye özen gösterdim. Çünkü bu tartışmaların pek çoğu onların dünyasını pek fazla ilgilendirmiyor. Gramer üzerinde fazla durmadım. Harfî mânâ ve i'rap üzerinde de fazla yoğunlaşmadım. Selefimiz Allah kendilerinden razı olsun bu konular üzerinde uzun uzun bilgiler vermişler. Ben sohbetlerimde daha ziyade; "Rabbim burada bana ne dedi? Rabbim bu âyetinde benden ne istedi? Ben bu bölümü nasıl anlayacağım? Bununla hayatımı nasıl düzenleyeceğim?" Daha çok bu konu üzerinde yoğunlaştım. Âyetlerin daha güzel anlaşılabilmesi için sosyal hayatımızdan örneklemeye çalıştım.

Pek tabiidir ki yazı diliyle konuşma dili arasında çok farklılıklar vardır. Yazı dilinin cümle kuruluşlarıyla, konuşma dilininkiler çok farklıdır. Yazı dilinde özne, yüklem, tümleç uyumu vardır. Ama konuşma dilinde bunların düzgünlüğüne riâyet zordur. Onun için konuşma dilinden oluşan elinizdeki bu kitabımı okurken çok zorlanacağınızı biliyorum. Konuşma dilindeki yüklem tekrarlarının, dinleyenlerin anlayı-

şına yardımcı olmasına karşılık, yazıya aktarılışı sebebiyle bunun tamamen aksine sizi sıkacağını da biliyorum. Bir de üstelik ilk okul seviyesinde eğitim görmüş insanları hedeflediğim için, konuşmalarımda ısrarla kitabî cümlelere yer vermemeye çalıştım. Vasat tahsil seviyesindeki insanların anlamakta güçlük çekecekleri kitabî cümlelerden ısrarla kaçındım. Çünkü bugüne kadar pek çok insana kulluk kitabını anlayabilmeleri ve Allah'ın istediği gibi kul olabilmeleri için okumalarını tavsiye ettiğimizde, genellikle Müslümanların şu mevcut yazılmış kitapları anlamakta zorluk çektiklerini, bu konudan şikâyet ettiklerini çok duymuşumdur. Onun için halkın anlayabileceği bir dil kullanmaya çalıştım. Tabii burada bu konuşmalarımı kasetlerden yazıya aktaran kardeşlerimin Türkçe dilbilgisi kapasiteleri de etkili olmuştur. Konuşmanın neresinde virgül, neresinde ünlem, neresinde nokta konacağı, nerede paragraf yapılacağı pek tabiidir ki onların dilbilgisi bilgisiyle sınırlı olmuştur. Ezcümle bugüne kadar çokça kitap okumuş, kitabî cümlelere alışmış kardeşlerimden bu kitapta karşılaşacakları yazı diline ters gelebilecek cümle kuruluşlarından ötürü bağışlamalarını dilerim.

Yine elinizdeki bu kitap, takriben yirmi yıl içinde sadece bir grup içinde değil, yüzlerce grup içinde yapılan sohbetlerden oluştuğu için tekrarlar olabilecektir. Bir gruba anlattığım bir örneği, bir başka gruba tekrar anlatma gereği duymuşumdur. Bir grupla tanımaya çalıştığımız bir âyetin yorumuyla ilgili söylediklerimi bir başka grupla tanımaya çalıştığımız benzer başka bir âyetin yorumunda da söylemişimdir. Üstelik bu sohbetleri yaptığımız ilk yıllarda bunların bir kitaba dönüşeceği fikrimin de olmayışından ötürü, okuyucu için bu tür tekrarların sıkıcı olabileceği endişesini de taşıyorum. Bütün bu olumsuzlukların yanında bilhassa Kur'an'ı çevrelerine anlatma gayreti içinde olan kardeşlerimizin istifade edebileceklerine inancım sonsuzdur. Müslümanların istifade etmeleri, başkalarına da duyurmaları, duadan eksik etmemeleri dileğiyle.

ALİ KÜÇÜK
30 MAYIS 2003
KONYA

MUKADDİME

Kur'an'ı anlamanın yolu:

A- *Kur'an'ı anlamanın birinci yolu yine Kur'an'dır. Kur'an'ın ilk müfessiri yine Kur'andır.*

"Elif, Lâm, Ra. Bu kitap, hakim ve haberdar olan Allah tarafından, Allah'tan başkasına kulluk etmeyesiniz diye âyetleri tahkim edilmiş (Sağlamlaştırılıp kesin kılınmış), sonra da uzun uzadıya açıklanmış bir Kitaptır.

(Hûd 1,2)

Tüm zamanları, tüm mekânları, tüm insanlığı kapsayan bu kitabın âyetleri bir yasa, bir ferman, bir yazgı ve hayat programı olarak tahkim edilmiş, sağlamlaştırılmıştır. Hiçbir gücün bu kitabın âyetlerini nakzetmesi, kaldırması, ilga edip değiştirmesi mümkün değildir. Kıyamete kadar hiçbir gücün, hiçbir varlığın bu kitabın âyetlerinden daha güzelini ortaya koyması mümkün değildir. Tıpkı Allah'ın şu öteki âyetleri olan semâvat gibi, yıldızlar gibi tahkim edilmiş, sağlamlaştırılmış, bozulmaktan, tahrifattan korunmuştur. Kalpte olan, kabulde olan, Levh-i Mahfuz'dan dünyaya yansıyan bir kitabın âyetleridir bunlar. Hayata hakim olan, hayata hükmeden, hayatın tümünde söz sahibi olan bir kitabın âyetleridir. Zira Kur'an hangi konuda ne diyorsa, o değişmeyen bir yasadır. İyi kötü, hayır şer, hak bâtıl, adâlet zulüm, iman küfür, cennet cehennem, hayat ölüm konusunda tek hâkim, tek kıstas bu kitaptır.

Âyetin beyanıyla C. Hak kitabının âyetlerini tahkim buyurduktan sonra da onları tafsîl ettiğini, açıkladığını, herkesin anlayabileceği, herkesin uygulayabileceği, herkesin kendisiyle yol bulabileceği, her-

kesin kendisiyle hayatını düzenleyebileceği açık bir hale getirdiğini haber veriyor. Veya fâsılalı fâsılalı, bölüm bölüm, sûre sûre, âyet âyet hükümlerini beyan etmiştir. Kitabındaki bir âyetin kapalılığını daha sonra gelen başka bir âyetiyle tafsîl buyurmuş, açıklığa kavuşturmuştur. Bakara'nın evvelindeki bir âyeti, ileriki bölümlerde gelecek bir âyetle veya Âl-i İmrân'da gelecek başka bir âyetle açıklayıp tefsir etmiştir.

"Ey Muhammed! Cebrâil sana Kur'an'ı okurken, unutmamak için acele edip onunla beraber söyleme, yalnız dinle. Doğrusu o vahyolunanı kalbine yerleştirmek ve onu sana okutturmak Bize düşer. Biz onu Cebrâil'e okuttuğumuz zaman, onun okumasını dinle. Sonra onu açıklamak Bize düşer."

(İnsân 16,19)

Vahyin inişi esnasında Allah'ın Resûlü kendisine gelen âyetleri unutmamak, bir an evvel bellemek, ezberlemek ve onu insanlara ulaştırmak için nötr halini bozup, dilini hareket ettirmeye başlayınca Rabbimiz onu uyarıverdi: Yo! Yo! Peygamberim! Öyle yapma! Dilini depredip durma! Dilini oynatıp durma! Yâni sana gelen, sana okunan bu âyetleri öğreneceğim, unutmayacağım, ezberleyeceğim diye dilini hareket ettirip, alelaceleye getirip durma işi! Niçin acele etmeye çalışıyorsun? Ne endişen var? Değil mi ki onu biz toplamışız. Onu bir araya biz getirmişiz. Onu biz cem etmişiz. Yâni o harfleri, o kelimeleri, o âyetleri bir araya biz getirmişiz. Onu sana biz okuyoruz. Yâni onun Kur'an'ını da, onun okunuşunu da, onun okunaklığını da biz ortaya koymuşuz. Bu durumda sana düşen, biz onu okuyunca sen onun okunuşuna uyuver. Ya da onun peşinde ol. Yâni onu okumaya, izlemeye devam et, biz hemen arkasından onu sana beyan edeceğiz.

Âyet-i Kerimenin ifadesinden anlaşılıyor ki, Rabbimiz peygamberine indirdiği bir âyetini daha sonra indireceği bir âyetle beyan edip açıklayacağını, tefsir edeceğini müjdeliyor. Peygamberim, sen sana indirdiğimiz âyetlerimizi izlemeye devam et, eğer anlayamadığın bir husus olmuşsa, bu vahyettiğimizi bir başka sûre, bir sonraki sûre beyan edecektir. Eğer bir karışıklık olursa, eğer anlayamadığın bir

husus olursa sen üzülme, daha sonra gelen âyetlerle elbette biz onu sana açıklayacağız. Yâni Kur'an'da bir âyeti anlayamadığımız zaman Kur'an orada bitmedi ki, devam ederiz daha sonraki âyetler onu bize beyan edecek ve açıklayacaktır anlıyoruz buradan. İşte bu ve benzeri âyetlerden anlıyoruz ki Kur'an'daki bir âyetin ilk müfessiri yine Kur'an'dır. Anlamı kapalı gibi bir âyet geldiği zaman, okumaya devam edelim, bir başka âyetiyle Rabbimiz onu bize açıklayacaktır.

B- Kur'an'ı anlamanın ikinci yolu sünnettir. Kur'an'ın ikinci derecedeki müfessiri Resûlullah efendimizin beyanlarıdır.

"Sana da, insanlara gönderileni açıklayasın diye Kur'an'ı indirdik. Belki düşünürler."
(Nahl 44)

Âyet-i Kerimeden çok açık anlaşılıyor ki Rabbimiz tarafından Resûlullah efendimize kitabını beyân görev ve yetkisi veriliyor. Beyân; açmak, açıklamak, bir şeyin üzerindeki kapalılığı ortadan kaldırmak demektir. Demek ki Rabbimizin bu ifadesinden anlıyoruz ki bu kitapta insanların anlayamayacağı, açıklanmaya, şerhe muhtaç şeyler vardır. Ve bunların açıklayıcısı, beyân edicisi de peygamberimizdir. Rabbimiz ona böyle bir görev ve yetki vermiştir.

Aynı sûrenin bir başka âyeti de bu konuyu şöyle anlatır:

"Peygamberim, sana Kitabı, insanların ihtilâf edip ayrılığa düştükleri şeyleri onlara açıklaman için, inanan kimselere de doğru yol rehberi ve rahmet olarak indirdik."
(Nahl 64)

Eğer anlayamadıkları, kavrayamadıkları için bu kitap üzerinde insanlar ihtilafa düşerlerse, kitabın yorumlarını anlayamamışlarsa, sen onlara bunu açıklayıp beyan edesin diye biz bu kitabı sana indirdik buyuruyor Rabbimiz. Demek ki bu kitabın âyetlerinin beyânı Resûlullah efendimize aittir. Demek ki peygambersiz bu kitabın anlaşıl-

ması mümkün değildir. Bu kitabın mübeyyini olan peygambersiz Allah'ın muradının anlaşılması mümkün değildir. Hangi konuyu gündeme getirirseniz getirin, onu peygamber örnekliliğinde anlamak zorundayız. Peygamberin dinde temel oluşunun mânâsı da işte buradadır. Resûlullah efendimiz tarafından açıklanıp beyan edilmezse, insanlar bu kitabın yol gösterisinden istifade edemeyecekler demektir. İşte âyet bunu anlatıyor.

İnşirâh sûresindeki âyeti de böyle anlıyoruz:

"Peygamberim, senin adını, senin şânını yükseltmedik mi?

(İnşirâh 4)

Peygamberim senin şânını yüceltmedik mi? Yani seni dinde odak nokta kılmadık mı? Sensiz müslümanlık olmaz kılmadık mı? Yani bu dini senle birlik bir din kılmadık mı diyor Rabbimiz. Yani öyle bir din ki, peygambersiz kabul edilemez, peygambersiz anlaşılamaz, peygambersiz yaşanamaz. Yani Peygambersiz müslüman olunamaz. Hangi konuyu gündeme getirirseniz getirin, hangi hükümle amel etmek isterseniz isteyin, mutlaka o konuyu peygamberle birlik gündeme getirmek, peygamberle birlik anlamak ve yaşamak zorundasınız. İman, itikat, namaz, oruç, hac, zikir, fikir hangi konu olursa olsun peygamberle birlik anlamak zorundasınız. Peygamber planında anlamak zorundasınız. Peygambersiz hiçbir konuyu anlamak mümkün değildir. Rasulullah onu nasıl anladı? Rasulullah o konuda ne dedi? Nasıl amel etti? Nasıl uyguladı? Mutlak surette bunu bilmek zorundayız. Çünkü Allah'ın Rasulü dinde temeldir. Onu diskalifiye ederek, onu ve onun anlayışını görmezden gelerek ne iman mümkündür, ne de müslümanlık. Bu dinin hangi konusu olursa olsun mutlaka ona müracaat etmek zorundayız. İşte Rasulullah efendimizin adının, şanının yüceltilmesini böyle anlıyoruz.

Demek ki Allah'a göre, Allah'ın kitabına göre Rasulullah Efendimiz Kur'an'ın beyân edicisi, açıklayıcısıdır. Öyleyse pek tabiidir ki onun hükümlerinin, beyânlarının da aynen kitabın hükümleri gibi olması gerekecektir. Yani Rasulullah efendimizin hükümleri de aynen kitabın hükümleri gibi din olacak, ya da dinde insanlar için bağlayıcı

olacaktır. Eğer açıklayıcının hükümleri, beyânları, açıklamaları insanlar için bağlayıcı değilse, eğer onun da bir başka açıklayıcıya ihtiyacı varsa, o zaman her birerimize ayrı ayrı beyân vazifesinin verildiğini kabul etmek zorunda kalacağız ki, buna da Kur'an'dan delil istemek zorundayız. Öyle değil mi? Kur'an'ın şehâdetiyle kendisine kitabın âyetleri konusunda beyân görevi ve yetkisi verilmiş bir peygamberin beyânlarını kabul etmeyenler ne hakla insanları bu konudaki kendi beyânlarını kabul etmeye çağırıyorlar? Yoksa bu adamlar kendilerinin peygamberden daha üstün olduklarını mı iddia etmeye çalışıyorlar? Peygambere verilmemiş bir yetkinin kendilerine verildiğini mi demeye çalışıyorlar? Öyle değil mi? Bu konuda, Kur'an'ın âyetlerini açıklama konusunda bugün bizim peygambere ihtiyacımız yoktur, biz kendimiz açıklarız diyorsak, o zaman bu âyet peygambere değil, bize hitap etmeliydi. Bu görevi ben peygambere değil, size verdim, demeliydi Allah. Kitabın beyân edicileri sizlersiniz, bırakın peygamberin açıklamalarını, siz kendiniz açıklayın, kendiniz beyân edin demeliydi. Bakmayın sizler peygamberin anlayışlarına, siz kendiniz salt akıllarınızla ne anladıysanız, nasıl anladıysanız öylece yaşayın demeliydi Rabbimiz. Ama bakın âyetler hiç de öyle demiyor. Bu görev size değil, peygambere verildi deniyor. Bırakın sizler nasıl anladığınızı da, sürekli benim kontrolümde, benim bilgilendirmem altında bulunan peygamberinizin nasıl anladığına bakın deniyor.

Günümüzde insanlardan kimilerinin; bize Kur'an yeter, dinimizi yaşamak için bizim Allah'ın kitabından başka bir şeye ihtiyacımız yoktur. Kur'an'ı da salt aklımızla anlayabiliriz. Kur'an'ı anlayabilmek için ne sünnete, ne de başka bir kaynağa ihtiyacımız yoktur diyerek, Rasulullah'ı ve sünnetini silerek, kendilerince bir din icat etmeye çalışıyorlar. Rasulullah'ın Kur'an konusundaki anlayışını ve uygulamalarını, yeryüzünün en hayırlı nesli olan onun pırlanta ashabının, onlardan sonra gelen tabiinin, tebeu tabiinin, müctehid imamlarımızın ve değerli seleflerimizin Kur'anla ilgili anlayışlarının tümünü yok farz ederek, onarın tümünün üzerine bir çizgi çekerek kendilerince bir din, bir kitap ihdas etmeye çalıştıklarına şahit oluyoruz. Tarihin önceki dönemlerinde de aynı iddiayı ortaya atanlar olmuştur. Kur'anla alâkalı keyfî yorumlarına izin vermediği için ısrarla sünneti silmeye çalışanlar eksik olmamıştır. Çünkü, bu adamlar kesinlikle biliyorlar ki, İslam toplumunda sünnet dediğimiz Rasulullah efendimizin sözleri, fiilleri ve takrirleri üzerine kurulan bu son derece sağlam yapı var olduğu sürece

din konusunda, Kur'an konusunda ortaya atılabilecek hiçbir düşünce, hiçbir yorum, hiçbir akım, hiçbir felsefe müslümanlar tarafından kabul görmeyecek, hiçbir fitne başarıya ulaşamayacaktır.

Esasen bu iddiaların altında akılcılık, rasyonalizm yatmaktadır. Yani Kur'an'ı anlamak için yalnızca akıl yeter, bunun dışında ne sünnete, ne de başka bir kaynağa ihtiyaç yoktur iddiası yatmaktadır. Aklı peygamberin anlayışının önüne geçirmek istiyorlar. Kur'an'la alâkalı peygamberin anlayışını, yorumunu diskalifiye ederek, onu kendi akılları ve keyiflerince yorumlayarak arzularına teslim bir din yaşamak istiyorlar. Yani Kur'an'ı, peygamberin kitabı, peygambere gelen kitap, peygamberin anlayıp yaşadığı, peygamberin uygulayıp örneklediği bir kitap olmaktan çıkarıp kendilerince anlamak istiyorlar. Çünkü Kur'an'ı peygamberin kitabı, peygamberin anlayıp yorumladığı bir kitap olarak kabul edip peygambere bağımlı anlamaya çalıştıkları zaman düşüncelerine, anlayışlarına peygamberî bir sınır gelecektir. O zaman hayatlarına yasaklar gelecek, onun anlayışının dışına çıkamayacaklar ve daha bir müslümanca yaşamak zorunda kalacaklar. Ama peygamberi ve peygamberin sünnetini, peygamberin anlayışını, peygamberin uygulamalarını diskalifiye ederek Kur'an'ı peygambere bağımlı olmadan anlamaya çalıştılar mı, kendi istedikleri gibi âyetleri yorumlama imkanları olacak, kendi arzularına göre onu anlamaya yol bulmuş olacaklar. İşte peygamberi ve onun sünnetini silmek isteyenlerin tek derdi budur. İstiyorlar ki ben benim kitabımdan bunu anladım. Benim kitapta bunlar var. Ben böyle anladım, beni başkası bağlamaz, diyecekler ve keyiflerine uygun bir hayat yaşama imkânı bulabilecekler.

Yani kendilerine ait kitapları olsun istiyorlar adamlar. Kendi nanelerine izin verecek, kendi keyiflerine ruhsat çıkaracak, kendilerine tâbi, kendilerine özgü kitapları olsun istiyorlar. Müddessir sûresinde Rabbimiz bu hususu şöyle anlatır:

"Hayır; onlardan her biri kendilerine önüne açılıvermiş sahifeler verilmesini isterler."

(Müddessir 52)

Hayır hayır, bunların derdi her birerinin önüne açılmış sahifeleri, kitapları olsun isterler. Hepsinin kendilerine mahsus kitapları ol-

sun isterler. Yâni bunlar hepsi peygamber olsun isterler. Hepsine ayrı ayrı birer kitap verilsin, hepsinin kendilerine mahsus kitapları olsun isterler. Hepsi kendilerinin özel kitapları olsun ve hepsi de kendi kitaplarına bakarak Allah'ın istediği budur! Allah'ın muradı budur! Benim kitapta böyle deniyor! Ben bunu kitabımdan böyle anladım! demek isterler. Dolayısıyla benim anlayışım doğrudur! Benim düşüncem, benim metodum, benim dinim, benim yaşadığım hayat doğrudur! Kesin doğrudur! diyecekler, hiç kimseye bağımlı olmayacaklar, Allah'ın kitabını istedikleri gibi yorumlayacaklar ve keyiflerine geldiği gibi bir din yaşayacaklar.

Halbuki bu kitap önce Resûlullah Efendimize gelmiştir. Bu kitabın ilk muhatabı odur. Bu kitabı ilk anlayan ve pratik hayatında uygulayan peygamber ve onun ashâbıdır. Şimdi onun bir âyetle alâkalı anlayışı, uygulaması bilinmeden salt aklımızla anlayabileceğimizi nasıl iddia edebiliriz? Değil Kur'an, insanların sözleri için bile bu geçerlidir. böyledir. Faraza bir şairin yazdığı bir şiir var. Adamın şiirini on kişi yorumluyor, o kendine yorumluyor, öbürü kendine göre, beriki kendine göre yorumluyor ve hepsi de iddia ediyor ki bu şiirinde şair bunu demek istemiştir. Üstelik de hepsinin yorumu farklı, ama hepsi de iddia ediyor ki şair burada şunu demek istemiştir. Halbuki şairin farklı bir demek istediği vardır elbette. Belki onlardan, o yorumlardan birine uygundur, belki onlardan birine uygunluğu yüzde şu kadardır da, ama şairin demek istediği daha farklıdır.

Hani adamın biri evine soba kurmuş ve altını şöyle yarım metre kadar yerden tuğlayla yükseltmiş. Adamın evine gelen bir grup misafir tartışıyorlarmış, yahu niye böyle bu soba diye. Acaba neden tuğlayla sobanın altı yarım metre yukarıya kaldırılmış? Bunun sebebi n'ola ki acaba? Biri diyormuş ki, herhalde süs olsun diye böyle yapmış. Öbürü diyormuş, yok ya tehlikeden dolayı, zeminde yangın filan olmasın diye yükseltmiş. Bir diğeri, galiba tuğla ısınınca daha fazla ısı versin diye. Sonunda demişler ki, bırakalım şu tartışmayı da en iyisi ev sahibine soruverelim. Sormuşlar, adam der ki; pazar günü kurmuştum sobayı, aceleye denk geldi de bir yarım boru eksik olunca altını böyle yükseltiverdim mecburen. Bakın hiçbirinin dediği değil. İşte Kur'an'a vukûfiyet de böyledir.

Öyleyse bilelim ki, sünnet ve onun bir parçası olan hadisler, Kur'an'ın anlaşılmasında temel kriterdir, ölçüdür, bilirkişidir. Onsuz Kur'an'ı anlamamız mümkün değildir. Mesela salât sünnetsiz bilinemez. Sünnetsiz bir salât sadece mücerret duadan ibarettir. Rasulullah efendimizin sünnetine müracaat edince tekbirle başlayan, rükûsu, sücûdu olan, kıyamı kıraati olan ve sonunda selamla biten bir manzume olarak anlama imkanını buluruz namazı. Demek ki sünnetsiz, Rasulullahın anlayışına baş vurmadan anlaşılan Kur'an bizim kendi keyfimize göre bir Kur'an anlayışıdır ki Rasulullah Efendimizin bir hadislerinin beyanıyla: ***"Kur'an kişinin lehinde ve aleyhinde hüccettir"*** ifadesiyle o zaman bu anlayış bizim aleyhimizde bir delildir. Eğer öyle salt aklımızla, kendi hevâ ve heveslerimizle değil de Kur'an'ı sünnetle beraber anlarsak, sünnet önderliğinde anlamaya çalışırsak o zaman da Kur'an bizim lehimize bir delil olacaktır. Sünnetli Kur'an lehimize delilken, sünnetsiz Kur'an da aleyhimize delildir.

"Rasûlullah, Allah'ın kitabından Cibril'in kendisine öğrettiği miktarda tefsir ederdi."

(Tefsir-i İbni Kesir)

Bunun mânâsı, gerekli olanların bizzat Allah'ın dilemesi ve öğretmesi ile peygamber (as) tarafından açıklanmasıdır. Zaten bunun için Rasûlullah'ın açıklamalarına müracaat etmek zorundayız. Aksini iddia Allah'ın muradının aksidir. Mütearrif bin Şihhir şöyle der:

"Vallahi biz Kur'an-ı Kerîm'in bir mukabili olduğunu söylemiyoruz ama, Kur'an'ı her bakımdan bizden daha iyi bilen Peygamberin olduğun söylüyoruz."

Tabii bu konuda yetki devri, bizzat bu yetkiyi devreden Rabbimizin kitabında mevcutsa o zaman bu konuda başka söz söylemenin anlamı yoktur. İşte size Nahl sûresindeki âyetleri okudum. Daha geniş bilgi almak istiyorsanız; (Bakara: 127,129,151, Âl-i İmrân: 31,32,-164, Cum'a: 2, Ahzâb: 21,36 A'râf: 157 Haşr: 7 Nisâ: 59, 61,64,65,-80,105 Şûrâ: 15 Nûr: 51 Fetih: 10 Muhammed: 33) âyetlerine bakabilirsiniz.

C- Kur'an'ı anlamak için müracaat edilecek üçüncü kaynak sahâbe-i kirâm efendilerimizdir.

Kur'an'ı anlayabilmek için Rasulullah efendimizin mübarek ashabının sünnetine, anlayışına, yorumuna, uygulamalarına başvurmak zorundayız. Çünkü Rasulullah efendimizin muhterem ashabı bizzat Allah tarafından tezkiye edilmiştir.

"İyilik yarışında önceliği kazanan Muhacirler ve Ensar ile, onlara güzelce uyanlardan Allah hoşnut olmuştur, onlar da Allah'tan hoşnutturlar. Allah onlara, içinde temelli ve ebedî kalacakları, içlerinden ırmaklar akan cennetler hazırlamıştır; işte büyük kurtuluş budur."

(Tevbe 100)

İyilik yarışında, takva yarışında, Allah'a kulluk ve Rasulullah'a ittiba konusunda en önde giden, bu ümmetin en bereketli dönemini, kuşluk vaktini idrak eden sahâbe-i kirâm efendilerimizden ve güzellikle onların yolunu tâkip edip, onların yollarına, sünnetlerine, anlayışlarına uyanlardan razı olduğunu ve onların kurtulduklarını haber veriyor Rabbimiz.

Rasûlullah efendimiz de bir hadislerinde pırlanta ashabını şöyle tezkiye eder:

"Ümmetimin en hayırlıları benim aralarında peygamber olarak gönderildiğim bu nesildir. Sonra onlardan sonra gelecek olanlar, sonra onlardan sonra gelecek olanlar..

Râvî diyor ki, üçüncü nesil zikredildi mi, edilmedi mi? bunu en iyi bilen Allah'tır. Sonra şöyle buyurdu:

"Sonra onların yerine şişmanlığı seven ve şahitlik etmeleri istenmeden önce şahitliğe koşan bir topluluk gelecektir."

Müslim, Fezâilüs -Sahâbe 214)

Abdullah Bin Ömer efendimiz de -Allah onlardan razı olsun- der ki:

"Her kim birilerine uymak isterse Muhammed (as)-ın ashabına uymaya baksın. Çünkü onlar bu ümmetin en hayırlıları idi. Kalpleri en iyi, ilimleri en derin, buna karşılık kendilerini gereksiz külfete sokmaktan en uzak kimselerdi. Rabbimizin peygamberinin sohbetine seçtiği bir topluluktu onlar. Kâbe'nin Rabbi olan Allah hakkı için onlar dosdoğru bir hidâyet üzere yürüyorlardı."

Kur'an'ı anlama, yorumlama ve pratik hayatta yaşama noktasında sahabenin sünneti, sahabenin anlayışı ve uygulamaları da bizim için başvurulacak örnektir. Çünkü sahâbe-i kirâm efendilerimiz peygamberle birlik düşünülmesi gereken bir gerçektir. Biz biliyoruz ki sahâbesiz bir peygamber düşünülemez. Zira bu din tek başına yaşanılacak bir din değildir. Sünnetullah gereği Allah bu dini ferde gön-

dermemiştir. Bu Hz. Adem'den bu yana hep böyle olagelmiştir. Peygamber vasıtasıyla topluma gönderilen din, toplumun içinden odak nokta olarak seçilen peygamber tarafından topluma ulaştırılmış, peygamberle beraber o toplum tarafından anlaşılmış ve yaşanmıştır. Allah'ın Resulü din olarak kendisine gönderilen mesajı fert olarak kendisine yansıyan yönüyle aynen uygulamış ve aynen ashabına da uygulatmıştır. Böylece sürekli Allah kontrolünde bir beşer olarak peygamberin uyguladığı ve uygulattığı dinin, sahâbe neslinde kıyamete kadar tüm insanlığa örnek olacak bir biçimde tezâhür ettiğini, yaşanır, yapılabilir hale geldiğini görüyoruz.

Öyleyse sahâbe dinde bizim için en büyük örnektir. Zira sahâbe dönemi sorularına binaen, problemlerine binaen vahiy gelen bir topluluktur. Kur'an onların arasında indi ve tamamlandı. Din onların hayatında tekemmül etti. Dinin anlaşılması, âyetlerin anlaşılması ve din adına ortaya çıkan ihtilâfların çözüme ulaştırılması o dönemin sosyal hayatının bilinmesini gerektirir. Bu bilinmeden âyetin tamamen anlaşılması mümkün değildir. Çünkü o âyet kim hakkında geldi? Ne yaptı da geldi? Sonunda ne oldu? Bunlar bilinmeden âyetin anlaşılması mümkün değildir. İşte sahâbenin bizim hayatımızdaki, bizim dinimizdeki önemi burada ortaya çıkmaktadır. Zira sahâbe rey ve icihadın temel unsuru olan lügatin esasını, vâzıını, Arap âdetlerini, Kur'an'ın indiği dönemdeki yahudi ve hıristiyanların sosyal durumlarını, nüûl sebeplerini çok iyi biliyordu. Onun içindir ki sahâbenin âlimlerinden Abdullah İbni Mes'ud efendimiz der ki:

"Vallahi Kur'an'da inen herhangi bir âyetin nerede, ne zaman, kimin hakkında ve hangi konuda indiğini ben biliyorum."

Eğer varsa içinizde ben bunu ondan daha iyi bilirim diyen bir babayiğit o zaman ona bir sözüm yoktur. O halde sahâbe din konusunda, dinin anlaşılması, Kur'an'ın anlaşılması konusunda kendilerine müracaat edilmesi gerek ikinci kaynaktır. İhtilâf konularında da sahâbenin sünnetine müracaat etmek zorundayız.

Sonra tâbiîn, tebe-i tâbiîn döneminden günümüze gelinceye kadar Kur'an konusunda söz söyleme yetkisinde olan tüm selef âlim-

lerimizin anlayışlarına müracaat ederek Kur'an'ı anlamaya çalışacağız.

Acaba Kur'an-ı Kerîm'i herkes anlayabilir mi? Yoksa onu sadece birtakım büyük zâtlar mı anlar?

اَلْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِيٓ أَنْزَلَ عَلَى عَبْدِهِ

الكتاب ولم يجعل له عوجا

Hamd olsun O Allah'a ki kulu Muhammed'e eğri bir taraf bırakmadığı dosdoğru kitabı indirmiştir.
(Kehf 1)

Rabbimizin elçisine indirdiği bu kitap eğri büğrülüğü olmayan bir kitaptır. Bu kitapta her hangi bir tenâkuz, bir çelişki, bir uyumsuzluk, bir münâsebetsizlik yoktur. Onda insanların anlayamayacağı, şaşkınlığa düşerek bocalayacakları bir karışıklık, bir bulanıklık, bir tutarsızlık yoktur. Ne dediği, ne istediği belli olmayan bir kitap değildir. Bu kitap her sınıf ve her dönem insanlığının anlayabileceği doğrulukta, netlikte ve berraklıkta bir kitaptır. Sadece belli sayıda ve belli sınıf insanların anlayabilecekleri, diğerlerinin anlayamayarak bocalayacakları, içinden çıkamayarak sapıtacakları bir kitap değildir bu kitap. Bir açıdan doğru, bir başka açıdan eğri büğrü değildir. Birilerine göre doğru, bir başkalarına göre ise eğri büğrü değildir. Âyetlerinde, yasalarında, hükümlerinde hiç bir tenakuz yoktur. Tüm diğer kitaplardan üstün, arınmış, insan eli değmemiş bir kitaptır bu. Bu konuda birkaç yanlış anlayıştan da söz etmek isterim:

Müslümanlardan büyük bir çoğunluk şöyle inanıyorlar: Efendim, Kur'an gibi yüce bir kitabı bizim anlamamız mümkün değildir. Biz kim, bu Allah kelâmını anlamak kim? Bu kitabı ancak büyük zâtlar anlar. Bizler bu Allah kitabını elimize almaya bile lâyık insanlar değiliz diyerek Allah'ın kitabına karşı bir ürkeklik taşımaktadırlar.

Bakara sûresinin 104. âyetinde yahudilerin “Râinâ ya Resûlallah” dedikleri anlatılmıştı. Yahudiler bu kelimeyi kullanırlarken; Ey peygamber, biz senin ne dediğini anlayamıyoruz. Biz senin okuduğun bu kitabın âyetlerini anlamaktan uzağız demeye getiriyorlardı. Biz sürüleriz demeye getiriyorlardı da Allah buyurdu ki; Ey müslümanlar! Sakın sizler bu yahudiler gibi olmayın! Sizler Peygamber karşısında sürüler kesilmeyin! Dinleyin! Söze iyice kulak verin! Peygamberin sözleri, peygamberin benden getirip sizlere duyurduğu bu mesaj anlaşılmayacak bir mesaj değildir. O mesaj karşısında sürüler kesilmeyip iyice dinlerseniz, kulak verirseniz mutlaka onu anlayacaksınız buyurulmaktadır. Sakın sizler o yahudiler gibi olmayın ve onların kullandıkları bu başka mânâlara çekilebilecek kelimeleri kullanmayın! Buyuruyordu Rabbimiz.

Rabbimiz kitabındaki bu ve benzeri âyetleriyle biz Müslümanların kitap ve peygamber karşısında bu alçak yahudiler gibi sürüler kesilmememizi, bu kitabın âyetlerini ve bu peygamberin hadislerini anlayamayız diyerek peşin bir aptallığa düşmememizi emrediyor. Kitap ve peygamber karşısında sürüler kesilerek: Efendim biz kim bu kitabın âyetlerini anlamak kim? Biz nerede bu peygamberin hadislerini anlamak nerede? Onu ancak büyük zatlar anlar. Bizler onu okuyup anlamak şöyle dursun, hâşâ elimize almaya bile lâyık değiliz tavrında olanların alçak yahudiler olduğunu haber veriyor. Ey Müslümanlar, sizler böyle yapmayın! Kitap ve peygamber karşısında sürüler kesilmeyin! Dinleyin! Söze kulak verin! Kesinlikle bilesiniz ki ben kitabımı sizin anlayabileceğiniz ve yaşayabileceğiniz bir özellikte gönderdim. Ben peygamberimi sizin anlayabileceğiniz ve uygulayabileceğiniz, örnek alabileceğiniz bir özellikte gönderdim. Sakın bu konuda yahudiler gibi davranarak bana iftira etmeye kalkışmayın buyurmaktadır.

Tıpkı lânetlik Yahudiler gibi bugün kimi Müslümanlar, kendilerini bu kitabın sorumluluğundan kurtarabilmek için kendilerini aptal yerine, ahmak yerine koyuyorlar. Biz gerçekten senin ne demek istediğini, bu Kur’an’ın ne demek istediğini anlayamıyoruz ey peygamber diyorlar. Bunu anlayabilecek, kavrayabilecek zekâya, anlayışa, kavrayışa sahip olmadıklarını söylüyorlar. Allah korusun, bunu söyleyenler Allah’a iftira ediyorlar. Halbuki Allah sizin güç yetiremeyeceğiniz bir şey emretmedim, diyor. Bunlarsa hâşâ: Ya Rabbi bizim anlayamaya-

cağımız, kavrayamayacağımız bir kitapla bizi sorumlu tutmuşsun diyerek Allah'a iftira ediyorlar.

Çünkü Allah'ın kitabı apaçıktır. Mübîndir Kur'an. Çünkü bu Kur'an insanlar için indirilmiş bir kitaptır ve elbette onu anlayacak olanlar da insanlardır.

وَالْكِتَابِ الْمُبِينِ إِنَّا جَعَلْنَاهُ

قُرْءَانًا عَرَبِيًّا لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ

"Apaçık Kitaba andolsun ki, akledesiniz diye Kur'an'ı Arapça okunan bir Kitap kılmışızdır."

(Zuhruf 2,3)

Kitap apaçıktır. İmanı, hidâyeti, Allah yolunu, sırat-ı müstakimi apaçık ve net bir biçimde, herkesin anlayabileceği bir açıklık ve netlik için anlatan, ortaya koyan bir kitaptır bu kitap. İçinde insanla alâkalı, insan hayatıyla alâkalı apaçık âyetler bulunan ve insan hayatıyla alâkalı her şeyi açık açık beyan eden bir kitap. Herkesin anlayabileceği açıklıkta bir kitap. Hem de apaçık bir Arapça ile, insanların konuştukları bir dil ile indirdi Allah onu. Kimse bu kitabın anlaşılmazlığını iddia edemez. Hiç kimse bu kitabın sorumluluğundan kendisini kurtaramaz. Hiç kimse; ben bu kitabı anlayamıyorum, ben bunu anlayamam deme hakkına sahip değildir. Allah, bu kitabı insanların konuştukları, bildikleri bir dille, Arapça olarak göndermiştir. Kuş diliyle, melek diliyle yahut da insanların anlayamayacakları bir dille değil, yeryüzünde konuşulan bir dille göndermiştir.

Öyleyse hiç kimsenin bu konuda Allah'a iftira etmeye hakkı yoktur. Çünkü indiği dönemde herkes anladı onu. Bir kadın olarak Hatice anamız anladı, mü'min oldu, küçük bir çocuk olan Hz. Ali efendimiz anladı, mü'min oldu, bir köle olan Hz. Zeyd anladı, mü'min oldu, Bilal anladı, mü'min oldu, orta yaşta bir insan olan Ebu Bekir efendimiz anladı, mü'min oldu. Velid Bin Muğıre, Ebu Cehil anladı, kâfir oldu. Toplumda bu Kur'an'ı anlamayan bir tek insan yoktu.

Onun içindir ki Mekkeliler Ebu Bekir'in okuduğu Kur'an'a engel olmaya çalışıyorlardı. Ey Ebu Bekir, buna asla izin veremeyiz, çünkü senin okuduğun Kur'an bizim çocuklarımızın kalplerine tesir ediyor diyorlardı. Abdullah Bin Mesu'd Rahmân sûresini Kâbe'nin avlusunda okuyunca, tüm müşrikler üzerine çullandılar ve öldüresiye dövdüler onu.

Evet nasıl ki o gün bu Kur'an'ı anlamayan yoksa bugün de herkes bunu anlamak zorundadır. Herkes bu kitabı anlayabileceği cinsten okumak zorundadır. Yâni bu kitaba iman eden anlaya anlaya iman edecek, inkâr eden de anlaya anlaya inkâr edecektir. Bunun başka bir yolu yoktur. Ve de kim bu kitabın anlaşılamayacağını iddia ederse Allah'a en büyük iftirayı yapmış olur.

Öyleyse bu kitap okunacaktır, ama anlayarak okunacaktır. Çünkü anlaşılacak bir açıklıktadır bu kitap. Kimse bu kitabın anlaşılmazlığını iddia edemez, hiç kimse bu kitabın sorumluluğundan kendisini kurtaramaz. Hiç kimse ben bu kitabı anlayamıyorum, ben bunu anlayamam deme hakkına sahip değildir. Çünkü Rabbimiz anlayasınız diye, hayatınızı bu kitapla düzenleyesiniz diye bu kitabı insanların konuştukları, bildikleri bir dille, Arapça olarak göndermiştir.

Değilse anlamadan okunan bir Kur'an'da, anlamadan iman edilen bir Kur'an'da hayır yoktur. Üzerinde düşünülmeden, ne dediği bilinmeden okunan bir Kur'an'a nasıl Kur'an diyebileceğiz de? Böyle reddedenler neyi reddettiklerini söyleyebilecekler de? Hayata karışmayan, kalbe etki etmeyen bir kitaba nasıl Kur'an denebilecek de? Bana konuşmayan, bana bir şeyler söylemeyen, bana ümitler vermeyen, bana korkular sunmayan, bana şunu yap, bunu yapma demeyen bir Kur'an, Kur'an değildir. Bizler de bugün tıpkı o gün Rasûlullah'ı dinleyip de iman edenler gibi iman etmek zorundayız.

Bir grup müslüman, efendim Kur'an bir dönem anlaşılmış ve fıkha, fıkhî kalıplara dökülmüştür. Ecdat onu anlayıp fıkha dökmüştür. Bizim onlar gibi Kur'an'ı anlama imkânımız olmadığı gibi, anlama sorumluluğumuz da yoktur. Onun için biz, başka değil onların anlayışına tâbi olmak zorundayız. Binaenaleyh bugün Kur'an'ı yeniden anlamaya çalışmak yerine fıkıh okuyalım. Kur'an'ı da anlamak ve uygulamak üzere değil, ibâdet kastıyla okumalıyız diyorlar. Ve böylece tamamen geçmişe teslim olmamız gerektiğini iddia ediyorlar.

Bir başka grup müslüman da, bunların tamamen zıddına, efendim geçmiştekilerin anlayışı bizi bağlamaz. Onlar bizim için ayak bağıdır. Geçmiştekilerin, Rasulullah'ın, sahâbenin, tâbiînin ve müctehid imamların Kur'an'ı nasıl anladıkları, nasıl uyguladıkları bizi hiç mi hiç ilgilendirmez. Onların anlayışları kendilerini ve kendi dönemlerini ilgilendirir. Bizler onlara hiç bakmaksızın salt aklımızla Kur'an'ı anla-ak ve hayatımıza aktarmak zorundayız diyorlar.

Bu anlayışların ikisi de bâtıldır. Birisi ifrat, diğeri de tefrittir. Ne tümüyle kayıtsız şartsız geçmişe teslim, ne de tümüyle geçmişi silmek doğrudur. İşin doğrusu, bugün bizler de Allah'ın kitabını anlamaya çalışmak zorundayız. Ama bu işi yaparken de geçmişi silerek değil, bilâkis Allah'ın Resûlünden bugüne kadar Kur'an'la alâkalı, o âyetle alâkalı kim ne demişse, nasıl anlamışsa onlara da müracaat ederek bugün biz de anlayabildiğimiz kadarıyla Kur'an'ı anlamak zorundayız. Çünkü bu kitap, sadece onlara değil, bize de gelmiştir. Onların Müslümanlık adına bu kitaptan sorumlu oldukları kadar, bizler de so-rumluyuz. Onlardan kulluk isteyen Allah biz den de istemektedir.

Öyleyse bugün biz de okuyup anlamaya çalışacağız bu kitabı ama, bizden öncekileri silmeden. Vallahi eğer şu kitap sadece bana gelmiş olsaydı, ilk defa bana gelmiş olsaydı, Rabbim direk bunu bana göndermiş olsaydı o zaman kimseyi takmaz sadece onu kendim anlar ve anladığım gibi uygulardım. Ama bu kitap ilk defa bana gelmemiş. Benden önce de Rasulullah efendimizden bu yana her dönem bunu anlayanlar ve yaşayanlar olmuş. Öyleyse elbette ben ukalâlık etmeyerek benden öncekilerin anlayışlarına da müracaat etmeliyim.

Kur'an'ı anlayabilmek için Arapça bilmek şart mıdır? Arapça bilmeyenler bu kitabı anlayamazlar mı?

Bugün bazı Müslümanlar şöyle diyerek kendilerini bu kitabı okuma ve anlama sorumluluğundan kurtarmaya çalışıyorlar: Efendim, ben Arapça bilmiyorum. Böyle bir eğitim almadım, alamadım. Çok istedim ama İmam-Hatip ve İlâhiyatta okuyamadım. Bu durumda benim

bu Kur'an'ı anlama, kavrama imkânım yoktur. Siz ısrarla diyorsunuz ki ben müslümanım diyen herkesin bu kitabı okuma, anlama ve pratik hayatına aktarma mecburiyeti vardır. Peki şimdi anlayamayacağım bir şeyle beni nasıl sorumlu tutarsınız?

Bir kere bunu ben değil, Allah söylüyor. Allah, ben de müslümanım, benim de bir kitabım var diyen herkese bu kitabını göndermiş ve herkesi bu kitabıyla sorumlu tutmuştur. Binaenaleyh eğer bir itirazınız varsa bunu bana değil, Allah'a yaparsınız. Allah'a mazeretinizi sunun ve deyin ki; ya Rabbi, bu nasıl bir iştir? Beni hem Arap bir anadan babadan dünyaya getirmedin, hem de böyle Arapça bir kitabı anlamakla sorumlu tuttun. Hem bu kitabı anlayacak kapasitede yaratmadın, hem de bu kitabın sorumluluğunu bana yükledin deyin. Ama bilesiniz ki sizi yaratan, sizi bu kitapla sorumlu kılan Allah sizin gücünüzü, kapasitenizi sizden daha iyi bilendir. Ben kullarıma onların takatlerinin yetmeyeceği bir yük yüklemedim diyendir.

Arap olmadığımız için, Arapça bilmediğimiz için ona asla ulaşamayız, onu asla anlayamayız diyorsunuz öyle mi? Peki Allah katında bu Arapların torpili nerden geliyor? Hayır hayır, Kur'an ve sünnet bilmeyi, Kur'an ve sünnet bilgisine ulaşmayı Arapça bilmeye bağlamaya gerek yoktur. Okuma yazma bilmemeye bağlamaya da gerek yoktur. Ona ulaşma, onu öğrenme çabasına niye bağlamıyoruz bunu? Yani sen kendi köşene çekilmişsin, Kur'an öğrenmeye hiç say'etmiyorsun ve birilerinin getirip sana Kur'an öğretmesini bekliyorsun. Sonra birileri zorla sana Kur'an getiriyor, sen bunu da reddediyor, yoo! İstemem! Bana Kur'an'ı getirmeyin! Benim ona ihtiyacım yok diyorsun. Yâni benim elime Kur'an'ı vermeyin! Beni ona ulaştırmayın! Onu bana getirmeyin! Onun okumasını bana öğretmeyin! diyorsun. Yâni Kur'an'ı sana getirecek, okutacak, öğretecek, tanıtacak kimselerle de ilgi kurmuyorsun, sonra da bana soruyorsun, ben bu halimle bu kitabı öğrenebilir miyim? Ben Kur'an'ı anlayabilir miyim? Mümkün değil kardeş, sen kıyamete kadar bu kitabı öğrenemezsin! Kıyamete kadar bu kitabı anlayamazsın!

Öyle değil mi ama? Yani sen bu kitapla ilgi kurmaya yanaşma, bu kitabı öğrenmeye yönelme, ondan sonra da de ki; ben Arap olmadığım için, Arapça bilmediğim için bu kitabı anlayamıyorum, benim suçum ne? Eğer Allah sana hayat programı olarak bu kitabı gönder-

miş, bu kitabın istediği biçimde bir hayat yaşaman gerekir demiş, ama beri tarafta senin dediğin gibi senin için bu kitabı öğrenme yollarını da kapatmışsa o zaman -hâşâ- zalim olan O'dur, bana ne bundan? Yani bu durumda, Allah ya sana bu kitabı anlayacaksın, bu kitabın tarif ettiği bir hayatı yaşayacaksın dememiştir, ya da senin bu kitaba ulaşma yollarını kapatmamıştır. Bunun ikisi birden mümkün değildir kardeş. Eğer sen diyorsan ki bu kitaba ulaşma yolları bana kapalıdır, o zaman ben derim ki, bu senin ve Allah'ın bileceği bir iştir, bana sormana gerek yoktur. Şikâyetini arz edeceğin makam Allah'tır.

Böylece kolay yoldan kendilerini sorumluluktan kurtarma çabası içine giren bu insanlar şunu demek istiyorlar: Allah, bu kitabı Arapça bir kitap olarak göndermekle hâşâ Araplara torpil geçmiştir. Öyleyse bu kitabı Araplar kadar anlama imkânına sahip olan ben de torpilliyim bunu diyenlere göre. Öyle değil mi? Bunu diyenlere göre ben bu kitabı biraz biraz biliyor muyum? Öyleyse onlara göre ben de torpilliyim. Peki ben Arap değilim, benim torpilim nerden geliyor ya?

Yok yok, öyle değil mesele. Mesele şudur: Çalışan, gayret eden torpillidir. Eğer Allah bu kitabı anlama konusunda sana çalışma ve gayret etme imkanı vermedi de sadece bana verdiyse, sonra da ikimizi de aynı şeyle sorumlu tuttuysa, o zaman -hâşâ- bunu diyenler Allah zalimdir demeye getiriyorlar işi ki, bunu demeye bir müslüman olarak hiç kimsenin hakkı yoktur. Çünkü ben hiç böyle görmedim. Önemli olan fırsatta eşitliktir. Allah herkese bu konuda fırsat tanımıştır. Ama kimileri Allah'ın kendisine tanıdığı bu fırsatı değerlendirirken, kimileri de değerlendiremez. O zaman bu durumda suçlu kim? Allah mı? Hâşâ, sümme hâşâ. Kaldı ki işte örneklerini görüyoruz ki adam Arap oluvermekle de hemen Kur'an'ı anlar olmuyor. Öyle değil mi? Peygamberi görüvermekle insan müslüman oluvermiyordu. Bir Ebu Cehil'i, bir Ebu Leheb'i ne çabuk unuttun? Yemenden gelirdi, Sudandan, Anadolu'dan gelirdi müslüman olurdu da adam, ama burnunun dibinde bulunanlar iman etmezlerdi.

Öyleyse benim bildiğim Kur'an'ı anlamak için Arapça bilmek şart değildir. Kur'an'ı bilmek şarttır. Hattâ bunu Kur'an dışında da öğrenmek mümkündür. Mesela deveye bakarak, kuşlara nazar ederek, semaya, arza bakarak, dağlara, derelere giderek, başkalarına sorarak da öğrenebiliriz.Yeter ki biz öğrenmeye niyet edelim.

Kur'an'ı nasıl okumalıyız?

Okumak nedir, önce bu konuda bir açıklama yapalım. İslâm'ın okuma dediği eylem, dört âzanın işlev gördüğü eylemdir. Bir okuma eyleminde, göz görür, dil telâffuz eder, akıl tercüme eder, kalp de tavır alır. Göz görecek, dil harfleri mahrecinden çıkarıp telâffuz edecek, akıl okunan bölümü anlayıp, tercüme edip kalbe aktaracak, kalpte ona göre tavır alacak. Eğer bir okuma eyleminde bu dört âzadan birisi devre dışı kalmışsa İslâm buna okuma demiyor. Meselâ göz görür, dil telâffuz eder, ama okunan bölümüm anlaşılmadığı için akıl tercüme etmez ve kalbe aktarmazsa buna okuma denmez. Akıl okunan bölümü anlayıp, tercüme edip kalbe aktarmalı, kalpte ona göre bir tavır almalı ki buna okuma densin. Peki kalp nasıl tavır alır? Okunan âyetlerde eğer cehennem, azap, vaîd konuları gündeme gelmişse kalp korkar, titrer, ürperir. Eğer cennet, rahmet, nimet konuları zikredilmişse kalp sevinir, coşar, taşar ve heyecandan kabına sığmaz bir hal alır. Eğer kâfirlerin, müşriklerin, ehl-i kitabın Allah'a iftiralarının gündeme geldiği âyetler okunuyorsa kalp saygıdan boyun büker, onlar adına Allah'tan özürler dileme makamında olur. Estağfirullah, ya Rabbi senin hakkında nasıl diyebildiler bunu? Nasıl cesaret edebildiler sana karşı bu iftiralara? Ya Rabbi ben o ahmaklar adına senden özür diliyorum, deme konumunda olur kalp. Tabii okunan âyetlerin mânâsı anlaşılmayınca kalbin bu tür tavırlar alması mümkün olmayacaktır.

Öyleyse okunan bölümün mânâsı mutlaka anlaşılmalıdır. Okunan bölümün mânâsını anlamadan mücerret okumak, Allah'ın istediği bir okumak değildir. Allah'ın istediği okuma kişinin gözü ile ilgi kurduğu gerçeği, emir veya nehiy olarak aksettirmesidir. Yâni gördün ki bir kız açık saçıksa ona bakmaman gerektiği emrini kendine alacaksın veya ona yardım etmen gerçeğini anlayacaksın. Yâni o gördüğün kişiyle bir ilgi kuracaksın. Yâni o gördüğün şeyle, gözünle okuduğun bölümle, âyetle bir ilgi kuracaksın. İşte okumak budur. Okumak okunan şeyle ilgi kurmaktır.

Ama öyle olmamış. İnsanlar Kur'an okumayı böyle anlamamışlar. Nasıl olmuş? Kur'an okumak denilmiş, tamam birisi mücerret tilâvet etmiş, yâni teyipcilik yapmış, okunan şeyle ilgi kurulmamış, ne olduğu, ne dendiği, ne istendiği anlaşılmaya ve gereği yerine getirilmeye çalışılmamış. Peygamberin kesin nehyine rağmen bu okuma şuradan aşağıya hiç intikal etmemiş, gırtlaktan aşağıya inmemiş, ama buradan yukarısında mest olunmuş, ayakkabı olunmuş, kendinden geçilmiş, güzel de okumuşlar kendilerince, ama bu Kur'an okuma olmamış. Halbuki Kur'an okumak, yâni meselâ okuduğun âyet senden namaz mı istedi veya senden şöyle bir hayat programına geçmeni mi öğütledi, hemen onunla ilgi kurarsan bu okumadır, değilse onun adına okuma denmeyecektir.

Bakın gerçek okumayı anlatırken bir hadislerinde Allah'ın Resûlü şöyle buyurur:

"Bir topluluk Allah'ın evlerinden birinde toplanır ve Allah'ın kitabını okurlarsa ve de okuduklarını kendi aralarında ders haline getirirlerse onların üzerine Allah'ın rahmet ve sekîneti iner."

Demek ki bizden istenen sadece mücerret okumak değil, okunanları ders haline getirip, aramızda müzakere edip okunan bölümü anlama ve yaşama kavgası içine girmektir. Eğer insanlar Kur'an'ı sadece okur, ama onu kendi aralarında ders haline getirmezler, okudukları âyetlerin ne anlama geldiğini, kendilerinden nasıl bir hayat istediğini anlamaya yanaşmazlarsa, okudukları âyetlerle hayatlarını düzenleme kavgası içine girmiyorlarsa kesinlikle bilelim ki buna okuma denmeyecektir.

Öyleyse zinhar anlamadan okumayacağız kitabı. Unutmayalım ki Allah'ın ne buyurduğunu, ne istediğini anlayarak okunacak bir tek âyet, anlamadan okunacak bin hatimden daha hayırlıdır. Unutmayalım ki okunan âyetlerin anlamını kavramaya çalışmıyor, kalp de okunan âyetlerin ortaya koyduğu mânâlar istikâmetinde bir tavır alıp etkilenmiyorsa, sadece dilin hareket etmesinin hiçbir mânâsı yoktur.

Çünkü Kur'an'ın okunmasından maksat tedebbürdür. Yâni düşünerek onun ne dediğini anlamaya çalışmak ve hayatı onunla düzenlemektir. Hz. Ali efendimiz buyurur ki:

"Anlamayarak yapılan ibâdette ve düşünülmeden gerçekleştirilen kıraatte hayır yoktur."

Zaten Allah'ın Resûlü bir hadislerinde kişinin okuduğu şeyle kalbinin irtibatının kesildiği ve okuduğu âyetlerden başka şeyler düşünmeye ve dikkati başka taraflara dağılmaya başladığı andan itibaren onun okumaya devamını menetmektedir. Çünkü bu bir roman, bir hikâye, alelâde bir insan sözü değil ki böyle bir durumda insan onunla ilişkisini sürdürebilsin.

Selef âlimlerimizin hepsi böyle düşünür, böyle inanırdı. Bakın Süleyman Ed -Dârâni:

"Anlamadığım ve kalp huzuruyla okumadığım âyetlerden sevap alacağımı ummuyorum. Ben bir âyeti okurum, sonra dört beş gece onunla meşgul olurum ve onu iyice anlamadan başka bir âyete geçmem." der.

Yine selef âlimlerimiz meselâ bir Bakara sûresini anlayabilmek için yıllarca üzerinde düşünmüşlerdir. Meselâ bir hatmi otuz senede bitirenler vardır.

Mâlik Bin Dinar der ki:

"Ey Kur'an okuyucuları! Ey ehli Kur'an olanlar! Okuduğunuz Kur'an sizin kalplerinize ne ekti ona bir bakın. Nasıl ki yağmur arzın baharı ise okuduğunuz Kur'an da mü'minin kalbinin baharıdır."

Katâde de der ki:

"Kur'an ile oturup kalkan ya kâr eder, ya da zarar eder."

Öyleyse Okuma = Anlama + başkasına anlatma + uygulama, yâni okunanı yaşama, okunanla hayatı düzenleme + samimiyettir diyebiliriz. Nitekim Allah'ın Resûlü kendisine gelen bir vahyi önce kendisi okur, kendisi öğrenir, eksiksiz olarak onu hayatında uygular, sonra da hiç beklemeden ve en küçük bir parçasını bile gizlemeden onu insanlara aktarırdı. Ve bu konuda da hasbî davranırdı. Onun kutlu yolunun yolcuları olarak bizler de böyle olacağız inşallah.

Unutmamalıyız ki, Kur'an "Karae" kökünden gelen bir kelimedir. Okunak anlamına. Demek ki bir şeyin, bir metnin, bir mesajın Kur'an olabilmesi için okunması gerekmektedir. Okunmayan şeye Kur'an denmez. Bir kitap ki eğer o okunmuyorsa, okunmak için değilse ona Kur'an denmeyecektir. Elimizdeki şu kitabı okumanın dışında nerede ve nasıl kullanırsak kullanalım buna Kur'an denmeyecektir. Okumak ise duyularla algılanan bir mesajın kişiye onu amele sevk etmek üzere bir şeyler söylemesi, görevler yüklemesi anlamına gelmektedir.

Kur'an'da ondan hakkıyla istifade edebilecek biçimde okumak konusunda şunlara dikkat çekilir:

1: Kur'an'ı ağır ağır okumalıyız.

Allah kelâmı üzerinde düşünmek ve murad-ı ilâhiyi iyice kavrayabilmek için ağır ağır okumak zorundayız. Kitabımızın Müzzemmil sûresinin beyânıyla "Tertîlâ" okumalıyız. Yâni yavaş yavaş, tertîl ile, mânâya nüfuz ederek, düşüne düşüne, tedebbürle, tefekkürle okumalıyız. Okuduğumuz, ilgi kurduğumuz âyetlerinde Rabbimiz tarafından bize neler dendiğini anlamak, kavramak, denenleri yaşamak üzere, yapmak üzere okumalıyız. Allah diyor olarak ve Allah'ın dediklerini hayata hakim kılmak, hayatı onlarla düzenlemek üzere okumalıyız.

Hayatımı düzenlemek için ben bu kitaba muhtacım, ben sadece buna muhtacım, bundan başkasına asla muhtaç değilim diye okumalıyız. Başka çarem yok, ben bu kitapsız yaşayamam. Bu kitap olmadan hayatıma program yapamam. Bu kitabı tanımadan Allah'ın istediği kulluğu yaşayamam. Bu kitap olmadan cennet yolunu bulamam. Yâni ben bunsuz çare bulamıyorum diyerek, çaresizlikten kıvranarak, çareyi sadece bunda görerek okumalıyız. Çare bu kitaptadır diyerek okumalıyız.

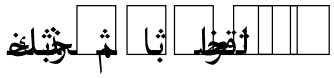
İşte tertîl'in mânâları bunlardır. Rabbimiz işte böyle okuduğunuz âyetlerin mânâlarını düşüne düşüne, âyetlerin bilincine ere ere, ne dediğimizin ne okuduğumuzun, Allah'tan hangi mesajları aldığımızın ve Allah'a hangi sözleri verdiğimizin farkına vara vara okumalıyız.

Yâni Allah'ın Resûlü bu kitabı nasıl okuduysa, hangi gayeyle, hangi niyetle okuduysa o şekilde okuyacak, okumanın şeklini, biçimini, zamanını, miktarını, sayısını, oranını, hedefini onun tayin buyurduğu biçimde tayin edeceğiz. Biz biliyoruz ki Allah'ın Resûlü bu kitabı anlamadan sadece mücerret okumak için asla okumadı. Sadece bilgi olsun diye okumadı, okuduğu âyetler kalbine, hayatında indi Resûlullah efendimizin.

Eğer okuma konusunda bir sayı vermemiz gerekirse, tıpkı sahâbe-i kirâm efendilerimizin yaptığı gibi bir okuyuşta on âyet okuyacağız, o on âyeti anlayıp uygulamadıkça öteki on âyete geçmeyeceğiz. Veyâ bir bölüm okuyacağız, o bölümü anlayıp, iman edip, amele dönüştürdükten sonra bir başka bölümü okumaya yöneleceğiz. Yine Resûlullah efendimiz Kur'an'ı baştan sona hatmetme konusunda en az yedi güne izin vermiştir. Yedi günden daha kısa sürede hatme izin vermemiştir. Eğer bir okuma zamanı belirlememiz gerekirse, tıpkı Resûlullah efendimizin yaptığı gibi gece yalnızken okuyacağız, Müddessir ve Müzzemmil'de anlatıldığı gibi gündüz de okuduğumuz bu âyetlerin gündemini yaşayacak ve onu çevremize ilân edeceğiz.

2: Kur'an'ı başka bir maksatla değil, sadece Allah'a kulluk adına okumalıyız.

Kitabımızın ilk inen Alâk sûresi "oku" emriyle başladıktan sonra, neyin okunacağı, ne adına okunacağı konusunda bilgi verir.

"Yaratan Rabbinin adıyla oku"
(Alâk 1)

Oku! Ama Rabbinin adıyla, Rabbin adına, Rabbin namına oku. Demek ki Rabbin adıyla, başında besmele çekilerek okunacak, Rab adına okunacak, Rab namına okunacak. Yâni her okuma, okuma sayılmayacaktır. Sadece Rabbin adıyla, Rab adına, Rab namına okunanlar okunma sayılacaktır. Rab adına, Rab namına olmayanlar Rabbin istediği bir okunma sayılmayacaktır. Hemen arkasından da; "Yaratıcı Rab" ifadesinin gelmesinden anlaşılıyor ki, sadece yaratıcı Rabten gelen, yaratıcı Rab adına okunacaktır. Yâni yaratıcı Rabtan gelen yaratıcı Rabbin rızasına götürücü olarak okunacaktır. Böylece Rabbimiz kendisini öteki sahte rablerden ayırıverdi. Demek ki yaratıcı Rabten gelmeyenleri, sahte rablerden gelenleri okumak, okumak sayılmayacak, onlardan bilgilenmek, bilgilenmek kabul edilmeyecektir. Yaratıcı Rabten gelen de sadece Rab adına, Rab hatırına, Rabbe kulluk için, Rabbin rızasına götürücü olarak okunacaktır. İşte gerçek okuma buymuş. Bunun dışındaki okumalara okumak denmeyecekmiş. Hele hele temeli materyalizme dayalı olan, okuyucularını Allahsızlığa götüren okumalar hiç okuma değildir tabii.

Allah'tan gelmeyen, vahye dayanmayan, hayata intibak imkânı olmayan, hayatta bir işe yaramayan, hayatta uygulanma imkânı, uygulanma alanı olmayan, yâni okuyandan amel istemeyen, okuyucusunu amele sevk etmeyen bir okuma, okuma değildir. Allah'ın rızasına götürücü olarak yarın mîzana konulacak cinsten olmayan bilgileri okumak Allah'ın istediği bir okumak değildir. Vahye dayanmayan, sadece zanna dayanan bilgilere yönelmek nasıl boşsa, Allah'tan gelen bilgileri Allah adına, Allah namına, Allah'a götürücü bir niyetle değil de, başka maksatlarla okumak da boştur. Meselâ adam âyet okuyor, doktora adına. Hadis okuyor, diploma adına. Kur'an öğreniyor, sosyal bir statü adına. Tefsir okuyor, bilir desinler adına. Ferâiz öğreniyor paylaşım konusunda bana müracaat etsinler adına. Onunla yeryü-

zünde Allah'ın ferâiz yasalarını hakim kılmak adına değil, okuduklarını amele dönüştürmek adına değilse, bu da Allah'ın istediği bir okumak değildir. Yâni Allah'tan gelmeyen şeyleri okumak da okumak değildir, Allah'tan gelenleri Allah adına, Allah'a kulluk kastıyla, daha iyi bir Müslümanlık kastıyla değil de başka maksatlarla okumak da okumak değildir.

İmam Hatip okuluna ya da Kur'an kursuna okumaya giden gence soruyorum: Evlâdım niçin okuyorsun? Bu okula niye gidiyorsun? Çocuk diyor ki, amca adam olmak için okuyorum. O zaman diyorum ki ona: Peki yavrum baban o okulda okumuş mu? Hayır, diyor. O zaman baban o okulda okumamış diye adam olmamış mı? Yâni şimdi baban adam değil mi? deyince yavrucak başını eğiyor. Demek ki o okulda okuyan adam olmuyor. Demek ki adam olmak için değil, Müslüman olmak için okunur. Okumadaki temel hedef iyi bir Müslümanlık olmalıdır. Bu niyetle okuyan kişinin bu ameli, salih bir ameldir ve Allah tarafından değerlendirilmeye tâbi tutulacak bir ameldir. Ötekilerin tümü boştur.

Soruyorum delikanlıya: Kardeş, neden tıpta okuyorsun? Neden bir başka okul değil de tıp? Bu okulu tercih edişinde temel niyetin nedir? İyi bir Müslümanlık mı? Allah'ın dinine hizmet mi? Allah'ın dinini daha güzel öğrenip, daha güzel Müslümanlık sergileyebilmek mi? Yâni yaratıcı Rab adına, yaratıcı Rab namına mı? Yaratıcı Rabbin rızasını kazanmak için mi? Yoksa para için, sosyal bir statü elde etmek veya sağlık için mi? Delikanlı diyor ki, hem Allah için, hem de sağlığa hizmet için, insanlığa hizmet için. O zaman diyorum ki ona, kardeşim gerçekten niyetin Allah içinse, Allah adına sağlığa hizmet içinse, o zaman çöpçü olman daha evlâ değil mi? Eğer derdin Allah adına sağlığa hizmetse, belki çöpçü olman doktor olmandan daha evlâdır. Çünkü birisi hastaları iyileştirmeye çalışırken, ötekisi iyileri hastalıktan korumak için çırpınır. Sence hangisi daha önceliklidir diyorum, o da başını aşağıya eğiyor. Öyleyse okumadaki temel hedef sadece Allah için olmalıdır, kesinlikle başka şeyler araya karıştırılmamalıdır.

3: Kur'an'ı gece okuyacağız. Gece Kur'an'la beraberlik kuracağız.

Kitabımızın Müzzemmil sûresinin beyânıyla Kur'an'ın anlaşılabileceği en uygun okuma zamanı gecedir.

إِنَّ نَاشِئَةَ اللَّيْلِ هِيَ

أَشَدُّ وَطْأً وَأَقْوَمُ قِيلًا

"Şüphesiz, gece kalkışı daha tesirli ve o zaman okumak daha elverişlidir."

(Müzzemmil 6)

Rabbimiz elçisine buyuruyor ki; ey peygamberim, sana ağır bir söz nakledeceğiz; o halde sen de bu ağır sözü, bu ağırlığı olan, değeri olan sözü, hazmedebileceğin, kavrayabileceğin, özümseyebileceğin bir ortamda onunla ilgilen. Bir gece ortamında onunla ilgi kur, onu o ortamda okuyup öğrenmeye çalış. Çünkü gece kalkış, gece ayakta oluş, gece neşesi, gece neşatı, ya da gece uyanıklılığı hem kişinin oturumu, uykusuzluğu, uyanıklılığı, dikkati, hem de sözün kıyamı, sözün kıvamı için çok daha hoş, çok daha elverişli bir ortamdır.

Demek ki Kur'an'ı anlayabilmek için yapılacak iş, gece kalkıp Kur'an'la beraberlik kurmak, vahiyle ilgi kurmak, Allah'la diyalog kurmaktır. Yatsı namazını kıldıktan sonra hemen yatacağız, bir süre uyuduktan sonra kalkacağız, Kur'an'ı elimize alıp anlamak üzere ağır ağır, düşüne düşüne okuyacak, tüm benliğimizle, tüm himmet ve dikkatimizle mânâya nüfuz etmeye, murad-ı İlâhiyi kavramaya çalışacağız. Her gece yapamazsak bile hiç olmazsa bari kendimizin olduğu geceler erken yatmalıyız. Ama birilerine kiralanmışsak, birileri hayatımıza müdahil olmuşsa, birileri dünyamızı parsellemişse veya sayım var da içtimaa zorlamışlarsa bizi, o zaman da ne yapalım gardiyanlardan izin falan demediğimiz gecelerde birer ikişer kalkalım inşallah. Kalkalım ve Rabbimizin kitabıyla diyalog kuralım. Çünkü gece, anlamak için, kavramak için, uyanıklık için en hoş ortamdır.

Eğer Kur'an'ı anlamayı, Kur'an'ın esrarının bize de açılmasını, Kur'an'dan mesaj almayı, Rabbimizle konuşmayı ve Rabbimizin bize yol göstermesini istiyorsak, eğer neşem yerinde olsun, neşatım açık olsun, anlayışım, kavrayışım açılsın istiyorsak, eğer Allah'la beraberliğimizden zevk almak istiyorsak, çaresiz gece kalkacak ve Kur'an okuyacağız. Kesinlikle söyleyebilirim ki, şu kanalizasyonlardan kurtulup da, şu şeytan vahiylerinden yakamızı kurtarıp da biraz erken yatıp, gece kalkabilseydik, kalkıp Rabbimizin vahyiyle irtibata geçmeyi becerebilseydik, inanın hayatımız çok daha bereketli, işlerimiz çok daha verimli olacaktı. Kitabımızı çok daha güzel anlayacak ve onun istediği hayata yönelme imkânını bulmuş olacaktık.

Kitabımızın bu beyânlarından anlıyoruz ki gecenin bizim için çok büyük bir önemi vardır. Gece çok sakin bir ortamdır. Issız bir çölde gündüzün sükûneti yanında, gecenin sükûneti daha fazladır. Veya meselâ bir ormanda yazın bunaltıcı sıcağının altında, sesin soluğun kesildiği bir atmosferde, hayvanların bile kımıldanamadığı bir ortamdaki sessizlik bile, gecenin sükûneti yanında çok daha az kalır. Yani güneş varken insan hayatının devinimi, organizmanın algılaması, hücrelerin, sinirlerinin etkileşimi geceden daha farklıdır.

Öyleyse gece kalkacak ve ağır ağır, mânâya nüfuz ederek, tertîl ile Kur'an okuyacağız. Peki bu işi gündüze aktarma imkânı yok mu? Gündüz okusak olmaz mı bu kitabı? Hayır, çünkü gündüz işimiz var. Kooperatiflerimiz, dükkanlarımız, tezgahlarımız, araba işlerimiz, senet çek işlerimiz var. Gündüz bizi meşgul edenler, bizi zorlayanlar vardır. Dinimizi bozmak, hayatımızı bozmak, programı bozmak üzere zorlayanlar var. Gündüz farklı dertlerimiz, birilerinin bizim dünyamıza girmesi, bizi meşgul etmesi var.

Ama gece öyle değildir. Gece Rabbimizle daha bir baş başa olabiliyoruz. Aceleye gerek yoktur gece. Çünkü bizi bekleyen birileri yoktur, telefon yoktur, randevu yoktur, beklediğimiz yoktur, bekleyenlerimiz yoktur. Meselâ gündüz kişi namaz kılarken, zil çalacaktır, ders başlayacaktır, müşteri girecektir, tören vardır, iş vardır, aş vardır, yemek vardır diye hemen alelacele işi bitirivermeden yanadır ya insan. Ama gece öyle değildir, acele etmesine gerek yoktur. Telefon yok, trafik yok, karmaşa yok, randevu yok, sadece Allah'la beraberlik var. İşte gündüzün bozuk düzen programlarını hayra, hakka çevirebilmek

için gece kalkacak ve vahiyle beraber olacağız. Yani gündüzümüz iyi olunca gecemizi Allah'a ayıralım değil, gündüzümüzün iyi olması için gecemizi Allah'a ayırmak zorundayız. Gece kalkıp vahiyle beraber olabilirsek bilelim ki gündüzümüz programsızlıktan kurtulacaktır.

Allah'ın Resulü Allah'tan kendisine gönderilen vahyi gece kendisi okuyor, ona tabi oluyor ve kendi kendine bu vahyi tekrar ediyordu. Yâni Allah'ın Resulü her gece vahyi kendisine indirgiyordu. Şimdi ona emredilenin aynısıyla sorumlu olan bizlere soruyorum. Acaba her gece bize de vahiy geliyor mu? Her gündüz bize de vahiy geliyor mu? Biz de tıpkı Allah'ın Resulü gibi her gece ve her gündüz vahiyle beraber miyiz? Vahyin gözetiminde ve Kur'an'ın kontrolünde bir hayat yaşayabiliyor muyuz? Ya da isterseniz biraz farklı sorayım; Sizler şu anda, gecenizde, gündüzünüzde kimin vahyine tabisiniz? Kimden vahiy alıyor ve hayatınızı onunla düzenlemeye çalışıyorsunuz?

Diyeceksiniz ki Allah vahyinden başka vahiyler mi var ki onlardan beslenelim? Evet kitabımızın beyânıyla bir Rahmânın vahyi, bir de şeytanın vahyi vardır. Öyleyse bizler kimin vahyine teslim oluyoruz? Yoksa, gecemiz gündüzümüz hep başkalarının vahyine mi teslim olmuş? Yoksa biz başkalarının vahiylerinin kontrolünde bir hayat yaşıyoruz da, Müslümanız diye bir de kendi kendimizi mi aldatıyoruz? Yoksa Allah'tan başka şeytan vahiyleriyle meşgul olup da hayatımızı onlarla mı düzenlemeye kalkışıyoruz? Yoksa A.B.D den, Avrupa'dan, yahudi dünyadan, hıristiyan âlemden, Zerdüştlerden gelen vahiylere mi tâbi oluyoruz? Bu vahiyleri dinliyor da hayatımızı onlar kaynaklı düzenlemeye mi çalışıyoruz? Bunu çok iyi düşünmek ve anlamak zorundayız.

Başka çaremiz yok, her gün bize vahiy gelmelidir. Her gece, her gündüz biz Allah'ın vahyiyle beraber olmalıyız. Her gece ve gündüz bize Bakara, bize Âl-i İmrân, bize Nisâ, bize En'âm inmelidir. Her gece ve gündüz bu Allah vahyiyle beraber olmak zorundayız. Beraber olmak zorundayız ki, bu vahye uyabilelim. Bize her gece ve her gündüz vahiy gelmeli ki, hayatımızı onunla düzenleyebilelim. Allah vahyini tanımalıyız ki, gecemizi, gündüzümüzü, işimizi, aşımızı, hayatımızı onunla düzenleyebilelim. Değilse Allah vahyiyle ilgimizi kesersek Allah korusun o zaman şeytan vahiyleri gündeme gelir ki, onlarla hayatımızı düzenlemek zorunda kalırız.

Eğer hayatımızı düzenlemek üzere Allah'tan gelen vahiyler hayatımıza hakim olmazsa, eğer bu vahiyler bize inmeye devam etmezse o zaman onlar bizim hayatımıza egemen olamaz ve biz onların egemenliği altında bir hayat yaşayamayız. Başka vahiyler bizim hayatımıza hakim olur ve biz başkalarının kulu kölesi olmaktan kendimizi hiç bir zaman kurtaramayız Allah korusun.

Haber peşinde olanlar bilsinler ki en büyük haber Kur'an'dır.

"De ki; o azîm bir haberdir"
(Sâd 67)

Önünde saygıyla eğilinmesi, durup dinlenilmesi gereken, insanların tümünü, zamanın tümünü, mekânın tümünü ilgilendiren bir haberdir Kur'an. Bizi ilgilendiren, hem bugünümüzü, hem yarınımızı, hem dünyamızı, hem de âhiretimizi ilgilendiren Kur'an'dan başka bir haber yoktur. Söyleyin Allah aşkına, kıyametten daha büyük, daha önemli bir haber olabilir mi? Olmaz değil mi? Yâni en büyük haber, azamet sahibi, önünde saygıyla eğilinmesi gereken, dehşeti, büyüklüğü kabul edilmesi gereken bir haber ancak Kur'andır, Kur'an haberleridir.

Bugün her hangi bir haber programı değil, dünyanın bütün haber şebekelerini meşgul edecek bir haber yayınlansa kaç gün sürer? Ya da kaç kişiyi ciddi ilgilendirir bu haber? En büyük haberler kaç kişiyi ilgilendirir? Veya ilgilenseler bile ne kadar süreyle ilgilendirir insanları? Kaç gün? Kaç ay? Kaç yıl ilgilendirir insanları? Bir yıl, elli yıl, yüz yıl. Öyle olmuş da nitekim sonunda unutulup gitmiş.

Ama bakıyoruz, Kur'an kıyamete kadar bütün insanları, bütün zamanları, bütün mekânları kapsayacak gerçekten azamet sahibi bir haber. Kur'an'ın bize verdiği haberler öyle azîm, öyle büyük ve önemli haberlerdir ki tüm insanları, tüm zamanları ilgilendiren haberlerdir. Ah! Keşke insanlar kendilerine lâzım olmayan haberler peşinde koşacak-

larına gerçekten kendilerine lâzım olan haberlere yönelebilselerdi. İnsanlar keşke şu şeytan vahiyleriyle, şeytan vahiylerinin haber programlarıyla ilgilendikleri kadar, Rab'lerinin haberleriyle ilgilenebilselerdi. Hacınızı da, hocanızı da bu şeytan vahiylerinden engelleyemiyoruz. Herkesin evinde şeytan vahiylerini alma aygıtları vardır. Ama şunu söyleyeyim: Kur'an'ın dışındaki haberlere ne kadar zaman ayırırsanız ayırın. Ama mutlaka Kur'an'a zaman ayırın! Beş saat Televizyon okuyor, üç saat gazete okuyor, bir saat tabelâları, levhaları, dükkan reklamlarını okuyoruz da Allah için biraz da Kur'an levhalarını, Kur'an tabelâlarını okumalı değil miyiz?

4: Okuduğumuz bu kitabın, ilgi kurduğumuz âyetlerin alelâde sözler değil, Allah sözü olduğunu, "Kavlen sagîlâ" ağır bir söz, ağırlığı olan, azameti olan bir vahiy olduğunu unutmayacağız.

Okuduğumuz bu kitabın alelâde bir insan sözü, peygamber sözü ya da melek sözü değil Allah sözü olduğunu unutmamalıyız. Kitabımızın bir âyetinin beyânıyla "Kavlen sagîlâ" "Ağır bir söz, ağırlığı olan bir sözdür bu Kur'an. Değer sözdür, değeri olan sözdür. Allah'ın sözü ağır sözdür, ağırlığı olan sözdür. Yani etkinliği olan sözdür Allah'ın sözü. Etkili olan, dinlenen, dinlenmesi gereken, herkesin durup dinlemesi gereken sözdür. Rabbimizin; "Yapın! Yapmayın! Kılın! Tutun! Sakının! İcra edin! dediği sözlerinin tamamı ağırlıklı sözlerdir. Dünyada böyle olduğu gibi, yarın âhirette de ağırlığı karşımıza sunulacak, çıkarılacak bir sözdür bu kitap. Öyle bir söz ki, karşılığı ağır. Öyle bir söz ki, mîzana konulunca ağır. Öyle bir söz ki, tartıya gelmez ağır. Öyle bir söz ki, tüm ölçüleri, tüm ağırlıkları Allah buna göre yapmıştır. Bu söze uygun olan ameller, eylemler ağırdır, bu söze uygun yapılan şeyler ağırdır ve değerlidir. Yani yarın mîzana konulanlar ağır mı, değil mi? Bununla ölçülecektir. Tüm amellerin, tüm kavillerin ölçümünde kriter olan söz budur.

Dünyada bir şeyler yaptınız, bir şeyler konuşup, bir şeyler ortaya koydunuz. Bunların ne değer ifade ettiği? Ne kadar bir ağırlık ta-

şıdığı? Makbul mü, değil mi? olduğu konusunda kıstas olacak, kriter olacak söz Allah sözü olan kitaptır. Yarın tıpkı granit bir levha olarak bu kitap ikâme edilip ayağa kaldırılacak ve tüm ameller bununla ölçülecektir. Bu kitaba uygun olanlar değerli, ağır, ağırlıklı görülürken, uymayanlar da değersiz, ağırlıksız kabul edilecektir. Yani bu söz, bu kitap ağırlık ölçüm birimidir.

Öyleyse Kur'an'ı okurken Allah'la karşı karşıya olduğumuzu, Allah'la konuştuğumuzu unutmamalıyız. Çünkü Allah'a en yakın olan şey elbette O'nun kelâmıdır. Kelâmın sahibinin yüceliğini, yâni mütekellimin azametini bilerek Kur'an'ı okumalıyız. Yine okumak üzere Kur'an'ı elimize aldığımız zaman, onun mübelliği Hz. Muhammed aleyhisselâm ile beraber olduğumuzu da unutmayacağız. Kim ki Kur'an okuyor, bilsin ki o, Rasulullah ile karşı karşıyadır. İbni Cerir der ki; "Kendisine Kur'an'ın ulaştığı kimse bizzat Muhammed (a.s)'ı görmüş gibidir." Meselâ bir elçi hükümdarın emrini bir valiye ulaştırıyor. Bu emir o elçinin değil, hükümdarın emridir. Bizler de elçinin ulaştırdığı bu kitapla ilişkiye geçtiğimiz anda Rabbimizle muhatap olduğumuzun bilincinde olacak, sorumluluğumuzu fark edecek ve ona göre tavır alacağız. Haşr sûresi bu hususu şöyle anlatır:

لَوْ أَنْزَلْنَا هٰذَا الْقُرْءَانَ عَلٰى جَبَلٍ لَّرَأَيْتَهُ

خَاشِعًا مُّتَصَدِّعًا مِّنْ خَشْيَةِ اللّٰهِ وَتِلْكَ الْأَمْثَالُ نَضْرِبُهَا لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَتَفَكَّرُونَ

"Ey Muhammed! Eğer biz Kur'an'ı bir dağa indirmiş olsaydık, sen onun Allah korkusuyla baş eğerek parça parça olduğunu görürdün. Bu misâlleri, insanlar düşünsünler diye veriyoruz."

(Haşr 21)

Eğer bize indirilen bu kitap bir dağın üzerine indirilmiş olsaydı, o dağın, kitabın mütekellimi olan Allah'tan korkuyla paramparça ola-

cağı, kitap karşısında böyle bir durum, böyle bir konum, böyle bir vaziyet alacağı anlatılıyor. Rabbinin kitabıyla, Rabbinin hitabıyla, Rabbinin emir ve nehiyleriyle karşı karşıya kalan o dağın Rabbine divan durarak, boyun bükerek; "buyur ya Rabbi! Emret ya Rabbi!" deme pozisyonu içinde olacağı haber veriliyor. Göklerin ve yerin sahibini, tüm varlıkların yaratıcısının tanıyarak, kendisini var eden ve ayakta tutanı bilerek, O'nun huzurunda böyle bir teslimiyet göstereceği vurgulanıyor. Yani dağın Rabbinin âyetlerini algılayarak böyle bir tepki vereceği haber veriliyor.

Aslında bir şeyin böyle paramparça olması için onun tüm hücrelerine etki edecek bir darbenin vurulması icap eder. Ve parçalanan şeyin de bu darbeyi algılayacak bir şuurda olması gerekir. Yani şuurlu bir etkileniş, algılanan bir şey karşısında tepki gösteriş söz konusu olmalıdır.

Dikkat ederseniz âyet-i kerimede bir inmeden söz ediyor Rabbimiz. Eğer biz bu kitabı bir dağın üzerine indirmiş olsaydık. O zaman inmeyi bir tanımak zorundayız. Meselâ şimdi alalım şu Kur'an'ı, şu yakınımızdaki dağa götürelim ve dağın üzerine koyalım. Çok götürdük dağlara bu kitabı, ama hiçbir dağın böyle parçalandığını filan görmedik değil mi? Neden? Çünkü ona inme denmez. Bize de böyle inmediği için, biz de kitapla böyle bir diyaloga girmediğimiz için bize de etkili olamıyor kitap. Hayatımıza inmeli kitap. Mutfağımıza inmeli. Kazanmamıza harcamamıza inmeli. Gecemize gündüzümüze inmeli. Evimize dükkanımıza inmeli. Hayatımızın tümüne indirgemeliyiz bu kitabı. Adım atarken bile bu kitabın sorumluğu altında olduğumuzun bilincine ermeliyiz ki kitap bizim üzerimizde de etkili olabilsin. Değilse işte okuyoruz, tanıyoruz, ama ondan bağımsız bir hayat yaşadığımız, hayatımıza onu indirgemediğimiz, hayatımızı onunla düzenleme kavgası içine girmediğimiz sürece aynı etki bizde olmamaktadır.

İşte bu misâlleri insanlar için örnek veririz, belki onlar bunun üzerinde düşünürler, kafa yorarlar, anlarlar, değerlendirirler de bir netice çıkarırlar diye. Öyleyse Rabbimizin bize sunduğu bu misâl üzerinde ciddi ciddi düşünmemiz, anlamamız ve ders çıkarmamız gerekecektir. Bileceğiz ki bu kitap bir dağ üzerine inmemiştir. Bu kitabın muhatabı bir dağ değildir. Bu emaneti, bu kulluk mükellefiyetini insan kabul etmiş, bu Kur'an insana indirilmiştir. Rasulullah efendimizin

göğsüne indirilmiştir. İnsanlığa hidâyet rehberi olarak indirilmiştir. Öyleyse dağlara değil de bize indirilmiş olduğuna göre, bizim de tıpkı dağlar gibi bu kitap karşısında hâşyet duymamız gerekecektir. Çünkü rasgele birisinden gelmiş bir kitap, bir söz, bir yasa değildir bu Kur'-an. Bizi yoktan var eden, bu hayatı var eden, bizim sahibimiz, göklerin ve yerin sahibi olan Allah'ın kitabıdır bu kitap.

Öyleyse Rabbimizin bu emirnamesi karşısında derhal el pençe divan durarak; "Emret ya Rabbi! Buyur ya Rabbi! Sen ne istiyorsan! Sen ne buyuruyorsan! Sen nasıl istiyorsan ben aynen yerine getireceğim! Yap dediklerini yapacak, yasak dediklerinden kaçınacağım! Huzurunda bunun için varım! Emir ve nehiylerin karşısında boynum kıldan incedir!" pozisyonu içinde bulunmak zorundayız. Rabbimize ve kitabına karşı bir dağın takındığı, takınacağı tavrı takınmak zorundayız. Allah'ın âyetlerini okumak, öğrenmek, anlamak, duymak, hissetmek, sarsılmak, tavır almak zorundayız. Bütün azalarımızla mütesaddî olmak zorundayız. Yani tüm azalarımız Allah'ın kitabından, Allah'ın buyruklarından etkilenmeli, şekillenmeli ve harekete geçmelidir. Allah'a saygımızdan, Allah'a haşyetimizden ötürü bu kitabı aracılığıyla O'ndan gelecek emir ve nehiylere mutlak bir teslimiyet içine girmeliyiz.

Çünkü Rabbimizin kitabı bu kadar azametli, bu kadar ağırlığı olan bir kitaptır. Mahlukât üzerinde bu kadar ağırlığı, bu kadar dehşeti olan, dağların bile azameti karşısında tahammül edemeyeceği, tuz buz olacağı bu kitap, tarih içinde insanlar üzerinde de öylesine inkılâplar, öylesine değişimler gerçekleştirmiştir ki, dağlar gibi toplumlar, dağlar gibi milletler bu kitap karşısında erimek zorunda kalmıştır. Bu kitap nice insanların, nice toplumların kayalar gibi katı kalplerini eritmiş, düşüncelerini değiştirmiş, alışılmış hayatlarını sarsmıştır. Cehalet içinde kıvranan nice nesilleri meleklerin üstüne çıkarmış, nice insanların ölü kalplerini diriltmiş, nicelerini hayata kavuşturmuş, nicelerini fıtratlarına döndürmüştür bu kitap.

Eğer Rabbimiz kelâmının azametini, seçtiği şu harfler, kelimeler ve seslerin kisvesi altına gizleyip öylece indirmemiş olsaydı, yerler, gökler, arş, kürsi O'nun kelâmının azametine asla tahammül edemez ve her şey helâk olurdu. Kendisinden çok daha büyük varlıkların bile tahammül edemeyecekleri Allah kelâmına insanın tahammül etmesi nasıl mümkün olabilir? Elhamdülillah ki Rabbimiz kelâmını ona ta-

hammül edebileceğimiz bir kısım harf ve kelimelerin arkasına gizleyerek göndermiştir. O halde bu kitaptan istifade edebilmek için bu kelâmın azametini iyi anlayacak, gerek kelâmı, gerekse o kelâmın mütekellimini ta'zim ederek okumaya başlayacağız.

Unutmayacağız ki bu sözler, herhangi bir insan sözü değildir. Bu sözler gökleri, yeri, göktekileri ve yerdekileri yaratan, canlı cansız her şeyin sahibi ve maliki olan, her şeye egemen olan şânı yüce Allah'ın sözleridir. Bu kitabı okumak için eline alan kişi hem bedenini, hem de kalbini bu sözlerin sahibinin azametine hazırlamak zorundadır.

Rivâyet edilir ki, İkrime (r.a) efendimiz okumak için Kur'an'ı her eline alışında üç defa; ***"Hâzâ kitabu Rabbî"*** "Bu benim Rab-bimin kitabıdır" der ve Allah kelâmına muhatap olmanın heyecanıyla bayılırdı. İşte bu, kelâmı ve kelâmın sahibini ta'zimdir ve böyle yapanlar ancak bu kitaptan istifade edebileceklerdir.

5:Kitabın önüne hiçbir şeyi geçirmemeliyiz.

يَآ أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُواْ لَا تُقَدِّمُواْ بَيْنَ يَدَيِ

اللَّهِ وَرَسُولِهِۦ وَٱتَّقُواْ اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ

Ey iman edenler, Allah ve peygamberinin önüne geçmeyin. Allah'a karşı muttaki davranın; doğrusu Allah işitir ve bilir.

(Hucurât 1,2)

İman edenler, iman şerefiyle şereflenenler, kendilerini Allah güvencesinde hissedenler, Allah diniyle, Allah âyetleriyle emniyeti yaşayanlar, Allah'a kullukta güven bulanlar, Allah'la kendilerini emniyette bilenler, Allah ve Resûlünün en doğru, en güzel yolu gösterdiğine güvenenler Allah ve Resûlünün önüne geçmemelidirler. Allah ve Resûlünün önünde yürümemelidirler. Allah ve Resûlünün peşi sıra gitmelidirler. Allah ve Resûlüne sormadan, Allah ve Resûlünden izin almadan hiçbir şey yapmamalı, hiçbir karar vermemelidirler. Rabbimiz biz mü'minlerden bunu istiyor. Ukalâlık etmeyeceğiz. Kendi düşünce-

lerimizi, önyargılarımızı, başkalarının düşüncelerini Kitabın ve sünnetin önüne geçirmeyeceğiz. Gündemlerimizi kendimiz belirlemeye kalkışmayacağız. Hayatımızı Allah'ın kitabı ve Resûlünün sünneti belirleyecek. Eğer gerçekten inanmışsak, gerçekten bu sözümüzde samimiysek o zaman zinhar Allah ve Resûlünün önüne geçmemeliyiz. Allah ve resûlünün koyduğu kuralların, buyrukların, yasaların, kanunların, dinin, bizden istediği hayat programının önüne alternatif bir din, alternatif bir kanun, alternatif bir yol, alternatif bir değer yargısı koyarak onun önüne geçmemeliyiz.

Allah'ın kitabı ve resûlünün sünnetinin önüne geçmemek zorundayız. Allah ve Resûlü ne diyorsa öylece kabul etmek, öylece inanmak, öylece hayat sürmek zorundayız. Bu âyetin emriyle kendi hayatlarımızı bir sorgulayalım. Acaba bizler Müslüman'ız dediğimiz halde, Allah ve Resûlüne iman ediyoruz dediğimiz halde kendi bilgilerimizi, kendi anlayışlarımızı, kendi önyargılarımızı, kendi hevâ ve heveslerimizi Allah'ın kitabının ve Resûlünün sünnetinin önüne mi geçiriyoruz? Kitabın ve peygamberin önünde mi gidiyoruz? Kitaba ve peygambere danışmadan mı hayat yaşıyoruz? Acaba bizler şu anda ken-dimizi hayata etkin mi zannediyoruz? Acaba Allah'ın kitabına, Allah'ın peygamberine sormadan kendi kendimize hayat programı yapmaya mı çalışıyoruz? Ne yapacağımızı, nasıl yaşayacağımızı, nasıl giyineceğimizi, çocuklarımızı nasıl ve nerede eğiteceğimizi, nerelerden kazanıp nerelerde harcayacağımızı, hangi meslekleri seçeceğimizi Allah ve Resûlüne sormadan kendi kendimize belirlemeye mi kalkışıyoruz? Yâni bizim hayat programlarımızı kim belirliyor? Çocuklarımızın mektebine, evimize, malımıza, dükkânımıza, tezgahımıza, düğünümüze, derneğimize, hukukumuza, eğitimimize, sosyal ve siyasal yapılanmalarımıza, gündüzümüze gecemize ilişkin programlarımızı kim yapıyor? Tüm bu programlarımızı Allah ve Resûlü mü belirliyor? Yoksa biz mi? Kitap sünnet mi belirliyor, yoksa bizim heveslerimiz mi? Hayatımızın kaçta kaçına kitap ve sünnet karışıyor, kaçta kaçına biz kendimiz, yahut da Zerdüşt karışıyor? Eğer nefislerimiz, arzularımız, heveslerimiz buyuruyor biz yapıyorsak, arzu ve hevâlarımız istiyor, biz yapıyor-sak, ya da Zerdüşt buyuruyor biz yapıyorsak, nefislerimizin ve Zerdüştlerin boş bırakıp gaflet ettikleri bölümü de Allah ve Resûlünün arzularıyla dolduruyorsak o zaman bilelim ki biz de Allah ve Resûlünün önüne geçiyoruz demektir, Allah korusun.

Ne kendimiz bu kitabın ve peygamberin önüne geçeceğiz, ne de başkalarını, başka şeyleri, başka kitapları, başka sistemleri, başka yasaları geçireceğiz. Ne bir oyun ve eğlenceyi, ne bir felsefi hareketi, ne bir mal mülk hesabını, ne bir makam mansıp hedefini bu kitabın önüne geçireceğiz. Kitabın ve sünnetin önüne hiçbir şeyi geçirmeyeceğiz. Hayat felsefemizi, cemaat felsefemizi, hizipçiliğimizi, grupçuluğumuzu bir kenara bırakacağız, sadece Rabbim bana ne dedi? Resûlüm benden nasıl bir hayat istedi? Rabbimin istediği hayatı resûlüm bana nasıl örnekledi? diye Allah ve Resûlüne kulak vereceğiz. Şimdiye kadar elimizden düşürmediğimiz kitapları elimizden bir atacağız.

İşte gördük bu kitaplar bizi adam etmedi. Bizi bir noktaya götürmedi. Peygamberin önüne geçirdiğimiz şu kutsal şahsiyetleri de bir kenara bırakacağız. Bu kitabı ve peygamberin sünnetini elimize alacağız. Tüm varlığımızı, kalbimizi, gözümüzü, kulağımızı, düşüncemizi, amelimizi bu kitaba ve peygambere çevireceğiz. Tüm varlığımızla Allah'a ve Resûlüne yöneleceğiz. Her şeyimizi kitaba ve peygambere endeksli yapacağız. Kitapla düşüneceğiz, peygamberle yürüyeceğiz, tüm hayat problemlerimizi vahiyle çözümleyeceğiz. Vahiy kaynaklı bir hayat yaşayacağız. Hayat felsefemizi bir yerlerde oluşturup sonra da bunu vahye onaylattırmaktan vazgeçeceğiz. Kitabı ve sünneti merkep değil, rehber kabul edeceğiz.

İnsanı hedefe merkep de götürür, rehber de. Ama birisine teslim olunur öyle götürür, ötekisi teslim alınır öyle götürür. Bizler kitap ve sünneti merkep değil rehber kabul edecek, teslim almaya, akıl vermeye, yol göstermeye kalkışmayacağız. Yâni düşüncemizi, inancımızı kitap ve sünnet dışı kaynaklardan oluşturup onu vahye onaylattırmaya kalkışmayacağız. Tüm öncelikli bilgilerimizi atıp vahye yöneleceğiz. O ne dediyse, nasıl dediyse öylece kabul edip bir hayat yaşayacağız inşallah.

Çünkü yeryüzündeki tüm kitaplar, kitapçıklar, ister daha önce Allah'tan gelmiş, ama sonradan insanların tahrif ettikleri kitaplar olsun, isterse insanların kendi elleriyle Allah'ın indirdiği kitaplardan esinlenerek yazdıkları, oluşturdukları kitaplar olsun fark etmez, beşerin elinin değdiği, kaleminin işlediği hiçbir kitap bu kitabın yerine ge-

çemeyecektir. Hiçbir kitap bu kitaptan öne alınamayacak, önde tutulamayacaktır. Ve yeryüzünde hiçbir lider, hiçbir önder de Hz. Muhammed'in (a.s) önüne geçemeyecektir. Hiçbir meşgale, hiçbir program, hiçbir uğraşı vahiyden öncelikli olamaz. Hele şu şu işlerimizi bir bitirelim, hele bir emekli olalım, hele ekonomik problemlerimizi bir halledelim, hele şu okulu bir bitirelim, hele bir evlenelim de vahyi tanımaya ondan sonra başlayalım diyemeyiz. Ne mesleğimizi, ne meşrebimizi, ne partimizi, ne siyasal anlayışımızı vahyin önüne geçiremeyiz. Vahiy her şeyin önünde olmalıdır. Müslümanlığımız her şeyin önünde olmalıdır. Vahye dayalı Müslümanlığımız babalığımızın, kocalığımızın, evlâtlığımızın, siyasetçiliğimizin, tüccarlığımızın önünde olmalıdır.

Biz önce müslümanız, sonra babayız, önce müslümanız, sonra kocayız, önce müslümanız, sonra tüccarız demeliyiz. Değilse babalığımızı Müslümanlığımızın önüne geçirirsek, çocuklarımızdan vahyin istemediği şeyleri isteyen tâgut bir baba olarak açığa çıkabiliriz Allah korusun. Evlâtlığımızı Müslümanlığımızın önüne geçirirsek, ebeveynimizin her istediğini yaparak onları tanrılaştıran veya onların hiç bir dediğini yapmayarak onlara isyan bayrağını çeken bir evlât olarak açığa çıkabiliriz. Veya eğer siyasetçiliğimizi Müslümanlığımızın önüne geçirirsek, Allah'ın istemediği yasaların altına imza atan bir tâgut siyasetçi olarak açığa çıkabiliriz. Onun içindir ki vahyi, vahye dayalı Müslümanlığımızı ön plana alacak, her şeyimizi vahiy kaynaklı, vahiy endeksli yapacağız. Eğer gerçek hikmete, gerçek bilgiye ulaşmak istiyorsak, eğer nîmet ehli olmak, hakîm olmak istiyorsak, yeryüzünde hiç bir varlığın ulaşamayacağı yaratılış bilgisine, Allah bilgisine, kulluk bilgisine ulaşmak istiyorsak, sürekli Hakîm olan Rabbimizden gelen bu kitapla beraber olmak zorundayız. Hikmetin, bilginin kaynağından gelen bu kitabı tanımak zorundayız. Hakîm olan Allah'ın hikmet dolu âyetlerine kulak vermek zorundayız. Tüm hayatımızda bu kitabı hareket noktası kabul etmek zorundayız. Değilse Allah'ın kitabından haberdar olmayan insanların cehaletten kurtulmaları kesinlikle mümkün değildir.

Dün de, bugün de, yarın da yeryüzünün en âlim insanları Müslümanlardır. Bu kitabı bilenler âlimdir, bu kitapla beraber olanlar bilgindir. Bu kitaptan haberdar olanlar hikmet sahibidirler. Kâfirler ve müşrikler yeryüzünün en cahil, en akılsız insanlarıdırlar. Çünkü ger-

çek bilgi vahiydir. Gerçek bilgi Allah'ın bildirdiği bilgidir. Öyleyse ilim Müslüman'a aittir. Kur'an'ı ve sünneti tanıyan kişi, vahiyden haberdar olan kişi dünyanın en âlim kişisidir. Vahiyden habersiz yaşayan insanlar, hem dünyalarını, hem de âhiretlerini berbat etmiş cahil insanlardır.

Tüm dünya şahittir ki Kur'an'ın yeryüzünü şereflendirdiği ilk dönemde yeryüzünün en cahil toplumu Kur'an sayesinde yeryüzünün en âlimleri olmuştur. Dünyanın en bedevî insanlarını bu kitap dünyanın âlimleri, en hakimleri, en âdil yöneticileri, en örnek insanları yaptı. Sadece dünyanın değil âhiretin de en âlimi yaptı bu kitap onları. Öyleyse bunu, bu değişmez gerçeği tüm insanlığa ilân ederek diyorum ki; ey insanlar! Ey Allah kulları! Durumunuz, konumunuz, makamınız, koltuğunuz, renginiz, cinsiyetiniz, diplomanız, kariyeriniz, tahsiliniz, ne olursa olsun, gelin, Hakîm olan Allah'ın Hakîm olan kitabına yönelelim. Hikmete ulaşma yolumuz her zaman açıktır. Rabbimiz tüm kullarının önüne böyle bir rahmet kapısı açmıştır. Rabbimizin açtığı bu rahmet kapısından istifade etmesini bilelim ve yeryüzünde hiç bir kaynağın sunamayacağı, hiç bir üniversitenin sağlayamayacağı, hiç bir müessesenin veremeyeceği en üstün bilgilerle, hikmet ve kulluk bilinciyle donanıp dünyanın ve âhiretin en âlimleri olma imkânını elde edelim.

Gelin Allah aşkına vahyin önüne başka şeyleri geçirmekten vazgeçelim. Şu kutsallaştırdığımız önderlerimizi, şu kendi oluşturduğumuz kitaplarımızı bir kenara bırakalım. Gelin göğsümüzü eğip bükmeden, bir şeylerin arkasına saklanmadan, tüm varlığımızla, kalbimizi, gözümüzü, kulağımızı, düşüncemizi, amelimizi kitaba ve peygambere çevirelim. Tüm varlığımızla Allah'a ve Resûlüne yönelelim. Her şeyimizi kitaba ve peygambere endeksli yapalım. Kitapla düşünelim, peygamberle yürüyelim. Tüm hayat problemlerimizi vahiyle çözümleyelim. Vahiy kaynaklı bir hayat yaşayalım. Hayat felsefemizi bir yerlerde oluşturup sonra da bunu vahye onaylattırmaktan vazgeçelim. Tüm öncelikli bilgilerimizden, önyargılarımızdan sıyrılıp vahye yönelelim. Hayat felsefelerimizi bir kenara bırakalım. Cemaat felsefemizi bir tarafa bırakalım. Hiçbir şeyi kitabın ve sünnetin önüne geçirmeyelim. Tertemiz bir bakış, berrak bir gönülle vahye yönelebilirsek kesinlikle bilelim ki kitap bize esrarını açacak, bize doğruyu, hakkı, sırat-ı müstakimi gösterecektir.

6: Kitaba kuvvetlice sarılacak, bütün ciddiyetimizle tutunacağız.

Kur'an'dan istifade edebilmenin bir başka şartı da, okumak için kitabı elimize aldığımızda kalp, kafa ve gönül huzuru içinde bütün dikkatimizi, ciddiyetimizi, himmetimizi, gayretimizi kelâma teksif etmek zorundayız. Bütün varlığımızla kelâmı anlamaya yönelmek zorundayız. Kitabımızın diliyle söylersek; kuvvetlice kitaba tutunmak, sarılmak zorundayız.

يَا يَحْيَىٰ خُذِ الْكِتَابَ بِقُوَّةٍ وَءَاتَيْنَاهُ

الْحُكْمَ صَبِيًّا وَحَنَانًا مِنْلَدُنَّا وَزَكَاةً وَكَانَ

خفيًّا خفيا ثخانخية نظم خينكن جبارا خصيًّا

"Ey Yahya! Kitaba kuvvetle sarıl" deyip daha çocukken ona hikmet, katımızdan kalp yumuşaklığı ve safiyet verdik. O, Allah'tan sakınan ve anasına babasına karşı iyi davranan bir kimse idi, baş kaldıran bir zorba değildi."

(Meryem 12-14)

Yahya (a.s)'ın şahsında bizden kitaba kuvvetlice sarılmamız istenmektedir. Kitaba kuvvetle sarılmak, kitaba sımsıkı sarılmak; kitabın şu cismine sarılıp, onu bağıra basmak, onunla yatıp kalkmak değildir. Kitabı öpüp alına koymak da değildir. Kitaba sarılmak demek; kitabın âyetlerini ve o âyetlerin ortaya koyduğu mânâyı hiç kaybetmeden hayatta uygulamaya çalışarak onu muhafaza etmek demektir. Ben bunsuz yaşayamam. Ben bunsuz hayatıma çeki düzen veremem. Ben bunsuz dünyamı da, âhiretimi de kazanamam. Ben bunsuz Rabbimin rahmetine ulaşamam, diyerek kitabın âyetlerine sarılıp, kitabın âyetlerini anlayıp sürekli onlar kılavuzluğunda yol bulmak, yolunu onlara sormak ve onlarla bir hayat yaşamak demektir. Kitaba sımsıkı, kuvvetlice sarılmak demek; tüm ciddiyetle, tüm himmet ve

dikkatle kitaba sarılıp, onu kendimizden, kendimizi de ondan ayırmamak, kitabı her şeyin önüne geçirmek, her şeyden önce onu tanıyıp, onunla amel etmek demektir. Kitaba tüm kuvvetimizle, tüm himmet ve gayretimizle tutunup onu asla elimizden bırakmamak, kitabın sürekli elimizde ve önümüzde olması ve her konuda ona müracaat etmemiz, tüm hayatı onunla düzenlememiz demektir.

Kitaba sarılmak; sürekli kitabın âyetlerini konuşmak, sürekli onu gündeme getirmek, sürekli onu zikretmek, yâni hayatımızı onunla düzenlemek için onu sürekli hafızalarımızda canlı tutmamız demektir. Kitaba sarılmak demek; onu insanlara duyurmak, onu insanların gündemine indirmek ve hayatın her alanında onun uygulanmasını sağlamak demektir. Allah'ın emriyle kitaba sarılan Yahya (a.s) kitapla dirilik kazanıyordu. Kitapla canlılık kazanıyordu ve Yahya oluyordu. Çünkü kitabın bir adı da ruhtur, hayattır. Kitabın olmadığı yerde, kitabın olmadığı gönüllerde, kitabın olmadığı toplumlarda iman yoktur, inanç yoktur ve bunun için de orada hayat yoktur. Çünkü vahiyden uzak olan bir yerde hayat da yoktur. Kur'an ve sünnetin olmadığı bir yerde, vahyin bulunmadığı bir ortamda, bir evde, bir ülkede kesinlikle hayat da yoktur. Vahiyle irtibatları olmadığı için ölüdür onlar.

Kitaba kuvvetlice sarılmanın bir ikinci boyutu da, kuvvetli müminler olarak kitaba tutunmak demektir. Kuvvetli, ciddi mü'minler olarak, kavî müminler olarak, imanı bütün müminler olarak kitaba sarılın diyor Rabbimiz. Yâni iman kuvvetini, amel kuvvetini, ahlâk kuvvetini gündeme getirerek bu kitaba sarılın. Çünkü imanla, amelle, ahlâkla desteklenmeyen bir tutuş, kuvvetli bir tutuş değildir. Hayatta kitabın içindekileri, kitabın âyetlerini tatbik gerçeğiyle desteklenmeyen bir tutuş, ciddi bir tutuş değildir. Yâni sadece okunan, sadece ezberlenen, sadece konuşulan, ama hayatta tatbik edilmeyen, hayatta yaşanmayan bir kitap, kitap olarak korunma özelliğini kaybedecektir. Bireysel hayatla, aile hayatıyla, toplum hayatıyla, ekonomik hayatla, siyasal hayatla, hukukla ve tüm hayat programlarıyla görüntülenerek, tatbik edilerek desteklenmeyen bir tutuş gerçek bir tutuş değildir.

Meselâ düşünün ki şu anda toplum olarak, Müslümanlar olarak kitapla diyalog kursak, gece gündüz kitabın âyetlerini okuyup anlasak, okunup anlaşılması adına paneller, konferanslar düzenlesek, ama anladığımız, bildiğimiz bu âyetleri bireysel hayatımızda, aile ha-

yatımızda, toplum hayatımızda, hukuk hayatımızda, ekonomik hayatımızda, toplum hayatımızda uygulamıyorsak, bu âyetlerin istediği bir hayatı yaşamıyor ve hayatımızı onlarla düzenlemiyorsak o zaman biz ne o kitaba Allah'ın istediği gibi inanmış, ne de o kitaba kuvvetlice tutunmuş sayılırız.

Yâni inandığımız, okuduğumuz, anladığımız kitabın âyetleri hayatımızda görüntülenmiyorsa, hukukumuzda bu kitabın etkisi görünmüyorsa, kılık kıyafet konusunda bu kitap kendini hissettirmiyorsa, ekonomide etkili değilse, kılık kıyafet bu kitabın âyetlerine göre şekillenmiyorsa, kazanmamız harcamamız bu kitabın istediği biçimde şekillenmiyorsa, evimiz, eğitimimiz, amellerimiz bu kitaba göre şekillenmiyorsa, yâni ortada kitaba dayalı görünür bir hayat, bir görüntü, bir eylem, bir amel bir aksiyon yoksa bu iman Allah'ın istediği bir kitap îmanı olmadığı gibi, bu tutuş da Allah'ın istediği bir tutuş değildir. Çünkü Allah'ın istediği tutuş kuvvetle, iman kuvvetiyle, amel kuvvetiyle, uygulama kuvvetiyle bir tutuştur.

Âl-i İmrân sûresinde de bu tutuşun bir başka boyutuna dikkat çekilir:

"Cemîan Allah'ın ipine sarılın, tefrikalaşmayın.
(Âl-i İmrân 103)

Allah'ın ipine sarılın, ama cem'an, cemisine, tümüne birden sarılın. Allah'ın ipinin hepsine birden sarılın. Bakara'ya sarılın, ama Âl-i İmrân'ı atın. Namaz âyetlerine sarılın, ama şimdilik cihad âyetlerini bir kenara alın. Helâl kazanç âyetlerine sarılın, ama şimdilik infak âyetlerinin üzerinde durmayın. Fikir âyetlerini alın, ama zikir âyetleri sizde yok olsun, öyle değil. Ya nasıl? Kitabın, Allah'tan gelen ipin hepsine, tümüne, baştan sona sımsıkı sarılın. Kitabın tümüne öyle bir sarılın ki, ne Tebbet dışında kalsın, ne de İhlâs. Ne namaz dışında kalsın, ne de hukuk. Ne hac dışında kalsın, ne de ekonomi. Ne oruç dışında kalsın, ne de eğitim âyetleri. Hepsine birden sarılacağız kitabın.

Yâni kitabı parçalamadan, Allah'ın ipine, Allah'ın dinine toptan sarılın. Nedir Allah'ın dini? Fâtiha'dan Nâs'a kadar tüm âyetler Allah'ın dinidir. Baştan sona Kur'an âyetleriyle beraber, Rasûlullah efendimizin Allah tarafından onaylanmış hayatı dindir. Namazıyla, orucuyla, haccıyla, zekâtıyla, cihadıyla, ekonomisiyle, hukukuyla, nikâ-hıyla, mîrasıyla, kılık kıyafetiyle, savaşıyla, barışıyla her şeyiyle Allah'ın ipine, Allah'ın dinine sımsıkı sarılın. Yâni kitabın ibâdet âyetlerine evet, ama aynı Kur'an'ın ekonomik düzenlemelerine gelince hayır demek biçiminde veya Kur'an'ın orucunu kabul, ama aynı kitabın siyasal bakış açısına, sosyal yapılanmalarına gelince hayır biçiminde, kitabın bir kısmına inanıp da bir kısmını reddetmek biçiminde bir anlayıştan yana olmayın.

İkinci emir de tefrikalaşmayın. "Velâteferragû" Allah'ın ipinin tümüne birden sımsıkı sarılın ve tefrikalaşmayın. Allah'ın kitabıyla tefrikalaşmayın. Allah'ın kitabından ayrılmayın. Kitapla tefrikalaşmayın, kiapla ayrışmayın. Kitabı kendinizden, kendinizi kitaptan ayırmayın. Sürekli kitapla beraber olun. Değilse birbirinize sımsıkı sarılın ve birbirinizden ayrılmayın, birbirinizle tefrikalaşmayın değildir mânâ. Bu kitaba sımsıkı sarılın ve bu kitaptan ayrılmayın deniyor.

Ama yıllar yılı hep öyle anlatılmış, hep öyle anlamadan yana bir tavır sergilenmiş. Aman ey Müslümanlar, birbirinize sımsıkı sarılın ve sakın tefrikalaşıp birbirinizden ayrılmayın şeklinde anlaşılmış. Halbuki benim bu kitaptan ayrılığım reddediliyor. Fırka olmak demek, Kur'an'la fırkalaşmak demektir. Yani hayatta Kur'an bir yan, ben bir yan olmam demektir. Kur'an bir vadide, ben başka bir vadide yaşıyorum demektir. Kur'an'dan kopuk bir hayat yaşıyorum demektir ki, men edilen budur.

Değilse birbirimizle fırka zaten olacağız. Hani Beyine sûresinde; insanlara beyine ulaşınca, kitap ve sünnet ulaşınca, onlar ikiye ayrılacaklar, ya "şerru'l beriye" veya "hayru'l beriye" olacaklar deniyordu. Zaten Kur'an insanları ayırmak için gelmiştir. Kur'an'la insanlar ayrılacaklar. Kur'an'la kimileri saparken, kimileri de yol bulacaklar. Kur'an'ın ayırdığı insanla ben mecburen ayrılacağım, ama asla kitapla ayrılmayacağım? Kur'an'ın ayrıl dediği insanla benim beraberliğimin ne anlamı var? Önemli olan Kur'an'la tefrikalaşmamaktır.

7: Okuduğumuz âyetler üzerinde uzun uzun düşünmeli, tefekkür ve tedebbür etmeliyiz.

أَفَلَا يَتَدَبَّرُونَ الْقُرْءَانَ

أَمْ عَلَىٰ قُلُوبٍ أَقْفَالُهَآ

"Bunlar Kur'an'ı hiç düşünmezler mi? Yoksa kalpleri kilitli midir?

(Muhammed 24)

Bunlar Allah'ın kitabını hiç düşünmezler mi? Kur'an'ı hiç düşünmeyecekler mi? Allah'ın kitabı üzerinde hiç kafa yormayacaklar mı? Kitapla hiç ilgilenmeyecekler mi? Kitabı izlemeden yana olmayacaklar mı? Allah bu kitabında ne anlatıyor? Nasıl bir hayat programı istiyor? Bakara bizi nereye götürmek istiyor? Âl-i İmrân bize ne anlatıyor? Merak edip de bir kerecik Allah'ın kitabına yönelmeyecekler mi? Allah'ın kitabını izlemeye yanaşmayacaklar mı? Kitabın peşine takılmayacaklar mı? Tedebbür; hem düşünmek, üzerinde akıl yormak anamına, hem de arkasına düşmek anlamına gelmektedir. Yâni onlar onu hep anlamadan okumadan yana mı olacaklar? Ya da onlar o kitabı önlerine alıp kitabın arkasına düşerek bir hayat yaşamaya yanaşmayacaklar mı? Tüm hayatlarında kitabı rehber edinmeyecekler mi? Kur'an rehberliğinde bir hayata yönelmeyecekler mi?

Âyetin sonunda diyor ki Rabbimiz; "Yoksa bu adamların kalpleri üzerinde onu anlamalarına engel kilitleri mi var?" Yoksa onların kalpleri üzerinde kilitleri mi var ifadesinden anlıyoruz ki kalplerin bizzat kendi kendilerini kilitleme özelliği vardır. Yâni kalbin sahibi, kendi kilidini bizzat kendisi vuruyor kalbine. Kalbini Allah'ın âyetlerine açan ve kapatan bizzat o kalbin sahibi olan insandır.

Peki soralım o zaman kendimize: Acaba bizim kalplerimiz Allah'ın kitabına karşı açık mıdır, yoksa kapalı mıdır? Sürekli Allah'ın âyetlerini okuyup öğrenmeye, sürekli Allah'ın âyetleriyle düşünüp te-

fekkür ve tedebbür etmeye açık mı kalplerimiz? Kalplerimiz her an Allah'ın âyetlerinin girmesine müsait mi? Âyetler elbette kendiliğinden durup dururken kalbe girmez. Öyleyse acaba sizler, bizler Allah'ın âyetleriyle ilgilenebiliyor muyuz? Allah'ın kitabıyla sürekli bir diyaloga girip onlar üzerinde düşünebiliyor muyuz? Günlük hayatımızın ne kadarını kitabı anlamaya ve düşünmeye ayırıyoruz? Allah'ın âyetlerini okuyup öğrenmeye, onlar üzerinde derin derin düşünüp onlarla yol bulmaya bir sa'yimiz, bir çabamız var mı?

Eğer bütün bu sorulara cevabınız müspet değilse, o zaman Allah korusun kendi kalplerinize kendi kilitlerinizi kendiniz vuruyorsunuz demektir. Allah'ın âyetlerini kapattığınız için, Allah'ın kitabının defterini dürdüğünüz için kendi kendinizi kör, sağır ve duygusuz hale getiriyorsunuz demektir. Kendi kendinizi rahmetten uzaklaştırıyor ve cehenneme sürüklüyorsunuz demektir.

Bu ve benzeri Kur'an âyetlerinden ve hadislerden anladığıma göre, Allah herkese bir kalp vermiş ve bir de her insan kalbi için bir kilit yaratmış, bir kilit vermiştir. Bu kalbin kilitleyicisi, mühürleyicisi veya açıcısı olan anahtar Allah'tandır. Ama bu kilidin, bu mühürün Allah'tan oluşu, bir cebir anlamına gelmemektedir. İnsanlar kendi öz iradeleriyle, hür iradeleriyle ya bu kilidin kapatılmasını Allah'a arzederler, Allah da kapatır onu, ya da açılmasını isterler Allah'tan, Allah da açıverir. O halde isteyen kuldur, ama açan ve kapatan din sahibi olan Allah'tır her zaman. Demek ki Allah bu açma ve kapatma işinde yine de insana irade vermiştir. Yâni tekrar müracaat hakkınız vardır, demiştir. Yâni insan kâfirken, kalbi mühürlüyken, kilidi kapalıyken, Allah'a tekrar müracaat edip kalbini açtırabilir ve Müslüman olabilir. Müslümanken de müracaat edip kapattırabilir, mürted olabilir.

O halde bu ve benzeri âyetleriyle Rabbimiz istiyor ki, bizler gözümüzle, gönlümüzle, kulağımızla, aklımızla, fikrimizle, düşüncemizle kitabını önümüzde kabul edip, onun arkasına düşüp, onun gös-terdiği bir hayatı yaşamak zorundayız. Gözümüzü, kulağımızı, aklı- mızı, fikrimizi, gecemizi, gündüzümüzü ona adayacak, ona tâbi kılacak, onunla görecek, onunla duyacak, onunla düşünecek ve onunla yürüyeceğiz. Tıpkı yol bilmeyen birinin yol bileni önünde bilip ona tâbi olduğu gibi. Tüm hayatımızda, tüm davranışlarımızda, tüm amellerimizde, tüm konuşmalarımızda onu mihmandar kabul edeceğiz.

Unutmayacağız ki, bu kitabın âyetleri üzerinde tedebbür edilmeli, düşünülmeli, akıl yorulmalı, anlaşılmaya çalışılmalıdır. Unutmayacağız ki, bu kitap yattığınız yerden anlaşılmaz. Yattığınız yerden mânâlarını, esrarını, bereketlerini açmaz size. Anlamak üzere okumazsanız, tedebbür etmezseniz, üzerinde derin derin düşünüp kafa yormazsanız asla anlaşılmaz, size bereketlerini açmaz, bereket kaynağı olmaz bu kitap. Aklınızı bu kitaba takacaksınız. Gönlünüzü buna açacaksınız. Kafanıza bunu koyacaksınız. En büyük dert, en öncelikli iş olarak bunu kabul edeceksiniz. Üzerinde düşünecek, tefekkür edecek, zikredecek, aklınızın en üst köşesine koyacaksınız. İşte ancak o zaman bu kitap mübârek olacak, bununla berekete, cennete ulaşmış olacaksınız.

فَإِنَّمَا يَسَّرْنَاهُ بِلِسَانِكَ لَعَلَّهُمْ

يَتَذَكَّرُونَ فَارْتَقِبْ إِنَّهُم مُّرْتَقِبُونَ

"Ey Muhammed! Biz, öğüt alırlar diye, Kur'an'ı senin dilinde indirerek kolayca anlaşılmasını sağladık. Sen bekle, onlar da beklemektedirler."

(Duhân 58)

İnsanlar öğüt alsınlar, onunla yol bulsunlar, hayat programlarını ona sorsunlar ve hayatlarının tüm problemlerini onunla çözümlesinler ve sonunda cennete, Allah'ın lütfuna ulaşsınlar diye biz bu Kur'an'ı senin lisânında kolaylaştırdık diyor Rabbimiz. Çok açık ki, bu kitap Rasulullah efendimizin dilinde kolaylaştırılmıştır. Okunması kolay, öğrenilmesi kolay, anlaşılması kolay, ezberlenmesi kolay, uygulanması kolay, yaşanması kolay, istediği hayat kolay, her şeyi çok kolaydır. Allah onu bizim için kolaylaştırmıştır. Belki onu zikrederler, zikir haline getirirler, hatırlarlar, kafalarında, kalplerinde canlı tutarlar da hayatlarını onunla düzenlerler diye. Belki onu tezkira yaparlar, pusulu yaparlar, harita kabul ederler, kafalarına kalplerine kazırlar da, haftalık ders programı gibi, günlük, aylık, haftalık sürekli bakılacak bir konuma getirirler diye Allah onu kolaylaştırmıştır. Çünkü ona bakılma-

dan, ona sorulmadan hayat yaşanmamalıdır. Çünkü o hayatımızın her bir saniyesinde bize yol gösterecek bir kitaptır. Ama unutmayalım ki bu kitap, kendisine yönelenlere kolaydır. Onunla ilgilenenlere kolaydır. Ona başvuranlar için kolaydır ve sadece onların hayatlarını kolaylaştıracaktır.

8: Tüm öncelikli bilgilerimizi bir kenara atmış, tüm önyargılarımızdan sıyrılmış olarak Kur'an'a başvurmalıyız.

Tüm öncelikli bilgilerimizden arınmış olarak, önyargılarımızı bir kenara atmış olarak bu kitaba baş vurmak zorundayız. Yâni öncelikli bilgilerimizi onaylattırmak için baş vurmayacağız kitaba. Bakara sûresinin beyânına göre; Kur'an'la kimileri sapıtırken kimileri de hidâyet bulur. Bu, bize Kur'an'a iki türlü yaklaşım metodunun olduğunu anlatır. Yâni Kur'an'la beraberlikte iki türlü yöntem vardır. Bunlardan birincisi şudur: İnsanlar, önce kendilerini, Allah bana önce şunu şunu anlatmalıdır diye şartlandırırlar ve onun cevabını aramak üzere Kur'an'a başvururlar. Yâni şartlı, sınırlı, tahditli, özel bir yaklaşım modelidir ki, bunu ikiye ayırabiliriz:

a- Ya kendi dünya görüşünü desteklemek için Kur'an'a başvururlar.

b- Veya aradıkları sorunun cevabını o tahditte bulmaya çalışırlar.

Meselâ adam demokratiktir, ama Müslümanlığı da elden bırakmamak çabasındadır. Veya feministtir, ırkçıdır, pragmatisttir, faydacıdır, hümanisttir, insancıldır. Aman insan hakları, insan sevgisi filan diyordur. Bunu temel kabul etmiştir. Ama bunu Kur'an'ın da desteklemesi gerekmektedir. "Öyle ya, elbette Tanrı da bundan başkasını emredecek değildir" diyordur ve Kur'an'a işte bu duyguyla müracaat etmektedir. Bu sapıklıktır tabii.

Bir de sorduğu soruya, sadece sorduğu kadarıyla Allah'ın cevap vermesini istemektedir. Meselâ; "Ya Rabbi, babam öldü, şunum

şunum var, mîrastan ne kadar alacağız?" Allah'tan sadece o bölümü ister, sadece o bölümü sorar. Halbuki Allah ona bunu anlatırken ondan sonra bir şeyler daha söyler, ama o bölüme hiç bakmaz adam. Ya da abdest alacaktır; "Acaba yüzümü mü önce yıkayacağım, yoksa elimi mi?" Sadece o bölümü sorar. "Şimdi sen başkasını karıştırma! Başka konulara geçme!" dercesine. Oysa serbest bıraksa İslâm'ı, bakalım ona cevap verirken başka neler diyecekti? O bölümleri karıştırmıyor adam da, sadece sorduğu bölüme cevap istiyor. "İslâm'da hükümet" diyor adam, sadece o bölümü sorar. "İslâm'da cemaat" der, "İslâm'da kadın" der, "İslâm'da kazanma, harcama" der. Ne deneceğini, ne sorulacağını, ne kadar sorulacağını, ne cevap verileceğini de kendisi belirler. Yâni Allah'ın âyetlerine kendi fikrini söyletir, âyetleri kendi hevâ ve hevesine göre yorumlar. Bu da sapıklıktır.

Halbuki İslâm öyle bir mekânizma ki, hepsi birbiriyle ilgilidir. Arabanın şaftı da, defransiyeli de, tekerlekleri de, direksiyonu da, vitesi de, fireni de nasıl aynı uyum içindeyse, Kur'an'ı da aynı uyum içinde öğrenmek zorundayız. Yâni Kur'an'ı, Kur'an bütünlüğünde öğrenmek zorundayız. Öğreneceğimiz bölümleri ona önceden empoze ederek kitabı şartlandırmanın anlamı yoktur. Ona müracaat ederken ön yargılı hareket etmeyeceğiz. Yâni önce inanıp, sonra da bu inancımıza delil bulmak için yönelmeyeceğiz. Kitap ve sünnet ne dedi, ne gösterdiyse öylece alıp inanacağız. Eğer öyle değil de kendi inancımıza delil bulmak için onlara müracaat edersek, o zaman Allah korusun inancımıza ters düşen âyet ve hadisleri inkâr edeceğiz veya tevil edeceğiz demektir. Veya; Ey kitap! Bizi bir zahmet şuna götür! Bize şunlardan söz et! Biz filan filan kitaplardan inancımızı, itikadımızı, düşüncemizi belirledik, sen de bir zahmet onları onaylayıver diye müracaat etmeyeceğiz.

9: Allah'ın indirdiği Kur'an'ı kaldırmaya çalışarak ona saygı gösterdiklerini zannedenler, bilmelidirler ki bu kitaba karşı büyük bir yanılgı ve edepsizlik içindedirler."

Bakın Rabbimiz kitabının pek çok yerinde; "Biz bu kitabı indirdik, inzâl ettik" buyurur. Enzele, inzal, tenzil, tenzil-i rütbe biliyorsunuz

ki yüksekten indirmek anlamına geliyor. Rabbimiz biz onunla yol bulalım diye, yolumuzu ona sorarak bulalım diye onu mele-i a'lâdan dünyaya indiriyor. Öyleyse bizler de Rabbimizin yaptığının tam tersini yapmaya kalkmayalım. O indirirken, biz kaldırmadan yana olmayalım. O indirirken biz raflara, yüksek yerlere kaldırmadan yana olmayalım. Rabbimizin yaptığının tersini yapmayalım. Kur'an'a hürmet; onu kimsenin el değemeyeceği yüksek yerlere kaldırmak değil, sürekli onu el altında bulundurup, elden düşürmemeye ve onunla bilgilenmeye çalışmaktır. Mademki Rabbimiz indirmiş, öyleyse biz de indirelim onu hayatımıza. Biz de alalım onu elimize ve en çok bu kitapla beraber olalım ki, onunla hayatımız bereketlensin, hayatımız şeref kazansın inşallah.

Yıllardır bu toplumda Kur'an'a karşı Osman Gaziye izâfe edilen mâlum tavır anlatıldı. Osman Gazinin içinde Kur'an'ın bulunduğu bir odada ayaklarını uzatarak yatmadığı bir üstünlük ve şeref sebebi olarak, Kur'an'a karşı bir saygı gösterisi olarak dile getirildi. Böylece sanki müslümanlara evlerindeki, odalarındaki Kur'an'ları dışarıya çıkarıp yatmaları öğütlendi. Kur'an'dan uzak kalmaları tavsiye edildi. Kur'an'lar dışarı, sizler içeri dendi. Halbuki Kur'an'a saygı bu değildir. Kur'an dışlanarak, Kur'an'ı kendimizden, kendimizi Kur'an'dan uzak tutarak Kur'an'a değer verilmiş olamaz. Halbuki Kur'an'ın yanında yatmak emniyettir.

Bakın bu ümmetin Kur'an'ı en güzel okuyucusu, kurrası, âlimi, müfessiri ve Kur'an'ı en iyi anlayanı olan Abdullah İbni Mes'ud efendimiz buyurur ki:

"Kur'an'ı her zaman açıp okuyabileceğiniz, her an onunla ilgi kurabileceğiniz bir konumda bulundurun"

Yani bu kitap hep elinizin altında olsun. Her an uzanabileceğiniz şekilde yakınınızda bulunsun. Maalesef İbni Mes'ud efendimizin bu sözü bizim toplumda hiç bilinmez, ama Osman Gaziye izafe edilen o tavır hep gündemde tutulur.

10- Bu kitap Allah bilgisidir. Allah, bilgi kendisinden olan, bilgisi tam ve eksiksiz olandır.

Okumak, bilgilenmek üzere bu kitabı eline alan kişi eğer; "Benim bu kitaba ihtiyacım var, ben Allah bilgisine muhtacım, bu bilgi olmadan ben asla hayatımı düzenleyemem, hayrımı şerrimi, menfaatimi zararımı bilemem" diyerek bu imanla, bu teslimiyetle kitaba müracaat ederse ancak o zaman bu kitaptan istifade edebilecektir. Değilse, bilgilenme konusunda Allah'ı ve kitabını tek kaynak olarak görmeyen, vahyin dışında başka bilgilenme kaynakları arayan insanların bu kitaptan istifade etmeleri mümkün değildir. Bir bakın insanlara, bilgilenmek üzere bu kitaba mı başvuruyorlar, yoksa başka şeylerin peşine mi düşüyorlar?

Tıpkı dünkü kâfirler gibi, bugünün kâfirleri yahudi'si ile, hıristiyan'ı ile, Mecusi'si ile, ateisti ile, lâik'i ile tüm kâfirler, tüm kâfir dünya bilgilenmek için bir yol, bir sistem kabul etmişler. Bu sistemin temel felsefesi Allah'sızlık ilkesine dayanmaktadır. Allah'ı, kitabını, vahyini yok farz eden, Allah'ı devre dışı bırakan, ismine bazen pozitivizm, bazen materyalizm, bazen idealizm, bazen realizm dedikleri küfür ve şirk yöntemlerle insanları bilgilendirmeyi hedeflemektedirler. Bilimi putlaştırıp onu Allah bilgisi yerine oturtmaya çalışıyorlar. Günümüzde artık bilimin çözemediği hiçbir şey kalmamıştır. Binaenaleyh ne Allah kitabına, ne de Allah bilgisine ihtiyacımız kalmamıştır gururu ve çılgınlığı içinde bilgilenme noktasında vahyi devre dışı bırakmaya çalışıyorlar. Şu anda dünya üzerinde kâfir ve şirk egemenliğinde bir hayat yaşamaya mahkum edilmiş tüm dünya ülkelerindeki eğitim sistemlerinin temelini oluşturan anlayış budur. Gerek kâfir ülkelerinde, gerekse onların düşüncelerinin egemen olduğu İslâm dünyasında uygulanan bilgilenme, bilgilendirme yönteminde aynen Mekke dönemindeki Allah'ı, vahyi devre dışı bırakma çarpıklığını görmek mümkündür. Gerek küfür dünyanın, gerekse onların kölesi durumunda bulunan İslâm ülkelerinde ekonomik ve siyasal yapılanmalarında, sosyal ve hukukî düzenlemelerinde Allah'ı devre dışı bıraktıklarını, vahyi bir kenara bıraktıklarını, başka kaynaklardan bilgilenme esasına teslim olduklarını görüyoruz.

Yeryüzü kâfirlerinin gerek kendi dünyalarında, gerekse egemen olup köleleştirdikleri İslâm dünyasında bilgilenme noktasında temel felsefeleri Allah'ı devre dışı bırakmaktır. Allah vahyini reddeden kâfirler ne siyasî hayatta, ne ekonomik hayatta Allah'a hayat hakkı, söz hakkı tanımamaya çalışıyorlar. Temel felsefeleri şudur kâfirlerin: Kitap gündeme geldiği zaman, vahiy söz konusu olduğu zaman, onun modası geçmiştir, miadı dolmuştur, bilimsel özelliği kalmamıştır. Peygamber gündeme geldiği zaman, peygamber anlayışı gündeme geldiği zaman da hemen yaftaları hazırdır: Peygamber deli, peygamber şair, peygamber sihirbaz, peygamber aklı hayra şerre ermeyen bir kişidir. Allah gündeme geldiği zaman, O hayata karışmayan bir varlıktır.

Bu insanlara bir Müslüman olarak bizim teklifimiz şudur: Ey kâfirler, mademki sizler hayatta Allah'ı devre dışı bırakmak, peygamberi reddetmek, Allah ve Resûlüne hayat hakkı tanımamak gibi bir anlayışın içindesiniz. Ve yeri geldiği zaman Allah'ın ve peygamberinin hiçbir şey bilmediğini ortaya koymaya çalışıyorsunuz. Bin dört yüz yıl önce bir insanın ortaya koyduğu bu kitaptan, şu anda sizin bilim adamlarınızın, siyasetçilerinizin, ekonomi uzmanlarınızın, hukukçularınızın daha bilgili olduğunu iddia ediyorsunuz. Bunların Allah'tan daha iyi bildiklerini demeye çalışıyorsunuz. Eğer bu sözlerinizde samimi, kendinizden, bilgilerinizden eminseniz, o zaman soruyorum size, niye bu insanların rahat bir şekilde Allah'la, peygamberle, Kur'an ile karşı karşıya gelmelerine engeller koyuyorsunuz? Niye yasaklıyorsunuz din eğitimini? Niye korkuyorsunuz bu kadar? Niye bu Kur'an'la bilgilenen insanların imanları istikâmetinde kendi siyasetlerini, kendi hukuklarını, kendi imanlarını, kendi ahlâklarını, kendi düşüncelerini ortaya koymalarına engel oluyorsunuz? Bu korkunuz ne böyle? Eğer cesaretiniz varsa bırakın Müslümanlar da ortaya koysunlar imanlarının gereğini.

Sosyal, siyasal, ekonomik, hukukî tüm hayat problemlerinin çözümü konusunda herkese söz hakkı veriyorsunuz, herkesin çözüm önerisini dinliyorsunuz, herkesin teklifine kulak veriyorsunuz da niye tüm bu konularda Allah'a ve peygambere hayat hakkı, söz hakkı tanımıyorsunuz? Bir homoseksüel kadar, bir genel evi kadını kadar Allah'ın söz söyleme hakkı yok mu? Allah bilmez mi hukuku? Allah bilmez mi sosyal ve siyasal yasaları? Neden Allah bilgisine müracaat etmiyorsunuz? Ey kâfirler, sizin hiç aklınız yok mu? Yıllardır hayatta Allah'ı dışladınız, peygamberi dışladınız, Allah bilgisini, peygamber

anlayışını devre dışı bıraktınız. Ama işte görüyoruz ki hiçbir şeyi halledemediniz. Hiçbir problemi çözemediniz. Bu gidişle battıkça batacak, helâk olup gideceksiniz. Gelin bir adım önünü bile görmekten âciz insanları tanrılaştırıp vahyi devre dışı bırakmaktan vazgeçin. Gelin kendi bilgilerinizi, kendi hevâ ve heveslerinizi putlaştırıp Allah'ı cahillikle itham etmekten vazgeçin.

Çünkü pozitivizm, rasyonalizm, materyalizm Allah hakkında bilgi vermez. Sistematiğini Allah'ı, dini, peygamberi, vahyi ortadan kaldırmak üzere koyan şu materyalist bilgilenme kaynaklarının hangisi Allah hakkında bilgi verebilecek de? Hangisi ne diyebilecek de bu konuda? Fizik mi bir şeyler söyleyecek Allah hakkında? Matematik mi? Sosyoloji mi? Tarih mi? Elimizin dokunduğu, gözümüzün gördüğünden başkasına inanmayız demiyor mu bu bilim dalları? Başta bunu diyerek işe başlayan bu bilim dallarından bunun dışında başka ne bekleyeceğiz? Peki Allah hakkında nasıl konuşabilirsin sen? Gördün mü Allah'ı? Yo! Dokundun mu elinle? Yo! İşittin mi Allah'ın konuşmasını? Yo! Eh o zaman ne biliyorsun ki Allah hakkında konuşuyorsun? Hani senin felsefenin temeli bu değil miydi? Hani sen görmediğin, dokunmadığın şeye inanmazdın? Peki o zaman Allah hakkında, din hakkında, peygamber hakkında, vahiy hakkında; "bu doğrudur, bu yanlıştır" derken; "bu böyle olmalıdır, şu şöyle olmalıdır" derken neye dayanıyorsun? Hayır hayır, sen bu konularda hiç konuşmayarak, susarak felsefenin gereğini yerine getirmek zorundasın. Hiç olmazsa bu konuda namuslu olmalısın. Çünkü Allah'ı, kitabı, vahyi, peygamberi reddeden bir adam hiçbir şey bilemez bu konularda. Bilmediğine göre de bu konularda hiçbir şey konuşamaz.

Öyleyse susarak hiç olmazsa kendi felsefene, kendi inancına saygılı ol. İslâm'a, benim inancıma saygılı ol filân demiyorum sana. Çünkü benim dinimin, benim inancımın, İslâm'ın kimsenin saygısına filân ihtiyacı yoktur. İslâm azizdir. Müslüman azizdir. İzzet ve şeref sahibidir. Yeryüzünde hiç kimse müslüman olmasa da İslâm yine izzet ve şeref sahibidir. Öyleyse kendi inancına saygılı ol da bilmediğin şey özerinde konuşma. Sen Allah'ı bilmezsin. Sen kitabı bilmezsin. Sen vahyi bilmezsin. Sen din konusunda cahilsin. Sen peygamber konusunda söz söyleme hakkına sahip değilsin. Sen bildiğin konularda konuş. Sen dünyayı bilirsin, konuşacaksan o konuda konuş. Sen kazanmayı bilirsin. Sen kan emmeyi bilirsin. Sen sömürmeyi bilirsin. Sen

kan dökmeyi bilirsin. Sen savaşı bilirsin. Sen teknolojiyi bilirsin. Sen elmayı, armudu bilirsin. Sen kadını, kızı bilirsin. Konuşacaksan onlar hakkında konuş. Zaten dünyan bu kadar basittir senin. Onun için bilmediğin yüce şeylerle alâkalı susman, tek kelime bile konuş-mandan daha hayırlıdır.

11: Selefimizden Kur'an'ı okuma yöntemlerine dair örnek anlayışlar.

Eğer bir kişi okuduğunu tekrarlayarak düşünebiliyor ve anlayabiliyorsa, okuduğu âyetleri ya da bölümü tekrar tekrar okumalıdır. Sahabe-i Kirâm efendilerimiz Resûlullah efendimizin Fâtiha'yı yirmi defa tekrarladığını rivâyet etmektedirler. Meselâ İmam Buhârî efendimiz, Mekke'nin fetih günü peygamberimizin Fetih sûresini defalarca tekrar ede ede Mekke'ye girdiğini rivâyet eder.

(Buhârî 6/ 112)

Yine İbni Mâce'nin rivâyetine göre sevgili örneğimiz Mâide sûresinin 18. âyetini hıçkırığa boğulmuş bir vaziyette sabaha kadar okumuştur.

(İbn-i Mâce 1/ 429)

Sevgiliyi adım adım takip eden sahabe-i kirâm efendilerimiz de aynen onun gibi yaparlardı. Said Bin Cübeyr efendimiz:

وَامْتَازُواْ الْيَوْمَ أَيُّهَا الْمُجْرِمُونَ

"Ey suçlular! Bugün siz müminlerden ayrılın."

(Yâsîn 59)

Siz ey suçlular, ey günâhkârlar bugün şöyle, şu tarafa ayrılın bakalım. Size cennet yok, size rahmet yok. Siz şöyle geçin bakalım. Siz ayrılın şu tarafa. Cennet sizin değildir. O mü'minlerindir. Zaten dünyada siz kendinizi ayırıyordunuz mü'minlerden. Kendinizi seçmeye çalışıyordunuz. Seçkin kimseler olduğunuzu iddia ediyordunuz. Ayrıydınız, ayrıcalıklıydınız dünyada. Müslümanlara karşı böbürleniyor, onlara tepeden bakıp, entellik taslıyordunuz. Kendilerinizi hacet

kapısı olarak lanse ediyordunuz. Şimdi ayrılın bakalım mü'minlerden. Geçin bakalım şu cehennem tarafına meâlindeki âyetini gece boyu tekrar ederek sabahlamıştır.

Bir âyette Rabbimizin muradını anlayabilmek için gerekirse tekrar tekrar okumalıyız. Çünkü okunan bölümü anlamak esastır. Sahâbe-i Kirâm efendilerimiz, mübârek selefimiz; "Anlamadığımız ve kalp huzuru ile okumadığımız bir âyetten sevap alabileceğimizi ummayız" buyurmaktadırlar.

Onlardan Süleyman Dârânî der ki; "Ben kitabımızdan bir âyet okurum, mânâyı iyice kavrayabilmek için dört beş gece onunla meşgul olurum, onu iyice anlamadan başka bir âyete geçmem" Yine selefimizden çoğu Hûd sûresinin mânâsını anlayabilmek için altı ay, bir sene sürekli tekrar ederlerdi. Bir hatmi otuz senede ancak bitirebilenler pek çoktur.

Kur'an okuyan kişi ondaki Rabbimizin emirlerini, nehiylerini, vaadlerini, vaîdlerini, geçmiş toplumların kıssalarını, Allah ve elçileriyle çatışmaya giren toplumların helâk yasalarını iyice anlayabilmek için bunlar üzerinde uzun uzun düşünmelidir.

Kur'an okuyan kişi onda Rabbimizin muradını anlamaya engel olan hallerden sıyrılıp uzaklaşmaya çalışmalıdır. Bir mü'minin Kur'an'ı anlamasına engel olan halleri kısaca şöyle özetleyebiliriz:

a- Şeytanın insan kalbinin üzerine çektiği perde. Bu perde insanlardan pek çoğunun Kur'an'daki mânâları anlamasına engel olmaktadır. Allah'ın Resûlü bir hadislerinde bu hususu şöyle anlatır: "Eğer şeytanlar adem oğullarının kalplerine girip dolaşmamış olsalardı, elbette onlar melekût âlemini görebilirlerdi."
(Ahmed Bin Hanbel Müsned 2/353

Şeytanın vesveseleri sonucunda kimi insanlar bütün güçlerini, dikkatlerini, himmet ve gayretlerini harflerin mahreçlerine teksif ederler. Harfleri mahreçlerinden çıkaracağız diye var güçleriyle uğraşırlarken mânâyı, muhtevayı göz ardı ederler. Tüm dikkatleri makama, melodiye ve harflerin mahrecine takılı kaldığı için âyetlerdeki Allah muradını örtüp kamufle ediverirler. Bütün Kur'an okuyucularına musallat

olmuş, onların okudukları âyetleri anlamalarına engel olmak için çırpınan şeytanlar vardır. Bu şeytanlar onları daima harfleri tekrar etmeye yöneltip teşvik ederler. Olmadı, derler. Olmadı. Harf mahrecinden çıkmadı diye vesveseler verirler. Böylece sonuçta okuyucunun tüm himmet ve dikkati harflerin mahrecine takılı kalır ve sonuçta o kişinin mâna ve muhteva üzerinde derinleşmesi engellenmiş olur. Şeytanın vesvesesine mağlup olan kişi elbette sonunda onun oyuncağı durumuna düşer. Allah bizi böyle bir duruma düşmekten korusun inşallah. Tabii bu sözlerimden Kur'an'ı tecvit ile okumayı, harfleri mahrecinden çıkarmayı küçük gördüğüm anlamı çıkarılmamalıdır. Onlar da lâzımdır elbette, ama Kur'an sadece güzel okunmak için değil, anlamak, kavramak ve kendisiyle hayatı düzenlemek için indirilmiştir.

Günah işlemekte ısrar kişinin Kur'an'ı anlamasına engeldir. Sürekli günah işleyen ve günahlara dalmaktan çekinmeyen kişi kesinlikle bu kitabın mânâ ve hikmetlerinden mahrum olacaktır. Kitabımızın Mutaffifîn sûresi bu hususu şöyle anlatır:

كَلَّا بَلْ رَانَ عَلَى قُلُوبِهِم مَّا كَانُوا يَكْسِبُونَ

"Hayır hayır; onların kazandıkları kalplerini paslandırıp körletmiştir."

(Mutaffifîn 14)

İşledikleri suçlar sebebiyle kalpleri paslanmıştır onların. Söz anlamaya yanaşmadıkları, istifade etmek üzere, iman etmek ve amel etmek üzere dinlemedikleri için Allah onların kalplerini mühürleyivermiştir. Yâni dinlemek ve anlamak için kendilerine verilen duyularını kullanmadan yana olmadıkları için, Allah da bunu onlardan alıvermiştir. Kalplerine mühür vurmuştur Allah. Çünkü bu adamlar Allah'ın kendilerine verdiği kalplerini kullanmak istememişlerdir. Allah böyle davranan kimselerin kalplerini mühürleyiverir de, duymaz duygulanmaz hale getiriverir.

b- Kibir Allah'ın kitabının anlaşılmasına engeldir. Kur'an'a karşı müstekbirce bir tavır takınan, benim bu kitaba ihtiyacım yoktur, ben bu kitap olmadan da hayatımı düzenleyebilirim mantığında olan bir kişinin de bu kitabı anlaması mümkün değildir.

c- Dünyaya bağımlılık, dünyaperestlik de kitabın anlaşılmasına engeldir. Resûlullah efendimiz bu hususu anlatan bir hadislerinde şöyle buyurur: "Ümmetim dinar ve dirheme çok fazla önem verdikleri zaman onlardan imanın heybeti kalkar, emr-i bil'maruf ve nehy-i anil'-münkeri terk ettikleri zaman da vahyin bereketinden mahrum kalırlar"

d- Hevâ ve heveslerine tabi olmak, arzularını, bilgisini putlaştırmak, kendi anlayışını kitabın önüne geçirmek de bu kitaptan istifade etmeye engeldir. Bütün bunlar kalbi paslandırır. İnsanın anlama ve kavrama kabiliyetini öldürür. Öyleyse bu tür özelliklerden arınmış olarak Allah'ın kitabını okumaya yöneleceğiz.

e- Şehevî arzular şiddetlenince, Kur'an'ın mânâları da o derece insanlar için kapalı kalır. Şehevî arzularına teslim olmuş kimseler bu kitabı anlayamazlar.

Kur'an okuyan kişinin kendisini onun tüm hitaplarının muhatabı kabul etmesi gerekir. Rabbimizin âyetlerindeki tüm hitapların muhatabı benim, burada bana sesleniliyor, burada ben anlatılıyorum, burada Rabbim beni kastediyor demeli, öyle okumalı, öyle algılamalıyız ki Kur'an'ı anlamamız kolaylaşsın. Bir emir, bir nehiy, bir uyarı, bir vaad, bir vaîd, bir tehdit gördüğümüz zaman herkesten önce onun muhatabının kendimiz olduğuna inanmalıyız. Kitabımızı okurken bilmeliyiz ki o anda Allah bizimle konuşuyor. O anda Allah bize emirler veriyor, nehiylerde bulunuyor. O anda Kur'an bizim kalplerimize bir şeyler ekiyor. İmamlarımızdan Katâde der ki; "Kur'an ile oturup kalkan ya kâr eder, ya da zarar eder."

Kur'an okuyan kişinin kalbi âyetlerin değişmesiyle değişmeli, âyetlerden etkilenmeli, müteessir olmalıdır. Âyetlerinin konusunun değişikliğine göre okuyucunun kalbi tavır almalıdır. Bazen ümit, bazen korku, bazen saygı, bazen hüzün dolmalı kalbe. Kişinin Kur'an bilgisi mükemmelleştikçe kalbindeki korku da o nispette çoğalır.

Hasan Basrî der ki; "Allah'a yemin ederim ki, Kur'an'ı inanarak okuyan bir kulun korkusu artar, hüznü çoğalır, gülmesi ve ferahlanması azalır, meşguliyet ve yorgunluğu artar, istirahat ve tembelliği de azalır." Okunan Kur'an'ın insan kalbi üzerinde etkili olması gerekir. Azap, vaîd ve cehennem âyetleri geldiği zaman mü'minin kalbi sanki

korkudan yok olacakmış gibi küçülüp, kaçacak yer aramalıdır. Vaad âyetleri, cennet âyetleri geldiği zaman da sevincinden coşmalı, taşmalı, kabına sığmaz hale gelmeli ve sanki uçacakmış gibi bir hal almalıdır. Allah'ın isim, sıfat ve fiillerinin; rubûbiyet ve azametinin gündeme getirildiği âyetler geldiği zaman saygıdan başını eğmeli, kâfirlerin, müşriklerin, ehl-i kitabın Allah'ın şanına yakışmayan iftiralarının gündem yapıldığı âyetler geldiği zaman da sesini kısmalı, müteessir olmalı ve tıpkı meleklerin yaptıkları gibi onlar adına Allah'tan özür dileme makamında bulunmalıdır. Ya Rabbi, ben onlar adına senden özür diliyorum. Nasıl diyebildiler bu hainler bunu sana? Nasıl izâfe edebildiler bunları sana? Diye onlar adına O'ndan özür dileme makamında olurlar.

Sahâbeden İbni Mes'ud efendimiz diyor ki; Resûlullah efendimiz bir gün bana; "Ey İbni Mes'ud biraz Kur'an oku da dinleyeyim" buyurdu. Ben dedim ki, ey Allah'ın Resûlü Kur'an size nâzil olurken ben mi okuyayım? Buyurdu ki; "Ben dinlemeyi de severim." Bunun üzerine ben Kur'an okumaya başladım, Nisâ sûresinin 41. âyetine geldiğimde, baktım ki Resûlullah efendimizin gözleri yaşlarla dolmuş, kalbini müşâhede, korku ve hüzün kaplamıştı.

Buhârî 6/113)

Selefimiz arasında Kur'an okunurken vaîd âyetleri, cehennem ve azap âyetleri geldikçe korkudan bayılan, hattâ ölenler oluyordu. Meselâ eğer En'âm sûresinin 15. âyetini okuduğu halde veya okuyan birini dinlediği halde içinde bir korku, kalbinde bir ürperme duymuyorsa, kesinlikle söyleyebilirim ki o kişi Kur'an okumuyor, olsa olsa hikâye okuyor demektir. Keza bir kimse Mümtahine sûresinin 4. âyetini okuduğu veya dinlediği halde hâlâ Allah'a yönelişi, O'na tevekkülü, sevgisi, saygısı, kulluğu artmıyorsa, o zaman -Allah korusun- bu kişi Hûd 18, Saff 3 ve Enbiyâ 5 âyetlerindeki tehditlerin muhatabı olmuştur:

Öyleyse kalbimizin okunan Kur'an'la irtibat halinde olmasına çok dikkat edeceğiz. Kalbimizin okunan âyetlerle ilgisini sürdürdüğü sürece okumaya devam edecek, okunanla kalbimizin ilgisi kesilir kesilmez yâni okunan âyetlerin mânâsına karşı ilgimiz, dikkatimiz azalır azalmaz hemen okumaya son vereceğiz. Çünkü hikâye değildir bu kitap, roman da değildir, Allah sözüdür. Resûlullah efendimiz imam Bu-

hârî'nin rivâyet ettiği bir hadislerinde şöyle buyuruyor; "Kur'an kıraatine Kur'an'la okuyucu arasında uyuşma mevcut olduğu müddetçe devam edilmelidir. Bu bağın ortadan kalkmasıyla hemen Kur'an okumaya son verilmelidir."

(Buhârî 6/114)

Enfâl sûresinin 12. âyetinin de beyanıyla Kur'an okurken sadece dili hareket ettirmenin bir kıymeti yoktur. Eğer okunan Allah âyetlerinden kalp bir şeyler duymuyorsa, onlardan etkilenip onların istediği tavrı sergilemiyorsa kesinlikle bilelim ki İslâm bu okumaya okuma demiyor. Kurralarımızdan biri bu hususu vurgulayarak der ki; "Ben bir gün hocama Kur'an okudum, sonra ikinci defa okumak üzere ona dönünce beni azarladı ve; "Neredeyse Kur'an okumayı iş edindin. Git Allah'a oku da sana neleri emrettiğini, neleri yasakladığını gör" dedi.

Yine Ebû Dâvûd'un rivâyet ettiği bir hadislerinde Resûlullah efendimizin şöyle buyurduğu anlatılır: "Sahâbeden bir zât Resûllullah efendimize gelerek; "Ey Allah'ın Resûlü bana Kur'an okut" dedi. Resûlullah ona baştan sona Zilzâl sûresini okuttu. Adam başka bir sûreyi daha okutmasını isteyince Resûlullah ona; "Bu kadarı yetişir, dön git" dedi, adam dönüp gitti.

Kur'an okuyan kişi o anda Allah'la karşı karşıya olduğunu, bir başka ifadeyle Allah'la konuşmakta olduğunu bilmelidir. Yâni Kur'an okuyan kişi okuduğu bu âyetlerin kendisinden değil, Allahu Teâlâdan olduğunu bilmeli ve Allah'tan dinliyormuş gibi yükselerek okumalıdır. Allah'ın Resûlü mümin için bir derece, bir yükseliş tarif ederek buyurur ki: "Oku ve yüksel!" Oku ve derecelerini artır! Rasûlullah'ın bu ifadesine göre okuyan yükselecektir. Okuyan derecelerini artıracaktır. Mümin okuduğu Kur'an'a göre derecelerini artıracak ve yükselecektir. Kur'an'ı okudukça mümin derecelerini artırmaya devam edecektir.

Kur'an okumanın dereceleri üçtür.

a- Ednâ (En aşağı) okuyuş. Bu okuyuş, Kur'an okuyan kişinin kendisini Allah huzurunda farz edip, kendi okuyuşunu Allah'ın dinlediğini düşünerek okumasıdır. Bu durumdaki kişinin durumu; Allah'tan istemek, Allah'a yalvarıp yakarmak, Allah'a boyun eğmektir.

b- İkinci derece; okuyan kişinin kalbiyle Allah'ın kendisini gördüğüne, lütuflarıyla kendisine hitap ettiğine, nimetleriyle kendisine nida ettiğine şâhit olmasıdır. Bu durumdaki kişinin durumu da, haya, ta'zim, dikkat ve anlayıştır.

c- Üçüncü derece; Kur'an okuyan kişi okuduğu kelâmda mütekellimi, yâni konuşanı, kelimelerde mütekellimin isim ve sıfatlarını görmesidir. Bu durumda olan kişi ne kendisine, ne kıraatine, ne de kendisine verilmiş olan nimetlere bakar. Onun gözü hiçbir şeyi görmez, sadece mütekellimle haşır neşir olur.

Son olarak değerli seleflerimizden Ahmed İb Hanbel'in Kitabu'z Zühd isimli eserinde birinci cilt 890'da kâri-i Kur'an'da, hamil-i Kur'an'da bulunması gereken sıfatlarla ilgili Abdullah bin Abbas'ın, Kur'an'ın en büyük âliminin bize sunduğu bir haber var. İnşallah o haberi de nakledip bu bölüme son vereceğiz.

"Yenbeğî lihamilil Kur'ani en ya'rife bileylihî izennasi naimûn ve bineharihi izennas muhdırûn, ve bihuznihi izennas yefrahûn, ve bi bükâihi izennas yezhakûn, ve bisamtihi izennas yuhdıûn ve bi huşuihi izennas ve yenbeğî lihamilil Kur'an en yekûne bâkiyen, mahzûnen, halîmen, sekînen. Velâ yenbeğî lihamilil Kur'an câfiyen vela ğâfilen vela zâhiken hadîden.

Hamil-i Kur'an'a şunlar gerekir. Hamil-i Kur'an'da şu özellikler olmalıdır. Şu özelliklerin sahibine hamil-i Kur'an denir diyerek söze başlıyor İbni Abbas efendimiz. Acaba buna göre bizler hamil-i Kur'an mıyız, değil miyiz, iyi kulak verelim anlamaya çalışalım inşallah.

Önce bu "Hamili'l Kur'an" kavramı üzerinde biraz düşünelim. Acaba bu tabiri nasıl anlayacağız? Meselâ aynı kökten dilimize nakledilmiş hamal kelimesini bilirsiniz. Yani bir başkasının yükünü taşı-yan anlamına bir kelime. Taşıdığı o yükle, taşımasının dışında bir il-gisi yoktur onun aslında. Yüklenir sırtına ve yükleyenin amacı doğrultusunda belirlenen hedefe doğru götürür, hamallık yapar. O zaman Kur'an'ın hamalı mı desek diye düşündüm. Kur'an'ın hamalı. Yani bu

manada yük kendisinin olmayacak, Kur'an kendisinin olmayacak, yüklenecek Kur'an'ı, Kur'an'ın sahibinin dediği doğrultuda gidecek, öyle mi ki?

İkinci bir kelime geldi aklıma yine aynı kökten. Hamile. O da kendi yükünü kendisi taşıyan insan demektir. Karnında kendi çocuğunu taşıyan kadın. O da taşıma süresi ve miktarına müdahale edemese de, yük kendisinindir. Yani yük sahiplendiği, benimdir dediği, benimsediği yükünü taşımaya devam eder.

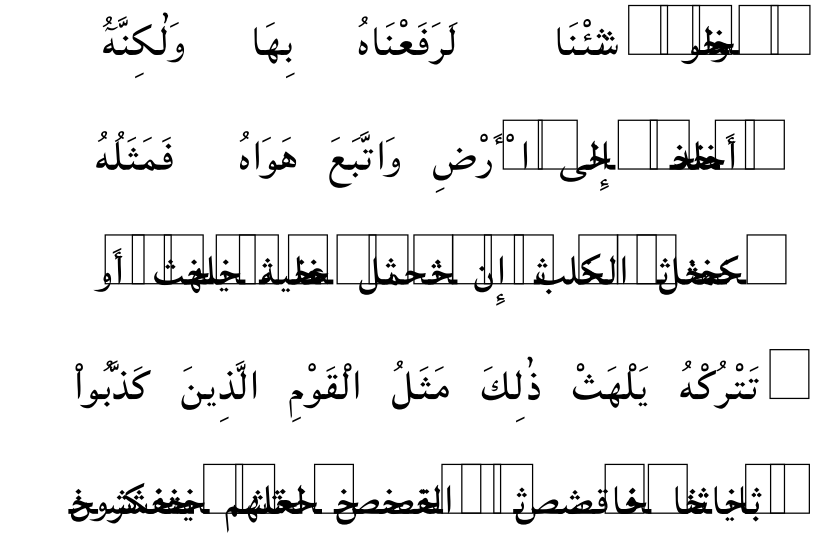
Şimdi acaba Kur'an'ın hamili denilince, Kur'an'ın hamalı gibi mi, Kur'an'ın hamilesi gibi mi, yoksa nasıl anlasak? Yani Bu Kur'an kendimizin yükü mü olacak, yoksa başkasının yükü gibi mi olacak? Nasıl yükleneceğiz, nasıl taşıyacağız ki diye düşünüyoruz. Ama bitmedi, belki bununla ilgili başka kelimeler de aklımıza gelecek. Mesela bir hastalığı kendisinde, kendi üzerinde taşıyan ama hastalığı icra eden, ortaya koyan mikropları taşıdığı halde kendisi hastalanmayan insanlardan söz edilir tıp dünyasında. Portör, yani taşıyıcı denir onlara. Onda varmış o mikrop, birisi onunla ilgi kurarsa ona nakleder ama kendisine zararı olmazmış.

Yoksa Kur'an taşıyıcılarının bir de böyle özelliği mi var dersiniz? O taşır efendim, birinden almıştır birine götürür, kendisiyle ilgisi yoktur onun. Siz bunları kendi dünyanızda kendinize göre ayarlayın, yerleştirin. Ama ben Kur'an'dan aynı kaynaktan, aynı kelimeden türemiş iki kelime, iki örnek daha söyleyeyim. Belki hemen siz de hatırladınız zaten. Meselâ Cuma sûresinde beşinci âyete müracaat ediyoruz.

مَثَلُ الَّذِينَ حُمِّلُوا التَّوْرَاةَ ثُمَّ لَمْ يَحْمِلُوهَا كَمَثَلِ
الْحِمَارِ يَحْمِلُ أَسْفَارًا بِئْسَ مَثَلُ الْقَوْمِ الَّذِينَ
كَذَّبُوا بِآيَاتِ اللَّهِ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ

"Kendilerine Tevrat öğretildiği halde, onun gereğini yapmayanların durumu, sırtına kitap yüklenmiş merkebin durumu gibidir. Allah'ın âyetlerini yalanlayan kimselerin durumu ne kötüdür! Allah zalimleri doğru yola eriştirmez." (Cum'a 5)

Evet, şu Tevrat benim yükümdür diyenler var ya, ama onlar onun yükümlülüğünden kaçıyorlar. İşte onlar tıpkı yükü kitap olan eşek gibidirler. Demek ki bir de böyle yükümlülük, bir de böyle hamallık varmış. Bir de bu hamil kelimesinin geçtiği A'râf'ta bir âyet var, onu da okuyalım inşallah:

"Dileseydik, onu âyetlerimizle üstün kılardık; fakat o, dünyaya meyletti ve hevesine uydu. Durumu, üstüne varsan da, kendi haline bıraksan da, dilini sarkıtıp soluyan köpeğin durumu gibidir. İşte âyetlerimizi yalan sayan kimselerin hali böyledir. Sen onlara bu kıssayı anlat, belki üzerinde düşünürler."

(A'râf 176)

Evet, Allah'ın âyetleriyle tanışmış, sanki onları kuşanmış birisi, sonra soyunuvermişse, bırakıvermişse âyetlerle beraberliği ve tutup şeytanın peşi sıra gidiyor, şeytan da onun peşinden gidiyor azgın ve sapkınlardan olmuşsa. İşte dünyayı içmeye, yutmaya, nefes nefese kalmaya yönelen bu kişinin örneği de tıpkı bir köpeğin örneği gibidir. Yüklenseniz, yük yükleseniz de solumaya devam eder, bırakın salıverin yine solumaya devam eder. Eh köpek bu, yorulsa da dili bir karış dışarıdadır, kenarda beklese de dili dışarıda solur. Havaya, nefese doymaz bir varlık.

Evet demek ki Kur'an'ın hamiline, Kur'an benimdir, Kur'an benim yükümdür diyen kişiye, ben Kur'an'la yükümlüyüm diyen kişiye, benim yükümlülüğümü Kur'an belirler diyen kişiye gereken şu ki. Kur'an bana aittir, ben onu sorumluluğum kabul ediyorum, benim görevimi, sorumluluğumu, yapacaklarımı, yapmayacaklarımı, günümü ve gecemi, zaman ve mekanımı, tüm hayat programımı Kur'an ayarlar, benim Kur'an'ım ayarlar şeklinde bir imanın sahibi olan her insana gereken şu ki. Hamil-i Kur'an olan kişiye gereken şunlardır diye söze başlıyor İbni Mes'ud efendimiz.

Ne dersiniz? Acaba siz de hamil-i Kur'an mısınız? Kitabınızla aranız nasıl? Yoksa çoktandır görüşmüyor muydunuz? Aylardır hatırını sormuyor muydunuz? Tabi program gereği böyle değil mi? Anneniz ölünce okuyacaktınız. Ramazanda okuyacak, bayramda elinize alacaktınız. Program gereği henüz zamanı gelmedi değil mi? Yok, burada anlatılan öyle bir kitap değil. Burada anlatılan hayata hakim bir Kur'an'dır. Tüm hayat kendisiyle yaşanılıp kendisiyle ölünecek bir Kur'an'dır. İşte şu anda böyle bir Kur'an merkezli düşünerek böyle bir Kur'an'ı olan iyi bir müslümanın hangi özelliklere sahip olduğunu öğreneceğiz İbni Mes'ud efendimizden.

1: Bu kişinin birinci özelliği şuymuş: Bilmesi, irfan sahibi olması gerekirmiş. Marifet sahibi olması gerekirmiş. Meseleyi anlayıp kavraması gerekirmiş. Yani işin idrakinde olması gerekirmiş. Peki neyi bilecekmiş o kişi? Gecesini, gecesinin kadr u kıymetini bilecek, gecesinin değerini bilecek, hem ki insanlar uykudalarken. Yani gafiller, Kur'an ve sünnetle beraber olmaktan gafil olan insanlar uykuda, kendilerini ölüme terk etmişlerken bu insan gecenin kıymetini bilirmiş. Yani yatsıdan sonradan başlayıp sabahın ilk ışık belirtileri ortaya çıkana

kadar geçen zaman dilimine gece diyoruz. İşte bu geceyi en azından üçe bölün. Ama ikiye bölenler elbette daha da kârlı olacaklardır. Son üçte birini özellikle uyanık geçirmeye çalışın. Seher vakti dediğimiz daha bir bereketli zamandır o zaman. İşleyen saat aynı saat, idrak edilen zaman aynı zamandır ama bereketi daha bir farklıdır. Çünkü o zaman kitabımızın başka bir âyetinin beyanıyla farklı anlama imkânı buluyor insan.

2: Hamil-i Kur'an'ın ikinci özelliği; insanlar yeme içme peşinde koşarlarken o gündüzünün kıymetini de bilir. Yani onun ağzını hep yeme ve içmede kullanma özelliği yoktur. Hemen hemen bir şeyler atıştırması gerekmiyordur. Ağzı, midesi böyle arada bir buruşturulup kağıtların içine atıldığı bir çöp sepeti değildir. Bir şeyler atıştırıp durması gerektiğine inanmaz o müslüman. Neden meşgul etsin ki kendisini hep yeme ve içmeyle? O ağzını başka şeylerde kullanmasını bilmektedir.

Ama bakın şu insanlara ki akşama kadar yemek konuşanlar, sabaha kadar onunla meşgul olanlar, gecesini buna ayıranlar, gündüzünü bununla bitirenler. Allah eğer onlara hamil-i Kur'an olmalarını nasip ederse bu insanların bundan ancak o zaman kurtulabileceklerini biliyoruz. Öyle olunca, o tür bir hayatı tenkit yerine bu tür bir hayatı teşvik etmemiz gerektiğine inanıyorum.

3: Kur'an hamilinin üçüncü özelliği; insanlar coşkun, kendilerinden geçmiş, ne yaptıklarını bilmez bir pozisyonda yaşarlarken, bu kişi dertli olabilmenin, hayatla ilgili olabilmenin, insanlarla beraber olup onları hayra, hakka davet etmenin derdini, hüznünü taşır. Bunun kadr u kıymetini bilir. Yani sıkıntılı, üzüntülü, bedbin, bedbaht, karamsar, ümitsiz değil. Elbette müslüman bu anlamda asla ümitsiz olmaz ama, bir şeylerin derdini, sancısını çeker olabilmek farklı bir durumdur. Meselâ oğlunun ve kızının daha bir müslüman olmalarının derdini taşımak, buna kafa yormak, düşünmek. Komşularımı acaba Kur'an'la nasıl tanıştırırımın derdini çekmek. Acaba bu insanların hidayeti için ne yapabilirim? Acaba süratle cehenneme, ateşe doğru giden bu insanların cehennem yollarını kapatıp cennet yollarını açma konusunda benim katkım ne olabilir? Ben bu konuda ne yapabilirim diye dert taşımak. Ama beri tarafta sanki cennet muştusu almış gibi birileri coşkun, hangır şangır ne yaptıklarını bilmez, dertsiz ve sıkıntı-

sız yaşarlarken. Yani insanlar endişesizken endişelidir o kişi. İnsanların dirilişinin plan ve projesini sürekli kafasında canlı tutar. İşte Kur'an'ın hamili böyle yaparmış.

4: Dördüncü özelliği; insanlar gülüp oynarlarken, sanki kahkahaları basarlarken, bu Kur'an'ın sahibi olan müslüman ağlamanın, ağlayabilmenin kadr u kıymetini bilir. Ağlamak, ağlayabilmek onun için bir nimettir. Tabii kahkahalı gülmenin yasaklığı adına söylüyorum. Yani kişiye kendini, kendi hayatını, konumunu, çevresini unutturan bir gülüş yasaktır. Değilse elbette bazen güler müslüman. Gülünecek bir bölüm de olur müslümanın hayatında. Ama ağlamanın kadr u kıymetini bilebilmelidir müslüman. Halbuki bizler ağlamayı önce çocukluk dünyasında biliriz. Haydi bir de kadınlar ağlar. Aa! Erkek adam ağlar mı diye de bir yaftaya sarılırız. Halbuki çocukta gördüğümüz o ağlama mantığını bir müslüman olarak biz kendimizde görsek ne güzel olmaz mı? Bence buna çok ihtiyacımız var. Gerçi niceleri ne kadar dolu, salıversen durduramayacak kadar ağlayacaktır bugün. Bir dokunsan bin ah çekecek nice insanlar var piyasada da ağlayamıyorlar. Galiba ağlatan yok diye herhalde.

Dönün şimdi çocukların dünyasına ve onların neden ağladıklarını bir düşünün. Benim anladığım çocuklar ağlamayla üç boyutlu bir konuşmayı gündemde tutuyorlar. Birincisi; ağlamak istek bildiriyor. Acıktım, susadım ya da altımı kirlettim diye ağlamıyor mu çocuklar? İsteklerini böylece beyan etmiyorlar mı? İkincisi; ağlamakla özlemlerini bildirirler çocuklar. Annesinden iki saat ayrı kalan bir yavru, annesini görür görmez kimin kucağında olursa olsun başlamıyor mu ağlamaya? Özledim diye ağlıyor değil mi? Vah yavrularını bırakıp başka yerlere giden anneler, unutmayın ki o yavrularınız sizden çok fazla yanıyor. Ağlamalarının üçüncü boyutu da korku ve suç bildirmesidir. Suçu vardır, bakıverin başlar ağlamaya suçluluğunu beyan manasına.

Peki şimdi bizler de aynı şeyleri Allah karşısında o çocuk mantığıyla ortaya koysak nasıl olur? İsteklerimizi ağlayarak bildirsek Rabbimize. Gözyaşlarıyla yalvarıp yakarsak. Öyle olunca Rabbimizin bize karşı tavrı farklı olacaksa niye yapmayalım bunu? Peki ya özlemimizi ağlayarak beyan etmeyelim mi Allah'a? Ya Rabbi, ayrı kaldım senden. Seni bırakıp başkalarına gitmişim. Sana soracaklarımı ben başkalarına sormuşum. Senin mesajına karşı eyvallahsız yaşamış, baş-

ka yerlerden mesaj aramaya kalkışmışım. Eyvah ben senden, senin kitabından çok uzak kalmışım ya Rabbi diye ağlamayalım mı? Yine suçlarımızı, korkularımızı ağlayarak Rabbimize beyan etmeyelim mi? Affet ya Rabbi diye ağlamayalım mı?

Resûl-i Ekrem Efendimiz Kenzul Ummal isimli hadis kitabında 43357 numaralı hadislerinde ağlama konusunda şu özel bilgiyi verir bize: "Küllü aynin bâkiyetün illa aynun beket min haşyetillah."

Kıyamet gününde bütün gözler ağlayacak. Ancak şu özellikleri taşıyan gözler ağlamayacaktır. Allah haşyetinden ağlayan göz. Sinek başı kadar yaş döken göz. Ama her ağlayanın ağlamasına da kanma-yacağız. Hani Yakup aleyhisselâmın çocukları da ağlamışlardı. Kardeşleri Yusuf'u kuyuya atıp akşamleyin gözlerinden yaş yerine kan dökerek gelmişlerdi. Öyle değil ama günahların affı için elbette ağlayacağız. Ya yanlış yaparsam, ya Rabbimi darıltırsam endişesiyle ağlayacağız. İşte böyle bir göz kıyamet günü ağlamayacaktır. İkinci göz de Allah için açık olan gözdür. "Seherat fi sebiylillah" Seherlerde uyanık olan göz. Veya gündüz ve gece Allah'ın bak dediğine bakan göz. Üçüncüsü Allah için kapalı olan göz. "ğazzat an meharimillah" Haramlardan sakınan göz. Ama bunu sadece kadın için erkekten, erkek için de kadından sakınan göz şeklinde anlamayın. Çünkü Allah'ın haramlarına bakmayan göz demek, o gözle haramları işlemeyen göz demektir. Meselâ Allah'ın istemediği bir hayatın plan ve programı üzerinde düşünmeyen göz anlamına gelmez mi? Demek ki Allah için hem açık olmalıymış göz, hem de kapalı olmalıymış. Dördüncü göz de Al-lah yolunda çıkarılan gözdür. Gözünü Allah yolunda bir kavgada kay-beden kişinin gözü de yarın ağlamayacaktır.

5: Hamil-i Kur'an'ın beşinci özelliği; insanlar hata peşinde koşarken, hata üstüne hata işlerlerken susmanın, susabilmenin kadr u kıymetini bilen kişidir o. Susabilmek… Ama Allah korusun da bugün sanki Kur'an'la beraber olduğunu iddia edenler, sanki Kur'an'ın hamili görünenler, yani biraz daha fazla bilenler, biraz daha fazla okuyanlar susmayı unutuyorlar, susmayı beceremiyorlar. Bu sözü tabii önce kendime söyledim. Ama çevremdekiler de buna zemin hazırlıyorlar diye dert yanasım geliyor. Evime misafir geliyor, ben konuşuyorum, misafirliğe gidiyorum, ben konuşuyorum. Hep beni konuşturuyorlar.

Peki ben ne zaman dinleyeceğim? Yani ben de bazen dinlemeye muhtaç değil miyim? Susmayı bilelim.

Ama elbette konuşma makamında susmak değildir bu. Burayı yanlış anlamayalım. Resûl-i Ekrem Efendimiz bu konuyu anlatan bir hadislerinde buyurur ki; "Allah'a ve âhiret gününe iman eden kişi hayır söylesin, değilse sussun." Bu hadisi hep şöyle tercüme ettiler değil mi: Allah'a ve âhiret gününe inanan kişi ya hayır söylesin, yahut da sussun. Bu hadisi böyle anlayınca elbette başımıza büyük belalar açıyor. Söz gümüşse sükut altındır diyor adamlar ve bir hak söz söyleme makamında susmayı tercih ediyorlar. Allah korusun bu durumdaki kişiye dilsiz şeytandır diyor peygamberimiz. Çünkü biz susarsak, hak bilenler susarsa şeytan ve dostları hep konuşur ama Allah ve dostları gündemden düşer.

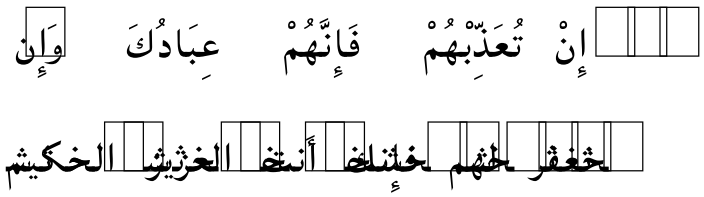
Hayır öyle değil, Allah'ın Resûlü hayır söyleyin diyor önce. Evvel emirde hayır söyleyin, hayır biliyorsanız söyleyin ama hayır yoksa, ya da senden önce birileri hayır söylemeye başlamışlarsa işte o zaman da sen susmak zorundasın. Öyleyse susmanın kadr u kıymetini bilelim. Ben bu kadar biliyorum. Ben haddimi biliyorum diyebilmenin kadr u kıymetini bilelim inşallah. Zaten Kur'an'la beraber olan kişiye elbette Kur'an neyi ne kadar bildiğini öğretecektir. O da haddini bilecek ve durması gereken yerde duracaktır.

6: "İnsanlar aldanırlarken, ne yayıp ne ettiklerini bilmezlerken, aldanma peşinde koşarlarken o kimse huşu sahibi olmanın, yani Allah'a gönülden bağlanabilme, O'nu memnun etme ruh halinde olabilmenin kıymetini bilir.

7: Yine hamili'l Kur'an olan kişide bulunması gereken yedinci özellik; onun ağlayan biri olması gerekir. 8: Dertli, endişeli, mahzun olması gerekir. 9: Halim olan, acele etmeyen, beklentisi olmayan, kendisine düşeni yaparken başkalarını ne yapayım, ben bu yaptıklarımı Allah için yapıyorum diyen birisi olması gerekir. 10: Bir de sekinen, oturaklı, kendinden emin, sakin ve en doğruda olduğunun bilincinde olan bir kimse olması gerekirmiş.

Evet ağlayan bir kişidir o. Az evvel ağlamakla ilgili bir şeyler demeye çalıştım. Kur'an'la beraberlik ağlamayı gerektirecektir. Çünkü

Kur'an'ın ilk okuyucusu Allah Resûlü öyle yapıyordu. Bir rivayette gece namazında Mâide sûresinin son bölümünü okurken, İsa aleyhisselâmın kavmiyle ilgili bölümü okurken ağlamaya başlıyordu.

"Onlara azap edersen, doğrusu onlar senin kullarındır; onları bağışlarsan, güçlü olan, hakim olan şüphesiz ancak sensin."

(Mâide 118)

Ya Rabbi, eğer bu insanlara sen azap edeceksen, bunlar senin kulların. Onlar sana benden daha yakındır. Ama eğer rahmet eder, merhamet edersen sen aziz ve hakimsin. Sen mutlak galip yenil-mez, her yaptığı yerinde yanılmazsın. Senin yaptığına kim karşı gelebilir? Sen nasıl istersen öylece yapansın âyetini okudukça kendinden geçercesine ağlar, ağladıkça okurdu. Öyleyse ehl-i Kur'an'ın böyle okudukça ağlaması gerekir.

Mahzunen olmalıdır ehl-i Kur'an. Yani sıkıntılı, ama karşısındakine sıkıntı veren değil, daha iyi müslüman olma sıkıntısı taşıyandır. Hem kendi planında, hem de başkaları planında. Yani ben iyi bir müslüman olabilmem için hem dini kendi şahsımda uygulayıcı, hem de başkaları planında duyurucu olmalıyım. İşte insanlara bu dini duyurma adına dertli olacağım. Ama dertli olurken de şunu unutmayacağım: Rasûlullah Efendimizin karşısında dört baba vardı. Birisi Bekirin babası ki o, hiç beklemeden iman etti Ebu Bekir. Birisi Süfyan'ın babasıydı ki o, tam yirmi sene bekledi Mekke'nin fetih günü ancak müslüman oldu Ebu Süfyan. Üçüncüsü Talib'in babasıydı ki o, Ebu Talip, biliyordu, yakından tanıyordu, sahipleniyor, korumaya çalışıyordu, ama evet kabul ettim diyemedi ve öylece ölüp gitti. Bir de cehaletin babası olan Ebu Cehil vardı ki o da biliyordu da düşmanlık yaparak geberip gitti.

İşte ben bu kitapla insanların tanıştırılmasını derdini çekeceğim, en büyük iş olarak, en büyük dert olarak bunu yaşayacağım ama bileceğim ki benim kendilerine din duyurduklarım bu dörtten biri olurmuş, o benim problemim değildir. Çünkü Kur'an'ın hamili olan müslüman halim olmalıdır. Aceleci olmayan, karşıdakinin üç günde, beş günde değişmesini beklemeyen kimsedir o. Karşıdakinden acele bir şeyler bekleme, beklediğini bulamayınca da hemen geriye dönme onun şiarı değildir. Ölünceye kadar zaten onun görevi devam edecektir. Efendim çok uğraştım ama adam olmadı diyenleri bir hatırlayın. Çok gitmiş de artık adam olmazmış, bırakıvermiş. Peki ne kadar çok gitti? Peki Nuh aleyhisselâmın 950 yılı kadar gitti mi? Efendim zaten bizin 950 yıl ömrümüz yok ki diyenlere bir ömür gittin mi diye soralım. Yani bütün peygamberler bir ömür boyu gitmediler mi insanlara? Biz neden üç gün beş günle acele ediyoruz?

Ayrıca Kur'an'ın müslümanı sekînen olmalıdır. Yani sakin, en doğruda, en hakta olduğundan emin bir kişi. Yani sağdan soldan esen rüzgarlarla düşüncelerini, inancını yeniden şekillendiren değil. Çünkü o yaptığını Allah dedi diye yapan, Allah dediyse tamam deneceğini bilen birisidir. Dahasını niye arasın, en doğrudadır o çünkü. Onun için oturaklı bir hayat programı vardır. Acabalarla dolu değildir hayatı. Çünkü Kur'an kaynaklıdır aldığı kararlar. Ne yapacaksa Kur'an rehberliğinde yapacaktır.

Ama Kur'an'ın hamili olan müslüman şu özellikleri de taşımamalıdır:

1: Cafiyen kaba ve zalim olmamalıdır. Cefakâr olmalıdır. 2: Gafil, ilgisiz olmamalıdır. 3: Gülüp oynayan bir kişi olmamalıdır. 4: Bir de sert ve haşin olmamalıdır.

Evet, ahlâkı, yapısı, karakteri, benliği Kur'an'la oluşan müslüman asla kaba ve zalim olamaz. Çünkü beraber olduğu Kur'an ona bunu öğretmiştir. Sonra gafil, ilgisiz olmamalıdır. Fark etmez diyen birisi olmaz müslüman. Yani çocukları şöyle veya böyle olmuş, komşu şöyle veya böyle olmuş, insanlar şöyle veya böyle olmuş fark etmez diyen bir kişi değildir Kur'an'ın hamili. Bulunduğu ortamda maruf varmış, münker varmış, maruf emredilecekmiş, münker nehy edilecekmiş fark etmez diyen birisi değildir o müslüman. Kur'an'la beraber o-

lan bir müslüman kesinlikle böyle hayata ilgisiz davranamaz. Çünkü Allah'ın Resûlü: "İnsanların içine karışıp onların dertleriyle dertlenen, onların hidayeti için çırpınan müslüman, onların içine karışmayıp ayrı duran müslümandan her zaman hayırlıdır" buyuruyordu.

Gülüp oynayan da olamaz müslüman. Her şeyi unutmuş kendi dünyasında zevk peşinde. Olacak şey değildir bu. Bir de sert ve haşin de olmamalıdır. Çünkü böyle bir müslüman dışındaki insanlara vurunca o sendeliyor belki, hoşuna gidiyor belki ama sonunda kaçıyorsa , hattâ bir tanesi bile kaçmışsa bilsin ki o kaçan Kur'an'dan kaçmıştır. Yani o kişinin şahsında Kur'an'la beraberlikten kaçıyorsa, öyle de olmasın müslüman. Peki hiç mi set davranmasın? Hiç mi vurmasın karşıdakinin alnına? Öyle değil elbette. Yani değilse şahsiyetsiz olsun, silik bir müslüman olsun, her ortamda boynunu büksün, önüne gelen sırtına binsin, öyle değil. Yani müslümanlara karşı merhametli olsun. Ama bazen merhamet karşıdakinin elinden tutmak, bazen eline vurmaksa, bazen ateşe gitmesine engel olmaksa, bazen onun sobaya değmesine bigane kalmamaksa, bazen azarlamak, bazen bağırmak, bazen gülmekse bunlar olmalıdır elbette. Çünkü bunlar merhametin gereği olarak yapılması gereken şeylerdir. Meselâ çocuğunun her dediğini yapan bir anne ona karşı merhametli mi? Meselâ merhametinden dolayı namaza kaldırmayan bir anne çocuğuna merhametli midir? Öyle değil. Ya ne? Herhalde karşıdakinin insanlığını unutarak hareket etmektir sertlik galiba. O da bir insandır. Onun da bir gönlü var, onun da bir kafası var. İşte bunları unutarak hareket etmek sertliktir, kabalıktır.

Rabbim kendisinin istediği biçimde kitabıyla ilgi kurmayı, razı olduğu biçimde okumayı, okuduğumuz âyetler üzerinde kafa yorup anlamaya çalışmayı, anladıklarımızla amel etmeyi, anladıklarımızı başkalarına da duyurarak kendimizi dirilttiğimiz bu kitapla Allah kullarının dirilişlerine de vesile olmayı, bunu bu dünyada en büyük dert, en şerefli sorumluluk bilmeyi bize nasip buyursun, kolay kılsın inşallah.

سُورَةُ الْفَاتِحَةُ

-1-

FÂTİHA SÛRESİ

Mushaf'taki sıralamaya göre birinci, nüzûl sırasına göre beşinci sûredir. Âyetlerinin sayısı yedidir. Mekke'de nâzil olmuştur.

"Rahmân ve Rahîm olan Allah'ın adıyla"

Hamd âlemlerin Rabbi olan Allah'a aittir. Salât ve selâm Allah'ın Rasûlüne, âline ve ashabına olsun. Rabbimiz bizden kabul buyur. Çünkü sen dualarımızı işiten ve her şeyi hakkıyla bilensin.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

مَالِكِ يَوْمِ الدِّينِ إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ

نَسْتَعِينُ اهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ صِرَاطَ الَّذِينَ

أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّينَ

1: "Rahmân ve Rahîm olan Allah'ın adıyla"
2: "Hamd Âlemlerin Rabbine mahsustur."
3: "O, Rahmân ve Rahîmdir."
5: "Ancak sana kulluk eder ve ancak yardımı senden dileriz."
6: "Bizi doğru yola hidâyet eyle!."
7: "O kendilerine nîmet verdiğin mutlu kimselerin yoluna. O gazaba uğramışların ve sapmışların yoluna değil."

Tertip sırasına göre kulluk kitabımızın birinci sırasında yer almış, Mekke'de nazil olmuş Fâtiha sûresi diye maruf bir sûreyle karşı karşıyayız. İnşallah iki üç haftalık bir ders süresi içinde Rabbimizin bu sûrede bize intikal ettirmeyi murad buyurduğu mesajlarını, bize ulaştırmayı dilediği kulluk maddelerini tanımaya çalışacağız. Rabbim, bir anlatım güzelliği versin. Hem anlatana, hem de dinleyenlere iman etmek ve amel etmek üzere, Allah kelâmını dinleme şuuru nasip buyursun inşallah.

Şunu itiraf edeyim ki; Fâtiha sûresini anlamak ve anlatmak gerçekten çok zordur. Çünkü ***"Ümmü'l Kitap"*** Kitabın anası ve ***"Fâtihatu'l kitap"*** Kitabın açıcısı, kitabın anahtarı sayılan bu sûre, hemen hemen Kur'an'ın tümüne bir bakıştır. Onun içindir ki bu sûreyi anlayabilmek ve anlatabilmek için Kur'an'ın tümünü anlamayı, Kur'an'ın tümüne vukûfiyeti gerektirecektir.

"Kur'an'ın tamamı Fâtiha'da, Fâtiha'nın tamamı da besmelede toplanmıştır".

Buyuran Hz Ali (r.a) hazretleri de herhalde bunu kasteder. Kur'an'ın tamamı Fâtiha'da, Fâtiha'nın tamamı da besmelede özetlenmiştir. Onun içindir ki Fâtiha'yı anlayabilmek Kur'an'ı anlamaya bağlıdır. Kur'an'dan on sûre bilen birisinin Fâtiha'yı anlaması ve anlatmasıyla, yirmi sûre bilenin anlaması ve anlatması farklı olacaktır. Kur'an'ın tümüne vakıf olan birisinin anlatması elbette farklı olacaktır. Keşke şurada, içimizde böyle birisi olsaydı da Fâtiha'yı ondan dinleseydik.

Ama inşallah ben anlayabildiğim kadarıyla size anlatayım, duyabildiğim kadarıyla size duyurmaya çalışayım, ben de, sizler de Fâtiha'yla kuşanalım. Ben de, sizler de yarına Fâtiha bilen birileri olarak çıkalım. Ben de, sizler de Fâtiha'yla dirilip çevremizdekileri Fâtiha'yla diriltelim inşallah.

Kur'an'ın daha bir güzel anlaşılabilmesi için âlimlerimiz onu ikiye ayırırlar; Mekkî ve Medenî diye. Yine meselâ Mevlânâ Ebul Kelâm ve Elmalı merhum gibi bazıları da Fâtiha ve diğerleri diye Kuranı ikiye ayırır. Bunların delilleri de Kur'an-ı kerim'deki şu âyet-i kerimedir:

وَلَقَدْ ءَاتَيْنَاكَ سَبْعًا مِنَ الْمَثَانِي وَالْقُرْءَانَ الْعَظِيمَ

"Andolsun ki, sana daima tekrarlanan yedi âyetli (Fâtiha'yı) ve Kur'an-ı Azîm'i verdik.
(Hicr 87)

Rabbimiz kitabını işte böyle tekrar edilen yedi ve Kur'an diye ikiye ayırırken, kimilerinin de günümüzde farklı ayırımlar yaptıklarına şâhit oluyoruz. Meselâ kimilerinin iman ve diğerleri diye kitabı ikiye ayırdıklarını ve sadece kitabın iman âyetlerini gündeme getirip öteki âyetleri görmezden geldiklerini, kimilerinin zikir âyetleri ve diğerleri diye onu ikiye ayırıp sadece zikre konu olan âyetleri bayraklaştırıp ötekileri örttüklerini, kimilerinin cihad ve diğerleri diye onu ikiye ayırıp sadece cihad âyetlerini terennüm edip diğerlerini diskalifiye ettiklerini, kimilerinin kıssa ve diğerleri diye, kimilerinin ahlâk âyetleri ve diğerleri diye, kimilerinin tevhit âyetleri ve diğerleri diye onu ikiye ayırıp bir bölümünü sürekli gündeme getirip öteki bölümü görmezden geldiklerini görüyoruz. Tabii böyle işine gelen tarafı gündeme getirip öbür tarafı örtmek adına değil de Kur'an daha güzel anlaşılsın diye âlimlerimiz Fâtiha ve diğerleri diye onu ikiye ayırmışlardır.

Fâtiha'nın genel muhtevasına baktığımız zaman üç bölümden müteşekkil olduğunu görürüz:

1, Övme (hamd),

2, Talep (isteme),

3, Talebe cevap.

Sûrenin bu üç bölümü ihtiva ettiğini görüyoruz. Bunu şöyle anlayabiliriz: Farz edin ki resmi bir daireden, bir makamdan bitecek bir işimiz var. Bir daire müdürüne sunacağımız bir maruzatımız, yahut ondan bitecek bir işimiz var. Ne yaparız? Önce bu müdürün yanına kadar gidilir ve övülür müdür. İşte sen bu makamın sahibisin, sen bu işin ehlisin diyerek methedilir. Sonra da halimizi, maruzatımızı ona arz ederiz. Benim durumum şudur, şöyle bir müşkilim var ve hu işin

halli sendedir, bunu sen halledersin. Ne olur bu işime bir el atıp tavassut ediversen, şuraya bir telefon ediversen, bir emir veriversen deriz.

İşte Fâtiha'nın muhtevası da aynen böyledir. Fâtiha'da da önce överiz Rabbimizi, hamd ederiz O'na. Hamdimiz, övgümüz sanadır ya Rabbi! Sen buna lâyıksın! Sen bunun ehlisin! Senden başka hamde lâyık birini bilmiyoruz! Bu işin sahibi sensin! deriz. Sonra da kulluğumuz sanadır Allah'ım! Köleliğimiz sanadır! Senden başkasına kulluk yapmayız! Senden başkasına minnet etmeyiz! Senden başkasının önünde el açıp dilencilik yapmayız! Senden başkasına halimizi arz et-meyiz! Senden başkasından bir şey beklemeyiz! dedikten sonra hemen müşkilimizi, maruzatımızı, talebimizi söyleriz. Allahım! Sen bu işin ehlisin, ne olur bize sırat-ı müstakimi gösteriver. Bize doğru yolu gösteriver! Bizi doğru yola iletiver! Bizi doğru yoldan ayırma! deriz.

Fâtiha'daki bizim bu ısrarlı talebimize karşılık Rabbimiz de bundan sonraki sûrenin, yâni Bakara sûresinin ikinci âyetinde cevaben buyurur ki: Kullarım! Gerçekten siz bu talebinizde ciddi misiniz? Gerçekten benden ne istediğinizin farkında mısınız? Eğer sarhoş filan değilseniz, eğer aklınız başınızdaysa, eğer gerçekten benden ne istediğinizin farkındaysanız, yâni sırat-ı müstakim talebinizde ciddi iseniz, öyleyse işte istediğiniz sırat-ı müstakim. İşte istediğiniz hidâyet buyurarak kitabını karşımıza çıkarıveriyor:

الٓمٓ ذَٰلِكَ الْكِتَابُ لَا رَيْبَ فِيهِ هُدًى لِّلْمُتَّقِينَ

"Elif lâm mîm. İşte kendisinde şüphe olmayan bu kitap muttakiler için hidâyet kaynağıdır."

(Bakara 1,2)

İşte Kur'an! İşte hidâyet! İşte doğru yol! İşte kendisinde asla şüphe olmayan ve kendisiyle yol bulmak isteyenlere yol gösterici olan Kur'an! buyurarak bize kitabını gösterivеriyor, önümüze kitabını açıveriyor. İşte bizim Fâtiha'daki talebimizin cevabı budur.

Bir insan düşünün ki günde en az kırk defa namazlarında Allah'tan sırat-ı müstakim istiyor. "Ya Rabbi ne olur bana dosdoğru yolu göster, ne olur beni sırat-ı müstakime hidâyet et" diyor. Allah da; "Ey

kulum, işte sırat-ı müstakim! İşte istediğin dosdoğru yol!" buyurarak kitabını kendisine arz ettiği halde, yine de Kur'an'la beraber olmuyorsa, Kur'an'la yol bulmaya çalışmıyorsa, Kur'an'ı anlamaya çalışmıyorsa, ona müracaata yanaşmıyorsa, esasen bu adam ne istediğinin farkında olmayan bir sarhoştan başkası değildir. Namazlarında ne dediğinin, ne okuduğunun, ne istediğinin farkında olmayan sarhoştur bu insanlar.

Öyle değil mi? Meselâ birine yol sorup da o yola koyulmayan insan, ya küstahtır, ya da ne dediğinin, ne istediğinin, ne sorduğunun farkında olmayan bir sarhoştur. Madem ki gitmeyecektin niye sordun? Sordun niye gitmiyorsun? Ama adam sarhoş. Aklı başında değil. Ne dediğinin, ne istediğinin farkında değil. Günde an az kırk defa namazlarında:

"(Ya Rabbi) Bizi doğru yola hidâyet eyle!."
(Fâtiha 6)

Diyor. Ya Rabbi! Ne olur bizi hidâyete ulaştır! Bize sırat-ı müstakimini göster! diyerek Allah'tan böyle bir talepte bulunurken, söylediği bu cümlenin, okuduğu bu âyetin ne anlama geldiğini bilmediği için, o anda ne dediğinin, ne istediğinin farkında olmadığı için, tıpkı bir sarhoş gibi bu âyeti okuduğu için bu talebin cevabı olan Kur'an'la beraber olma gereği, Kur'an'la yol bulma gereği de duymamaktadır.

Ve işte Fâtiha'daki bu talebine karşılık Rabbimizin gösterdiği hidâyet rehberi olan Kur'an'ı gece gündüz anlamaya çalışmayan herkes sarhoştur. Kitaptan habersiz yaşayan herkes Allah'a karşı büyük bir küstahlık içindedir. Elinde kendisi rehberliğinde bir hayat yaşaması gereken Kur'an olduğu halde o kitaptan habersiz yaşayanlar, kitaptan habersiz hayatına program yapanlar kesinlikle yolsuz yordamsızdırlar.

Daha önce ifade ettiğimiz gibi Fâtiha sûresi için Rabbimiz ***"Seb'ül Mesânî"*** buyurur. Tekrar edilen yedi mânâsına. Çünkü Fâtiha sûresi tüm namazların tüm rekatlarında tekrar edilir. Aslında namazın bir önceki rekatında okunan bir sûrenin bir sonraki rekatın-

da okunması mekruhtur. Ama Fâtiha böyle değildir. Her rekatta okumaktayız bu sureyi.

Fâtiha sûresinin yedi âyeti vardır. Yedi, İslâm'da sonsuzluk ifade eder. Kâbe'nin etrafındaki tavafın sayısı yedidir. Safa ve Merve arasındaki say'in sayısı yedidir. Yedi kat sema vardır. Allah'ın günlerinin sayısı yedidir. Bunlar hiç durmadan nasıl sürekli devam edip dururlarsa Fâtiha da hiç durmadan sürekli okunur durur.

Sûrenin ismi sadece ***"Seb'ül Mesâni ve Fâtiha"*** değildir. Bunların dışında onun başka isimleri de vardır. ***"Ümmü'l kitap, Fâtihatu'l kitap, Sûre'tül hamd, Esas, El Vâfiyye, El kâfiyye, Kenz, Es Salât, Sûre-i Şükür, Sûre-i Dua, Sûre-i Şifa, Ta'lim-i Mesele"*** gibi isimleri de vardır.

Allah'ın Resûlü Fâtiha'nın faziletiyle alâkalı bir hadislerinde buyurur ki:

"Şu dört âyet Rabbimin arşının altında asılı idi de Rabbim onları çok sevdiği kullarına hediye olarak indirdi."

Bunlardan birisi de Fâtiha'dır. Hattâ melekler: "Ya Rabbi sen onları, onların kıymetini bilmeyen insanlara mı indiriyorsun?" Demişlerdi de Cenâb-ı Hak: "Siz bilmezsiniz, ben bilirim!" İnsanlar onun kıymetini bilecekler buyurmuştu. Gerçekten de tarih boyunca onun kıymetini bilenler bildiler. Kitabın kıymetini, Fâtiha'nın kıymetini bilenler hiç bir zaman eksik olmamıştır. Onun anlaşılması, tebliği ve muhafazası adına niceleri kendilerini feda ettiler. Kur'an adına bu ümmetten nice başlar verildi. Nice canlar feda edildi. Onun anlaşılması ve muhafazası adına niceleri başlarını verdi de başlarının gittiğinin farkına bile varmadılar.

Hiç bir kitaba nasip olmayan hıfz ancak bu kitaba nasip oldu. Yeryüzünde baştan sona ezbere bilinen hiç bir kitap yoktur, ama yok-

layın Müslümanlardan en az onda biri bu kitabın hafızıdır. Yeryüzü bu kitabın hafizlarıyla doludur.

Bir gün Ayşe annemizin yanında Hz Yusuf (as) ve Mısır'daki hayatından söz açılır. Mısır'daki saray sosyetesi kadınların Hz Yusuf'un güzelliği karşısında dayanamayarak elma yerine ellerini doğradıklarından söz edilir. Kadınlık duyguları galeyana gelen annemiz der ki: "Ne yâni! Mısır'da üç beş kadın Yusuf'u görünce onun güzelliği karşısında hayrete kapılıp parmaklarını doğramışlar. Bu da büyük bir şey mi sanki? Halbuki benim sevgilim öyle güzel ki onu bir kere gören, benim sevgilimin cemalini bir kere seyreden nice binler vardır ki, onun yolunda başlarını vermişlerdir" Hattâ onun yüzünü bile görmedikleri halde ona inanmış nice binler vardır ki onun uğrunda boyunlarını verdiler de o başı verenlerin haberleri bile olmadı. Onun uğrunda nice canlar verildi de o canların sahipleri can verdiklerinin farkına bile varmadılar.

Hattâ işte şu anda ondan asırlarca sonra geldikleri halde, onun cemâlini bile görmedikleri halde, bir kere adını duyup ona gönül vermiş, onun dâvâsına iman etmiş niceleri onun uğruna kellerini vermeye devam etmektedirler. İşte Çeçenistan, Filistin, Bosna ve doğusuyla batısıyla tüm İslâm dünyası.

Tarih boyunca ve bugün bu kitabın, bu peygamberin kıymetini bilenler hiç bir zaman eksik olmamıştır. Bu kitabın ezberlenmesi adına, bu kitabın okunup anlaşılması adına, bu kitabın muhafazası, hayata hâkimiyeti adına nice kelleler, nice canlar, nice ömürler, nice mesailer fedâ edilmiştir.

"Ben isteseydim Fâtiha'dan yüz deve yükü kitap telif ederdim" buyuran Hz. Ali Efendimizden tutun da, Fâtiha'dan bin mesele çıkaran Fahreddin Râzî'ye kadar, Fâtiha'yı anlayabilmek için on, on beş yılını veren seleften pek çoklarına kadar onun kıymetini bilenler bildiler. Allah bizleri de Fâtiha'nın kadr u kıymetini bilenlerden, onu anlayıp onun istediği gibi inanan ve yaşayan kullarından eylesin inşallah.

Bu kısa mukaddimeyle genel bir bakış yaptığımız sûrenin âyetlerini tek tek tanımaya çalışalım inşallah.

بسم الله الرحمن الرحيم

1: "Rahmân ve Rahîm olan Allah'ın adıyla"

Fâtiha sûresinin birinci âyeti besmeledir. Âlimlerimizin ekseriyetinin görüşü budur. Kur'an-ı Kerim'de 114 yerde besmele vardır. Bunlardan 113 tanesi sûre başlarında, bir tanesi de Neml sûresinde, sûre ortasındadır.

إنه من سليمان وإنه بسم الله الرحمن الرحيم

"Süleyman'dan bana Rahmân ve Rahîm olan Allah'ın adıyla bir mektup bırakıldı."

(Neml 30)

Âlimlerimizin ekseriyetine göre Neml sûresinin ortalarında geçen bu besmele sûreye ait bir âyettir. Diğer sûre başlarında geçen besmeleler de o sûrelere ait birer âyettirler.

Besmele çok çeşitli fonksiyonlara sahip bir muammadır. Besmele bizim dilimizde koruyucu bir melektir âdeta. Bir türlü dilimizden düşürmeyiz onu. Çin'den gelmiş çok kıymetli bir vazo. Bir yere koyarken besmele, silerken kırılmasın diye besmele. Yemek yerken şeytanı yediğimize ortak etmemek için besmele, az yemek için besmele, doymak için besmele. Ticaretle uğraşıyorsak müşteri bol olsun, kazancımız iyi olsun diye dükkanın kapısını açarken besmele, aman hırsız girmesin diye kapatırken besmele. Para sayarken aman yanlışlık yapmayalım diye besmele. Tehlikeli bir iş yaparken besmele, ampulü takarken, sökerken aman elektrik çarpmasın diye besmele, bes-

mele, besmele. Âdeta koruyucu bir melek gibi onu dilimizden hiç düşürmeyiz. Hattâ bazılarına göre iyi bir besmele çekersen suda yürür, gökte uçarsın. Besmele sadece bu işler için kullanılıyor bugün. Onun bizim hayatımızdaki fonksiyonu işte bu kadar basitleştirilmiş.

Halbuki besmelenin bizim hayatımızdaki mânâsı ve rolü bu kadar basite indirilmemeliydi. Çünkü besmelenin bizim hayatımızda taşıdığı çok daha büyük fonksiyonları vardı.

Besmeleyi biraz tanımaya çalışalım inşallah. Hani demin söylemiştim; Hz. Ali Efendimiz der ki:

"Kur'ân'ın tamamı Fâtiha'da, Fâtiha'nın tamamı besmelede, besmelenin tamamı da (B) harfin de toplanmıştır."

Her gün, her namazımızda defalarca okuduğumuz ve âlimlerimizin beyanıyla Kur'an'ın tamamını içine alan bu besmelenin "B" harfi nedir acaba? "B" harfi Türkçe'de ***"ile"*** mânâsına gelen bir bağlaçtır. Arapça'da bunun adına ***"ilsak"*** denir. Bir konuşmada, bir yazışmada ***"ile"*** kelimesini gördüğümüz veya duyduğumuz zaman hemen anlarız ki, iki taraf var ve bu iki taraf arasında bir ilgi, bir bağ, bir münâsebet kuruluyor. Meselâ ***"Hasan ile Tahir"*** ifadesinde, bu ***"ile"*** bağlacını görünce hemen iki taraf arasında, yâni Hasan ile Tahir arasında bir alâkanın, bir münâsebetin kurulduğunu anlarız. Bu cümle nasıl tamamlanırsa tamamlansın fark etmez. Hasan ile Tahir Afganistan'a gittiler, veya beyaz giyinmişler gibi. İşte bu ***"İle"*** kelimesiyle ikisi arasında bir münâsebetin kurulduğunu anlarız.

Biz Besmelenin daha ***"B"*** harfine başlarken, ***"Bi"*** "İle" derken hemen iki taraf olduğunu ve bu iki taraf arasında bir münâsebetin kurulduğunu görürüz. Peki kimle kim arasında bir münâsebettir bu? Allah ile kul, âbid ile Mâbûd, Rab ile âbid arasında bir münâsebet. Allah ile kul arasında bir ilişki kuruluyor. Peki nedir bu münâsebet? Kulluk münâsebeti, ubûdiyet ve rubûbiyet münâsebeti. Demek ki Besmele Allah'la kulun irtibatının beyanı, Rab ile âbid arasındaki kulluk mu-

kavelesidir. Başka bir ifadeyle Allah'la kul arasındaki program maddelerinin tespitidir. Yâni bir mü'min besmelenin daha ***"B"*** harfine başlarken şunu demektedir: Ya Rabbi! Şu anda senin adına, senin namına, senin için, sen istediğin için, senin benim hayatıma aldığın kulluk maddelerinden birini söyleyeceğim veya yapacağım demektedir.

İnsan ya konuşmaya başlarken, ya da bir iş yapmaya başlarken besmele çeker. Meselâ ben burada konuşmaya başlarken besmele ile başladım. Bu şu demektir: Ben Allah adına, Allah hesabına, Allah namına bu işi yapmaya başlıyorum. Ya Rabbi! Ben şu anda senin namına, senin hesabına, senin adına konuşuyorum. Yâni yapacağım bu konuşmayı yapmamı sen benden istediğin için, bunları konuşmamı kulluk maddesi olarak benim hayatıma sen aldığın için konuşmaya başlıyorum. Çünkü Allah'la kul arasındaki bu kulluk maddelerini tespit eden kimdir? Bunu da hemen Besmelenin ikinci kelimesinden anlıyoruz ki ***"Bismillah"*** Allah adına.

Öyleyse kul için, kulu adına kulluk maddelerini tespit eden Allah'tır. O halde besmeleye başlarken biz demek istiyoruz ki: Ya Rabbi! Şu anda ben senin benim için, benim adıma tespit ettiğin, hayatıma koyduğun, yapmamı istediğin kulluk vazifelerinden, kulluk maddelerinden birini yapacağım, yapmaya başlıyorum. Yâni bir konuşmaya veya bir iş yapmaya başlarken besmele çekerek ya Rabbi bunu yapmamı sen istediğin için senin adına yapmaya başlıyorum diyoruz, ya da bunu ortaya koyma adına besmele çekiyoruz.

O halde meselâ içki içerken, içki içmeye başlarken çekebilirseniz besmele çekin. Veya zinaya başlarken, faizli muamelelere girerken, tesettüre uymayan bir elbiseyi üzerinize giyerken, sakalınıza usturayı vururken, vurdururken, yabancı bir kadının elini sıkarken, haramla, israfla kurulmuş bir sofraya otururken, parmağınıza altın bir yüksük takarken, meşru olmayan bir paraya el uzatırken, kanalizasyonları seyretmeye başlarken, eliniz onun düğmesine giderken, mâlâyâni işlerken çekebilirseniz besmele çekin. Allah adına, Allah namına, Allah istediği için ben bunu yapmaya başlıyorum deyin diyebilirseniz.

Eğer Allah içki içmenizi istiyorsa, veya üzerinize tesettüre uygun olmayan bir elbise giymenizi istiyorsa besmele çekin. Ya Rabbi, ben bunları senin adına, senin namına, sen istediğin için yapmaya

başlıyorum deyin. Ama yok Allah bütün bunları yapmanızı istemiyorsa, o zaman bunların başında "bismillah" demeye hakkınız yoktur. Ya Rabbi ben bunları senin adına, senin namına yapıyorum, sen istediğin için yapıyorum diyemezsiniz.

Hattâ haramın başında besmele çekmek insanı dinden bile çıkarır. Çünkü haramın başında besmele çekmek onu helâl kabul etmektir ki bu küfürdür Allah korusun. Haramın başında besmele çekmek Allah'a akıl vermeye kalkışmak ve Allah'a en büyük iftira etmektir. Allah'ın istemediklerini O istiyormuş pozisyonunda, O'nun adına yapmaya çalışmak zulümlerin en büyüğüdür.

İşte besmelenin bizim hayatımızdaki rolü budur. Öyleyse hayatımızda başında besmele çekemeyeceğimiz işimiz olmamalıdır. Yâni bismillah diyerek, Allah adına diyerek yapacağımız her işimiz, konuşacağımız her sözümüz İslâmî olmalıdır. Esasen besmele İslâmî bir hayatın ifadesidir. Besmele mahza İslâm'dır. Onun içindir ki Kur'an'ın tamamı onda toplanmıştır. Mü'min besmele çekemeyeceği bir hayatın adamı değildir. Onun yaptıklarının tamamı kulluk akdine uygun olmalıdır. Yaptığı her şeyin yaptırıcısı Allah olmalıdır. İşte o zaman mü'min her işinin başında besmele çekebilecektir.

İşte bu mânâda insanların kimilerinin besmelesi farklıdır. Hayatlarının programlayıcısı Allah olmayan, amellerinin yaptırıcısı Allah olmayan, hayatlarının kulluk maddelerini Allah'tan başkalarının aldığı kimselerin besmeleleri farklıdır. Meselâ hayatlarını Firavunlar adına yaşayan, yaptıklarını Firavunlar adına, onları razı etme, onları yüceltme adına yapanlar ***"Bi izzeti Firavun"*** Firavun adına, Firavun namına, Firavun şerefine derler. Kimileri ***"Bi ismi para"*** Kimileri ***"Bi ismi kadın"*** Kimileri ***"Bi ismi menfaat"***Kimileri ***"Bi ismi Tâğut"*** Kimileri ***"Bi ismi dünya"*** Kimileri ***"Bi ismi moda" "Bi ismi çevre" "Bi ismi âdet"***diyorlar. Çünkü onların hareket noktaları bu varlıklardır. Onların hayat programlarını belirleyenler bu varlıklardır.

Yâni onların kulluk maddeleri bu varlıkların istediği biçimde gerçekleşmektedir. Yâni onların yaptıklarının tümünün yaptırıcısı bun-

lardır. Hayatlarını Allah'tan başkaları adına yaşayan insanların elbette besmeleleri de farklı olacaktır.

O halde önemine binaen şu gerçeği bir daha söyleyelim: Müslüman olarak bizim hayatımızda başında besmele çekemeyeceğimiz işimiz olmamalı. Veya besmele çektiğimiz her işimiz, Allah adına diye başladığımız her şeyimiz Allah'ın rızasına uygun olmalıdır. Allah'ın istediği cinsten olmalıdır. Çünkü bizim hayatımıza kulluk maddesi alan sadece Allah'tır. Bizim program yapıcımız, yaşam belirleyicimiz sadece Allah'tır, bunu hiçbir zaman unutmamalıyız.

Bizim hayatımızın kulluk maddelerini alan Allah'tır. Burada kul olarak bizim hatırımıza şöyle bir sual gelebilir. Tamam, benim hayatımda yaptıklarımın, yapacaklarımın tümünün kararını alan Allah'tır. Ben O'nun benim adıma tek taraflı seçtiklerini yapacağım. O benim adıma neleri yapmamı istemişse ben sadece onları yapacak, neleri yapmamamı istemişse onlardan uzak durarak irademi O'na teslim edeceğim. Tamam bunu anladım ve kabullendim de, acaba Rabbimin tek taraflı, bana sormadan, benim fikrimi almadan benim hayatıma tespit ettiği bu programın, bu yaşam biçiminin, bu kulluk prensiplerinin tamamı benim menfaatim icabı mıdır? Acaba Rabbimin benim adıma aldığı kararların tamamı benim hayrıma mıdır? Acaba Rabbimin kararlarının tamamını yapayım mı? Yapmayayım mı? Yaparsam ne kazanır, ne kaybederim? Kul olarak aklımıza böyle bir soru gelebilir.

Meselâ ben insanlardan birisiyle, içinizden birisiyle bir ticaret ortaklığı yapmaya karar versem, ortaklık anlaşmasının şartlarını tek taraflı olarak karşımdaki şahsın hazırlamasına razı olmam, olamam. Çünkü karşımdaki bir insandır. Zaafları vardır, menfaat duygusu vardır. Kendi lehine hareket ederek beni kandırabilir. Onun içindir ki bu konuda ondan kuşkulanabilirim ve gözü kapalı ona teslim olmayabilirim. Zira karşımdaki bir insandır ve her ân beni kandırabilir. Meselâ karşıma şöyle bir anlaşma metniyle gelebilir: Sermayenin 10/9 unu bana, 10/1 ni kendisine, kârın da 10/1 ni bana, 10/9 nu kendine ayırabilir. Böyle bir anlaşma şartnamesiyle, metniyle karşıma çıkıp baştan beni kandırabilir. İnsan olduğu için kuşku duyabilir, onunla böyle bir ilişkiye girmeyebilirim.

Ama Allah için böyle bir şeyi düşünmek mümkün değildir. Çünkü bakın bizim hayatımıza bize danışmadan tek taraflı kulluk maddesi alan Rabbimiz bu konuda herhangi bir endişemiz olmasın diye besmelenin üçüncü kelimesinde bizi serinletmek ve rahatlatmak üzere şöyle buyurmaktadır.

الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

"(O) Rahmân ve Rahîmdir"

Er Rahmân, Er Rahîm. O Allah Rahmân ve Rahîmdir. Sanki bununla bize diyor ki Rabbimiz: "Kullarım! Benim sizin adınıza tek taraflı alacağım kulluk maddeleri, yapacağım hayat programı konusunda sakın aklınıza bir şüphe, bir tereddüt gelmesin. Acaba Rabbimizin bizden istedikleri, isteyecekleri bizim hayrımıza mı, şerrimize mi? Bizim adımıza yapacağı hayat programı acaba bizim menfaatimize mi, zararımıza mı? diye sakın bir endişeniz olmasın. Çünkü bilesiniz ki ben Rahmân ve Rahîmim. Ben sizin için Rahmân ve Rahîmim. Sizi sizden daha çok bilen, sizin hayrınızı, sizin menfaatinizi sizden daha çok düşünen benim. Sizin bilmediklerinizi bilen benim. Benim size karşı ilişkim rahmet ve merhamete dayanmaktadır. Zaten sizi yoktan var ederken benim bu rahmetim açığa çıkmıştır" buyurarak, Rahmân ve Rahîm sıfatlarının gündemiyle bizleri serinletiyor Rabbimiz. O halde Rabbimizle böyle bir kulluk ilişkisine girerken zerre kadar bir tereddüt ve korku duymuyoruz. Çünkü adına iş yaptığımız, hatırına hareket ettiğimiz, hayat programımızı kendisinden aldığımız, bizim adımıza tek taraflı kulluk maddeleri belirleyen Rabbimiz bize karşı Rahmân ve Rahîmdir. Bizi bizden çok bilen, bizim hayrımızı, menfaatimizi bizden çok düşünendir O. Onun için gözü kapalı O'nun programına teslim oluyoruz.

Rabbimiz bu bölümde bizim tüm tereddütlerimizi izâle ederek kendini bize böylece Rahmân ve Rahîm olarak tanıtıyor. "Kulum, sakın sen bu konuda merak etme! Seni senden daha çok düşünen, senin adına aldığım kararlarla bildiğin bilmediğin bütün zararlardan seni koruyan, sana bildiğin bilmediğin bütün menfaatlerini celbeden Rah-

mân ve Rahîm'im ben" diyor ve böyle bir kuşkuyu ta işin başında izâle ediyor, bizi serinletiyor Rabbimiz.

"Rahmân ve Rahîm" Cenâb-ı Hakkın besmele ile zikredilen iki ismidir. Biliyoruz ki O'na ait olan 99 isminden sadece bu ikisi besmele ile zikredilir. Rabbimizin bu iki ismiyle alâkalı kısaca şunları söyleyelim: Rahmân; düşünebileceğimiz, hayal edebileceğimiz merhametin, şefkatin tümünü içine alır. O'nun Rahmetinin, merhametinin hududunu insan aklının ihata etmesine imkân ve ihtimal yoktur. Bir hadisten öğreniyoruz ki Rabbimizin Rahmeti 99 parçaya bölündü ve bu parçalardan sadece bir tanesi dünyaya indirildi. Onun içindir ki, anne yavrusuna merhamet etmektedir. Onun içindir ki, hayvan yavrusuna merhamet etmektedir. Onun içindir ki insan eşine merhamet etmektedir. Onun içindir ki, mü'min mü'mine merhamet etmektedir. Dünyada O'nun rahmetinin sadece 100/1' inin tecellisi böyle ise, varın cennette 100/ 100 ünün tecellisini siz düşünün.

Ama Rabbimizin dünyaya indirdiği bu rahmetinin bu dünyada bazen ters tecelli ettiğini görüyoruz. Meselâ bir Janjark çıkar ve toplumu adına kendini yakıverir, rahmet ters tecelli eder. Veya meselâ bir anne sabahleyin yatağında mışıl mışıl uyuyan yavrusunun başucuna gelir, merhametinden dolayı onun uykusunu bölmeyeyim diye çocuğunu sabah namazına uyandırmaz, rahmet ters tecelli eder. Veya bir Müslüman darıltmayayım diye arkadaşının namazsız hayatına göz yumar, rahmet ters tecelli eder. Veya karısının, kocasının İslâm dışı tavırlarını ona olan sevgisinden ötürü sîneye çeker, onu uyarmaz, rahmet ters tecelli eder. Böyle bizim toplumda ters tecelli etmiş rahmet misalleri pek çoktur.

Rabbimizin bu Rahmân ve Rahîm isimlerini bazıları şöyle anlamaya çalışmışlar: Rahmân sıfatı dünyadakilere umûmîdir. Cenâb-ı Hak mü'min demez, kâfir demez, dinsiz demez, ateist demez, komünist demez, şinktoist demez herkese nîmetlerinden bol bol ihsan eder. Hattâ Allah'ın günü kendisine küfredenlere bile merhametiyle, rahmetiyle muamele eder. Havalarını, sularını, güneşlerini, nimetlerini kesivermez insanların. İşte bu Rahmân sıfatının gereğidir. Ama tabi burada mü'minin hatırına bir sual gelebilir. Ya Rabbi! Ben dünyada seni Rab ve İlâh bildim. Ben hayat programımı senden aldım. Bir ömür boyu senin benim adıma aldığın kulluk maddelerine riâyet ede-

rek yaşadım. Ama sen beni bir kâfirle denk tutuyorsun. Beni ondan niye ayırmıyorsun ya Rabbi? diye eğer mü'minin hatırına bir soru gelirse, o zaman da Cenâb-ı Hak buyurur ki: Kulum! Sen üzülme, ben senin için Rahîmim de aynı zamanda. Benim Rahîm sıfatım da var. Bu sıfatımın gereği ve tecellisi olarak öbür tarafta sadece mü'minlere merhamet edeceğim diyor besmelenin bu bölümünde. Kulum, sen hiç endişe etme, öbür tarafta seni cennetime koyacak ve yalnız mü'minlere cemâlimi göstereceğim buyurur. Rabbimizin Rahmân sıfatının tecellisini burada görüyoruz, ama belki de Rahîm sıfatının tecellisini öbür tarafta göreceğiz. Cennette cemalini bize göstermek sûretiyle Rabbimiz bize Rahîm sıfatıyla tecelli edecektir.

Rahmân ismi tek başına çocuklara isim olarak konmaz, eğer konursa o şeytan olur diyor Allah'ın Resûlü. ***"Abdurrahmân"*** şeklinde konulabilir.

Rabbimizin "Rahmân" ismi öyle bir isimdir ki, tüm isim ve sıfatları buna bağımlıdır. Meselâ Allah ***"Hâdî"*** dir, kullarını hidâyet edicidir, ama bu ismi Rahmân ismine bağlıdır. Yâni eğer Rabbimiz Rahmân olmasaydı, sonsuz merhamet sahibi olmasaydı kullarını hidâyete ulaştırmazdı. Veya meselâ Rabbimiz ***"Rezzâk"*** dır, tüm yaratıklarını doyurup besleyendir, ama eğer Rahmân olmasaydı hiç kimseye rızk vermezdi. Öyleyse Rabbimizin tüm isim ve sıfatlarının başı bu "Rahmân" sıfatıdır.

Besmelenin bizim hayatımızdaki fonksiyonu işte böyle çok büyüktür. Rabbimizin tüm isimlerini, tüm sıfatlarını ihtiva eden bir cümledir besmele. Bize yansıyan yönüyle de besmele mahza kulluğun izhârıdır. Besmele ubûdiyetin, kulluğun izhârıdır. O halde kendisinden sonra gelecek bütün söz ve işlerin İslâmî olması şarttır. Yoksa her ân Allah'a iftira etmiş olmaktan kurtulamayız. Burası çok önemlidir. Yâni hiç bir zaman unutmayalım ki, besmeleden sonra gelecek bütün amellerimiz, bütün eylemlerimiz kulluk maddesidir ve besmeleden sonra yapacağımız her şey İslâmî olmalıdır.

Bakıyoruz Kur'an-ı Kerim'de 114 yerde besmele var. Bunlardan 113 tanesi sûre başlarında, sadece bir tanesi sûre içindedir. O da demin ifade ettiğim gibi Neml sûresindedir ve kesinlikle Neml sûresin-

deki bu besmele o sûreye ait bir âyettir. Diğerleri ise, yâni sûre başlarındaki besmeleler ise ulemânın ekseriyetine göre o sûreye ait birer âyettir. Kur'an-ı Kerim'de sadece Tevbe sûresinin başında besmele yoktur ve bu sûreye başlanırken besmele okunmaz. İslâm âlimleri bunun sebebini şöyle açıklarlar:

a- Bu sûre müstakil bir sûre olmayıp, Enfâl sûresinin devamıdır, onun içindir ki, müstakil bir sûre olmayan bu sûrenin başında besmele yoktur derler. Ama biz biliyoruz ki bir sûrenin başından değil de ortasından Kur'an okumaya başlarken de besmele ile başlanır.

b- Âlimlerimizden kimilerine göre de bu sûre müşrikler hakkında bir ültimatom ve ölüm fermanıdır. Binaenaleyh kâfirlerle bir savaşın, kıtalın gündeme getirildiği bir ortamda besmele çekilerek yâni Rahmân ve Rahîmle irtibat kurularak bu sûreye başlanmaz demişlerdir. Onun içindir ki böyle bir ortamda inen bu sûrenin başında besmele yoktur. Nitekim kurban keserken de biz besmele çekerek Rahmân ve Rahîmle irtibat kuramıyoruz. "Bismillahirrahmanirrahîm" diyemiyoruz, ancak "bismillah Allahu Ekber" diyebiliyoruz.

c- Yine âlimlerimizden kimine göre burada da besmele vardır. Zira madem ki Kur'an-ı Kerim'in tümü Fâtiha'dadır, Fâtiha'nın tümü besmelededir, besmelenin tümü de (B) harfindedir. O halde bu sûre de zaten (B) harfiyle başlıyor ve bu sûrede de besmele vardır.

Fâtiha'nın ilk âyeti olan besmele ile alâkalı bu kadar söz yeter. Sûrenin ikinci âyeti:

2: "Hamd Âlemlerin Rabbine mahsustur."

Hamd kelimesinin bir kaç mânâsı vardır, inşallah şöyle kısaca özetlemeye çalışalım:

1- Hamd; hamd etmek, tam ve mükemmel kabul etmek demektir. Eksiksiz ve kusursuz kabul etmek demektir. Bu mânâda hamd yalnız Allah'a aittir. Zira tam ve mükemmel olan, eksiksiz ve kusursuz

olan sadece Allah'tır. Allah dışında herkes ve her şey eksiktir, nâkıstır, kusurludur, mükemmel değildir. "Hasan çok iyi ama ah şöyle olmasaydı" "Şu yazı çok güzel ama ah şurası şöyle olmasaydı" "Şu halı çok güzel ama ah şu renk uyumu şöyle olsaydı" deriz değil mi? Neden? Çünkü Allah dışında her şey eksik ve nâkıstır. Hiç bir şey tam ve mükemmel değildir. Ama Allah için böyle bir şey düşünemeyiz. Allah mükemmeldir, tamdır, eksiksiz ve kusursuzdur. O halde hamd sadece Allah'a aittir.

2- Hamd övmek, methetmek, senâ etmek demektir. Bu mânâda da övgü sadece Allah'a aittir. Bizler günde en az kırk defa namazlarımızda Rabbimize bu ahitte bulunuyoruz.

Diyoruz ki; "Ya Rabbi! Hamdimiz, övgümüz, senâmız sadece sanadır. Sadece sana hamd eder, sadece seni överiz." Tabi Allah'ı övmek demek O'nun zatını övmekle beraber, aynı zamanda O'nun övdüklerini de övmek demektir.

Öyleyse biz namazlarımızda okuduğumuz bu âyetle günde en az kırk defa "Ya Rabbi, biz sadece seni överiz, sadece senin övdüklerini överiz. Senin övüp beğenmediklerini asla övüp beğenmeyiz. Senin övüp beğenmediklerini asla sahiplenmeyiz" diyoruz.

O halde, Rabbimize böyle bir ahitte bulunduğumuz namaz sonrası hayatımıza bir bakalım. Eğer günde kırk defa namazlarımızda; "Ya Rabbi, biz sadece seni ve senin övdüklerini överiz" dediğimiz halde, namaz sonrası hayatımızda Allah'ın övmediklerini övmeye, Allah'ın övdüklerini de övmemeye kalkışırsak, bilelim ki bu halimizle Allah'a verdiğimiz bu sözü nakzederek O'nunla dalga geçmiş, O'na iftira etmiş oluruz Allah korusun. Meselâ Allah'ın övmediği bir evi, ev tefrişini, Allah'ın övmediği bir sofrayı, Allah'ın övmediği bir kazanma harcama düzenini, Allah'ın övmediği bir meslek seçimini, Allah'ın övmediği bir alfabeyi, Allah'ın övmediği bir hukuk sistemini, Allah'ın övmediği bir ekonomik anlayışı, Allah'ın övmediği bir eğitim sistemini, Allah'ın övmediği bir kılık kıyafet modelini, Allah'ın övmediği bir düğün modelini, hâsılı Allah'ın övmediği bir yaşam biçimini, bir hayat tarzını hamd etmeye, övmeye ve sahiplenmeye kalkışırsak Allah korusun günde kırk defa Rabbimize verdiğimiz sözümüzü bozuyor ve başkala-

rını hamd ederek, başkalarının yasalarını, başkalarının ürünlerini överek, kabullenerek şirk içine düşmüş oluyoruz.

Demek ki bir şey övülecek, bir şey methedilecek, kabullenilecek, sahiplenilecek ve hamd edilecekse unutmamalıyız ki o şey ancak Allah'la ilgisi kadarıyla övülecek ve hamd edilecektir. Yâni Allah'ın övdüğü övülecek, övmediği de asla övülmeyecektir. Namazlarımızda bu sözü veriyoruz Rabbimize. Öyleyse şimdi bir bakın hayatınıza. Bir bakalım hayatımıza. Acaba namazlarımızda söz verdiğimiz gibi sadece Allah'ı ve O'nun övdüklerini mi övüyoruz? Yoksa Allah'ın övmediklerini övmeye, hamd etmeye, sahiplenmeye mi çalışıyoruz? Yâni ya bizim namazlarımızda dediğimiz doğrudur, ya da namaz dışı hayatımızda yaptığımız doğrudur. Namazdaki söylediğimiz Rabbimizden olduğuna göre kesinlikle doğru olan o dur. Çünkü Rabbimizin bizden istediği o dur.

Şimdi Allah için bir düşünelim. Namazlarımızda Allah'a ne söz veriyoruz ve kimleri ve neleri övüyoruz namaz sonrası hayatımızda? Meselâ bir adam ki, namaz kılmıyorsa, müslümanca bir hayat yaşamıyorsa bu adamın durumu, konumu, makamı ne olursa olsun asla övülmesi mümkün değildir. Çünkü Allah'ın övmediğini bir mü'minin övmesi düşünülemez. Namazsız bir adam Allah'ın övmediği bir adam-dır. Bir eğitim sistemi ki, temeli materyalizme dayanıyor, Allah âyetlerinin kokusuna bile müsaade etmiyorsa, Allah'ın övmediği böyle bir eğitim sistemini bir Müslümanın övmesi, hamd etmesi, yâni ona sahip çıkması, gerek kendisini, gerek çocuklarını böyle bir eğitimin kucağına teslim etmesi mümkün değildir. Bir kılık-kıyafet anlayışı ki, Allah onu övmüyor, bir Müslümanın bunu sahiplenmesi, bunu hamd etmesi kesinlikle mümkün değildir. Allah'ın övmediği bir gelinlik ki Sirilanka'-dan getirtilmiş, dünyada eşi ve benzeri yok. Bir Müslümanın böyle bir gelinliği övmesi, sahiplenmesi, giymesi mümkün değildir. Bir düğün ki onda din adına sadece mevlit okunmuş, bir Müslümanın bunu hamd etmesi, övmesi mümkün değildir. Bir sofra ki israflı, ya da haramlarla hazırlanmış ve onu Allah ve Resûlü övmemiş. Böyle bir sofrayı bir Müslümanın övmesi asla mümkün değildir.

Tamam, sadece Allah'ın övdüklerini övecek, Allah'ın beğendiklerini sahipleneceğiz, bunu anladık da acaba Allah'ın neleri ve kimleri övdüğünü nereden bileceğiz? Bizler Allah'ın övdüklerini Allah'ın ki-

tabından ve Rasulullah Efendimizin hayatından öğreniyoruz. Çünkü kesinlikle biliyoruz ki Allah'ın Resûlü Allah'ın övdüklerini övmüş ve mahza Allah'ın övdüğü bir hayatı yaşamıştır. Rabbimizin kitabı bunu tescil etmektedir. Öyleyse bir sofra ki Allah'ın Resûlü hayatı boyunca onun başına oturmamış, benimsememiş, hamd etmemiş. Şimdi böyle bir sofrayı mü'minin övmesi mümkün değildir. Meselâ karşınızda iki sofra var. Birisinde etlisinden, sütlüsünden, tatlısından, Panama muzundan, anzer balına, geyik sütünden ceylan pastırmasına kadar aklınıza ne geliyorsa her şey var. İkinci bir sofra daha var ki sadece çorba, yahut tuz biber var. Hangisini översiniz bunların? Eğer birinci sofrayı över, ikincisini reddederseniz Fâtiha'da Allah'a verdiğiniz sözü bozuyorsunuz demektir. Hamdi Allah'a mahsus kılmıyorsunuz, Allah'ı ve O'nun övdüklerini övmüyorsunuz demektir.

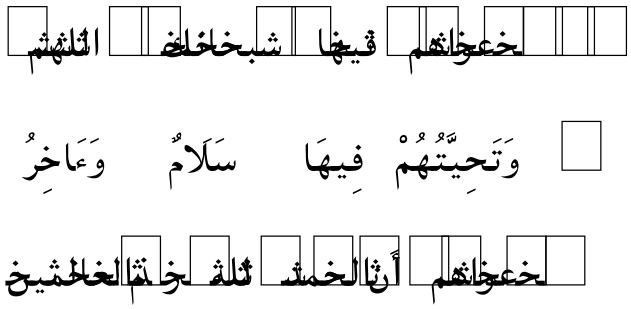
Allah korusun da bugün insanlar, namazlarında Allah'a verdikleri ahitlerini bozuyorlar. Allah ve Resûlünün övmediklerini övmeye, hamd etmeye çalışıyorlar. Allah'ın övmediği bir hukuku, Allah'ın övmediği bir siyasal yapıyı, Allah'ın övmediği bir yaşam biçimini, Allah'ın övmediği bir eğitim yapılanmasını, Allah'ın övmediği bir kılık kıyafet anlayışını, Allah'ın övmediği bir kazanma harcama usulünü övmeye ve sahiplenmeye çalışıyorlar. İmanı olan değil parası olan övülüyor. Namazı olan değil villası olan övülüyor. Takvası güzel olan değil sesi güzel olan övülüyor. Ahlâkı olan değil mesleği ve şöhreti olanlar övülüyor. İlmi yüce olan değil arabası pahalı olanlar övülüyor. Halbuki kesinlikle bilelim ki Allah'ın övdüklerini övmedikçe, Allah'ın övdüklerini sahiplenmedikçe hamdi Allah'a ait kılmış olamayız. Allah'ın övdüğü bir yaşam biçimini, Allah'ın övdüğü bir hayat tarzını övmedikçe, bilelim ki Fâtiha'da Allah'a verdiğimiz bu ahdi nakzediyoruz, yok sayıyoruz demektir.

Unutmayalım ki; Allah'ın övdüğü hayat tümüyle, Allah'ın söz sahibi olduğu bir hayattır. Allah'ın övdüğü hayat, her saniyesinde Allah'ın egemen olduğu bir hayattır. Allah'ın övdüğü hayat, Allah için yaşanan bir hayattır. Allah'ın övdüğü hayat, yaptırıcısı, belirleyicisi Allah olan bir hayattır. Allah'ın övdüğü hayatta, dünyanın âhirete tercih edilmesi yoktur. Allah'ın övdüğü hayatta, dünya adına âhiretin ikinci plana atılması yoktur. Allah'ın övdüğü hayatta, dünya zevklerine gömülüp kulluğu terk etmek yoktur. Allah'ın övdüğü hayatta, Allah'ın kitabından, Allah'ın hayat programından habersiz bir şekilde heva ve heves-

ler istikâmetinde yuvarlanıp gitmek yoktur. Allah'ın övdüğü hayat-ta, ilim öğrenmek vardır, Kur'an ve sünneti tanımak ve hayatı onlarla düzenlemek vardır. Allah'ın övdüğü hayatta, Allah'ın arzularını her şe-ye tercih etmek vardır. Allah'ın övdüğü hayatta, az yemek, az uyumak, çok yorulmak, vahyi tanımak, hakkı insanlara tebliğ etmek ve bu uğurda çile çekmek vardır. Allah'ın övdüğü hayatta sürgün vardır, sorgulanma vardır, hapis vardır, işkence vardır, maldan ve candan, eşten dosttan geçme vardır, kan vardır, şahâdet vardır.

İşte böyle bir hayatı benimseyen, kabullenen, hamd eden kişi "Elhamdülillah" demeye hak kazanmış, hamdi Allah'a ait kılmış demektir. Allah'ı övmüş, Allah'ın övdüklerini övmüş demektir. Değilse bir kişi namazlarında dilini kaybedecek kadar "Elhamdülillah" dese de, onun bu ifadesi boştur, yalandır, Allah'la dalga geçmedir.

3- Öyleyse buradan hamdin bir üçüncü mânâsını söyleyelim: Demek ki bu mânâda hamd, hayatın İslâmlaşmasının adıdır. Hayatı İslâmlaşan bir Müslüman, İslâmlaşan hayatına "Elhamdülillah" demeye hak kazanıyor demektir. Çünkü hamd Müslümanca bir hayatın sonucudur. Bakın Rabbimiz bu gerçeği anlatırken, Kur'an'ın başka bir yerinde şöyle buyurmaktadır:

: "Oradaki duaları: "Münezzehsin ey Allah'ım" dirlik temennileri: "Selâm size" ve dualarının sonu da: "Âlemlerin Rabbi Allah'a hamd olsun" dur."

(Yunus 10)

Bir hayat ki, neticesinde "Elhamdülillah" gerçekleşecek. Bir hayat ki, sonunda o hayatı yaşayanlar "Elhamdülillah" demeyi hak ede-

ceklerdir. İşte bu hayat, Allah ve Resûlünün bizden istediği hayattır. Allah'ın kitabıyla ortaya koyduğu, Rasûlullah Efendimizin de bizzat pratik hayatıyla örnekleyip açıkladığı bir hayattır bu. Yâni Allah'ın Resûlü bu hayatı bizzat yaşamıştır. Çünkü bir gün, Ayşe annemizden onun hayatı sorulunca mü'minlerin annesi: ***"Sizler Kur'an okumuyor musunuz? Onun hayatı mahza Kur'andı"*** buyurur. Eğer onun yolunun yolcusu olan ve her yönden onu taklit etmek zorunda olan bizler de onun yaşadığı gibi bir hayat yaşarsak o zaman bu hayata "Elhamdülillah" demeye yüzümüz ve hakkımız olacak demektir. Peki ne yapmıştı Allah'ın Resûlü? Nasıl bir hayat yaşamıştı?

Mekke'de peygamberlik görevine başladığı günlerde Rabbimiz: "Ey örtülerine bürünen peygamber! Kalk ve uyar! Kalk ve çevreni uyandır! Gece kalkıp Kur'an oku! Gündüz onu yaşa ve çevrendekilere ilan et! Gece Rabbinle istişare et! Gündüz de Rabbinin büyüklüğünü ilan et!" buyurmuştu. Rabbinden aldığı bu emirle, Rabbinden aldığı bu hayat programıyla öyle bir kalkmıştı ki Allah'ın Resulü, ömrünün so-nuna kadar bir daha yatma nedir, uyku durak nedir bilmemişti. Öm-rünün sonuna kadar bir tek geceyi bile ihmâl etmeden kalkıyor, Kur'-an okuyor, gündüz de tak tak kapıları çalarak gece ilgi kurduğu Allah âyetlerini, Rabbinden aldığı mesajı insanlara ilan etme, duyurma ve onunla insanları diriltme savaşı veriyordu. Gittiği kapıdan hüsnü kabul görmese de, eli boş dönse de yine "Elhamdülillah" diyordu. Neden? Çünkü Allah'ın istediğini yapıyor, Allah'ın istediği hayatı yaşıyor, Allah'ın övdüğüne talip oluyordu.

Eğer şu anda bizim de böyle bir derdimiz varsa, biz de her gece kalkıp Kur'anla ilişki içine giriyor, iliklerimize kadar Allah vahyini özümlemek ve insanlara duyurmak derdiyle dertlenebiliyorsak, o zaman biz de hayatımıza "Elhamdülillah" diyelim. Yaşadığımız hayatımıza hamd edelim.

Yine Allah'ın Resûlü vefatı esnasında, bir yahudi çocuğunun baş ucuna gidiyor, acaba onu son deminde cehenneme kaçırır mıyım endişesiyle heyecandan kalbi ve kafası kaynıyor ve son derece titrek bir sesle o çocuğu imana davet ediyordu. Müslüman olması için âdeta yalvarıyordu ona. "Evlâdım, gel Müslüman ol ve kurtul diyordu." O çocuğun bu mübarek nefese kulak verip son anında kelime-i şahâdet

getirmesi karşısında Allah'ın Resûlünün etekleri sanki mücevherlerle doluyor, yüzü gülüyor ve "Elhamdülillah" diyerek sevinçle oradan ayrılıyordu. "Elhamdülillah" ki cennete bir kişi daha kazandırmıştı. "Elhamdülillah" ki cehennem bir üyesini daha kaybetmişti. "Elhamdülillah" ki Allah'ın kendisinden istediğini yapabilmişti.

İşte böyle bir amele "Elhamdülillah" denebilir. Eğer şu anda sizin de böyle bir heyecanınız varsa, hiç durmayın siz de "Elhamdülillah" deyin. Sizler de eğer insanları cennete kazandırma, cehennem yollarına barikatlar koyma derdiyle çırpınabiliyorsanız, bu işi kendinize iş edinmişseniz, dert edinmişseniz "Elhamdülillah" deyin.

Mekke'de, Medine'de üst üste üç gün karnı doymuyor, günlerce ocağı yanmıyor, bacası tütmüyor. Çoğu zaman kepeği alınmamış arpa ekmeği bulabiliyor ve sonunda böyle bir hayata "Elhamdülillah" diyordu Allah'ın Resûlü. "Elhamdülillah" ki Allah'ın istediği, Allah'ın övdüğü bir hayatı yaşıyordu. "Elhamdülillah" ki dünyaya meyledip, dünya nîmetlerinin içine gömülüp âhireti, hesabı, kitabı ve kulluğu ihmâl etmiyordu. "Elhamdülillah" ki dünya onu kendisine kul köle edinememişti. Eğer sizler de böyleyseniz, "Elhamdülillah" deyin.

Tebliğ için gittiği, insanları cennete kazandırmak için gittiği Taif'ten kan revan içinde dönüyor, ama o yine "elhamdülillah" diyordu. Elhamdülillah ki, insanlara Allah'ı duyurmuştu. Elhamdülillah ki, Allah için gitmişti ve görevini başarmıştı. Elhamdülillah ki dönüşünde Allah ona Ninova'lı Addas'ı nasip etmişti. Eğer sizler de Allah için akrabalarınıza, komşularınıza gidebilmişseniz, başka şeylere üzüldüğünüz kadar Allah için de üzülebilmişseniz elhamdülillah deyin.

Mekke'de müşrikler tarafından boykota maruz kalıyor, Ebu Talip mahallesinde üç yıl boyunca muhasara altında kalıyor, yarı aç yarı tok çile çekiyor, göz yaşı döküyor, ama sonunda "elhamdülillah" diyordu. Elhamdülillah ki, Allah'ın istediği hayat buydu. Elhamdülillah ki, Allah adına katlandığı sıkıntılar ve gösterdiği sabır karşısında Allah'ın nusreti gelmiş ve müşriklerin Kâbe'nin duvarına astıkları boykot anlaşmasını güveler yemiş bitirmişti. Elhamdülillah ki onun sabrını gören kâfir çocuklarından pek çoğunun kalbi erimiş, ve onun kervanına katılmıştı.

Mekke'de, doğup büyüdüğü şehirde tüm kapılar yüzüne kapanıyor, evini barkını terk edip hicrete mecbur kalıyor, sonunda "elhamdülillah" diyordu. Elhamdülillah ki, Allah'ın istediğini yapıyordu. Elhamdülillah ki, Allah ona yepyeni bir vatan nasip ediyordu. Elhamdülillah ki, Allah ona Akabe'de biat edecek, onu kendi şehirlerine davet edecek yiğitler gönderiyordu. Elhamdülillah ki, davası Medine'de çığ gibi hüsnü kabul görüyordu.

Bütün bunlardan şunu anlıyoruz. Demek ki; "elhamdülillah" hayatın İslâmlaşması demektir. Elhamdülillah, İslâmlaşan bir hayatın sonucudur. Aslında elhamdülillah'ı anlamak Kur'an'ı anlamak demektir. Elhamdülillah, Kur'an da Allah'ın istediği hayatı yaşamak demektir.

Şimdi bir adam düşünün ki, Kur'an'dan ve sünnetten haberi yok, Allah'ın kendisinden istediği hayattan haberi yok. Müslümanım diyor, ama henüz Müslümanlığın farkında değil. Hayatında her türlü İslâm dışı şeyler mevcuttur.

Sofrasında içki eksik olmuyor. Kazanmasında ve harcamasında Allah söz sahibi değil. Zevkini tatmin edecek kadın, müzik, televizyon gibi her türlü İslâm dışı eğlencelere düşkün. Hayatında sınır tanımadan, haram helâl dinlemeden, dilediği gibi bir hayat yaşıyor. Şimdi bu adam İslâm'la, Kitap ve Sünnetle tanışınca, Allah'ın istediği gibi bir Müslüman olmaya karar verince, hayatındaki İslâm dışı her şeyi atacak ve sonunda "elhamdülillah" diyecektir. İşte, bunu yapabilen bir kişinin "elhamdülillah" demeye hakkı vardır. Çünkü elhamdülillah, hayatın İslâmlaşmasının adıdır.

Çünkü Uhut'ta yiğit sahabe Amr ibni Cemuh kendisini şahadetten, Allah ve Resûlünün cihad çağrısından engellemeye çalışan, kendisini meşgul eden ağzındaki hurmaları tükürdüğü anda "Elhamdülillah" demişti. Elhamdülillah ki, Allah'la arasına giren o engeli aşabilmiş, nefsinin arzularına teslimden kurtulup Allah'ın istediğine koşabilmişti.

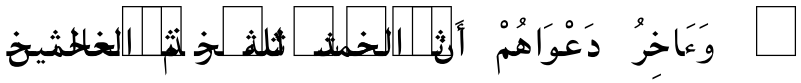
Bir başka yiğit, Abdullah bin Revaha da nefsinin cimriliğini yenip en kıymetli bahçesini Allah yolunda infak edebildiği gün," elhamdülillah" demişti. Bir başka yiğit Hz Ömer Efendimiz, yaşama ar-

zusundan vazgeçip Allah adına sırtına zehirli bir hançer saplanıp şahâdetin kokusunu aldığı anda "elhamdülillah" demişti.

Hayat İslâmlaşmalı ki, kişi o hayata "elhamdülillah" diyebilsin. Böyle değilse İslâm dışı bir hayata "elhamdülillah" demek, Allah'a en büyük iftiradır. Bir Müslüman düşünün ki; Allah'ın kendisi için hayat programı olarak indirdiği kitabından ve kulluk örneği peygamberinin hayatından habersiz. Âhiretten, hesaptan ve kitaptan habersiz, tıpkı bir kâfir gibi keyfine göre aklına ne geliyorsa yapıyor. Kendisinin hızla cehenneme gidişi, hanımının, çocuklarının hızla cehenneme gidişi, onu hiç düşündürmüyor. Şimdi bu adam yaşadığı bu hayata nasıl "elhamdülillah" diyebilir?

Dünyada yaşadığı hayatı Müslümanlaştıkça Müslümanlaşan hayatına, Müslüman hamd edecek, "elhamdülillah" diyecektir.

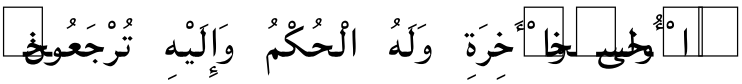
Ama Kur'an'ın başka âyetlerinden de anlıyoruz ki, Müslümanlar sadece bu sözü dünyada değil, aynı zamanda Cennette de Rablerinin kendilerine lütfettiği, o güzel hayatı gördükleri zaman da elhamdülillah diyecekler ve kendilerine bu hayatı sağladığı için Rablerine hamd edeceklerdir. Yunus sûresindeki âyeti az evvel okudum:

…Ve dualarının (davalarının) sonu da: "Âlemlerin Rabbi olan Allah'a hamd olsun" dur."

(Yunus 10)

"Allah Odur; Ondan başka İlâh yoktur. Hamd, dünyada da âhirette de O'nun içindir; hüküm de O'-nundur. Yalnız O'na döndürüleceksiniz."

(Kasas 70)

الحمد لله رب العالمين

Hamd âlemlerin Rabbine aittir. Rab; terbiye eden, hüküm koyan, kanun vaz eden, yeryüzünde yarattığı her canlının hayat programını çizen, her varlığın kulluk programını belirleyen demektir. Rab; kişiye yaptığını yaptıran, yapmayıp terk ettiğini terk ettiren varlık demektir. Yaptıklarımızın tümünü bize yaptıran, bizim hayatımızda egemen olan güç, sebep, saik, otorite neyse bizim Rabbimiz odur.

Şu anda bizi hareket ettiren güç neyse bizim Rabbimiz odur. Meselâ eğer ben bu kardeşlerime Fâtiha sûresini anlatırsam bana para verirler, bana değer verirler, beni alkışlarlar niyetiyle gelmiş anlatıyorsam benim Rabbim bu istediğim şeylerdir. Veya, farz edin ki yarın adaylığımı koyacağım, bu kardeşlerin oylarına ihtiyacım olacak, beni bir tanısınlar niyetiyle gelmiş konuşuyorsam, Rabbim odur ve Allah'tan bir şey istemeye hakkım yoktur. Ama, benim burada bu konuşmayı yapmamı Allah istiyor, Allah istediği için ben bunu yapmak zorundayım niyetiyle gelmiş konuşuyorsam, beni şu anda konuşturan güç, sebep, saik, otorite Allah'sa,o zaman benim bu konuda Rabbim Allah'tır ve mükâfatını O'ndan isteyeceğim demektir.

Sizler de şu anda ne için buradaysanız, sizi burada toplayan sebep ne ise, Rabbiniz O'dur. Eğer sizler de, ben de rıza şartıyla Allah'tan başka güçler, Allah'tan başka sebepler adına buradaysak sizlerin de, benim de Rabbimiz Allah değildir. Konuşan ne için konuşuyorsa Rabbi O'dur, dinleyen ne için dinliyorsa Rabbi O'dur. Biraz önce namaz kılındı. İmam ne için imamlık yapıyorsa Rabbi odur, cemaat ne için gelip cemaat olmuşsa Rabbi odur. Öğretmen ne için öğretmenlik yapıyor, talebe ne için öğreniyorsa Rabbi odur. Yaptığımız amellerimiz de şunlar şunlar da olabilir; ama ben bunu Allah istediği için yapıyorum demek, Allah'ı Rab bilmek anlamınadır.

Demek ki Rabb; kişinin hayat programını belirleyen varlık demektir. İnsanın hayat programını belirleyen kim ise onun Rabbi odur. İnsan, kimin arzularını gerçekleştiriyorsa, kimin dediği gibi yaşamaya çalışıyorsa, onun Rabbi odur. Daha öncede söylediğimiz gibi Rabb; insanın yaptıklarını yaptıran yapmadıklarını da yaptırmayan güçtür. Şöyle giyiniyor veya böyle giyinmemeye çalışıyoruz. Peki Kim söyledi

bunu? Kimi razı etmek için böyle yapıyoruz? Yâni böyle giyinirken bunun yaptırıcısı kim ise, bilelim ki o konuda Rabbimiz odur. Moda mı? Toplum mu? Çevre mi? Âdetler mi? Töreler mi? Müdür mü? Amir mi? Yönetmelikler mi? Yasalar mı? Yoksa Allah mı? Kim dedi böyle giyinin diye? Kimdir bize bunu yaptıran? Kim ise işte, kişinin Rabbi odur.

Birine küsüyoruz, yaptırıcısı kim? Allah mı? Yoksa bir başka sebep mi? Allah mı? Yoksa menfaat mı? Birini seviyoruz. Kim dedi diye? Birileriyle beraber olmaya çalışıyoruz. Kimi memnun etmek için? Filan mektepte okuyoruz. Kim dedi bunu? Evimizi şöyle şöyle tefriş ediyoruz. Kim dedi diye? Şu şu meslekleri seçiyoruz, kim dedi? Evet yaptıklarımızın yaptırıcısı kim ise bizim Rabbimiz odur. Öyleyse geçen ay neler yaptınız ve kim yaptırdı bunları size? Allah için bunları bir düşünün. Veya geçen haftayı unuttunuz, dün neler yaptınız? Bugün neler yaptınız ve kim yaptırdı bunları size? Bunu düşünmek zorundayız. Yaptıklarımızı yaptıran, yapmadıklarımızı terk ettiren kim? Meselâ namaz kılıyoruz, kıldıran kim? Diz kireçlenmelerini önlemek için ise O zaman Rabbimiz odur. Oruç tutuyoruz, tutturan kim? On bir ay yorulan midelerimizi dinlendirmek, perhiz yapmak, vücut güzelleştirmek için ise o zaman Rabbiniz odur.

Yaptıklarımız konusunda bu böyle olduğu gibi yapmayıp terk ettiklerimiz konusunda da böyledir. Negatif davranışlarımız konusunda da etkili varlık kimse bizim Rabbimiz odur. Meselâ içki içmiyoruz, sebep nedir? Siroza yakalanırız, karaciğeri kaybederiz diye mi? O zaman bilesiniz ki Rabbiniz sağlığınızdır. Allah yasakladı diye ise O zaman Rabbiniz Allah'tır. Zina yapmıyorsunuz, sebep nedir? Eids hastalığına yakalanma korkusu ise Rabbiniz odur. Allah haram kıldı diye ise Rabbiniz Allah'tır.

İşte mü'min, bunu düşünen ve yaptıklarını Allah istedi diye , kitabında böyle söylüyor diye yapan, ve yaptıklarının tümünü Allah'a lâyık olarak yapan kimselerdir.

Çünkü Bizi yaratan, büyütüp besleyen, koruyup doyuran, bizim için yeryüzünde yasa belirleyen Rabbimiz Allah'tır. O'nun tarafından getirildiğimiz şu dünya hayatında neler yapıp, neler yapmayacağımızı, O'na ait olan bu hayatımızı nasıl yaşayacağımızı belirleyen Allah'tır. Bizim boynumuzdaki kulluk iplerinin ucu elinde olan ve çektiği

yere gitmemiz gereken Rabbimiz O'dur. Gündüz hayatımızın, gece hayatımızın, aile hayatımızın nasıl olacağını, hukukumuzun, eğitimimizin, sosyal ve siyasal yapılanmalarımızın nasıl olacağını, soframızda nelerin bulunup, nelerin asla bulunmayacağını, neleri yiyip, neleri yemeyeceğimizi, nerelerden kazanıp, nerelerde harcayacağımızı, çocuklarımızı nasıl eğiteceğimizi, hanımlarımızla nasıl bir münâsebet kuracağımızı, kılık kıyafetimizin nasıl olacağını, hâsılı tüm hayat programımızın nasıl olacağını belirleyen Rabbimiz Allah'tır.

Müslüman, Allah'ın seçimini kendisi için seçim kabul eden, ya da bir başka deyişle seçimini Allah'tan yana kullanan kişidir. Müslüman iradesini Allah'a teslim eden kişidir. Müslümanım diyen birisinin gerek kendisi hakkında, gerek evi ve ev halkı hakkında, gerek malı ve işi hakkında söz söyleme ve hüküm beyan etme hakkı yoktur. Bir müslüman asla, bu benim zevkimi okşamıyor, bu bana yakışmıyor, bu benim mantığıma ters geliyor, diyemez. Bunu ancak Allah'a inanmayan bir kâfir diyebilir. Çünkü o Allah'a inanmamıştır. Ben Allah filan ta-nımam. Ben kendi hayatımı kendim belirlerim demiştir ve dilediğini yapabileceğine inanmıştır. Ama bizler Allah'a iman etmiş insanlarız. Öyleyse kâfirler gibi bizim muhayyerlik hakkımız, seçme hakkımız yoktur. Allah'ın bizim adımıza seçtikleri ve beğendikleri güzeldir, gerisi boştur ve batıldır.

Demek ki Rabb, günlük hayat programını çizendir. Günlük hayatımızın tümünde Rabbimiz Allah olmalı. Hayatımızın bazı bölümlerinde Rabbimiz Allah, bazı bölümlerinde de başka Rab'lere, başka efendilere hizmet etmemeliyiz. 24 saatin tümünde Rabbimiz Allah olmalı. Hayatımızın tümünde boyunlarımızdaki kulluk ipinin ucu Allah'ın elinde olmalı. Eğer günlük hayatımızın herhangi bir biriminde arzuları Rabbimizin arzularıyla çatışan bir varlığın arzularını gerçekleştirmeye yönelirsek, o zaman -Allah korusun- hayatımızda başka rab'ler edinmişiz demektir. Emirleri ve arzuları istikâmetinde hareket ettiğimiz bu varlık babamız, annemiz, karımız, kocamız, çocuklarımız, patronumuz, devletimiz, nefsimiz, şeytanımız olabilir. Allah'ın arzularıyla bunların arzusu çatıştığı zaman Allah'ın arzuları tercih edilecek ki sonunda Allah'tan başka Rabbimiz yok diyebilelim.

Ama -Allah korusun- hal-i pür melalimize baktığımız zaman korkunç bir manzara görüyoruz. Camide sözünü dinlediğimiz bir Rabbimiz var, sosyal hayatımızda da hayatımıza hâkim başka

Rab'le-rimiz var. Camide bir Rabbin şuurundayız ki; fazla yanan elektrik varsa söndürüyoruz. Çünkü O Rab savurganlığı yasaklamıştır. Ama evimizde, yahut dükkânımızda, işyerimizde öyle yanıp giden elektrikler var ki bizi hiç enterese etmiyor. Bu halimizle demek istiyoruz ki; sanki ev hayatımıza, iş hayatımıza Allah karışmaz. O konuda söz sahibi başka Rablerimiz var. O sadece ibâdet hayatımıza karışır, ama ev tefrişimize, düğünümüze, ticaretimize, meslek hayatımıza, cebimiz-deki paramıza, kazanmamıza, harcamamıza, hukukumuza, eğitimimi-ze, siyasal yapılanmamıza, evimize aldığımız avizemize, serdiğimiz halımıza karışmaz. Sanki O'nun hükmü ve otoritesi sadece camiye ve ibâdete mahsustur.

Halbuki bizim, kul olarak hayatımızın tümü ibâdettir. İbâdetin dışında tutabileceğimiz bir tek saniyemiz bile yoktur . Binaenaleyh hayatımızın her saniyesinde Rabbimiz Allah olmalıdır. Yerken, içerken, yatarken, kalkarken, konuşurken, yürürken, ticaret yaparken, tırnak keserken, çocuklarımızla konuşurken, birine bir şey anlatırken, bir konuda karar verirken, düşünürken, gülerken ağlarken, severken, küserken, her ân, her saniye bizim için kulluk ve ibâdettir. Her ânımızda Rabbimiz Allah olmalıdır. İbâdet sadece namaz, oruç, abdest, hac ve zekattan ibaret değildir. Hayatımızın tamamı ibâdettir. Hayatımızın tümünde Allah'ı dinlemeliyiz.

Sabahleyin erken kalkıp namaz kılmalıyım, neden? Çünkü bu konuda benim kulu olduğum Rabbim öyle istiyor. Yemeğimde sofamda içki olmayacak, Rabbim öyle istiyor. Yerken, içerken, giyerken, harcarken israf etmeyeceğim, Rabbim öyle istiyor. Konuşurken hep hayır konuşacağım, yalan söylemeyeceğim, Rabbim öyle istiyor. Gece Kur'an okuyacak, anlayacak ve gündüz onu yaşayacağım, başkalarına anlatacak ve ilan edeceğim, Rabbim öyle istiyor. Harama el sürmeyeceğim, başkalarının namusuna el uzatmayacağım, kendi namusuma sahip çıkacağım, Rabbim öyle istiyor. Çocuklarıma, hanımıma, komşuma, arkadaşlarıma, talebelerime her fırsatta Allah'ı anlatacağım, Rabbim öyle istiyor. En çok O'nu öveceğim, en çok O'nu gündeme alıp O'ndan bahsedeceğim, O'nu ölçü alacağım, Rabbim öyle istiyor. Hukuk olarak O'nun hukukunu hamd edeceğim, kılık kıyafet olarak O'nun seçtiğini hamd edeceğim, Rabbim öyle istiyor. Hayatımın tümünde sadece O'nun çektiği yere gideceğim. Ondan başkasının önünde eğilmeyeceğim, O'ndan başkalarının yasalarını benimse-

meyeceğim, Rabbim öyle istiyor. Hâsılı tüm hayatımda sadece O'nu dinleyecek ve yüzümü sadece O'na döneceğim, Rabbim öyle istiyor. O Allah benim Rabbimdir. Benim ondan başka arzusunu yerine getireceğim, emir ve yasaklarını hayatımda uygulayacağım, daraldığım zaman kendisine dua edip imdadıma çağıracağım, sığınıp korunacağım Rabbim, efendim yoktur.

Evet önemine binaen bunu bir kere daha söyleyip âyetin öteki bölümüne intikal edeyim inşallah. Arkadaşlar, unutmayalım ki yaptıklarımızın yaptırıcısı, yapmayıp terk ettiklerimizin de terk ettiricisi kimse bizim Rabbimiz odur. Yâni pozitif ve negatif tüm amellerimizde hayatımızda etkili varlık kimse, neyse Rabbimiz odur. Dikkat ederseniz kabirde bize sorulacak ilk soru da bu olacaktır. ***"Men Rabbuke" "Rabbin kim?"*** Düşünebiliyor musunuz? Bir adam 50-60 sene bu dünyada bir hayat yaşayacak. Yaşadığı bu süre içinde özgür iradesiyle pozitif ve negatif pek çok şeyler yapacak. Sonra da ölüp kabre konulunca kendisine çok basit bir soru gelecek. Rabbin kim? Bu basit soruya herkes cevap verebilir gibi geliyor. Ama iş öyle değildir. Bunun mânâsı şudur: Orada pozitif ve negatif her bir amelimiz gündeme getirilip bu konuda Rabbin kimdi? Buyurulacak. Hayatında iken şöyle bir kıyafetten yana olmuştun, bu konuda Rabbin kimdi? Kimi memnun etmek için böyle giyinmiştin? Kim istemişti bunu? diye sorulacak. Bu dünyada âkıl ve bâliğ olduğumuz andan son nefesimizi vereceğimiz ana kadar tüm yaptıklarımız ve yapmadıklarımız tek tek ortaya dökülecek ve her biri konusunda Rabbimizin, yâni onun yaptırıcısının kim olduğu sorulacak. O zaman basit bir soru değil bu soru değil mi? İşte Rabb budur ve Rabbimiz hesap gününde bu konuda bizim yardımcımız olsun inşallah.

Ama O Rabbim sadece benim değil, bütün âlemlerin Rabbidir. Güneş, Ay, Yıldızlar, galaksiler, yürüyenler, sürünenler, canlılar, cansızlar, akıllılar, akılsızlar, bilinenler ve bilinmeyenler olarak, görülenler

görünmeyenler olarak göklerde ve yerlerde ne varsa, O bütün âlemlerin sahibidir, mâlikidir, otoritesidir, Rabbidir.

Bütün varlıkları yaratan, öldüren, büyüten, küçülten, besleyen, doyuran, sevk ve idare eden, hayat programlarını çizen, haklarında kanun koyan O'dur. Evet O bütün âlemlerin Rabbidir.

İslâm âlimleri âlemi şöyle tasnif etmişlerdir: Âlem ***"Ma sivallah"*** demektir. Yâni âlem, Allah dışında her şey demektir. Âlimlerimiz önce âlemi iki kısma ayırmışlardır:

1: Gayb âlemi,

2: Şehâdet âlemi.

Gayb âlemi bilginin konusu değildir. Bu âlem bilinemez, görülemez. Bu âlem ancak imanın konusudur. Kur'an'ın bize haber verip inanmamızı istediği, cennet, cehennem, cin, melek bunların hepsi gayb âlemidir.

Şehâdet âlemi de görülen ve bilinebilen âlemdir. Bilginin konusu olan âlemdir. Bu âlemi de İslâm âlimleri yine ikiye ayırmışlardır:

A- Bilinenler (varlar),

B- Bilinmeyenler (yoklar)

Bilinmeyenler, meselâ dün çiçek aşısı bilinmiyordu, ama bugün bilinmektedir. Veya şu anda benim cebimde ne olduğunu herkes bilemez ama ben bilebilirim. Yâni sizin için bilinmeyen benim için bilinendir. Veya meselâ doktorun bildiğini, mühendisin bildiğini herkes bilemez. Bunun gibi aslında şahâdet âleminin konusu olanlardır.

Bilinen (varlar) lere gelince bunları da âlimlerimiz dört kısma ayırmışlardır.

A- Üç boyutlular,

B- İki boyutlular,

C- Tek boyutlular,

Ç- Boyutsuzlar.

Üç boyutlular madde, iki boyutlular resim ve gölge, tek boyutlular zaman, renk ve sayı, boyutsuzlar da nokta, namus, hareket, akıl gibi şeylerdir.

Üç boyutlular dediğimiz maddeyi de ikiye ayırmışlardır:

A- İradeli olanlar, İnsanlar,

B- İradesiz olanlar, diğer varlıklar, hayvanlar bitkiler gibi.

İradeli olanları da ikiye ayırmışlar.

A- Kadın.

B- Erkek.

İradesiz olanları da ikiye ayırmışlar.

A- Ruhlular.

B- Ruhsuzlar.

Ruhsuz olanlar, toprak, hava, su ve ateş gibi şeylerdir. Ruhlu olanları da ikiye ayırmışlar.

A- Bitkiler,

B- Hayvanlar diye.

İşte âlimlerimizin bu şekilde tasnif ettikleri veya insanların bildikleri, bilemedikleri sayılabilecek ne kadar âlemler varsa bunların hepsinin Rabbi Allah'tır. Bunların tümünü yaratan, yoktan var eden, hayat programlarını tespit eden, hepsini doyuran, koruyan, yaşatan,

ayakta tutan ve hepsinin boyunlarındaki kulluk ipinin ucu elinde olan, hepsinin kendisine boyun büküp yasalarına teslim oldukları Rabb, Allah'tır.

İşte bizler Fâtiha sûresinin bu bölümünde tüm âlemlerin ve bizim Rabbimiz olan böyle bir Allah'a hamd ediyoruz. Böyle bir Allah'ı övüyor, böyle bir Allah'ın övdüklerini övüyor, böyle bir Allah'ın bizim adımıza seçip, beğenip gönderdiği hayat programını övüp başımıza taç yapıyoruz. Ve O'nun övmediklerini, beğenmediklerini de övmeyeceğimize, sevmeyeceğimize, onlara sahip çıkıp benimsemeyeceğimize, hayatımızda onlara yer vermeyeceğimize dair ahitte bulunuyoruz. Bu konuda Rabbimize söz veriyoruz. Hamdımızı sadece O'na ait kılacağımıza, O'ndan başkalarını asla hamd edip emirlerini dinlemeyeceğimize, O'ndan başkalarının arzularını gerçekleştirip, yasalarını uygulamayacağımıza, O'ndan başkalarının gösterdikleri, çektikleri yerlere gitmeyeceğimize söz veriyor, ahitte bulunuyoruz. Ve her gün en az kırk defa da bu ahitlerimizi yeniliyoruz.

O halde günde kırk defa Rabbimize verdiğimiz bu ahitlerimizi bozmamalıyız. Ahitlerimize sâdık kalmalıyız. Namazlarımızda Rabbimize verdiğimiz bu sözlerimizi unutup, namaz sonrası hayatımızda o hayata karışacak söz sahibi başka Rabler, başka efendiler bularak Allah'la dalga geçmeye çalışmamalıyız. Hayatı parçalayıp bir bölümünü Allah kaynaklı, öteki bölümünü başka Rabler, başka İlâhlar kaynaklı düzenleyerek şirkin içine düşmemeliyiz.

الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

3: "O, Rahmân ve Rahîmdir."

O Allah, kendisini Rab bileceğimiz, günlük hayat programımızı kendisine soracağımız ve boyunlarımızdaki kulluk iplerinin ucunu eline vereceğimiz, sadece kendisini ve sistemini hamd edeceğimiz Allah, Rahmân ve Rahîmdir. Allah'ın tüm yaratıklarıyla ilişkisi rahmet esasına dayanmaktır. Kur'an'ın başka yerlerinde Rabbimiz bunu anlatır.

كتب على نفسه الرحمة

"O Allah, rahmet etmeyi nefsine yazmıştır."
(En'âm 12)

Allah, kullarına karşı rahmeti nefsine yazmıştır. Zira mülkün sahibi O'dur. Bu konuda O'nu kimse zorlayamaz. Kimse O'nu minnet altında tutamaz. Mülkün sahibi olarak kendisi öyle, dilemiş, dünya ve âhirette mahlukâtına rahmet etmeyi kendisine yazmıştır. Rabbimizin dünya ve âhirette kullarına muamelesinin temeli işte bu rahmettir. Buhâri ve Müslim'de rivâyet edilen bir hadis-i kutside:

"Benim rahmetim gazabımı geçmiştir."

Buyurulur. Allah, kulları için rahmeti bol olandır. Kendisini inkâr edenleri bir anda yerin dibine batıracak güçte olduğu halde yine de bu insanlara rahmeti gereği mühlet tanıyor, dönüş imkânı veriyor.

Hz Ömer Efendimiz anlatıyor. Rasulullah Efendimizin huzuruna bir kısım esirler getirildi. Bir de baktık ki esirler arasında bir kadın yana döne kaybolmuş çocuğunu arıyor. Bu kadını gösteren Allah'ın Resûlü şöyle buyurdu:

"Şu kadını görüyor musunuz? Onun aradığı çocuğuna duyduğu şefkat ve merhametten çok daha fazlasıyla Allah size merhamet etmektedir. Çocuğunun kendisine dönmesine bu kadının sevinmesinden çok daha fazlasıyla sizin Rabbinize dönmenizden Allah sevinmektedir."

Rahmet İslâm'ın ana umdesidir. Yaşadığımız bir tek saniye yoktur ki; bizler Rabbimizin rahmeti altında olmayalım. Rabbimizin bizim adımıza rahmeti kendi üzerine yazdığını bildirmesi bile bir rahmet eseridir. Rabbimizin rahmeti önce insanın varlığında tecelli eder. İnsanın yoktan var edilişi, kendini bile bilmez bir varlık iken kendisine Al-

lah bilgisinin ulaştırılması, kitap gönderilmesi ve halife yapılması, tövbe ettiği takdirde günahlarının affedilmesi, günahlarına misliyle ceza verilirken sevaplarına on misliyle, bazen daha fazlasıyla mukâbele edilmesi, günahlarının iyiliklerle silinmesi, rahmetiyle cennete konulması, evet bunların hepsi rahmet eseridir. Besmelede bu Rahmân ve Rahîm sıfatları konusunda epey bir şeyler demiştik, burada da bununla iktifa edelim.

مَالِكِ يَوْمِ الدِّينِ

4: "O din gününün mâlikidir."

işte bu Rahmân ve Rahîm olarak tanıdığımız, inandığımız Allah, din gününün sahibi ve mâlikidir. Mâlik, sahip demektir, otorite demektir, söz sahibi demektir.

Din günü de hakla batılın, iyiyle kötünün, doğruyla yanlışın, mü'minle kâfirin, Müslümanla müşrikin, mü'minle münafığın birbirinden ayrılacağı, iyilerin iyiliklerinin mükâfatı olarak cennete uçacakları, kötülerin de kötülüklerinin cezası olarak cehenneme akıp dolacakları gün demektir.

Din günü kıyamet günü demektir. Din günü, Allah katında bir gündür ki, bizim dünyadaki günlerimize benzemez. Bir gündür o, ama farklı bir gündür. Bugün dünya, yarın âhiret sözüyle de ifade edildiği gibi dünyanın tüm ömrü bir gün, âhiret hayatı da bir gün olarak ifade edilmiştir. Yevmü'd dünya ve yevmü'l âhireti. İnfitâr sûresinde Rabbimiz bu din gününü şöyle anlatır:

وَمَآ أَدْرَاكَ مَا يَوْمُ الدِّينِ ثُمَّ مَآ

أَدْرَاكَ مَايَوْمُ الدِّينِ يَوْمَ لَا

[illegible]

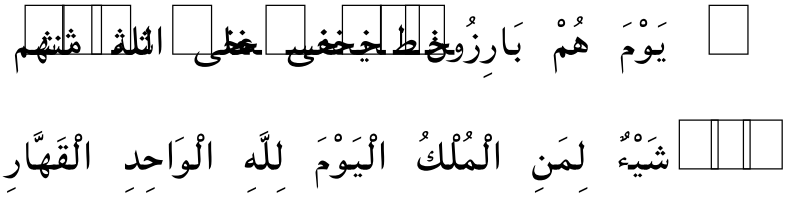
"Din gününün ne olduğunu sen nerden bilirsin? Evet ceza gününün ne olduğunu nereden bileceksin? O gün, kimsenin kimseye hiçbir fayda sağlamayacağı bir gündür. O gün buyruk yalnız Allah'ındır.
(İnfitar 17,18,19)

Evet o gün insanlar ne kendilerine, ne de başkalarına bir şey sağlayacak değildirler. Yâni o gün insanlar hiç bir şeye mâlik değildirler. O gün söz sahibi sadece Allah'tır. O gün hâkimiyet sadece O'nundur. O gün hiç kimsenin ne söz söyleme, ne de mâzeret ileri sürme hakkı olmayacaktır. O gün sadece söz hakkı Allah'ındır. O gün mâlik Allah'tır. O gün mutlak otorite Allah'tır.

Burada insanın hatırına bir soru geliyor. Peki acaba sadece bu dünyadaki hayat son bulup insanlar ölünce mi Allah söz sahibidir? Yâni sadece dünya hayatı son bulup âhiret hayatı başlayınca mı Allah hâkimiyet ve otorite sahibidir? Bundan önce Allah söz sahibi değil midir? Yâni şimdi, şu anda Rabbimiz otorite ve hâkimiyet sahibi değil midir? Bu dünyada sözü geçmiyor mu Allah'ın? Allah'ın hâkimiyeti, egemenliği bu dünyada yok da öbür tarafta mı başlayacaktır? Acaba Aristo'nun dediği gibi, dünyayı yarattı da işi bitti mi hâşâ Allah'ın? Acaba Allah dünya işlerini bilmiyor da dünyada bizim hayatımızı düzenleyecek başka Rablerimiz mi var? Veya dünyayı yarattıktan sonra beğenmeyerek, onun idaresiyle ilgilenmeyerek onun idaresini bize bırakan, nasıl bilirseniz öylece yaşayın, nasıl isterseniz öylece hukuk yapın, canınız nasıl isterse öylece giyinip soyunun, diyen dünyada hiç ses çıkarmayıp hâkimiyetini öbür tarafta gündeme getirecek olan bir Allah mı bu Allah? Hayır hayır, bugün de, yarın da yegâne Mâlik, dünyada da, âhirette de yegâne söz sahibi, yegâne otorite ve hâkimiyet sahibi Allah'tır. Hem öyle bir hâkimiyet sahibi ki, mülkünde ortağa asla rızası yoktur O'nun. Kullarını başkalarına itaat konusunda, başkalarını dinleme, başkalarına kulluk etme, kendi yasalarını bırakıp başkalarının yasalarını uygulamaları konusunda, soğanın dişisinden bile kıskanan bir Allah.

Ama şu anda dünyanın konumu gereği, dünyadaki imtihan gereği istediği gibi yaşamayan kullarına, kulluktan çıkıp kendisine isyan bayrağı çeken kullarına anında cezalarını verip dokunmadığı için in-

sanların çoğu bunu anlayamıyorlar. Vahiyden habersiz olanlar bunu yanlış anlıyorlar. Dünyanın konumu, dünyanın yasaları kendilerini aldattığı için din gününü unutarak bir hayat yaşıyorlar. Hayatlarını dünyada yaptıklarından ötürü hesap ödeyecekleri bir makamın, bir mahkemenin yokluğu inancına bina ediyorlar. Halbuki bakın Rabbimiz Mü'min sûresinde şöyle buyurur:

"O gün onlar meydana çıkarlar. Onların hiç bir şeyi Allah'a gizli kalmaz. Bugün mülk kimindir? Kahhâr olan tek Allah'ındır."

(Mü'min 16)

O gün onlar açığa çıkarlar, her şeyleri açığa çıkar. Mantar bitiyormuş gibi kabirlerinden dışarı fırlayıp atılırlar. Halbuki bu adamlar, dün bunu inkâr ediyorlardı. Dünyada iken bunu, bugünü akıllarının ucundan bile geçirmiyorlardı. Bir daha dirilmeyeceklerini, sümenaltı edileceklerini, gizlenip saklanabileceklerini, tüm yaptıklarının yanlarına kâr kalacağını zannediyorlardı. Ama iş, hiç de öyle olmamış. İşte şimdi diriltilmişler, gizli ve âşikâr tüm yaptıkları, tüm suçları ortaya dökülmüş, tıraşları gözlerinin önüne inmiştir.

O gün onlar, her şeyleriyle açığa çıkarlar. Kendileri, amelleri, niyetleri, gizledikleri, sakladıkları, yaptıkları, yapmadıkları her şey açığa çıkar, her şey ortaya dökülür. Faili meçhul hiç bir şey kalmaz o gün. İşte insanların dirilip açığa çıktıkları o gün Allah buyuracak ki: "Mülk kimin bugün? Mâlikiyet kimin bugün? Göktekiler, yerdekiler, kasalarınızdakiler, keselerinizdekiler, altınızdakiler, üstünüzdekiler kimin bugün? Evleriniz, arabalarınız, kadınlarınız, çocuklarınız kimin bugün? Hâkimiyet kimin? Egemenlik kimin bugün? Söz hakkı kimin bugün? Cevap verecek kimse yok ki. Göklerde ve yerde ne varsa hepsi ölmüş. Hareket eden, nefes alan bir tek canlı kalmamış. Cevap verecek kimse olmayınca yine Allah cevap verecek ve buyuracak ki: "Bu-

gün mülk, bugün hâkimiyet, bugün egemenlik, bugün söz hakkı Kahhâr olan, tek olan Allah'ındır."

Peki sadece o gün mü diyecek Allah bunu? Bugün sormuyor mu Allah bunu? Peki sadece o gün mü mülkün sahibidir Allah? Bugün mülkün sahibi O değil mi? Bugün söz sahibi Allah değil mi? Evet bugün de mülkün sahibi O'dur. Bugün de söz sahibi, yarın da söz sahibi O'dur. Bugün de, yarın da mâlik O'dur. Ama imtihan gereği, dünyanın konumu gereği bugün kimseye dokunmuyor Allah. O'nu mülkün sahibi bilenlere de, O'nu mülkün sahibi kabul etmeyerek kendilerini mâlik konumunda görenlere de dokunmuyor Allah. O'nu Rab bilenlere de, O'ndan başka Rabler kabul edenlere de dokunmuyor. Namaz kılanlara da, kılmayanlara da, hayatını Rab Allah kaynaklı yaşayanlara da, O'nu diskalifiye edip başka Rabler kaynaklı yaşayanlara da dokunmuyor. Tıpkı lokantada yemek masasıyla hesap masasının ayrıldığı gibi. Yemek masasında yemek yenir, hesap masasında da hesap ödenir. Yemek masasında hesap ödemeye, hesap masasında da ye-mek yemeye kalkışanlara gülerler. Aynen bunun gibi Rabbimiz dünya için burası yemek masası, burası amel masası, burada kimseden hesap sormayacağım, dileyen dilediği gibi bir hayat yaşasın, ben hesap masasını öbür tarafta kuracağım buyuruyor. Onun için sorgulama orada başlıyor. Onun için din gününün, kıyamet gününün, hesap gününün mâliki deniyor. Değilse din gününün de, dünya gününün de mâliki sadece Allah'tır. O'ndan başka mâlik, O'ndan başka sahip, O'ndan başka egemen ve söz sahibi yoktur.

Diyor ki Rabbimiz: Bugün mülk, bugün hâkimiyet tek olan, Kahhâr olan Allah'ındır. Bugün egemenlik, heybet ve korkusundan tüm mahlukâtın sustuğu Kahhâr olan Allah'ındır. Bugün söz hakkı kendisinden başka her şeyi mağlup ederek üstün gelen Azîz olan Allah'ındır. Hükmü O verecek, kararı O verecektir. Artık herkes susmuş, suspus olmuş, kimsenin ağzını bıçak açmıyor ve herkes Allah'ın hükmünü beklemektedir. Yine aynı sûrenin bir altındaki âyetinde Rabbimiz şöyle buyuruyor:

اَلْيَوْمَ تُجْزَىٰ كُلُّ نَفْسٍ بِمَا كَسَبَتْ

"***Bugün herkese kazandığının karşılığı verilir. Bugün haksızlık yoktur. Şüphesiz ki Allah, hesabı çabuk görendir."***

(Mü'min 17)

O gün hüküm günüdür. O gün ceza günüdür. O gün adâlet günüdür. O gün adâletin ve hakkın ikame edildiği gündür. O gün hiç kimseye haksızlık yoktur. Yâni o gün hiç kimseye, hiç bir varlığa en küçük bir adâletsizlik ve zulüm yapılmayacaktır. Ne dünyada hesabını kitabını bugün için yapıp da Allah'ın istediği kulluğu yaşamak için çalışıp çabalayan birinin hakkını alamaması gibi, mükâfatını elde edememesi gibi bir adâletsizlik, ne yaptıklarının karşılığını tam olarak alamama gibi, yâni bir kısım haklarının zayi olması gibi bir adâletsizlik, ne de kişinin hak etmediği halde haksız yere cezalandırılması biçiminde bir haksızlık olacaktır. Zerre kadar bir zulüm, bir haksızlık, bir kayırma söz konusu olmayacaktır.

Yâni ne yapmadıklarından ötürü birinin mükâfatlandırılması, ne de hak etmediği halde haksız yere cezalandırılması biçiminde bir adâletsizlik yoktur o gün. Yâni ne bir kişinin cezalandırılması gerekirken hak ettiği bu cezadan kurtulması, ne cehenneme gitmesi gerekirken yanlışlıkla cennete gitmesi, ne de cennete gitmesi gerekirken yapmadığı şeyler kendisine isnat edilerek haksız yere cehenneme gitmesi türünde bir zulüm olmayacak. Ya da hiç kimseye hak ettiği cezadan daha fazlasını yüklemek biçiminde veya yanlışlıkla birinin günahının bir başkasına yüklenmesi, yâni birinin yerine başkasının cehenneme gitmesi gibi hiçbir adâletsizlik olmayacaktır. O yüce mahkemede böyle bir adâletsizlik yoktur. Herkese yaptıklarının karşılığı tastamam verilecektir. Herkes yaptığının tam karşılığını görecektir.

Fâtiha sûresinde günde en az kırk defa kendisini din gününün mâliki, otoritesi, söz sahibi olarak zikretmemizi, bunu sürekli hafızamızda diri tutmamızı isteyen Rabbimiz, aslında bununla bu günün bizim hayatımızda canlı tutulmasını, bir an bile unutmamamız gerektiğini, hayatımızı bu inanca bina ederek yaşamamız gerektiğini anlatı-

yor. Öyleyse din gününü hiç bir zaman hatırımızdan çıkarmadan yaşayacağız. Bugünün imanını hep taze tutacağız. Bugünü sürekli iki kaşımızın arasında tutacak ve hayatımızı buna göre yaşayacağız. Bundan sonraki âyetinde Rabbimiz şöyle buyurur:

إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ

5: "Ancak sana kulluk eder ve ancak yardımı senden dileriz."

Fâtiha'nın bu bölümünde Rabbimiz bizim yalnız olmadığımızı, bizim gibi inanan, bizim gibi düşünen bir İslâm ümmetinin üyesi olduğumuz şuurunu veriyor bize. "Ancak sana ibâdet eder ve ancak senden yardım dileriz." Dikkat ederseniz fiiller tekil değil, çoğuldur. Yâni "yalnız sana ibâdet ederim ve yalnız senden yardım beklerim" şeklinde tekil değil, "yalnız sana kulluk yaparız ve yalnız senden yardım bekleriz." Biz tek başına namaz kılarken de böyle demek zorundayız. Ben yok, biz var. Bunun mânâsı şudur:

"Ya Rabbi, tüm varlıklar, göklerde ve yerde ne varsa hepsi sana kulluk yapmaktadır. O varlıklardan birisi olarak ben de onların arasına katılıp sana kulluk yapıyorum. Ama sadece ben değil, biz sana kulluk yapıyoruz" demektir bunun mânâsı. Yâni ben yalnız kendim O'na, O'nun istediği kulluğu, O'na lâyık kulluğu yapamayacağım için kendimi diğer mü'min kardeşlerimin ve tüm varlıkların içine katarak ancak sana kulluk yaparız diyorum. Duanın kabulü, ibâdetin kabulü için böyle demek daha güzeldir. "Ya Rabbi! Biliyorum ki şu benim ibâdetlerim sana lâyık değildir. Sana lâyık olarak yapılan ibâdetler ve dualar arasında benimkini de kabul buyur Allah'ım" demek daha uygundur. Bunu bize tarif buyuran Rabbimizdir. Eğer O böyle bir sûre indirerek bizi bilgilendirmemiş olsaydı bizim bunu kendi kendimize bilmemiz mümkün olmayacaktı.

Bir de yine buradan anlıyoruz ki Rabbimiz; bizim cemaat olmamızı istemektedir. "Ben" değil "biz" olmamızı istiyor. Fâtiha'da bizden bu konuda ahit alıyor ve bu ahitlerimize sâdık kalmamızı, bu ahitlerimizi sosyal hayatımızda gerçekleştirmemizi istiyor. Sûrenin bu bölümünde bir taraftan bize bu konuda yol gösterirken, diğer taraftan da kendisine kendisinin istediği gibi kul olamayanları, Rablerini tanıma-

yanları, Rablerini Rab kabul etmeyenleri uyarırken, bir diğer taraftan da onların da Rablerini Rab bilecekleri ve sadece O'na kulluk edecekleri âna kadar bizim tebliğ için onlara gitmemiz gerektiğini, bu uğurda her şeyimizi feda edecek biçimde çırpınmamız gerektiğini anlatmaktadır.

إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ

"Yalnız sana ibâdet eder ve yalnız senden yardım bekleriz." Yalnız sana kul köle oluruz ve yardımı da sadece senden bekleriz. Yalnız seni dinleriz, senin çektiğin yere gideriz ve sadece senden yardım umarız.

Evet burada bizden kendisine bu sözü vermemizi istiyor Rabbimiz. Acaba günde en azından kırk defa bu sözü bize verdiren, sürekli bu ahdi bize yenilettiren Rabbimizin maksadı nedir?

Israrla tüm namazlarımızda bizim bunu hatırlamamızı, hiç bir zaman unutmamamızı isteyen Rabbimiz acaba bizim başkalarına da kulluk yapacağımız, yanılıp şaşırıp da hayatımızda başkalarını da dinleyeceğimiz, başkalarının da çektiği yere gideceğimiz konusunda bilgi sahibi de, bu konuda bizi uyarmak ve sakındırmak mı istiyor?

Acaba bizi, bizden daha iyi bilen Rabbimiz bizim boyunlarımızdaki kulluk ipini kendisinden başkalarına da verebileceğimizi bildiği için mi ki, bizi uyarmak istiyor? Acaba kendisinden başkalarına da kulluk edeceğimiz konusunda bizden bir endişesi mi var ki her huzuruna çağırışta bizden bu ahdimizi yenilememizi istiyor? Bu mânâ etrafında düşünelim şimdi.

Acaba biz günde kırk defa Rabbimize verdiğimiz bu söze sâdık mıyız?

Acaba şu anda bizler gerçekten sadece Allah'a mı kulluk ediyoruz?

Acaba bizim hayatımızda başka Rablerimiz, başka efendilerimiz, başka mâbudlarımız yok mu?

Acaba şu anda tüm hayatımız-da sadece Allah'ı mı dinliyoruz? Acaba hayatımızın tümünde söz sahibi Allah mı?

Yoksa hayatımızın bazı bölümlerinde Allah'ı, öteki bölümlerinde başkalarını mı dinliyoruz?

Bu konuda sıhhatli bir karar verebilmek için ibâdet kavramını tanımamız gerekecektir. İbâdet, itaat demektir. İtaat etmek de bir varlığın arzularını yerine getirmek, tevâzu göstermek ve itiraz etmeksizin onun isteklerine boyun bükmek demektir. Bakın Şuarâ sûresinde Rabbimiz bu hususu şöyle anlatır. Firavun Allah'ın elçisi Hz Mûsâ'yı sorgulamaya başlayınca Hz. Mûsâ da ona şöyle diyordu:

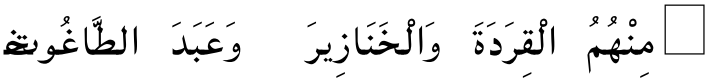
"Başıma kaktığın bu nîmet, İsrail oğullarını kendine kul ettiğinden ötürüdür" dedi."

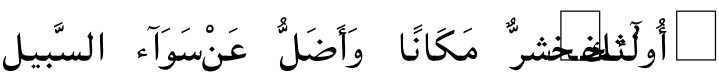
(Şuarâ 22)

Evet âyet-i kerimeden anlıyoruz ki, Firavun İsrail oğullarını zorla kendi arzularına itaat ettirerek, onları kendisine kul köle edinmişti. Demek ki bir varlığın emirlerine itaat, ona kulluk mânâsına gelmektedir. Yine Mâide sûresinde de şöyle buyurulur:

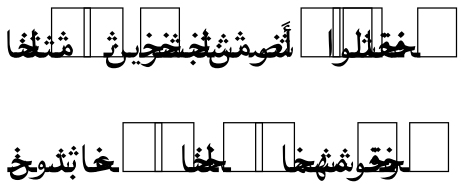

"Allah katında bundan daha kötü bir karşılığın bulunduğunu size haber vereyim mi" de, Allah kime lânet ve gazap ederse, kimlerden maymunlar, domuzlar ve tâğutlara kullar kılarsa, işte onlar yeri en kötü ve doğru yoldan en çok sapmış olanlardır."

(Mâide 60)

Dikkat ediyor musunuz? Âyet-i kerimede Rabbimiz yeryüzünde en kötü, en şerli varlıkların özelliklerini sayarken ***"Ve Abedet tâğut"*** buyuruyor. Yâni tâğutlara kulluk yapanlar, tâğutların, şeytanların kulu olanlar. Allah'tan başkalarının emirlerine itaat ederek, Allah'tan başkalarının yasalarını uygulayarak onlara kulluk yapanlar buyuruyor. İmam Taberî tefsirinde tâğutu şöyle tarif eder: Allah'a isyan edip, Allah'a baş kaldırıp kendi arzu ve yasalarıyla insanlara hükmeden insan, şeytan, put ve her türlü sistem, her türlü otorite, her türlü kurum, her türlü hâkimiyet ve başkanlıktır.

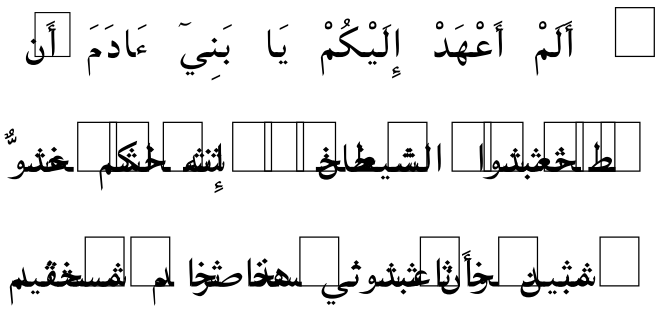

"Milletleri bize kul iken, bizim gibi iki insana mı inanacağız? " deyip onları yalancı saydılar.

(Mü'minûn 47)

Mü'minûn sûresinin bu âyet-i kerimesinde de anlatıldığına göre; Rabbimiz, Hz Mûsâ ve kardeşi Harun'u, Firavun ve erkânına mûcizeleri ve apaçık delilleriyle göndermişti de onlar Allah'ın elçilerine karşı büyüklük tasladılar ve dediler ki; "Bu Mûsâ ve Harun'un milleti zaten şu anda bize kulluk yapıp dururlarken, biz onların Rabbi konumundayken kalkıp da bizim gibi iki insana mı iman edeceğiz? Onlar bize kul iken, onlar bizim egemenliğimiz altındayken, o toplumun, o köle toplumun iki üyesine iman edeceğiz ha? Bu olacak şey midir?" diyorlardı.

Bu konuda son olarak Yâsîn sûresinden de bir âyet okuyalım inşallah:

Ey insanoğulları! Ben size, şeytana ibâdet etmeyin, o sizin için apaçık bir düşmandır, Bana kulluk edin, bu doğru yoldur, diye bildirmedim mi? "

(Yâsîn 60,61)

Yâsîn sûresinin bu âyetinde de şeytana ibâdetten söz ediliyor. Rabbimiz diyor ki; "Ey kullarım! Ben size şeytana ibâdet etmeyin dememiş miydim?" Peki acaba şeytana nasıl ibâdet edilir? Biz biliyoruz ki yeryüzünde hiç kimse şeytana ibâdet etmez. Bütün insanlar tab'an, fıtraten ondan nefret ederler. Ama anlıyoruz ki burada kastedilen ibâdet, tapınma çok açıktır ki; ona itaat etmek demektir. Şeytana itaat etmek, onun sözünü dinlemek, fısıltılarına, vesveselerine kulak vermek, onun arzuları peşi sıra gitmek, onun istediği şekilde hareket etmek ve gösterdiği yolda yürümek demektir.

Öyleyse şu okuduğum âyetlerin tümünde anlatılan ibâdet, bu varlıklara secde etmek, bu varlıklara namaz kılmak demek değil; bu varlıkların arzularını yerine getirmek, bu varlıkların emirlerini dinlemek, bu varlıkların belirledikleri yasalar çerçevesinde hayatı düzenlemek, bu varlıkları hayatta söz sahibi kabul etmek demektir.

Demek ki; Allah'ın dışında hayata karışacak, yasa belirleyecek başka ilâhlar, başka rabler, başka efendiler belirleyip onların emirlerine itaat de ibâdettir. İşte bizim bu duruma düşmemizi istemeyen, hayatımızın tümünde sadece kendisini dinlememizi, hayatımızın tümünde sadece kendisine kul olmamızı isteyen Rabbimiz, Fâtiha sûre-

sinin bu bölümünde bu ahdimizi sürekli yenileyerek hatırımızda canlı tutmamızı istemektedir. Namazlarında sürekli bu ahitlerini yenileyen ve hayatlarında bu ahitlerine sâdık kalan mü'minler tüm hayatlarında sadece Allah'a kulluk ederler.

Müşrikler ise hayatlarına karışacak Allah'la beraber başka Rablerin, başka İlâhların varlığını da kabul ederler. Tamam, hayatımızın ibâdet bölümüne Allah karışsın, ama hayatımızın öteki bölümlerinde söz sahibi bizim başka Rablerimiz, başka ilâhlarımız da vardır. Biz onları da dinlemek, onlara da kulluk etmek zorundayız.

Bunlar rubûbiyet ve ulûhiyet konusunda Allah'ın yeryüzünde ortaklarıdır. Bunların sözleri de dinlenmelidir. Bunların yasaları da uygulanmalıdır. Bunların da emretme, nehyetme hakları vardır. Bunlar da itaat edilme makamındadırlar. Bunlar da fayda ve zarar verme yetkisine sahiptirler. Kulluk bunların da hakkıdır diyorlar.

İşte bu şekilde **yeryüzünde Allah'tan başka itaat edilmeye lâyık varlıklar kabul etmek demek; onlara da kulluk etmek demektir. Adiy Bin Hatem hadisinde Allah'ın Resûlü son derece açık bir şekilde böyle din adamlarının, bilginlerin, idarecilerin emrettiklerini yerine getirip yasakladıklarına da itaatin mahza onlara kulluk olduğunu, onlara ibâdet olduğunu anlatır.**

Demek ki Fâtiha'nın bu bölümünde herhalde bizim kendisini bırakıp başkalarına kulluk yaparak, ya da kendisine kullukla birlikte başkalarına da kulluk yaparak, başkalarını da dinleyerek, başkalarının önünde de eğilerek belimizin kamburlaşacağından endişe ediliyor ki, sürekli bu ahdi yenilememiz isteniyor? Yâni deminden beri anlattığım gibi **ibâdet; bir varlığa itaat demektir ve şu anda Allah'ın dışında bizi kendilerine itaate çağıran yeryüzünde binlerce tâğut, binlerce sahte Rab'ler, sahte efendiler, kanun koyucular, çevre, âdetler, moda, nefis, şeytan, zevkler, amirler, ağalar, babalar, analar, patronlar vardır. Bizi kendilerine de kulluğa, kendilerini de dinlemeye çağırarak bizi şirke düşürmek isteyen binlerce unsur var çevremizde. Onun içindir ki bir Müslüman her gün kırk defa namazlarında Allah'a verdiği bu sözü unutup, hayatını parçalara bölüp, her bir parçasında ayrı ayrı efendilere itaat etmeye bir başladı mı; Allah korusun, artık şirke düşmüş demektir.**

Acaba şu anda öyle olmamış mı? Diyesim geliyor. Acaba böyle değil miyiz bugün? Allah için bir düşünün. Allah için vaziyetinize bir bakın. Acaba şu anda Müslümanların başı Allah'tan başkalarının önünde eğilmiyor mu bugün? Acaba Müslümanlar Allah'tan başkalarına itaat etmiyorlar mı bugün? Allah'tan başkalarından korkmuyorlar mı? Allah'tan başkalarına güven bağlamıyorlar mı? Allah'tan başkalarını Rab, Melik, İlâh ve hâkim görmüyorlar mı? Allah'tan başkalarını hayata egemen bilmiyorlar mı? Allah'tan başkalarını rezzâk bilmiyorlar mı? İkinci üçüncü derecedeki rezzâklarının gazabından emin olmak için Allah'ın arzularını terk etmiyorlar mı? Acaba Allah'tan başkalarının kapısında adâlet arayanlar Allah'ın adâletini beğenmediklerinden, Allah'ın emirlerini dinlemediklerinden gitmiyorlar mı? Biz sadece Allah'ı dinleyemeyiz, O'nun dışında da dinleyeceğimiz ilâhlarımız var demiyorlar mı bu halleriyle?

Halbuki Nahl sûresinde Rabbimiz şöyle buyuruyordu:

وَقَالَ اللَّهُ لَا تَتَّخِذُوا إِلَٰهَيْنِ اثْنَيْنِ إِنَّمَا هُوَ إِلَٰهٌ وَاحِدٌ

"Allah buyurdu ki İki İlâh edinmeyin, sizin İlâhınız tek İlâhtır"
(Nahl 51)

"İki İlâh edinmeyin" diyor Allah. Sizin kendisine kulluk edeceğiniz, boyunlarınızdaki ipin ucu elinde olacak, çektiği yere gideceğiniz, hayat programını kendisinden alacağınız bir tek İlâhınız var, diyor. Kendisine itaat edeceğiniz, sözünü dinleyeceğiniz, hayatınıza karışacak iki İlâhınız olmasın. Camide ayrı bir ilâhınız, caddede ayrı bir ilâhınız olmasın. Namaz konusunda sözünü dinleyeceğiniz ayrı bir ilâhınız, hukukunuz konusunda ayrı bir ilâhınız olmasın. Oruç konusunda ayrı bir ilâhınız, kılık kıyafetiniz konusunda ayrı bir ilâhınız olmasın. Âhiret konusunda etkili ayrı bir ilâhınız, dünya yasaları konusunda söz sahibi ayrı bir ilâhınız olmasın. Evet camide ayrı bir ilâhınız, caddede, sosyal hayatınızda ayrı ilâhlarınız olmasın diyor Rabbimiz. Çünkü bi-

zim camide yaptıklarımız da, caddede yaptıklarımız da hepsi ibâdettir. Hayatımızda ibâdet sayılmayacak bir tek saniyemiz bile yoktur.

Allah'ın saptırdığı kavim hıristiyanlar hayatı ikiye ayırdılar. Kilisenin içindeki hayat ve dışarıdaki hayat diye. Veya kilisenin içinde Allah'a ayrılan, Allah'ın dinlendiği, Allah kaynaklı hayat ve dışarıda, sosyal hayatta başka İlâhlara ayrılan, başka ilâhlar kaynaklı hayat diye hayatı ikiye ayırdılar.

Camide ayrı bir ilâh, camide ayrı bir Rab, ticaret hayatında ayrı bir ilâh. Namaz, oruç konusunda ayrı bir ilâh, kılık kıyafette ayrı bir ilâh. Hukukta ayrı bir ilâh, ekonomide ayrı bir ilâh. Düğünde ayrı bir ilâh, kazanırken ayrı, harcarken ayrı bir ilâh kabul edersek, yâni hayatı parçalar ve hayatın her bir biriminde ayrı bir ilâhın sözünü dinlersek Allah korusun aynen hıristiyanlar gibi biz de şirke düşmüş oluruz.

Çünkü bakın Rabbimiz onların bu sapmalarını anlatırken adlarını da koyarak şöyle buyuruyor:

لَقَدْ كَفَرَ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ ثَالِثُ ثَلَاثَةٍ

وَمَا مِنْ إِلَٰهٍ إِلَّا إِلَٰهٌ وَاحِدٌ وَإِنْ لَمْ يَنْتَهُوا عَمَّا

يَقُولُونَ لَيَمَسَّنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ

"Andolsun ki, "Allah üçten biridir" diyenler kâfir olmuştur; oysa İlâh ancak bir tek İlâhtır. Dediklerinden vazgeçmezlerse, andolsun onlardan inkâr edenler elem verici bir azaba uğrayacaktır.

(Mâide 73)

Evet eğer bir Müslüman da hayatını parçalara bölüp her bir parçasında ayrı Rablere, ayrı İlâhlara kulluk ederse aynı duruma düşmüş olacaktır. Çünkü hayatı parçalamak şirktir.

Selef âlimlerimiz iyi anlaşılabilmesi için dinin hükümlerini, emirlerini ikiye ayırmışlar. İbâdet ve muamelât diye. Kur'an'ın inişinden asırlar sonra bu ayırım yapılmış. İnsanın Allah'la arasındaki ilişkilerini düzenleyen dinin emirlerine ibâdet, insanın diğer insanlarla ilişkilerini düzenleyen bölümüne de muamelât denmiş. Ama bidâyette bunu yapanların niyetleri samimi idi. Yâni herhangi bir art niyetleri yoktu. Ve gerek bu ayırımın yapıldığı dönemlerde, gerekse ondan sonra asırlarca ibâdet dediğimiz dinin Allah'la insan arasındaki ilişkilerini düzenleyen prensipleri de, muamelât dediğimiz insanın çevresiyle münâsebetlerini düzenleyen prensipler de Kur'an'dan alınıyordu. İbâdetin prensipleri de, muamelâtın prensipleri de Allah kaynaklı idi. Her iki alanda da söz sahibi dindi. Ama öyle bir zaman geldi ki ibâdet dediğimiz Allah'la kul arasındaki ilişkilerin prensipleri Allah'tan, muamelât dediğimiz insanın çevresiyle ilişkilerini düzenleyen prensipler de Parlamentodan alınmaya başlanınca işte Müslümanların hayatında şirk açığa çıkmış oldu. Müslümanlar Allah ve başkaları kaynaklı ikilem içinde bir hayatın mahkûmu oldular. Hayatlarının bir bölümünde Allah'ın kulu olurlarken, öteki bölümünde başkalarının kulu durumuna düştüler.

İşte bu, dini parçalamaydı, hayatı parçalamaydı. Hayatın bazı bölümlerinde Allah'ı dinleme, ama öteki bölümlerinde başka rablere, başka ilâhlara kulluk yapmaydı. Çünkü insan kafasına göre mü'min olamaz. Kimse kafasına göre bir iman ve İslâm belirleyemez. Bu dinin belirleyicisi Allah'tır. Öyleyse iman da, İslâm da Allah'ın istediği biçimde olmalıdır. Şunu kesinlikle bilelim ki Allah'ın istediği imanda, Allah'ın ortaya koyduğu İslâm'da ibâdet kastı bulunmayan hiç bir beşerî faaliyet yoktur. Kulluğun dışında sayabileceğimiz bir tek davranış yoktur. Ve İslâm bidâyetinden nihâyetine kadar insan hayatında bu ibâdet mefhumunu gerçekleştirmeyi en büyük gâye edinmiştir. İnsanın bireysel hayatında, insanın Allah'la ilişkilerinde, insanın insanla ilişkilerinde, insanın çevresiyle ilişkilerinde, ekonomisinde, iktisadî hayatında, ceza hukukunda, medenî ve aile hukukunda, bütün emir ve yasalarında İslâm'ın bundan başka bir hedefi yoktur. İslâm hayatının tümün-de insanın Rabbine kul olmasını, Rabbine kulluk içinde olmasını istemektedir. Kur'an baştan sona bu kulluğu anlatmaktadır. Bu dinin temel kaynağı olan Kur'an-ı Kerim'e baktığımız zaman ibâdet ve muamelâtın ayrı ayrı şeyler olmadığını görürüz. Çünkü İlâh tektir. Aksi takdirde insanın hayatına karışıcı iki ilâh kabul etmek zorunda kalırız

ki işte bu da şirktir. İbâdette ayrı bir ilâh, muamelâtta ayrı bir ilâh düşünmek şirkin taa kendisidir.

Hayatı parçalayanlar, hayatın bir bölümünde Allah yasalarını, öteki bölümlerinde de birtakım Allah tanımaz tâğutların, otoritelerin yasalarını uygulamaya çalışanlar, bu halleriyle de müslüman olabileceklerini zannedenler, kesinlikle bilmelidirler ki bu dinden uzaklaşıp büyük bir sapıklığın içine düşmektedirler. Öyle değil mi? Bir itikadı tanımayan bir insan nasıl olur da o itikadın sahibi olabilir? Bir dinin özünü, mahiyetini tanımayan bir insan nasıl olur da o dinin mensubu olabilir?

Eğer ibâdetten maksat sadece hayatın bir bölümünü Allah'a ayırmak olsaydı, eğer ibâdet sadece namaz, oruç, hac, zekat gibi belli şekiller ve hareketlerden ibaret olsaydı bunca peygamberler kafilesinin bu kadar eziyetler çekmesinin mânâsı kalmazdı. O zaman asla Allah elçileriyle Allah düşmanları arasındaki bunca kavgalar olmazdı. Halbuki çekilen bunca eziyetler, dökülen bunca kanlar beşeri kullara kulluktan kurtarıp tek bir Allah'a kul yapabilmek içindi. Hayatın her bir alanında sadece Allah'a kul olmaları için, Allah berisinde tüm sahte Rableri, tüm yapay tanrı ve tanrıçaları reddetmek için bu kadar mücadeleler olmuştur. Hayatın bazı bölümlerinde hak iddia eden, egemenlik iddia eden sahte rablerin, sahte tanrıların otoritelerini kırmak, ulûhiyet ve rubûbiyetlerini yok edip, ellerini Allah kullarının üzerinden çekip, hayatın tümünde yalnız Allah'ın hâkimiyetini gerçekleştirmek içindi. Hayatın tümünde Allah'a kulluğu gerçekleştirmek içindi.

Eğer peygamberler böyle bir taksime razı olsalardı; tamam, hayatın bazı bölümlerinde insanlar Allah'ı dinlesinler, öteki bölümlerinde de sizi dinlesinler. Hem size, hem de Allah'a kulluk yapsınlar deselerdi vallahi hiç birisinin burnu bile kanamazdı. Sahte rablerin, sahte tanrıların bu kadar gazaplanmalarına ve Allah elçilerine karşı savaş açmalarına da gerek kalmazdı. Çünkü ne Ebu Cehiller, ne Nemrutlar, ne Firavunlar böyle hayatın bazı bölümlerinin Allah'a verilmesine karşı değillerdi. Meselâ insanların hayatlarının ibâdet bölümünde Allah'ı dinlemelerine karşı değillerdi onlar. Tamam hayatınızın bazı bölümlerinde Allah'ı da dinleyebilirsiniz. İlâhlardan bir İlâh olarak, tanrılardan bir tanrı olarak Allah yasalarını da uygulayabilirsiniz. Ama hayatın tümüne karışıcı tek İlâh olarak Allah'a hayır diyorlardı. Çünkü bizler de

varız diyorlardı. Bizim yasalarımız, bizim emirlerimiz, bizim arzularımız da dinlenmeli. Biz de egemen olmalıyız hukukta. Biz de egemen olmalıyız ekonomide. Biz de egemen olmalıyız kılık kıyafette ve sosyal yasalarda diyorlardı.

Ayrıca dün de, bugün de bu yapay tanrılar tıpkı Allah'ın kullarına yaptığı gibi kendi kullarına cennetler ve cehennemler de vaad ediyorlar. Kendi vahiylerini kabul edip uygulayanlara cennetler, reddedip uygulamayanlara da cehennemler vaadediyorlar. Kendilerini Allah makamında görüyorlar. Biz tanrıyız! Biz İlâhız! Mülk bizimdir! Saltanat bizimdir! Egemenlik bizimdir! Bilgiyi biz dağıtıyoruz! Şifayı biz dağıtıyoruz! Rızkı biz veriyoruz! Hayatınızı, düzeninizi biz sağlıyoruz! İstikbalinizi biz sağlıyoruz diyerek insanları kendi egemenliklerine, kendi kanunlarına, kendilerine kulluğa çağırmaktadırlar.

Egemenlik bizdedir! Hâkimiyet bizdedir! Eğer bizim kanunlarımıza itaat etmezseniz sizi yok ederiz! Rızık bizdedir, eğer bizim dediklerimizi yapmazsanız rızkınızı keseriz! Maaşınızı keser, tayininizi çıkarır, sizi sürgün ederiz! Şifa bizdedir, eğer bizim arzularımıza kulluk etmezseniz, size türlü hastalıklar musallat ederiz. İlim bizdedir, eğer bizim dediklerimizi yapmazsanız sizi cahil bırakırız! Size diploma vermeyiz, sizi doktor yapmayız, size doçentlik payesi vermeyiz! Egemenlik bizdedir, güç kuvvet bizdedir! Eğer bize kulluk etmezseniz dünyayı size haram ederiz! Eğer bizim hâkimiyetimizi kabul etmezseniz sizi kodese tıkar, güneşi size haram ederiz! Hayatı size zindan ederiz! Diyorlar.

Tıpkı bugün böyle diyerek Allah kullarını kendilerine, kendi yasalarına kulluğa çağıran sahte tanrılar ve tanrıçalar gibi dünün üçkâğıtçılarının karşısında da eğer Allah elçileri böyle bir hayata, böyle bir kulluğa, böyle bir taksime razı olup susuverselerdi, inanın değil sürgüne maruz kalmak, değil ölümle kucaklaşmak, burunları bile kanamazdı.

işte Fâtiha sûresinin bu bölümünde Rabbimize böyle bir ahitte bulunuyoruz.

إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ

Ya Rabbi! Hayatımızın sadece bir bölümünde değil, her bölümünde sadece sana kulluk ederiz, sadece seni dinleriz, sadece senin istediğini yaparız, sadece sana sığınırız. Daraldığımız, bunaldığımız zaman sadece sana dua eder, sadece senden yardım isteriz. Çünkü bir kişinin Allah'tan başka birini, şu sebepler nizamı üzerinde müessir zannederek, etkili ve yetkili görerek ona dua etmesi, felâketler karşısında ondan medet beklemesi, ona sığınıp, onu kurtarıcı bilmesi o kişiye ibâdet anlamına gelmektedir.

Evet, insanlardan kimileri böyle kendilerinde bir nane görüp dua ettiklerinin, sığındıklarının kuludur. Allah'a yapılması gereken kulluğu bunlara yaparak ibâdet etmektedirler. Kimileri yasalarını uygulamaya çalıştıkları tâğutların kuludur, kimileri fısıltılarına, vesveselerine kulak verdikleri, gösterdiği yoldan gittikleri şeytanın kuludur, kimileri aşırı derecede sevip saydıkları dehaların, liderlerin kuludur. Kimileri Allah yerine oturtup putlaştırdıkları nefislerinin, heva ve heveslerinin kulu, kimileri Allah yasaları yerine ikame ettikleri modanın kulu, kimileri Allah'ı darıltma pahasına da olsa uymaya çalıştıkları âdetlerin kulu, kimileri asla karşı gelinmez zannettikleri toplumun, çevrenin kulu, kimileri yönetmeliklerin kuludur. Gerek itikâdî anlamdaki kulluk olsun, gerek teşrî anlamındaki, kanun koyma konusundaki kulluk olsun, gerekse bilinen mânâdaki ibâdet şeklindeki kulluk olsun hepsi de birdir. Bunların tamamı kulluktur ve tamamı sadece Allah'a yapılmalıdır.

İşte onun için burada diyoruz ki:

إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ

"Allah'ım! Ben bunlardan hiç birisine kulluk yapmam! Bunlardan hiç birisine itaat edip irademi, hürriyetimi teslim etmem! Ben bunlardan hiç birisine boynumdaki ipi teslim etmem! Ben ancak sana ibâdet ederim! Ben ancak seni dinler, sana itaat eder ve senin çektiğin yere giderim!" diyoruz.

İşte İslâm'ın esası ve özü budur. İnsanın kul olması demek, kulluk yapması demektir. Her kulun bir efendisi vardır. Biz, bu sözü-

müzle kendimizi Efendimize satıyoruz. Satılan şeyin ikinci defa bir başkasına satılması, hem de bizi satın almak isteyen nefis, şeytan ve tâğutlar eğer bizi efendimizin aleyhinde kullanmak isteyenlerse, bu gerçekten çok ayıp bir şeydir. Bu suçu dünyada, herhangi bir dünyalık adına işleyen kişi için bile mahkeme açılır. Yâni sattığı bir malı ikinci defa bir başkasına satmaya kalkışan kimseye ceza verilir. Öy-leyse kelime-i şahâdet söyleyerek, ya da günde kırk defa namazlarımızda bu âyeti okuyarak kendimizi Allah'a satmışken, artık bir başkasına satılamayız.

Allah-kul, Rab-âbid, efendi-köle ve kulluk. Esasen demin de ifade ettiğim gibi Kur'an'ın tamamı işte bu konuyu anlatır. Kur'an baştan sona bu üç konuyu anlatır. Kur'an efendiden bahseder, efendinin sıfatlarını anlatır. Sonra kuldan, köleden ve bu iki varlık arasındaki ilişkiden, yâni kulluktan söz eder. O halde ta baştaki sözü bir daha tekrar ediyorum, demek ki Kur'an'ın tamamı Fâtiha sûresinde toplanmıştır.

Fâtiha'da ifade ettiğimize göre bizim tek bir efendimiz vardır. Biz köleyiz ve tek efendimize kulluk ediyoruz diyoruz. Burada kendi kendimize bir soru soralım: Acaba gerçekten biz bunun farkında mıyız? Acaba gerçekten Fâtiha'nın bu bölümünde ne dediğimizin farkında mıyız? Acaba gerçekten biz böyle miyiz? Acaba şu anda bizim efendimiz bir tane midir? Acaba bugün tüm hayatımızda yalnız O'nu mu dinliyoruz? Acaba hayatımızda dinleyip itaat ettiğimiz, teslim olup hizmet ettiğimiz başka rablerimiz, başka ilâhlarımız yok mu?

Burada bunu anlayabilmek için müsaadenizle bir tespitte bulunalım: Bizim şu andaki kulluğumuz şuna benzer. Bir hizmetçi, bir köle düşünün ki, aklının erdiği kadarıyla, babasından anasından gördüğü kadarıyla, çevresinden aldığı görgü kuralları çerçevesinde efendisine hizmet ediyor. Meselâ sabahleyin bir düşünüyor, herhalde efendim benden bir sabah kahvaltısı ister diyor ve efendisine becerebildiği bir kahvaltı hazırlayıp ikram ediyor. Bundan sonra, "Eh artık efendi öğleye kadar benden bir şey istemez" diyor ve sabahtan öğleye kadar ki zamanı efendiden uzakta, nefsinin arzuları istikâmetinde, Ayşe'nin, Fatma'nın hizmetinde, para kazanmanın peşinde, dedikodu peşinde ya da başka efendilerin hizmetinde koşturuyor. Öğle vakti olunca hemen efendiyi hatırlıyor ve onun yanına gidiyor. "Galiba efendim bu

vakitte benden bir öğle yemeği bekler" diyerek bir yemek ikram ediyor. Kısa bir süre onunla meşgul olduktan, onun hizmetinde bulunduktan sonra "artık işim bitti" diyor ve yine başka efendilerin hizmetine dönüyor. Akşam olunca da "her halde efendim benden bir yatak sermemi bekler" diyerek efendisine bir de yatak serince hepten onunla işi bitiyor. Ne dersiniz? Acaba bu köle sizce iyi bir köle midir?

İkinci bir hizmetçi daha düşünün ki; bu biraz daha ötekisinden gayretli, görgülü. Ötekisinden fazla olarak efendisinin hayvanına bakıyor, sabahla öğle arasında bir saat kadar onunla meşgul olduktan sonra, "her halde efendi benden biraz fıkra anlatmamı ister" diyerek yirmi dakika kadar efendiye fıkra anlatıyor. Veya "efendi her halde yatmadan önce benden kendisine biraz kaval çalmamı bekler" diyerek on beş dakika kadar kaval çalıveriyor tamam. Bu hizmetçi nasıl sizce?

Bizim şu anda efendimize yaptığımız aynen bunun gibi değil mi? Sabahleyin efendi bizden bir sabah namazı bekler herhalde diyerek sarhoşça, ne dediğimizi, ne okuduğumuzu, hangi taahhütlerde bulunduğumuzu bilmeden bir sabah namazı kılıyoruz. Diyoruz ki tamam artık bundan sonra öğleye kadar efendinin beklediği başka bir şey yoktur. Sanki bu anlayışla, bu edeple efendinin huzurundan ayrılıp Ayşe'nin, Fatma'nın, nefsin, şeytanın, şehvetin, tâğutların, paranın, pulun, şöhretin, dünyanın, dükkanın, tezgahın peşine takılıyoruz. Öğle vakti yaklaştığı zaman efendiyi hatırlıyoruz, herhalde efendi benden bir öğle namazı bekler diyoruz, yine sarhoşça bir namaz kıldıktan sonra yine efendiyi unutup başka efendilerin, başka Rablerin peşine takılıyoruz. Bizim hizmet anlayışımız, kulluk anlayışımız işte budur.

Halbuki İslâm'ın kulluğu bu değildir. Allah'ın istediği kulluk bu değildir. İslâm'ın kölelik anlayışı bu değildir. Şunu hiç bir zaman hatırımızdan çıkarmayalım ki İslâm'daki kulluğun şartı zamanın tümünü efendiyle birlikte geçirmektir. Sabah O'nunla beraber, öğleye kadar O'nunla beraber, öğle O'nunla beraber, namaz kılarken O'nunla beraber, ticaret yaparken O'nunla beraber, yemek yerken O'nun kulu, giyinirken soyunurken O'nun kulu, severken küserken O'nun kulu, yatarken O'nun kulu, hanımıyla beraberken O'nun kulu, tırnak keserken O'nun kulu, hâsılı hayatın tümünde O'nun kulu ve O'nunla beraber olmaktır. Efendiden ayrı bir tek saniye bile düşünülemez. İşte Allah'ın

istediği kulluk budur. Çünkü Allah kulunun hayatında boşluk bırakmaz.

Ve işte biz, Fâtiha sûresinin bu bölümünde hayatın tümünü kulluk olarak Allah'a takdim edeceğimize dair Allah'a söz veriyoruz. Ya Rabbi söz veriyorum, ben hayatımın tümünde sadece sana kulluk edecek, sadece seni dinleyeceğim diyoruz. Ama bu gerçekten zordur. Hayatın tümünde Allah'ın kulu olup, sadece O'nu dinlemek gerçekten zordur. Çünkü piyasada bizi Allah'a kulluktan koparıp kendilerine kulluğa çağıran yığınlarla varlık var. Nefis, şeytanlar, tâğutlar, çevre, baba, ana, toplum, yasalar, yönetmelikler, müdür amir vs vs. Bizi sadece Allah'a kulluktan, sadece Allah'ı dinleyip O'nun istediği gibi yaşamaktan koparıp kendilerine de kulluğa çağıran yığınlarla varlık var. İşte tüm bu aleyhteki unsurlardan kurtulup sadece Allah'a kulluk yapabilmek için, bu zoru başarabilmek için de burada Rabbimizden yardım istiyoruz. Yâni kendisine yapacağımız kulluk konusunda da kendisinden yardım istiyoruz. "Ancak sana ibâdet eder, ancak senden yardım bekleriz" diyoruz. Onun içindir ki namaz Allah'tan yardım isteme konusuymuş. Ebu Davut'un rivâyetinde şöyle buyurulur:

"Allah'ın Resûlü ne zaman bir şeye üzülürse hemen namaza dururdu."

Bir başka rivâyette de hadîseler onu üzüp, bitkin hale getirince:

"Bizi serinlet ey Bilal!"

Yâni; "Bir ezan oku ey Bilal! Bir namaza duralım da rahatlayalım" buyururdu. İbni Cerir rivâyet eder: "Allah'ın Resûlü karnı ağrıyan bir adam gördü de ona şöyle buyurdu: ***"Kalk namaz kıl! Çünkü onun şifası namazdır"*** Buyurdu." Yine rivâyet edilir ki; "İbni Abbas'a kardeşinin vefat haberi verilince önce istirca etti, sonra da hemen bir kenara çekilip iki rekat namaz kıldı. Böyle bir durumda Allah'tan yadım dilemeyi ihmâl etmedi." Namazla Allah'tan yardım dilemek.

Öyleyse biz de öyle bir namaz kılalım ki; Allah bize yardım etsin, anlamına gelecektir bu. Yâni Allah'ın yardımını celp edecek bir namaz kılmalıyız. Eh ben namaz kıldım. Ya Rabbi hani bana beş bin lira verecektin! Olmayacağına göre namazın bizzat kendisi yardımın gereğidir. Yardımın anahtarıdır yâni. Bir de peygamberimiz diyor ki ***"Namazla Allah'tan şifa isteyin"*** Demek ki şifa konusunda da yardım namazla olabilecek, namazla istenebilecektir. Artık ne tür bir şifadır bu? Sosyal dertlere mi? Bedenî dertlere mi? Ailevî dertlere mi? Bunları erbab-ı namaz bilir diyoruz.

Herhalde Allah'ın istediği biçimde bir hayat süren adam, acıları da pek o kadar duymayacaktır. Meselâ şu anda Bosna'dakiler veya Çeçenistan'dakiler, eminim bizden daha rahatlar. Bazen kolu gidiyor, bazen ayağı kopuyor, bazen arkadaşı ölüyor gözünün önünde, ama adam hiç tınmıyor bile. Niye? Belki de o ortamı daha bir yakın görüyor ve yaşıyor da ondan. Eh şimdi namaz demek; kişinin Allah'la beraberliği demek olunca, elbette Allah'tan yardım dilemesi de, şifa dilemesi de mümkün olacaktır.

Namaz Allah'tan yardım isteme sebebidir. Namaz ***"talim-i mesele"***dir. Yâni Allah'tan istemeyi öğretendir. Allah'tan nasıl isteneceğini öğretendir. Veya Allah'tan istenmesi gerekeni isteme makamıdır namaz. Ve, işte Fâtiha sûresinin bu âyetiyle Allah'tan yardım dileme makamında oluyoruz. Evet, günde kırk defa biz namazla Allah'tan yardım istiyoruz.

إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ

Ya Rabbi tüm hayatımda sadece senin kulun olacağım! Sadece seni dinleyecek ve sadece senin git dediğin yere gideceğim! Boynumdaki ipin ucunu sadece senin eline vereceğim! Ama bu gerçekten çok zor bir şeydir. Beni senden koparıp kendilerine kulluğa çağıran binlerce sahte rabler var. Bu konuda da yardımı senden bekliyorum! Bana yardım et Allah'ım! diye Allah'tan yardım isteme makamıdır namaz. Namaz kılmayan bir adam, yâni bu duayla günde kırk defa Allah'a iltica etmeyen bir adamın tüm hayatı bozuk demektir. Namaz kılmayan bir kişi oruç ta tutamaz. Namaz kılmayan bir kişinin, Allah'ın istediği biçimde giyinmesi de mümkün değildir. Namaz kılma-

yan bir kimse zekatı da veremez. Namaz kılmayan bir kişinin çocuklarını Müslümanca eğitmesi de mümkün değildir. Namaz kılmayan bir kişinin Allah'ın istediği biçimde müslümanca bir hayat yaşaması da mümkün değildir. Namaz kılmayan bir kişinin tüm hayatı bozuktur. Neden? Çünkü Allah, ona yardım etmeyecek demektir. Namaz kılarak ve namazında ya Rabbi tüm hayatımı Müslümanlaştıracağım, tüm hayatımda senin istediğin biçimde sana kulluk yapacağım, ancak bu konuların tümünde yardımı senden bekliyorum, diye günde kırk defa dua etmeyen bir adam Allah'ın yardımından mahrumdur. Ve elbette Allah'ın yardımından mahrum olan bir kişinin hayatının düzgün olması da mümkün değildir.

إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ

Derken, bunu ortaya koyuyoruz. Ya Rabbi! Tüm kulluğumuz sanadır. Tüm hayatımızı kulluk olarak sana sunuyoruz. Hayatın tümünde senin kulun olduğumuzun farkındayız. Ama üzülerek ifade edeyim ki şu anda pek çoğumuz ne dediğimizin farkında değiliz. Biz sanki böyle değil de şöyle diyoruz: ***"İyyake Na'budu"***sanki: ***"İyyake nüsalli ve iyyake nestaiyn"*** diyoruz. Yâni ancak sana kulluk yaparız ve ancak yardımı senden bekleriz yerine. Ancak sana namaz kılarız ve ancak senden yardım bekleriz diyoruz. Veya: ***"İyyake nesumu ve iyyake nestaiyn"*** diyoruz. Yâni ya Rabbi ancak sana oruç tutarız ve ancak senden yardım bekleriz diyoruz. Veya: ***"İyyake nehuccu ve iyyake nestaiyn"*** diyoruz. Yâni ya Rabbi ancak senin için hacceder ve ancak senden yardım bekleriz diyoruz. Niye böyle diyoruz? Çünkü bizim ibâdetten anladığımız sadece bunlardır da ondan. Hayatın tümünün kulluk olduğunun farkında değiliz, farkında olanlarımız da hayatın tümünde Allah'a kulluğu gerçekleştiremiyor da ondan böyle diyoruz. Evet bu âyetle de alâkalı bu kadar söz yeter. Bundan sonra bizim Efendimizden, Rabbimizden talebimiz geliyor.

Ancak bakın burada bir nefes alıyoruz. Çünkü sûrenin bu bölümünde, bu altıncı âyetin sonunda bir "Tı" durağı geliyor. Bu da burada duruşun vacip olduğunu anlatıyor. Yâni şöyle durup bir nefes alıp Rabbimizden ne isteyeceğimizi bir düşüneceğiz. Durup düşünü-

yoruz. Acaba ne istesek Rabbimizden? Dururken bunu düşüneceğiz, ama esasen kendisinden ne isteyeceğimizi de bize bırakmayarak Rabbimiz söyleyecek.

Hani bir hadis-i kutside Rabbimiz; "Ben Fâtiha'yı kulumla kendi aramda taksim ettim" buyurarak bundan önceki bölümün kendisine ait olduğunu, bundan sonraki bölümün de kuluna ait olduğunu anlatıyordu. Kulum Fâtiha sûresinin buraya kadar ki bölümünde beni över, bana senâ eder, kulluğunun, köleliğinin sadece bana olduğunu, benden başkasının önünde eğilmediğini, eğilmeyeceğini, benden başkalarının arzularını yerine getirmeyeceğini, benden başkalarının yasalarını hamd etmeyeceğini ortaya koyar. Bundan sonraki bölümün de kuluna ait olduğunu anlatır Rabbimiz. "Kulum beni övdükten sonra, bana karşı kulluğunu, köleliğini ihraz ettikten sonra, benim rızamı kazandıktan sonra, bundan sonraki bölümde kulum benden ister ve ben de onun istediğini kuluma veririm" buyurmaktadır.

Peki acaba biz, Rabbimizden ne isteyeceğiz? Yâni buraya kadar söylediklerimizle, ortaya koyduklarımızla tam Rabbimizin rızasını kazanmışken, Rabbimiz bizim böylece kendisine takdim ettiğimiz ahitlerimizin sonunda bizden razı olup şöyle buyurmuşken: "İste artık ey kulum! Benden ne istersen vereceğim!" buyurarak tüm rahmet kapılarını açmışken acaba böyle bir durumda biz O'ndan ne isteyelim? Ama üzülmeyin, bizim kendisinden neler isteyeceğimizi, bizim neye muhtaç olduğumuzu bizden çok daha iyi bilen, bizim hayrımızı, menfaatimizi bizden çok daha iyi bilen Rabbimiz, ne isteyeceğimizi de burada beyan ediveriyor. Bakın kendisinden ne isteyecekmişiz? Ne diyecekmişiz burada?

اِهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ

6: "Bizi doğru yola hidâyet eyle!."

"Ya Rabbi bizi sırat-ı müstakime hidâyet et. Bizi doğru yola ilet ya Rabbi. Bize hak yolu, doğru yolu göster ya Rabbi." İşte Rab rehberliğinde, efendi mihmandarlığında kulun talebi buymuş. Rabbimiz bizden, bunu dememizi, bunu istememizi istemektedir. Eğer Rabbimiz Fâtiha'nın bu bölümünde kendisinden ne isteyeceğimiz konusunda

bize bilgi ulaştırmasaydı, bunu bize bıraksaydı neler neler istemezdik değil mi? Ya Rabbi bize para ver, mark ver, dolar ver, at ver, avrat ver, fiyat ver, murat ver, sap ver, saman ver, ver, ver, ver. Çok şükür ki Rabbimiz, bunu bize bırakmamış. Bu konuda her şeyin en iyisini, en doğrusunu bilen, bilgisi mutlak olan Rabbimiz, bu bilgisiyle bizim neye muhtaç olduğumuzu bizden daha iyi bilen Rabbimiz hemen bize yol göstermiş ve burada ne isteyeceğimizi kendisi ortaya koyuvermiştir.

Ya Rabbi bizi doğru yola ilet. Bizi sırat-ı müstakime ulaştır. Tabi zaten kendisi sırat-ı müstakimde olan birisi için sırat-ı müstakimde daim kıl, sırat-ı müstakimden ayırma anlamınadır bu. Çünkü şu anda sırat-ı müstakimde olsak bile yarın ne olacağımızı, nasıl bir çizgi takip edeceğimizi bilmiyoruz. Eğer şu anda sırat-ı müstakimde değilsek bizi ona hidâyet et, sırat-ı müstakimdeysek, onda bizi daim eyle ya Rabbi, diyoruz.

"İhdi" Hidâyet mastarından emirdir. Hidâyet et demek; yol göster demektir. Bu sığa ile yukarıdan aşağıya, yâni büyükten küçüğe vuku bulan fiile emir, aşağıdan yukarıya, yâni küçükten büyüğe karşı gerçekleştirilen talebe de dua denir. Müsaviden müsaviye yapılana da iltimas denir.

Hidâyet irşattan, mihmandarlıktan farklıdır. Yolu sadece gösterivermeye irşat denir. Ama yolu göstermekle, tarif etmekle birlikte yol soranın elinden tutup, önüne düşüp yolun sonuna kadar götürüvermek, yolda sebat vermek, yolda tutmak ise hidâyettir. Bir de hidâyet hayır talebine mahsustur. Hırsıza, soysuza yol göstermek hidâyet değildir. Bu mânâda Hâdî sadece Allah'tır. Allah'tan başka Hâdî yoktur. Rabbimizin isimlerinden birisi de Hâdîdir

Rabbimiz, rahmeti gereği insanı hidâyeti isteyebilecek, onu talep edebilecek, hidâyeti kabullenebilecek, bir fıtratta yaratmıştır. İşte biz, fıtratımız gereği Rabbimizden sırat-ı müstakime hidâyet istiyoruz.

Sırat, yol demektir. Müstakim sırat da dosdoğru yol demektir. Hiç bir eğriliği, yamukluğu, inişi, yokuşu olmayan dosdoğru yol demektir. Allah'ın kitabı ve Resûlünün sünnetiyle ortaya konulmuş din demektir, Şeriat demektir, Kur'an demektir, sünnet demektir.

Rabbimiz, kitabının başka yerlerinde buyurur ki: "İşte bu benim dosdoğru yolumdur. Sizi dünyada huzura, âhirette de cennete götürecek yol budur. Ama bu, benim yolumun dışında da yollar vardır. Sakın o yollara uymayın. Yol tekdir. Yol Allah'ın yoludur. tâli yollarsa şeytanların yollarıdır. Eğer benim yolumu bırakır da onların yollarına uyarsanız, onlar sizi Rabbinizin yolundan ayırıp saptırırlar."

Allah kendi yolunu, dosdoğru yolunu kitabında ortaya koymuştur. Öyleyse bütün mesele Allah'ın kitabına uymak ve kitaba göre yaşamaktır. Kitapla yol bulmaktır. Yolunu kitaba ve sünnete sorarak bulmaktır. Takva da budur işte. Takva, Rabbimizin yukarıda tarif buyurduğu esaslara göre hayat yaşamaktır. Rabbimizin, kitabında anlattığı bu emir ve yasaklara riâyettir takva. Rabbimiz bizim muttaki olmamız için, bizim böylece bir hayat yaşayarak cennete ulaşmamız için, yollarını göstermiştir. Kitabın ve sünnetin dışında takva yolu da yoktur. Kim ki kitap ve sünneti bırakır da başka şeylerin, başka yolların peşine takılırsa, o mutlaka sapmak zorunda kalacaktır.

Allah'ın Resûlü bu konuyu anlatırken elindeki bir çöple, yere bir çizgi çizdi ve buyurdu ki; "İşte bu, Rabbimin dosdoğru yoludur." Sonra onun sağına ve soluna başka çizgiler çizerek; "İşte bunlar da şeytanların yollarıdır. Sakın sizler bu yollara gitmeyin, çünkü o yollardan her birisinin üzerinde sizi ona çağıran, sizi sırat-ı müstakimden uzaklaştırmak ve saptırmak isteyen şeytanlar vardır" buyurdu.

Evet, her bir yolun üzerinde oturan şeytanlar, insanları o yollara çağırmaktadırlar. İnsanları tâli yollara çağırıyorlar ve bu yolların sırat-ı müstakim olduğunu söylüyorlar. Tabi bu şeytanlar iman etmiş, sırat-ı müstakime girmiş mü'minleri bu yoldan çıkıp kendi yollarına girmeye çağırdıkları gibi henüz bu yola girmemiş, ama girmeye hazırlanan insanları da bu sırattan uzaklaştırmaya, bu sırata girmemeye çağırıyorlar.

Allah'ın Rasûlü bu hususu anlatırken bir hadislerinde şöyle buyurur: "Kul Müslüman olmak ve atalarının yolunu terk ederek sırat-ı müstakime girmek ister. Şeytan, böyle bir kulun yolunun üzerine oturur ve atalarının dinini terk etmemesi için ona telkinlerde bulunmaya başlar. Ne kötülüğünü gördün ki atalarının yolunu terk ediyorsun? Diyerek, onu bu işten engellemeye gayret ederken, bu konuda kararlı olan kul, şeytanı elinin tersiyle iteler ve sırata çıkar. Ama kulun yeni girdiği, henüz yeni yeni öğrenmeye çalıştığı bu İslâm yolunda, bu defa da şeytan onun karşısına hicret yolunda dikilir." Çünkü o Müslüman bulunduğu ortamda Allah'a kulluğu Allah'ın istediği biçimde icra edemeyince mutlaka buna imkân verecek bir ortama gitmeyi deneyecektir.

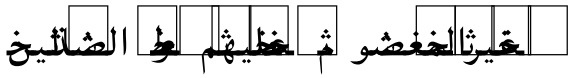
İşte kulun, hicret yoluna dikilen şeytan, ona şöyle demeye başlar: "Bu yaptığın bir kaçış değil mi? Bu bir korkaklığın ifadesi değil mi? Atalarının yurdunu, doğup büyüdüğün vatanını terk edip nereye gidiyorsun? Bundan daha güzel bir yurt mu bulacaksın? Hem bundan sonra gittiğin yerde başına nelerin geleceğini biliyor musun? Seni çok büyük sıkıntılar beklemektedir diyerek" onu bu yoldan engellemeye çalışır. Fakat bu konuda kararlı olan kul, şeytanı iterek biraz daha yola girer. Elbette bu bir kaçış değil, bir korkaklık alâmeti değil, tabiri caizse bu bir dönüş hareketidir. Uzun bir engeli atlayabilmek için biraz geri çekilme hareketidir bu.

Şeytan bu konuda da muvaffak olamayınca, bu defa Allah yolunda cihada çıkan kulun karşısına, cihad yolunda çıkar ve ona şöyle demeye başlar: "İyi kardeşim, tamam anladık, îlâ-i kelimetullah da peki hanımını, çocuklarını kime emanet ettin sen? Dükkanını-tezgâhını, işini aşını, markını dolarını, vatanını toprağını kime bırakıp gidiyorsun? Birilerini kurtaracağım diye, birilerinin imdadına yetişeceğim diye evdekileri, malını mülkünü tehlikeye atmanın anlamı var mı yâni? Sen gittiğin o diyarlarda bir hiç uğruna kör bir kurşuna hedef olup ölüp gideceksin de yıllarca emek sarf ederek kazandığın, uykularını terk ederek, rahatına kıyarak elde ettiğin bu paralarına, bu malına mülküne kimler konacak? Bu dinin sahibi sen misin? Senden başka bu işi yapacak yok mu yâni?" diyerek o mü'mini girdiği cihad yolundan da alıkoymak ister. Adam şeytanı bir daha iterek yoluna devam eder.

Bu defa Allah'ın Resûlü buyurur ki; "Artık bu mümin nasıl ölürse ölsün, nerede ölürse ölsün Allah ona bakmaksızın kesinlikle onu cennetine koyacaktır. Bu kul, ister yatağında ölsün, ister düşman karşısında muharebe meydanlarında ölsün, ister suda boğularak ölsün değil mi ki, en büyük düşmana karşı galip gelmeyi becerebilmiştir ve artık Cenâb-ı Hak üzerine, bu kulu cennetine koymak vacip olur" buyuruyor. Çünkü artık bu kul, kesin sırat-ı müstakimdedir ve artık lânet şeytanın ona yapabileceği bir şey yoktur.

Evet, sürekli sırat-ı müstakimde olmaya, bu yolda kalmaya çalışacağız. Dilimizle bunu istediğimiz gibi, hayatımızla, amellerimizle de bu yolda olmaya çalışacağız. Bu konuda sürekli Rabbimize dua edeceğiz. Bu öyle bir sırat ki:

7: "O kendilerine nîmet verdiğin mutlu kimselerin yoluna. O gazaba uğramışların ve sapmışların yoluna değil."

Evet ya Rabbi! Kendilerine inam ettiğin, nîmet verdiğin, nîmetlerine ulaştırdığın peygamberlerinin, salih kullarının yoluna bizi ilet. Nîmet, insanların kendisiyle lezzet bulduğu şeydir. Allah'ın, kullarına in'am buyurduğu nîmetler sayılamayacak kadar çoktur. Nîmetleri önce ikiye ayırıyoruz:

a- Uhrevî nîmetler,

b- Dünyevî nîmetler diye.

Uhrevî olanlar Rabbimizin imtihanı kazanan kullarını cennete koyması ve orada gözlerin görmediği, kulakların duymadığı, akılların alamayacağı nîmetleriyle onlara in'am etmesidir.

Dünyevî nîmetleri de ikiye ayırıyoruz:

a- Vehbî olanlar.

b- Kesbî olanlar.

Kesbî nîmetler, mal kazanmak, nefsi pisliklerden korumak ve arındırmak, ilim elde etmek, ahlâk kazanmak gibi nîmetlerdir.

Vehbî olanları da ikiye ayırıyoruz:

a- Maddî olanlar.
b- Manevî olanlar.

Maddî olanlar idrak, fehim, anlayış, nutuk, konuşmak gibi nîmetlerdir.

Manevî olanları ise, insana ruh üfürülmesi, akıl verilmesi, yaratılması gibi nîmetlerdir.

Burada dikkat edilecek bir husus da şudur ki; Rabbimiz, peygamberler ve salih kullarının dışındakilere de bu nîmetlerinden vermiştir. Ama başı nîmet gibi görülüp de sonu hüsranla biten nîmetlerin hiç birisi gerçek mânâda nîmet değildir. Başı cefa ve mahrumiyet gibi görünse de sonu safa ve mutluluk ile biten nîmet, nîmettir. Onun içindir ki, burada; “Kendilerine nîmet verdiğin peygamberlerinin yoluna ilet!” diyoruz ve de; “Gazap ettiklerinin, dalâlette bıraktıklarının yoluna değil” diyoruz.

Evet, Rabbimizden sırat-ı müstakim istiyoruz. Çünkü sırat-ı müstakim, nîmet-i uzma’dır. En büyük nîmettir. Nîmetlerin en büyüğüdür. En önde istenmesi gereken nîmettir. Çünkü unutmayalım ki, herhangi bir nîmetin yoluna, usulüne, kanununa nail olmak, o nîmete sadece bir kere değil, sürekli nail olmak demektir. Meselâ birisinden on bin lira istemek yerine ondan on bin liraya ulaşabilecek bir yolu, bir usulü istemek çok daha evlâdır. Çünkü karşıdaki belki bir kere verecektir, iki kere, üç kere verecektir on bin lirayı ve bitecektir. Ama on bin liraya ulaşmanın yolunu öğrenmek demek, her zaman ona ulaşma imkânına sahip olmak demektir.

Veya meselâ bir problemin çözümü konusunda sizden yardım isteyen bir çocuğa, o problemi çözüvermenizle o problemin çözüm yolunu, usulünü göstermeniz elbette farklı olacaktır. Problemi çözüvermek yerine, o ve benzeri tüm problemleri her zaman çözebileceği bir yolu, bir usulü öğretirseniz, artık o çocuk her defasında çözüm için size gelmeyecek, her zaman kendisi çözebilecektir.

İşte eğer biz burada, Rabbimizden bir kısım nîmetler isteseydik, ya Rabbi bana şu nîmeti ver, bu nîmeti ver deseydik, bu talep gerçekten çok küçük bir talep olacaktı. Ya Rabbi her şeyi ver deseydik, yine küçük bir talep olurdu. Çünkü böyle bir dua kabul olduğu zaman belki bir kaç defa o nîmeti verirdi Rabbimiz, ama nîmetin devamı mümkün olmazdı. Fakat burada olduğu gibi, ya Rabbi bize nîmetlerin yolunu, usulünü göster diye dua edince, bir kere değil sürekli o nîmetlere ulaşma imkânını elde etmiş olacağız demektir. Bunun en kısa, en öz ifadesi de sırat-ı müstakimdir. Çünkü bu yolda nîmetlerin tamamı vardır. Bu yola giren kişi her ân tüm nimetlerle beraber olma imkânına sahip olacaktır.

Peki biz bunu nereden bildik? Nasıl bildik ki, Rabbimizden bunu istiyoruz? Hayır, biz bilmedik, Rabbimiz bildirdi bunu bize. Böyle dememiz gerektiğini, Fâtiha sûresini indiren Rabbimiz öğretti bize. Onun içindir ki, bu sûreye talim-i mesele denir. Yâni istemenin usulünü, yolunu gösteren sûre anlamına. Bir nîmetin yolunu bilmek, her zaman o nîmete ulaşmamız anlamına gelecektir.

Rabbimizden sırat-ı müstakim istiyoruz, ama burada bir istisna yapıyoruz. "Nîmet içinde yüzüp de haktan, sırat-ı müstakimden sapıp gitmiş, bu yüzden de gazaba uğramış ve dalâlette kalmış insanların yoluna bizi iletme ya Rabbi!"

غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّينَ

Kendilerine gazap ettiklerinin ve sapmışların, sapanların, sapıkların yoluna değil. Biliyoruz ki; tarih içinde sırat-ı müstakimden iki sapma olmuştur. Birisi yahudi'nin sapması, öbürüsü de hıristiyanın sapması. Biri madde lehine, mânâ aleyhine bir sapma. Mânâyı inkâr

ederek, mânâyı, ruhu reddederek materyalistçe bir sapma, diğeri de mânâ lehine, madde aleyhine bir sapmadır. Yâni maddeyi inkâr ederek, maddeyi reddederek, mânâcı kesilerek, ruhçu kesilerek bir sapmadır. Bunlardan birincisi yahudi'nin sapması, ikincisi de hıristiyanlık dünyasının sapmasıdır. Yahudiler mânâyı, ruhu reddederek, insanı sadece maddeden ibaret zannederek materyalistçe bir anlayışı yasallaştırarak sapmış, hıristiyanlar da insanın maddesini, bedenini, bedeninin ihtiyaçlarını bile reddederek ayakları yerden kesilmiş, ruhçu bir anlayışın savunucusu kesilerek sapmıştır.

Bunların birisi ifrat, diğeri de tefrittir. İslâm bunun ikisini de reddeder. İslâm ikisi arasında dengeyi kuran bir dindir. İslâm, Allah'ın dinidir. İnsanı yaratan, onu herkesten iyi tanıyan Rabbimiz; onun bedenini de, ruhunu da, bedeninin ihtiyaçlarını da, ruhunun ihtiyaçlarını da inkâr etmez. İnsanın dünyadan oluşan çamur yönünü de, Allah'tan gelme ruh yönünü de göz ardı etmeyen bir dindir. Ve İslâm'ın ortaya koyduğu yol, sırat-ı müstakim, bu iki sapmanın ikisini de reddeden bir yoldur.

Bir de bu sapmayı şöyle de anlayabiliriz. Yahudi'nin sapmasında ilim var amel yok, hıristiyanın sapmasında da amel var ilim yok. Böyle bir sapma. Bu ümmet içinde ilmi olup ta amel işlemeyenler yahudi'ye, ilimsiz eğri büğrü amel işleyenler de hıristiyanlara benzemektedir. Ve işte böylece Fâtiha sûresiyle günde en azından kırk defa bu tür sapmalardan ve sapanlardan Allah'a sığınmaktayız. İlimsiz amelden de, amelsiz ilimden de, böylece ortaya konan sapıklıklardan da Allah'a sığınıyoruz.

Evet böylece Rabbimizin bir sûresini daha tanıma imkânı bulduk. Bundan sonra kılacağımız namazlarımızda inşallah Fâtiha bilen birileri olarak bunun şuuru içinde namazlarımızı kılalım. Namazda Rabbimize verdiğimiz sözlerimizi, namaz sonrası hayatımızda muhafaza ederek, Fâtiha'nın muhtevasına uygun bir hayat yaşamaya çalışalım. Namazda verdiğimiz bu sözlerimizi, namaz sonrası hayatımızda unutmayalım inşallah. Velhamdü lillahi Rabbil Âlemin.

سُورَةُ الْبَقَرَةِ

-2-

BAKARA SÛRESİ

Mushaf'taki sıralamaya göre ikinci, nüzûl sırasına göre 87, uzun sûreler bölümünün de ilk sûresidir. Âyetlerinin sayısı 286 olup Medine'de nâzil olmuştur.

بسم الله الرحمن الرحيم

"Rahmân ve Rahîm olan Allah'ın adıyla"

Hamd âlemlerin Rabbi olan Allah'a aittir. Salât ve selâm Allah'ın Rasûlüne, âline ve ashabına olsun. Rabbimiz bizden kabul buyur. Çünkü Sen dualarımızı işiten ve her şeyi hakkıyla bilensin.

Rasulullah Efendimizin Medine'ye hicretinden sonra ilk inmeye başlayan sûre Bakara sûresidir. Bununla beraber en son tamamlanan sûre de yine Bakara sûresidir.

Az önce ifade ettiğimiz gibi Medine'de inmeye başlayan Bakara sûresi Mekke'de gelen Fâtiha sûresinin hemen arkasına yerleştirilmiştir. Fâtiha sûresi:

"Ya Rabbi bizi doğru yola, sırat-ı müstakime ulaştır!"

Diye bitiyordu. Bakara sûresi de:

"Bu bir kitaptır ve hidâyettir"

Diyerek söze başlıyor. Bizim Fâtiha'daki talebimizin cevabı olan bir ifadeyle başladığı için sûre buraya yerleştirilmiştir diyoruz Allahu âlem.

Sûreyle alâkalı meleğin Rasulullah'a şöyle dediği rivâyet edilir:

"Ey Muhammed müjdeler olsun! Sana iki nûr verildi ki onlar senden önce hiçbir peygambere verilmemiştir. Bunlardan biri Fâtihat'ül kitap diğeri de Bakara sûresinin son âyetleridir.

(Müslim: Misafirîn, Nesâî: İftitah 25)

Bundan ötürüdür ki bu sûrenin bir başka adı da "Âyet'el Kürsî" sûresidir. Biliyoruz ki Kur'an-ı Kerîmin sûreleri genellikle ya belli bir kıssanın, ya özel bir ismin, ya da sûrede kendisine dikkat çekilmek istenen özel bir konunun adıdır. Meselâ Âl-i İmrân sûresi, Nisâ sûresi, Kehf sûresi, İsrâ sûresi gibi sûreler başlıklarının sembolize ettiği konuları kapsamaktadır.

Bakara sûresinin adı da sûrenin 67,73 âyetlerinde geçen Hz. Mûsâ ile kavmi arasında cereyan eden bir diyaloga yer veren Bakara kıssasından alınmıştır. Fakat bu isim sûrenin konusunu, muhtevasını bildirmek amacıyla verilmiş bir isim değildir.

Ve bu isim, Bakara ismi nasıl ki Ali, Veli gibi isimler başka dillere tercüme edilemediği gibi inek veya buzağı şeklinde de tercüme edilemez. Belki de İsrâil oğullarının bu inek hadîsesi sadece bu sûrede anlatılmış olduğundan sûreye bu isim verilmiştir, diyoruz.

Sûrenin ***"Senâm ve Zehra"*** diye iki adı daha vardır. Allah'ın Rasûlü:

"Her şeyin bir senâmı (zirvesi) vardır. Kur'an'ın zirvesi de Bakaradır"

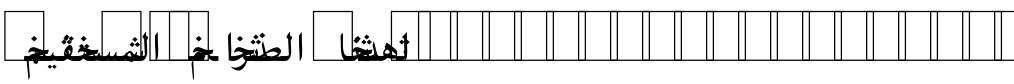
Buyurur. Yine başka bir hadislerinde de:

"İki zehrayı çok çok okuyun! Bunlardan biri Bakara, diğeri de Âl-i İmrân'dır."

Buyurur.

Demek ki eğer Kur'an'ı canlı bir cisme benzetirsek Fâtiha sûresi bunun başını, Bakara sûresi gövdesini, diğer sûreler de öteki uzuvlarını teşkil edecektir.

Sûrenin muhtevasına, şöyle genel olarak bir göz atacak olursak: Sûrenin ilk girişi Kur'an'ı bir kulluk ve hidâyet kitabı olarak ilan eder. Sanki Fâtiha sûresindeki bizim:

"Ya Rabbi, ne olur bize sırat-ı müstakimini göster! Bizi hidâyet yoluna iletiver ya Rabbi!"

(Fâtiha 6)

Şeklindeki duamızın, talebimizin cevabı olarak Rabbimiz, karşımıza kitabını serip: "Kullarım! Gerçekten hidâyet, gerçekten doğru yol istiyorsanız, işte kitabım! İşte hidâyet! Haydi buyurun onunla beraber olun!" Buyurarak kitabını hidâyet ve kulluk kitabı olarak ilan eder. Ve ardından da hemen imanın temellerini ortaya koyar. Allah'a, peygambere, peygamberliğe, âhirete, öldükten sonra tekrar dirilmeye olan inancı belirler.

Ve bu inançla alâkalı olarak, insanları kabul etme ve reddetme hususunda üç gruba ayırır: Müminler, kâfirler ve münâfıklar. Sonra Hz. Adem'in yeryüzünde Allah'ın halîfesi olarak tayin edilmesi, Hz. Adem'in cennetteki hayatı, şeytanın saptırmalarına kapılması, buna bağlı olarak cennetten çıkarılması, sonra tevbe edip Allah'a iltica etmesi, tevbesinin kabul ediliş olayı anlatılarak Adem soyunun hidâyette olabilme ve kalabilme yolları gösterilmiştir.

Daha sonra hidâyete dâvet, özellikle İsrâil oğullarına yöneltilir. Ve uzunca İsrâil oğulları kıssası söz konusu edilir.

Kur'an, Mekke'de genellikle İslâm'ı bilmeyen cahil Kureyş müşriklerine hitap ediyordu. Fakat Medine'de Allah'ın birliği, peygamberlik, âhiret, melekler gibi inançlara âşina olan yahudilerle de ilgilenmeye başladı. Bunlar Allah'ın Peygamberi Hz. Mûsâ'ya ve ona indirilen vahye inandıklarını söylüyorlardı. Ve ilke olarak onların yolu da Hz. Muhammed Aleyhisselâm'ın öğrettiği yolun, İslâm'ın aynısı idi. Fakat yüzyıllardan beri yollarını kaybetmişler, kitaplarını tahrif edip, dini birtakım âdetler manzumesi haline getirmişler, sapmışlar, sapıtmışlar ama, hayatlarından da memnun görünen insanlardı. Nitekim yıllar yılı kendilerini düzeltmek için gelen elçilerin hiç birisini kabule yanaşmamışlar ve üstelik onların baş düşmanı kesilmişlerdi. Bir de "Müslüman" adını bırakıp kendilerine "yahudi" adını takmışlar ve dini İsrâil oğullarının tekeline almışlardı.

İşte bakıyoruz ki; sûrenin üçte birine yakın bir bölümünün, İsrâil oğullarına hitap ettiğini görüyoruz. Sûrede onların ahlâken bozul-

maları, dinden sapmaları ve sapıklık noktaları vurgulanır. Yahudilerin Rasûl-i Ekrem'e ve onun getirdiği hidâyete tabi olmalarının kendileri hakkında çok hayırlı olacağını anlatmak üzere, tarihte yaşanmış pek çok hadîseye değinilmiş, yahudilerin Kuran'ı kabul edenlerin ilki olmaları istenmiştir. Çünkü Hz. Muhammed'e indirilen kitabın Hz. Mûsâ'ya indirilenin aynısı olduğu ısrarla beyan edilmiştir.

Yine Mekke'de genellikle İslâm'ın ana ilkelerini tebliğ etmek ve müminleri iman ve ahlâk yönünden eğitmeyi hedefleyen Kur'an'ın, Medine'de tüm Arabistan'dan toplanıp İslâm devletini kuran insanların kurdukları bu devletin sosyal, kültürel, ekonomik, siyasal ve hukukî problemlerine de değinmeye başladığını görüyoruz.

Bir de Medine'de, bu yeni dönemde, Mekke'de pek rastlanılmayan yeni bir insan tipi ortaya çıktı. Münâfikûn grubu zuhur etti. Münâfık, Medine toplumunda görülür. Mekke'de münâfık yoktur. İslâm'ın ve müslümanların zayıf olduğu bir toplumda münâfıklığa gerek de yoktur. Kâfir, böyle bir toplumda kâfirliğini gizleme zarureti duymaz. Ama Medine toplumunda, yâni İslâm'ın ve müslümanların güçlü olduğu toplumlarda kâfir, ya korkusundan, ya da menfaatlerini kaybetmemek için müslüman görünme zaruretini duyabilir.

Evet, Medine'de münâfıklar vardı. Bunlar:

a- Ya İslâm'ı içerden yıkmak için İslâm'a girmiş görünen kişilerdi.

b- Ya da çevreleri müslümanlar tarafından sarıldığı için ve dünyevî menfaatlerini kaybetmeme endişesiyle müslüman görünen insanlardı. Bunlar aslında düşmanlarla da münâsebetlerini sürdürüyorlardı. Gerek Medine'de için için İslâm'a ve Müslümanlara düşmanlık besleyen yahudilerle, gerek Mekke müşrikleriyle, gerekse dış dünyada başka din ve inanç mensuplarıyla diyalog halinde idiler.

c- Bazıları da İslâm'ın gerçekliğine tam kani olamamış, tam tatmin olamamış, ama kabileleriyle birlikte mecburen müslüman olmuş kimselerdi. İşte Bakara'nın nazil olduğu dönemde her türden münâfıklar da türemeye başlamıştı. Bu yüzden Cenab-ı Hak bu sûre-

nin içinde münâfıkların özelliklerine dikkat çekmekte ve onlarla ilgili tâlimatlar beyan etmektedir.

Daha sonra yahudiler ataları olarak çok değer verdikleri ve Peygamber olarak kabul ettikleri Hz. İbrahim'e verilen hidâyetin aynısını getiren ve onun torunu ve izleyicisi olan Hz. Muhammed Aleyhisselâm'a tabi olmaları konusunda tekrar tekrar uyarılır. Hz. İbrahim ve onun Kâbe'yi inşa edişi ve İslâm toplumunun kıblesi olarak Kâbe ve İbrahim ilişkisi anlatılır.

Daha sonra tüm bu uyarılara rağmen hakkı kabule yanaşmayan İsrâil oğullarından liderliğin alınıp müslümanlara verildiğini beyan edercesine kıblenin, Kudüs'teki Mescid-i Aksâ'dan alınıp Mekke'deki Mescid-i Haram'a çevrildiği ilan edilir. Daha sonra liderliği üzerine alan bu ümmetin, bu ağır sorumluluğu kaldırabilmesi için onlara pratik çözümler sunulur. İslâm ümmetini ahlâken eğitmek için namaz, oruç, zekât, hac ve cihad gibi emirler farz kılınıyor.

Müminler Ulü'l emre itaat etme, âdil olma, verdikleri sözde durma, anlaşmalarına sâdık kalma, mallarını Allah yolunda harcama konularında teşvik ediliyor. Diğer taraftan ümmeti bozulup dağılmaktan korumak üzere içki, kumar, fâiz gibi pisliklerin de yasaklandığını görüyoruz.

Daha sonra sûrenin başında olduğu gibi son bölümlerinde de imanın temel ilkeleri bir daha tekrarlanıyor ve en son müslümanların İslâm'ı tebliğde çektikleri güçlükler sebebiyle, o sıralarda çok muhtaç oldukları bir dua ile sûre tamamlanıyor.

Bu kısa mukaddimeden sonra inşallah sûrenin âyetlerini tek tek tanımaya çalışacağız.

الٓمٓ

1: "Elif lâm mim"

Sûre huruf-ı mukatta ile başlar. Huruf-ı mukatta kesik kesik okunan harfler demektir. Bu harfler Kur'an-ı Kerîmde altı sûrenin başında gelen ve o sûrelere ait birer âyettirler.

Kur'an-ı Kerîmde muhkem ve müteşabih âyetler vardır. Muhkem âyetler en genel tarifiyle, okuyucu tarafından ilk okunuşta mânâsı anlaşılabilen ve bizden imanla birlikte amel isteyen âyetlerdir.

Meselâ; namazı kılın, zekâtı verin âyetleri muhkem âyetlerdir ve bizden hem iman, hem de amel isteyen âyetlerdir. Yâni biz hem namazın farz olduğuna inanacağız, hem de namazı bizzat kılacağız.

Müteşabih âyetler ise ilk okuyuşta mânâsı anlaşılamayan, duyularımızla kavrama imkânımızın olmadığı ve muhkemlerle çerçevesini çizebileceğimiz âyetlerdir ki, bunlar bizden amel istemez, sadece iman ister. Sırat, haşr, neşr, cennet, cehennem, ruh, melek, cin şeytan vahiy, arş, kürsî, semavat, yedullah gibi konuları anlatan âyetler, elif lam mim, Yâsîn, Tâhâ gibi âyetler müteşabih âyetlerdir. Bunların ne olduklarını tam olarak bilemeyiz, sadece bunların Allah'tan gelme birer âyet olduklarına öylece inanırız, bu âyetler bizden amel istemez.

Peki, madem ki bu âyetlerin mânâları bilinmeyecekti de niye gelmiş Kur'an'da? Demenin de anlamı yoktur. Çünkü biz, kimi âyetlerin künhünü, aslını biliriz, kimilerinin de sadece rolünü ve fonksiyonunu biliriz.

Meselâ, arabada akü diye bir aygıt vardır. Bunun ne olduğunu, neden yapıldığını, aslını, künhünü herkesin bilmesi gerekmez. Biz nesini biliriz bunun? Rolünü biliriz sadece. Biliriz ki, akü arabada elektrik donanımını sağlayan bir aygıttır. İşte aynen bunun gibi biz, bu tür âyetlerin aslını, künhünü bilemesek de bunların rolünü ve fonksiyonlarını biliriz.

Meselâ; cennetin ne olduğunu, nasıl olduğunu, enini, boyunu, genişliğini, şeklini, tipini bilemeyiz. Peki neye yarar bu? Yâni rolü nedir bu âyetlerin? Tanıtıldığı kadarıyla iman eder, anlatıldığı şekliyle iman eder ve bizim hedefimiz olduğunu biliriz. Bizi kötülüklerden koruyup iyiliklere teşvik ettiğini biliriz. Yâni cenneti anlatan âyetlerin rolü, bize hedef göstermektir. Bakın, eğer benim istediğim şekilde yaşarsanız size bunu vereceğim, diye Rabbimiz bize hedef gösteriyor. Meselâ cennette ırmaklardan bahseder âyetler. Süt ırmakları, bal ırmakları, şarap ırmakları, su ırmakları. Bunların niceliğini bilmeyiz.

Peki, ne anlatır bunlar bize? Gelin ey Mü'minler, dünyanın bozuk sütlerine, bozulacak ziynetlerine meyletmeyin de bunlara meyledin, diye bize hedef gösteriyor. Veya cennetteki hûriler. Bilmem ki ben bunların ne olduğunu, nasıl olduğunu. Ama bakın dünyanın pespayelerine meyletmeyin, harama meyletmeyin ki, bunları elde edesiniz, diye hedeftir bu âyetler.

İşte, Kur'an-ı Kerîmde sûre başlarında gördüğümüz bu âyetler de müteşabih âyetlerdir. Aynen bunların da Allah'tan geldiğine inanırız ve biliriz ki, bunlar âyettir. Peki bu tür âyetlerin rolü nedir acaba? Yâni acaba bu âyetler bize nasıl bir hedef gösteriyor? Rasulullah Efendimizden bize intikal etmiş, bu konuda herhangi bir açıklama göremiyoruz. Kur'an'ın başka herhangi bir yerinde de bu konuda açıklayıcı bir bilgi bilmiyoruz. Bu konuda şunları söyleyelim inşallah : Selef bu konuda şunları söylemiştir:

1- Sûrelerin başında gelen bu âyetler, Kur'an'a dikkat çekmedir, demişler. Rabbimiz, o güne kadar insanların, Kur'an'ın muhatablarının alışık olmadıkları bir ifadeyle söze başlayarak, onların dikkatlerini kitap üzerine çekmek istemiştir, deniyor. Allah buyuruyor ki, sanki bu âyetleriyle: "Kullarım! Dinleyin, şu anda Allah konuşuyor! Şu anda ben konuşuyorum! Bunu kendi sözlerinize benzetmeyin! Şu anda içinizden birisi konuşmuyor! Şu anda Peygamber de konuşmuyor! Bu benim sözümdür! Şu anda Rabbiniz konuşuyor! Gelin bunu benim sözüm olarak dinleyin!" diyor sanki Rabbimiz.

Gelin şu anda Allah konuşuyor! İnsan sözüne benzemez bu! Âlim sözü, fazıl sözü, filozof sözü, psikolog sözü, sosyolog sözü, amir sözü, müdür sözü, baba ana sözü gibi dinlemeyin bunu! Sakın ha benim sözümü içinizden birinin sözüne benzetmeyin! İçinizden birinin sözünü dinleyip de çöpe attığınız gibi, ya da kulak ardı yaptığınız gibi benim sözümü de öylesine dinlemeye kalkışmayın! Şu anda ben konuşuyorum! Bu söz Allah sözüdür! Ben konuşuyor olarak dinleyin ve gereğini yerine getirin! diyor sanki, daha sözlerinin başında Rabbimiz. İşte insanlar bu söze daha bir ciddi kulak versinler, daha bir ciddi dinlesinler diye, böyle bir dikkat çekmedir, denmiş.

2- İkinci olarak şunu diyelim. Bakıyoruz sûre başlarında gelen bu tür âyetlerden sonra Kur'an-ı Kerîmde genellikle Kur'an'a dikkat çekilmektedir. Meselâ bakın A'râf sûresinin başında:

الٓمٓصٓ كِتَابٌ أُنْزِلَ إِلَيْكَ فَلَا يَكُنْ فِي

صَدْرِكَ حَرَجٌ مِنْهُ لِتُنْذِرَبِهِ وَذِكْرَىٰ لِلْمُؤْمِنِينَ

"Elif, Lâm, Mîm, Sâd. Ey Muhammed: Sana bir Kitap indirildi. Onunla insanları uyarman ve inananlara öğüt vermen için kalbine bir darlık gelmesin."

(A'râf 1-2)

"Elif Lâm Mîm Sâd" mukatta âyetinden hemen sonra "Kitabun ünzile ileyke" buyrularak kitaba dikkat çekilmektedir. Yine Tâhâ sûresinin başında:

طه مَآأَنْزَلْنَا عَلَيْكَالْقُرْءَانَ لِتَشْقَىٰٓ

طٰهٰ تَذْكِرَةً لِمَنْ يَخْشَىٰ تَنْزِيلًا

مِّمَّنْ خَلَقَ الْأَرْضَ وَالسَّمَاوَاتِ الْعُلَى

"Tâ Hâ. Ey Muhammed! Kur'an'ı sana, sıkıntıya düşesin diye değil, ancak Allah'tan korkanlara bir öğüt ve yeri ve yüce gökleri yaratanın katından bir Kitap olarak indirdik."

(Tâhâ 1-4) Yine meselâ Yâsîn sûresinin başında:

يسٓ وَالْقُرْءَانِ الْحَكِيمِ إِنَّكَ لَمِنَ الْمُرْسَلِينَ

يٰسٓ وَالْقُرْءَانِ الْحَكِيمِ إِنَّكَ لَمِنَ الْمُرْسَلِينَ عَلَىٰ صِرَاطٍ مُّسْتَقِيمٍ

"Ya, Sin. Ey Muhammed! Kur'an'ı Hakîm'e andolsun ki, sen doğru yol üzere gönderilmiş peygamberlerdensin."

(Yâsîn 1-4)

Yâsîn huruf-ı mukatta âyetinden sonra yine Kur'an'a dikkat çekilmektedir. Yunus sûresinde de:

الٓرٰ تِلْكَ ءَايَاتُ الْكِتَابِ الْحَكِيمِ

"Elif, Lam, Ra. İşte bunlar hikmetli Kitabın âyetleridir."

(Yunus 1)

Burada da mukatta âyetinden sonra Kur'an'a dikkat çekilmektedir.

Bu ve benzeri bölümlerde olduğu gibi bakıyoruz bu âyetlerden sonra Rabbimiz, Kuran'a dikkat çekiyor. Öyleyse sûre başlarındaki bu âyetler Kur'an'la alâkalı tüm insanlığa meydan okuyor demektir. Buyurur ki Rabbimiz: "Elif Lâm Mîm, Elif Lâm Râ, Yâ Sîn, Hâ Mîm. Ey insanlar! İşte elinizdeki Kur'an bu harflerden meydana gelmiştir. Sizler bu harfleri tanıyorsunuz. Okuyorsunuz, yazıyorsunuz. Bu harfler ellerinde olan sizler, bu harfleri okuyan, yazan sizler, bu harfleri tanıyan sizler haydi gücünüz yetiyorsa bu kitabın bir benzerini meydana getirin! Kur'an gibi bir kitap ortaya koyun bakalım!" diye, tüm insanlığa bununla Rabbimiz meydan okuyor denilmiş.

3- Bir üçüncüsü de bu harflerle Kur'an'ın Allah'tan geldiği beyan ediliyor, denmiş. Yâni bu kitap herhangi bir insan sözü değil, insan kaynaklı bir kitap değil, Allah kaynaklı bir kitaptır, mesajını ulaştırma adına Rabbimiz, sûrelerin başında böyle bir hitabı uygun bul-

muştur deniyor Allahu âlem. Ama en güzeli mânâsını bilmesek de bunlar, aynen öteki âyetler gibi Allah'tan gelmiş birer âyettir, diyoruz ve öylece iman ediyoruz.

Mânâlarını Peygamber Efendimizin bile bilmediği, bu konuda bize herhangi bir bilgi ulaştırmadığı bu âyetlerle ilgili olarak iki bâtıl iddia var. Bunları da şöyle kısaca söyleyeyim ki, ilerde bunlarla karşılaşınca bocalamayasınız inşallah. Bu huruf-ı mukatta âyetleriyle alâkalı iki sapık yorum var. Bunlardan birisi münâfıkça bir yorum, ötekisi de kâfirce bir düşüncedir.

Önce münâfıkların yorumunu söyleyelim: Diyorlar ki efendim bu âyetler Peygamberin Aleyhisselâm dahi bilmediği ancak her yüz yılda bir gelen Müceddid-i A'zam denen büyük zatların bilebildiği âyetlerdir. Bunların mânâlarını ancak bu büyük zatlar bilebilir demişler ve kendilerince bu âyetlere anlamlar vermeye çalışmışlar. Efendim işte elif bizim Rabbimizi, lâm bizim peygamberimizi, mim de bizim efendimizi veya bizim kitabımızı anlatır veya bizim cemaatimizi anlatır demeye çalışmışlardır.

Yâni Peygamberin bile bilmediği, bilemediği bilgiyi bilebilecek, Peygamberi bu konuda sollayacak kimselerin varlığını iddia ederek, kendi heva ve heveslerine göre Allah'ın âyetlerine mânâlar yüklemeye çalışan bu insanları da, bunların bu saçma sapan yorumlarını da reddediyoruz.

İkincisi kâfirlerin yorumudur. Müsteşrikler de bu konuda şu yorumda bulunmuşlardır. Efendim sûre başlarındaki bu harflerin varlık sebebi şudur: Kur'an-ı Kerîm Sahabe döneminde toplanıp kitap haline getirilirken Zeyd bin Sabit başkanlığında bir hafızlar heyeti teşekkül ettirilmiş ve tüm sahabeye ilan edilmişti. Herkes yanında Rasulullah zamanında yazdığı, ezberlediği Kur'an nüshâlârını, sûre nüshâlârını getirsin diye. Sahâbe-i Kirâm yanlarındaki sûre nüshâlârını getiriyordu. Heyet bu sûreyi kim getirmişse o sûrenin başına onu getiren sahabenin ismini yazalım da bunu kimin getirdiği belli olsun diye sûre başlarına sahabenin ismini yazmışlar. Meselâ Tâhâ sûresini ilk önce Talha bin Ubeydullah getirmiş ve onun isminin baş harfini yazmışlar. "Ta" diye. Daha sonra aynı sûreyi Ebu Hureyre getirmiş ve onun da

isminin baş harfini yazmışlar. **"**Ha**"** diye, sonra da bunu silmeyi unutmuşlar ve o sûrenin başında **"**Taha**"** kalıvermiş diyorlar.

Yâni Kur'an'da insan sözü de vardır, demeye getiriyor alçaklar. Kur'an sadece Allah sözünü değil, insan sözlerini de ihtiva etmektedir. Ona sahabenin sözleri de karışmıştır diyerek müslümanların zihinlerini idlâl etmeye, insanların Kur'an'dan şüpheye düşmelerini sağlamaya çalışan kâfirlerin bu kâfirce ve haince yaklaşımlarını da reddediyoruz.

Öyleyse Elif Lâm Mîm. Dinleyin! Şu anda Allah konuşuyor! Bu söz Allah sözüdür! Rabbiniz konuşuyor olarak dinleyin ve gereğini yerine getirin! diyoroz.

2: "İşte bu kendisinde şüphe olmayan kitaptır."

İşte o harfler, o sesler ve o seslere verdiğimiz güzel bir düzenle sana indirdiğimiz kitaptır bu. İşte kitap budur. İşte kitap diye buna denir. İşte kitap dediğin budur. Yâni her yönüyle tam ve mükemmel kitap, kıyamete kadar tüm insanlığa yol gösterecek özellikleri üzerinde taşıyan kitap budur, demektir bunun mânâsı. Kitap deyince sadece bu Kur'an anlaşılacaktır. Diğerlerine kitap denmeyecektir. Bunun içindir ki, bugüne kadar kitap deyince sadece Kur'an anlaşılmıştır. Ehadis-i Nebeviyye'ye bile kitap denmez, sünnet denir.

Bu isim, Kur'an'ın hem ba'zına hem de mecmuuna ıtlak olunur. Yâni bu kitabın bir tek sûresine, bir tek âyetine de kitap denir, tümüne de kitap denir. Bir de kitap deyince metin ve mânâ birlikte kastedilir. Kur'an iki şeyden ibarettir: Bir metin, bir de mânâ. Kur'an'ı yalnız metinden ibaret saymak, mânâyı örtmeye çalışmak ne kadar büyük bir suçsa; onu sadece meâlden ibaret zannedip, metni diskalifiye de o kadar suçtur. Kimilerinin yaptığı gibi şu anda ben metni okuyup ve sadakallahü'lazim desem bu işin yarısını yapmış olurum, bir diğer yarısı da mânânın, muhtevanın ortaya konmasıdır.

Şüphesiz bu, Allah'tan gelen bir kitaptır ve Allah'tan gelişi konusunda herhangi bir şüphe yoktur. Bir de bu kitapta şüpheli bir şey yoktur anlamınadır. Bu kitap, her türlü şekten, şüpheden ârî ve her töhmetten müberradır. Bunun kadar kesinlikle bilinen, bunun kadar sırat-ı müstakimi, doğru yolu gösteren başka bir kitap yoktur. Yâni bu kitabın inişinde, vahiy oluşunda herhangi bir şüphe olmadığı gibi, tebliğinde de herhangi bir töhmet yoktur. Münzili hak, muhbiri sâdık ve gâyesi mahza hayır olan, insanlığı saâdet ve selâmete ulaştırmak için gelen bu kitapta şüpheye imkân verecek bir cehalet, bir gaflet veya bir sû-i niyet düşünmek mümkün değildir.

Böyle bir kitaptan ancak cehli mürekkebe boyanmış, kalpleri kilitlenmiş olan muannit kâfirler ve her şeyden şüphe eden, ruhlarını şüphe bulutları kaplamış, basîretleri sönmüş olanlar şüphe edebilirler.

Kitabın kendisine indirilişi karşısında Rasûl-i Ekremin: "Ya Rab! Reyb içinde, şüphe ve tereddüt içinde yüzen şu insanlar yarın benim karşıma çıkıp: Ey Muhammed! Bu kitabın Allah tarafından geldiği ne malum? Belki de bu senin sözündür, senin uydurmandır! Kendin söylüyor, kendin uyduruyor ve utanmadan bir de bunu Allah'a isnat ve iftira ediyorsun! derlerse ben ne yaparım?" demeden önce Cenab-ı Hak hiçbir şeye meydan bırakmayacak biçimde bu konuda teminat veriyor. Onda herhangi bir reyb, herhangi bir şüphe yoktur. Allah'tan gelişi konusunda da, içindeki âyetler, yasalar, haberler konusunda da zerre kadar bir şüphe yoktur.

Bu, aynı zamanda onu insanlara duyuran Muhammedü'l Eminin de, yâni mübelliğin de "lâ raybe fîh" olduğunun, nübüvvetinde, risaletinde zerre kadar bir şekkin, bir şüphenin olmayışının da tescilidir.

ذٰلِكَ الْكِتَابُ لَا رَيْبَ فِيهِ هُدًى لِلْمُتَّقِينَ

"Kendisinde şüphe olmayan bu kitap müttakıler için hidâyet kaynağıdır."

Muttakilere doğru yolu gösterecek apaçık bir belgedir bu. O bir hidâyet kitabıdır, kulluk kitabıdır. Bu kitabın asıl görevi ve fonksiyonu budur. İnsanlığı doğru yola, sırat-ı müstakime iletmek için gelmiştir.

Kur'an-ı Kerîm sadece bilimsel keşiflere değinen, kimya ve fizik gibi, biyoloji ve botanik gibi bilimleri derleyen bilimsel bir kitap değildir. Kur'an-ı Kerîm, bir hidâyet ve kulluk kitabıdır. Fâtiha'daki bizim talebimizin cevabı olarak, Allah karşımıza işte bu kitabını çıkarıyor. "Kullarım! Benden hidâyet istiyordunuz ya! Benden dosdoğru yolu göstermemi talep ediyordunuz ya! İşte istediğiniz hidâyet! İşte sorduğunuz dosdoğru yol!" Buyuruyor.

هُدًى لِلْمُتَّقِينَ

"Bu kitap müttakıler için hidâyet kaynağıdır."

Buyuruyor. "Kullarım siz gerçekten hidâyet mi istiyorsunuz? Gerçekten doğru yolu bulmak mı istiyorsunuz? İşte size hidâyet! Haydi, buyurun hidâyet kaynağı kitabıma! Onunla beraber olun! Onunla yol bulun! Yolunuzu ona sorun! Onun rehberliğinde bir hayat yaşayın ki hidâyeti bulasınız!" diye hidâyet rehberi kitabını bizim önümüze seriveriyor. Ama bakın, bu kitap Arab'a hidâyettir, Acem'e hidâyettir, Türk'e, Kürde hidâyettir denmiyor da:

هُدًى لِلْمُتَّقِينَ

Deniyor. Bütün nevi beşere, bütün insanlığa hidâyettir. Bütün insanlığı hidâyete ulaştırmak için gelmiştir bu kitap. Fakat bu hidâyetten istifade edebilmenin bir şartı var; o da muttaki olmaktır. Kur'an'dan istifade edebilmenin birinci şartı muttaki olmaktır. Peki, nedir takva? Kimdir muttaki? Bunu Allah söyleyecek, ama burada bir kaç söz söyleyelim.

Takva, Allah'ın koruması altına girmek demektir. Takva, Allahla yol bulmak demektir. Yolunu Allah'la bulmak, Allah'a sorarak, Allah'a danışarak yol bulmak demektir. Allah'ın kitabı rehberliğinde yürümek, kitap kaynaklı bir hayat yaşamak demektir takva. Takva, Peygamber modeliyle hareket etmektir. Bakıyoruz, Kur'an-ı Kerîm'de takvayı böyle anlatan pek çok âyet görüyoruz.

إِنِّي لَكُمْ رَسُولٌ أَمِينٌ فَاتَّقُواْ اللَّهَ وَأَطِيعُونِ

"Muhakkak ki ben sizin için gönderilmiş emin bir elçiyim, öyleyse muttaki olun ve bana tabi olun."

(Şuarâ 107, 108)

Tüm peygamberlerin aynı şeyi söylediklerine şahit oluyoruz. Madem ki ben sizin için güvenli, emin bir elçiyim, o halde bana güvenmeniz lâzım. Bana güvenin ve hemen akabinde "Fe" takvalı davranın! Muttaki olun! Ama takvayı da benden öğrenin! Yâni bana itaat ederek, beni izleyerek takvalı olun! Gelin ben size takvayı, itaati öğreteyim. Takvanın modelini benden öğrenin.

Evet, takva peygamberden öğrenilecektir. Takvanın belirlenmesinde pratik örnek peygamberlerdir. Bu konuda farklı takva modelleri geliştirebilmek için kimileri ısrarla peygamberleri diskalifiye etme çabası içine giriyorlar.

Meselâ; âlimin biri dağdan böyle yuvarlana yuvarlana inip geliyormuş. Hz. Mûsâ, bu adamı görmüş ve kendisine sormuş. "Hayrola be çoban kardeş, ne yapıyorsun, böyle yatıp yuvarlanıyorsun? Nedir bu yaptığın?" diye sorar. Allame çoban der ki: "Ey Mûsâ, namazımı ben böyle kılarım. Rabbime ben böyle dua ederim işte." Hz. Mûsâ; "Olur mu be adam? Böyle namaz mı kılınır?" der. Sorar çoban: "Ya nasıl kılacaktım?" Hz. Mûsâ anlatır ona: "İşte şöyle elini kaldırıp tekbir alacaksın, ellerini şöyle bağlayacaksın, şunları okuyacaksın, belini şöyle bükeceksin, yüzün şöyle olacak" diyerek uzunca izahlarda bulunur. Tabi zorlanır ona bunu anlatabilmek için. "Tamam mı? Anladın mı?" der, "Anladım der" adam. Hz. Mûsâ yürümüş, bir noktayı kaçıran adam Hz. Mûsâ'nın arkasından bağırmış onu sorabilmek için, Hz. Mû-sâ dönüp arkasına bir bakmış ki; adam denizin üzerinde yürüyüp geliyor. Demiş ki, Hz. Mûsâ'ya: "Ey Mûsâ! Namaz dedin de şurayı unuttum! Bana onu bir daha anlatabilir misin?" Onu bu vaziyette gören Hz. Mûsâ: "Git bildiğin gibi kıl sen namazını!" Demiş ve ona bunu öğretmekten vazgeçmiş, filan.

Ee niye öğretmeyecekti de Allah'ın peygamberi? Öğretmeyecekti de işi neydi orada peygamberin? Nedir böyle bir durumda peygamberin fonksiyonu? Bunlar toplumsal âyetler. Bunlar şeytanların vahiyleri. İslâm'ı, dini, takvayı peygamber ve Kur'an dışı kaynaklardan öğrenme ve belirleme, yâni keyiflerince bir din belirleme gayretlerinin ürünü, sapıklıklardan başka bir şey değildir bunlar. Hani:

"Muhakkak ki şeytanlar da dostlarına vahyeder..."
(En'âm 121)

Deniyordu ya âyet-i kerîmede. İşte bunlar o tür vahiylerdendir. Bir rivâyeti daha var bunun. Hz. Mûsâ bu adama namaz kılmasını öğretmeye kalkışınca Rabbimiz hemen Cebrâil'i gönderir ve: "Ey Mûsâ, niye karıştın o kuluma? Ben razıydım onun namaz kılışından!" diyerek Mûsâ'yı azarladığı anlatılır.

Peki ne çıkar bütün bu şeytan rivâyetlerinden? Ne yatar bunların altında? Bunların altında takva belirleme hakkının, din belirleme hakkının Allah'tan ve peygamberlerden alınıp başkalarına da verilmesi yatar bunların altında. Din belirlemek sadece Allah'ın ve O'nun peygamberlerinin hakkı iken, "Tut, beş bin tevhid çekeceksin, bunu on bine çıkarmazsan yazıklar olsun sana!" diyerek birileri din belirlemeye kalkışıyorsa hâşâ ve kella o zaman buna din uydurmak denecektir. Öyle değil, takva; yolunu kitapla bulmak demektir. Takva, kitabın dediği ve peygamberin örneklediğidir. Bunun dışında din de yoktur, takva da.

Yaptıklarını Allah yap dedi diye yapan, konuştuklarını Allah konuş dedi diye konuşan kişi muttakidir."

Buradaki mânâsıyla söyleyelim; kitaba teslim olan, kitapla uyarılan, kitabın uyarısıyla hareket eden, tüm yaptıklarını; "kitap dedi" diye yapan, tüm yapmadıklarını da yine kitaptan aldığı delillerle yapmayan kişi muttakidir. Yâni kitabın hidâyetini temel alan kişi; muttakidir. Çünkü, âyet son derece açık ve net ortaya koyuyor ki muttakilerin yol göstericisi; bu kitaptır. Muttakiler, bu kitapla yol bulan, bu kitap

rehberliğinde bir hayat yaşayan kimselerdir. Onlar, amellerini bu kitaba dayandırmaya çalışan insanlardır:

هُدًى لِلْمُتَّقِينَ

"Muttakilerin kılavuzu, mihmandârı, yol göstericisidir bu kitaptır".

Gerçi başka bir yerde, Kur'an kendini bize anlatırken:

وَهُدًى لِلنَّاسِ

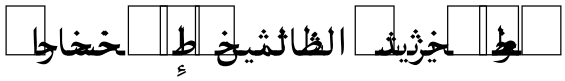
"Bu kitap insanların tamamı için hidâyettir."
(En'âm 91)

buyurur. Evet, aslında Kur'an, herkese genel mânâda hidâyeti göstermek için inmiştir. Ama herkes, bu kitabın hidâyetini kabul etmede, isteyerek bunun hidâyetini seçmede eşit olmayacaktır. Kimileri bununla hiç ilgilenmeyecek, bunu anlamaya yanaşmayacaktır. Bakıyoruz "Hâdî" kelimesi, "Hüden" kelimesi Kur'an'da on beş ayrı mânâda kullanılmıştır.

Allah hüdendir, Tevrat hüdendir, Kur'an hüdendir, Kâbe hüdendir, Peygamberimiz hüdendir, başka hüdenler de vardır Kur'an'da. Buna göre hüden olarak ne peygamberimizin, ne Kâbe'nin ne de Kur'an'ın bizzat kendisi, birinin elinden tutup dini kabul ettirici olma derecesine vardıramaz meseleyi.

Yâni, gerek Kur'an ve gerekse Peygamberimiz, bizzat insanların kalplerine imanı sokmakla değil, bu imanı insanlara tanıtmakla mükelleftirler. Öyleyse, kimse Kur'an'a yanaşmadı mı Kur'an kimseye hidâyet edemez. Peygamberin hüden oluşu da böyledir. Kur'an'a yaklaşan kişi eğer onunla yol bulmak isterse ancak o, o zaman hidâyet edebilir. Çünkü ***"Hüden linnâs"*** dır Kur'an. Ama ***"Hüden lil müttakîn"*** dir de aynı zamanda. Ne demek o? Yâni herkese yol gösterecek kapasitede değil. Yâni herkes bununla yol bulmak iste-

mez, herkes buna yol sormaya gelmezse o zaman, o sadece takvalılara yol gösterecek, sadece onlara hidâyet edecektir. Ötekiler için, hattâ yine Kur'an'ın ifadesiyle bu kitap kimilerinin zararını, ziyanını artıracaktır.

"Kur'an zâlimlerin ancak zararını artırır."
(İsrâ 82)

O müttakıler ki:

3:"Onlar gayba inanırlar."

Onlar gayba iman eden kimselerdir. Veya gıyaben iman ederler onlar. gayb; Gâbe fiilinin mastarı olup, gözden ve duyulardan gizli olan, görülüp bilinmeyen anlamınadır. Gayb; Duyularla algılanamayan, insanın deney ve gözlemlerine konu olmayan, Allah, cennet, cehennem, melek, vahiy, öldükten sonra dirilmek, hesap, kitap gibi tadılıp koklanamayan, ölçülüp tartılamayan Allah'ın verdiği haberlerdir ki, işte bunlara iman gayba imandır. Veya gıyaben imandır.

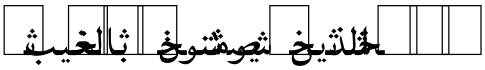
Gayb, bilginin konusu değil imanın konusudur. Gaybı bilen kişi üstün değil, gayba inanan kişi üstündür. Çünkü gaybı bilme türünde bir kulluk istememiştir Allah bizden. Eğer gaybı bilme, gayptan haberdar olma gibi bir sorumluluğumuz olsaydı, şu anda hepimizin buna sa'yi gerekecekti.

"Onlar gayba iman ederler."

Değil de "Onlar gaybı bilirler" denseydi, şu anda hepimiz gaybı bilmek için uğraşmak zorundaydık. Ama öyle demiyor Allah. Yâni bizim, şu anda gaybı bilmek türünde bir kulluğumuz veya bu tür bir so-

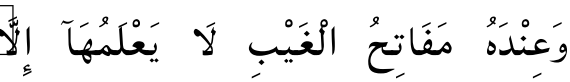
rumluluğumuz yoktur. O muttakiler gaybı bilirler, ya da bilmeye çalışırlar denmiyor da:

deniyor. İman bilginin konusu değildir. Bilinen ve görülen bir şeye iman da istenmez zaten. Meselâ; "dünyaya inanın" denmez. Çünkü dünyayı zaten görüyor ve biliyoruz. Ama âhirete inanın denir. Çünkü âhireti görmüyoruz. Kimi insanlar şu anda gaybı bilmeleriyle, gaypdan haber vermeleriyle övülüyorlar değil mi? Filan zat kalpten geçenleri biliyormuş. Falan kes duvarın arkasından haber veriyormuş, gibi insanlar gaybı bilmeleriyle methediliyorlar. Halbuki gayb bilginin konusu değil, imanın konusudur. Gayb bilinmez, ona iman edilir. Gay-bı bilen kişi değil, ona iman eden kişi muttakidir. Bilinen bir şeye iman söz konusu olmayacağına göre, ne gariptir ki bilmeden övdükleri kimseleri imansızlıkla itham ettiklerinin farkında bile değildir adamlar.

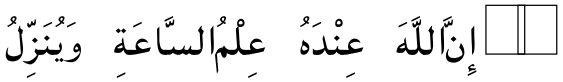
Gaybın bir kaç çeşidi vardır:

1- Hiçbir delili olmayan gayblardır ki; bunları ancak Allâm'ul Guyûb olan Allah bilir. Ne melek, ne cin, ne de resûllerin bilmedikleri gayb. Allah'tan başka hiç kimsenin, hiçbir varlığın bilmediği gayb.

"Gaybın anahtarları O'nun katındadır. O'ndan başkası asla onu bilemez!"
(En'âm 59)

Âyeti bunu anlatır. Bu konuda söz sahibi sadece Allah'tır. Kur'an-ı Kerîm'de Cenab-ı Hakkın mahiyetini açıklamadığı, sadece varlığını ve ismini bildirdiği bazı gaybî gerçekler vardır.

إِنَّ اللَّهَ عِنْدَهُ عِلْمُ السَّاعَةِ وَيُنَزِّلُ الْغَيْثَ وَيَعْلَمُ مَا فِي الْأَرْحَامِ وَمَاتَدْرِي نَفْسٌ

مَاذَا تَكْسِبُ غَدًا وَمَا تَدْرِي نَفْسٌ

بِأَيِّ أَرْضٍ تَمُوتُ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ خَبِيرٌ

"Kıyametin saatini bilmek ancak Allah'a mahsustur. Yağmuru O indirir. Rahimlerde olanı O bilir. Hiç kimse yarın ne kazanacağını bilemez ve hiç kimse nerede öleceğini bilemez. Şüphesiz ki bütün bunları bilen Allah'tır, Allah her şeyden haberdardır."

(Lokman: 34)

Bunlar hiç kimsenin bilmediği gaybî konulardır. Hattâ bakın Allah'ın Rasûlü buyurur ki, Kur'an'ın diliyle:

ثَقُلَتْ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ لَا تَأْتِيكُمْ إِلَّا بَغْتَةً يَسْأَلُونَكَ كَأَنَّكَ حَفِيٌّ عَنْهَا قُلْ إِنَّمَا عِلْمُهَا عِنْدَ اللَّهِ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ

قُلْ لَا أَمْلِكُ لِنَفْسِي نَفْعًا وَلَا ضَرًّا إِلَّا مَا شَاءَ اللَّهُ وَلَوْ كُنْتُ أَعْلَمُ الْغَيْبَ لَاسْتَكْثَرْتُ مِنَ الْخَيْرِ وَمَا مَسَّنِيَ السُّوءُ إِنْ أَنَا إِلَّا نَذِيرٌ وَبَشِيرٌ لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ

"De ki; Ben kendime, Allah'ın dilediğinden başka ne bir fayda ne de bir zarar verme gücüne sahip değilim. Eğer ben gaybı bilseydim kendim için hayrı çoğaltır, bana hiçbir kötülük de dokunmazdı."

(A'râf: 188)

Öyle değil mi? Allah'ın Rasûlü, başına gelecekleri bir saat öncesinden bilseydi tedbir almaz mıydı? Meselâ onu akrep sokmuştur. Bir kaç dakika önceden bunun başına geleceğini bilseydi, Allah'ın Rasûlü tedbir almaz mıydı? Savaşta kılıç darbesi almış ve mübârek yanakları yaralanmıştır. Attan düşmüş ve kendisine sihir yapılmıştır. Gaybı bilseydi bunlara tedbir almaz mıydı Allah'ın Resulü? Hanımının gerdanlığı kaybolmuş, çölde saatlerce aranmış, hattâ hanımı Hz. Ayşe hakkında bu konuda dedikodu çıkarılmış, durumu bilmeyen Allah'ın Rasûlü çok huzursuz olmuş; ***"Ya Ayşe doğru söyle, böyle bir şey oldu mu?"*** buyuracak kadar bunalmış ve Ayşe anamızın temiz olduğuna dair âyetler gelinceye kadar da huzursuz bir vaziyette beklemiştir. Eğer Allah'ın Rasûlü gaybı bilmiş bunlar asla olmazdı.

Sûrenin daha sonraki bölümlerinde gelecek ve Rabbimiz şöyle buyuracak:

"Sizin gizlediklerinizi de açıkladıklarınızı da bilirim."

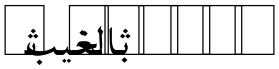
Buna göre insanların kalplerinden geçirdikleri düşünce ve niyetler de ancak Allah'ın bilebildiği gaybî bilgilerdir. Hiçbir kimsenin bu gibi şeyleri bilmeye veya bu konularda fikir beyan etmeye hakkı ve selahiyeti yoktur. Her kim ki bu gaybî konuları bildiğini iddia ederse veya "falan zat kalpten geçenleri bilir" derse:

a- Yalnız Allah'a ait olan bu gaybı bilme sıfatını kendisinde gördüğünden dolayı,

b- Kendisine vahiy geldiğini iddia ederek Allah'ın, son elçisi aracılığı ile vahyin kesildiğine dair verdiği haberini yalanladığı için küfre girmiş olur. Yâni biraz önce de söylediğim gibi, kimileri "işte bu zat kalpten geçenleri bilmektedir" diye övülmeye çalışılıyor. Halbuki kalpten geçenleri bilmek bir üstünlük sebebi değil ki! Yâni birisi benim kalbimden geçenleri bildiği için üstünse, ben onları ondan önce bildiğim

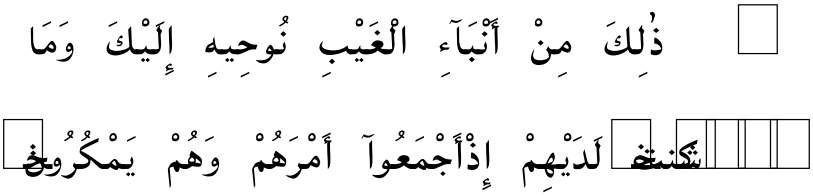
için, ondan daha üstünüm demektir. Sonra ne olacak benim kalbimden geçenleri bilmesi? Ne işi var benim mahremimde adamın? Allah'ın örttüğünü açmasının ne mânâsı var ki? Elhamdülillah ki Rabbim örtüvermiş onları. Değilse aynı yastığa baş koymuş karı koca bile bir anda kalplerinden geçenleri bilivermiş olsalardı belki yüz yüze bakamayacak hale gelirlerdi. Neden? Çünkü insanın kalbinden elinde olmadan çok acayip şeyler geçebilmektedir ve onların tümüne muttali olan Rabbimiz bile eyleme dönüştürmedikçe onlardan kişiyi sorumlu tutmamaktadır.

2- İkincisi; delili olan ve Allah'ın vahiy yoluyla sadece razı olduğu Resûllerine bildirdiği gayblardır ki, işte yukarıdaki âyet bunu anlatır. O muttaki mü'minler, Allah'ın vahiy yoluyla peygamberine bildirdiği gayba inanırlar, o gaybî bilgilere iman edip teslim olurlar.

ifadesindeki "lâm" ahd içindir. Yâni muttakilerin inandıkları gayb, delili bulunan bu gayblardır. Allah, peygamberler, âhiret ve ahvali, melekler, nübüvvet, peygamberler, kitaplar, bunlar delili olan gayb-lardır. Yâni Allah'ın, peygamberine vahiy yoluyla bildirdiği gaybî bilgi-lerdir.

Meselâ Rasûl-i Ekrem Efendimiz, önceden Yakup oğullarının Mısır'a gidiş hadîsesini, Hz. Yusuf'un kardeşleri tarafından kuyuya atılışını, Yusuf'un Mısır'da satılışını, sonra zindana atılışını, sonra Allah'ın izniyle devletin başına geçip babası ve kardeşlerinin yâni İsrâil oğullarının Mısır'a yerleşmesini bilmiyordu. Allah kitabında uzunca bunu anlattıktan sonra buyurdu ki:

"Ey Peygamberim! Bunlar sana vahyettiğimiz gayb haberlerindendir. Onlar elbirliği edip düzen kurdukları vakit sen yanlarında değildin"

(Yusuf: 102)

İşte Peygamberimizin bildiği gaybî haberler de bu vahyedilen haberlerdir. Yâni Allah'ın şu kitabında haber verdiği gaybî bilgilerdir. Çünkü Allah'ın Rasûlü, kendisine bu kitap gelmeden önce bunların hiçbirisini bilmiyordu. Allah bu kitabı sayesinde ona bildirdi.

Allah'ın Rasûlü daha önce namaz nedir, abdest nedir, cennet nedir, cehennem nedir, kıyamet nedir, hesap kitap, haşır neşir nedir bilmiyordu. Allah tüm bunları kitabında bildirdi. Rasûl-i Ekrem de daha önce kendisi için gayb olan bu bilgileri biliverdi. İşte Allah'ın Resûlüne bildirdiği ve Rasulullah'ın da bildiği gayb birimleri bunlardır. Nitekim Cin sûresinde Rabbimiz bu hususu anlatırken şöyle buyurur:

قُلْ إِنْ أَدْرِي أَقَرِيبٌ مَا تُوعَدُونَ أَمْ يَجْعَلُ

لَهُ رَبِّي أَمَدًا عَالِمُ الْغَيْبِ فَلَا يُظْهِرُ عَلَىٰ غَيْبِهِ أَحَدًا

إِلَّا مَنِ ارْتَضَىٰ مِنْ رَسُولٍ فَإِنَّهُ يَسْلُكُ رَصَدًا

"De ki; Rabbinizin sizi tehdit ettiği azap yakın mı, yoksa Rabbim ona uzak bir zaman mı tayin etti, bunu ben bilmiyorum. Çünkü gaybı bilen ancak O'dur. Fakat O Rabbim, hiç kimseyi gaybına müzahir kılmaz. (Hiç kimseye onu ezdirip bozdurmaz) Ancak seçtiği peygamberler müstesnadır. Çünkü onun önünden ve arkasından gözcüler koyar"

(Cin: 25,26,27)

Bakın, bu âyet-i kerîmede son derece açık bir şekilde Rabbimiz, gaybını ancak seçtiği peygamberlerine ulaştırdığını anlatıyor. Peygamberlerini gaybına muttali kıldığını haber veriyor. Ama dikkat ederseniz peygamberlerine bildirdiği bu gaybî bilgilerin de melek vasıtasıyla kendilerine ulaştırılan vahiy olduğunu haber veriyor.

Diyor ki âyet-i kerîme; Unutmayın ki, bu gaybını peygamberlerine bildirirken, yâni bu gaybî bilgileri melek vasıtasıyla peygamberlerine gönderirken, o meleğin etrafını da böyle çepeçevre gözetleyicilerle kuşatır, buyuruyor. Yâni cinlerin, şeytanların, hainlerin, zâlimlerin yolda o meleğin önünü kesip, elindeki Allah vahyini alıp, hafızasından onu söküp, onun yerine başka sözleri ona empoze ederek zorla "Al şunu vahiy diye peygambere götür!" demeleri asla mümkün değildir. Bunu hiç kimse yapamaz.

"Biz peygamberlere vahiyle gönderdiğimiz meleğin önünü ve arkasını böyle gözetleyicilerle kuşatırız" diyor Rabbimiz. Peki bunu niye anlatıyor Rabbimiz? Neden bunu bize kitabında haber verme gereği duymuş? Bakın bundan sonraki âyetinde de onu şöyle açıklıyor:

عَالِمُ الْغَيْبِ فَلَا يُظْهِرُ عَلَىٰ غَيْبِهِۦٓ أَحَدًا

مَنِ ارْتَضَىٰ مِن رَّسُولٍ فَإِنَّهُۥ يَسْلُكُ مِنۢ بَيْنِ يَدَيْهِ وَمِنْ خَلْفِهِۦ رَصَدًا

لِّيَعْلَمَ أَن قَدْ أَبْلَغُوا۟ رِسَٰلَٰتِ

رَبِّهِمْ وَأَحَاطَ بِمَا لَدَيْهِمْ وَأَحْصَىٰ كُلَّ شَىْءٍ عَدَدًا

"Görülmeyeni bilen Allah, görülmeyene kimseyi muttali kılmaz. Ancak peygamberlerden bildirmek istediği, bunun dışındadır. Rablerinin bildirilerini tebliğ etmelerini

ortaya koymak için her peygamberin önünden ve ardından gözcüler salar; onların yaptıklarını ilmiyle kuşatır ve her şeyi bir bir sayar.

(Cin: 26,27,28)

"Peygamberlerin, Rablerinden aldıkları risaletleri tamamıyla insanlara tebliğ ettiklerini bilinsinler diye bunu anlatıyoruz" diyor Rabbimiz. Yâni ne anladık bundan? Bundan şunu anladık:

Birincisi; Peygamber bu konuda herhangi bir şüpheye düşmesin diye, yâni acaba bu âyetler gerçekten Allah'tan mı geliyor? Yoksa başkalarından mı geliyor? Bu konuda en ufak bir şüpheleri, bir tereddütleri kalmasın ve insanlara duyurduklarının kesinlikle Allah'tan geldiğini bilsinler diye bunu böyle yaptık.

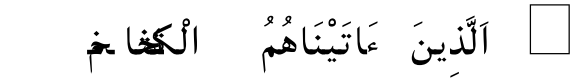
İkincisi; bir de peygamberlere ve onların tebliğ ettikleri âyetlere iman eden mü'minler de, acaba bunlar gerçekten Allah'tan mı? Yoksa başkalarından mı? Bu konuda en küçük bir şüpheleri kalmasın diye biz bunu böyle yaptık diyor Rabbimiz. Âyetin son kısmı bunu daha net anlatıyor. Gerek peygambere gelenleri, gerekse ona vahiy getiren meleğin yanındaki bilgilerin tümünü biz ihata etmişiz, tamamını saymışız diyor Rabbimiz. Yâni mümkün değil ki peygamber, ya da ona vahiy getiren melek onların bir kısmını gizlesin. Mümkün değil ki, o vahyin bir bölümünü size haber versin de işine gelmeyenleri sizden saklasın. Biz onun tamamını âyet âyet, kelime kelime, harf harf saymışız, bilmişiz diyor.

Öyleyse, bu âyetten anlıyoruz ki; Peygamberlere bildirilen gayb Cebrâil vasıtasıyla bildirilen gaybî bilgilerdir. Demek ki, peygamberimize bildirilen gaybî bilgiler, Kur'an'da Rabbimizin ona bildirdiği bilgilerdir. Peki o zaman Peygamber Efendimiz gaybı bilir mi? Hayır, peygamberler de gaybı bilemezler. Peki, Allah bildirirmiş ama, bakın burada bildirir diyor. Evet, peygamberler Allah'ın kendilerine bu kitapta bildirdiklerini bilir, diyeceğiz.

"Onlar gayba inanırlar."

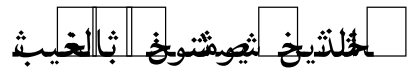
Bilmekle iman, ayrı ayrı şeylerdir. Ve gayb, bilginin değil imanın konusudur. İman; kalbin, lisanın ve fiilin tasdikidir. Yâni bir hükmün icabını fiilen icra etmekle olur bu tasdik. Eğer bilmekle iman aynı şey olsaydı, o zaman tüm ehl-i kitap mü'min olurdu.

"Kendilerine kitap verilenler, hakkı avuçlarının içini bildikleri gibi bilirler."
(Bakara: 146)

Eğer sadece dil ile ikrar iman olsaydı, o zaman tüm münâfıklar da mü'min sayılırdı. Çünkü onlar da dilleriyle inandıklarını söyleyerek kalplerinde olmayanı ortaya koymaya çalışmaktadırlar.

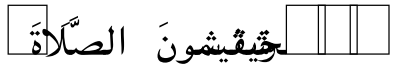
Buradaki iman icmalî bir imandır, daha sonra gelecek âyette bir daha imandan söz edilecek; bu da tafsilî imandır. Yâni, Rabbimiz burada; mü'minler kitapta kendilerine bildirilen tüm gaybî bilgilere toptan inanırlar. Daha sonra gelecek ve tekrar mü'minlerin kitaba imanlarından söz eden âyet de toptan inandıkları bu kitabın âyetlerini birim birim, tek tek tanıyarak tafsîlen iman ederler buyuracaktır.

Evet, mü'min gayba inanan kişidir. Allah'a, meleklerine, kitaplarına, vahye, resûllerine, ölüm ötesine, ölüm öncesine, arşa, kürsîye ve Allah'tan vahiyle gelen tüm haberlere iman, gayba iman demektir. Bu iman, mü'minin kalbine hem büyük bir sükûnet ve huzur verirken, hem de sorumluluk şuuru yerleştirmektedir. Mü'min öleceğine, sonra tekrar dirileceğine, hesaba çekileceğine inanan kişidir. Bu hesabın sonunda ya cennet, ya da cehennemle karşı karşıya geleceğine inanan ve bu dünyadaki hayat programını, bu imana bina eden kişidir.

Yâni gayba inanmanın ya da inanmamanın neticesi kişinin hayat programına etkili olacaktır.

Gayba inanan kişinin hayat programı farklı, inanmayan kişininki farklı olacaktır. İşte, gayba imanın mânâsı burada ortaya çıkacaktır. Aslında, bu imanı bütün dünyaya, bütün dünya problemlerine, bütün dünya programlarına uyarlamak mümkündür. Bu iman, tüm dünya problemlerini değiştirecektir. Hangi tür problem olursa olsun, ekonomik, siyasal, ahlâkî, hukukî tüm problemleri, savaşlar barışlar, erkek hakları, kadın hakları, kazanma harcama anlayışları, alma verme, yeme içme, giyim kuşam gibi tüm dünya programlarını değiştirecektir. Bütün bu konularda gayba inanan kişinin durumuyla, gayba inanmayan, bilgilenmesini Allah'ın kitabına dayandırmayan, sadece duyularına ve aklına güvenerek; "bu bana yeter, ötesine benim ihtiyacım yoktur!" diyen insanın durumu çok farklı olacaktır. Birbirine taban tabana çelişen iki hayat tarzı, iki yaşam biçimi çıkacaktır karşımıza.

Evet o mü'minler gayba inanırlar, hayat programlarını bu imana bina ederler. Sonra o muttakiler:

"Namazı ikâme ederler."

Kur'an'dan istifade edebilmenin üçüncü şartı da kişinin ondan öğrendiklerini hemen pratiğe aktarmaya hazır olmasıdır. Namaz, Kur'an'ın emrettiği ilk ve en önemli görevlerden biri olduğu için imandaki samimiyetin ölçüsü ve pratik bir delilidir. Ama bakıyoruz Kur'an-ı Kerîm'de hiçbir yerde:

"Elleziyne yusallune's Salâte"

Onlar namazı sallâ yaparlar, yâni namazlarını kılarlar ifadesi kullanılmamıştır. Namazla alâkalı olarak sürekli ikâme kelimesi kullanılmıştır. İkâme lügatte ayağa kaldırıp dikmek demektir. Onun içindir ki:

"Namaz dinin direğidir"

buyurur Allah'ın Rasûlü. Öyleyse namazla dinimizin direğini dikmemiz emrediliyor bu âyet-i kerîmede. Yâni öyle bir namaz kılacağız ki; kıldığımız bu namaz hayatımıza hâkim olan bir namaz olacak. Değilse başka âyetlerden öğreniyoruz ki; hayata etkili olmayan, hayatı düzenleme konusunda varlığından söz edilemeyen bir namaz, Allah'ın istediği bir namaz değildir.

Meselâ; fakiri doyurmaya teşvik etmediği halde, yetimi itip, kakıp, azarladığı halde, randevusuna riâyet etmeyip sözünü yerine getirmediği halde, emanete hıyanet edip, namus ve iffetine sahip çıkmadığı halde, başkalarının namus ve iffetine uzandığı halde, haram yiyip içtiği halde, hâsılı hayatını âhiret inancına bina etmediği halde sadece din kurtarmak için kılınan bir namaz, namaz değildir. Yâni namaz dışındaki tüm hayatımızı da kapsayacak bir namaz isteniyor bizden.

Bir de namaz, ancak cemaatle ayağa kaldırılabilecek büyük bir direğe benzetilmiştir. Yâni namazın sosyal hayatı düzenleme fonksiyonu vardır. Toplumda namaz ayağa kaldırıldığı zaman dinî hayat ayağa kaldırılmış demektir. Meselâ bir ülkede oturan insanların her biri, tek tek namazlarını kılsalar bile namaz ikâme edilmiş sayılmaz. Namaz, toplum olarak ikâme edilmesi gereken bir ibâdettir.

يُقِيمُونَ الصَّلَاةَ

1- Ta'dil-i erkânına göre huşû ve huzû ile doğru dürüst namaz kılarlar onlar.

2- Namaz için mesai sarf ederler. Namaz ortamı hazırlarlar. Namazın önündeki engelleri kaldırmak, mü'minlerle namaz arasına dikilmiş tüm barikatları yok etmek için ciddi savaş verirler.

3- Namazla ilgili emr-i bil'marûf ve nehy-i ani'l münker yaparlar. Çevrelerine, çocuklarına namaz eğitimi verirler. Namaz kılmayan kimseleri uyarıp onlara da namaz kıldırabilmenin mücâdelesini verirler. Bunu kendilerine en büyük dert edinirler.

4- Namazı ayağa kaldırırlar, namaz ortamı hazırlarlar. Namazı hayat programının odak noktası haline getirirler. Hayat programının içine sıkıştırılmış bir namaz değil, ya da namaza yer bırakmayacak bir hayat programı değil, namaza göre ayarlanmış bir hayat programını gerçekleştirmenin uğraşısı içine girerler.

5- Namazla Allah'tan mesaj alarak namaz sonrası hayatı bu mesajla düzenlemeye çalışırlar. Namazı ne dediğini, ne okuduğunu anlayamayacak biçimde kuru bir hareketler manzumesi değil, Allah'-tan vahiy alma ameliyesi haline getirirler.

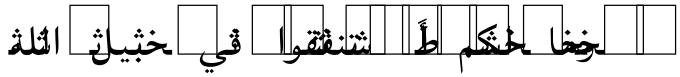
6- Namazlarını; namaz öncesi hayatlarının Allah'a tekmilini verme makamı bilirler. Namaz öncesi yapıp ettiklerinin raporunu sunmak ve namaz sonrası yapacaklarının taahhüdünde bulunmak üzere Rablerinin huzuruna çıkma makamı bilirler.

"Kendilerine verdiğimiz rızıktan Allah yolunda harcarlar onlar."

Muttaki olmanın ve bunun tabii sonucu olarak Kur'an'dan istifade edebilmenin dördüncü şartı da kişinin Kur'an'da Allah'ın istediği biçimde malını başkalarıyla paylaşmaya hazır olmasıdır. Allah'ın kendisine tahsis buyurduğundan onlar infak ederler, harcamada bulunurlar. Allah onlara ne tahsis buyurmuşsa ondan infak ederler. Bu âyette Rabbimiz mallarından, kazandıklarından, sahip olduklarından infak ederler demiyor da, bizim kendilerine verdiklerimizden diyor.

Demek ki bu mallar, mülkler, servetler, imkânlar, fırsatlar bizim değildir. Biz kazanmadık bunları, Allah verdi bize. Allah'ındır bunlar. Mal sahibi Allah'tır. Her şeyin sahibi O'dur. Malın, mülkün, rızkın, hayatın sahibi O'dur. Bir başka yerde:

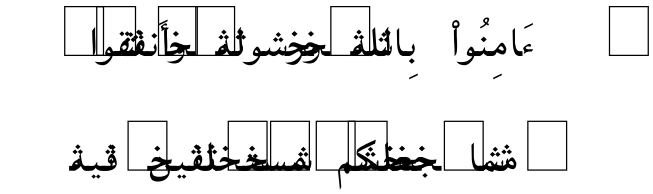

"Size ne oluyor ki Allah yolunda malları harcamıyorsunuz! Göklerin ve yerin mîrası zaten Allah'ın değil midir? Sonunda hepsi O'na kalmayacak mıdır?"
(Hadîd: 10)

Ne zannediyorsunuz yâni? Sonunda semavat ve arzın mîrası Allah'a kalmayacak mı? Şu cebinizdekiler, şu kasalarınızdakiler, şu koynunuzdakiler, hepsi Allah'a kalmayacak mı? Bilesiniz ki hepiniz gideceksiniz ve her şeyiniz Allah'a kalacaktır. Ne kadar akıl erdirici bir ifade değil mi? Yâni sizler tuttunuz, öptünüz, sarıldınız, vermediniz. Peki sonunda kime kalacak da bunlar? Allah'a kalacaksa sonunda niye vermiyorsunuz? Niye bunu anlamaya yanaşmıyorsunuz? diyor Rabbimiz.

Biraz ilerideki âyette de şöyle buyurulur:

"Allah'a ve peygamberine iman edin! Ve sizi halef kıldığı mallardan Allah yolunda harcayın!"
(Hadîd:7)

Allah'ın bizi halef kılması; birinin arkasından bir başkasının gelip sahip olması demektir. Bugün birinin cebindeki para, dün bir baş-

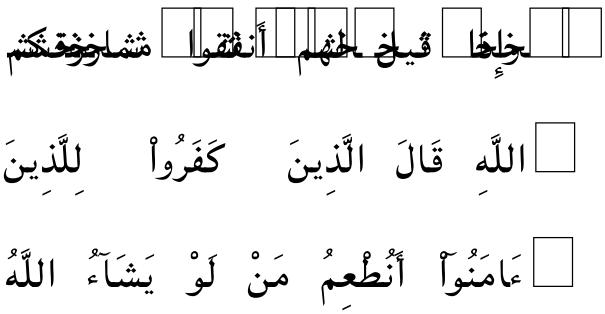
kasının cebindeydi. Bugün birinin tohum attığın tarlaya, dün bir başkası tohum atıyordu. Bugün birinin bindiği araba, dün bir başkasına aitti, yarın da bir başkasına ait olacaktır. Bugün size yağmur gönderen bulut dün başkalarına hizmet ediyordu. Bugün size süt veren inek dün başkalarına hizmet ediyordu.

Veya bir vakitler bu mülk Âd'ındı, sonra Semûd'un oldu, sonra Medyen'in, sonra Tubba'nın, sonra Emevi'nin, sonra Selçuklu'nun oldu, sonra Osmanlı'nın oldu, sonra dedenin babasının, sonra ananın kocasının oldu, sonra da sana intikal etti. Unutmayasın ki; sende de kalmayacak, yarın bir başkasının mülküne intikal edecek. Öyleyse infak et! Çünkü sende de kalmayacak diyor Rabbimiz.

İstesek de istemesek de, versek de vermesek de bilelim ki; bir gün ya o mallar bizi terk edecek, ya da biz onları terk etmek zorunda kalacağız. Ya bir iflasla, bir felâketle o mallar bizi terk edecek, ya da bir ölümle biz onları bırakıp gideceğiz. Bu iki seçenekten başka bir imkânımız yoktur.

Zaten bu inançta olmayan insanlar, Allah'ı mülkün sahibi bilmeyen, kendilerini mülke sahip zanneden insanlar zırnık bile veremezler. Böyle inananların, böyle düşünenlerin vermeye, verebilmeye asla güçleri yetmez. İsteseler de veremezler böyleleri. Ama mülkün sahibi Allah'tır, bu elimdekiler, bu cebimdekiler benim değildir, bunlar Allah'ındır, ben zaten Allah'ın olanı Allah yolunda, Allah'ın kullarına veriyorum! diyebilen kişi infak edebilecektir. Mülkün Allah'a ait olduğuna iman eden kişi verebilecektir.

Bakın Yâsîn sûresinde anlatılır:

أَطْعَمَهُ إِنْ أَنْتُمْ إِلَّا فِي ضَلَالٍ مُبِينٍ

"Onlara Allah'ın size verdiği rızıklardan infak edin dendiği zaman kâfirler mü'minlere derler ki, dilediği zaman Allah'ın doyuracağı kimseyi biz mi doyuracağız? Siz ancak açık bir şaşkınlık içindesiniz!

(Yâsîn: 47)

Allah bizden infak istiyor, olacak şey midir bu? Yâni Allah'ın doyurmaya güç yetirdiği halde doyurmadıklarını biz mi doyuracağız? dediler. Yâni Allah bu fakir kullarını doyurmaktan âciz de bizden onları doyurmamızı istiyor öyle mi? Yâni Allah fakir, biz zenginiz öyle mi? dediler. Kâfir mantığıdır bu. Aynen bunun gibi: Yâni Allah'ın öldürdüğü yenmiyor da bizim öldürdüğümüz, bizim kestiklerimiz mi yenecek? demişlerdi başka bir yerde. Hani vadesiyle, kendiliğinden ölen hayvanlar yenmiyor da, bizim kestiklerimiz yeniyor ya. Kâfirler öyle diyorlardı. Bu ne biçim iştir? Allah'ın öldürdüğü yenmiyor, bizim öldürdüklerimiz yeniyor. Kâfir mantığı, burada da öyle. Sanki kendi öldürdüklerini kendileri öldürdü de, Allah'ın öldürdükleri ayrıdır. Halbuki onların öldürdükleri, kestikleri de Allah'ın öldürdüğüdür, Allah'ın öldürdüğü de Allah'ın öldürdüğüdür. Veya sanki rızık kendilerinin! Sanki mal kendilerinin! Sanki Allah'ınkilerle kendilerininki farklı. Sanki kendi ellerindekiler kendilerinin de Allah'ın ayrıca malı mülkü var. Sanki kendi ellerindekiler, ceplerindekiler Allah'ın değil. Halbuki onların ellerindekiler de Allah'ın, Allah'ınkiler de Allah'ındır. Tüm mallar-mülkler Allah'ındır. İşte bunu anlayamayanlar, kendilerini mülkün sahibi bilenler zırnık bile veremezler.

Allah korusun da bugün müslümanlar maalesef sanki bu âyetlerden habersiz bir hayat programı yaşamaktadırlar. Rabbimiz bütün bu âyetleriyle bize infak yasasına bağlı bir hayat programı tarif ederken, ekonomik hayatımızı infaka dayalı olarak ayarlamamızı ısrarla öğütlerken maalesef müslümanlar tüm bu âyetleri diskalifiye edercesine kâra dayalı, kazanma esasına dayalı, daha fazla büyüme, daha fazla şişme esasına dayalı bir hayat programı gerçekleştirmenin hesabı içine düşmektedirler.

Gerçekten hangi vahiy biriminin, hangi âyet grubunun, hangi peygamber modelinin müslümanlara bu hayat felsefesini empoze ettiğini anlamak mümkün değildir. Bakıyoruz bugün, hemen hemen müslümanların hepsi, hacısı; hocası da dahil olmak üzere geceli gündüzlü daha fazla kazanmak, daha fazla büyümek, daha büyük ekonomik güce erişmenin hesabı içinde çırpınmaktadırlar.

İşin garibi ve anlaşılmaz yönü de müslümanlar bunu din adına yaptıklarını söyleyebilmektedirler. Efendim müslüman zengin olmalıdır. Bugün bizlerin zengin olma hedefimiz, büyüme isteğimiz, daha fazla ekonomik güce ulaşma programımız daha iyi, daha faziletli müslüman olmak içindir. Daha müslümanca bir hayata ulaşmak içindir. Zenginleşirsek daha iyi müslüman olacağımıza inancımızdan ötürü bunu yapıyoruz diyerek Allah'a akıl vermeye, Allah'a yol göstermeye çalışıyorlar. Ya Rabbi biz bunu münâsip gördük, iyi bir müslü-manlık için, herhalde sen de bundan başka bir şey demezsin! demeye çalışıyorlar.

Halbuki; Allah indirdiği âyetlerin hiçbirinde, kitabının hiçbir yerinde: Ey müslümanlar! Aman ha! Ne yapın yapın, daha fazla zengin olmaya çalışın! Bütün gücünüzü, bütün kafanızı, bütün kalbinizi, bütün imkânlarınızı, bütün mesainizi, bütün zamanlarınızı mal mülk toplamaya harcayın! Fark etmez, ben zaten lüks olsun diye indirdim kitabımı, onu tanımasanız da olur! Laf olsun diye gönderdim Peygamberi, onunla diyalog kurmasanız da olur. Siz bırakın şimdi bunları da aman para kazanmaya bakın! Zira zenginler benim katımda daha üstündür! diye bir âyet indirmedi Allah. Ben, bugüne kadar Kur'an'ın hiçbir yerinde böyle bir âyet görmedim. Yok ki böyle bir emir. O zaman Müslümanların kendilerine böyle bir yolu, böyle bir hayat programını, böyle bir hedefi nasıl çizdiklerini anlamak mümkün değildir.

İşin bir başka garip yönü de bugün müslümanlar, "Allah için kazanıyoruz" dedikleri halde kazandıklarını Allah için değil de, hep kendileri için harcıyorlar. Atlarını, arabalarını daha lüks hale getirmek için, ev eşyalarını değiştirmek için, kılık kıyafetlerini değiştirmek için, yeme içmelerini farklılaştırmak için, sofralarını zenginleştirmek için harcıyorlar.

Ey müslümanlar! Şunu hiçbir zaman hatırınızdan çıkarmayın ki, Allah'ın kitabını tanımaya, Allah'ın âyetleriyle bilgilenmeye, Peygamberinin sünnetiyle diyalog kurmaya zamanınız kalmayacak bir biçimde, güya Allah'ın rızasını kazanmaya matuf olarak kazandığınız mallar, topladığınız mülkler, bilelim ki; bizi Allah yolundan uzaklaştırmadan başka bir şeye yaramıyor. O halde tez elden aklımızı başımıza almak zorundayız. Kimilerimizin şu ana kadar kazandıkları çoluk çocuğumuza, yedi sülâlemize yetecek kadar çoktur. Rızık peşinde değil köşe dönme peşindeyiz. Başımızı döndüren bu uğraş içinde Allah'ın kitabını tanımaya, Resûlünün sünnetiyle beraber olmaya zamanımız da kalmıyor.

Gelin öyleyse buna bir sınır getirip, biraz da Allah'ın âyetleri ne diyor? Bakara neden söz ediyor? Allah'ın kitabı bizden nasıl bir hayat istiyor? Nasıl bir amel istiyor? Nasıl bir iman istiyor? Peygamber ne diyor? Bize nasıl bir hayat programı gösteriyor? Biraz da bunları öğrenecek zamanımız olsun. Bu âyetlere de iman imkânımız olsun. Neredeyse ekonomik insan olup çıktık Allah korusun. Paradan başka, ekonomiden başka, ekonomik büyümeden başka hiçbir şey düşünmeyen ekonomik insan olup çıktık. Hakkımız yok buna. Bunun için gelmedik bu dünyaya. Allah bizi bunun için yaratmadı.

Evet, infaka dayalı bir hayat mü'minin hedefi olacak. Efendim ben Kur'an'ı bilmiyorum; binaenaleyh gayba inanamam! Ben hoca değilim, namaz kılamam! diyemeyeceğimiz gibi, benim fazla malım yok, ben infak edemem de diyemeyiz.

Zira infakta belli bir ölçü yoktur. Şu kadar olacaktı, bu kadar olmayacaktı diye bir ölçü yoktur infakta. Hattâ bakın Rasulullah Efendimizin bir hadislerinden öğreniyoruz ki:

"İnfak edecek hiçbir şeyi olmayıp da malını Allah yolunda infak eden kişiye imrenip: "Benim de olsaydı; ben de onun yaptığını yapardım!" diyen kişi sevapta diğerine müsavidir."

Bir müslümanın malı var ve onu kendisine veren Allah hatırına ihtiyaç içinde kıvranan kardeşlerine infak ediyor. Bir başka müslüman

da elinde, avucunda verebilecek bir şeyi olmadığı için üzülüyor ve şöyle diyor: "Eğer Rabbim, o kardeşime verdiği gibi bana da vermiş olsaydı, elbette ben de aynen o kardeşimin yaptığı gibi bol bol infak ederdim" İşte bu iki kişi sevapta birbirine eşittir, diyor Allah'ın Rasûlü.

Kimi müfessirler âyetin tefsiriyle alâkalı olarak diyorlar ki:

"Verdiğimiz ilimden onlar da başkalarına öğretirler, infak ederler"

Şeklinde anlamaya çalışmışlardır. Öyleyse infak etmek için sadece mal mülk sahibi olmak gerekmeyecektir. Birine bir âyet anlatmanız infaktır. Yâni şu anda ben infak ediyorum demektir. Birinin hayvanına yükünü kaldırmasına yardım etmeniz, birine yol gösterivermeniz, emr-i bil'maruf yapmanız, gördüğünüz bir kötülüğü men etmeniz bu anlamda infaktır. Hasta ziyaretine gitmeniz infaktır. Bir müslüman kardeşinizin yüzüne gülüvermeniz infaktır.

"Verdiğimiz rızıklardan infak ederler" diyor Allah. Öyleyse rızık olarak ne vermişse Allah onu infak edeceğiz. İlim mi verdi Allah, rızık olarak? Akıl mı verdi? Sıhhat mı verdi? Basîret, zekâ mı verdi? El mi verdi? Dil mi verdi? Boş zaman mı verdi? Bunları infak edeceğiz. Meselâ hayat da bir rızıktır. Onu dünyaya verdiğimiz kadar, para kazanmaya verdiğimiz kadar biraz da Bakara'ya vermek ve infakta bulunmak zorunda değil miyiz? Aklı hep mühendisliğe vereceğimize biraz da Âl-i İmrân'a vermeli değil miyiz? Boş zamanlarımızı hep para kazanmanın peşinde kullanacağımıza biraz da vahyi tanımaya ayırmalı değil miyiz? İnfak budur işte. Sahip olduğumuz her şeyi, her türlü imkânı Allah yolunda seferber etmektir infak. Tüm hayatı Allah için yaşamaktır.

Ama, genel mânâsıyla bizzat malın verilmesidir infak. Biz de inşallah bugünden sonra Allah'ın bize verdiklerinden mutlaka infak

edelim. Güç olarak, ilim olarak, imkân olarak, zaman olarak infak edelim. Bugünden önce yapıyor idiyseniz zaten yaptınız. Çünkü sahabe namaz kılıyordu da Allah, bir daha namaz kılın! dedi. Veya iman ediyorlardı da Allah, bir daha iman edin! dedi. Bu emirler karşısında sahabe şöyle demedi: Kılıyoruz ya Rabbi, hayrola! Biz zaten iman ediyorken bu iman emri de nereden çıktı? filan demediler. Bugünden öncenizi bilmem gerekmez, ama bugünden sonra Allah'ın size verdiklerinden mutlaka infak edin!

İnfakta ölçü, ileride Bakara sûresinin bir başka âyetinde gelecek:

"Derler ki neyi harcayalım? Neyi infak edelim? De ki ihtiyaçtan fazlasını."

(Bakara 219)

Şunu çok iyi bilmek zorundayız ki; malı imtihan olarak bize veren Allah, onun iktisap ve sarf yollarını da bize göstermiştir. Nereden kazanacağız ve nerelerde harcayacağız? Bunu da göstermiştir Allah. Bunu bizim keyfimize bırakmamıştır yâni. Öyleyse kendi kendimize ihtiyaç kapıları açmamalıyız. İhtiyacın tespitinde Rasulullah ve sahabenin yaşantısını dikkate almak zorundayız. Bu konuda Rasulullah çok hoş bir örnek verir:

"Yarım hurmayla da olsa kendini cehennemden korumaya çalış "

Yarım hurma, ne kadar da az değil mi? Ama ne kadar da çok ki, cehennemden kurtarıyor. Ne kadar az, ama ne kadar çok. Meselâ on ton hurması var adamın, bir tonunu veremiyor, ne kadar fukara. Ama berikinin bir tek hurması var ve yarısını bölüp birine verebiliyor, ne kadar zengin değil mi? Yâni demek istiyorum ki, çoğalsın da öyle verelim, zenginleşelim de ondan sonra verelim diye beklemeyelim sakın, çünkü çoğaldıkça zorlanıyoruz. On ton da bir tonu vereni pek göremiyoruz ama, iki tane olup da birini vereni çok görüyoruz yâni. Yüz

milyarda on milyarı vereni pek göremiyoruz, ama yüz milyonda bir milyonu vereni çok görüyoruz.

Bir de her zaman söylediğimiz gibi İslâm'da determinizm anlayışı yoktur. Yâni bin lira infak eden bin liralık sevap kazanır, bir milyar lira veren de bir milyarlık sevap kazanır diye bir şey yoktur İslâm'da. Meselâ düşünün ki bir adamın bir çuval hurması var, bir başka adamın da bir tek hurması var. Bir çuval hurması olan adam yüz hurmayı çıkarıp fakirlere veriyor, bir tek hurması olan da bölüp onun yarısını bir kardeşine infak ediyor. Şimdi hangisi üstündür bunların? Yarım hurma veren değil mi? Neden? Çünkü birinin bir çuval hurması vardı, bunlardan yüz tanesini infak etti, geri kalan hurmaları kendisine kaldı, ama berikisinin bir tek hurması vardı, bölüp onun yarısını infak etti. Ona ihtiyacı varken, kendisine ancak yetebilecekken yarısını veren bu ikinci kişi ötekisinden daha üstündür.

Evet, unutmayalım ki infakta azlık çokluk değil, oran önemlidir. Bir milyon lirası olup da onun beş yüz binini infak eden bir müslümanın ulaştığı sevaba ulaşabilmesi için, bir trilyonu olan mü'minin beş yüz milyarı infak etmesi gerekmektedir. Bakın buna delilim şu hadistir:

Hz Ali efendimizin rivayet ettikleri bir hadislerinde Allah'ın Resûlü bu hususu şöyle anlatır:

"Resulullaha üç grup geldi. Onlardan biri: "Benim yüz dinarım vardı, onunu tasadduk ettim" dedi. Öbürü: "Benim on dinarım vardı, birini tasadduk ettim" dedi. Diğeri de: "Benim benim tek bir dinarım vardı, onun on da birini tasadduk ettim" dedi. Bunun üzerine peygamber aleyhisselâm şöyle buyurdu: "Hepiniz sevapta eşitsiniz. Çünkü her bireriniz malının onda birini sadaka olarak vermiştir."

Öyleyse evinize götürdüklerinizden başkalarının evlerine de gitmesini sağlayın! Giydiğinizden başkalarının da giymesini, yediğinizden başkalarının da yemesini sağlayın! Paylaşmadan yana olun. Başka kardeşlerinizi de düşünmeden yana olun! Yâni yaşama stan-

dardınıza birilerinin de çıkmasını sağlayın! Kardeşlerinizin yaşam standartlarını kendinizinkine doğru yükseltmeden yana olurken, kendinizinkini de onlarınkine doğru alçaltmadan yana olun, eğer muttaki olmak istiyorsanız.

Takvalılara, kitapla yol bulacak olanlara, yollarını kitapla bulmak isteyenlere bakın Allah şöyle bir yol gösteriyor. Veya bir başka ifadeyle muttakilerin bir başka özelliklerini de şöyle anlatıyor Rabbimiz:

وَٱلَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِمَآ أُنزِلَ

إِلَيْكَ وَمَآ أُنزِلَ مِنْ قَبْلِكَ

4:"Onlar sana indirilen kitaba da senden önce indirilenlere de inanırlar."

Evet, o muttaki mü'minler Allah'ın Peygambere indirdiklerine inanırlar. Bir de öncekilere indirilenlere inanırlar. Allah Peygamberimize ne indirmiş? Kur'an'ı indirmiş. Ondan öncekilere ne indirilmiş? -Biraz sonra söyleyeceğim inşallah- öteki kitaplar indirilmiş.

Dikkat ederseniz burada Kur'an'a imanla öteki kitaplara iman ayrı ayrı zikredilmiştir. Öyleyse Kur'an'a imanla öteki kitaplara iman ayrı ayrı olacaktır. Yâni bizim Kur'an'a imanımızla öteki kitaplara imanımız ayrı olacaktır. Kişinin Kur'an'a imanı aynı zamanda onunla amel ederek onu pratikte uygulamaya imandır. Ben Kur'an'a inandım diyen kişi, onunla amel etmem, onu pratik hayatımda uygulamam gerektiğine inandım demektedir. Fakat öteki kitaplara iman böyle değildir. Önceki kitaplara imanımız onlarla amel etmek üzere, onları pratikte uygulamak üzere değildir. Önceki kitaplara iman sadece Rabbimizin Hz. Adem'den bu yana insanlığı kesinlikle vahiysiz bırakmamış olduğuna imandır.

Bu imanla biz şunu ortaya koyuyoruz ki; ilk insan ve ilk peygamber Hz. Adem Aleyhisselâm ile son peygamber Hz. Muhammed Aleyhisselâm arasındaki tüm peygamberlere Allah vahiy göndermiştir. Allah, yeryüzü insanlığını vahiysiz bırakmamıştır. Tarihin her devrinde

o günkü insanların ihtiyacı kadar bilgiyi Allah mutlaka peygamberleri vasıtasıyla toplumlarına ulaştırmıştır. İşte önceki kitaplara iman demek, buna iman demektir. Yâni kitaplara iman demek vahye iman demektir. Bir başka deyişle Allah'ın insan hayatına karıştığına iman demektir. Biz inanıyoruz ki, Rabbimiz bütün peygamberlere vahiy indirmiş, peygamberlerini ve toplumlarını kendi bilgisiyle bilgilendirmiş, kitaplar göndermiştir. Kullarını vahiysiz, programsız, yolsuz, yordamsız bırakmamıştır.

Burada indirilenlerin ayrı ayrı zikredildiğine bakılırsa, Kur'an'a ve diğer kitaplara ayrı ayrı iki iman modeli çıkacaktır karşımıza. Yâni müslümanın Kur'an'a imanı ile diğer kitaplara imanı farklı olacaktır.

Meselâ şöyle bir iman caizdir: Allah Hz. Mûsâ'ya Tevrat diye bir kitap göndermiştir, ben bu kitaba inanıyorum, gönderildiği şekliyle içindekiler haktır, ama bilmiyorum, orijinali bana kadar ulaşmamıştır demek doğru bir iman modelidir.

Veya Allah Hz. İsa'ya İncil diye bir kitap göndermiştir, gönderildiği şekliyle içindekiler haktır ama bilmiyorum, haberim yoktur, çünkü bozulmamış şekliyle bana kadar ulaşmamıştır demek de doğru bir iman modelidir. Bir Mü'minin imanıdır bu, Allah'ın kabul ettiği bir imandır, doğru bir imandır.

Ama şöyle bir iman doğru bir iman değildir: Allah Muhammed'e Aleyhisselâm Kur'an diye bir kitap göndermiştir, içindekiler haktır, ama bilmiyorum, haberim yoktur; çünkü bozulmamış şekliyle bana kadar ulaşmamıştır dedi mi bir insan, bu sefer yanlıştır bu iman. Böyle bir iman Allah'ın kabul etmeyeceği bir imandır. Bakın şimdi müslümanların imanlarına, birinci tür bir iman mı? Yoksa ikinci tür bir iman mı? Allah korusun da Kur'an'a iman ederlerken Tevrat'a, ya da İncil'e iman ediyor gibi mi iman ediyorlar? Öyle gibi değil mi? Kitaplarına inandıklarını söyleyen Müslümanlar sanki bilmedikleri, tanımadıkları, hayatlarını onunla düzenleme derdi taşımadıkları bir kitaba iman ediyorlar. Sanki Kur'an'a değil de Tevrat yahut İncil'e inanıyorlar ki, bu iman Allah'ın kabul edeceği bir iman değildir.

Eğer bugün müslümanlar Tevrat'a veya İncil'e inanır gibi Kur'an'a inanıyorlarsa, Tevrat'a inananlar gibi, İncil'e inananlar gibi: "De-

mişlerdi, diyorlardı, galiba öyle diyorlardı önderlerimiz" şeklinde Hahamlar ve Papazlar aracılığıyla kitaplarıyla diyalog kuran hıristiyan ve yahudiler gibi Kur'an'la bozuk düzen bir diyalog kurmuşlarsa bu baştan bâtıl olacaktır elbette.

Böyle "gıyl ü gaale" dayanan bir iman Allah'ın kabul edeceği bir iman değildir. Allah'ın Rasûlü bir hadislerinde Allah'ın gıyl ü gali yasak kıldığını söylüyordu.

"Şüphesiz ki Allah gıyl u gali haram kılmıştır."

Gıyle; "denildi," gale de "dedi" demektir. Yâni bu konuda şöyle denilmiş, böyle denilmiş, falan şöyle demiş, filan da böyle demiş şeklinde dedi ve denildilere dini havale etmek haramdır, caiz değildir. Peki nasıl olacak? Allah dedi, Peygamber dedi ve ben de inandım. Allah ve Peygamber dedi, ben de öylece inandım ve amele dönüştürdüm demek gerekir. Yâni ben bunu Allah'ın kitabında gördüm, peygamberin sünnetinde buldum, onun için yapıyorum demek gerekir. Yâni hem imanımızı, hem de amellerimizi Allah'ın kitabına ve Resûlünün sünnetine dayandırmak zorundayız. İman ve amelde hareket noktamız birilerinden duyduklarımız değil, kitap ve sünnet olmalıdır. Din bu yahu! Başka şeye benzemez ki! Oradan buradan devşirme bir din olur mu? Bu dinin temel kaynakları kitap ve sünnettir.

İşte Kur'an'ın istediği iman budur bizden. Yâni Kur'an'a iman budur. Allah ne dedi? Allah ne istedi? Bizzat Allah'la diyalog kurarak, Allah'ın kitabıyla ilgi kurarak, ama bunu da salt aklımızla anladığımız biçimde değil de Peygamberin örneklediği biçimde anlayarak tabii. Çünkü Allah öyle diyor. Kitabında bizden ne istemişse, ne tür bir emirde bulunmuşsa hep şekilde görüldüğü gibi! diyor ya Allah. Peygamberimin yaptığı gibi diyor ya, işte biz de Peygamberler örneğiyle Allah'ın istediği biçimde Kur'an'a inanacak ve bu imanımızı imtihan olunduğumuzdan dolayı amele dönüştürme çabası içine gireceğiz inşallah. İşte o zaman takvalı oluruz. İşte o zaman Kur'an'la beraber olur, Kur'an'la yol bulanlardan oluruz Allah'ın izniyle.

Evet demek ki muttaki olanlar Allah'ın Resûlüne indirilen Kur'an'a inanırlar bir, bir de önceki peygamberlere indirilen kitaplara ina-

nırlar. Ayrıca önceki peygamberlere farklı olarak bir de sahifeler indirmiştir Rabbimiz. Vahyin farklı bir biçimde insanlara sunulması da böylece gerçekleştirilmiştir.

Yâni gayba inanmayıp kendilerini biyolojik bir hayvan zanneden zavallıların iddia ettikleri gibi insanlık tarihi öyle karanlık değil, vahiyle başlayan bir tarihtir. Önce Adem'e Aleyhisselâm, sonra onun çocuklarından İdris'e Aleyhisselâm ve onun oğlu Şit'e Aleyhisselâm ve İbrahim'e Aleyhisselâm sahifeler verildi. Bir de Mûsâ'ya Aleyhisselâm Tevrat verilmeden önce sahifeler verildi. Böylece bizler Peygamberlere sahifeler verilerek kendilerine vahiy ulaştırıldığına da inanıyoruz. İnsanlık tarihinin birinci çağı diyebileceğimiz sahifeler döneminin sona ermesiyle ikinci çağı diye bilinen kitaplar dönemi başlıyor. Hz. Mûsâ'ya Aleyhisselâm Tevrat, Dâvûd'a Aleyhisselâm Zebur, İsa'ya Aleyhisselâm İncil ve Muhammed'e Aleyhisselâm Kur'an indirilmiştir. Biz, bu kitapların hepsine iman ediyoruz.

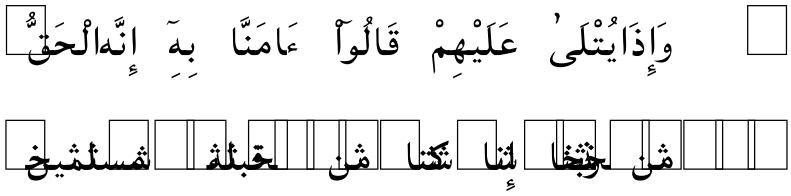
Burada dikkatimi çeken bir hususu arzedeyim inşallah: Bakara sûresinin üçüncü âyetinde Rabbimiz:

الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِالْغَيْبِ

Buyurarak mü'minlerin gayba inandıklarını, gayb haberlerini ihtiva eden Allah'ın kitaplarına inandıklarını söylemişti. Peki acaba burada bir daha bundan söz etmesini nasıl anlayacağız? Orada kısaca söylemiştim. O birinci âyet kitap konusunda icmalî imanı anlatır, yâni toptan bir imanı anlatır, bu ikinci âyet ise tafsilî imanı anlatır.

Yâni kişi müslüman olduğu dönem ben bu kitaba inanıyorum dedi. Ben bu kitabın içinde ne var ne yok hepsine inanıyorum dedi ve böylece icmalî bir imanla müslüman oldu. Zaten buna inanmayan kişiye müslüman denmez. Sonra da bu ikinci âyetin anlattığına göre icmalen inandığı bu kitabın içindekileri tek tek tanıyarak tafsîlî bir imanla buna iman ediyor. İşte bu ikisinin ayrı ayrı gelişini böyle anlamaya çalışıyoruz. Allah bizden böyle kitabın içindekileri tek tek tanıyarak tafsîlî bir iman da istiyor yâni.

Bu konuyu Kur'an'da başka bir âyet-i kerîmede daha açık görüyoruz: Kasas sûresinde Rabbimiz şöyle buyurur:

"Onlara Kur'an okunduğu zaman: "Ona iman ettik! Çünkü o Rabbimizden gelmiş haktır. Esasen biz daha önce de müslüman idik derler."

(Kasas: 53)

Gerçi bu âyet daha önce kendi kitaplarına inanırken son kitap Kur'an gelince ona da inandıklarını söyleyen ehl-i kitabı anlatır, ama bu mânâda bizler de ehl-i kitabız. Bizler de kitap ehliyiz. Meselâ soralım bir müslümânâ: "Sen kitap ehli misin? Kitaplı mısın?" diye: "Evet" der müslüman. Kitapsız filan desen kesinlikle kabul etmez bunu. Ama dönüp bu sefer de; "Peki kardeş ne var kitabında? Tanıyor musun kitabını? Bakara neden bahseder? Âl-i İmrân ne anlatır? Nisâ ne ister? En'âm nereye götürür?" diye sorsanız, hattâ hıristiyanınki kadar kitabından da habersiz gariban. Bakın âyet-i kerîmede:

"Daha önce"

Yâni bu kitabı elime almadan önce, bu kitabımla tanışmadan önce, Allah'ın gerçek arzularını duymadan, bilmeden önce de:

"Biz buna inanıyorduk"

Yâni, daha önce de onlar buna inanıyordular. Ben tekfirci gruptan değilim. O yüzden de bu insanları kâfir kabul etmiyorum. Yâni bu insanlar gariban müslümanlar. Ve de müslümanlıklarının İslâm'la

da ilgisi yok. Pek çokları öyledir. Aslında nice uyduruk, kitabî olmayan şeyler var dinlerinde. Ama ne yapsın saf ve samimi kendisine resmi ideolojinin veya dinden habersiz dindarların din diye yutturdukları şeylere inanmış, kanmış adam. Ama mâzeretsiz değil, suçsuz da değil. Lâkin adamı kâfir yapmanın da anlamı yoktur yâni.

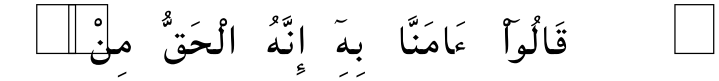
Pekiyi ne zaman kâfir diyelim ona? Yatmayalım, uyumayalım, gerçek dini ulaştıralım ona, dinini başkalarından değil de kitap ve sünnetten, Allah ve Resûlünden öğrenmesi gerektiğini anlatalım ona. Anlatmakla da kalmayalım bunu nasıl becereceğini de, buna nasıl ulaşabileceğini de öğretelim ona. Sonra da bu adam buna rağmen: Yok arkadaş, benim böyle şeylerle ilgim alâkam yoktur derse, o zaman da kâfir olacaksa olsun, ne yapalım. Ben demem bunu ona. Zira benim öyle bir derdim yok. Çünkü eğer Allah, bana böyle bir nüfus sayımcılığı görevi verseydi, o zaman düşünürdüm bunu. Benim şöyle bir derdim var: Bunlar benim müşterilerimdir. Ben bunu bilirim ötekisini bilmiyorum şimdi.

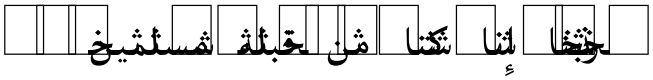
Ama şurası bir gerçek ki; Türkiye'de böyle yeni bir müslüman tip oluştu. Başı kapalı, ama baldırı açık. Meselâ namaza karışan; ama hukuka karışmayan bir Allah inancı. Ya da kıyafete karışmayan; ama oruca karışan bir Allah inancı. Abdestte söz sahibi; ama mîrasta söz sahibi olmayan bir Allah inancı. Resmî ideolojinin insanlara sunduğu din programı böyle bir inancı empoze ediyor.

O zaman şöyle diyelim: Din dediğimiz ve inandığımız şey eğer Allah'ın diniyse, yâni Allah'ın kitabına dayanan bir dinse; o dinde söz sahibi Allah'tır. Ona sonradan birilerinin ilave yapması ya da çıkarmada bulunması, o dini bozmayacaktır. O, gerçek dine mutabakatı kadar bu yeni dinler ya tamamen şirktir, ya küfürdür, ya da günahkâr bir dindir. Yâni bu yeni türetilen dinlerin bu gerçek dinle mukayesesini ölçtüğümüz zaman eğer kişiyi dinden çıkaracak bozuklukları varsa tamam onu dinsiz sayıyoruz, ama kişiyi günahkâr seviyede tutabilecek kadar bozukluklar varsa o zaman onlar gariban müslümanlardır diyoruz. Onlar da benim müşterilerimdir diyorum. Âyete bir daha dönüyorum. Ne diyorlardı?

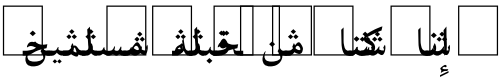

Kendilerine Kur'an okununca, Kur'an duyurulunca:

Diyorlar ki, inandık, biz buna daha önceden de inanıyorduk. Biz buna önceden de teslimdik. O Rabbimizden bir haktır, hakikattir diyorlar.

Biz buna daha önceden de teslimdik. Önceden de biz bunun müslümanıydık derler.

Az evvel dediğim gibi iki mânâsı var tabii bunun.

1- Ya adam önceden Tevrat'a, İncil'e inanıyorken Muhammed'in Aleyhisselâm geleceğine, Kur'an'ın geleceğine de inanıyordu. Yâni o zaman da müslümandı bu adam. Muhammed'e müslüman değil ama. Ya neye? Allah'ın Hz. Adem'den bu yana gönderdiği din olan İslâm'a inanıyordu. Öyleyse şöyle diyebiliriz: ***"Biz zaten Allah'ın hayata karışmasına inanıyorduk"*** diyorlar. Zaten kitaba imanın mânâsı da budur. Kitaba iman demek, Allah'ın insan hayatına karışmasına iman demektir. Kitaba iman, Allah'ın gönderdiği kitapla hayatı düzenlemeye iman demektir. Kitaba iman demek; kitap kaynaklı bir hayat yaşamaya iman demektir. İşte bakın diyorlar ki; biz, bize Allah'ın kitap göndermesine ve bu kitapla hayatımızı düzenlediğine inanıyorduk, şimdi de aynı Allah'tan gönderilen bu son kitaba da inanıyoruz demektedirler.

2- Ya da bunun mânâsını biz kendimiz açısından anlamaya çalışırsak, o zaman şöyle diyeceğiz: Biz zaten Allah'ın kitabına icma-

len, toptan inanmıştık, inanıyorduk, ama kendi hayatımızı yaşarken hayatımızın Allah'ın âyetleriyle çatışması halinde, Allah'ın dediklerinin doğruluğunu baştan zaten kabul ediyorduk demek olacaktır mânâ. Biraz bozuk mu oldu cümle? Bir daha söyleyeyim düzgünce inşallah. Yâni biz Allah'ın kitap göndererek hayatımıza karıştığına inanıyorduk. Ve yine şuna da inanıyorduk ki, kitaptan habersiz yaşadığımız hayatla kitabın gösterdiği hayat çatıştığı zaman, kitabın dedikleri kesin doğru, öteki yaptıklarımız da kesin yanlıştır. Biz baştan buna iman ediyorduk.

Meselâ şu anda yaşadığımız bir hayatımız var. Yaşanan bu hayatın adına din denir. Ve biz din diye, müslümanlık budur diye, bu hayatı yaşarken bu arada Allah'ın kitabını, bizim din kitabımızı, hayat kitabımızı da öğrenmeye devam ediyoruz. Kitabı öğrenmeye devam ederken de peşinen şunu kabul ediyoruz, şunu diyoruz: Eğer kitabımızdan yarın öğreneceğimiz bir âyet bizim bugünkü dinimize, yâni bugünkü yaşadığımız hayatımıza ters gelecek olursa biz, bugünden o âyetin dediğinin doğruluğunu kabul ediyoruz. Yeni öğrendiğimiz bir din eğer dünkü dinimizle çatışırsa biz, bugünden yeni dinin doğruluğunu kabul ediyoruz diyoruz.

Meselâ şu anda Bakara öğreniyoruz. Bundan sonra inşallah Âl-i İmrân okuyacağız. Ama farz edin ki, Âl-i İmrân bizim hayatımızın filan bölümünün düzenlemesini şöyle anlatacaktır da, ama biz henüz Âl-i İmrân'ı bilmediğimiz için hayatımızın o bölümünü kendimize göre atadan, babadan öğrendiğimiz gibi düzenlemeye devam ediyoruz. Lâkin Âl-i İmrân'ı öğrenince, eğer bu sûre bugünkü yaptıklarımızın yanlış olduğunu söylerse, biz, bugünden sûrenin dediklerinin doğru, yaptıklarımızın ise yanlış olduğunu kabul ediyoruz diyoruz. Meselâ namazlarımızı bazen böyle öğrendikçe düzelttik değil mi? Önceden öyle öğrenmiştik, meğer yanılışmışız dediğimiz çok olmuştur değil mi? İşte bu âyet bana böyle bir iman modeli anlattı.

Yâni ben, Kur'an'da ne var ne yok, baştan inanıyordum, icmalen inanıyordum, ama şimdi toptan inandığım kitabımın âyetlerini tek tek, birim birim tanıdıkça zaten inandığım âyetlere bu defa tafsîlen inanıyorum.

Bir de kitaba ve kitaplara imanın, bizim hayatımıza yansımasını şöylece özetleyerek bir daha ifade edelim inşallah:

1- Kitaba iman; evvela bize şunu hatırlatacaktır, ya da kitaba iman sayesinde biz şunu kazanmış olacağız: İnsanlık tarihinin hiçbir dönemi kitapsız, sahifesiz ve vahiysiz kalmamıştır. Peygambersiz, vahiysiz ve kitapsız hiçbir dönem düşünmek mümkün değildir. Bir başka deyişle insanlık sürekli Cenab-ı Hakkın ortak bir rahmetine, ortak bir nîmetine lâyık olagelmiştir. Rahmeti bol olan Rabbimiz, insanların bu vahye lâyık mı, değil mi olduklarına bakmadan, bu nîmete ehil mi, değil mi olduklarını hiç hesaba katmadan, her dönem insan topluluklarına mutlaka peygamber göndermiştir. Ve onlara, bu peygamberleri vasıtasıyla kitabını, mesajını, vahyini, muhtaç oldukları hak bilgisini ulaştırmıştır.

Ama bu insanlar, kendilerine gönderilen bu peygamberleri ve onların getirdikleri mesajı kabullenmişler veya reddetmişler, bu ayrı problemdir. Şimdi o konuya giremeyiz. Rabbimizin büyük lütfu böylece gerçekleşmiştir.

Şimdi düşünmemiz lâzım: Acaba Rabbimiz bize böyle bir lütufta bulunmamış olsaydı, bize kulluğumuzu anlatan böyle bir kitap göndermemiş ve de ne yapın yapın beni bulun! Beni bilin! Ve beni razı edecek kulluklar yapın! buyurmuş olsaydı, ne yapardık? Ne ederdik? sorusunun cevabını bulabilirsek, o zaman Rabbimizin bize ulaştırdığı bu mesajın, bu kitabın değerini anlayabiliriz.

2- Kitaplara imanın bize yansıyan ikinci bir yönü de şudur:

Kitaplara iman sayesinde şunu da anlıyoruz ki; bizler yeryüzünün son peygamberiyle birlikte, onun zuhuruyla ortaya çıkmış yeni, türedi bir ümmet değiliz. Müslümanlar olarak, son ümmet olarak bizler insanlığın Hz. Adem'le başlayan ilk başlangıcından itibaren tarih sahnesinde boy göstermiş, kıyamete kadar da varlığı devam edecek olan şerefli bir toplumuz. Kıyamete kadar hiçbir güç ve kuvvetin ortadan kaldırmaya muktedir olamayacağı bir millet, bir ümmet olarak varlığımız devam edecektir.

İşte biz, kitaplara iman sayesinde böyle köklü bir millet olma şuurunu elde ediyoruz. Ama yanı başımızda İblisle başlayan ve onun yolunu takip eden bir kâfir grubu da olacaktır. İblis yolunun yolcusu olan bu kâfir grup bu ümmetin bozulmaya başladığı andan itibaren ta-

rih sahnesinde boy göstermiş bir gruptur. İlk dönem biliyoruz ki insanlar hep müslümandı. Hz Nuh Aleyhisselâm dönemine kadar yeryüzünde tevhid egemendi. Küfür ve şirkten eser yoktu. Ama yeryüzünde sapma başladığı andan itibaren yeryüzünde küfür ve şirk açığa çıktı. İşte sapmayla birlikte ortaya çıkan bu kâfir grup müslümanlarla at başı olarak kıyamete kadar devam edecektir.

Öyleyse ilk peygamber, ilk insandır. Ya da ilk insan, ilk peygamberdir. Bu böyle olunca bizler sonradan ortaya çıkmış bir dinin müntesipleri değiliz. Aksine tarih sahnesinde insanlığın boy gösterdiği ilk günden itibaren var olan köklü bir dinin, köklü bir sistemin müntesipleriyiz biz.

Ve yine biliyor ve inanıyoruz ki; dinimizin varlığı kıyamete kadar devam edecek, ondan sonra mahşerde de yine bu dinin yasaları geçerli olacak, yâni orada da insanlık bu kitapla, bu dinle yargılanacak, hesapta da, mîzanda da bu din, bu kitap söz sahibi olacak ve nihâyet cennete de cehenneme de gidişte kıstas yine bu dinin yasaları olacaktır.

İşte kitaplara iman, bize bu yüceliği sağlamaktadır. Aslında Hz. Adem'e indirilen vahiyle son peygambere indirilen vahiy aynıdır. Ama önceki kitapların pratikte uygulanırlılığı şu anda elimizde orijinal nüshâlârı olmadığı için mümkün değildir diyoruz. Başka bir deyişle zaten onların uygulanmasını elimizdeki son kitap bize bildirdiği için onlara ihtiyacımız da yoktur diyeceğiz. Onların içinde Allah'tan gelişi şekliyle var olan tüm evrensel doğruları bu Kur'an beraberinde getirdiği için onlara ihtiyacımız kalmamıştır diyoruz.

Bir de o muttakiler, o Kur'an'la yol bulmaya hak kazananlar:

وَبِٱلۡأٓخِرَةِ هُمۡ يُوقِنُونَ

"Âhirete de yakînen inanırlar."

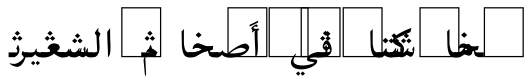
Âhiret konusunda yakîn sahibidir onlar. Gözleriyle görüyormuşçasına âhirete inanırlar. Aslında onu gözle göremiyoruz. Âhireti sonra yaşayacağız biz. Âhiret zaten son an, son gün, ahir zamandır.

Âhiret, hayatın ve dünyanın bitmesidir. Dünya ve gökler âleminin solumasının bitmesi, canlılar âleminin varlıklarının bitmesiyle başlayan yeni bir hayatın adıdır. Bizden âhirete iman istenirken onun başlangıcı sayılan ölüme iman istenmiyor. Zira ölüm kişinin onu inkâr edemeyeceği biçimde her gün gözlerinin önünde cereyan edip durmaktadır. İnsanlar isterlerse onu inkâr etsinler. İsterlerse yok saysınlar ölümü. Gökyüzüne çıksınlar, yerin karnına insinler, bağırıp çağırıp isyan etsinler, netice değişmeyecektir. Sonunda herkes ölecektir. Üstelik attığımız her bir adım bizi ölüme doğru götürmektedir. Analarımızdan doğduğumuzdan beri hep ölüme doğru koşmaktayız. Yâni bugün kâfir de, müslüman da ölümü kabullenmektedir.

Yalnız bu konuda kâfirle müslümanın ayrıştığı nokta, ölümden sonraki hayattır. Mü'min inanıyor ki ölümden sonra da hayat var. Kâfir de diyor ki; hayır, hayat sadece dünya hayatıdır, işte bu kadardır, ölünce her şey bitecektir. Gerçekten bu şekilde inanan bir kâfirin hayatına birtakım kayıtlar koymasına da akıl erdirmek mümkün değildir. Yâni behey budala, madem ki hayat sadece dünya hayatıdır, madem ki öldükten sonra her şey bitecek ve yaptıklarından hiç sorumlu olmayacaksın, o halde hayatını niye kayıtlar altına alıyorsun? Hiçbir kayda küreğe tabi olmadan hayatını dilediğin gibi yaşasana!

Öyle değil mi? Sana göre nasıl olsa bir dirilme olmayacak, hesaba çekilme olmayacak. Zavallı mantığı da işlemiyor kâfirin. Zaten aklını kullansaydı müslüman olurdu. Bakın Mülk sûresinde anlatıldığına göre kâfirler cehennemi görünce şöyle diyecekler:

"Eyvah! Eğer işitsek ve akıllarımızı kullansaydık; bizler cehennem ashabından olmayacaktık."

(Mülk: 10)

Demek ki kâfir, Allah'ın kendisine verdiği akıl ve duyu nîmetlerini kullanmamıştır. Demek ki kâfir akılsızdır. Hattâ şu anda yeryüzü-

nün gözleri görmeyen, kulakları işitmeyen en akılsız, en budala, en zavallı varlıkları kâfirlerdir. Hani şimdi şu kimi zavallı müslümanların imrenip kendilerini örnek almak için çırpındıkları kâfirler.

بِالْآخِرَةِ هُمْ يُوقِنُونَ

" Onlar yakînen âhirete iman ederler."

Yakîn demek, yâni yüzde yüzden de öte kesin bilgi demektir. Kur'an-ı Kerîm kendisi için yakîn ifadesi kullanır. Yakîn; yüzde yüzden de kesindir. Tabi Allah dediği için öyledir diyoruz.

Bakın Ankebût sûresi kişinin Allah'la bildiği, Allah sayesinde bildiği bilginin, kendi kendisine bildiği bilgiden her zaman üstün olduğunu haber veriyor. Kişinin Allah'la öğrendiği bilgi kendi kendine öğrendiği, duyularıyla ulaştığı, tecrübeleriyle bildiği, ya da vahiy dışında başka kaynaklardan öğrendiği bilgiden her zaman üstündür. Birine bilgi, ötekisine de yakîn bilgi diyoruz. Bilgi yüzde yüz doğru olsa bile, yakîn bilgi yüzde yüzden de kesin doğrudur.

Meselâ, şu anda ben yüzde yüz inanıyorum ve biliyorum ki, varım. Düşünüyor, idrak ediyor ve duyularımla algılıyorum ki, ben varım. Kendi varlığımın gerçekliğine yüzde yüz inanıyorsam, Allah'ın varlığına yüzde yüzden de kesin inanıyorum. Neden? Çünkü ben ken-di varlığımı kendi kendime, kendi tecrübelerimle öğrendim, ama Allah'ın varlığını Allah'la öğrendim, Allah sayesinde öğrendim.

Veya meselâ kendi tecrübelerim ve bilgi kaynaklarımla öğrendiğim bu dünyanın varlığına yüzde yüz inanıyorsam, âhiretin varlığına yüzde yüzden de kesin inanıyorum. Çünkü dünyanın varlığını duyularımla algılayıp öğrendim, ama âhiretin varlığını Allah'la öğrendim. Yâni kişinin kitap ve sünnetle öğrendiği bilgiye yakîn bilgi denir ki; öteki bilgiden her zaman üstün ve kesindir.

Meselâ bal şerbeti ishale iyi gelir mi dedi Allah? Sen de tecrübe ettin, denedin, ama sana iyi gelmedi mi? Yâni bal içtikçe, Allah'ın dediğini uyguladıkça karnının ağrısı hep arttı mı? Ağrını artırdı mı bu? Yine de Allah doğru söylüyor, yine de Allah'ın dediği senin için iyi çıkacaktır, devam et! Sahabeden karnı ağrıyan birine öyle demişti

Rasulullah. “Eğer bal şerbeti içersen karnının ağrısına iyi gelir” buyurmuştu. O sahâbe bizzat Rasûlullah’ın tavsiyesini uygulamış, tecrübe etmiş ve gelip Allah’ın Rasûlüne şöyle demişti: “Ey Allah’ın Rasûlü, ben sizin tavsiye ettiğiniz gibi bal şerbeti içtim, ama karnımın ağrısı iyileşmeyip arttı” Bunun üzerine Rasûlullah Efendimiz ona şöyle buyurdu: “Sen Allah’ın dediğini yap! Vallahi Allah doğru söylüyor, senin karnın yalan söylüyor” Evet Allah’ın dediği mutlak doğrudur, tecrübelerimiz aksini söylese de.

Veya Hz. Ali Efendimizin bir sözü gerçekten bu konuya çok güzel bir örnek teşkil eder. Hani Rasûlullah Efendimiz: “Ey Ali, Medine’den Mekke’ye gitmekte olan bir kadın, benim Mekke’nin fethine dair gizlediğim bir sırrımı ifşa edecek bir mektup taşımaktadır. Git, filan vadide onu yakala ve yanındaki mektubu bana getir” buyurmuştu. O vadide kadını yakalayan Ali Efendimiz: “Ey kadın, sende bir mektup var, onu bana ver!” demiş, kadın da yeminler ederek kendisinde böyle bir mektubun olmadığını söylemişti. Hz Ali Efendimiz kadının üzerini aramış ve gerçekten bir mektup bulamayınca, kılıcını çekip: “Ya mektup, ya canın!” deyince, mektubu saç örgüsünün içine iyice gizlemiş olan kadın, hayretler içinde ona şöyle sormuştu: “Ey Ali aradın, taradın bende mektubun olmadığını gördün. Peki ne bildin böyle bir mektubun bende olduğunu? Bu kadar kesin nasıl konuştun?” Bunun üzerine Hz. Ali Efendimiz buyurur ki; “Vallahi benim tecrübelerim yalan söyler, ama peygamberim doğru söyler. Tecrübelerim sende mektup yok diyor, ama peygamberim var dedi. Ben peygamberimin dediklerine tecrübelerimden daha kesin inanırım”

Biraz zor mu anlaşıldı? Bir daha düzgünce demeye çalışayım inşallah. Kişinin Allah’la bildiği bilgi, yâni vahiyle, Kur’an ve sünnetle öğrendiği bilgi kendi kendine, kendi tecrübeleriyle bildiği bilgiden her zaman üstündür. Birine bilgi denirse, ötekisine yakîn bilgi denir. Meselâ şu anda ben biliyor ve inanıyorum ki varım. Yüzde yüz inanıyorum ki ben varım. Çünkü işte aklımla, duyularımla algılıyorum ki ben varım. Kendi varlığıma yüzde yüz inanıyorsam, Allah’ın varlığına yüzde milyar inanıyorum. Neden? Çünkü ben kendi varlığımı kendi tecrübelerimle, kendi duyularımla anladım, ama Allah’ın varlığını Allah’la, Allah bilgisiyle, Allah kitabıyla, yâni vahiyle öğrendim. Veya yüzde yüz biliyor ve inanıyorum ki, bu dünya vardır. Çünkü işte şu anda gözlerimle görüyor, aklımla idrak ediyor, duyularımla hissediyorum. Ama

âhiretin varlığına yüzde milyar kesin inanıyorum. Çünkü dünyanın varlığını kendim anladım, bildim, ama âhiretin varlığını Allah'la öğrendim.

İşte kişinin kendi kendine öğrendiği, bildiği bilgi eğer yüzde yüz kesinse, vahiyle öğrendiği bilgi yüzde yüzden de kesin doğru bilgidir. İşte bu bilginin adına yakîn bilgi denir. Ve işte o muttakiler âhi-retin varlığına yakînen inanırlar, gözle gördüklerinden daha kesin iman ederler buyuruluyor.

Ama burada bilimi, deneyi putlaştırıp onu Allah bilgisi yerine ikâme etmek isteyen, vahyi insan hayatından dışlamaya çalışan pozitif sistemin bilimci kâfirlerinin şöyle bir şüpheleri var. Veya şöyle bir iddiaları var:

Meselâ laboratuarda yaptığımız ve kesin doğruluğuna inandığımız deneylere aykırı bir âyet, bir hadis karşımıza çıkarsa ne yapacağız diyorlar. Laboratuarın deneyini mi kabul edeceğiz, yoksa onun aksini söyleyen o âyetin, o hadisin dediğini mi kabul edeceğiz? Ben diyorum ki; bu konuda kesinlikle âyet ve hadisten şüphe etmeyeceğiz. Kesinlikle âyet ve hadisin dediğini mutlak doğru kabul edeceğiz. Allah bilgisini mutlak doğru kabul edecek ve onun aksini söyleyen laboratuarın deneyini reddedeceğiz. Böylece müslüman oluşumuz, Allah ve Rasûlüne teslim oluşumuz açığa çıkacak. Müslümanlık budur işte.

Bunu yaparken de şöyle diyeceğiz: Ne biliyoruz? Belki de o deneyi yapanların deney yapım modelleri bozuktur diyeceğiz. Belki de yanlış yaptılar. Belki de kasıtlı yaptılar. Belki de ortam değişiktir. O ortamla bu ortam farklı olduğu için deneyler farklı sonuçlar vermiştir. Belki de o deneyi yapan alçakların anlayışları ve niyetleri değişiktir. Belki de bu hadisi reddetmek için kasıtla bu sonuca varmışlardır diyeceğiz. Eğer hadis yine de sahih bir hadisse onun doğruluğuna inanacağız. Benim imanım budur bu konuda. Bundan başkasını da kabule elvermiyor imanım. Kişi eğer Peygamber bile olsa kesinlikle kendi bilgisiyle Allah'ın bilgisini denk tutamaz. Bu iki bilgi farklı olacaktır onun için. İşte o muttaki müminler:

﴿خِزْيٌ وَلَهُمْ فِي الْآخِرَةِ عَذَابٌ عَظِيمٌ﴾ ﴿هُمْ يُوقِنُونَ﴾

Sanki âhireti yüzde yüzden de öte kesin bilirler ve iman ederler. Yâni insan kendi kendisini bilir ya, âhireti kendilerinden daha bir önde bilirler ve inanırlar. Yakîn, bu anlama gelecektir. İnsan kendi varlığını kendi kendine bildi; ama âhireti insana Allah bildirmiştir.

Çünkü âhiret inancı Allah'la beraber olmayı, Allah'la karşı karşıya gelmeyi gündeme getirecektir. Yâni âhiret elde bir, hesap, kitap elde bir diyecektir kişi. Alırken, verirken, severken, küserken, yatarken, kalkarken âhireti hep gözünün önünde tutacaktır. Ben bundan hesaba çekileceğim! Ben bunun hesabını vereceğim! Bu konuda yarın benim karşıma bir dosya çıkacaktır! diyen kişi sürekli kendisini kontrol altına almayı becerebilecektir. Gerek gayba imanı, gerekse âhirete imanı gerçekleştirebilmek için sürekli vahiyle, kitapla ilişkimizi sürdürmek zorundayız. Bundan başka çaremiz yoktur. Çünkü âhireti de, gaybı da ancak bu kaynaktan öğrenme imkânımız vardır. Bu konularda bilgilenebileceğimiz başka bir kaynak da yoktur.

İşte böyle yapanlar, böyle inananlar, böylece yollarını Allah ile, Allah'ın kitabı ve Rasûlünün sünneti ile bulacaklardır. Ya da şöyle söyleyelim: Allah, böyle yapanlara yol gösterecektir. Âyetle söyleyelim bunu: ﴿أُولَٰئِكَ عَلَىٰ هُدًى مِنْ رَبِّهِمْ﴾

5:"İşte Rablerinin yolunda olanlar bunlardır."

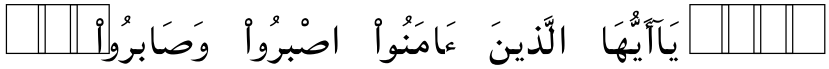
Onlar Allah'la yol bulan, yollarını Allah'ın buldurduğu insanlardır. Veya kendileri, kendi kendilerine, kendi başlarına yol bulmuşlar değil de Rableri onlara yol buldurmuştur. Halbuki kendileri aramışlardı yolu. Ama İslâm'ın edebidir bu. Güzellikler hep Allah'a izâfe edilir İslâm'da. Bunlar Allah'tan hidâyet istemişler, Allah'ın kendilerine gösterdiği hidâyet yolu olan kitabına müracaat etmişler, onu anlamaya, onu tanımaya, onunla yol bulmaya çalışmışlar, kitaba baş vurmuşlar, Rablerine yol sormuşlar ve böylece Rablerinden hidâyete ulaşmışlardır. Rableriyle hidâyete ulaşmış insanlardır onlar. Vahiyle yollarını

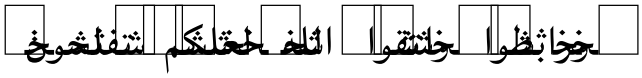
bulmuş insanlardır onlar. Hayat programlarını vahiyden almış, vahiy kaynaklı bir hayat yaşamaya iletilmiş insanlardır onlar.

"Ve onlar felâha erenlerin ta kendileridir de"

Felâha ermenin ne demek olduğunu ileride Kur'an değişik yerlerde anlatacak. Meselâ Âl-i İmrân sûresinin sonunda:

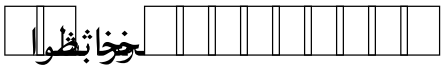
"Ey iman edenler! Sabredin ve sabır yarışında düşmanlarınızı geçin! (Allah yolunda cihad için hazır) rabıtalı olun! Bir de Allah'la yol bulun ki; felâh bulasınız."
(Âl-i İmrân: 200)

Evet, diyor ki Rabbimiz: ***"Ey iman edeler!"*** Peki neye iman edenler? Fâtiha'dan buraya kadar anlatılanlara iman edenler. Veya Bakara'da başlayan ve Âl-i İmrân'ın sonuna kadar anlatılanlara iman edenler!

"Sabredin! Sabırda yarışın!"

Yâni bu imanınızı gündemde tutma yarışında bulunun! Yâni imanınızı, teslimiyetinizi, hidâyetinizi gündemde tutma konusunda sabırlı olun! Hidâyet yolunda olma konusunda, hidâyetinizi hayatınızda görüntüleme konusunda, imanlarınızla hayatınızı düzenleme konusunda direnin! Dayanın! Şeytan ve dostlarının engellemelerine karşı sabır yarışına girin! Siz onların sapık yollarına sabırlarında onları geçin! Hidâyeti dalâletin önüne geçirin!

"Rabıtalı bulunun!"

Yâni Kur'an'la, vahiyle, bu mesajla ilginizi, irtibatınızı, rabıtanızı kesmeyin! Sürekli kitap ve peygamberle birlik yaşayın! Vahiyle diyalogunuzu bir an bile kesmeyin! Böylece yolunuzu hep Allah'la bulun! Yolunuzu hep peygamberle bulun! Hayatınızı hep vahiyle belirleyin! Yanılmayın! Şaşırmayın! Hep Allah desin, siz yapın! Allah tarif etsin kitabıyla, siz oradan alıp amele dönüştürün! İşte o zaman felâh bulursunuz. İşte o zaman dünyanızı da, âhiretinizi de kurtarmış olursunuz.

"Umulur ki o zaman felâha eresiniz."

Demek ki bundan sonra anlatılanlar hep bizim felâhımız içinmiş. Evliliğiniz şöyle olsun, boşanmanız böyle olsun. Fâizden kaçarsanız, orucunuzu şöyle yaparsanız, adam öldürmeyi böyle yaparsanız, kısası şöyle uygularsanız gibi bundan sonra gelecek olanlar, işte bunlar bizim için yol gösterileri veya işaret levhalarımızdır. Veya felâhımızdır, kurtuluşumuzdur. Yâni bunlara uyarsak felâha ereceğiz demektir.

Özetleyelim şimdi bu bölümü: Vahiy insanlar için "Hüden" dir. Vahiy insanlar için yol göstericidir. Vahiysiz insanlığın yol bulması kesinlikle mümkün değildir. İşte bu hidâyet rehberi olan kitabın karşısında, Kur'an'ın karşısında insanlar ikiye ayrılır.

1- Takvalılar (Muttakiler). Yâni kitapla yol bulanlar, yâni yollarını Allah'a sorarak bulanlar. Yaptıklarını Allah'ın kitabına ve peygamberin sünnetine sorarak yapanlar, yapmayıp terk ettiklerini de yine kitaba müracaat ederek yapmayanlar. Yâni pozitif ve negatif tüm eylemlerini vahiy kaynaklı gerçekleştirenler. İşte bunlar kitabın kendileri için yol gösterici olduğu muttakilerdir.

2- İkinci grup insan ise, kendilerine Kur'an arz edildikten sonra, kendilerine arz edilen Kur'an karşısında ikinci grup insan tavrı ise:

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُواْ سَوَآءٌ عَلَيْهِمْ

ءَأَنذَرْتَهُمْ أَمْ لَمْ تُنْذِرْهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ

خ

.

6:"Kitap kendilerini ha uyarmış ha uyarmamış (fark etmez) müsavi olanlardır."

Kitap kendilerine ha ulaşmış ha ulaşmamış, Kur'an diye bir kitap evlerinde ha var ha yok, yeryüzüne böyle bir kitap ha gelmiş ha gelmemiş fark etmez yaşayanlar, kitaplarına karşı nötr davrananlar, ilgisiz ve kayıtsız yaşayanlar, kitaplarından habersiz hayat programı yapanlar. Kitabın kendilerini uyarmasıyla uyarmaması müsavi olanlar.

Bu konuya münâsip kitabımızdan bir örnek verelim: Şuarâ sûresinde Hûd Aleyhisselâm'ın kavmi Âd toplumu elçileri-

nin kendilerine sunduğu mesaj karşısında şöyle söylüyorlardı:

"Onlar dediler ki sen öğüt versen de vaaz edenlerden olmasan da bizce müsavidir."

(Şuarâ: 136)

Yâni; "Ey Hûd! İster vaaz et, ister vaaz etme! İster anlat, ister anlatma! İster uyar, ister uyarma! Bizim için fark etmez; çünkü biz, kesinlikle seni dinlemeyecek ve sana inanmayacağız" diyorlardı. Yâni peygamberlerinin vaazının, uyarısının varlığıyla yokluğunu müsavi ka-bul ediyorlardı. Peygamberin varlığıyla yokluğu müsaviydi onlar için. Kitabın varlığıyla yokluğu müsaviydi onlar için. Kitap ha var, ha yok, fark etmezdi. Peygamber kendilerini ha uyarmış, ha uyarmamış, kendilerine kitap ha bir şeyler demiş, ha dememiş fark etmezdi onlar için.

Buna göre kitap karşısında insanların ikinci bir grubunun var-lığını anlıyoruz buradan. Ama bunu demeden önce burada bir yanlışımızı söyleyelim: Maalesef müslümanların şöyle bir yanlışı olmuş: Sanki Kur'an'da anlatılan mü'min, muttaki, muvahhid, sabırlı, müca-hid, cihad edici, namaz kılıcı insanlar sanki biziz. Garanti biziz. Bun-lardan söz ederken Kur'an garanti bizi anlatıyor. İyi özelliklerin hep bize ait olduğunu, kötü sıfatların, istenmeyen özelliklerin de hep başkalarına ait olduğunu düşünmüşüz.

Halbuki yıllar yılı şunu da öğretmişlerdi müslümanlara. Şunu da öğrenmişti müslümanlar: Cennetlik olmayı kim garanti görürse din-den çıkar. Kimse kendisinin kesin cen-

netlik olduğunu iddia edemez. Bu konuda kimse mutmain olamaz. E, sen nereden bildin onun sen olduğunu? Nereden bildin kesinlikle oraya lâyık olduğunu? Dememiz gerektiğini biliyoruz. Bunu da bildiğimiz halde yine de Kur'an'da anlatılan her güzel sıfatın sahibinin kendimiz olduğunu zannetmişiz. Ondan sonra da Kur'an'da nerede kâfir, putperest, fâsık, fâcir, münâfık, müşrik anlatıldı mı da hep başkaları zannedilmiş, hep karşıdakiler zannedilmiş, hep başkalarının üzerine atılmış. Oysa, acaba bu anlatı-lanlar ben miyim ki? Bu sıfatlar bende mi ki acaba? Acaba bu âyet beni mi anlatıyor ki? Demek zorundaydık. Bunu da biliyorduk.

Çünkü Hz. Ömer Efendimiz de Aşere-i Mübeşşere'den olduğu halde: "Acaba burada anlatılan münâfık ben miyim?" diyor ve uykularını kaybediyordu. Acaba Rasulullah'ın haber verdiği münâfıkların içinde ben de var mıyım? Diye, için için muhasebesini yapıyordu. Elbette bir insan olarak, bir mü'min olarak öyle düşünecekti ve zorlanacaktı, zorlayacaktı kendini.

Şimdi bu mânâda kendimize bir bakalım: Kur'an karşısında, kendisine Kur'an arzedilince, Kur'an'la karşı karşıya gelince, Kur'an'ın uyarısı kendisine ulaşınca bu uyarıya karşı iki grup insan varmış. Bu uyarıya karşı takınılan iki insan tavrı varmış:

1- Bir Muttakiler. Yâni Kur'an'la uyarılanlar. Kuran'ın uyarısı karşısında uyarılanlar. Kur'an'ın uyarısına müspet tepki verenler. Kur'an'ın uyarısıyla etkilenenler. Kur'an'la yol bulanlar, yollarını Kur'-an'la bulanlar.

2- İkinci grup insan ise, kendilerine Kur'an arzedilince, Kur'-an'la karşı karşıya gelince, Kur'an'ı duydukları zaman, Kur'an karşısında ikinci grup insan da:

"Küfredenlere (hakkı örtbas edenlere) gelince uyarsan da uyarmasan da müsavidir onlar için. Onlar iman etmezler."

Bu ikinci grup insan, Kur'an ha var, ha yok fark etmez olanlar. Kur'an'ın uyarısı karşısında nötr davrananlar. Kur'an'la diyalog kurma gereği duymayan, onu anlama, tanıma, onunla yol bulma, onun rehberliğinde, onun yol göstericiliğinde bir hayat yaşama lüzumu duymayan, Kur'an'sız yaşayan insanlar. Kitaplarından habersiz yaşayan insanlar.

Şimdi kendimize bir bakalım: Eğer Kur'an bizi uyarınca, yâni biz Kur'an'la karşı karşıya gelince, Kuran'ın mesajı bize ulaşınca, ya kendimiz bizzat okuyarak, ya da şu anda benim yaptığım gibi bir başkası okuyarak Kur'an'ın inzarı, uyarısı bize ulaştığı zaman, eğer Kur'-an bizi ha uyarmış, ha uyarmamış, böyle bir sûre Kur'an'da ha var-mış, ha yokmuş, bizim için denkse, müsaviyse, iman boyutunda denk ise, amel boyutunda denkse, o zaman Allah korusun biz de ikinci grubun içindeyiz demektir. Yeryüzüne böyle bir kitap ha gelmiş, ha gelmemiş, Kur'an diye bir kitap Konya'da ha var, ha yok, Kur'an diye bir kitap bizim evde ha mevcut, ha değil fark etmez yaşıyorsak o zaman Allah korusun burada anlatılan biziz demektir. Bu hayatı Allah'ın kitabını tanıyarak yaşamakla, tanımadan yaşamak bizim için fark etmez diyor ve kitaptan habersiz bir hayatın mahkûmu olmuşsak kesinlikle

bilelim ki burada anlatılan biziz. Veya bu kitabı tanıdıktan sonra, bu kitabın uyarılarına muttali olduktan sonra sanki bu kitabı hiç duymamış, tanımamış insanlar gibi bir hayat yaşamaya devam ediyorsak, kesinlikle bilelim ki burada anlatılan biziz demektir.

Eğer iman boyutunda denk değil de amel boyutunda denkse bu iş, o zaman Ankebût sûresi imdadımıza yetişiyor ve diyor ki: Sakın ha aldanmayın! Şeytan sizi Allah'la aldatır bazen! Allah sanki sizi müslüman kabul etti zannettirir. Çünkü Allah buyurur ki:

"İnsanlar öyle mi zannediyorlar ki sadece iman ettik demeleriyle bırakılacaklar da imtihana çekilmeyecek-ler?"
(Ankebût: 2)

Öyle mi hesap ediyorlar? Öyle mi umuyorlar ki, onlar sadece dilleriyle "amenna"! deyiverecekler, inandık deyiverecekler de salınıverecekler, öyle mi? Sadece biz inandık demeleri kâfi gelecek öyle mi? Hesaplarını, kitaplarını buna göre mi yapıyorlar? Böyle mi zannediyorlar? diyordu.

Öyleyse kişi, Kur'an'ın bir konudaki uyarısına iman ettim dese de, sonra o konuda Allah imkân verip de imtihan edince, deneyince sanki kâfirler gibi o konuda herhangi bir uyarı yokmuş gibi davranıyorsa, Kur'an'dan habersiz yaşıyorsa, ya da kitabının o âyetinden haberi yok gibi davranıyorsa, o zaman kesinlikle o da onlardan olacaktır, Allah korusun.

Peki o zaman, küfrü ikiye mi ayırdık?

1- Hani şu Ebu Cehil gibi cehennemi boylayacak olan kâfirin küfrü. Küfr-i inâdî. Eh bakıyoruz ki adam bazen müslüman gibi söz ediyor, mü'min gibi söz söylüyor. Ben de inanmışım, ben de müslü-manım diyor. Dahası bir adım daha öte atıyoruz ve şeytana bakıyoruz. Şeytanın bizzat Allah'a inandığını, Allah'tan korktuğunu veya âhi-rete iman ettiğini görüyoruz. Kur'an'da bu mânâda sözlerini görüyoruz şeytanın. Ama sadece iddiadan ve sözden ibaret bir imana Allah asla iman demiyor.

Öyleyse Kur'an bizden sadece söz istemiyor. Sadece söz planında bir iman istemiyor. Kur'an bizden inandım denilen konunun amelini istiyor. Allah'ın bizden istediği iman inandığımız konunun bizim hayatımızda görüntülenmesine imandır. Meselâ ben namaza inanıyorum! diyor adam. Peki ne demektir bu? Bu cümleyi şöyle ayrıştıralım: Ben namaza inanıyorum demek; şu iki maksatlardan birisiyle söylenmiştir:

1- Ben müslümanların namaz kılmaları gerektiğine inanıyorum! Ben mutlaka namazın kılınmasından yanayım! Namaz kılınmalı efendim! Namaz dinin direğidir efendim! Namazsız dinin ayakta durması mümkün değildir! Müslümanlar mutlaka kılmalıdırlar namazı! Ben namazın mutlaka kılınmasından yanayım! E hadi ne duruyorsun? Niye kılmıyorsun? denince de, eh birileri kılsın canım! Boş kalmasın! Birileri yapsın! Benden söylemesi, başkalarından da yapması diyor. Söyleyici başka, yaşayıcı başkadır diyor. Böyle bir iman.

2- İkincisi: Ben namaza inanıyorum. Ben namazın benim hayatımda görüntülenmesine inanıyorum! Ben inandığım namazın kendi hayatımda pratize edilmesi gerektiğine inanıyorum! İşte iki tür iman modeli. Hangisi imandır bunların? Hangisi İslâm'ın imanıdır? Ya da hangisi Allah'ın bizden istediği imandır? İkincisi değil mi? Birincisine iman demiyor Allah. Sadece sözden, sadece iddiadan ibaret olan, amele dönüşmeyen bir iman Allah'ın istediği bir iman değildir.

Meselâ diyor ki adam: Ben Kur'an'ın okunması gerektiğine, Kur'an'ın yaşanması gerektiğine inanıyorum! Peki kim okuyacak? Kim yaşayacak? Birileri yaşasın efendim, boş kalmasın. Böyle bir iman, iman değildir.

Ben müslümanların cihad etmesine inanıyorum. Ben müs-lümanların örtünmesi gerektiğine inanıyorum. Ben Kuran'ın anlatılma-sı gerektiğine inanıyorum. Peki kim yapacak bunları? Birileri yapsın efendim! Bizden söylemesi, biz bunun edebiyatına görevliyiz, birileri de yapsın, yaşasın. Böyle bir iman lüks bir imandır.

Dönelim, hicri ikinci asra kadar yaşayan mü'minler Peygamber ne demişse Allah'tan, aynen kabul ettiler, aynen iman ettiler, ama bu imanlarını sadece söz planında bırakmadılar, hemen bu imanlarını amele dönüştürdüler ve toplum birden bire değişiverdi. Peki ya şimdi? Şimdi neden, müslümanlar hem Kur'an okuyorlar, hem öğreniyorlar, hem iman ediyorlar, hem imanları artıyor da neden bu toplum değiş-

miyor? Galiba inzar kendi hayatlarında uyarıcı özelliğini kaybettiği için.

Biraz sivri bir iş, güç bir durum çıktı karşımıza. Ama ne yapayım öyle olmasa da bu insanlar hepten müslümanlar işte. Herkes müslüman bu toplumda. Herkes kendini böyle iyi müslüman kabul ederken okuyun, anlayın, kavrayın diyerek ne kazandıracağız biz bu insanlara?

Yâni bu toplum şu anda çok iyiyse, arzu edilen noktadaysa, Kur'an'ın getirdiği hayat bu toplumda bir şeyler değiştirmeyecekse bu insanlara ne diyeceğiz yâni? Adam inandım diyor. Ben de müslüma-nım diyor tamam, bir şey kalmıyor geriye. Eğer Kur'an bu toplumda bir şeyler değiştirmeyecekse o zaman bu toplumda Kur'an'ın fonksi-yonu ne oldu? demek zorunda kalacağız. Kur'an'ın tarihteki fonksiyo-nu neydi, şimdi ne hale geldi? Eğer böyle düşünmeye ve sorgulama-ya devam edecek olursak, cesaretim yok söylemeye, ama bir kere o yanlışı yaptım daha önce, inşallah bir daha yapmamaya niyetliyim Allah yardımcımız olsun.

Bir keresinde şirki ve küfrü anlatmıştım birine. Adam bocaladı, sendeledi, evine gitmiş. Arkadaşı namaz kılmak istemiş ve haydi namaza diyerek onu da namaza davet edince: Yok! Demiş ben namaz kılmıyorum! Niye kılmıyorsun? Kılmıyorum çünkü biz müşrikmişiz! diyor. Halbuki ben ona bunu anlatmadan yana değildim! Böyle bir niyetim de yoktu Allah bilir. Sadece ona şunu anlatmak istemiştim: Biz şu anda bir müslümanlık yaşıyorduk ama meğer ki bu yaşadığımız hayat Allah'ın istediği hayat değilmiş. Öyleyse Allah için bi-

raz daha gayret emek zorundayız ı anlatmak istemiştim. Ama adam bunu çok farklı anlamış.

Meselâ bakın, Kur'an'da "dikkat edin! Bu iş sizi cehenneme götürüyor! Bu işin sonu cehennem! Soluğu cehennemde alacaksınız! Aklınızı başınıza alın!" diyen âyetler vardır. Ama bu âyetler: Tamam işiniz bitti! Piliniz bitti! Ümidiniz bitti! Canınıza okudum! demiyor yâni. Peki ne diyor? Ey kullarım, gelin yanlışlarınızı anlayın! Eksiklerinizi anlayın! Haddinizi bilip hatalarınızdan dönün! diyor. Yapmayın bir daha böyle! demek için geliyor ya. Öyleyse ben de diyorum ki, ey Müslümanlar kitap karşısındaki tavrımızı bir daha gözden geçirelim! Kitap karşısındaki tavrımızı bir daha sağlamaya alalım! Bu konuda kendi kendilerimizi bir daha yargılayalım, bir daha sorgulayalım! Acaba Rabbimizin bu dediği bizde var mı, yok mu? diye bir silkinelim, bir kendimize gelelim, bir gayret edelim içindir bu.

Veya en azından bizde, bizi rahatlatacak bir ümit ışığı da var mı? Tabi onu da söyleyeceğiz. Bazen bu yanlışa düşerken, bunun kabul edilmemesi gereken bir ortam olduğuna dair bir sa'yimiz var mı? Bir üzüntümüz var mı? İşte biz, en azından bunda müslümanız demektir. Bakın, bu halimizle kâfiriz demedim yâni, diyemem de zaten. Ama Allah korusun Kur'an uyarsa da uyarmasa da bizim için fark etmiyorsa, dünyamızda Kuran ha var ha yoksa, meselâ Kur'an okumaya başlamadan, Kur'an'la eğitim ortamına girmeden önceki bizle Kur'an okumaya, Kur'an eğitimine başlayan biz pek fazla fark etmiyorsa, yâni okuduklarımızla hayatımız değişmiyorsa, o zaman denktir gibi görünüyor ve korkuyorum bundan.

Okuyoruz ama okuduklarımız bizi uyarmıyor demektir. Okuduğumuz Kur'an bizi ha uyarmış ha uyarmamış fark etmez demektir Allah korusun.

Ama bütün bu olumsuz tabloya rağmen şöyle bir iman kıvıl-cımı, şöyle bir amel hareketi var bizde. Şöyle minnacık ta olsa bir devinim var bizde. Peki nedir o? O şudur bakın: Kur'an okuyuşumuzun, Kur'an'la beraberliğimizin bizde oluşturması gereken o hareketliliği, o değişikliği, o uyarılmışlılığı fark ettiğimiz anda üzülüyoruz. Pişmanlık duyuyoruz, silkiniyoruz ve hemen biraz biraz gayrete geliyoruz. Bir çabalamanın içine giriyoruz. Bu durum biraz biraz bizi serinletirken, biraz sevinmeye başlarken, ama o zaman da karşı sayfadaki âyet karşımıza çıkıyor ve şu soru aklıma geliyor: Yoksa şimşek çakınca onun aydınlığında biraz yürüyoruz da sonra zifiri karanlıkta kalıverenler gibi mi oluyoruz? Yâni münâfıklar gibi mi oluyoruz? diye ürkmeye başlıyorum.

İşte bunlar, bu düşünceler, bu kendi kendimizi yargılama ce-sareti bizi ürkütecek, korkutacak, ya da daha bir gayrete getirecektir. Ya bu halimle cenneti kaybedersem! Ya Allah'ı memnun edemez-sem! Ya cehennemi boylarsam! Derdine düşürecektir bizi ve daha dikkatli olma hassasiyeti kazandıracaktır..

Kalplerini düşünüp değerlendirmek için, muhakeme ve münakaşa ederek bir kanaate varabilmek için Kur'an'a açmayan insanlar. Yahu ne diyor? Nedir bu Kur'an? Neden bahsediyor Bakara? Ne anlatıyor Âl-i İmrân? Bir kere okuyalım da bir karar verelim diye merak edip onunla pratik bir diyaloga girmeyen insanlar. Kur'an diye bir kitap var mı, yok mu?

Fark etmez yaşayan insanlar. İşte uyarının fayda vermeyeceği insanlar bunlardır.

Sanki gözlerini yeryüzündeki milyonlarca Allah'ın meşhût âyetlerine kapamış, kulaklarının şu elimdeki metluv âyetleri duymasına müsaade etmeyen, kalplerinin düşünmesine, muhakeme ve münâ-kaşa etmesine izin vermeyen insanlardır burada anlatılanlar.

Bir bakıma bu ve benzeri âyetler, toplum karşısında Peygamberin konumunu belirleyen âyetlerdir.

1- Birincisi; Kur'an'a karşı, Kur'an'ın uyarısına karşı böyle bir tavır takınan insanlar karşısında Peygamber üzülmemeli, ümitlerini yitirmemelidir. Kendilerini Allah mesajıyla uyaran, kendilerine Allah âyetlerini duyuran bir peygamber karşısında böyle vurdumduymaz, böyle kör ve sağır insanlar da olabilecektir.

2- İkincisi; Peygamber bu tür çorak arazilerle uğraşmak yerine mesaisini daha mümbit arazilere aktarmasını bilmelidir. Peygambere ve onun yolunun yolcusu biz müslümanlara bu gerçeğin uyarısında bulunan âyetlerdir bu âyetler. Ama şurası unutulmamalıdır ki, bu uyarılanlar açısından böyledir. Uyaranlar açısından böyle değildir. Yâni şöyle bir sonuca gitmemiz caiz değildir: Efendim madem ki uyarsak da, uyarmasak da fark etmezmiş. Uyarsak da, uyarmasak da müsaviymiş. Madem ki bu insanlar iman etmeyeceklermiş. Madem ki uyar-ma ve uyarmama konusunda muhayyer bırakılmışız. Öyleyse biz de bırakıverelim! Biz de uyarmayalım

onları! Bırakıverelim bu işi diyeme-yiz. Çünkü uyarılanlar açısından böyledir, ama uyaranlar açısından böyle değildir bu. Bakın dikkat ederseniz burada:

"Peygamberim, senin için müsavidir" denmemiş. Peygamberim, sen onları uyarsan da uyarmasan da senin için fark etmez! Onları ister uyar, ister uyarma! Senin için müsâvidir! denseydi o zaman bu konuda Rasûlullah Efendimiz uyarıp uyarmama konusunda serbest olacaktı. Tabi onun şahsında bizler de bu konuda serbest olacaktık. Yâni gerek Allah'ın Rasûlü, gerekse onu yolunun yolcusu olan bizler dilediklerimizi uyaracak, dilemediklerimizi de uyarmaktan vazgeçece-bilecektir. Bu iş bizim arzumuza bırakılmış olacaktı. Ama bakın öyle denmiyor da:

"Onlar için müsâvidir" denmiş. Yâni peygamberim uyarsan da, uyarmasan da senin için fark etmez denmemiş de, onlar için fark etmez denmiş. O halde sen uyaracaksın Peygamberim! Sen onları uyarmak zorundasın! Bu, meselenin sana yönelik veçhesidir. Ama bu işin bir de uyarılanlara yönelik yönü vardır. O da: Sen uyarsan da, uyarmasan da fark etmeyecek insanlar da olabilecektir.

Öyleyse biz uyaracağız insanları, uyarmak zorundayız. Bu işin bize yönelik veçhesi. Bir de bu uyarı işinin uyarılanlara yönelik veçhesi vardır ki kimileri bu uyarıya müspet cevap vermeyecektir. Ama bu bizim problemimiz değildir. Biz her hal ü kârda insanları uyarmak, insanlara Allah'ın kitabının uyarısını ulaştırmak zorundayız. Çünkü kim uyarılacak, kim uyarılmayacak? Kim uyarıya müspet tavır takınacak, kim vurdumduymaz davranacak? Kim adam olacak kim olmayacak? bunu bilmiyoruz. Bu konuda şunlar şunlar iman

edecek, ama bunlar bunlar iman etmeyecek, şunlar şunlar uyarılacak, uyarıyı kabul edecek, ama bunlar bunlar etmeyecek, diye elimizde bir liste yoktur. Onun için bunu kendimize problem edinmeden herkesi uyarmak zorundayız.

Peki niçin iman etmezmiş bunlar? Niçin uyarıya karşı nötr davranırmış bunlar? Uyarının varlığıyla yokluğu niçin müsaviymiş bunlar için? Bakın bunların iman etmeyiş sebebini Rabbimiz bundan sonraki âyetinde şöyle anlatıyor:

7: "Allah onların kalplerini ve kulaklarını mühürlemiştir. Gözlerinin önünde de perdeler vardır. Ve onlar için büyük bir azap vardır."

Allah onların kalplerini mühürlemiştir. Mühürleyecek de olabilir mânâ. Çünkü yarın olacak şeyler olmuş gibi kesin kesin anlatılır Kur'-an-ı Kerîm'de. Kur'an'ın anlatımı budur.

Allah onların kalplerini mühürler. Kulaklarına mühür basar. Duyma ve dinleme özelliklerini de alıverir. Gözlerinin önüne de görmelerine engel bir perde çekiverir. Duymaz, duygulanmaz, anlamaz, işitmez bir hale getiriverir onları Allah.

" Gözleri üzerinde de perde vardır."
" Önlerinde de mutlak bir azap onları bekliyor."

Yâni kalpleri mühürlenir, dinleme, anlama istidatları alınıverir. Gözleri vardır, görürler ama sanki görmezler. Kulakları vardır, duyarlar ama sanki işitmezler. Kalpleri vardır, ama sanki bir şey duyup anlamazlar. Tıpkı hayvanlar gibidir onlar.

"Onların kalpleri vardır onunla anlamazlar. Gözleri vardır onunla görmezler. Kulakları vardır onunla işitmezler. İşte bunlar hayvanlar gibidir. Hattâ hayvanlardan daha da şaşkındırlar."
(A'raf: 179)

Gaybî konulara tüm kapıları, pencereleri kapanmıştır onların. Mü'minlerin ruhlarına açık olan tüm pencereler bunlar için kapalıdır. Çünkü onlar hidâyetle, hidâyet kaynağı olan Kur'an'la ilgilenmemiş-lerdir. Hidâyet kaynağı olan Kur'an'a karşı nötr davranmışlardır. Karanlıkta kalmayı tercih etmişler, düğmeye basma gereği duymamışlardır. Acaba şimdi kalbin mühürlenmesini nasıl anlayacağız? Allah'ın Rasûlü:

"Günahlar insan kalbini bir kılıf gibi öyle bir sarar ki, sonunda o kişi artık bir şey duymaz oluverir."

Buyurur. İşte kalbin mühürlenmesinin mânâsı budur. Rabbimiz Mutaffifin sûresinde bu hususu şöyle anlatır:
"Hayır hayır! Doğrusu onların kazandıkları günahlar kalplerinin üzerine pas bağlamıştır."
(Mutaffifin: 14)

İşte böyle kalp günahlarla, işledikleri nanelerle örtülünce, Allah da onun üzerine mührünü basıverir. Bir kabın üzerine mühür vurulmuşsa, artık o kabın içine ulaşmak ancak o mührü, o damgayı çıkarmaya, kırmaya bağlıdır. Bu kalbe iman, ancak o zaman girebilir. Peki acaba bu işin Allah'a izâfesini nasıl anlayacağız. Yâni eğer bu kâfirlerin kalplerini

Allah mühürlediği için bunlar kâfir olmuşlarsa, o zaman suçu ne bunların? Acaba bir cebir söz konusu değil midir yâni burada? gibi bir soru hatırımıza gelmiştir. Halbuki Gâf sûresinde Rabbimiz bakın şöyle buyurur:

" Ben kullarıma zulmedici değilim"

(Gâf: 29)

Yine A'râf sûresinde bir başka âyet-i kerîmesinde de şöyle buyurmaktadır Rabbimiz:

"De ki Allah kötülükleri emretmez "

(A'râf: 28)

Bütün bu âyetlerle bunu nasıl telif edeceğiz? Âyetlerden ve hadislerden anladığıma göre Allah herkese bir kalp vermiş ve bir de her insan kalbi için bir kilit yaratmış, bir kilit vermiştir. Bu kalbin kilitleyici, mühürleyici veya açıcı anahtarı Allah'tandır. Ama bu kilidin, bu mühürün Allah'tan oluşu bir cebir anlamına gelmemektedir. İnsanlar kendi öz iradeleri, hür iradeleriyle ya bu kilidin kapatılmasını Allah'a arzederler, Allah da kapatır onu. Ya da açılmasını isterler Allah'tan, Allah da açıverir onu.

Yâni kul bizzat kendi özgür iradesiyle mü'min iken kâfir olmayı tercih ederek Allah'a şöyle der: Ya Rabbi, ben bu kalbimin kapanmasını istiyorum. Ben artık bu kalbimi kullanmak istemiyorum. Ben bu kalbimle artık ne seni, ne senin peygamberini, ne de senin âyetlerini duymak istemiyorum. Benim tercihim budur. Ben kalbimdeki kilidin kapanmasını istiyorum, diyerek kapattırır onu. Kalplerin kilidinin açıcısı ve kapatıcısı olan Allah, bu konuda tek yetkili olan

Allah da onun bu tercihini onaylayarak kapatıverir onun kalbini. Aksi de geçerlidir tabii. Bir Ömer gelir, kırk yıllık bir kalp kapalılığı tercihinden vazgeçerek: "Aman ya Rabbi! Ben ne kötü bir tercihte bulunmuşum? Ben önceki tercihimden vazgeçip bu kalbimin açılmasını istiyorum! Ben müslüman olmak istiyorum!" der ve onun bu yeni tercihini onaylayan Rabbimiz de onun için kalbini açıverir.

O halde isteyen kuldur, ama açan ve kapatan da din sahibi olan Allah'tır her zaman. Demek ki bu açma ve kapatma işinde yine de insana irade vermiştir Allah. Yâni tekrar müracaat hakkınız vardır de-miştir Rabbimiz.

Yâni insan kâfirken kalbi mühürlüyken, kapalıyken Allah'a tekrar müracaat edip açtırabilir kalbini ve müslüman olabilir. Müslümanken de müracaat edip kapattırabilir mürtet olabilir. Bu durumda kalbini açıkken kapattıran ve mürted olan bu adama ne yapılır? Eğer bu kişi yakalanmışsa öldürülür zaten. Ama yakalanmamışsa, kaçıp kurtulmuş veya insanlardan gizlemişse bunu kişi, o zaman oyuncak oynar gibi aç kapat, aç kapat olmaz. Yâni kâfir oldu, müslüman oldu, kâfir oldu, müslüman oldu, artık bir daha kâfir olursa, o zaman da Rabbi-mizin şu âyeti gündeme gelecektir:

"Onlar ki iman ettiler. Sonra küfrettiler. Sonra iman ettiler, sonra küfrettiler. Artık Allah onları mağfiret edecek değildir."

(Nisâ: 137)

Yâni adam önce inandı, sonra inkâr etti. Sonra tekrar inandı, tekrar inkâr etti. Kalbini açtırdı, sonra kapattırdı. Sonra tek-

rar bir daha açtırdı, sonra tekrar kapattırdı. Artık bu dinle alay, Allah'la alay anlamına geliyor ki, Allah sonunda onun tevbesini kabul etmiyor.

Buna göre bu özeti sunulan küfrün temel felsefesi neymiş? Vahye karşı ilgisiz kalmak, kitaba karşı kayıtsız kalmakmış. Yâni Allah'ın insan hayatına karışmasına nötr davranmakmış. Kitapla ilgi kur-madan yaşamakmış. Çünkü kitap neydi? Kitap; kitâbe, yazgı demekti. Yâni insan yazgısının habercisi. Allah'ın insan hayatına karışmasının habercisi. Yâni insanın hayat programıydı kitap. İnsanın alın yazısının değişmez kitâbesiydi kitap. İşte bu kitap karşısında, bu kitabın uyarısı karşısında anlıyoruz ki; insanlar ikiye ayrılıyorlar. Kitap karşısında ama. Değilse benim o kitaptan anlayışım karşısında değil tabii. Bunu biraz daha düzgün bir şekilde söyleyelim inşallah: Benim bu kitaptan anlayışımı birisi reddetti mi beni reddetmiş olur, bu kitabı değil. Delilim ne bu konuda?

Rasulullah Efendimizle Hz. Ali Efendimiz giderlerken bir adam uykudadır. Onun uyandırılmasını emreder Allah'ın Rasûlü. Buyurur ki; "Kaldırın! Namazını kılsın!" Hz. Ali Efendimiz onu uyandırdıktan sonra der ki: "Ey Allah'ın Rasûlü, onu siz uyandırsaydınız olmaz mıydı? Zira o kişi mekân olarak size bizden daha yakındı" Bunun üzerine Rasûlullah buyurur ki; "O adam eğer uyku sersemliğiyle bana kafa tut-saydı dinden çıkardı. Ama sana kafa tutunca sen, sensin, dinden çık-maz!" Yâni bir peygamberin uyarısına değil, senin uyarına kafa tutuyor demektir buyurmuştur.

Böyle olunca biz birilerine din anlattıktan sonra onlar bunu reddettiler mi hemen onlara kâfir damgası vurmayalım. Bizim anlayışımızı reddediyorlar diyelim. Ama o kişi ben dinimi Kur'an'a dayandırmam! Ben Kur'an'a güvenmem! Ben hayat programımı Kur'an'dan almam! Ben Peygamberi örnek almam! Şeklinde bir reddin içine giriyorsa, yâni dinin aslını ve sistematiğini reddediyorsa o zaman o kesin kâfirdir. Ama benim bu âyetten anladığım budur! diyorsam ve adam da bunu reddediyorsa, ona da hemen kâfir damgasını vurmayalım. Çünkü o, İslâm'ı, Kur'an'ı değil de, benim ondan anladığımı reddetmiştir.

Demek ki Kur'an karşısında insanları ikiye ayırdık:
Olanlar. Yâni kitapla yol bulanlar, kitabın yol gösterisine tabi olan mü'minler. Sürekli kitapla beraber olup hayatlarını onunla düzen-leyen muttakiler. Yâni yaptıklarını ve yapmadıklarını kitaptan delillen-direrek kitap rehberliğinde yürüyenler. Eylemlerini, düşüncelerini, ba-kışlarını, inançlarını kitapla özdeşleştirenler. Ben bunu kitabın şu âyetine göre yaptım! Bunu peygamberimin şu hadisine göre terk ettim diyebilenler. Vahyi tanıyanlar ve o vahiy eşliğinde hayatlarını yaşayan-lar.
Olanlar. Kitabın uyarısının varlığıyla yokluğu kendileri için müsâvi olanlar. Kitap kendilerini ha uyarmış, ha uyarmamış fark etmez yaşa-yanlar. Kur'an diye bir kitap var mı, yok mu? Bundan habersiz yaşa-yanlar. Kitap ayrı bir vadide, kendileri ayrı bir vadide yaşayanlar.
Evet buraya kadar kitap karşısında, vahiy karşısında bu iki tavrı, bu iki insan tipini, vahiyle yolunu bulan mü'minleri ve

vahiyden habersiz yaşayan kâfirleri anlattıktan sonra bakın Rabbimiz bunlardan farklı bir grup insanı daha tanıtacak:
8:"İnsanlardan kimileri de derler ki, inandık Allah'a ve âhiret gününe! Ama onlar inanmamışlardır."

Ama insanlar! Ama kullarım! Ama muhataplarım! Beni dinleyenler! diyor sanki Rabbimiz. Şunu da iyice bilin ki, şunu da asla unutmayın ki, böyle kesin çizgilerle insanların ayrıldığını her zaman göremezsiniz! Her zaman böyle baktınız, birine takvalı damgası vuracaksınız. Veya baktınız, bir başkasına kâfir damgası vuracaksınız. Pek öyle her zaman kesin çizgilerle bunları ayırt edemezsiniz. Veya:
"Bunlar kitabın temelidir, ama bir de müteşabihler vardır. Onun tevilini Allah'tan başkaları bilemez"
(Âl-i İmrân: 7)

Yâni Kur'an'ın topluma indirgenmesini gerçek olarak herkes bilemez. Ama Allah kesin bilir.
"İlimde Râsihûn olanlar der ki, biz buna inandık."
(Âl-i İmrân:8)
Yâni âyetlerin anlatmak istediğini anlayabiliriz belki, ama o âyetin anlattığı ile toplumsal problemlerin çözümünü birleştirmek herkes için mümkün olmayabilir. Âyetin anlattıklarını toplumsal problemlerin çözümüne indirgeyip uyarlamak herkesin işi değildir. İşte bunun adına fıkıh diyoruz. Yâni; meselâ bu âyet şu problemi böyle çözer, ama şu âyet de vardır denilince, hayır o âyet şunu anlatır da bunu şu âyet çözer gibi âyetleri topluma yansıtma işinde kesinlikle herkes bilgi sahibi olamaz; hepimiz onu beceremeyiz. Herkes kapasitesi kadar becerir bunu.

İşte nitekim Hz. Ebu Bekir ve Hz. Ömer Efendilerimiz bazen yanılıyorlardı. Meselâ Rasulullah Efendimizin vefat haberi Hz. Ömer Efendimize ulaşınca "Kim Rasûlullah'ın vefat ettiğini söylerse ona şöyle şöyle yapacağım!" diyen Hz. Ömer'e karşı Hz. Ebu Bekir Efendimiz Âl-i İmrân sûresindeki şu âyeti hatırlatır:

"Muhammed peygamberden başka bir şey değildir. Ondan önce de pek çok peygamberler gelip geçmiştir. Şimdi o ölür veya öldürülürse siz ökçelerinizin üzerinde gerisin geriye mi döneceksiniz? (yâni tekrar küfre mi döneceksiniz) Her kim gerisin geriye dönerse bilsin ki Allah'a hiçbir zarar verecek değildir."

(Âl-i İmrân:144)

Âyetin olayla bağlantısını veya âyetin o hadîseye intibakını öğrenen Hz. Ömer Efendimiz; "Hayret sanki bu âyeti yeni duymuş gibiyim"! diyordu. Halbuki belki de bu âyeti sürekli namazlarında da okuyordu Ömer Efendimiz. Ama âyetin bu olayla irtibatını bir anda kuramamıştır. Aslında Hz. Ebu Bekir Efendimiz de Hz. Ömer Efendimiz de bildiği vahiyle hareket ediyorlardı. Bakın âyet diyor ki:

"İnsanlardan kimileri de vardır ki."

E kim bunlar? Münâfıklar mı? Allah öyle dememiş. Ya ne? Kimileri de var ki. Demek ki Kur'an karşısında net iki tavır var. Kur'an karşısında iki uç tavır var, iki net tavır var. Birisi Kur'an'la yol bulanlar. Kur'an'la yol bulanların tavrı. İkincisi de Kur'an'a karşı ilgisiz kalanların tavrı. Bunlar Kur'an karşısında net ve belli tavırlardır. Ama işte bu âyetin anlat-

tığına göre bir üçüncü grup, bir üçüncü tavır daha varmış. Bunlar da bu iki grup arasında, bu iki tavır arasında gider gelirlermiş. Hani Nisâ sûresi şöyle diyordu:

"Onlar imanla küfür arasında bocalayan tabansızlardır. Ne onlardandır ne bunlardandır..."

(Nisâ: 143)

Demek ki bunlar böyle tıpkı bir sarkaç gibi imanla küfür arasında gidip gelenlermiş. Onlar münâfıklar olunca ve âyetlerin sonunda da Allahu Teâlâ şöyle buyurunca:

"Şüphesiz ki münâfıklar cehennemin en aşağı tabakasında olacaklardır."

(Nisâ: 145)

Ulemâ demişler ki bunlar münâfıklardır. Aslında münâfık demeye de biraz cesaret ister yâni. Çünkü bazen kâfirdir bunlar. Bakıyoruz sûrenin 17. âyetinde:

Diye örneklenerek anlatılan bu insanlar için âyetin devamında:

Denivermiş. Yâni bu insanların kâfirlikleri beyan edilivermiş. Ama nedense ecdat bu bölümü görmemişler mi? Yoksa okumuşlar da demeye dilleri mi varmamış bilmem? Çünkü bu sayılacak işleri yapan, bu sıfatları üzerlerinde taşıyan insanlara kâfir demeye ecdadın, selef ulemânın pek cesareti olmamış. Bizim tekfirci kardeşlerin, ellerine geçirdikleri fırçayla Allah'tan muhasebe memurluğu görevini üstlenmiş gibi önüne gelen herkese kâfir ve müşrik damgası vurmayı kendilerine iş edinmiş, dert edinmiş, kardeşlerin kulakları çınlasın.

Evet ecdat bu konuda çok titiz ve edepli davranmış. Bunlara kâfir demeye dilleri varmamış. Öyleyse ukalâlığın gereği yoktur. Yâni öyleyse biz de edepli davranalım bu konuda ve onların kâfir demediğine biz de kâfir demeyelim. Yâni bu aşağıda sayılacak özellikleri üzerinde taşıyan insanlara kâfir demeyelim; ama bu özelliklerin küfür özellikleri olduğunu da bilelim yâni. Bu ikisi, ayrı ayrı şeylerdir. Yâni biz nifak nedir biliriz ama, bu adam münâfıktır! demeye dilimiz varmaz, cesaretimiz olmaz. Şirki biliriz, şirki tanırız. Adamda şirk özelliği görürüz, ama bu adam müşriktir demeye cesaretimiz olmaz.

Neden? Çünkü Peygamber Efendimiz kendisinde câhiliye alâmeti gördüğü Ebu Zer hazretlerine: "Ey Ebu Zer! Sende câhiliye özelliği görüyorum! Sende şirk özelliği görüyorum! Onu temizle!" demiştir, ama "sen kâfirsin! Sen müşriksin!" dememiştir. Demek ki bir adama sen müşriksin! Sen kâfirsin! Demek ayrı, sende şirk alâmetleri görüyorum! Demek ayrı ayrı şeylerdir.

Demek ki kişide bir an için bir özelliğin var oluvermesi, şirk özelliği veya nifak özelliğinin var oluvermesi onun müşrik veya münâfık olmasını gerektirmeyecektir. Ama adam onun şirk olduğunu, münâ-fıklık olduğunu anlamış, kavramış, kabullenmiş ve benimsemişse, varlığından razı olmuşsa, ondan rahatsız olmayacak biçimde onu kabullenmişse, işte artık o zaman o kişi müşrik veya kâfir olacaktır elbette.

Bu özellikler, demek ki bizim çok titiz ve dikkatli davranacağımız, böyle kılı kırk yararcasına üzerimizde bulundurmamaya çalışacağımız, gayret edeceğimiz, karşımızdakinde varlığını sezince de kulak kabartıp: "Aman ha! Ne olur ne olmaz! Bu adam yolunu kitaba sorarak bulmuyormuş! Hayatını kitaba danışarak yaşamıyormuş! Öyleyse ben de bu adama danışmamalıyım! Evimi, mutfağımı, ticaret hayatımı, okumamı, yazmamı bu adama sormamalıyım! Bununla bu konuları istişare etmemeliyim! Beni de saptırabilir! Ben de şirke düşebilirim!" diye, böyle bir teyakkuz halinde, böyle bir hassasiyet içinde olalım diyoruz.

Peki neymiş bunlar? Neymiş bu özellikler? Dikkat ederseniz sûrenin başında Rabbimiz beş âyetiyle mü'minleri, muttakileri anlattı. Sonra iki âyetiyle de kâfirleri anlattı. Şimdi burada da uzunca münâfıkları anlatmaya başlıyor. On üç âyetiyle bu münâfıkların durumunu, bu insanların karakterlerini anlatacak. Münâfıkların sıfatlarını anlatan âyetlerin kâfirlerden söz eden âyetlerden daha çok ve daha kapsamlı olduğunu görüyoruz.

Herhalde bunun sebebi şudur: Küfür meselesi de, iman meselesi gibidir. Bunların her ikisi de kesin ve net bir çizgi ifade ederler. Yâni bu iki kesim de; mü'min de, kâfir de akide ve hayat konusunda tavrını net ve açık ortaya koymaktadır. İnançları konusunda her iki tarafta da bir kompleks söz konusu değildir. Açık ve nettirler. Hareketlerinde, tavırlarında, amellerinde ve düşüncelerinde onları tanımak kolaydır. Mü'min de, kâfir de belirgindir.

Ama şimdi anlatılacak olan münâfıklar çifte standart uyguladıklarından onları tanımak ve ortaya çıkarmak kolay değildir. Çizgileri, tercihleri, safları belli değildir adamların. Mü'min ve kâfir gibi inancı, düşüncesi, tavrı net ve açık değildir. Onun içindir ki Allahu âlem Rab-bimiz bu bölümde uzun uzun bu insanların özelliklerinden söz ede-cek. Bu çetin ve çetrefilli insanları uzun uzun örnekleriyle bize tanıtacak.

Bir de münâfıklar İslâm ve müslümanlar için kâfirden çok daha tehlikeli olduğu için uzunca anlatılmıştır diyoruz. Bir Ebu Cehil'in kâfir olarak İslâm'a ve müslümanlara verdiği zararın yanında bir münâfık olarak Abdullah İbni Übey'in verdiği zararın büyüklüğünü ve tehlikesinin boyutunu biliyoruz. İşte belki bu sebeplerden dolayı birkaç âyetle bize kâfiri tanıtan Rabbimiz bu bölümde uzun uzun münafığı anlatmaya başlayacak. Bakın derler ki bunlar:

"Derler ki; inandık Allah'a ve âhiret gününe! Ama onlar inanmamışlardır."

Bunu diyen Allah'tır. Değilse ben bilemem ki inanıp inanmadı-ğını. Nitekim Allah'ın Rasûlü bir seferde kelime-i şehâdeti söyleyen bir adamı öldüren bir sahabeye; "Neden yaptın bunu? Nasıl öldürdün onu? Demek şehâdet kelimesini söyleyen bir kimseyi öldürdün, öyle mi?" şeklindeki azarlamasına karşılık, o sahâbenin; "Ey Allah'ın Ra-sûlü, o aslında müslüman olmamıştır, ölümden korktuğu için kelime-i şehâdet söylemiştir" diyerek savunmasına son derece gazaplanan Allah'ın Rasûlü şöyle buyurmuştu:

"Kalbini yardın da baktın mı?"

Öyleyse inandım! Dediği halde, şu aşağıda sayılacak işleri yapan insana, veya inandım dediği halde şu özellikleri üzerinde taşıyan kişiye inanmayacağız. İnandım dese de, ben de mü'minim dese de onun bu sözüne inanmayacağız. Çünkü:

9: "Bunlar Allah'ı ve mü'minleri aldatmaya çalışırlar."

İnandım sözlerinin altında bu aldatmaca yatmaktadır. Demek ki o inandım diyen adamın hayatına bir bakacağız. Ya da inandım diyen benim hayatıma bir bakacağım ben önce. Çünkü Kur'an herkesten önce beni anlatır. Herkesten önce bana seslenir Kur'an. Hafazanallah eğer ben, benden önce karşımdakini anlamaya çalışır, benden önce karşımdakini anlatmaya çalışırsam, Allah korusun da o zaman ben, bir sonraki sayfada anlatıldığı gibi ateş yakıp; yaktığı bu ateşle çevresini aydınlatan, ama sonra kendisi karanlıklar içinde kalan insan gibi olurum. İşte eğer öyle olmak istemiyorsam, o duruma düşmek is-temiyorsam, önce ben kendime bakmalıyım. Kendime bir bakıyorum: Allah'a inanıyorum diyorum. Âhirete inanıyorum diyorum. Söz olarak öyle diyorum ama, ya inanmayanlardansam! Ya kendi kendimi aldatıyorsam! Ya inanmadığım halde iman iddiasında bulunuyorsam! Peki neymiş bunun ölçüsü? Nasıl anlayacakmışız bunun aslını?

"Bunlar Allah'ı ve mü'minleri aldatmaya çalışırlar."

Allah'ı ve mü'minleri aldatırlarmış onlar. Allah'la ve mü'minlerle dalga geçerlermiş. Eh biraz serinledik değil mi

öyle olunca? Çünkü elhamdülillah ki, böyle bir derdimiz yoktur. Allah'a şükür Allah ve mü'-minleri aldatma yolunda değiliz. Ama Allah korusun da ya bizim duru-mumuz şöyleyse: Allah: Şöyle şöyle yapın! dedikçe, Allah: Böyle böyle yapmayın! diye emrettikçe, şöyle diyerek Allah'la dalga geçenler-sensek: Tamam Ya Rabbi! Anladım ya Rabbi! Dediğin gibi ya Rabbi! Doğru Ya Rabbi! Ama ne yapayım anam ya Rabbi! Ne yapayım ba-bam ya Rabbi! Ne yapayım toplum ya Rabbi! Tamam, anladım da ya Rabbi, şu anda ortam müsait değil! Tamam, namaz, iyi, kılacağım da ama şu anda vaktim yok ya Rabbi! Tamam, anladım, örtüneceğim de okul bitmedi henüz! Tamam, kitabınla ilgi kurmam gerektiğini anladım da ya Rabbi, ama ne yapayım, işim, aşım elvermiyor! Amirim izin vermiyor! Yönetmelikler yolumu kesiyor! Âdetler ağır basıyor! Modaya karşı gelemiyorum! Toplum yadırgıyor! Çevrem müsaade etmiyor! diyerek Allah'la dalga geçenlerdensek.

Ya da kitap ve sünnete çağrıldığımız zaman. Her şeyden ve herkesten önce kitabı ve sünneti tanımadan müslüman olamayacağımız gerçeğini öğrendiğimiz zaman: Allah Kerîm be! Allah bekler yahu! Allah kusura bakmaz! diyerek Allah'la alay edenlerdensek, bekleyenlerdensek o zaman Allah korusun, bu âyetlerde anlatılacak insan biziz demektir.

Onlar Allah'ı ve mü'minleri aldatmak isterler. Allah ve mü'min-lerle dalga geçmek isterler. İnanmadıkları halde iman gösterisinde bulunarak, mü'min olmadıkları halde mü'min maskesi takarak kullandıkları sloganlarla Allah'ı ve insanları aldatmak isterler. Daha önceki âyetlerde söylediğim

gibi iman, sadece dil ile ben inandım demekten ibaret değildir. İman; dilin tasdiki, kalbin tasdiki ve fiilin tasdikidir. Yâni inandım dediği konunun fiille, amelle görüntülenmesidir. Eğer sadece dil ile ben inandım demek yeterli olsaydı, o zaman tüm münâfıkların da müslüman sayılmaları gerekecekti. Zira onlar da biz müslümanız diyorlardı. Halbuki:

"Onlar kalplerinde olmayan şeyi dilleriyle söyleyip duruyorlar!"

(Âl-i İmrân: 167)

Buyurur âyet-i kerîme.

Bakın bu tip insanlara diyor ki Allah :

"Oysa onlar sadece kendilerini aldatırlar da farkında değillerdir."

Allah buyurur ki: Sizler ey inanmadıkları halde iman iddiasında bulunan münâfıklar! Bu tür iddialarınızla ancak kendinizi kandırabilirsiniz! Ne Allah'ı, ne de müslümanları kandıramazsınız! Allah'ı zaten kandıramazsınız da, mü'minleri de kandıramazsınız. Çünkü bu aldatmacalarınızla mü'minin, ancak malını alabilirsiniz. Bu yalanlarla mü'minin en fazla canını alabilirsiniz. En fazla öldürürsünüz onu. Ama ne fark eder, gerekirse ben bir daha veririm ona! Ama ona can cennette lâzım zaten.

Evet bunlar, inanmadıkları halde iman gösterisinde bulunarak Allah'ı ve mü'minleri kandırdıklarını zannederler. Ama bakın, Allah kendini mü'minlerin safında kılıyor. Mü'minlere karşı tertiplenen komployu, kendisine yapılmış kabul ediyor.

Bu mü'minler için hem en büyük bir şeref, hem de onlardan korkmamaları konusunda en büyük bir destektir. Aynı zamanda münâfıklar için de en büyük bir tehdittir.

Yâni onlar bu tür davranışlarıyla başkalarını değil, ancak kendi kendilerini aldatıyorlar. Bunu şöyle anlamaya çalışıyoruz:

1-Bu zavallılar, tavırlarıyla gelecekleri konusunda, âhiretleri konusunda kendi kendilerini aldatmaktadırlar. Dünyada inanmış göründüklerinden dolayı kendilerine zahiren İslâm'ın hükümleri uygulanır. Ama Âhirette:
"Cehennemin en aşağısına gideceklerdir onlar." (Nisâ: 145)

2- Bunlar niyetlerini gizlemeye çalışırken Allah'ın kalplerden geçen niyetleri bildiğini hesaba katmamakla kendi kendilerini aldatmaktadırlar.

3- Bir de Allah'ın onlarla ilgili âyetler göndererek durumlarını açığa çıkaracağını bilmediklerinden durumlarının perde arkasında gizli kalacağını zannederek kendi kendilerini aldatmaktadırlar ama:
"Şuurları da yoktur bu konuda."

Peki bu kimseler neden böyle davranırlarmış ?
10:"Kalplerinde hastalık vardır onların. Allah da (Kur'an'ı indirmekle) hastalıklarını artırmıştır."

Demek ki bunların kalbi hastaymış. Kalplerinde hastalık varmış. Ama bunlar tedaviden yana da olmayınca, Allah onların hastalıklarını artırmıştır. Peki acaba kalbin hastalığını nasıl anlayacağız? Kalbi hasta olmak ne demektir?

İnsan kalbini öğreniyoruz. Bu sefer üç çeşit kalp sunuyor Allah bize:

1- Birincisi kâfirin kalbi: Sûrede daha ilerde gelecek:
"Bakara hadîsesinden sonra yine de inanmadılar da kalpleri kaskatı kesiliverdi! Hattâ taştan da katı kesil-di!"
(Bakara: 74)

Diyordu Rabbimiz. Kâfirin kalbi taş gibi kaskatıdır. Hattâ taştan bile katıdır. Çünkü:
"Zira öyle taşlar vardır ki içinden nehirler fışkırır. Öylesi de vardır ki yarılıp içinden sular akar. Kimi taşlar da Allah korkusundan baş aşağı yuvarlanır."
(Bakara: 74)

Kâfirin kalbi taştan da katıdır. Âyet-i kerîmede anlatıldığına göre taşlar Allah'ın yağmur, kar, güneş, oksijen, rüzgar gibi meşhûd âyetlerinden etkilenerek kimileri içinden su fışkırırken, kimileri yerinden kopup aşağıya doğru yuvarlanmaktadır. Yâni taşlar Allah'ın âyetlerine yol verip içinden sular fışkırtmaktadır. Allah'ın âyetleri taşların içine kadar nüfuz edebilmektedir. Taşlar bile Allah'ın âyetlerinden etkilenip onlarla türlü şekiller alırken, kâfirin kalbi o kadar katı ki, ne Allah'ın yağmur, kar, güneş, rüzgar, oksijen gibi meşhûd âyetlerinden, görsel âyetlerinden, ne de metluv âyetler dedi-

ğimiz şu elimizdeki Kur'an âyetlerinden etkilenmektedir. Âyetler bunların kalplerine nüfuz ede-memektedir. Âyetler bunların kalplerinde tesir icra edememektedir. İşte kâfirin kalbi böyledir. Taşlardan bile kaskatıdır.

2- Bir kalp türü daha vardır ki, o da mü'minin kalbi. Allah'ın âyetleriyle itminan bulan, yatışan kalp. Allah'ın iki tür âyeti vardır. Birisi metlûv âyetler, yâni kulağa hitap eden işitsel dediğimiz şu elimdeki okunan Kur'an âyetleri. Ötekisi de görsel dediğimiz göze hitap eden meşhûd âyetler. Güneş gibi, ay, yıldızlar, bulutlar, insanlar, bitkiler, hayvanlar gibi kâinatta Allah'ın yerleştirdiği müşahede edilen göze yönelik âyetlerdir. Mü'minin kalbi, Allah'ın bu iki tür âyetlerinden de etkilenen kalptir.

"Dikkat edin kalpler ancak Allah'ın zikriyle mutmain olur, doyuma ulaşır, sükûnete erer."

(Ra'd: 28)

Âyeti bunu anlatır. Âyet-i kerîmede anlatılan zikir, Kur'andır. Yâni kalpler ancak Kur'an'la mutmain olur. Ancak Kur'an'la itminan bulur, ancak onunla yatışır ve sükûnete kavuşur. Çünkü kalp, Allah'ın âyetlerini duydukça, tanıdıkça şüphe ve tereddütlerden kurtulup doyuma ve itminana ulaşacaktır.

"Mü'minler ancak o kimselerdir ki, Allah anıldığı zaman kalpleri ürperir. Karşılarında Allah'ın âyetleri okunduğu zaman da imanlarını artırır Ve yalnız Rablerine tevekkül ederler."

(Enfal: 2)

Demek ki Allah'ın âyetleri okundukça, âyetlerle karşı karşıya geldikçe mü'minlerin kalpleri coşar, taşar, sanki kabına sığmaz hale gelir. İşte bu da mü'minin kalbidir. Bu iki âyetin bize anlattığına göre kalplerin itminana kavuşmasının birinci yolu, elimizdeki şu Kur'an âyetleridir. Kalbin sükûnete ve doyuma ulaşmasının ikinci yolu da Bakara :260 âyetinin anlattığına göre meşhûd âyetlerdir. Hani İbrahim Aleyhisselâm: "Ya Rabbi ölüleri ölümünden sonra nasıl dirilttiğini gör-mek istiyorum!" demişti de Allah: "İnanmıyor musun ey İbrahim?" bu-yurunca: "İnanıyorum ya Rabbi! Ancak:

"Kalbim tatmin olsun için"

(Bakara 260)

İstiyorum bunu!" Demişti. İşte kalplerin itminana kavuşmasının ikinci yolu da Allah'ın yeryüzündeki müşahede edilen, görülen âyetlerini bizzat görmektir. Müminin kalbi de böyledir.

3- Bir de bu ikisinin arasındakilerin kalbi var ki; işte hasta olan kalp bu kalptir.Bu kalbin hastalığı kalbin uyum sağlayamamasıdır. Biliyoruz ki, kişinin ruh ve bedenindeki uyumunun adına sıhhat denir denir. Ruh ve bedendeki uyumsuzluğun adı da hastalıktır. Ruhtaki dengesizlik bedende görülür. Çünkü ruhun morardığını kimse görme-miştir. Eğer biz sebepleri ve tezahürleriyle bedenin hastalığını anlayabilirsek, buna kıyasla ruhtaki hastalığı da tanıma imkânımız olacaktır.

Bedenin hastalığı, bedenin sıhhat ve selâmetinin aslî fonksiyonunun bozulmasıdır. Görme ve işitme duyularının bozul-

ması gibi hasta olan bir bedende de idrak ve hareket bozulur. Yahut da beden hastalandığı zaman eşyayı tamamen farklı olarak idrak etmeye başlar. Meselâ acıyı tatlı, tatlıyı acı hissetmeye başlar ve hazım bozukluğu şeklinde tezahür edebilir. Meselâ bazı gıdalardan hoşlanmaz hale gelebilir. Beden hastalıklarının tezahürü böyledir.

Bir de bedendeki bu hastalık iki şeyden kaynaklanır:

1- Madde noksanlığındandır. Uzun bir süre hiçbir şey yenmemişse o zaman beden hastalanır. Ve gıda almaya mecburdur.
2- Madde fazlalığındandır. Beden çok fazla gıda alırsa yine hastalanır. O zaman da o gıda fazlalığını atmak zorundadır. Aynen bunun gibi kalp hastalığı da irade ve tasavvurun bozulmasına sebep olan bir hastalıktır. Kalp hastalığının tezahürü de kişide irade ve tasavvurun bozulması şeklinde gerçekleşir. Kalbi hasta olan kişide:

1- Tasavvur bozulur. Yâni hakikati göremeyecek, yahut da olduğundan farklı görecek şekilde birtakım şüphe ve tereddütlere maruz kalır.
2- İrade bozulur. Yâni insan o zaman, doğru olandan hoşlanmayıp zararlı olandan, bâtıl olandan hoşlanır hale gelecektir. Meselâ İslâm'dan hoşlanmayıp küfürden hoşlanır. Tesettürden nefret edip çıplaklığı sever. Sudan tiksinip içkiden hoşlanır hale gelecektir.

Nasıl ki beden hastalığı ya gıda eksikliğinden, ya da gıda fazlalığından kaynaklanıyorsa. Kalp hastalığının kaynağı da

böyledir. Ya gıda eksikliğindendir, gıda alınmalıdır, ya da gıda fazlalığındandır fazlalık atılmalıdır. Kalbin gıdası bilgidir. Bundan dolayıdır ki:

"Onların kalplerinde maraz (hastalık) vardır."

Âyetindeki maraz kelimesi pek çok müfessirlerce bilgisizlik, yâni şüphe ve tereddüt olarak anlaşılmıştır. Biliyoruz ki bir şey hakkında şüphe, o konuda bilgi eksikliğinden kaynaklanır. O konudaki şüphe ve tereddütler kalbi istila eder ve o konuda tam bilgi gelinceye kadar bu durum kalbe elem verir. O konuda tam bir bilgi elde edilince kalpteki tüm şüphe bulutları dağılıverir. Onun içindir ki Allah'ın Rasû-lü:

"Bilmediklerinden sorsalardı ya! Zira cahilliğin şifası sormaktır."

Buyurur. Kalbin sahibi ve doktoru olan Allah; yukarıdaki âyetlerde, onun doyuma ve sükûnete kavuşmasının iki yolundan bahsetmişti. Bunlardan birisinin Metluv âyetler dediğimiz şu Kur'an âyetleri, ikincisinin de meşhûd âyetler dediğimiz kâinatta serpiştirilmiş görsel âyetler olduğunu haber vermişti. Bu münâfıklar bu âyetlere yönelmediklerinden, tedaviden yana olmadıklarından Kalbin gıdasını almadıklarından dolayı kalpleri hastadır. Kalbin gıdası olan gerçek bilgiye, Allah bilgisine, vahiy bilgisine yönelmediklerinden dolayı kalpleri has-tadır. Allah'tan gelen mutlak doğru bilgiler onların kalplerine girmedi-ğinden kalpleri şüphe, tereddüt ve cehalet bulutları tarafından istila edilmiştir.

Bir de beden nasıl ki, ondan zararlı şeyleri atıp faydalı şeyleri almakla gelişip sıhhatli oluyorsa, kalp de ancak onun sıhhatini bozacak zararlı şeylerden onu koruyup, bilgisizlik, şüphe ve günahlar gibi zararlı şeyleri atıp, faydalı şeyleri almakla sıhhatine kavuşacaktır. Kalpte atılması gereken zararlı gıda fazlalığı vardır. Adam felsefe okumuştur, sosyoloji bilgileri almıştır, zararlı şeyler okumuştur ki, bunlar atılmalıdır. İşte bu insanların kalbi uyumsuzdur. Ama uyuma gitmediklerinden, uyumu aramadıklarından, tedaviyi istemediklerinden kâfir olamıyorlar, ama mü'min de olmuyorlar. Bu ikisi arasında kaldıklarından dolayı hastalıkları arttıkça artıyor.

Burada aslında Cenab-ı Hak, nifakın sebebini anlatıyor. Münâfıklığın nereden kaynaklandığını anlatıyor. Nifakın sebepleri tespit ediliyor. Âyetten anlıyoruz ki nifak, insanın kalbini, içini kemiren psikolojik bir komplekstir. Çünkü bir insan, bir şeye ya inanır ya da inkâr eder. Her iki halde de durum normaldir ve sağlıklıdır. Kişi iman ya da küfür tercihinin gereğini yapar ve rahat eder. Eğer iman etmişse, hayatında iman çizgisini sürdürür. Eğer kâfirse bu sefer küfür, onun hayatına birtakım programlar yerleştirir ve onu takip eder gider.

Ama bir adam düşünün ki ne iman adına, ne de küfür adına tercihini yapamamışsa, mü'min değilken mü'min gibi ameller işlemeye mecbur kalmışsa, işte bu normal bir şey değildir. Böyle inanmadığı bir hayatı yaşayan, ya da hayatı imandan kaynaklanmayan kişi, kalben hasta demektir.

Maraz aslında bir şeyin aslîyetini, aslî fonksiyonunu bozan illettir. Fıtrat-ı aslîyesi gereği her kalp sıhhatlidir. Ama bunlar kalplerinin kendisiyle itminan bulacağı, yatışacağı kalbin gıdası olan Kur'an'la ilgi kurmadıklarından, ya da kalbi sükûnete ulaştıracak bilgiden mahrum olduklarından kalpleri hep şüphe içindedir. Bunlar:

Olan Kur'an'dan şüphe ederler. Allah'tan şüphe ederler, mü'-minlerden şüphe ederler, her şeyden şüphe ederler. Hattâ kendilerinden bile şüphe ederler. Kendilerini merkez kabul ederler, bu konuda ve kendileri şüphede ise, herkesi ve her şeyi şüphede görürler. Yâni kıyas-ı nefs ederler. Allah, peygamber, kitap, mü'minler, dağlar, taşlar, denizler, ağaçlar hep kendilerini aldatıyor zannederler. Ama zevk-lerine, keyiflerine o kadar düşkündürler ki, bu adamlar hiç onlardan şüphe etmezler. Acaba bunların aslı esası var mıdır? Acaba bu gidişimin sonu nereye varacaktır? Bundan hiç şüphe etmezler. Mümin değilken bile kendilerini mü'min zannederler. Mü'min yanında mü'min, kâfir yanında da kendilerini kâfir zannederler. Bütün bunları da ne için yaptıklarını hiç düşünmezler. Çünkü şuurları da yoktur bunların diyor Rabbimiz.

"Allah da onların hastalıklarını artırmaktadır."

Bunun bir kaç mânâsı vardır:

1- İkiyüzlülüklerinin bir müddet için başarılı sonuçlar verdiğini görünce onun iyi bir yol olduğuna inanırlar ve emin bir şekilde yollarına devam ederler. Böylece Allah onların nifaklarını artırmaktadır.

2- Ya da onların nefislerine ağır gelecek, yeni yeni âyetler göndererek, yeni yeni emirler, yeni yeni teklifler göndererek onların kalplerinin hastalığını daha da arttıracak Allah, demektir bunun mânâsı.

3- Bir de hastalık, hastalığı doğurur. Maraz, marazı davet eder demektir bu. Öyle bir zulmet ki; zulmet, zulmeti doğuracaktır. Bir hata yapacak, bir hatası başka bir hatayı çağıracaktır. Bir israf yapacak, ardından diğer bir israf onu takip edecektir. Bir yalan söyleyecek, ikinci, üçüncü bir yalan peşinden gelecektir. Gözle zina edecek, arkasından bir fırsatını bulacak elle zina edecek, daha ileride nihâyet bedenle bu işi yapmaya kalkacaktır. Bir kadeh alacak, sonra arkasından ikinci bir kadeh, üçüncü bir kadeh ve en sonunda sarhoş olup hanımını boşamaya kadar götürecektir işi. Bir video alacaktır evine, sonra çirkin bantlara uzanacaktır. Sosyalleşme diye başlayacaktır önce işe, sonra da şeytanın kucağında bulacaktır kendisini. Önce politik diyecek, sonra da politize olmak isterken dün çok sevdiği adamın yarın karşısına dikilecek ve onu yemeye çalışacaktır. Bir hastalık daha baş-ka hastalıkları doğuracaktır.

İşte aynen bunun gibi münâfıkların kalpleri hastadır ve Allah bunların hastalıklarını artırmaktadır. Peki acaba bu eylemin Allah'a izâfesini nasıl anlayacağız? Yâni nifakı ve münâfıklığı lânetleyen Allah, acaba niçin onların nifakını artırıyor? Allah'ın, onların nifakını artırması, aslında Cenab-ı Hakkın yeryüzünde eşyanın tabiatı olarak belirlediği doğal yasalar açısındandır. Yâni ister iman olsun ister nifak olsun, tüm fiillerin gerçekleşmesi için gereken şartları ve imkânları hazır-

layan Allah'tır. Lâkin bu eylemi bizzat kendi hür iradesiyle gerçekleştiren insanın kendisidir. Yâni onlar iradelerini bu yolda kullanmışlar, Allah da istedikleri şeyi yaratmıştır, diyoruz.

Zira bu adamlar böyle bir duruma gelmeyebilirlerdi. Dahası, hattâ şu anda bile bu durumdan kurtulma, nifaktan vazgeçme imkânlarını yitirmiş değillerdir. Her ân vazgeçebilirler, her ân dönebilirler bu durumdan. Her ân tevbe imkânına sahiptirler. Dönüş yaptıkları anda Allah onların dönüş kapılarını açık tutmaktadır.

"Yalan söyleye geldikleri için onlara acıklı bir azap vardır."

Yalan saymalarından ötürü onlar için elim bir azap, elem verici bir azap, dayanılmaz bir azap vardır. Yalan sayıyorlardı onlar.

Yalan sayıyordu onlar. Yalan saymak. İnkâr ediyorlardı değil bakın. Yalan sayıyorlar. Peki ne demekmiş yalan saymak? Yalan say-mak, inkâr etmekten ayrıdır. Yalan saymanın ne demek olduğunu, yalan sayma işinin toplumda nasıl örneklenmesi gerektiğini bugüne kadar bilmiyordum. Bunu örnekleme konusunda gerçekten çok zorlanırdım. Ama Buhârî'yi okuyordum elhamdülillah, Buhârî'de Allah karşıma çıkarıverdi. Allah'ın Rasûlü buyurur ki:

"Çarşı pazarda insanlar dükkan ve tezgahlarıyla uğraşırken bir atlı koşarak gelse ve dese ki: "Savulun! Dağılın! Kaçın! Başınızın çaresine bakın! Bir ordu geliyor şuradan! Hepinizi

kılıçtan geçirecek" Bu haberi tasdik edenler, saddaka yapanlar hemen hazırlanıp kaçarlar. Ama tekzip edenlerse, kezzebe yapanlarsa: "Yok ya! Bu adam yalan söylüyor! Bu adam benim ticaretimi kıskanıyor da ondan! Bana kini var, benim kazanmamı istemiyor da ondan! Bana oyun oynayıp pazarıma konmak istiyor da ondan!" diyerek habere ve haberciye aldırış etmezler. Hiçbir tedbir almadan böyle oyalanıp dururken başlarına nelerin geleceğini bilemezler" diyor.

Rasûlullah Efendimizin bu beyanına göre kezzebe; inkâr etmek değildir aslında. Adam sözü anlıyor, söz olarak kabulleniyor. Tamam, atlı gelmek nedir? Bunu biliyor, kılıçtan geçmek, geçirilmek nedir? Bunu biliyor, anlıyor, ama bunu eylem ile göstermiyor. Gereğini yapmıyor. İşte yalan saymak budur.

Meselâ diyorsunuz adama: Arkadaş dışarı mı çıkıyorsun? Aman dikkat et! Dışarıda çok şiddetli soğuk var, kar yağıyor! Aman pardösünü giymeden çıkma! diyorsunuz. Adam kar nedir? Soğuk nedir? Bunu biliyor, pardösüsünü giymesi gerektiğini biliyor, anlıyor; ama yine de giymeden çıkmaya kalkışıyorsa işte bu yalan saymaktır. Namazın farz olduğunu, kılınması gerektiğini biliyor adam, ama yine de kılmıyor gibi. Hani Müddessir sûresinin son bölümünde anlatılıyordu:

"Bizler din gününü yalan sayanlardandık."

(Müddessir: 46)

Deniyordu. Dünyada mü'min görünen suçlular anlatılıyordu. Yâni dünyada mü'min zannedilen ama soluğu cehennemin

kapısında alan bu insanlara müslümanlar, cennete girenler şaşkınlık içinde şöyle soruyorlardı:

"Hayrola ya! niye geldiniz buraya? Bir yanlışlık filan mı oldu?"

(Müddessir 42)

Siz mü'min değil miydiniz? Ne işiniz var sizin burada? Buyurulunca bunlar dört suç sayıyorlar: Bu suçlardan birisi de:

"Biz din gününü yalan sayardık."

(Müddessir 46)

Bakın din gününü inkâr ederdik değil, yalan sayardık. Meselâ adama soruyorsunuz: Arkadaş ölecek misin? Diyor ki, evet. Dirilecek misin? Evet. Hesap kitap var mı? Evet. Cennet, cehennem var mı? Evet. Peki Allah kâdir mi? Yapar mı bunu? Evet, evet, evet. Hepsine inanıyor adam. Ama bakıyoruz bu tamam saydığı, bu inandığı konulara aldırış etmeden yaşıyor. Yaşadığı hayatta bu inandığı şeylerin kokusunu bile görmek mümkün değil. Öyle bir hayat programı var ki adamın, bu inancının hiç mi hiç etkisi yok.

Yâni imanının, inandım dediği şeyin gereğini yapmıyor. Veya imanını amele dönüştürmüyor. Çok korkunç bir suç değil mi bu? Namaz kılması gerektiğine inanıyor, ama kılmıyor. Örtünmesi gerektiğine inanıyor, ama örtünmüyor. Kur'an'ı, sünneti tanımadan müslü-manlık olmayacağına inanıyor, ama farklı yaşıyor. Çoluk çocuğunu eğitmesi gerektiğine inanıyor, ama yaklaşmıyor. İşte yalan saymak budur ve çok büyük bir suçtur. Öyleyse inandık dediğimiz şeyleri amele dönüştürmeye çalışalım inşallah. İnancımızı sadece söz pla-

nında, iddia planında bırakmayalım. İmanlarımızı hayatımızla, eylemlerimizle yalanlayanlardan olmayalım.

11:"Kendilerine yeryüzünde bozgunculuk yapmayın! Denildiği zaman."

Böyle yaşayanlara, bu tür insanlara denilse ki: Yeryüzünde bozgunculuk yapmayın! Fesat çıkarmayın! Yâni yaşadığınız bölgede. Çünkü yeryüzü hem tüm arz anlamına kullanılır, hem de kişinin yaşadığı bölge demektir. Çünkü Firavun için öyle denmişti:

"Muhakkak ki Firavun yeryüzünde bozgunculuk yapıyordu."

(Kasas: 4)

Yeryüzünün her yeri değil tabii. Sadece Mısır'da yapıyordu Firavun bunu. Ama âyet-i kerîmede yeryüzünde denmiştir.

Onlara: Bölgenizde bozgunculuk yapmayın! Denildiğinde. Artık bölgeniz Meram mıdır? Selçuklu mudur? Karatay mıdır? Türkiye midir? Afganistan, Pakistan mıdır? Herkes kendi bölgesinde veya kendi evinde, kendi dükkanında bozgunculuk yapmasın! Denildiğinde derler ki:

"Bizler ancak ıslah edicileriz! Derler."

Hayır, biz bunları, bu yaptıklarımızı düzen için yapıyoruz! Düzenlemek için yapıyoruz derler. Allah diyor ki bakın:

12:"Dikkat edin! (Gözünüzü açın!) Onlar aslında gerçek bozguncular da farkında değiller!"

Ey mü'minler! Ey Kur'an'ın muhatapları! Ey Kur'an'la çevreyi tanıması gerekenler! Ey hadîselere Kur'an'ın gözlüğüyle bakması gerekenler! Ey Kur'an'la hem kendilerini, hem de çevrelerini tanıması gerekenler! Açın gözünüzü ve dikkatli olun! Dikkatli dinleyin ki:

"Onlar aslında gerçek bozguncular da farkında değiller!"

Sakın ha! Bu insanların kendi kendilerine düzenci kesilmelerine inanmayın! Aldanmayın! Onlar aslında düzen bozucudurlar.

Peki düzen bozmak ne demektir? Düzen ne demektir? Bu konuyu tek cümleyle özetlersek: Allah'ın düzen dediği şey düzendir, düzensizlik dediği de düzensizliktir. Düzen, ya da düzensizlik, fesat, ya da sulh, ifsat, ya da ıslah bunlardan biri mü'minin tavrı, diğeri de münafığın tavrıdır. Veya değişik söyleyelim: Bunlardan biri imanın sonu-cu, diğeri de küfrün sonucudur. İnancın gereği olan amel amel-i salihtir. İmansızlığın gereği olan amel de amel-i gayri salihtir.

Fesat; ıslahtan sonra yapılan şeydir. Yâni fesat bozmadır, düzeni bozmak demektir. Allah: Ben arzı ve ondakileri düzenledikten sonra sakın onu bozmayın diyor. Allah düzenlediği arzda bir vakte ka-dar bizim oturmamızı istemiş ve onun ıslahı ve fesadından bizi sorumlu tutmuştur.

Öyleyse işimiz küfür ve şirk değil imandır. İsyan değil itaattir. Bozmak değil yapmak, ihtilal değil intizam, zulüm değil adâlet, fesat değil ıslahtır. Allah arzı yarattı, düzene koydu, Adem'i ve soyunu gönderdi oraya. Adem Aleyhisselâm dün-

yaya geldiği zamanlar düzen devam ediyordu dünyada. Sonradan insanlar düzeni bozdular, ifsadı gerçekleştirdiler.

Meselâ bir eve yeni bir gelin gelir. Evin sahibi ona bir düzenden söz eder: Bu minder burada olmalı! Bu sürahi buraya konmalı! Buraya ekmek konmamalı! Sofra şuraya serilmeli! gibi. İşte gelin bu denenler konusunda öyle yapmalı ve düzeni bozmamalıdır. Ama bu gelin denmeyenler konusunda da serbesttir ya. İşte Cenab-ı Hak da Hz. Ademe Aleyhisselâm yeni getirdiği bu evde, bu dünyada bir kısım düzenlerden söz etti: Kan dökmeyin! Adam öldürmeyin! Zina etmeyin! Küfretmeyin! Münâfıklık etmeyin! Namaz kılın! Oruç tutun! Buyurmuş ve böylece yeni geldikleri bu evin düzenini bildirmişti. Adem ve soyu bu denenlere aynen riâyet etmek zorunda iken, denmeyenler, serbest bırakılanlar konusunda da serbest hareket edeceklerdi.

İşte bir süre yeryüzünde Allah'ın koyduğu bu düzene riâyet edildi. Ama Hz. Adem'in oğlu Kabil bu düzeni bozuverdi. Adam öldürdü. Sonra her düzen bozulduğu dönem Allah Peygamber gönderdi bu bozulanlara çeki düzen vermek için. Bir Nuh gönderdi düzeldi, ama arkasından yine bozuldu. Sonra bir Peygamber daha gönderdi düzeldi, arkasından yine bozuldu, yine peygamber gönderdi. Sonra Hz. İsa'yı ve en sonra da Hz. Muhammed'i, Aleyhisselâm gönderdi. İslâm'-dan sonra özellikle bu iş geçerlidir. Çünkü artık başka peygamber gelmeyecektir.

Evet bozmak demek; Yeryüzünde Allah'ın koyduğu düzenini bozmak demektir. Allah'ın isteklerinin dışına çıkmak,

Allah'ın istediklerinden farklı yaşamak demektir ve bu münâfıkların işidir.

Meselâ bir zamanlar Afganistan'a gidenler düzen için gidiyor-lardı. Vietnam'a giderken de öyle gitmişlerdi. Irak'a gelenler de öyle gelmişlerdi. Somali'ye girerlerken de orada bir bozukluk gördüklerini ve düzeltmek için gittiklerini söylüyorlardı alçaklar. Ve nihâyet tüm dünyaya demokrasi ihraç ederlerken de hep düzen için yapıyorlardı bunları alçaklar. Ama bütün bu gidişler İslâm'a göre düzen değilse, düzensizlik, ya da düzen bozma, bozgunculuk diyorduk.

Ali Şeriatî'nin ifadesine göre Fransız Renault fabrikasının sahibi orta Afrika'da kabile reislerinden birinin altına son model altın kaplamalı bir araba hediye eder. Reislerinin altında bu arabayı gören kabile mensuplarının her biri de bu arabalardan birer tane almak zorunda kalırlar. Böylece tüm kabile attan inip arabaya binmek zorunda kalırlar ve birden bire hayatları değişiverir. Fabrikanın müdürü patronuna sorar: Mösyö, söyler misin, niye bu adamların düzenlerini bozduk? Neden bu insanları da kendimiz gibi huzursuz yaptık? Araba fabrikasının sahibi der ki: Müdürüm biz at imal etmiyoruz, biz araba imal ediyoruz ve bize de bu iş için para lâzım, pazar lâzım, der. Evet bütün mesele para ve pazar. Bunun için de gözlerine kestirdiklerine kalkınma, ilerleme, modernizm gibi hedefler gösterirler. Sonra da onları asimilasyona tabi tutarak kendi kültürlerini, kendi dinlerini yerleştirirler.

Bu değişim, ya da toplumların düzenlerini bozma her zaman böyle kolay ve kendiliğinden olmayabilir. Kimileri bu münâfıkların ken-dilerine empoze etmeye çalıştıkları değişime karşı ayak diretebilir. O zaman bu işin imkânsız görüldüğü yerlerde de silahlar konuşmaya başlar ve toplu imhâlâr devreye girer. Meselâ bu münâfıkların değişimini kabule yanaşmayan Brezilya'da virüslenmiş elbiselerle yüz binlerce Brezilyalı yok edilmiştir. Suçları batılılaşmamak, bâtılı münâfıkların kendilerine empoze ettikleri hayat tarzını kabul etmemek, ya da kendi düzenlerini değiştirmeye yanaşmamak. Tüm dünyada düzenleme adına düzensizliği ikâmeye soyunan bu münâfıklar, sundukları bu düzensizliğe karşı ayak direten Afrika'dan yüz milyon, Amerika'nın yerlilerinden ise doksan beş milyon insan katletmişlerdir. Bu iş için Ortadoğu ve Asya'da öldürdüklerinin adedi belli değildir. Milyonlarca insanın kanına girerlerken bu görevi de bir insanlık borcu olarak yaptıklarını söylüyorlardı. Zira beyaz Avrupalı'nın dışında herkes düzensiz, barbardı.

1942 yılında kendini dünyanın en medeni milleti kabul eden İngiltere, Çin'i top ateşine tuttu. Sebep neydi dersiniz? Sebep Çinliye afyon içirebilmekti. İngilizler afyon imal etmişler, bu afyonu da Çin'e Japonya'ya satmak, Çin ve Japon insanına içirmek istiyorlardı.

Japon halkı ayak diretmiş, bizim törelerimizde afyon içmek yoktur, biz bunu kullanmayacağız diyordu. İngilizlerin silahlarına hedef olan binlerce Japon bu yüzden hayatını kaybetti.

Ama işin acısı bu defa batılılar afyondan daha zehirleyici, eroinden daha fazla öldürücü olan demokrasiyi imal ettiler. Güzel güzel ambalajlar içinde tüm dünya insanlığına bunu sunmaya başladılar. Yeryüzünün düzeni adına yapıyorlardı bunu. Bu zehiri içmeyi kabul etmeyip diretenler oldu mu silahları konuşmaya başladı. Sadece Cezayir ve Tunus'ta iki milyon insan Fransızlar tarafından öldürüldü. Ateşli silahlarla Latin Amerika'da, Afrika'da ve Asya'daki milyonlarca insanı köleleştirdiler. İddiaları bu insanları medenileştirmekti. Güya bu insanlar bozuk yaşıyordu da bu bozukluğu düzeltmeyi hedefliyorlardı.

Eğer bir ülke insanı kendi değerlerine sahip çıkıp bunların empoze etmeye çalıştıkları düzeni reddetmeye kalkışırsa barış tehlikeye düşmüştür bunlar için. Hemen harekete geçerler. Bu barış sevdalısı münâfıklar Körfezde çıkarları söz konusu oldu mu hemen gemilerini yürütüverirler. Beş yüz milyon ton bomba atarak dört yüz bin Iraklı müslümanın kanını akıtıverirler. Yeter ki orada kendi düzenleri demokrasi hâkim olsun. Bunlar düzen bozucudurlar, bunlar halis münâfıktırlar.

Dönüyoruz şimdi kendimize: Elektrik kabloları, lavabo musluları da dahil olmak üzere evimizdeki tüm eşyaları sokağa dökelim. Evi yeniden düzenlemek için yeniden yerleştirelim. Eğer İslâm o yerleştirmeye düzen demiyorsa bozgunculuk demektir bu. Yâni İslâm onlara ihtiyaç demiyorsa, tamam bu da olmalı! Bu da ihtiyaçtır! Evde bu da bulunmalı! demiyorsa, biz Allah'a ve Peygambere sorarak düzen yapmadığımız

için bizimki de bozuk demektir ve biz de düzen bozucuyuz demektir.

Çocuğumuza aktardıklarımız, kendi kafamıza yerleştirdikleri-miz, eğer Allah ve Resûlüne sorulmadan yapılmışsa, biz de düzen bozuyoruz demektir. Biz de ifsat edenlerdeniz demektir. Kafamızı şöyle bir keselim; içindekileri bir masanın üzerine boşaltalım ve çağıralım kitap ve sünneti. Diyelim ki ya Rabbi, ya Rasûlallah! İşte ben bilir bilmez bütün bunları doldurmuşum kafamın içine! Ama anladım ki bunu size sormadan yapmışım! Şimdi pişman oldum. Bunlardan lâzım dediklerinizi, kalsın dediklerinizi tekrar koyacağım ve gereksiz bulduklarınızı atacağım! desek, acaba neler kalır oraya koyabileceğimiz, bir düşünün! Şimdi bu Allah'ın verdiği kafanın düzenini bozmak değil de nedir ya? Ama kendi arzumuzla kafamıza yerleştirdiklerimizi kastediyorum tabii. Yoksa biz istemeden gardiyanların okuduklarından öğrendiklerimiz değil tabii. Hani gardiyanlar sürekli bir şeyler okurlar, mahkûmlar da mecburen öğrenirler ya, o ayrı. Ben onları kastetmedim.

Soralım Rasulullah'a: Ya Rasûlallah bilir bilmez bir sürü şey yerleştirmişim ben bu kafaya, gel şunları yeniden bir yerleştirelim! diyelim. Nerede kullanacağımıza göre yerleştirmeliyiz ama. Meselâ adam Bakara öğreniyor para kazanmak için, Âl-i İmrân öğreniyor doçent olmak için, Nisâ öğreniyor kitap yazmak içinse bu da bozuk düzen olacaktır elbette. Mahza kulluk için öğrenilenlere, amele dönüştürmek ve hayatı onunla düzenlemek üzere öğrendiklerimize düzen diyor Rabbimiz.

Bunun dışında, meselâ şehri yeniden düzenlemek için başa geçirelim birini, veya adam işte okulda düzen için kurallar koyuyor, fabrikada kurallar koyuyor, evde kurallar koyuyor düzen için. Eğer Allah, onun koyduğu kurallara düzen demiyorsa, bizim koyduğumuz kurallara düzen demiyorsa, o zaman biz de düzen bozuculardanız demektir, Allah korusun. Meselâ hanımın şöyle davranması için bir kural koymuşuz. Eğer buna İslâm düzen demiyorsa, düzen bozmadır bu. Biz istediğimiz kadar düzen diyelim buna. Perdenin şeklini şöyle yaptın, döşemenin biçimini böyle yaptın, eğer İslâm buna izin veriyorsa tamam, değilse hepsi bozmadır, hepsi ifsattır bunların. Eğer şöyle diyorsanız: Efendim burada kastedilen itikadi düzensizlik değil mi yâni? Bu anlattıklarınızla ne ilgisi var? Bunlar itikadla alâkalı şeyler değildir. Bunlar sosyal ve ameli şeylerdir, filan diyorsanız. İyi de her amel bir imandan kaynaklanmıyor mu? Yâni yeryüzünde görüntülenen bir bozukluktan bahsediliyor burada. Amele dönüşmüş bir bozuk inançtan, bir bozuk imandan söz ediliyor âyet-i kerîmede. Bakın:

"Yeryüzünde bozgunculuk yapmayın."

denmiştir. Sonra da iman konusu gelecek:

Diye. Öyleyse fesat, kişinin hayatında görüntülenen bozukluğudur. Meselâ ikinci kat mesabesinde bir ev yapıyordu sahabe de Allah'ın Rasûlü razı olmuyordu buna. Çünkü imanın dışta görüntüsüydü, ve düzeni bozmaktı bu. Veya Hz. Ömer Efendimiz şehir planının kurallarını koyuyordu ve kim onu bozarsa bozguncu oluyordu tabii.

Demek ki biz, bulunduğumuz bölgenin düzenini Allah'a sorup yapacağız. En küçük biriminden en büyük birimine kadar hayatın düzenini Allah'a sormadan yapmayacağız. Meselâ kazanma ve harca-ma düzenimizi, cüzdan düzenimizi Allah'a sorup yapacağız. Aksi takdirde biz de bozguncuyuz demektir Allah korusun.

Meselâ insanın eğitiminde düzen, kesinlikle Allah'a sorulma-dan yapılmamalıdır. Birileri bir düzen koymuş ortaya ve demişler ki, işte efendim önce şunlar şunlar öğretilmelidir. Eğitimde şunlar şunlar önceliklidir. Eğer bütün bunlar Allah'a ve Resûlüne sorulmadan yapılıyorsa, Allah'ın öncelik tanıdıklarını sonraya almak şöyle dursun, adına bile izin verilmiyorsa bozmadır bu. İfsattır bu. Düzen sahibi olan Allah'a sormadan, vahye müracaat etmeden hukuk yapmaya çalışanların yaptıklarının tümü ifsattır. Ekonomiye düzen vermeye çalışanların yaptıklarının tamamı ifsattır. Allah'ın düzeninden habersiz kılık kıyafet düzeni yapmaya kalkışanların tamamının yaptıkları ifsattır, bozmadır.

13:"Onlara, insanların inandığı gibi siz de iman edin! Denilince."

Kendilerine: "Şu mü'minlerin, şu insanların inandıkları gibi siz de inanın! Siz de onlar gibi mümin olun!" Denildiği zaman da. "Yâni siz de onlara benzeyin! Onlar gibi olun! Eğer İslâm'ı kabul ettiğinizi iddia ediyorsanız, onu samimiyetle yaşayan bir mü'min gibi İslâm dairesine girin! İmanınızda onlardan yana olun! Veya imanınızın görüntülenmesi onlara benzesin!" Denildiği zaman.

Yâni eğer namaza inanıyorsanız haydi kılın! Tesettüre inanıyorsanız haydi örtünün! dendiği zaman. Yâni mü'minler gibi imanınızı görüntüleyin! dendiği zaman. Çünkü Allah namaza da iman diyor Bakara'da. Öyle değil mi? Hani mü'minlerin kıblesi Kudüs'teki Mescid-i Aksa'dan Mekke'deki Mescid-i Haram'a çevrilince liderlik İsrâil oğullarından alınıp İsmail oğullarına, müslümanlara devredilince bunu hazmedemeyen yahudiler şu yaygarayı basmışlardı: Nasıl olur? Eğer şu anda döndüğünüz kıble doğruysa önceki kıldığınız namazlar boşa gitmiştir. Yok eğer dünkü kıbleniz doğru idiyse şu andaki kıldıklarınız boştur! diyorlardı da Allah buyurdu ki: Üzülmeyin ey mü'minler:

"Allah asla sizin imanlarınızı zayi edecek değildir. Allah kullarına karşı Raûf ve Rahîmdir"

(Bakara 143)

Buyuruyordu. Dikkat ederseniz zayi oldu dedikleri namazdı. Halbuki Allah "Sizin imanlarınızı zayi edecek değildir." buyuruyor. Yâni bakın burada amele de iman dendi. Öyleyse amel de imandır, iman da ameldir. Bunlar birbirinden ayrılmaz iki bütündür. İşte onlara siz de Mü'minler gibi iman edin! Siz de mü'minler gibi imanlarınızı görün-tüleyin! Siz de mü'minler gibi imanınızı amele dönüştürün! Siz de mü'minler gibi iman kaynaklı bir hayat yaşayın! Dışardan bakıldığı zaman sizin hayatınızda da mü'minler gibi imanınızın eseri görülsün! Denildiği zaman derler ki:

"Biz de o beyinsizlerin inandığı gibi mi inanacağız? derler."

Yâni şimdi bizler de şu âdi, şu bayağı insanlar gibi mi iman edeceğiz? Bunlar gibi mi amel edeceğiz? derler. Yaşayan yaşasın! Biz konuşuyoruz derler. Bu işin yaşayıcıları ayrı, konuşucuları ayrı. Bizler edebiyatını yapanlardanız, yaşayanlar da yaşasın, biz onlardan değiliz derler.

"Dikkat edin! Gerçek sefihler, gerçek beyinsizler kendileridir. Fakat farkında değiller."

Gerçi beyinsizler, beyinsizliklerini ne zaman bildiler ki! Sapıklar, sapıklıklarını ne zaman anladılar ki? Bakın bu sözleriyle kimi kast ediyordu bu adamlar? Kime sefih diyorlardı? Arkadaşlar onların bu sefih dedikleri sahabeydi. Sahabeye sefih diyorlardı alçaklar. Bu sefihler gibi mi iman edeceğiz? Bugün de bu münâfık karakterli insanların aynı şeyleri söylediklerine şahid oluyoruz. Adama diyorsunuz ki; "Arkadaş, sahabe böyleydi, gel biz de böyle olalım! Biz de onlar gibi olmak, onlara benzemek zorundayız!" Çok rahat şunu diyebilmektedir adamlar: "E canım onların da ağzının tadı yokmuş yâni! Zevkleri yok-muş efendim! Yaşamayı bilmeyen insanlarmış. Hayatı tanımayan insanlarmış."

Yâni gerçek müslüman tavrına davet edildiklerinde onu akılsızlıkla, beyinsizlikle itham edebiliyorlar. Veya evinde şunlar şunlar olmasın! denildiğinde: Yok ya! Bunu ancak zevkini bilmeyenler söyler! Diyebiliyorlar çok rahat. Ne bilecek bu enayiler ağzının tadını! Halbuki devir değişti! Filan diyorlar. İhtiyaç konusunda, ev tefrişi konusunda, hanımına karşı davranışları konusunda, sofrası, işçisine muamelesi konusunda, hademesine davranışları konusunda Allah'ın istedikleri hatırlatılınca çok rahat: İyi iyi anladık da arkadaş, hangi devirde

yaşıyoruz? diyebiliyorlar. Bu devirde bunların modası çoktan geçmiştir diyebiliyorlar alçaklar.

Meselâ bir arkadaş bilirim, bugüne kadar tanıdığım sanayiciler içinde dükkanında çalıştırdığı işçilerine en iyi davranan, en güzel muamelede bulunan birisi. Paralarını bol bol veriyor; izinlerde, düğünlerde, bayramlarda haklarını fazlasıyla veriyor. İşçilerinden kendileri veya hanımları, çoluk çocukları hastalanınca yakından ilgileniyor, evlerine gidiyor, hal hatır soruyor, onlara elinden gelen her şeyi yapıyor. Ama buna rağmen geçen seneler hep onun arabasını artırdı, evini artırdı, parasını artırdı. Yâni onun her şeyi artarken, her şeyi değişirken, lâkin onun dükkanında çalışanlar hâlâ bisikletle gelip gidiyorlar.

Peki sormak lâzım şimdi: Onun her şeyi değişirken berikiler neden yerinde sayıyor? Ya da nereden kazanıyor bu arkadaş? Kazandıklarının tümü berikilerin emeği olarak çıkıyor ortaya değil mi? Öyleyse onlar sahabeydi efendim! Biz onlar gibi yapamayız ki! Veya devir değişti efendim! Kapitalist bir toplumda müslümanca davranışa yer kalmadı! Ne yapalım eğer dediklerinizi yaparsak bu toplumda yok olup gideriz! Gibi münâfık laflarını bırakalım da çalıştırdığımız insanları, ya da sırtından kazandığımız insanları kendi hayat standartlarımıza yakın bir hayata çıkarmanın yollarını aramak üzere bunu Allah'a ve Resûlüne sormaya çalışalım. Bu konuda ne dersiniz ey Allah'ım? Ey önderim! Demeyi öğrenelim inşallah. Hep asgari ücret belirleyen zalimlerin dediklerini dinlemeyim. Allah ve Rasulüne sormadan düzen yapanların düzenlerini can

simidi bilmeyelim inşallah. Çünkü az önce de dediğim gibi onların yaptıklarının tamamı ifsattır, bozmadır.
Peki ne demek sefih? Sefih kim? Bakın onu, sefihin kim olduğunu Rabbimiz anlatıyor:

"Kim İbrahim dininden yüz çevirir işte sefih odur"

(Bakara: 130)

Sefihler İbrahim'in dininden, İbrahim'in yolundan yüz çevirenlerdir. Öyleyse adamlar kendilerini tam karşıda görüyorlar. Mü'min aynaydı ya zaten, bakıyorlar aynaya ve kendilerini görüyorlar. Yâni sefihler kendileridir. Çünkü kendileri İbrahim dininden yüz çeviriyorlar, Müslümanları gösterip, hadi sizler de bunlar gibi olun! Denilince de diyorlar ki onlar sefih. Görüyor musunuz? Adamlar imanı fakirlere, düşkünlere mahsus kabul ediyorlar da kendileri gibi şan şöhret sahiplerinin iman etmelerini düşüklük kabul ediyorlar. Bu iman ve amel işi o ağzının tadını bilmeyen zevksizlere aittir, bizler onlar gibi iman edemeyiz diyorlar.

14: "İnananlarla karşı karşıya geldiklerinde derler ki: İnandık!"
"Şeytanları (kendilerini aldatan akıl hocaları) ile baş başa kalınca da, biz sizinleyiz! Biz onlarla sadece alay ediyoruz! Derler."

Evet, müslümanlarla karşı karşıya kaldıkları zaman biz de müslümanız, biz de inanıyoruz derler. Sizin mü'mini olduğunuz şeylerin biz de mü'miniyiz derler. Ama müslümanlardan uzak akıl hocalarıyla özel mahfillerde buluştukları zaman da onlara derler ki: Biz sizinle beraberiz! Biz sizin safınızdayız! Biz sizin yanınızdayız! Kalbimiz sizinle beraber-

dir! Bakmayın siz bizim müslüman göründüğümüze! Aldırış etmeyin siz bizim müslümanca lâflar ettiğimize! Bütün bunları biz o müslümanları kandırmak için yapıyoruz! İnandığımız için filân değil! Aslında bu yaptıklarımızla biz müslümanlarla alay ediyoruz! Şu seçim sathi mahallerinde Allah, peygamber, din, iman, Kur'an, ezan, başörtüsü gibi bir kısım lâflar ettiğimize bakıp ta sakın bizim bunlara inandığımızı sanmayın! Biz aslında bunların hiç birisine inanmıyoruz! Biz aynen sizin gibi düşünüyor, sizin gibi yaşıyoruz! Sadece bu tür lâkırdılarla onların oylarını alabilmeyi hedefliyoruz! Bu enayilerle sadece alay ediyoruz! Ne yapalım, çaresiz onlardan görünmek zorundayız! Değilse bu enayiler bizi desteklemezler! Diyerek dostlarının, akıl hocalarının, kâfirlerin desteklerini kendilerinden çekmemelerini sağlamaya çalışırlar. Onlara karşı küfür tazelemesinde bulunurlar.

Amerika'daki, İsrail'deki, batı dünyasındaki kâfirlerle gizli gizli buluşmalarında, özel mahfillerde onlara sadâkat yeminleri veren bu alçakları inşallah bu saf müslümanlar bir gün anlayacaktır. Müslümanlarla karşılaştıkları zaman biz de müslümanız diyerek kendileriyle alay ettikleri halde hayatlarında inandık dedikleri İslâm'ın kokusunu bile göstermeyen bu sahtekârları tanıyacak bir gün inşallah bu müs-lümanlar. Kitaplarının bu âyetlerini tanıdıkça, Rablerinin bu uyarına kulak verdikçe, hadîseleri Allah rehberliğinde yorumlama basiretine ulaştıkça olacak yakında inşallah bu. Ama bu işin hızlandırılması için bilen müslümanlara çok iş düşüyor. Bir an evvel bu Allah âyetlerini insanlara ulaştırabilirsek, hem kendimizi, hem de çevremizi bu Allah âyetleriyle diriltmeyi hızlandırabilirsek olacak inşallah bu. Şüphesiz ki bu alçakla-

rın alçaklıkları, Allah tarafından bu kadar açık ve net bir biçimde ortaya konulunca, mü'minlerin gayızları kaynar, sinirleri kabarır. Onların hemen işini bitirmek için Cenabı Hakkın hemen bunları kahretmesini veya kendilerine: "Bu hainlerin hemen kökünü kesin! İşlerini bitirin bu alçakların!" gibi bir emir, bir âyet, bir işaret göndermesini beklerler Allah'ın. Mü'minler bu hale gelirler. Onlara karşı gayızla, kinle, nefretle bilenirler. İşte Cenab-ı Hak mü'minlerin hamiyet-i diniy-yelerinden ötürü bu dereceye geldikleri böyle son derece nazik bir noktada, bütün bu heyecanları yatıştırmak, mü'minleri teskin etmek için bakın şöyle buyuruyor:

15:"Hakikatte Allah onlarla alay eder ve kendileri-ni taşkınlıkları ve azgınlıkları içinde bocalar bir halde bırakır."

Sanki bu âyetleriyle Rabbimiz biz müslümanlara şöyle buyuruyor: Siz sakin olun kullarım! Ben onlarla istihza ediyorum! Ben onları maskaraya çeviriyorum, çevireceğim de daha. Âdeta Rabbimiz azgınlıklarına meydan veriyor, fırsat veriyor. Peki bu istihzayı nasıl anlayacağız acaba? Yâni nasıl bir istihza ediyor Allah onlarla? Anlayabildiğimiz kadarıyla bunun mânâsı şudur Allahu âlem:

1- Dünyada bu adamlara müslüman muamelesi yapılıyor. Gerek ibâdet ve gerekse muamelât konusunda İslâm ahkâmı müslü-manlara uygulandığı gibi aynen bunlara da tatbik edilir. Çünkü bu adamlar her ne kadar müslüman değillerse de müslüman görüntüsü sergileyen insanlardır. Müslüman olmadıkları halde biz de müslüma-nız diyen insanlardır. Kalpleri kâfir, ama dilleri ve dışları müslüman görüntüsü veren

insanlardır. Onun içindir ki bunlara da İslâm hukuku uygulanır. Bunun sebebi:

A- Böylece bunları bu kalben inanmadıkları İslâm ahkâmının tatbikine mecbur ederek her lahza gönül azabı içinde bırakmak ve münâfıklıklarının cezasını dünyada da çektirmektir. İşte istihza-i İlâhîden kasıt budur Allahu âlem. Düşünebiliyor musunuz? Adamlar inanmadıkları bir dinin namazını kılmak zorunda kalacaklar, inanmadıkları bir dinin orucunu tutmak zorunda kalacaklar. Azap bu yahu! Kalben kâfir iken dış görünüşü ile müslüman gibi görünmeye çalışmak adamı mahveder ya hu! Ruh dengesi bozulur insanın. Ama işte mertçe seçimlerini yapamamış, açıkça tercihlerini ortaya koyamamış bu insanlar böyle kendi elleriyle kendilerini bir tür azabın içine atmaktadırlar. Ve işte Allah böylece onlarla alay etmektedir. İşte istihza-i İlâhiyi böyle anlamaya çalışıyoruz.

B- Bir ikincisi de bunlar kendileri vapuru kaçırdılar ama bunların çocuklarından ciddi müslümanlar çıkmasına imkân hazırlamak için, Allah onlara imkân tanıyor. Böylece çocuklarına İslâm'ı duyurma imkânı hâsıl oluyor demektir. Yâni Allah bu adamları deşifre etmiyor. Yüzlerindeki maskelerini indirivermiyor. Münâfıklıklarına izin veriyor. Açık seçik âyetler göndererek bunların kimliklerini ortaya koyuvermiyor ki İslâm toplumu içinde yaşayan çocuklarına mesaj ulaştırılabilsin. Kendileri boşa gitse bile çocukları kurtulsun. İşte istihza-i İlâhiyi bir de böyle anlıyoruz.

C: Bir de hadislerde anlatıldığına göre Allah, bu münâfıklarla yarın istihza edecek. Bu istihzayı kıyamet günü gerçekleş-

tirecek. Nasıl? Şöyle: Yarın Rabbimiz cehennemin kapılarını açıp: "Haydi ey kâfirler çıkın! Azabınız, cezanız bitti!" Buyurarak onlarla istihza edecekmiş. Onlar Allah'ın bu müjdesini duyunca sevinçten çılgına dönmüş bir biçimde cehennemin açılan kapılarına yönelecekler ve tam çıkmak üzere kapıların önüne geldikleri zaman da Allah kapıları kapatıverecek ve bunlarla bu şekilde alay edecekmiş. Düşünebiliyor musunuz? Binlerce, on binlerce yıl azabın içinde mahvolmuş, kahrolmuş insanlar bir anda Allah'tan âzât müjdesi alıyorlar. Onlardaki sevinci, heyecanı bir tasavvur edin.

Ve kurtulmak üzere tam kapıların ağzına geldiklerinde bir anda kapıların kapatılıp kurtulma ümitlerinin bittiği andaki tükenişlerini, kahroluşlarını bir tasavvur edin. Peki niye böyle istihza ediyor Rabbi-miz onlarla? Çünkü onlar da dünyada böyle yapmışlardı müslüman-lara. Onlarda önce özgürlük var efendim, din ve vicdan hürriyeti var, isteyen istediği gibi giyinebilir. İsteyen istediği gibi bir hayat yaşayabilir diyerek müslümanların önlerini açıyorlar, müslümanları tespit ediyorlar, samimi müslümanları fişliyorlar, ama sonra tüm kapıları kapatıp tek tek müslümanları topluyorlardı ya. İşte ***"Elcezaü min cinsil amel"*** Fehvasınca onların amelleri, yaptıkları cinsinden onlara ceza vermektedir anlıyoruz.

16:"İşte bunlar hidâyet yerine dalâleti satın almışlardır. Ama ticaretleri kâr getirmemiştir. Doğru yolu da bulamamışlardır."

Hidâyet tam ellerine geçmişken onu bırakıp da dalâleti, sapıklığı tercih ettiler. Hidâyet yerine dalâleti satın aldılar. Hidâyeti dalâletle değiştirdiler. Hidâyeti verip dalâleti tercih

ettiler. Böyle bir alışverişte bulundular ama onların bu ticaretleri kendilerine kâr getirmedi. Kâr yolunu bulma imkânları da kalmadı. Ticarette iki maksat vardır:

1- Sermayeyi korumak, 2- Kâr etmek,

Bunlar kâr etmek şöyle dursun sermayeyi bile koruyamadılar. Sermayesi olmayan, sermayeyi koruyamayan bir adamın kâr etmesi düşünülebilir mi? Bırakın kâr etmeyi mevcut sermayeyi bile kaybettiler bu adamlar diyor Rabbimiz. Peki neydi bu sermaye? Sermaye imandı, sermaye hidâyetti. Hidâyeti kaybeden, imanı kaybeden bir adam nerde kaldı kâr etsin. Zira imansız hiçbir amelin kıymeti yoktur. İmandan kaynaklanmayan her amel boştur. Kâfirlerin yaptıkları her şey boştur. Onların yaptıkları zahiren insanlık için hayırmış gibi görünen tüm amelleri, tüm eserleri imandan kaynaklanmadığı için yarın değerlendirmeye bile tabi tutulmayacaktır.
17:"Onların örneği şu misal gibi ki! Ateş çevresini aydınlatınca da: Allah onların nûrunu gideriverdi. Onları zulmetler içinde görmezler olarak kapkaranlık bırakıvermiş."
Kur'an'ın bir anlatım üslûbu, bir ifade mantığı vardır. Allah soru sorar Rasûl-i Ekrem'e. Farklı sorular sorar. Ama arkasından bakıyoruz:
"İşte bunlar gayb haberlerindendir ki; biz sana bunları vahyediyoruz. Sen de, kavmin de daha önce bunları bilmezdiniz."
(Hud: 49)

Deniliyor. Bunlar gayb haberleridir ki biz onu sana vahyediyoruz, öğretiyoruz deniliyor. Peki şimdi bu ne biçim iş mi

diyeceğiz? Yâni ne bilecekti Rasulullah da Allah bunları soruyor mu diyeceğiz? Hayır böyle bir şey demeye hakkımız yoktur. Çünkü Allah'ça ifade böyledir diyoruz. Allah böyle ifade etmeyi murad etmiştir, kimse ona hesap sorma hakkına sahip değildir. Amenna. Meselâ bakın Cenab-ı Hak yine soruyor:

"Kaaria nedir? Bilir misin kaaria'nın ne demek olduğunu? Ama sen nerden bileceksin bunu?"

(Kaaria 1,2,3)

Diye bir soru soruyor. Ama aynı Allah yine kitabının başka bir yerinde kendisine soru sorulan bu insan için:

"Hakikaten o çok zâlim, çok cahildir."

(Ahzâb: 72)

Buyuruyor.

Yâni soran kim? Allah. Allâm'ul guyûb olan, âlim'ul gaybi veş-şehadeh olan, yâni gaybın da, şehâdetin de bileni, en bileni, mutlak bileni olan, Alîm olan, Habîr olan, Semî olan, bilgi kendisinden olan, bilginin kaynağı olan, tam bilen, mükemmel bilen, eksiksiz bilen Allah soruyor. Peki kime soruyor Allah? Sorulan kim?

diye tarif buyurduğu insana soruyor. Yâni zâlim, kendisine zulmeden, ya da cahil, bilgisizin bilgisizi olan insana soruyor. Ha! Öyleyse bu soru değildir diyoruz. Yâni cevap isteyen bir soru değildir bu. Ama Allah sordu diye soru diyoruz. Değilse Rabbimiz için bilmediği bir konuda cevap bekleyen bir soru soruyor dememiz caiz değildir. Ve işte Kur'-an'ın böyle bir anlatım modeli vardır diyoruz.

Cenab-ı Hakkın bu anlatım modellerinden biri de burada olduğu gibi kişiyi mücerret konularla, soyut konularla sanki zor durum-da bırakıp da onun bocalaması söz konusu olacaksa, yâni o konuyu hayata indirgemesi problem olacaksa, o zaman Cenab-ı Hak örnekleme yapıyor. Konunun anlaşılabilmesi için örnek verir Rabbimiz. Meselâ diyor ki Allah bakın:

"Allah göklerin ve yerin nûrudur.
"(Nûr 35)

Karmaşa bir konu. Nasıl anlayacağız? Allah ve nûr. Ne demek nûr? Derken insanı bu karmaşadan kurtarmak için hemen arkasından bir misalle Allah'ın nûrunun ne demek olduğunu örnekleyiverir Rab-imiz.
Buyurarak bu nûrun misali şöyledir diye hemen örneklemeye geçiverir. İşte aynen bunun gibi burada da Rabbimiz bize münâfıkların karakteristik özelliklerini anlatırken belki anlaşılmadı, belki anlayamadınız diyerek bir örnekle konuya açıklık getiriyor:

Diye buraya kadar anlatılan insan toplumlarının bir örneğini sunmaya başlıyor Rabbimiz. Buraya kadar hatırlayın üç grup insan anlatılmıştı:

1- Muttaki olanlar,

2- Kâfirler,

3- Bir de,
Denen üçüncü grupta olanlar.

Peki acaba buradaki örnekleme bu anlatılan insan gruplarının hepsi için mi? Yoksa sadece en son anlatılan grup için mi? Tabi insan Arapça kurallarından yararlanarak bu, en son anlatılan gruba aittir diyebilecektir. Çünkü biliyoruz ki; Arapça'da zamirler en yakına aittir kaidesi vardır.

Yâni buradaki: zamiri (Onlar) kim onlar? Kendilerinden en son söz edilenler olacaktır elbette. Buna göre anlıyoruz ki, burada bu misalle anlatılacak insanlar diye en son anlatılan insanlar olacaktır.

Peki neydi o? Tekrar dönelim o bölüme: Kendi kendilerine kalınca: "Biz müslümanlarla dalga geçiyoruz" diyenler. Ama müslü-anlarla beraber olunca da: "Ya biz de müslümanız! Biz de inanıyoruz! Biz de sizinle beraberiz!" diyenler.

İşte Allah bu gruba bir örnek sunacak. Tanınmaları çok zor olan ve lâkin tanınmalarında müslümanlar açısından mutlak zaruret olan, İslâm'ın ve müslümanların baş düşmanlarıyla ilgili bir örnek sunacak. Şimdi eğer biz örnekle anlatılan konuyu anlayabilirsek, yâni örneği anlayabilirsek, örneklendirileni de anlayabileceğiz demektir. Örnek anlaşılınca konu da anlaşılmış demektir.

Meselâ ben içinizden birine: Bana bir halı yapabilir misin? Desem. O da: Nasıl? Ne model? Hangi model bir halı istersin? Deyince, ben de ona istediğim halının modelini çizmeye çalışsam. Eğer o benim çizmeye çalıştığım modeli anlayamamışsa, o zaman benim istediğim halıyı hiç anlaya-

mamış demektir. Örneğin anlaşılması, konunun anlaşılması mânâsına gelecektir. Bakalım burada da bir örnek sunulacak inşallah, örneği anladığımız kadar da âyetin anlattığını anlamış olacağız.

Kimi müslümanlar yukarıdaki âyetin anlattığını anladık da burada anlatılanı anlayamadık filan diyorlar. Örneklenmek istenen konuyu anladık da örneği anlayamadık diyorlar. Bu benim anlayabildiğim kadarıyla şundan kaynaklanıyor: Tefsirler bu bölümün anlaşılmasının zor olduğunu, müşkül olduğunu, içinden çıkılmaz karışık ve karmaşa olduğunu söylüyorlar ısrarla. Okuyanlar da şartlanıyorlar ve bir şey olmalı herhalde! Diyorlar. Acaba ne anlayacağız? Nasıl anlayacağız? Diyorlar, zorlanıyorlar, bir şey de bulamıyorlar tabii.

Bu sefer de: Galiba anlamadık! demeye başlıyorlar. Böyle değil, Kur'an aslında anlaşılmamak için gelmemiştir. Bu bölümü de anlarız, ama bizim seviyemiz kadar anlarız. Bize lâzım olacak kadarını anlarız. Burası çok önemlidir. Bizim Kur'an'dan anlamamız gereken nokta, bizim hayatımızı düzenlemek içindir. Meselâ ben cihan imparatoru bir adam olsam; o zaman benim bu âyetten anlayacağım seviye farklı olacaktır. Ben kadı olsaydım, görevime göre farklı bir şeyler anlayacaktım. Peki bizim seviyedeki insanlar için ne varmış? Bizim seviyedeki insanların hayatlarını düzenlemek için ne var Kur'an'da?
Önce hiç âyetin başıyla ve sonuyla bağlantısı olmadan söylüyorum:

"Onların örneği şu misal gibi ki!"

Dedi ve bir tablonun önüne çekti bizi. Veya bir pencere açtı Kur'an bize, bir ekran çıkardı karşımıza ve şu örneği önce bir anlayın dedi bize. Yâni formüle edilen bir problem vardı ortada, onu bir kenara aldı ve onu anlamanız için size yeni bir tablo çiziyorum dedi Allah. Peki neymiş bu?
"Bunların durumu şol şahsın örneği gibi ki, ateş yakıyor. Ateş yakmak için çabalıyor adam."
Olunca, hem ateş yakıyor adam, hem yakmaya çalışıyor, hem de yakma işini sürdürüyor olacaktır mânâ. Bir adam düşünün ki arazide ateş yakıyor. Tabii sobada değil, fırında da değil. Dünün ateşi gibi düşünmek zorundayız. Açıkta, meydanda, boşlukta ateş yakıyor. Adam ateş yakıyor:
"Ateş çevresini aydınlatınca da:"
"Allah onların nûrunu gideriverdi."

İşte karıştırılan durum burası. Bir kişi ateş yakıyor. Ateşi yakan bir kişi olduğu halde ardından da Allah onların nûrunu giderdi deniyor. Peki kimlerin nûrudur bu giderilen nûr? Allah o ateş ile beraber olup o ateşin yakılmasıyla birlikte çevresini aydınlatan insanların gözlerinin görme özelliğini alıveriyor. Yâni orada birileri var. Yâni kendi sosyal hayatınızdan düşünün, tabii çevre ile birlikte düşünün. Birisi ateş yak-mış obanın kenarında, köyün kenarında veya bir kampın kenarında. O ateş çevreyi aydınlatmış, birileri var tabii orada, o ateşle ilgi kurmuşlar. Sonra aydınlanmışlar, dünyaları aydınlanmış. Sonra da Allah onların gözlerinin nûrunu alıvermiş. Ateş yanıyor, çevreyi aydınlatıyor, aydınlatmaya devam ediyor ama; adamların ateşle ilgileri kalmamış. Ondan sonra da:

"Onları zulmetler içinde görmezler olarak kapkaranlık bırakıvermiş."

Ondan sonra da:
18:"Onlar sağırdırlar, dilsizdirler ve kördürler."

Şimdi bu adamlar, artık dünyaları karardığı için, eşya ile irtibatları kesildiği için, ne yapacaklarını şaşırmış haldedirler. Az evvel görüyorlardı ama şimdi görmüyorlar. Her şey bitmiş, sağır, kör ve topal hale gelmişler. Bu bir, bir de:
19:"Ya da (bunların durumu) semadan bardaktan boşanırcasına inen bir yağmura tutulmuş kimselerin durumu gibidir ki, onda karanlıklar, gök gürültüsü ve şimşek var; yıldırımlardan ölüm korkusuyla parmaklarını kulaklarına tıkıyorlar. Ve Allah, kâfirleri çepeçevre kuşatmıştır."

Evet, onlar gökyüzünden bardaktan boşanırcasına yağan bir yağmura tutulmuşlardır. Şiddetli bir yağmurun altında kalmışlardır. Böyle bir ortamda bulunan insanlar düşünün. O yağmurda, o ortamda:
"Karanlıklar, gök gürültüsü ve şimşek var."

Karanlık üstüne karanlıklar var. Yâni yağmurun karanlığı, kalbe çöken kasvet karanlığı, gecenin karanlığı, çevrede ışıkların sönmesinin, aydınlığının bitmesinin karanlığı, böyle biteviye karanlık var. Sonra yıldırım ve şimşek var. Gök gürültüsü ve şimşek var, yıldırımlar var. Sonra oradaki bu insanlar, bu korkunç ortamda bulunan bu in-sanlar:
Yıldırımlardan ölüm korkusuyla parmaklarını kulaklarına tıkıyorlar."

Bu ortamda ölüm korkusu nedeniyle parmaklarını kulaklarına tıkıyorlar. Ama bilmeliler ki:
"Allah, kâfirleri çepeçevre kuşatmıştır."

Hiçbiri kaçacak bir delik bile bulamayacaktır. Hemen böyle bir parantez cümleyle işin Allah'a ait olduğunu anlatıveriyor. Yâni İslâm-da sosyal olaylar, tabii olaylar, Allah'sız anlatılamaz. Aslında karanlık, yıldırım ve şimşek de Allah'ın âyetleridir. Gök gürültüsü, yağmur, kar hepsi Allah'ın âyetleridir. Meşhûd âyetlerdir bunlar. Müşahede edilen, görülen, göze hitap eden görsel âyetlerdir bunlar.
20:"Şimşek neredeyse onların gözlerini alıverecek; Şimşek onlara ne zaman aydınlık verdi, onun ışığında yürüyorlar, ama her ne zaman karanlık üzerlerine çöktü, dikilip kalıyorlar.

Yâni şimşek gözlerini kamaştıracak biçimde parlak bir ışık saçıyordu.
"Şimşek onlara ne zaman aydınlık verdiğinde."
"Onun ışığında yürüyordular."

Onun aydınlığında yol bulma imkânı elde ediyorlardı. Ama:
"Ama onlara karartı verdi mi kalıveriyordular."

Bu manzara da anlaşıldı mı? Anlaşıldı.
Şimdi neymiş? Işık var; acaba bu vahiy mi? Ateş yakan biri var; acaba bu Peygamber mi? Yoksa bu ateşi yakan adamın kendisi mi? Şu oldu; acaba melek mi? Öteki oldu; arz mı? diye burada anlatılanları teşbih-i temsili olarak hepsini başka bir şeye benzetmeye çalışmak yerine, bu olayı bizim anlaya-

cağımız âyetleri anlatan âyetler olarak anlasak belki biraz daha hoş olacak.

Meselâ baştaki örneğe dönüyorum şimdi: Bir adam var ateş yakıyor, çevresini aydınlatıyor, ama kendisi ateşle ilgisini kesmiş adam. Neden kesmiş?

"Allah onların kalplerini ve kulaklarını mühürlemiştir. Gözlerinin önünde de perdeler vardır. Ve onlar için büyük bir azap vardır."

(Bakara 7)

Âyetinde anlatılanlardan olmuş da onun için ilgisini kesmiş. Yâni Allah onun gözünün işini, kulağının işini, kalbinin işini bitirmiş, anlama özelliğini bitirmiş de ondan. Artık o insan hem ateş yakıyor, hem çevresindekileri aydınlatıyor, ama kendisi ondan mahrum kalıyor. Öyleyse bu, kişinin kaybını anlatan, ya da nifakını ortaya koyan güzel bir örnektir.

İşte meselâ şu anda ben ateş yakıyorum ve çevremi aydınlatıyorum. Benim yaktığım bu ateşle sizler aydınlanıyorsunuz. Gönlünüz aydınlanıyor, ruhunuz ve düşünceniz aydınlanıyor. Bir şeyler anlı-yorsunuz, bir şeyler öğreniyorsunuz. Sizin öğrenmenize, sizin aydınlanmanıza sebep olan bu ateşi şu anda ben tutuşturmaya çalışıyorum. Ama yaktığım bu ateşe karşı ben kendim nötr davranırsam, kendi gayretsizliğim sebebiyle veya kendim konusunda negatif isteğim sebebiyle bu yaktığım ateşten kendim istifade etmek istemezsem, bu yüzden de benim gözümün nûru alınır ve kalbim mühürlenirse; ben de aynen o adam gibi olurum Allah korusun.

Ateş yakıp, yaktığı bu ateşle çevresini aydınlatan, ama kendisi bu ateşten mahrum kalan kişi. Çevresine ışık dağıtıp kendisi karanlıkta kalan kişi. Tıpkı ekmek fabrikası kurup imal ettiği on binlerce ekmekle çevresini doyuran ama; akşam evdeki çoluk çocuğuna koltuğunun altında iki tane ekmek götürmeyen adam gibidir. Veya başkalarına dağıttığı ekmekten kendi ağzına götürmeyen adam gibidir.

Meselâ birilerine aman namuslarınıza, iffetlerinize sahip çıkın! Derken kendi ehlinin namusuna, iffetine dikkat etmeyen kimse gibi. Veya aman çocuklarınızı Allah'ın istediği biçimde müslümanca eğitin! Dediği halde kendi çocuklarının eğitimine dikkat etmeyen kimse gibi. Birileri onun bu beyanları ve irşatlarıyla aydınlanırken, kendi hayatı tamamen bu konularda karanlık olan adam. Başkalarının çocuklarını eğitmeye çalışırken kendi çocuklarını eğitmeyen, kendi ailesinin namus ve iffetine sahip çıkmayan adam. İşte münafığın durumu bunun gibidir, diyor Rabbimiz.

Demek ki kimi insanların görüntülenen örneği buymuş. Kimi insanlar vardı hani vahiyle ilgisiz. Kâfirle müslüman arasında, küfürle iman arasında gelgit yapan insanın örneğiydi bu. İşte kâfir ile mü'min arasında olurmuş bu adam. Hem ateş yakarmış, hem de kâfir gibi davranırmış. Hem başkalarına İslâm'dan söz edermiş, hem de kendisi dediklerine karşı kör ve sağır kesilirmiş.

"Artık bunlar görmezler; sağırdırlar, dilsizdirler, kördürler, artık dönemezler"

(Bakara 18)

Olurmuş yâni. Bakıyoruz adama hem Kur'an anlatıyor, hem sünnet yazıyor, hem kitap yazıyor, hem talebe yetiştiriyor, ama kendine karşı o kadar kör ve sağır ki. Başkalarına duyurduklarını kendine karşı uygulama noktasında o kadar kayıtsız, o kadar vurdum duymaz ki adam. Karısına karşı o kadar kör ve sağır ki, çocuklarına karşı o kadar kör ve sağır ki, o kadar sağır ve vurdum duymaz ki adam. Allah korusun, sanki başkalarına duyurduğu dinle kendine uyguladığı din tamamen farklı. Bunu anladık inşallah.

İkinci örneğe geçiyorum: Her tarafta yağmur, her tarafta karanlık, kasvet ya da güneşsizlik, aysızlık söz konusu. Yâni böyle bir ortamda bir adam vardır. Şimşek çakıp da etrafı aydınlanınca şöyle biraz biraz adım atma imkânı buluyor; ama ondan sonrasını da onunla görebilse, onunla bulabilse ya! Hayır ondan sonra bocalayıp kalıyor. Nasıl yürüsün de yâni! Bir kere şimşek çaktı, onunla bir adım attı! Ve bitti o kadar.

Şöyle değil mi ama bakın; Yâni bu adam kısa bir zaman Kur'-an'la beraber oluyor, sünnetle beraber oluyor. Ayda bir defa veya haftada bir gün geliyor müslümanların sohbetlerine katılıyor, onların ağzından Kur'an sünnet dinliyor, duyduğu bu kırıntılarla biraz biraz içleri aydınlanıyor, onunla birkaç adım atıyorlar, birkaç saat idare ediyorlar; ama daha sonra oradan ayrılınca yine eski vahiysiz hayatlarına dönüverince de yine karanlıklar içinde kalıveriyorlar. Yâni âyetin ifadesinden anlıyoruz ki, şimşek kendisinin dışında olan bir hadîse. Yâni kendisi istediği zaman o şimşeği çaktıramıyor. Şimşeği Allah çaktırıyor.

Bunlar da kendileri bizzat Kur'an'la diyalog kurmuyorlar da, yâni istedikleri zaman bu şimşeği çaktıracak, kendileri bizzat Kur'an'la diyalog kurabilecek konuma gelmiyorlar da birilerinin bu ışığı yakmasını bekliyorlar. Birileri bu kitabı okusun! Biz dinleyelim. Birileri anlasın! Birileri bize anlatsın biz onu dinleyelim demeden yanalar. Birileri kitapla meşgul olsun biz işimize bakalım demeden yanalar adamlar. Çünkü bu kitaptan daha öncelikli işleri var adamların. Müslümanlıktan öncelikli işleri var. Para kazanacaklar, arabalarının modelini değiştirecekler, evlerini, sofralarını zenginleştirecekler, millet vekili olacaklar, bakan olacaklar, dekan olacaklar adamlar. Şimdi bunlar dururken kitapla, sünnetle ilgilenmeye zaman ayırmaya ne gerek var. Birileri öğrensinler onu, birileri yaksınlar ışığı biz de onlardan istifade ederiz diyorlar.

Yâni bu adamlar bazen bazen iman ediyorlar, gayret ediyorlar, mü'min olmaya çalışıyorlar, anlatanların yanına giderek biraz bir yol buluyorlar; ama daha sonra kendilerinin kitapla diyalogları olmadığı için yine o karanlıklar âlemine dönüveriyorlar.

Buradaki karanlık; küfür, nifak ve şüphe karanlığıdır. Vahiyle beraber olunca bir an bunlar kaybolup yerini iman aydınlığı alıyor. Onun aydınlığında birkaç adım atıyorlar, birkaç gün idare ediyorlar ama daha sonra vahiyle ilgileri kesilince, kendi dünyalarına, kendi âlemlerine döndüklerinde kalâkalırlar. Yine orada da bir şeyler yapmaktadırlar, ama boştur bunların hepsi.

Ya da burada anlatılan; bu çakan şimşekten kasıt, bu adamların dünyada söyledikleri La İlâhe illallah sözüdür denmiş. Yâni bu adamlar bu sözü söyleyerek bir ışık yakmışlar, müslüman olmuşlar; ama müslümanlığı sadece bununla bırakmışlar. Daha sonra Allah'ın kendilerinden istediği amelleri yaşayarak bu ışığı koruma altına almamışlar, bu imanlarını güçlendirmemişler de yaktıkları bu ışık sönüvermiştir. Müslümanlığı sadece kelime-i şehâdetten ibaret zannettikleri için nûrları sönüvermiştir.

Bir de bu âyet münâfıkların dünya hayatında İslâm nîmetinden faydalanmalarını anlatır denmiş. Yâni yakılan bu ışıktan kasıt dünya-da geçici olarak İslâm nîmetlerinden istifade etmeleridir. Dünyada bu adamlar müslüman göründükleri için müslüman kadınlarla evlenirler, müslümanlara varis olurlar, ganîmetten faydalanırlar, kanlarını ve canlarını emin kılarlar. Dünyada bu kadarcık bir istifadeleri olur ama bütün bunlar sadece dünya ile sınırlıdır. Öldükleri zaman her şey bitecektir. Yâni ölünce bu ışık onlar için sönecektir artık anlamına gelecektir bunun mânâsı.

Veya bu âyet Hadîd sûresinde anlatıldığı gibi bu münâfıkların kıyamet günü nûrlarının söndürüleceğini anlatır. Hani kıyamet günü mü'minlerle münâfıklar bir arada dururlarken Allah mü'minlere buyuracak ki: "Ey mü'minler! Haydi sizler cennete gidin!" Mü'minler de önlerini ve çevrelerini aydınlatan nûrlarıyla, ışıkları ile oradan ayrılıverince münâfıklar karanlıkta kalıverecekler. Etrafları kapkaranlık oluverecek, üzerlerine bir kaos çökecek, kahrolacaklar, perişan olacaklar ve hemen bağıracaklar müslümanlara:

O gün münâfık erkek ve kadınlar mü'minlere şöyle seslenirler: Ey mü'minler! Birazcık bize dönün de nûrunuzdan biz de istifade edelim."
(Hadîd 12)

Hey! Müslümanlar! Kardeşlerimiz! Arkadaşlarımız! Hemşehrilerimiz! Dönün bize, biraz da biz de bakalım. Şu nûrunuzdan biraz da biz istifade edelim. Ya da bizden tarafa dönseniz de biz de ne yapacağımızı bir bilsek, filan diyecekler. Dünyada da böyleydi zaten bunların vaziyeti. Dünyada da müslümanların yanına geliyorlar onların okuduğu, anlattığı âyetlerden biraz biraz kırıntı alıyorlar, bu kırıntı bilgilerle biraz yol alıyorlar, birkaç gün idare ediyorlar ama sonra kendi dünyalarına dönüverince de karanlıkta kalıveriyorlardı. İşte burada da aynen böyle. Dönün bizden tarafa da biraz nûrunuzdan istifade edelim diyecekler. Denilecek ki onlara:
"Dönün arkanıza ve nûrunuzu arkanızda arayın."
(Hadîd aynı âyetin devamı)

Yâni hayrola beyler! Ne oluyor? Hayrola bir durum mu var? Dönün geriye de nûrunuzu arkanızda arayın bakalım. Dünyada nûr bulacaktınız! Dünyadan nûr getirecektiniz! Burada nûr mu aranır? Burada nûr mu bulunur? Dünyada arasaydınız bu nûru! Biz bunu dünyadan getirdik. Bu nûr Kur'andı! Bu nûr vahiydi! Vahiyden ne kadar haberdarsa kişi, onun o kadar nûru var demektir. Hayatını düzenleyecek kadar, kendisine yol gösterecek kadar bir âyetten haberdar olan kişinin bir âyetlik nûru, on âyet bilenin on âyetlik nûru, yirmi sûre bilenin yirmi sûrelik nûru vardır. Kitaptan hiç haberi olmayanlar da nûrsuzlardır. İşte Bakara sûresinin bu âyetinde de

belki dünyada yanan bu nûrlarının âhirette söneceği anlatılmaktadır diyoruz. Gelelim ikinci misale:

Bu misalde de Allah yağmurdan söz eder. Yağmur Kur'an'a benzetilmiştir. Nasıl ki yağmur ölü araziyi dirilten bir rahmet kayna-ğıysa, Kur'an da ölü kalpleri ve hasta ruhları diriltmek için gelmiş bir rahmet kaynağıdır.

Misaldeki karanlık, gök gürlemesi ve şimşek ise, bu vahiyle ilgi kurma yolunda, bu vahiyden istifade etme yolunda, yâni kulluk yolunda, İslâm'ı yaşama yolunda insanın önünü kesen engeller demektir. İslâm'ı yaşamaya çalışırken, İslâm düşmanlarının ortaya koyduğu tehlike ve güçlükleri temsil eder. İşte bu münâfıklar ortalık biraz yatıştığı zaman, işler iyi gittiği ve tehlikeler söz konusu olmadığı zaman İslâm'ı yaşamaya koyulurlar. Ama kulluklarının önünü birtakım tehlikeler kestiği zaman, önlerine birtakım engel bulutları çıktığı zaman da, meselâ tayinlerinin çıkarılması gibi, soruşturma, kovuşturma gibi, ma-aşının kesilmesi, tayininin çıkarılması gibi. O zaman da kalakalırlar. Allah'ın kendilerinden beklediği kullukları terk ediverirler. Yâni bunlar kalben tamamen kâfir değillerse de İslâm'ı ancak kendilerini tehlikeye sokmayacak boyutta uygulayan insanlardır. İş tehlike boyutuna ulaştığı anda kalakalırlar, bir adım dahi atamazlar.

Veya buradaki karanlık, yıldırım ve şimşek, adamların ön yargılarına ve beklentilerine ters düşen âyetlerdir. Adamlar ön yargılarına ters düşen emirlerle karşı karşıya geldikleri zaman şaşkınlık içinde kalâkalırlar. Meselâ cihada çağrıldıkları zaman, Allah yolunda mal ve canı fedâya çağrıldıkları

zaman dona kalırlar. Veya namaz, tamam kılalım da bu tesettür de ne olacak yâni? Derler. Bu şartlarda yâni çok zor bu iş! Bu devirde olmaz bunlar derler. İşlerine gelen konularda yürürler; ama işerine gelmeyen konularda kalakalırlar.

Kur'an'da yıldırım gibi bazı tehditler, bazı vaadler vardır. Yine Kur'an'da şimşek gibi parlak hüccetler, deliller vardır. İşte bu adamlar Kur'an'ı dinlerken sanki yıldırımlara, şimşeklere tutulmuş insanlar gibi bunları duymamak için, meselâ âhireti duymamak için ölüm korkusundan elleriyle kulaklarını tıkarlar. Bir yerde on dakika kadar cehennemi anlattım. Oradakilerden birisi o kadar sıkıldı ki çatladı, patladı sanki: Yeter yahu be! Dedi, başka konu bilmez misin sen! Gideceği yerin anlatılmasına tahammül edemedi adam.

Tevbe sûresinde bu tür insanlar için:
"Eğer korunmak için bir yer, yahut mağaralar, ya da sokulacak bir delik bulabilselerdi hemen oraya doğru yönelip koşarlardı."
(Tevbe 57)

Buyurulur.

Veya İslâm'ın izzetinden onlara bir pay, bir nasip, bir paye düşünce mîras gibi, ganîmet gibi, müslüman kadınlarla evlenme gibi. Buna güvenip yürürler. Ama istemedikleri, hoşlanmadıkları bir şeyle karşılaşınca da donakalırlar.

Bu âyet onların kıyamet günkü durumlarını anlatır da denmiş. Kimilerinin nûru fersahlarca mesafeyi aydınlatır. Medi-

ne'den Aden'e kadar. Kimilerininki ancak ayaklarının önünü aydınlatır. Kimilerinin ışığı hepten sönmüştür. Kimilerinin ki bazen yanar bazen söner. Burada anlatılan münâfıklarınki gibi. Yâni bu adamlar aslında karanlık içindeler de, kendi kendilerine kendi karanlık dünyalarının ışığıyla yürüdüklerini zannediyorlar.

Böylece anlıyoruz ki; münâfıklar iki kısımdır. Birincisi; önceki âyette anlatılan kalben kâfir olup çıkarları sebebiyle müslüman gö-rünmeye çalışan insanlar. İkincisi; bu sonraki âyette anlatılan kalpleri tamamen kâfir olmasa da İslâm'ı ancak kendilerini tehlikeye sokmayacak boyutta uygulayan ve herhangi bir tehlike anında veya hoşlarına gitmeyen, nefislerine ağır gelen emir ve tekliflerle karşı karşıya kaldıklarında da donakalan insanlar.

Nitekim Allah'ın Rasûlü Buhârî'deki bir hadislerinde şöyle anlatır:

"Üç şey vardır ki; bunlar her kimde bulunursa o halis münâfıktır. Ama kimde de bunlardan bir tanesi bulunursa onu terk edene kadar o kişide nifak alâmeti var demektir. Bunlar şunlardır: Konuştuğu zaman yalan söyler, vaâdettiği zaman vaadinden döner, kendisine emanet edildiği zaman emanete ihanet eder."

21:"Ey insanlar! Sizi ve sizden öncekileri yaratan Rabbinize kulluk edin ki, korunup, muttakilerden olasınız."

Ey bunu kavrayan, ey bunu anlayan insan! Ey bütün bu modelleri şahsında toplayan insan cinsi! Ey insanoğlu! Rabbini-

ze kulluk edin! Zaten Kur'an'ın geliş gâyesi buydu. Ne müttakiyi anlatmak, ne kâfiri ve ne de münafığı anlatmak değildi mesele. Mesele, bana beni anlatmaktı. Bir müslüman olarak benim Rabbime kulluğumu anlatmaktı. Rabbime kul olmam gerektiğini anlatmaktı. Ama bu konuda önce kitabın kriter olduğunu ortaya koydu. Kulluk konusunda, iman konusunda kitabın elek olduğunu ortaya koydu. Bu kitap eleğinden geçen insanların kimilerinin bozuk düzen olduğunu anlattı. Bu kriterle kimilerinin beş para etmediği açığa çıktı.

Sanki sarrafın elindeki mihenk taşından geçenlerden kimilerinin bozuk ve boşluğu ortaya çıkıyordu ya, sanki kitap da böyle. Sanki kitap, insanların Allah'a giderken böyle uğramak zorunda oldukları mihenk taşıydı. Ondan geçerken insanların kimilerinin kulluklarının sahte olduğu açığa çıkıyor, kimilerinin de gerçek olduğu ortaya çıkıyordu. Burada da Cenab-ı Hak önce muttakileri anlattı, sonra kâfirleri anlattı, sonra da bu ikisi arasında gel git halinde olanları anlattıktan sonra diyor ki:

"Ey insanlar!"

Çoğul bir kelime. Nâs; insanın çoğuludur. Hiç kimseyi ayırmadan Rabbimiz burada bir davette bulunuyor. Adem ve Havva'dan meydana gelen tüm insanlığa bir davetiye. İnsan çoğul bir kelime ama beni anlatıyor. Seni anlatıyor. Öyleyse bu kitabın muhatabı sensin. Ey insan, sen Rabbine kul ol! Rabbinize kul olun! Yâni boynunuzda taşıdığınız ipin ucunu yalnız bana verin! diyor Allah. Garip bir şey, aklımızın ermesi de gerekmiyor.

Acaba Allah niye hem böyle bizi kul olmaya müsait olarak boynumuzda bir iple yaratmış, hem de; "Ey kullarım! Verin o ipin ucunu bana!" demiş? Acaba böyle yapmasaydı da doğuştan kendisi alıverseydi olmaz mıydı o iplerimizin ucunu! Ya da melek gibi boynun-daki ipin ucunu başkalarına veremeyecek biçimde yaratsaydı olmaz mıydı yâni bizi? Yoo! Öyle istememiş Rabbimiz. Murad-ı İlâhî öyle de-ğil. Allah herkesi müslüman olmaya müsait yaratmış. Herkesi boynunda bir iple getirmiş dünyaya. İnsan boynundaki ipin ucunu Allah'a vermeyip kendi elinde de tutsa yine Allah'ın kuludur. İnsan boynunda doğuştan getirdiği kulluk ipinin ucunu kendi elinde de tutsa veya toplumuna, çevresine, ailesine, ya da ateşe, yıldıza, veya şeytana, putlara, idarecilere de verse, yâni bunlara da tapınsa, tarih bize gösteriyor ki; insan mutlaka tapınmaya hazır yaratılmıştır. Tapacaktır mecburen bir şeylere.

Evet aklımızın ermediği bir hikmeti sebebiyle bizi böyle iradeyle yaratıyor, ondan sonra diyor ki bakın Rabbimiz: Kulum! Seni ben yarattım! Seni kulluğa müsait yarattım! Boynunda bir iple dünyaya getirdim! Öyleyse boynundaki o ipin ucunu bana ver! E ya Rab-bi, sen bunu baştan tutuverseydin ya! Bizi bu konuda serbest bırakmasaydın! Boynumuzdaki ipin ucunu melek gibi, sema gibi, arz gibi, taş, toprak gibi, hayvanlar gibi doğuştan eline alıp da bizi bu konuda serbest bırakmasaydın! Bizim bu irademiz ne olaydı ki ya Rabbi! Şeytan ne olaydı ki yâni! Niye yarattın şeytanı? Şeytan ve dostları ne olacaktı? Niye yarattın bunları? Niye izin verdin? diyemiyoruz. Çünkü Mevlâ o bölümü dememiş. Sadece di-

yor ki: “Sizi ben yarattım, boynu-nuzdaki ipin ucunu bana verin!”

Şöyle bir örnek veriyoruz: Ömründe hiç araba görmemiş bir adamı herhangi bir araba fabrikasının kabinine yerleştirsek; meselâ Audi fabrikasının kabinine yerleştirsek. Adama desek ki: Bak buradan çıkmak yok! Şuradan yemeğin gelecek, buradan suyun gelecek, şurada işini, burada çişini yapacaksın! Adam dese ki: İyi anladık ta ben ne yapacağım burada? Desek ki kendisine: Önüne bantla bir parça gelecek ve şuraya iki vida takacaksın, buraya da üç somun tutturacaksın! diye ona iki görev versek. Şimdi bir ömür boyu işi gücü bu iki vidayı ve üç somunu tutturmak olan bu adam bu yaptığı işin ne anlama geldiğini, ne işe yaradığını bilebilir mi? Yaptığı bu işin ne anlama geldiğini bilebilir mi bu adam? Nereden bilecek? Bilemez değil mi? En fazla, ya dışarıdan birileri yaptığı bu iş konusunda adama kopya verecek, fitleyecektir. Veya adama bir audi arabasının fotoğrafını filan göstereceksiniz, diyeceksiniz ki, bak senin taktığın vidalar burada, işte bu işe yarıyor, bak sonunda böyle bir araba çıktı diyeceksiniz. Ya da adamı oradan çıkaracaksınız, bir audi arabasının yanına götürüp bindireceksiniz ve diyeceksiniz ki: İşte senin aşağıda taktığın vidalar bak burada! İşte bu işe yarıyor! Bak bu araba! diyeceksiniz. Ya da dışarıdan birisi ona fitleyecek. Fotoğraf gösterecek, ekran gösterecek ve: Bak diyecek işte bu arabadır! Senin yaptığın iş buna yarıyor! diyecek. Değilse bu adam kesinlikle yaptığı bu işin neye yaradığını, ne anlama geldiğini bilemez. Çünkü adam o kabinden hiç dışarı çıkmamıştır, hiç araba görmemiştir.

Rize'de bir dönem öğretmenlik yapan bir arkadaşım anlatmış-tı: Çocuklar hiç araba görmemişler, fotoğraf getiriyorlar ve diyorlarmış ki; "öğretmenim! İnsanlar buna mı biniyorlarmış? Olacak şey mi bu?" Ne yapsın yavrular? Ömürlerinde hiç araba görmemişler. Bir zamanlar çocukluğumuzda biz de görmemiştik. Bizim köye ilk kamyon geldiğinde ben merakla onun tekerlekleri arasında gecelediğimizi hatırlarım.

Şimdi böyle bir adama dışarıdan herhangi bir bilgi verilmezse, anlamaz değil mi bu adam bu yaptığı işin neye yaradığını? Üç tane vida takacakmış, takmasa ne olur? On beşlik vida takacaksın demişlerdi, on beşlik vida yerine yirmilik taksa ne olur? Ne zararı olduğunu bilir mi adam? Nereden bilecek değil mi? Anlamaz ki ne olduğunu. Bakın aynen bu adam gibi Allah bizi dünya denen başlangıcını ve sonunu bilmediğimiz bir kabine getirip yerleştirmiş. Biz yaratılmadan önce, yâni henüz bu dünyada yokken, yâni önceden de önce, ay da yok iken, güneş de yok iken, arz da, sema da, zaman da, mekân da yok iken ne olup bitti bilmiyoruz.

Düşünün arz yok, sema yok, dünya yok, zaman yok, mekân yok, hiç bir şey yok. Ya ne var? Allah var, başkası yok. Sonra dünya yaratıldı, sonra madenler, sonra bitkiler, sonra hayvanlar, sonra Adem yaratıldı, sonra ben yaratıldım, sonra kıyamet kopacak, sonra yeniden diriliş olacak, sonra hesap kitap, sonra cennet ve cehennem. Yâni en sonunda zaman bitecek, mekân da bitecek. Çünkü dünyadaki zaman ayrı, öbür taraftaki ebediyet ayrıdır. Dünyadaki mekân ayrı, öbür taraftaki cennet ve cehennem mekânları ayrıdır.

İşte biz dünyadan öncesini ve sonrasını bilmiyoruz. Cenab-ı Hak da bizi böyle önünü ve sonunu bilmediğimiz dünya denen bir kabine yerleştirmiş ve aynen misaldeki adam gibi şunları şunları yapacaksınız, şunları şunları da yapmayacaksınız, diye bir kısım emir ve yasaklar bildirmiştir. Beş vakit namaz kılacaksınız, otuz ramazan tutacaksınız, şöyle giyineceksiniz, böyle yaşayacaksınız, boyunlarınızdaki ipin ucunu yalnız bana vereceksiniz, yalnız beni dinleyecek, yalnız bana kulluk edeceksiniz, gibi emir ve yasaklarda bulunmuştur.

Şimdi bizler yaptığımız bu işlerin ne anlama geldiğini, ne işe yaradığını, sonunda karşımıza nasıl bir şeyin çıkacağını bilebilir miyiz? Bize de Allah tarafından: Yapın! veya yapmayın denenlerin aksi-ni yapsak. Meselâ dört rekat yerine beş kılsak, otuz yerine yirmi Ramazan tutsak veya hiç kılmasak, hiç tutmasak, ne zararının olduğunu bilebilir miyiz? Şöyle giyinin dediği halde böyle giyinsek, mîrasınız şöyle olsun dediği halde böyle yapsak ne zararının olduğunu bilebilir miyiz?

Onun içindir ki Allah'ın bildirmediği hikmetler konusunda hik-met arayıcılığına çıkmak lüzumsuzluktur. Çünkü Allah hangi konuda ne hikmet bildirdiyse onu ancak bilebiliriz. Ama Allah bildirmemişse onu kesinlikle bilemeyiz. Meselâ orucun hikmeti ne? Allah diyor ki:

"Muttaki olmanız için!"

Demek ki; orucun hikmeti buymuş. Ama bakıyoruz müslüman-lar oruca ne hikmetler sıralamış. Efendim açsın, kendini anlayacaksın, açları düşüneceksin, filan..

Tekrar dönüyoruz örneğe; biz dünyadan öncesini ve dünyadan sonrasını bilmiyoruz. Sadece dışarıdan bir haberci (bir peygamber) bize bir şeyler haber veriyor, bize bir kısım bilgiler veriyor. Bakın yaptığınız işler şu işe yarıyor! diyor. Şöyle olacak! diyor, böyle olacak! diyor. Lâkin anlattığımız misâlimizden farklı olarak yaptığımız bu işlerin sonucunda karşımıza çıkacak cennet, ya da cehennem maketini bize gösterme imkânı yoktur o peygamberin. Ya da bizi dünyadan alıp cennete götürmesi ve işte bakın yaptığınız kulluklar işte bu işe yarıyor, sonunda karşınıza böyle bir montaj hayat çıkacak diyebilmesi de mümkün değil. Sadece gösteremeden anlatıyor bize.

İşte kul olmanın mantığı da budur bence. Yâni Allah öyle de-mişse öyledir tamam! Başka düşüncenin anlamı yoktur. Allah boyunlarınızdaki ipin ucunu bana verin demişse tamam. Bunun dışında işte efendim şöyle olmalıydı, böyle olmalıydı, demenin anlamı yoktur. Gör-meye, bilmeye de gerek yoktur. Demiştir ki Allah: Kullarım, boynunuz-daki kulluk ipinin ucu yalnız benim elimde olsun! Yâni dünyadan öncesine, cennet ve cehennemden sonrası ve öncesine ait gaybî haberleri bilen Allah Peygamberi vasıtasıyla bize bu bilgileri verdiği için biliyoruz.
Araba örneğinde belki şekil olarak bir arabanın fotoğrafı gösterilebilir ona. Ama şu sosyal hayattaki arabanın fonksiyonunu bile-mez o adam. Biz de bilemiyoruz da ancak iman

ediyoruz. Allah bizi kulluk için yaratmış. Kulluk yaptığım takdirde cennet verecek bana! Peki ne o? Onu da bilmiyoruz! Ama sadece iman ediyoruz...
Ey insanlar! Mü'min, kâfir, münâfık hangi sınıfa dahil olursanız olun. Veya erkek kadın, fakir zengin, âlim cahil hangi durumda olursanız olun, hepiniz her ân Rabbinizin şu emriyle karşı karşıyasınız:
"Rabbinize kulluk edin! Kul olun Rabbinize!"

Sizler ey Müslümanlar! Ey Rablerine teslimiyet iddiasında bulunanlar! Ey bundan önceki sûrenin istediği gibi:
"Ancak sana kulluk yapacağız!"
(Fâtiha: 5)

Diyenler bu ahitlerini ifa etsinler, demeyenler de Allah'a bu ahdi vermeye çalışsınlar. Hepiniz Rabbinize kul olun! Rabbinize ibâdet edin! Peki nedir kulluk? Nedir Rab? İbâdet genelde insan hayatını, insanlığın hayatını kapsayan, özelde bir insanın hayatının en küçük birimi olan, bir gününü ve bir gecesini kapsayan zaman dilimi içinde kişinin, Allah'ın istediği biçimde hayat sürmesinin adına ibâdet denir. Hayat sahibi olan insan mutlaka o bir gün ve geceyi yaşayacaktır. Ama bu yaşayış biçimini Allah belirleyecek, yâni yaratıcıyı memnun etmek adına yaşayacak ve bu bir gece ve gündüz ibâdet olacaktır. Yaratıcı tarafından belirlenmemiş ve yaratıcıyı değil de başkalarını memnun etme adına geçirilen zaman da boşa geçirilen zaman demektir.

Demek ki ibâdet; tüm hayatın Allah için yaşanmasının adıdır. Kişi o zamanı kimin adına ve kimi memnun etmek

için yaşamışsa ona ibâdet etmiş demektir. Çok uzun kaçacağı için ibâdeti böyle kısaca özetledikten sonra şimdi Rab'le ilgili de bir kaç şey söyleyelim. Yeri geldikçe inşallah bunları uzun uzun ifade etme imkânı bulacağız.

Rab; terbiye eden, efendi, mürebbi, mâlik gibi anlamlara geldiği gibi, yaratıcılık özelliği de söz konusudur. Rab; topyekün varlıklar âleminin var edicisi ve var ettiklerinin hayat programını da tanzim edicisidir. Rab; kula nasıl bir hayat yaşayacağını belirleme makamında olan varlıktır. Bundan dolayıdır ki Allah Resûlünün: "Onlar Allah'ı bırakıp da, din adamlarını Rab'ler edindiler" hadisi bunu anlatır.

Evet hıristiyan ve yahudiler Allah'ın kanunlarını, Allah'ın belirlediği helâl haram yasalarını bir kenara bırakıp da, din adamlarının, idarecilerinin, dini ve siyasal liderlerinin helâl haram yasalarını kabul ederek onlara kul köle oldular.

Demek ki Rab; varlıklar dünyasının, melekler, cinler ve insanlar âleminin yaratıcısı ve yaratma yasasının koyucusudur.

Burada Allah'ınıza kul olun! demek yerine, "Rabbinize kul olun!" denildiğine göre şöyle bir espriyi de söyleyelim inşallah: Rab; yâni siz öyle bir Allah'a kul olun ki, o sizin Rabbinizdir. Yâni kendisine nasıl bir kulluk yapacağınız konusunda fikir sahibidir. Çünkü Rab demek, hayata program çizen varlık demektir. Rab demek, günlük hayat programını tespit eden demektir. Rab demek, "yap!" ve "yapma!" deme yetkisine sahip olan varlık demektir. Bakın buna yetkili olmaya hak kazandırıcı bir özelliği de var Allah'ın:

"Sizi o yarattı, sizden öncekileri de."

Öyle bir Rab ki; sizi de, sizden öncekileri de yaratan O'dur. Öyleyse herhangi bir varlığın Rab olabilmesi için yaratıcı olması gerekmektedir. Yaratma özelliği olmayan varlıkların rubûbiyet iddiaları, sahte bir iddiadan başka bir şey değildir. Yarattıklarının kanunlarını koyma hakkına sadece yaratıcı sahiptir. Yâni ibâdete lâyık olan sade-ce Allah'tır. O'ndan başka kimin kanunlarına itaat edilebilir ki? Kimin programını alabiliriz ki?

Var mı başka böyle bizi yarattığı için kendisine minnet duyacağımız, kulluk yapacağımız bir yaratıcı? Yâni varlığınıza sebep O'dur! O dilemeseydi siz kesinlikle olmayacaktınız! Sizi var eden ne analarınız, ne babalarınız, ne de toplumdur. Toplum toplum diyenler, "toplum güçlüdür", "topluma karşı gelinmez", "toplum şöyle", "toplum böyle", toplumdan geldik tekrar ona döneceğiz" diyenler sanki bilmeden Allah'ı tarif ediyorlar. Toplum, toplum, kim o? Yok öyle bir şey aslında! Toplum dedikleri işte sen, ben, bizim oğlan..

Peki nedenmiş o? Niye yaratmış Allah bizi? Ya da neden O'-na kul olacakmışız?
"Tâ ki muttaki olasınız."

Belki böylece takvalı olursunuz! Böylece belki yolunuzu Allah'la bulursunuz! Yolunuzu Allah'a sorarak bulmanın usulünü öğrenirsiniz, hayat programınızı Allah'ın kitabına göre yaparsınız diye yarattık sizi.

Dikkat ederseniz Allah'a kulluk yaptığınız takdirde kesinlikle korunursunuz, kesinlikle kurtulursunuz denmiyor da, belki korunursunuz deniliyor. Çünkü hiç bir şey İlâhî iradeyi şarta bağlayamaz. Yâni bizim ibâdetlerimiz hiçbir zaman Allah'ı minnet altında bırakamaz. Çünkü hiçbir zaman O'na lâyık, O'na yakışır ibâdet yapamayacağımız gibi, aynı zamanda bizi O yarattığı için mecburen O'na ibâdet etmek zorundayız. Başka bir seçeneğimiz yoktur..

Bakacağız; bu sûrede yoğun bir biçimde takva anlatılmış. Ya da yoğun bir şekilde takvaya gönderi bulacağız. Sanki sûreyi kendi kafamızdan isimlendirmemiz söz konusu olsaydı, yâni böyle bir hakkımız olsaydı, ben derdim ki; bu sûre takva sûresidir. Âl-i İmrân sûresi de sanki şehâdet sûresidir. Orada da yoğun bir biçimde şehâdet anlatılmış. Karşımıza ısrarla şehâdet birimleri sunulur Âl-i İmrân sûresinde. Allah'ın şehâdeti, Peygamberin şehâdeti, mü'minlerin şehâdeti, şehitlerin şehâdeti, şahit olanların şehâdeti gibi ısrarla şehâdet anlatılıyor.

Burada da sanki ısrarla takva anlatılıyor. 177. âyete kadar tak-va devam edecek ve nihâyet orada yine takvayla alâkalı bir özet sunulacak, sonra da işte takvalı olmak budur! diye takva birimleri anlatılacak. Kısas böyledir! Oruç böyledir! Hac böyledir! Süt emzirme böyledir! Nikâh, talâk böyledir! Gibi konular, sonra infak konusu, fâiz konusu, borç konusu anlatılacak, en sonunda da amenerrasûlü ile iman birimi tanıtılacak. Yâni böyle bir takva sûresiyle karşı karşıyayız.

Sizin takvalı olmanızı, yolunuzu benimle bulmanızı istememden dolayı sizi yarattım! Öyleyse Haydi bakalım ne yapacağınızı bana sorun! Hadi öyleyse hayat programlarınızı benden alın! Yâni kitabıma bakıp öyle yaşayın! Kitabımın dışında yol tarif edenlerin yollarına uymayın! Kitabıma sormadan kendi kendinize hayat programı yapmayın! Benden başkalarını Rab kabul edip onlara kulluk etmeyin! diyor Allah.

22:"O Allah ki; yeryüzünü sizin için döşek yapmıştır. Gökyüzünü de sizin için bina yapmıştır. Gökten su indirerek onunla size rızık olmak üzere mahsuller meydana getirmiştir. O halde, bile bile Allah'a nidler bulmayın."

Sizin Rabbiniz, sizin kendisine kul olmanız, sizin hayat programlarınızı kendisinden almanız gereken Rabbiniz O Allah ki, O öyle lütuf sahibi bir Allah ki, şu altınızdaki yeri sizin için bir döşek yapmış. Size bir yatak yapıp rahatınıza sunmuştur onu. Orada yatıp kalkıyor, orada uyuyup uyanıyor, orada dayanıp oturuyorsunuz. Altınızdan çekiliverseydi bu döşek, nerede karar kılardınız? Öyle olmasaydı nerede yatıp, nerede otururdunuz?

Demek ki bizi yaratan; ama yarattığı gibi öyle başı boş bırakmayan, kendi halimize terk etmeyen ve hayatımızın devamı için dünyada yaşam şartlarımızı da ayarlayan bir Rab'le karşı karşıyayız. Hayat; ama en az onun kadar önemli olan bu hayatın devamı. Dünyayı bizim için yaşam yeri olarak hazırlayıvermiş Rabbimiz. Şimdi burada bir soru sorayım size: Eğer bu dünya insanların elinde olsaydı, insanların mülkünde olsaydı bu kadar cömertçe onu insanlara sunabilir miydi? Şu

gökyüzü, şu semamızın simasını süsleyen yıldızlar, şu gecemizin zülüflerini aydınlatan hilal, şu bize her saniye ısı ve ışık gönderen güneş, şu her ân teneffüs ettiğimiz hava, şu kıymetini bilmeden tükettiğimiz sular, eğer bir insanın, ya da insanların elinde olsaydı; onu, ondan bu kadar rahat alabilir miydiniz? İşte sizin böyle cömert bir Rabbiniz var. Kimin ekmeğini yiyip kimin kılıcını salladığınızı bir düşünün. Kimin nîmetlerinden istifade edip de kimlere kulluk ettiğinizi bir düşünün.

"Gökyüzünü de sizin için bina yapmıştır."

Üzerinize de sema bina etmiş. Gök inşa etmiş, ya da gökyüzünü yapılandırmış, arzı sema ile birlikte yapılandırmıştır. Yâni başınızın üstündeki şu gök kubbeyi de bu döşeği örten muhteşem bir tavan yapmıştır. Şimdi söyleyin bakalım! İnsan olup ta bu döşeğe kurulmayan var mı? İnsan olup ta bu evde oturmayan? Bu binadan istifade etmeyen var mı? Allah'ın sizin için yarattığı bu muazzam binanın yanında fakirlerin imrendiği, zenginlerin gururlandığı şu köşklerin, şu villaların ne önemi olabilir de? Hepiniz aynı hanede oturan, hepiniz bir döşekte yatan bir aile değil misiniz? Öyleyse kimin evinde oturduğunuzu, kimin döşeğinde yattığınızı, kimin eşyalarını kullandığınızı bir düşünün! Düşünün de kime kul olmanız gerektiğini iyi anlayın! Sonra da:

"Gökten su indirerek onunla size rızık olmak üzere mahsuller meydana getirmiştir."

Yâni o semanın bir birimi olan bulutlardan su indirmiştir Allah. Ve o indirdiğimiz suyla sizin için bitkiler bitiriyoruz. Siz bunları bilirsiniz, biliyorsunuz. Gözünüzün önünde her gün

yaşıyorsunuz bunları. Ayrıca bunları bilmek için, bildirmek için deliller getirip felsefeler yapmaya gerek de yoktur. Öyleyse: Bütün bunları anladınız mı? Öyleyse hemen arkasından bu kadar bunları bilip bilip de:

"O halde, bile bile Allah'a ortaklar bulmayın."

Bütün bunları yaratan, bütün bu nîmetlerle sizi perverde eden Allah'tan başka bir İlâh olmayacağını bilip dururken, Allah'a nidler, eşler, ortaklar aramaya, bulmaya kalkmayın! Rızasını kazanacağınız, kendilerine kulluk edeceğiniz, hayat programlarınızı kendilerine soracağınız, sistemlerini sistem kabul edeceğiniz Allah'tan başka Rabler, Allah berisinde efendiler bulmaya kalkmayın! Veya Allah'ı sadece hayatın bazı bölümlerine karışan, ama öbür bölümlerde yetkisiz kabul etmeyin! Namazınıza karışan, ama kılık kıyafetinize karışmayan, Orucunuza karışan, ama hukukunuza karışmayan, mescidinize karışan, ama kazanmanıza, harcamanıza, çocuklarınızın eğitimine, sofranıza, ev tefrişlerinize, düğününüze derneğinize, okumanıza yazmanıza, meslek seçiminize karışmayan bir Allah kabul etmeyin. Hayatınızın bazı bölümlerine karışan, Allah dışında o bölümlerde söz sahibi olan varlıklar, efendiler, amirler bulmayın! Diyor Rabbimiz. Ve yapılan iş de budur Allah korusun bugün.

Yâni Allah'ı sabah namazının rekatları konusunda söz sahibi, ya da meselâ oruç konusunda yetkili, ya da dua ederken ellerin nasıl açılacağını belirleme konusunda yetkili, ama geri kalan konularda sosyal, ekonomik, siyasal, bireysel ve toplumsal konularda Allah'ı yet-kisiz kabul ederek Allah'tan başkalarını yetkili kabul edersek veya bütün bu konularda

Allah'la beraber başka yetkililer kabul edersek o zaman Allah korusun şirkin ucu görünmüş olacaktır hayatımızda.

Önce şu genel kuralı bir söyleyelim: Herhalde benim anladığıma göre Allah şunu anlatıyor bize: Allah semadan, arzdan, yâni bizim âlem dediğimiz, tabiat dediğimiz şeylerden söz ediyorsa, kendisini bize Âlim ve Kadir olarak tanıtıyor demektir. Yâni Allah'ın hem güçlü olduğunu, hem de bilgili olduğunu anlıyoruz bundan. Bir bakın semaya! Var mı yapabilecek bir benzerini? Bakın semaya! Var mı bir düzensizlik? Var mı bir uyumsuzluk? Bir eksik gedik? Peki var mı benden başka bunu yapabilecek birileri diyor Rabbimiz.

Öyleyse bilesiniz ki bunu yapabilen, bunu becerebilen Allah elbette sizin hayatınızı da düzenlemesini bilecektir. Elbette sizin hukukunuzu da bilecektir. Elbette sizin nasıl giyinmeniz gerektiğini, nasıl kazanıp nerede harcamanız gerektiğini, çocuklarınızı nasıl eğitmeniz gerektiğini, hayatınızı nasıl düzenlemeniz, nasıl bir sistem içinde yaşamanız gerektiğini de bilecektir.

Öyleyse gelin inat etmeyin! Gelin benden başka Rabler aramayın! Gelin hayatınızda benden başka söz sahipleri olmasın! Gelin benden başkalarının hatırına iş yapmaya kalkmayın! Gelin benden başkalarının kanunlarına uymayın! Gelin çevreyi dinlemeyin! Gelin modayı hesaba katmayın! Gelin âdetleri benim önüme geçirmeyin! Gelin benim dûnumdakileri benim makamıma koymayın! diyor sanki Rabbimiz..

Çünkü Rab olma özelliği, İlâh olma özelliğidir bunlar, bu anlattıklarım. Öyle değil mi? Rab olan yaratıcı olmalı değil mi? Kanun koyan yaratıcı olmalı değil mi? İlâh olan yaratıcı olmalı değil mi? Sözü dinlenecek, kendisine kulluk yapılacak varlık yaratıcı olmalı değil mi? Hani şu benim dışımda Rab kabul edip de kanunlarına uymaya çalıştıklarınız bugüne kadar ne yaratmış bir gösterin bakalım? Rab olan kadir olmalı değil mi? Âlim olmalı değil mi? Rab olan İlâh olmaya lâyık olan değil mi? Öyleyse Allah tek Rabtir ve tek İlâh'tır! Diyeceğiz.

Kâdir olmanın iki anlamı vardır:

1- Her şeye güç yetiren, gücü her şeye etkili olan, mutlak galip, alt edilmez, yenilmez, karşı gelinmez demektir.

2- Her şeyi kadir olan, her şeyi takdir eden, her konuda ölçü koyan, ölçüt vazeden demektir. İşte böyle bir Allah'a nidler, eşler, ortaklar bulmayın!

Buhârî ve Müslim, İbni Mes'ud'dan Rasûlullah Efendimizin şöyle buyurduğunu rivâyet eder: İbni Mes'ud diyor ki: Ben sordum Rasûlullah'a: "Ey Allah'ın Resûlü, en büyük günah hangisidir?" Resûl-i Ekrem buyurdu ki:

"Seni Allah yarattığı halde başkalarını ona ortak kılmandır!"

Başka bir hadislerinde Allah'ın Resûlü şöyle buyurur:

"Sakın ha! Sizden biriniz: "Allah ve falan dilerse"! Demeyin!"

Başka bir hadislerinde:

"Sakın ha! "Allah ve Resûlü dilerse!" Demeyin! Sadece Allah dilerse deyin"

Buyurur. İbni Abbas der ki: Bir adam Rasulullah'a:

"Allah ve sen dilerseniz!" demişti de Allah'ın Rasûlü ona şöyle buyurdu:

"Sen Allah'a şirk mi koşuyorsun? Yalnız Allah dilerse! Deyin"

Buyurdu. Hadisi İbni Mâce rivâyet eder. Yine âyetin tefsirinde İbni Abbas der ki: "Size hiçbir fayda ve zarar vermeyecek olan şeyleri Allah'a ortak koşmayın! Çünkü Size Allah'tan başka rızık ve şifa verici yoktur."

Öyleyse kesinlikle hiç bir şeyi Allah'a ortak koşmayacağız. Eğer şu köpek olmasaydı eve hırsız girerdi. Falanca olmasaydı bu işi beceremezdim. Evvel Allah sen olmasaydın işim bitikti. Evvel Allah doktor olmasaydı kurtulamayacaktım. Gibi sözlerden sakınalım, çünkü bunların hepsi endad kokusunu çağrıştıran sözlerdir. Şirk koku-sunu çağrıştıran sözlerdir.

Anladınız değil mi? Anlıyorlar, kavrıyorlar ama yine de Allah'ın hayata karışması konusunda endişeleri var. Evet anladık Allah, belli ama, bu Allah'ın bize böyle emirler gönderdiği, Peygamberler ve kitaplar gönderdiği ne malum? Bu Allah'ın bizim hayatımızı düzenlemek üzere vahiy gönderdiği ne malum? Bu Kur'an'ın gerçekten Allah kelâmı olduğu ne malum? Bu konuda kuşku içindeyiz! Şüpheleniyoruz diyerek reddediyorlar. Onun için Cenab-ı Hak hemen bunun ardından bu konuda, peygamber ve kitap konusunda Allah'ın insan hayatına karışması konusunda şüphede olanlara seslenir. Zaten kâfirin kâfir olmasında tek sebep budur. Bakıyoruz tarihte hep böyle olagelmiş: Mülk sûresinde Rabbimiz kâfirlerin şöyle dediklerini anlatır:

"Allah hiç bir şey indirmemiştir. sizler ey peygamberler! Olsa, olsa bir şaşkınlık içindesiniz."

(Mülk:9)

Allah bize bir şey indirmemiştir! Allah hiç bir şey indirmiş değildir! Yâni evet Allah vardır, Allah büyüktür, Allah yücedir, Allah'ı severim, Allah güzeldir, bütün bunlar tamam ama Allah bizim hayatımıza karışmaz. Hâşâ şu semayı ve arzı yaratan, yıldızları, ayı, güneşi yaratan, dünyamızdan milyonlarca kere daha büyük şu sistemleri, şu galaksileri yaratan, bu kadar âlî, bu kadar yüce olan Allah, kalkacak minnacık bir dünyanın içinde, minnacık bir Konya'nın içinde, minnacık bir evin içinde, minnacık bir varlık olan benim hayatımla ilgilenecek. Bana vahiy gönderecek. Bana bilgisini aktaracak. Beni muhatap kabul edip hayatıma düzen verecek. Olacak şey değildir bu.

Ya da bu kadar yüce bir Allah kalkacak da benim kılık kıya-fetimle, benim hukukumla, benim eğitimimle ilgilenecek ve bu konuda bana âyet indirecek, vahiy gönderecek, olacak şey değildir bu! diyorlar. Allah'ın yüceliğini kabul ediyorlar ama yerinde dursun bu Allah, bizim hayatımıza karışmasın demeye çalışıyorlar. Kitap göndermesin, peygamber göndermesin, arzularını bize bildirmesin, çünkü o zaman O'nun arzularıyla bizim keyiflerimiz çatışacak, Onunkini dinlesek olmayacak, dinlemesek olmayacak. İyisi mi O böyle bir şey yapmaz, bizim hayatımıza karışmaz demeye çalışıyorlar.

Meselâ öyle bir dükkan açsak ki beşerî ihtiyaçların tamamı var olsa orada. Bir insana ihtiyaç olan her şey var bilsek orada. Ama buna rağmen bir adam ihtiyaçlarını temin için yine de oraya gitmiyorsa bunun sebepleri vardır:

1- Ya adam orada olmayan bir şeyi, yâni kendisi için ihtiyaç olmayan bir şeyi kendisi için ihtiyaç kabul etmiştir ve o ihtiyacını oradan karşılayamayacağını bildiği için oraya gitmemekte ve başka yerlere gitmektedir. Aslında o aradığı ihtiyaç değil; ama o, ihtiyaç zannetmek-tedir. Meselâ iskambil kağıdı alacak adam, ama orada yoktur o. Yâni ihtiyaç değildir o. Adam onu kendine ihtiyaç zannettiği için başka yerlerde aramaktadır onu.

2- Veya dükkan hakkında yanlış bilgilendirilmiştir adam. Meselâ ihtiyaç denince, bu dükkanda tüm ihtiyaçlar temin edilir denince adam sadece ekmek ve zeytinyağı satılıyor zannetmiştir ve aradığı şeyler konusunda: Yok ya! Bu da

olur mu orada? diyerek gitmemiştir oraya. Maalesef müslümanların büyük bir çoğunluğu böyle gafildir. İslâm'a niye müracaat etmezler? Kur'an'a niye sormazlar? Allah'a niye sormazlar? Dükkana alış veriş için niye gelmezler? Bu iki sebepten yâni. Yahu bu da Allah'a sorulur mu yâni? derler ve onun da Allah'a sorulacağının farkında değiller de ondan sormazlar.

Boşanırlar sormazlar, evlenirler sormazlar, dükkan açarlar sor-mazlar, meslek seçerler sormazlar, hukuk yaparlar sormazlar, düzen kurarlar sormazlar. Niye? Sanki yahu bu da Allah'a sorulur mu? Diyorlar. Oysa en bilen Allah'tı. Mutlak bilen Allah'tı. En sorulacak Allah'tı. Her şeyden haberdar olan Allah iken, insanlar ona sormuyorlar da hep başkalarına soruyorlar. Niye? Yanlış bilgilenmişler de ondan.

Bu insanların yaptıklarını, yapacaklarını, hayatlarını, hayat programlarını Allah'a sormayışlarının bir başka sebebi de galiba şudur: Herhalde soracakları konuda Allah'ın ne diyeceğini, nasıl bir yol tarif buyuracağını önceden bildikleri için işlerine gelmeyeceği korkusuyla sormuyorlar. Allah'ın o konuda ne diyeceğini bildikleri için diyor-lar ki: Yahu şimdi sorarsak dediğini yapsak olmayacak, yapmasak ol-mayacak. En iyisi mi Ona sormadan yapalım yapacaklarımızı ve rahat edelim diyorlar.

Meselâ şimdi benim akrabalarımdan, arkadaşlarımdan kimileri kimi konuları bana hiç sormazlar. İş bittikten sonra duyarım çoğunu. Niye böyle yaparlar. Eh önceden o konuda benim kendilerine ne diyeceğimi bildikleri için sormuyorlar.

Şimdi buna sorarsak bizi bu işten engellemeye çalışacak. İyisi mi bunun haberi olmadan bu işi yapalım diyorlar. Galiba bugün hayatlarını Allah'a sormadan, Allah'ın kitabı ve Rasûlünün onayını almadan yaşayanlar da bunun için böyle yapıyorlar. Allah'ın o konuda ne diyeceğini bildikleri için huzurları kaçmasın diye sormuyorlar.

Demek ki insanlar Allah'ın insan hayatına karışma yetkisine karşı çıkıyorlar. Tarihte Aristo ekolüdür bu. Demokrasinin temeli de buna dayanır. Allah dünyayı yaratmış, sonra yarattığı dünyaya dönüp şöyle bir bakmış, dünya demiş, denî demiş, değmez demiş ve salıvermiş. Ne haliniz varsa kendiniz görün! Demiş.

Evet yaratıcı olarak Allah var, ama yarattıklarına karışıcı olarak Allah yok diye bir felsefe geliştirmiş. Yaratıcı olarak Allah var ama hayata karışıcı olarak, kitap ve peygamber gönderici olarak Allah yok diye demokratik bir sistem geliştirmiş. Dünyayı biz idare ederiz, hukuku biz yaparız, hayatı biz düzenleriz, keyfimize göre hareket ederiz, Allah hiç bir şeye karışmaz mantığı.

Zaten tüm demokratik ülkelerin Allah'ı, Aristo'nun Allah'ıdır. Dünyayı yaratmış ve arkasından yorulup dinlenmeye çekilmiş veya onu beğenmeyerek, onunla ilgilenmeyerek onun idaresini bize bırakan, onun idaresiyle alâkalı ne kitap, ne peygamber, ne vahiy gönder-meyen bir Allah.

İşte Allah bu bölümde buyurur ki: Eğer bu konuda bir şüpheniz varsa sizin ölçünüz olarak size Allah'ın karışması, sizin

hayatınıza Allah'ın karışması adına Allah tarafından Peygamberi vasıtasıyla size ulaştırılan bu kitaptan bir şüpheniz, bir tereddüdünüz varsa:

23:"Eğer Kulumuza indirdiğimiz Kur'an konusunda bir reyb, bir şüphe içindeyseniz, haydi siz de onun benzeri bir sûre getiriverin! Allah'tan başka şahitlerinizi de getirin! Eğer samimi iseniz."

O zaman:

"Hadi siz de onun benzeri bir sûre getiriverin!"

Haydi bunu yapabilmeye gücünüz yetiyorsa benzer bir sûre getirin o zaman! Bunu insan yapıyor diyorsunuz. Bunu Muhammed uyduruyor diyorsunuz. Bu Allah'ın sözü değildir diyorsunuz. Allah hayata karışmaz diyorsunuz. Allah vahiy göndermez diyorsunuz. Allah neden âyet göndersin? Neden bizim hayatımıza karışsın! Başka işi yok mu? diyorsunuz. Olmaz böyle şey! diyorsunuz. Haydi bakalım diyor Allah, benzer bir sûre getirin! Peygamber ve ona gönderilen kitap konusunda şüphede olanlara bir yarış ilan ediyor, bir meydan okuyor. Üstelik:

"Allah'tan başka şahitlerinizi de getirin! Eğer samimi iseniz."

Eğer ciddiyseniz, yâni iddianızı uygulamaya cesaretiniz varsa. Sâdık neydi? Sıdk; iddianın eyleme geçirilmesi demektir. Sıdk, iddianın ispatı, imanın uygulamaya geçirilmesi demekti. Sadaka da buradan gelir. Yâni tasdik kökünden gelir. Bir adamın cebindeki parasının tümünün Allah'a ait olduğuna inanması bu bir iman iddiasıdır. Buna inandığını iddia eden

adam Allah'a ait olan bu parasını Allah'ın istediği yerlerde infak etmeye, sadaka vermeye başladı mı işte bu, o imanın, o iddianın tasdiki anlamına gelecektir. Tasdik imandan da öte bir kavramdır. Ya da imanın ispatıdır. Onun içindir ki Hz. Ebu Bekir Efendimiz mü'min olmanın da ötesinde aynı zamanda sıddîktı da. Yâni iddiasını eyleme geçirmiş, imanının ispatını gerçekleştirmiş bir sahabeydi.

Eğer ciddiyseniz; Allah'ın berisinde, Allah'tan başka ne kadar şahidiniz, ne kadar şühedanız, ne kadar yardımcınız varsa, yâni inandığı davaya canını verecek kadar bağlı ne kadar şehidiniz varsa, onların hepsini de toplayın! Allah'tan başka güvendiğiniz ne kadar yardımcınız, ne kadar putlarınız, ne kadar edipleriniz, şairleriniz, bilginleriniz, filozoflarınız, müdürleriniz, genel müdürleriniz varsa veya size baş olacak, ayak olabilecek ne kadar yardımcınız, yardakçınız varsa, hepsini çağırın da hadi örnek bir sûre getirin bakalım.

Bu kitabı peygamber uyduruyor, diyorsunuz. Bir insanın kendi başına kendiliğinden yapabildiği bir şeyi diğer insanlardan, milyarlarca insanlar içinden herhalde yapabilen bir insan daha çıkacaktır elbette. Hadi bakalım birilerini çağırın da bunun bir benzerini getirin! Bir meydan okumaydı bu. Peki bugüne kadar buna teşebbüs edenler olmuş mu tarihte? Yâni Kur'an'ın bir benzerini meydana getirmeye teşebbüs edenler olmuş mu? Evet tarihte pek çok. Hâlâ da yapıyorlar.

Hani Kur'an-ı Kerîm'i sadece lafızdan ibaret saymayacaktık ya. Kur'an-ı Kerîm'i sadece metinden ibaret göremeyiz. Kur'an aynı zamanda mânâdır da. Kur'an metin ve mânânın

birlikteliğidir. Kur'an'ı sadece metinden ibaret saymak suçtur, yalnızca mealden ibaret kabul etmek de cinâyettir. Kur'an deyince metin ve mânâ birlikte anlaşılacaktır. Bakın bunun böyle olduğuna bir örnek vereyim: Meselâ bir adam: Yahu:

"De ki, O Allah tekdir"

(İhlâs 1)

Şimdi bir adam; "Gul hüvallahü ehad" nedir ki? Ben bunu inkâr ediyorum! Ben buna inanmıyorum! Derse bu adam kâfirdir. Neden? Çünkü bu adam Kur'an'ın metnini inkâr etmiştir. Kur'an'daki bir âyetin metnini reddetmiştir. Ama adam sözünü değiştirip: Yok yok! Öyle değil de, ben; Da inanıyorum da, ben Allah'ın birliğine inanmıyorum! derse bu adam yine kâfir olur. Neden? Çünkü bu defa da adam mânâyı, muhtevayı inkâr etmiştir. Yâni Kur'an'dan bir âyetin metnini inkâr eden kişi de kâfir olu, onun mânâsını, muhtevasını inkâr eden de kâfir olur. Öyleyse Kur'an hem lafız, hem de mânâdır. Kur'an hem metin hem de mânâdan ibarettir. Onu yalnız metinden ibaret saymak ta, mealcilerin yaptığı gibi yalnız meâlden ibaret saymak ta bâtıldır.

Öyleyse hadi bir sûre getirin! denilince, sadece onun lafzına benzer bir lafız getirin! Lafzına benzer bir lafız uydurun! Metnine benzer bir metin meydana getirin! Demek değildir sadece bunun mânâsı. Muhteva yönünden, mânâ yönünden de benzer getirin! Deniyor anlaşılacaktır. Buna tarihten örnek gösterilir: İşte efendim biri çıkmış Zâ-riyât sûresine bir örnek getirmiş, a! Ne kadar da ayıp olmuş? Ne kadar da gülünç duruma düşmüş. Birisi de çıkmış Kaaria sûresine örnek

getirmiş, çok gülünç duruma düşmüş, madara olmuş, beceremediği filan. Öyle değil ama işin aslı. Kazın ayağı başka ama.

Yâni şeytan bizi buradan bir daha vurmuş, ama ne acıdır ki, bunun farkına bile varamamışız. Ne acıdır ki, bunun farkında bile değiliz! Sanki Kur'an sadece lafızdan ibaretmiş gibi, sanki Kur'an sadece bir edebiyat ürünüymüş gibi meseleyi sadece lafız bazında düşünmüşüz. Lafız bazında, metin bazında Kur'an'a benzer getirmişler, getirememişler meselesiyle bizler övünüp dururken, şeytan bizi bu konuda avutup dururken, ama Kur'an'ın muhtevasına benzer neler yapmamışlar ki insanlar! Maalesef müslümanlar işin bu tarafını hep kamufle etmişler. Maalesef müslümanlar işin bu tarafını hiç mi hiç düşünememişler, hiç anlayamamışlar. Birileri hep örttürmüşler bunu. İşin bu yönünü birileri hep ört bas ettirmişler. Ama ne yazık ki müslü-manlar da Kur'an'ın benzerinin yapılamayacağı konusunu anlatırken meselenin bu yönüne hiç değinmemişler. Yıllar yılı sadece lafza muâdil bir şey yapamamışlar diye öğünüp durmuş müslümanlar.

Kur'an'ın lafzıyla alâkalı bir şey yapamamışlar; ama onun muhtevasıyla ilgili neler yapmamışlar ki! Meselâ Kur'an'ın bir tarih anlayışı vardır, olsun! Biz de değiştiririz onu! demişler ve Kur'an'ınkine taban tabana zıt ve ona nazire olsun diye yepyeni bir tarih felsefesi geliştirmişler. Hattâ maalesef bugün müslümanlar Kur'an'ın tarih anlayışını öğrenmeden, anlamadan ona nazire olsun diye ortaya konulan ötekisini öğrenmeye çalışmışlar. Kur'an'ın bir sosyal düzenlemesi, bir hukuk anlayışı vardı. Birileri bunu kaldırıp, ilga edip onun

yerine, ona nazire olsun diye sosyal bir düzenleme, hukukî bir düzenleme ikâme etmiş ve maalesef yıllardır müslümanlar Kur'an hukukunu öğrenmeden önce onu gölgede bırakmak iddiasıyla birilerinin yaptığı bu hukukunun tahsilini yapıyorlar.

Maalesef bugün müslümanlar, Kur'an'ın sosyal düzenleme-lerinden habersiz olarak birileri tarafından ona benzer olsun diye ihdas edilen sosyal sistemleri sinelerine basmışlar, ona sahip çıkmışlardır. İslâm'ın sosyal düzenlemelerini, ekonomik düzenlemelerini öğrenmeden ötekilerininkini öğrenmeye çalışmışlar, İslâm'ı tanımadan onları tanımadan yana olmuşlar.

Kur'an'ın mîras hukukuna nazire olsun diye ortaya konan Roma mîras hukuku. Kur'an ekonomisine karşı ona benzer iddiasıyla ortaya atılan kapitalist ekonomi. Kuran'ın kılık kıyafet âyetlerine karşı uydurulmuş batı tipi kılık kıyafet anlayışı. Kur'an'ın alfabe anlayışına nazire olsun diye ortaya atılan yazı modeli. Ve daha neler neler uydurmuşlar. Ondan sonra da hiç kimse bu konulara dikkat çekmeyince, bilenler de bu konulara dikkat çekmeyince şeytan ve şeytan dostları da bunu çok güzel kamufle etmeyi becerince, insanların dikkatleri bile çekilmemiş ve sonunda Allah yerine birileri kurallar koymuş ve insanlar da onun kulu kölesi olmuşlardır. Müslümanlar da Kur'an'ın lafzına benzer tüm dünya bir şey yapamamış diye avunup dursunlar. Hâlâ şu yaşamakta olduğumuz şehir hayatı galiba Allah'tan başkalarının koyduğu kuralların yaşandığı bir şehir hayatıdır.

E!!! Hani Allah yapamazsınız! Yapamayacaksınız! demişti. Kıyamete kadar kesinlikle bu kitabın benzerini getiremeyeceksiniz! Boşuna yorulmayın! Demişti. E ne oldu ya? Hani yapmışlar? Filan demeyin. Zira Allah yapamazsınız! Ebedîyen yapamayacaksınız! Derken bunun gibisini yapamazsınız! Kur'an gibisini yapamayacaksınız! buyurmaktadır. Değilse hiç bir şey yapamazsınız! Hiç bir şey yapamayacaksınız! Hiç bir şey beceremeyeceksiniz! demek değildir tabii bunun mânâsı. Bu mantığı unutmamalıyız. Bunu diyeceğim biraz sonra inşallah.

Meselâ bakın bugün evlenme düzeni koymuşlar değil mi? Bir kadınla bir erkek beraber yaşar; tamam, işte evlenme budur. Adam birden fazla kadınla değişik zamanlarda beraber yaşadı mı olabilir. Ama iki kadınla sürekli beraber aynı anda yaşarsa bu zinadır kanunlarına göre. Eh şimdi uygulanıyor işte. Neredeyse bir müslüman ikinci evliliğe adımını attı mı ona en fazla karşı gelenler öteki müslüman-lardır. E şimdi bu Kur'an'a nazire değil de nedir yâni? Tamam Kur'-an'a nazire olsun diye pek çok şey yapmışlar.

Ama deminki mantığa dönüyorum şimdi. Ne demiştik? Allah buna benzer yapamazsınız! derken hiç bir şey yapamazsınız demiyor da bunun gibisini yapamazsınız diyor demiştik. Yâni bunun sağladığını sağlayan bir şey yapamazsınız diyor. Toplumu bu Kur'an'ın ulaştırdığı noktaya ulaştıran bir şey yapamazsınız diyor.

Peki Kur'an'a yapılan bu nazireler ne sağlar? Kur'an'ın toplum için sağladığını sağlayabilir mi bunlar? Bu insanların Kur'an'a nazire olsun diye yaptıkları, Allah için söyleyin bu

Kur'an'ın topluma sağladıklarını sağlayabilir mi? Kesinlikle hayır! İşte görüyoruz bu yapılanların ne sağladıklarını.

Halbuki Kur'an ki, topluma mutluluk sağlayacaktı. Kur'an ki, huzur ve sükun sağlayacaktı. Kur'an ki, cennet verecekti. Kur'an ki, insanın ruh ve beden dengesini ortaya koyacaktı. Bunların yaptıklarıy-sa kan getirdi, gözyaşı getirdi, huzursuzluk getirdi, mutsuzluk getirdi. İşte bütün bunları gerçekleştirecek nitelikte haydi bir örnek getirin! Haydi bir sistem geliştirin! diyor Allah. Değilse şaklabanlık yapın! demek değildi bunun mânâsı.

Kur'an-ı Kerîm'e şiir dediler, sihir dediler, evvelkilerin masalları dediler, insan sözünden başkası değildir bu dediler. Dediler ama buna kendileri de inanmadılar. Çünkü eğer Kur'an şiirse o zaman ondan bu kadar korkmanın anlamı ne? Piyasada yığınlarla şiir söyleyip duran insan vardı. Bunların hangisinin arkasına bu kadar insan düşmüştü? Yok eğer Kur'an sihirse ve onu size getiren Peygamber bir sihirbazsa, eh piyasada bu kadar sihirbaz var bunlardan hangisinden bu kadar korkulmuş? Hangisine karşı bu kadar tedbir alınmış? Eğer böyle diyorsanız bunun da ispatı kolaydır. Bunun için de öyle derin derin felsefelere girmeye gerek yoktur.

"Bunun benzeri bir sûre getirin!"

Eğer bugün getiremezseniz, yarın getirin! Öbür gün getirin! Ama bilesiniz ki, kıyamete kadar yapamayacaksınız bunu! Öyleyse:

***24:* "Bunu yapamazsanız ki asla yapamayacaksınız. O Halde kâfirler için hazırlanan ve yakıtı insanlar ve taşlar olan ateşten sakının!"**

Yapamadınız mı? Eğer yapamadıysanız bilin ki, kesinlikle bilin ki, yapamayacaksınız bunu! Asla, kıyamete kadar Kur'an'a benzer yapamayacaksınız! Toplumda yasaları uygulandığı zaman onun sağ-layacaklarını sağlayacak bir benzer yapmanız mümkün değildir.

Abdullah İbni Mukaffa diye bir adam var. Arap edebiyatının dahilerinden kabul edilir. Gerçekten bu işi bilen bir adam. Kelile ve Dimneyi Arapça'ya kazandıran bir adam. Günün birinde Kur'an'a ben-zer bir nazire yapmak çıkmış kafasından. Çevresi dürtüklemiş, şeytan dürtüklemiş, hoplatmışlar, zıplatmışlar adamı. Sen bunu becerirsin, bu işi ancak içimizden sen kıvırırsın demişler. Tamam! Demiş herhal-de bu işi ben kıvıracağım. Şöyle hazırlığını yapmış, enine boyuna bakmış, kendini toplamış ve Kur'an'ı bu gözle bir daha okumuş. Benzerini yapmak adına dikkatlice Kur'an'ı okurken Hûd sûresine geliyor. Hûd sûresinde Rabbimiz anlatır: Tufandan önce Allah göğe emretti: "Ey gök su indir!" Buyurdu. Gök de bu emre imtisalen suyunu indirdi. Sonra yere emretti Allah; "Ey arz sen de su fışkırt!" Yer de suyunu fışkırttı, tamam her taraf su. Helâk olacaklar helâk olmuşlar, cezasını çekmesi gerekenler çekmişler cezalarını, artık iş bitmiş ve tufan da bitecekti. Allah birisi semaya, ötekisi de arza olmak üzere iki emir verdi.

"Ey sema artık suyunu tut! Ve ey arz sen de suyunu yut!"
(Hûd: 40)

Allah dedi ki göğe: "Ey gök artık suyunu tut! Ve ey yer sen de suyunu yut!" İki emir veriliyordu: Birisi göğe, ötekisi yeryüzüne. Birisi "tut!" Diğeri "yut!" Tamam hepsi bu kadar. Birisi tutmuş, ötekisi de yutmuştu suyunu ve artık yeryüzü kupkuruydu.

Kur'an'ın bu bölümüne gelince adam kara kara düşünmeye başlıyor. Sanki beynini ellerinin arasına alıyor, sıktıkça sıkıyor, kafatasını eritiyor, beynini cıvık cıvık alıyor eline ve sonra diyor ki: Eyvah! Bunu diyebilmek için semaya ve arza söz geçirmek gücünde olmak gerekiyor. Bunu diyebilmek için, Kur'an gibisini meydana getirebilmek için ancak Allah olmak gerekiyor. Ben Allah olmadığıma göre ne mümkün öyleyse? Diyor ve sonunda vazgeçiyor bu delilikten.

Öyleyse Kur'an'a benzer yapmanın bu mantığını kaybetmememiz gerekiyor. Değilse yapılır yâni. Bir yığın herze çıkabilir karşımıza. Böyle değil, aya laf edecek adam, güneşe söz geçirecek, arza emredecek, semaya ferman edecek. Ama bunların hiç birisinin onun fermanından haberleri bile yoksa, bu herzeden başka bir şey değildir yâni. İşte yapanları görüyoruz yâni. Ey kamer sen orada yalnızsın, ben de burada yalnızım gibi boş sözler. Bu, adamın kendi kendine konuşmasından başka bir şey değildir yâni.

Mümkün değil böyle bir şeyi yapamazsınız! yapamayacaksınız! Öyleyse:

Kâfirler için hazırlanan ve yakıtı insanlar ve taşlar olan ateşten sakının!"

Muttaki olun! Korunun! Allah'la korunun! Allah'ın koruması altına girin! Şu ateş konusunda ki tutturağı, yakıtı insan ve taşlardır onun. Dayanılması mümkün olmayan bir ateştir o. Şöyle üç aylık beş aylık çocuklarınızı yakalayın saçlarından, baş aşağı getirin, benzin dökerek saçlarından tutuşturup koşa koşa ateşi tutuşturmaya gidin! Yapabilirseniz yapın bunu. Yüreğiniz dayanırsa yapın! Korkunç bir şey gerçekten değil mi?

Öyleyse yarın onların cehennemin çırası olmasını istemiyorsa-nız burada Kitapla, sünnetle tanıştırın! Çocuklarınızı müslümanca eğitin! Onları cennete hazırlayıp, cehennem yollarına barikatlar koyun! Değilse siz bilirsiniz. Bakın Rabbimiz buyuruyor ki, cehennemi tutturmak için insan ve taşlar kullanılıyor.

" Kâfirlere hazırlanmıştır ama bu ateş."

İfadelerinden anlaşılıyor ki Allah insanlara bir zorbanın yaptığını yapmıyor. Hür iradeleriyle baş başa serbest bırakıyor onları. Hadi elinizden geliyorsa iddianızı ispatlayın! Diyor. Mümkün değil bunu yapamazsınız, Bu Kur'an gibisini ancak o diyebilir!

Eğer bunu kabulleniyorsanız, yâni böyle sözleri ancak onun gibi birinin söyleyebileceğine inanıyorsanız, o zaman o büyük kabul ettiğiniz, o ulu bildiğiniz insan "Bu kitap benden değil, Allah'tandır" diyor. Bununla gurur duyup size çalım satmıyor! Bu konuda sizden dünyalık bir şeyler de istemiyor!

"De ki; ben 'ben bu tebliğimden dolayı sizden yakınlığıma sevgiden başka bir ücret istemem'."

(Şûrâ: 23)

Diyor.
"Asla bunu yapamayacaksınız!"

İfadesinin, o günden bugüne kadar 1400 yıllık bir tecrübeyle doğruluğunu gördük. Tarih boyunca bu konuda yarışa davet edilen kâfirler bu yarıştan vazgeçip pes etmişlerdir. Fakat buna karşılık olarak silah çekip, kan akıtmışlar ve bu kitabın önünü kesebilmek için her türlü masraf ve zahmetlere girmişler. Bugün de kâfirlerin aynı yola tevessül ettiklerini görüyoruz. Kur'an'ın bir benzerini getirmek, veya yapamıyorlarsa ona teslim olmak dururken, bugünün kâfirleri de: Aman Kur'an duyulmasın! Aman insanlar onu öğrenmesinler! Aman bu kitap insanların gündemine girmesin! Aman insanlar bu güçle diyalog kurmasınlar! Yoksa önlerine geçemeyiz! diye her türlü tedbiri alma-dan yana davranıyorlar. Tüm yerli ve yabancı kâfirlerin derdi budur. Ama görüyorsunuz ki Kur'an, yine dimdik ayakta duruyor ve bunun karşısında Yapabilecekleri hiç bir şey yoktur.

25:"Peygamberim, iman edip de salih ameller işleyenlere zeminlerinden ırmaklar akan cennetleri müjdele."

Önceki âyetler bizi sanki sele kapılıp cehenneme doğru sürüklenip gidecek bir ortama sokmuştu. Karşımızda duran bir ateş nehri, bir ateş seli ve onun içinde yuvarlanıp giden taşlar ve insanlar. Sanki kan gölüne, ateş gölüne gidiyordu insanlar ve biz de onların bir üyesiymişiz gibi korkunç bir manzarayla karşı karşıyaydık. Mevlâmız bizi bununla korkutuyor ve ürkütüyordu. Hani:

Deniyordu ya âyet-i kerîmede. Yâni bütün bunları Allah,bizi korkutmak için söylüyor. Bizim aklımızı başımıza almamız için korkun,yapmayın deniyor.

Ondan sonra da mesani olan kitabımızın özelliğini görüyoruz. Yâni böyle ikili bir anlatım özelliğini görüyoruz. Rabbimiz kafirleri anlatırken hemen mü'minlere dönüyor. Ya da cehennemi anlatırken hemen cennete dönüyor. Bizi o boğuk, o kötü atmosferde bırakmıyor. Ardından hemen sözü mü'minlerin durumunu anlatmaya getiriyor.

"İnanan ve inancını yaşayan insanlara müjdele ki, onlara cennet var."

İnanan ve inancını yaşayanlara, inanan ve salih ameller işleyenlere müjdele. Onlara haber ver ki onlar için cennetler vardır. Salih amel demek; imanın gereği olan amel demektir. Buna delilimiz de Hz. Nuh'un oğlu için Allah'ın dediği şu âyettir:

"Dedi ki ey Nuh o senin ehlin değildir. Çünkü O gayri salih bir ameldir!"

(Hûd: 46)

Hz. Nuh'un boğulan oğlu için o küfrün gereği olan bir amel işlemiştir diyor Allah. O zaman amelleri değerlendirmede İslâm'ın mühürlerini hatırlayalım:

1 : Amel-i salih.

2 : Amel-i gayri salih.

Veya birine isyan, diğerine de itaat deniyordu.

"İşittik ve itaat ettik! İşittik ve isyan ettik!"

Deniyordu. Burada da:
İle yetinilmeyip:
Eklenmesi ve hemen hemen Kur'an'ın her yerinde karşımıza bu kalıpla çıkması, insanın sadece inandım demekle kesinlikle yetinmemesi gerektiğini anlatıyor. Ankebût sûresi de bunu anlatıyordu.
"İnsanlar öyle mi zannediyorlar ki inandık demeleriyle bırakılıverilecekler de imtihana çekilmeyecekler?"
(Ankebût: 2)

Hangi konunun imanını gündeme getirmişsek o konuda mutlaka bir denenme gelecektir karşımıza. Neye inandığımızı söylemiş-sek o konuda deneneceğiz ki, sağlam mı inanmışız yoksa değil mi? Bu ortaya çıksın. Meselâ bir müslüman infaka veya zekâta inandığını mı iddia ediyor? Eğer bolca param olsaydı ben onu Allah yolunda infak ederdim mi diyor? Böyle bir iman iddiasında mı bulunuyor? O konuda mutlaka denenme gelecektir. Allah günün birinde ona bolca bir para verecek, bu imkânı yaratacak ve onun sağlam mı inandığını, yoksa gevşek mi inandığını ortaya çıkaracaktır.

Veya bir müslüman eğer boş zamanım olsaydı ben de bu zamanı Allah'ın kitabını ve Resûlü'nün sünnetini öğrenmeye harcardım mı diyor? Bu konuda bir iman mı ortaya koyuyor? Allah günün birinde onun karşısına bolca bir za-

man çıkarıp onun inanıp inanmadığını ortaya çıkaracaktır. Veya meselâ bir kadın eğer Allah beni iyi bir ortamda yaratsaydı ben de tepeden tırnağa örtünürdüm mü diyor? Allah mutlaka onun karşısına böyle bir ortam çıkaracak ve onun bu konudaki samimiyetini deneyecektir. Yâni hangi konunun imanını günde-me getirmişsek, hangi konuda ne tür bir iddiada bulunmuşsak, o konuda Allah bize denenme gönderecektir. Fırsat verip sağlam mı, yoksa bozuk mu inandığımızı ortaya koyma imkânı yaratacaktır. Değilse o konuda imkân vermese kimin ciddi, kimin yalancı olduğu ortaya çıkmaz.

Ama eğer şu anda inandık dediğimiz pek çok konuda Allah bizim karşımıza denenme imkânı çıkarmıyorsa, o zaman şu iki şeyden birisi geçerlidir:

a- Ya ciddi inanmadığımız için Allah o konuda bizim karşımıza gerçekleştirme imkânı çıkarmıyor.

b- Ya da daha önce aynı konuda bizi denedi de bizde imanımızın sağlam olduğunu gösteremediysek, artık yeni imkânlar çıkar-mıyor demektir.

Bakın Kur'an'da amel edenlere, amel edenler için hazırlanmış cennetten söz eden âyetler var:

"İşte amelleriniz karşılığında size hazırlanmış cennet."
(Zuhruf 72)

"Yiyin, için, işlediğiniz amellere karşılık.."
(Tûr 19)

Amel işleyenlere cennet olduğunu anlatan âyetler var. Ama bu güne kadar sadece iman edenlere cennet vardır diye bir âyet görmedim.

İşte inanan ve inancını yaşayan insanlara müjde olarak sunulan bu cennet, Allah'la aldatılan bizim toplumumuzda nedense çok değiştirilmiş. "Eğer inanır ve inancımızı yaşarsak" cümlesinden sonraki bölümü sanki herkes kendine tamamlamış. Çünkü bakın burada:
"İnanan ve inancını yaşanlara müjdele."

Denildikten sonra:
"Onlar için cennet vardır."
Denmesi gerekirken, o bölümü insanlar kendileri tamamlamışlar. Sen bu kadar dedin sağ ol, yeter ya Rabbi! gerisini biz tamam-larız! Demişler ve bundan sonrasını kendi bildikleri gibi tamamlamışlar müslümanlar. Bakın geçenlerde bir yerde bir şeyler anlatıyordum, oradaki gençlerden biri: biz müslüman değiliz! Hocam! Dedi. İçini çekti ve biz de hayır yok! Biz müslüman değiliz! Dedi. Gerçek müslüman olsaydık nasıl olacaktık? Dedim. Eğer biz gerçek müslüman olsaydık şu ayakkabıları kendimiz imal ederdik! Dedi. Yâni demek ki gerçek müslümanlığımızın karşılığında bunu bulurmuşuz. Demek ki gerçek Müslümanlığı yaşamanın sonucu buymuş.

Veya bir başkası çok rahat şunu diyebilmektedir: Eğer bizler gerçek müslümanlar olabilseydik, bu ülkede herhalde İslâmî yayınlar yapan ciddi televizyonlarımız olacaktı. Eğer bugün bizler ciddi Müslümanlar olabilseydik, memleketimiz

fabrikalardan geçilmeyecekti. Demek ki gerçek müslümanlığın sonucu bunlara kavuşmakmış. Bütün bunları hep uyduruyoruz kendi kafamızdan. Allah hiç de böyle demiyor. Eğer inanırsanız ve salih amel işlerseniz, ne var karşılığında? Allah diyor ki:

" Cennet var onlar için."

İşte bu kadar. Halbuki Allah'ın Resûlü Akabe'de kendisiyle biatleşen insanlara İslâm'ı anlattı da onlar dediler ki: "Ya Rasûlallah! Eğer biz bu dediklerini yaparsak, dediğin biçimde yaparsak karşılığında bize ne var? Ne elde edeceğiz bu işin sonunda?" Allah'ın Resûlü onlara: "Bu işin karşılığında hurma bahçeleri var!" demedi. "Yemen'e vali olacaksınız!" demedi. "Bizans sizin olacak!" demedi. Peki ne dedi? Dedi ki; "cennet var! İman ve salih amelin karşılığında cennet var!" Zaten iyi bir müslümânâ cennet vaadi vardır. Hükümet vaadi yoktur, devlet vaadi yoktur, sıhhat vaadi yoktur, bolluk ve zenginlik vaadi yoktur. Müslüman olursak devlet kurarız değil mesele. Çünkü devlet müslüman olmanın vazgeçilmez şartı değildir; ama cennet, müslüman olmanın vazgeçilmez şartıdır.

İman eden ve imanlarını amele dönüştürenler için, ne var onlar için? Atlar, arabalar, fiyatlar, muratlar, marklar, dolarlar vardır. Öyle değilmiş anlıyoruz âyetten. Hattâ geçimmiş, dirlikmiş, sıhhatmiş, afiyetmiş, ya da zafermiş, galibiyetmiş hiç birisi yok. Hattâ belki siz ger-çekten iyi bir müslüman olun çevrenizde hiç kimse kalmayabilir. Kimi Peygamberler gibi çevrenizde üç beş kişi kalabilir. Kimi Peygamberler gibi belinizden testereyle biçilebilirsiniz. Kimi peygamberler gibi

şehid olabilirsiniz. Taşlanabilirsiniz kimi Peygamberler gibi. Ve onlar hiç de başarısız olmadılar yâni. Onların başlarına gelen bu tür durumlar, onların başarısız olduklarını göstermez. Ve İmanlarının sonucunda bu tür şeyler başlarına geldi diye hiçbir zaman onlar yollarından, yöntemlerinden şüphe etmediler. Eğer biz de vahye intibakımızdan şüphe etmiyorsak, o zaman başımıza ne gelirse gelsin devam edelim yolumuza. Ama şundan her zaman şüphe edelim: Acaba bu vahiy, bu Kur'an benim anladığımın dışında da anlaşılabilir mi? Benim bu anlayışımın dışında da anlayışlar var mı acaba? Diye sürekli bunu araştırmak zorundayız, bu güzeldir işte.

Neymiş mü'minlere verilen müjde? Cennet. Bir cennet ki, ya da cennetler ki, bahçeler ki, onların zeminlerinden ırmaklar akmaktadır. Zeminlerinden ırmaklar akan cennetler. Arapça'da cennet; toprağın üzerinde yükselen ağaçlık bölümün adıymış. Altından ırmakların akması da bu cennetin zemininde ırmakların akması demekmiş. O zaman sarayın altından veya kökün altından ırmakların akması da yadırganmayacaktır. Yâni böyle de olabilir diyoruz. Çünkü biz dünyayı cennetleştirme cinnetinde olduğumuz için sanki bunu dünyaya taşıma çabasındayız. İşte belki bunun içindir ki odalarımızın altından ırmaklar akıyor. Ama olsun cennettekiler gibi değil bunlar kanalizasyon ırmakları.

"Orada her ne zaman bir rızıkla rızıklandırıldıkla-rında, her bir meyveden rızıklandırıldıklarında."

Yâni kendilerine tahsis edilen her bir rızık kendilerine ulaştırıldığında şöyle derler:

"Bu daha önce de rızıklandığımız şeydir derler."

Biz daha önce de bundan rızıklanmıştık. Bize daha önce de Allahu Teâlâ lütuflarda bulunuyordu. Veya daha önce de bize bunların benzerleri verilmişti. Yâni daha önce de benzer şeyler yemiştik biz dünyada. Nar; dünyada da nar yemiştik biz. Muz; dünyada da yemiştik bundan derler. Peki bu onlara ne sağlayacak? Anlayabildiğimiz ka-darıyla bu onlara şunu sağlayacaktır: Hayatın köklü oluşunun zevkini tattıracaktır bu onlara. Bana öyle geliyor. Çünkü bakıyoruz Peygamberleri tanıtırken de böyle bir köklülükten söz edilmiş:

"Muhammed başka değil ancak bir elçidir, ondan önce de peygamberler gelip geçmiştir."
(Âl-i İmrân 144)

Âyeti de bunu anlatır. Yâni Hz. Muhammed Aleyhisselâm böy-le yeni yeni çıkmış, aslı astarı olmayan türedi bir şey değildir. Daha önce de benzerleri görülmüş, bilinmiş ve denenmemiştir. Yâni böyle denenmemiş, sonunun ne olacağı belli olmayan bir şey değildir bu. Bilâkis daha önce de peygamberler geldi geçti. İşte Muhammed de onlardan biridir deniyordu ya. İşte burada da tıpkı onun gibi bir kök-lülük vurgulanıyor. Yâni Mü'minler orada: Ne oluyor ya? Nereden gel-dik buraya? Neresi burası? Nasıl bir şey bu cennet? Diye şaşırmaya-caklar, acemilik çekmeyecekler, bilâkis kendilerinin dünyada işledik-leri amellere karşılık kendilerine sunulan bir cennet olduğunu bilecek-ler bunun. Meselâ Mançurya'dan hiç bilmediğimiz, tatmadığımız bir meyve getirip verseler, şöyle bir duraklar insan değil mi? Ne ki bu acaba? Tadı nasıl? Tuzu nasıl filan diye bir tereddüt geçiririz değil mi? İşte cennette böyle bir acemilik olmayacaktır. Her bir meyve

sunul-dukça a! Biz bunu daha evvel de yemiştik! Bize bunu Rabbimiz daha önce de ikram etmişti! Diyecekler. Bunun bir ikinci anlamı da, yarım saat önce kendilerine hizmetçileri bir meyve sunmuşlardı, şimdi aynı renkte, aynı özellikte bir ikincisi sunulacak ve bakacaklar ki bu defa da çok farklı bir tat, çok farklı bir lezzette olduğunu görünce mü'min-ler: A! Hayret daha önce de bundan yemiştik ama bu daha farklıymış diyeceklerdir. Yâni o meyveler her sunuluşta bir öncekinin aynı gibi ama farklı tatlarda, farklı lezzetlerde olacaktır. Şekilleri, biçimleri, renkleri birbirine benzer fakat tatları başka olacaktır anlıyoruz. Ya da işte az evvel dediğimiz gibi biz bunları dünyadayken de yemiştik diyecekler.

"Bunlar söylediklerinin benzerleri olarak kendilerine sunulmuştur."

Dünyadaki yediklerinin aynısı olarak kendilerine sunulmuştur. Halbuki oradaki süt ayrı, oradaki muz ayrı, oradaki portakal ayrıdır. Lâkin bu ayrılığa rağmen dünyadakilerle bir benzerlik kurup böylece onlar dünyayı hatırlayacaklar, biz dün de buna benzer bir şeyler tatmıştık! Diyecekler. Başka neler varmış bu cennetlikler için?

"Bir de orada onlar için tertemiz eşler vardır."

Tertemiz eşler vardır orada onlar için. Tertemiz erkeklere tertemiz kadınlar, tertemiz kadınlara da tertemiz kocalar vardır o cennet-te. Ezvac kelimesi hem kadınların kocaları için temizliğini, hem de kocaların kadınları için temizliğini anlatır. Âyet-i Kerimede kadının temizliğinden söz ediliyor. Ya da eşlerin temizliğinden bahsediliyor. Bunun anlamı şudur: Oradaki eşler hem madde olarak kan, idrar, koku, hayız, nifas, dışkı vs olmayacak şeklinde tertemiz. Hem de mânâ ola-

rak yalan, dolan, cinsinden, aldatma cinsinden, ahlâksızlık, geçimsizlik cinsinden de bir kötülüğü, bir pisliği, necisliği, necesliği, küfrü, nifakı inkârı olmayacak tertemiz eşler verilecektir onlara.

Bütün bu anlatılanlar kâfirlerin kulağına gittiği halde, bunları duydukları halde, hayret ki yine de âhireti inkâr etmeye sebep bulabiliyorlar yâni. Cennette Allah'ın Mü'minler için hazırladığı bu nîmetler anlatılınca: Ne yâni! Onları biz de buluruz dünyada! Biz de elde ederiz! İstediğimizi buluruz dünyada. Bağ, bahçe, elma, armut, karı, kız, içki, şarap istediğimiz kadar buluruz! Alasını buluruz bu dünyada diyorlar. Ama:

"Onlar orada ebedîyen yaşarlar."

Denilince, işte orada adamların solukları kesiliyor. İşte orada pilleri bitiyor. Çünkü bunların elde ettiği şeylerin hiç birisi sonsuz de-ğildir. Hepsi dünya ile, ömürleriyle sınırlı şeylerdir. Öldükleri anda her şey bitecektir. Yâni tüm dünyaya sahip olsalar bile ölünce bitecektir. Ama âhirette mü'minler cennette ebediyen bu nimetlere sahip olacaklar. Ölmeyecek, solmayacak, bitip tükenmeyecek nimetler. İşte cennet bu. Bundan sonra, eğer bu cenneti hak etmek istiyorsanız. Bunu kazanmak istiyorsanız diye başka bir âyete geçilecek. Ne kadar güzel, ne kadar hoş anladınız! İşte bu cennetin sizin olması için, bunu kazanmanız için davanızın Allah'a teslimiyet olması gerekir kayıtsız şartsız diyor bundan sonraki âyet-i kerîme. Yâni eğer cennetten yanaysanız, cenneti kazanmak istiyorsanız, Allah'a kafa tutmayacaksınız! Allah'a akıl vermeye kalkmayacaksınız! diyor.

Peki nasıl akıl vermek? Ne tür bir kafa tutmak? Şunu anlata-caktın ya Rabbi! Bunu anlatmalıydın ya Rabbi! Şu sana yakışırdı! Ama bu dinde olmamalıydı! Bu kitapta olmamalıydı! denmemelidir. Çünkü bu kâfirlerin iddiasıydı. Bakın onlar dediler ki: Ne ya bu? Allah nelerden bahsediyor böyle? Sivri sinekten, kara sinekten, örümcekten bahsediyor. Böyle tanrı mı olur? Böyle mukaddes kitap mı olur? Kutsal kitapta bunlara da mı yer verilir? Diyebiliyorlardı da bakın Rabbi-miz bunun üzerine şöyle buyurdu:

26:"Şüphesiz ki Allah sivrisineği ve ondan üstününü misal vermekten utanmaz. İman edenlere gelince onlar Rablerinden gelen bir hak olduğunu bilirler. Beri taraftaki kâfirler de: A! Ne oluyor? Allah bununla ne kastediyor acaba? derler. Bu misal ile Allah pek çoklarını saptırırken çoklarını da hidâyete ulaştırır. Ama onunla fâsıklardan başkası sapmaz, sapıtmaz."

Allah münâfıklar için bu misali verince, ya da Hac sûresi 73. âyetindeki örnekten söz edince; münâfıklar; "Allah bu tür misaller ver-mekten münezzehtir" dediler. "Böyle bir şey asla Allah'a yakışmaz" dediler. Sonra da işte bu âyet gelmiştir deniyor. Allah buyurur ki: "Allah sivrisinekten ya da onun üstündeki bir şeyden misal vermekten çekinmez, utanmaz."

Bir de şunu ifade edelim; kraldan fazla kralcı kesilmenin de anlamı yoktur. Allah burada utanmaz demişse, efendim utanmaz demeyelim de çekinmez filan diyelim diye bir edepten söz ediyorlar. İyi ama Allah bizzat bunu kendine münâsip bulmuşsa o zaman başka bir şey demeye çalışmanın

da anlamı yoktur diyoruz. Peki neymiş bu adamların dertleri? Bütün dert Allah sinekten söz etmiş.

Yâni bu olacak şey miymiş? Allah'a yakışır mıymış bu?

"Ey insanlar! Size bir misal verilmektedir, şimdi onu dinleyin! Şüphe yok ki sizin, Allah'ı bırakıp da O'nun berisinde dua ettikleriniz bir sinek bile yaratamazlar. Velev ki hepsi bunun için toplanıp yardımlaşsalar bile. Şâyet sinek onlardan bir parça koparsa o dua ettikleriniz onu sinekten kurtaramazlar. Talip de zayıf matlup da! (Parça koparıp kaçan sinek de zayıf kendisinden koparılan da.)"

(Hac: 73)

"Allah berisinde veliler edinenlerin hali örümcek gibidir ki o bir ev yapmıştır. Ama bilseler evlerin en zayıfı (çürüğü) hiç şüphesiz örümcek yuvasıdır."

(Ankebût: 41)

Allah bu iki âyette örümcekten ve sinekten misal verince bunlar gariplerine gidiyor insanların. Diyorlar ki olacak şey midir bu? Allah sinekten bahsediyor, örümcekten söz ediyor, yakışır mı bu Allah'ın şanına? diye yaygarayı basıyorlar. Allah da onlara şöyle cevap veriyor: Bana akıl vermeye, bana yol göstermeye kalkmayın! Şunu şunu anlatmalıydın! Şundan, şundan bahsetmeliydin! Önce şunları anlatmalıydın! Şu şu konulara hiç girmemeliydin! Diyerek bana yol göstermeyin. Benim dediğimi, ben dedim diye kabul edin! Ben ne demişsem, nasıl demişsem öylece kabul edin!!

Sivrisinekten de söz eder Allah, onun üstünde bir şeyden de. Kanadından da meselâ. Onun üstünde bir şey, ondan biraz daha büyük olan bir şey veya ondan daha küçük olan bir şeyden de söz eder demektir bunun mânâsı.

"Ey iman edenlere gelince onlar Rablerinden gelen bir hak olduğunu bilirler"

Allah neden bahsederse etsin, ne anlatırsa anlatsın, iman edenler bilirler ki Hak Rablerindendir. Rab ne gönderdiyse, Rableri ne indirdiyse o haktır. İster büyük, ister küçük olsun hiç fark etmez, Allah'tan ne gelmişse hak odur.

"Hak Rabbindendir. O halde sakın şüphe edenlerden olma!"

(Bakara: 147)

Rabbinden gelen, gerçek hak ve hakikat odur! O halde sakın siz şüphelenenlerden olmayın! Diyordu Allah. Burada da aynen benzerini söylüyor. Allah dediyse tamam! Demek ki bu konu ancak böyle anlatılırmış!

Demek ki bu konu en güzel sinekle veya örümcekle anlatılırmış. Allah böyle anlatmış, başkasını bilmeyiz. Efendim işte kadın konusunda biraz şöyle düşünsek. Niye? Ben kadını Allah'tan daha iyi mi düşüneceğim yâni? Allah'ın düşündüğü yetmiyor mu? Erkek konusunda şöyle yapsak. Hayır Allah elbette en güzelini ortaya koyuyorsa aynen ona teslim olacağız. Ne dediyse aklımızı, mantığımızı işin içine karıştırmadan aynen kabul edeceğiz. O zaman bunun adına iman denecektir, teslimiyet denecektir, müslümanlık denecektir.

İman edenler, müslümanlar ne derlermiş bakın:

İman edenler derlermiş ki: Hak Allah'tan gelendir. Hak babamın bildiği değil, hak efendimin tasdik ettiği değil, hak toplumun öngördüğü değil, hak insanların benimsediği değil, hak hocaların yazdıkları değil, hak bizim mezhebin dediği

değil, hak İMF'den gelenler değil, hak AET'nin dedikleri değil, hak Avrupa'dan, Amerika'dan gelenler değil, hak Allah'tan gelen yâni vahye mutabık olan gerçektir. Mü'minler böyle inanırlar, böyle derlerken, bakın kâfirler de şöyle derlermiş:

"Beri taraftaki kâfirler de: A! Ne oluyor? Allah bununla ne kastediyor acaba? derler."

Acaba ne demek istiyor ki Allah bununla? Ne yapmak, nereye varmak istiyor ki? Diye güya merak ediyorlar, ama asla kulluğa yanaşmıyorlardı. İrdeliyorlardı güya ama bu irdelemeleri kulluğa yönelik değildi. Öğrenmek, anlamak kastıyla değildi. Çünkü Allah bunlar için:

"Kalplerinde eğrilik bulunanlar fitne aramak ve teviline gitmek için Kur'an'ın müteşabih âyetlerinin peşine düşerler...."

(Âl-i İmrân: 7)

Diyordu. Yâni Kur'an'ın amele yönelik âyetlerini, muhkemlerini insanlar düz anlamak zorundadırlar. Başkası olmaz çünkü. Abdest abdesttir, namaz namazdır zaten. Ama bunun dışındaki konuları öyle karıştırıyorlar ki hep fitne arıyorlar. Veya başka durumlar bulmaya çalışıyorlar.

E ne varda burada? Ne anlayacağız da bundan? Bununla nereye kadar gidilebilir de yâni? Bu nereye götürebilir de bizi? Derler. Meselâ Müddessir sûresinde Cenab-ı Hak cehennemi anlatırken:

"Onun üzerinde on dokuz vardır."

(Müddessir: 30)

Buyurunca:
"Kalplerinde hastalık bulunanlar ve kâfirler derler ki: Ne oluyor? Allah bununla ne anlatmaya çalışıyor ki? derler."
(Müddessir: 32)

Ne demek istiyor ki? Neyi darp etmeye çalışıyor ki Allah bununla? Ya da bu darpla Allah ne yapmak istiyor ki? Bu ne ya! Allah'a yakışır mı bu? Dediler.

Bakıyoruz bugün de öyle diyor insanlar. Bugün de kalplerinde nifak hastalığı bulunan insanları görüyoruz. Kur'an karşısında aynı şeyleri söylediklerine şahit oluyoruz. Gelin ey müslümanlar! Kur'an okuyalım! Kulluk kitabımız ne diyor bir tanıyalım da onun istediği biçimde müslüman olalım! dediğimiz zaman aynı insanların bugün de Kur'an'a karşı aynı ifadeleri kullandığına şahit oluyoruz: Ne olacak ya Kur'an'ı okuyup ta? Bu Kur'an ne anlatıyor ya? Bununla nereye kadar varılabilir? Bu nereye kadar götürür insanları? Bununla hayat mı düzenlenir ya? Bununla şehir mi idare edilir? Bununla belediyecilik mi yapılır? Bununla para mı kazanılır? Bununla makam mı kazanılır? Bununla devlete mi gidilir? Yâni tamam anladık Kur'an, Kur'an da ne olacak okuyunca? Bununla devlet mi kurulur? Bununla cemaat mı örgütlenir? Bununla iktidara mı gelinir?

Evet aynen bugünkülerin de bunları dediklerine şahit oluyoruz. Kur'an okuyalım, Kur'an okuyalım. İyi arkadaş anladık da ne olacak okuyup da? Oku oku bununla nereye kadar gidilebilir? Ne işe yarayacak bu okuma? Bize başka şeyler lâzım. Bize örgütsel çalışmalardan söz et. Bize para-

dan, bize sanayileşmeden söz et! Diyenleri bugün de görüyoruz.

Ama Allah diyor ki: Biz bunu iman edenlerin imanları artsın, küfredenlerin ve fâsıkların da fıskını artıralım diye böylece yaptık diyor. Peki acaba bu tür ifadelerle, bu tür âyetlerle mü'minlerin imanları nasıl artar?

1- Allah'ım sen ne büyüksün! Ne kadar yücesin sen ki, yâni on dokuzla bu işi halledivеriyorsun! Koskoca cehennem ve on dokuz melek! Koskoca cehennemi on dokuz melekle idare ediyorsun. Sen ne büyüksün! Biz bunu bilmeyiz, bilemeyiz diyerek mü'minlerin imanları artıyor.

2- Veya Kur'an'da bir iman konusu daha gündeme geliyor böylece buna da inansınlar ve bir iman birimleri daha artsın diye Allah böyle yaptık diyor. Meselâ şu ana kadar bu sûreyi bilmiyorsak bugün bir beş on âyet daha öğrendik ve böylece on birim daha imanımız artmış demektir. İşte imanın artmasını böyle de anlıyoruz. Kur'an'dan ne kadar âyet öğrenmiş ve onlara iman etmişse kişi o nispette imanı da artmıştır diyoruz.

O halde Kur'an kimilerinin hidâyetini artırırken kimilerinin de dalâletini artırmaktadır. Yâni kimileri Kur'an'la hidâyet bulurken kimileri de Kur'an'la, Kur'an sayesinde sapıklıklarını, sapıklık noktalarını anlarlar.

"Bu misal ile Allah pek çoklarını saptırırken çoklarını da hidâyete ulaştırır."

Kur'an'la kimileri sapıtırken kimileri hidâyet bulur. Pek çoğu Kur'an'la sapıtırken pek çoğu Kuran'la yol bulur. Onlar aslında bu âyet sebebiyle sapmışlar değil de, zaten sapıktı bunlar ve bu âyetle sapıklıklarını izhâr ediyorlar demektir. Yâni bunlarda küfür ve nifak zaten vardı da, âyet bunu açığa çıkarmıştır diyoruz. Yâni şimdi bunlar bu misallerde ne denilmek istendiğini anladıkları zaman iman edecekler mi? Kesinlikle. Bunların derdi iman değil, bunların derdi zaten imandan kaçmak da, buna delil arıyorlar yâni. Bu bize Kur'an'a iki türlü yaklaşım metodunun olduğunu anlatır:

1- Kur'an'la beraberlikte iki türlü yöntem var: Birisi, insanlar önce kendilerini Allah bana önce şunu şunu anlatmalıdır diye şartlandırırlar ve onun cevabını aramak üzere Kur'an'a başvururlar. Yâni şartlı, sınırlı, tahditli özel bir yaklaşım modelidir bu. Bunu da ikiye ayırabiliriz:

A- Ya kendi dünya görüşünü desteklemek için Kur'an'a başvururlar.

B- Veya aradıkları sorunun cevabını o tahditte bulmaya çalışırlar. Meselâ adam demokratiktir ama müslümanlığı da elden bırak-mamak çabasındadır. Veya feministtir veya ırkçıdır, pragmatisttir, fay-dacıdır veya hümanisttir, insancıldır. Aman insan hakları! İnsan sevgisi! Filan diyordur. Bunu temel kabul etmiştir adam. Ama bunu Kur'-an'ın da desteklemesi gerekmektedir. Öyle ya Tanrı bundan başka-sını emredecek değildir elbette diyordur ve Kur'an'a işte bu duyguyla müracaat etmektedir. Bu sapıklıktır tabii.

Bir de sorduğu soruya, sadece sorduğu kadarıyla Allah'ın cevap vermesini ister. Meselâ ya Rab babam öldü, şunum şunum var, mîrastan ne kadar alacağız? Allah'tan sadece o bölümü ister, sadece o bölümü sorar. Halbuki Allah ona bunu anlatırken ondan sonra bir şeyler daha söyler, ama o bölüme hiç bakmaz adam. Ya da abdest alacaktır, yüzümü mü önce yıkayacağım? Yoksa elimi mi? Sadece o bölümü sorar. Şimdi sen başkasını karıştırma! Başka konulara geçme! dercesine. Oysa serbest bıraksa İslâm'ı bakalım ona cevap verirken başka neler diyecekti? O bölümleri karıştırmıyor adam da sadece sorduğu bölüme cevap istiyor. İslâm'da hükümet diyor adam, sadece o bölümü sorar. İslâm'da cemaat der, İslâm'da kadın der, İslâm'da harcama der. Ne deneceğini kendisi belirliyor, ne sorulacağını, ne kadar sorulacağını kendisi belirler.

Halbuki İslâm öyle bir mekânizma ki, hepsi birbiriyle ilgili. Arabanın şaftı da, defransiyeli de, tekerleri de, direksiyonu da, vitesi de, fireni de nasıl hepsi aynı uyum içindeyse, Kur'an'ı da aynı uyum içinde öğrenmek zorundayız. Yâni Kur'an'ı, Kur'an bütünlüğünde öğren-mek zorundayız. Öğreneceğimiz bölümleri ona önceden empoze ederek kitabı şartlandırmanın anlamı yoktur.

"Ama onunla fâsıklardan başkası sapmaz, sapıtmaz."

Fâsık; bulunduğu yerden zarar vermek için ayrılan demektir. Fâsık; lügatte itaatten çıkan demektir. Nitekim bunun için deliğinden çıkan fareye de fuveysıka denmiştir. Fâsık büyük günahları işleyerek Allah'a itaatten çıkan kişi demektir. Şer'i yönden fâsıkın üç derecesi vardır:

1- Birincisi günahı çirkin görmekle beraber ara sıra günah işlemek.
2- İkincisi üzerine düşerek devamlı günah işlemek, günahı devamlı yapmaktır.

3- Üçüncüsü de çirkinliğini inkâr ederek günahı işlemektir. Bu üçüncü tabaka küfür derecesidir. Fâsık bu duruma gelmedikçe onun adı kâfir değil müslümandır. Şu halde fâsık lafzı içinde kâfirler bulunabileceği gibi imanlarını kaybetmemiş insanlar da bulunabilmektedir. Ama şu aşağıda sayılacak olan sıfatların tamamı bir adamda mevcut ise o zaman bu adam kâfirdir diyeceğiz. Fâsıkın şöyle bir tarifi var. Veya bakın bundan sonraki âyetinde Rabbimiz fasıkın özelliklerini, sıfatlarını şöylece açıklıyor:

27:"O Fâsıklar ki Allah'a verdikleri sözü sağlama bağladıktan sonra bozarlar. Ve Allah'ın eklenmesini buyurduğu şeyi keserler. Ve de yeryüzünde bozgunculuk yaparlar. İşte bunlar hüsrana uğrayanlardır."

Fâsıkın sıfatları sayılır burada. Ama bu sayılacak olanlar hepsi değil, belki bu sıfatlardan bazılarıdır. Üç vasıf, üç sıfat.

İşte bu üç vasfı taşıyan kişi fâsıkmış. İşte bunlar Kur'an'la sapıtırlarmış. Bu özellikleri taşıyorsa bir adam o Kur'an'la sapıtırmış. Neymiş bu üç vasıf?

1- Allah'la yaptıkları anlaşmayı bozmak. Ama anlaşma metin-lerini imzaladıktan sonra bozmak, bozmaya çalışmak.

Yâni Allah'la anlaşma yapıyorlar: Ya Rabbi ben senin kulunum, sen benim Rabbimsin, sadece senin dediğini yapacağım! Senden başkasının dediklerine gitmeyeceğim! Sen ne istersen tamam! Benim hayatıma sadece sen program çizeceksin! Ben de bu anlaşmaya sâdık kalacağı-ma ve karşılığında cennet bulacağıma inanarak söz veriyorum ya Rabbi! Değilse cehennem konusunun farkındayım! Diyerek Allah'a söz veriyor adam, ondan sonra da nakzediyor. Anlaşma konusuna aykırı hareket ediyor. O zaman bu adamın Kur'an'la beraberliği ancak ona zarar verir. Öyle değil mi yâni? Böyle bir adam Kur'an okudukça ne yapar da? Hep böyle yamulacak, eğecek, bükecek, kendine tefsir etmeye çalışacak, başka ne yapacak da? Evet fâsıkın birinci sıfatı demek ki Allah'la ahdini bozmakmış. Bu ahdi şöyle de anlamaya çalışmışlar:

a- Emirlerine itaat, nehiylerinden kaçınma hususunda Allah'ın kitaplarında açıkladığı konulara ait ahitlerini bozmak demektir bu.

b- Bir de Rabbimizin sözünü ettiği bu ahit daha önce peygam-berleri ve kitapları aracılığıyla ehl-i kitaptan aldığı ahiddir. Rabbimiz her bir dönem gönderdiği kitapları ve peygamberleri aracılığıyla önceki toplumlardan ahid almıştı. Mûsâ Aleyhisselâm kendi döneminde İsrail oğullarından söz almıştı. Benden sonra gelecek peygambere ve son elçi Muhammed Aleyhisselâma iman edip ona sahip çıkacağınız konusunda bana söz veriyor musunuz? Buyurmuş ve dönemimdeki İsrail oğulları da söz vermişler, ahidde bulunmuşlardı. Yine İsa Aley-hisselâm da kendi döneminde toplumundan kendisinden sonra gelecek Ahmed ismindeki son

elçiye iman etmeleri konusunda ahid almıştı. İşte böylece Rabbimiz kitapları ve peygamberleri aracılığıyla yahu-di ve hıristiyanlardan aldığı bu ahde dikkat çekiyor.

İşte kitapları ve peygamberleri aracılığıyla son elçiye iman etmeleri konusunda Allah'a ahid veren, söz veren yahudilerin verdikleri bu ahde rağmen Hz. Muhammedi Aleyhisselâm gerçek olarak tanıdıktan sonra ona iman etmeyerek bu ahdi bozmaları fâsıklıktır. Bir de Allah, yahudilerin kendi nefislerinden Hz. Muhammedi Aleyhisselâm insanlardan saklamamaları hususunda ahid almıştı da onlar bu ahitlerini bozarak fasık olmuşlardır.

c- Veya buradaki ahit; A'râf sûresinde anlatıldığı veçhile tüm neslini Hz. Adem'in sulbünden çıkardığı zaman Allah'ın aldığı ahittir. "Ben sizin Rabbiniz değil miyim?" Buyurmuştu Rabbimiz de, tüm Âdem nesli: "Belâ ya Rabbi!" Demişlerdi. "Evet ya Rabbi! Sen bizim tek Rabbimizsin! Bizim hayatımıza program yapmaya yetkili tek varlık sensin! Kulu kölesi olacağımız, tüm hayatımızı kendisi için yaşayacağımız, boynumuzdaki kulluk ipini eline verip seçimini seçim kabul edeceğimiz tek varlık sensin! Sadece seni dinleyecek, sadece senin için bir hayat yaşayacağımıza söz veriyoruz. Söz ya Rabbi senden başkasına kul köle olmayacağız! Söz ya Rabbi hayatımızı sadece senin beğenine sunacağız! Senin emirlerine riâyet edecek, yasaklarından uzak duracağız!" diye insanlar Rablerine ahid vermişlerdir. İşte Rabbimiz kullarının bu ahdine dikkat çekiyor. İnsanlardan kimileri Rableriyle böylece anlaşma yaptıkları halde, böylece Rable-

rine söz verdikleri halde dünyaya geldikten sonra bu ahidlerini unutup kulluktan çıkanların fâsıklar olduğunu anlatıyor. (A'râf: 172,173)

d: Ya da burada kastedilen ahid, toplumda anlaşmalara ve fertler arası sözleşmelere bağlı kalmayarak düzeni bozmaktır. Bu fâsıklar, bu halleriyle toplumda fertler arası güven duygusunu sarsmaktadırlar. Akrabalık ve komşuluk bağlarını koparmaktadırlar.

e: Bir de anlaşma Allah sanki peygamber göndererek, insanlar öldürerek, insanlar dirilterek, kâinatı ölü diri hale getirerek, Allah sanki benden başkasına kulluk etmeyin! Diye sürekli bize baskı yapıyor ve bizden ahid alıyor. Veya Rabbimiz fıtratımızla bizden misak alıyor. Bizi İslâm fıtratı üzerine yaratarak bizden ahid alıyor. Yâni bizi İslâm'ı kabul edebilecek, Allah'a kulluğa yönelebilecek bir özellikte yaratıyor. Öyle değil mi? Doğan herkes kul olmaya müsait yaratılıyor. Herkes boynunda bir iple dünyaya geliyor. Tapınmak zorundadır bir şeylere. İşte Rabbimiz bu ahde dikkat çekiyor. Ben böyle insanların tümünü kul olmaya müsait yarattığım halde insanlardan kimileri bu fıtratlarını örterek Rabbine itaatten çıkıp fâsıklardan oluyor buyuruyor.

Öyleyse bu mânâda şunu diyelim: Allah tek taraflı anlaşma metni hazırlayandır. Anlaşma metninde değişiklik hakkı olmayan da bizleriz. Allah Rab, bizler de kullarız. Rubûbiyet yaratıcının hakkıdır, bize düşen de varlığımızı kendisine borçlu olduğumuz Rabbimize teslimiyetten başkası değildir.

2- İkinci bir özellik, fâsıkların ikinci sıfatları da şuymuş bakın:

"Allah'ın îsalını (yâni bitiştirilmesini) emrettiği şeyleri keserler."

Yâni Allah bağlayın diyor, ama bunlar kesiyorlarsa bu fâsık-lıktır. Allah neyle neyin arasını birleştirin! Onların arasını ayırmayın! demişse onların arasını kesmek, ayırmak fısktır, fâsıklıktır. Meselâ sıla-i rahim. Akraba ziyaretleri, akrabayla ilişkilerin kesilmemesi. Allah birleştirin diyor, ama o kesiyorsa, sıla-i rahim yapmıyorsa işte bu fâ-sıklıkmış. Akrabayla ilişkilerini kesen kişi fâsıkmış. Hemen hemen din konusunda söz söyleme yetkisinde olan selef âlimlerimiz bu âyetin bunu anlattığını söylemişler. Ben de ilk olarak bunu söyledim.

Ama benim anladığım bu âyetin anlattığı bunun dışında başka şeyler de vardır. Âyet sıla-i rahmin dışında başka hususları da anlatır. Allah'ın birleştirilmesini istediği başka neler var?

Meselâ malla zekâtı birleştirin! Diyor Allah. Mal söz konusu oldu mu arkasından hemen zekât da söz konusu olmalıdır diyor. Kim ki malla zekâtın arasını ayırırsa bu fâsıklıktır. Malı olduğu halde onunla bağlantılı düşünülmesi ve icra edilmesi gereken zekatını vermeyen kişi fâsıktır. Başka? İnsanla sevgiyi, insanla emr-i bi'l marufu birleştirin diyor Rabbimiz. İnsanlara karşı sevgi ve merhameti gündeme getirmemek, onlara karşı emr-i bil'maruf yapmamak, onların cehenneme gidişine göz yummak fısktır, fâsıklıktır. Yâni

münkerle nehyin, marufla emrin arasını ayırmak fısktır. Bir münker görülmüşse hemen nehy edilmesini, marufun da emredilmesini istiyor Rabbimiz. Bunların birleştirilmesini, birlikte düşünülmesini istiyor. Kim ki bunların arasını ayırırsa fâsıktır. Veya baş ile örtüyü birlikte düşünün diyor. Kim ki Allah'ın birleştirilmesini, birlikte düşünülmesini istediği baş ile örtüyü birbirinden ayırırsa işte o fâsıktır.

Veya meselâ yine Rabbimiz vakitle namazı birleştirin diyor. Bu ikisi birlikte olmalıdır diyor. Vakit varsa hemen namaz da gündeme gelmelidir diyor. Kim ki Allah'ın birleştirilmesini istediği vakitle namazın arasını ayırır, vakte ulaştığı halde namazı kılmazsa o fâsıktır. Yine meselâ Rabbimiz selâm vermeyle almayı, davetle icâbeti, imanla ameli, emirle itaati, sakalla suratı, başla örtüyü, evlilikle nikâhı, ilimle ameli, birleştirin, bunları birlik düşünün buyururken onların arasını ayırmak fısktır, fâsıklıktır. Yâni Allah neyi neyle birleştirmemizi, neyi neyle beraber kılmamızı, neyin neyle aralarını açmamamızı istiyorsa onu ayırmamamız gerekiyor. O ikisini birlik düşünmemiz gerekiyor.

Meselâ müslümanla nasihati, selâmla selâm almayı, hastayla ziyareti, ziyafetle icâbeti birleştirin! Demişse Allah yâni Allah'ın emir ve nehiylerinin aksine hareket etmeyin! Demişse buna riâyet etmek zorundayız. Aksi takdirde fâsıklardan oluruz Allah korusun.

Özellikle de sıla-i rahim söyleniyor. Yâni rahim karabeti, rahim yakınlığı kan bağıyla beraber olduğumuz varlıklarla ilgiyi ve alâkayı kesersek fâsık oluruz. Bu evlâdımızdır, ilâ ni-

hâye evlâdımızın çocuklarıdır. Bu babalarımız, analarımızdır. Halamız, teyzemiz, dayımız veya amcamızdır. Veya biz ölünce bizim mîrasımız kendilerine kalacak kimselerdir, yakınlarımızdır. Buna göre hiç değilse amca, dayı, hala, teyze, nene, anne, baba, oğul, kız, torun ve kardeşler, erkek ve kız kardeşler en yakınlarımızdır. Gücümüz nispetinde bunlarla ilgiyi, alâkayı kesmeyeceğiz. Ziyaretlerine gidecek ve onlarla hem hal olacağız.

Hattâ Rasûlullah Efendimiz Mısır halkı için: ***"Onlar bizim akrabamızdır"*** diyordu. Halamızdır diyordu. Öyle olunca daha daha uzak akrabalarımızla da ilgiyi kesmemeye çalışacağız. Çünkü Ra-sulullah'ın oğlu İbrahim'in annesi Mariye'den akrabalarıydı bunlar. Ve-ya Rasulullah'ın dedelerinden Hz. İbrahim'in çocuklarından İsrâil oğullarının yakın akraba çevresiydi Mısır halkı.

Birkaç yıl önce Yaser Arafat da yahudiler için: "Bunlar bizim amca oğullarımızdır!" diyordu. İsmail oğullarıyla İsrâil oğulları amca çocuklarıdır çünkü. Akrabalara biraz dikkat edeceğiz. Tabii büyük bir dert var şimdi. Acaba hanımların akrabaları da akraba mıdır? Benim bilebildiğim kadarıyla hanımın akrabaları akraba değil, çünkü mîras söz konusu değil. Ama kayınpeder ve kayınvalideden hanım ölse de, hanımla boşanılsa da ebedîyen haramlığın devamıyla sorumlu olduğumuza göre, galiba özel bir yeri vardır hayatımızda. Hanım ölse de kayınvalide ile beraber oturabilecek, eline dokunabileceğiz, birlikte yolculuk yapabileceğiz, gibi ayrıca bir sorumluluk yüklenmiş oluyor.

Geri kalanlara gelince at onları! demenin anlamı yoktur tabi. Hani kadının kadınlık güllerinin açması için böyle akrabalardan getirilecek sularla sulanması gerekiyorsa, başka suyu kabul etmiyorsa o toprak, o zaman öyle bir suyla onun sulanması senin geçimin için güzel olacaktır diyoruz. Ama dinine, ırzına, aklına, ferasetine, imanına engel olacak bir akraba pozisyonuysa, baban bile olsa siler geçersin! Allah öyle buyuruyor:

"O senin ehlinden değildir, zira o amel-i gayr-i sa-lihtir."

Nuh Aleyhisselâm için oğlu hakkında bile bu denilmişse tamam. Lâkin onu dost olma planında çizen bizler, diyalog planında asla çizmeyeceğiz. Bu ayrı iş tabii. Yâni gideceğiz, göreceğiz, görüşeceğiz. Lâkin onları dost olma planında defterden sileceğiz. Yâni onlarla istişare etmeyeceğiz, dinimizi onlara dayandırmayacağız, akıl danışmayacağız, ama gidip görüşeceğiz. Onları cennete aboneler yapma işini sürdüreceğiz.

Bu akraba ilişkisi konusunda kimilerinde biraz fazlalık, kimilerinde de biraz azlık yanlışı var. Bu işin üzerinde biraz ciddi düşüneceğiz inşallah.

"Yeryüzünde bozgunculuk yaparlar."

3. özellik; biraz fesatçı davranıyorlarmış. Yeryüzünde ifsatçı, bozguncu davranıyorlarmış. Bunlar önce geçti. Fesat nedir? Salah nedir? Bunu daha önceki âyetlerde anlatmaya çalışmıştım. Allah'ın düzeninin dışında düzen arayıcılarıymış bunlar. Adam böyle yaptı da Kur'an okudu mu, bu Kur'an onu saptırırmış. Kur'an'la şöyle bir beraberliğe gelince:

Adam inanır Kur'an'a, Ya Rabbi ben senin dediklerinin doğruluğuna baştan inanıyorum! Ama şu anda henüz muttali olamadığım doğrularım var. Ben Bakara'yı henüz öğrenemedim. Âl-i İm-rân'ı bilmiyorum. Ama şimdi sanki onların görüntülenmesi gibi ben bir hayat programı yaşıyorum. Müslüman olarak yaşıyorum ben bu hayatımı. Lâkin sana söz veriyorum ya Rabbi! Yarın öğreneceğim âyetler, bugün yaşadığım dinimle çatışırsa, şimdiden ben o âyetlerin doğruluğunu kabul ediyorum! diye gayret ederse, bu kişinin Kur'an'ı ona yol gösterir ve hidâyet kaynağı olur inşallah.

Bir hayatımız var. Mala bakışımızda, yemek anlayışımızda, giyinişimizde, ziyaretimizde, ticaretimizde bir hayat anlayışımız var. Aslında müslüman, hayatın tümünde İslâm'ı uygulayandır. Ama biz henüz o konularda Allah'ın dediklerini bilmiyorsak, o konunun düzenleyicisi olarak Allah'ın gönderdiği âyetleri bilmiyorsak ta yine de müs-lümanca yaşıyoruz zannediyoruz ya, Allah'a şöyle söz veriyoruz her okuyuşumuzda: Ya Rabbi bugünkü yaşadığım hayatı ben müslüman-lık olarak yaşıyorum, müslümanlık diye yaşıyorum; ama yarın bu yaşadığımın tersini anlatan bir âyetle kaşı karşıya gelirsem ben şimdiden onun doğruluğunu kabul ediyorum! diye okumaya devam edersek, o zaman iyi bir müslüman oluruz. Kur'an bize hidâyet kaynağı olur diyoruz. Tek umudumuz budur zaten. Okumayı bırakmaz da yarınımız için bu idealde, bu imanda olursak kurtuluruz. Böyle olmaya gayret edelim inşallah.

"Onlar hüsrana uğrayanların ta kendileridir."

Eli kuruyanların, kendilerine yazık edenlerin ta kendileridir. Said Havva bu âyeti Tebbet sûresiyle anlatır. Ondan sonra buyurur ki Rabbimiz:

28:"Allah'ı nasıl inkâr edersiniz ki; siz ölüler idiniz de sizi diriltti. Sonra sizi yine o öldürecek, sonra yine diriltecek. Sonra ona döndürüleceksiniz."

Nasıl oluyor da bütün bu gerçekler ortadayken Allah'ı inkâr ediyorlar? Nasıl yapabiliyorsunuz bunu? Nasıl örtebiliyorsunuz Allah'ı? Nasıl gündemlerinizden düşürebiliyorsunuz Allah'ı? Nasıl yokmuş gibi bir hayat yaşayabiliyorsunuz Allah'ı? Nasıl örtbas edebiliyorsunuz Allah'ın dinini? Allah hayret çağrıştıran bir ifadeyle söze başlıyor. Gerçekten de küfür hayret edilecek bir durumdur.

İnsanın kendi kendisinin dünyaya gelişini, yaratılışını düşünüvermesi, sonra ölümünü hatırlayıvermesi bunu anlamak için yeterlidir. Bu gerçeği anlamak için illa da felsefe yapmaya, uzun uzun araştırmalara girmeye de gerek yoktur aslında. Nasıl oluyor? Sizler ölüydünüz de sizi Allah var etti! Yoktunuz da Allah sizi var etti. Varlığınızı O'na muhtaçsınız. O var etmeseydi yoktunuz. Şimdi nasıl olur da bir insan kendisini yokken var eden Allah'ı inkâr etsin? Üstelik O'nu inkar eden dilini, O'nu örtbas eden elinin veren de Allah iken. Gerçekten çok hayret edilecek bir durumdur bu. Kâfirlere bu gerçek hatırlatılınca derler ki: E bize mi sordu? Yaratmasaydı! Madem ki diriltmiş, biz de istediğimizi yaparız!

Dilediğimiz gibi bir yaşarız diyorlar. Sonra şöyle denince: Tamam ama bu dünyada ebediyen yaşamayacaksınız. Sizi buraya getiren Allah sonra öldürecek! Gelişiniz elinde olmadığı gibi kalışınız da elinizde değil denince de şöyle diyorlar: Eh madem ki öleceğiz, o zaman biz de ölene kadar bildiğimiz gibi yaşarız! Ölene ka-dar gam alırız dünyadan diyorlarmış.

Sonra âyetin ifadesiyle onlara kendilerine şöyle denince de: Ölüm bir son değildir. Ölümle kurtulacak, sümenaltı edilecek, unutulup gidecek değilsiniz. Unutmayın ki ölümlerinizden sonra yeniden dirileceksiniz! Hayatınızın, yapıp ettiklerinizin hesabını vermek, faturasını ödemek üzere tekrar diriltileceksiniz. Ne yapacaksınız o zaman ya? Denilince de şöyle diyorlarmış: Eh madem ki bir daha dirileceğiz o zaman bir daha kam alırız dünyadan! Kaldığımız yerden devam ederiz hayatımıza! diyorlarmış. Ama bu diriliş önceki diriliş cinsinden olmayacak. Dünyaya dirilmeyeceksiniz, hesap vermek üzere öbür tarafa dirileceksiniz. Yâni sonra yine ona döndürüleceksiniz! denince pilleri bitiyor tabii. Öyleyse Allah karşısında kaçış ve kurtuluş kesinlikle yoktur. Yâni tüm bu olup bitenler sizin dışınızdayken, yâni gelişiniz de gidişiniz de elinizde değilken, neyinize güveniyor da Allah'a kafa tutuyorsunuz? İslâm'ı kapatmaya, kamufle etmeye nereden güç buluyorsunuz? Ölüydünüz! Yoktunuz! Hiçtiniz! Bu varlığınızı, bu hayatınızı, bu gücünüzü biz verdik size! Bu gücünüzü alacağız da! Diyor Rabbimiz. Bakın bunu da anlatıyoruz size. Ölmekle de kurtuluş yok. Hesap kitap için sizi huzurumuza getireceğiz. Öyleyse gelin inat etmeyin! denilmektedir.

29*:"Yerde olan şeylerin hepsini sizin için yaratan O'dur. Sonra o gökyüzüne yönelerek gökleri de yedi kat halinde nizama koydu. O, her şeyi iyi bilendir."*

Kul olacağınız Allah, yeryüzünü sizin için yaratmıştır. Dağları taşları, tüm arzı size vermiştir, sizler onunla cennet kazanasınız diye. Tüm mülk Allah'ındır. Sahip olduğunuz her şeyi size o vermiştir. İyi bir düşünün. Acaba bu hayat sizin midir? Nereden buldunuz bu hayatı? Babalarınızdan mı aldınız? Analarınız mı verdi? Yoksa laboratuarlarda mı buldunuz? Yoksa şu hayatlarınızı, emeklerinizi gömdüğünüz sanayi çukurlarında mı buldunuz onu? Eğer bu hayat sizinse tek bir saniyesine bile söz geçiremiyorsunuz. Ağarmaya yüz tutmuş tek bir kılınızın rengini bile değiştirmeye gücünüz yetmiyor. Sizi gün be gün yaşlılığa ve ölüme sürükleyen şu zamanı bir saniye bile durduramıyorsunuz. Acıkmanızı engelleyemiyor, susamanızın önüne geçemiyorsunuz.

"Sonra o gökyüzüne yönelerek gökleri de yedi kat halinde nizama koydu."

Sonra semaya yönelmiştir Allah. Semaya dönmüş veya semayı ele almış ve onu yedi kat olarak düzenlemiştir. Veya çok sema vardı da onun yedisini bizim için düzenlemiştir Allah. Kıyametin kopuşuyla işte bu yedi semanın düzeni bozulacaktır, diğerlerini bilmiyoruz.

"O her şeyi iyi bilendir."

Buraya kadar anlatılan âyetlerde insanın Allah'a itaati isteniyordu. Çünkü o Allah tek yaratıcıdır. Hikmet, hüküm ve hâkimiyet sahibidir. İlmiyle, hikmetiyle bütün bu kâinatı yaratan sonra da her şeyi hâkimiyeti altına alan Allah'tır. Ölüm ve hayatı belirleyen O'dur. Dünyanın da, İnsanın da ve insanın sahip olduğu şeylerin de sahibi O'dur anlatıldı.

Bundan sonraki âyetlerle de insanın yeryüzünde Allah'ın halîfesi olduğu, insanın Allah'ın hidâyetine tabi olması gerektiği ve sürekli kendisine düşman olan, onu saptırabilmek için sürekli fırsat kollayan şeytana uymaması konusunda uyarılıyor insan.

Kur'an bu bölümde başka hiçbir kaynaktan bilgilenme imkânımız olmayan, başka türlü ispatlanması mümkün olmayan bir konuyu anlatır bize. İnsanın yaratılış konusunu anlatır. Rabbimizin bu bölüm-de bize sunacağı bu bilgi, insanı zavallı bir evrim yaratığı seviyesin-den kurtarıp, Allah'ın en şerefli yaratığı olan meleklerin bile kendisine secde etmesine lâyık olan bir varlık seviyesine çıkarmaktadır.

Evet Rabbimiz kitabının bu bölümünde insanla ilgili, insanın yaratılışıyla ilgili başka hiçbir kaynaktan öğrenme imkânımızın olmadığı bilgi sunacak. Her şeyi bilen Allah eğer varlığın başlangıcıyla alâkalı bu bilgiyi bize ulaştırmasaydı, bizler kendi başımıza nereden bilebilirdik bunu?

Eğer insanlık; insanla ilgili, kendisiyle ilgili tüm problemlerini çözmek istiyorsa, içinde yaşadığı şu dünyayı kendi hayrına çevirmek istiyorsa, o zaman kendisiyle ilgili Rabbimizin

anlattığı bu yaratılış, bu başlangıç bilgilerini çok iyi tanımak ve değerlendirmek zorundadır. Yâni kendisini kendisine tanıtan Rabbinin bu vahiy birimlerini çok iyi tanımak zorundadır. Eğer insanlık insanı tanımak istiyorsa, insanın problemlerini çözümlemek istiyorsa vahyin bu anlattıklarına çok ciddi kulak vermek zorundadır. Zira şunu kesin ifade edelim ki; insanla ilgili en kesin, en doğru, en yanılmaz bilgi Allah'ın bilgisidir. Çünkü onu, onu yaratandan daha iyi kimse bilemez. Ve yaratılış kendi elinde olmayan insan, kendisini aşan konularda susmak zorundadır. Bilmediği, bilemediği bir konuda sadece Allah'ın vereceği bilgi konusunda susmak ve bilgi sahibinin verdiği bilgiye inanmak zorundadır. Bundan başka çaresi de yoktur.

30:"Hatırla ki, Rabbin meleklere şöyle demişti. "Muhakkak ki ben yeryüzünde bir halîfe yaratacağım." Melekler dediler ki: Ya Rab! Sen orada demek kan dökecek, bozgunculuk yapacak bir varlık mı yaratacaksın? Halbuki biz seni hamdinle tesbih ve noksan sıfatlardan tenzih edip duruyoruz. Hayır! Öyle değil mesele! İş sizin bildiğiniz gibi değil! Siz bilmiyorsunuz! Ben biliyorum!"

Hatırlayalım, bilelim ve bu konuda bilgi sahibi olalım diye Rab-bimiz bu konuyu gündeme getiriyor. Burada bir insan problemi çözülecek. Burada bir insan problemine muttali kılınacağız. Ama dikkat ederseniz bu problemin çözümü Rab'le başlıyor. İnsan ve yaratılışı Rable gündeme geliyor. İnsan ve yaratılışı konusunda Rabbi devreden çıkaramayız. İnsanı Rable birlik tanımak, Rable birlik düşünmek mecburiyetindeyiz. Yâni eğer insanı tanımak istiyorsanız, insanla ilgili problemleri çözmek istiyorsanız, insan denen bu varlığı

mutlu etmek istiyorsanız Rabsiz yapamazsınız bunu. Çünkü eğer bu işin başlangıcında Rab varsa, hayatın başlangıcında ve de hayatın devamında Rab varsa, ölümünde Rab varsa, ölüm ötesinde de Rab varsa bu insanı tanımada ve bu insanla alâkalı problemlerin çözümünde mutlaka bu Rabbin varlığı da gündeme gelecektir. Evet insanı var eden bir Rab var, sonra bir de melekler var. Bu iki varlığın ikisi de bizim dışımızdadır.

Bakın insanı var eden Rabbimiz der ki meleklere:
"Muhakkak ki ben, yeryüzünde bir halîfe yaratacağım."

Kur'an'ı okurken, Kur'an'ı anlarken bunun Allah sözü olduğunu asla unutmamalıyız. Kur'an'ı kesinlikle insan sözü gibi anlamaya çalışmamalıyız. Bu konudaki orijinal örneklerden birisi işte buradadır. Önce bu bölümle alâkalı bir özet sunalım inşallah.

Sanki biz gibi, beşer sözü gibi -hâşâ- Allah melekleri karşısına alıyor: E! Meleklerim ne dersiniz? Ben bir halîfe yaratmak isterim! Ne yaparsınız? Ne dersiniz? Fikriniz nedir bu konuda? Onlar da: A!! Ne o ya Rabbi? Halîfe filan dedin. Bugüne kadar böyle bir şey duymamıştık! Ne o? Nasıl bir şey? Meleklerim! İşte kan dökecek, fesat çıkaracak özellikleri yanında, yâni esfel-i safilin özellikleri yanında, ahsen-i takvim özellikleri de olan bir varlık. Yâni iman edecek, sabredecek, ci-had edecek, canını verecek, oruç tutacak, kulluk yapacak bir varlık. Eh tamam Ya Rabbi bu ikinci özelliklerini anladık da, ama bu birinci özellikleri de ne olacak? Ne

olacak bu? Böyle bir şey sana yakışmaz! Ne lüzum vardı buna? Demişler gibi anlatılıyor. Sanki böyle anlaşılıyor gibi.

Ama hani Allah sözünü insan sözü gibi anlamaya çalışmayacağız demiştik ya. Sözü Allah söylediğine göre şöyle de anlaşılır diyo-rum:

Şu anda birisi zile bassa ve ben o anda sizlere dönüp: "Hasan geldi!" desem. Ama bunu size haber veren ben,öyle güçlü birisi olsam ki; bu güç yeryüzünde hiç kimsede bulunmasa. Hasan geldi sözünü söylerken hemen otomatikman Hasan'ın kimliğini de size aktarabilecek biri olsam. Yâni Hasan geldi sözüyle Hasan'ın kim olduğunu? Ba-basını, sülalesini, yedi ceddini, künhünü, barsağını, ciğerini, nereli olduğunu, niye geldiğini, nereden geldiğini size anlatabilsem ve hemen siz bütün bunları bilebilseniz. Ama bende bu güç yoktur. Bunu yapabilen ancak Allah'tır.

Bakın burada bu sözü söyleyen Allah'tır. Allah meleklerine: Ben yeryüzünde halîfe yaratacağım! Buyurduğu anda melekler kimin geldiğini? Kimin geleceğini? Bu gelenin ne yapacağını? Ne olacağını? Ve ne gibi özelliklere sahip olacağını hemen bilebilirler. Çünkü Allah'ın böyle bir cümleyle onlara her şeyi anlatabileceğini biliyoruz. Yâ-ni böyle Allah'ça bir söz, olmayan bir şeyi oldurucu biçimde söz söylemek ancak Allah'a aittir. Bunun bir tane örneğini yaşadık yeryüzün-de: Rasulullah Efendimiz okur yazar değildi de: "Oku!" Dedi Allah, O oku deyince hemen Allah'ın Rasûlü okur oluverdi. Tekvînî irade diyo-ruz buna. Olmayan şeyin var edilmesi bi-

çiminde, olmayan şeyin var kılınması biçiminde bir hareket-tir veya bir sözdür.

Ol! Dedi mi Allah, hemen anında oluverecektir. İşte böyle Ce-nab-ı Hak: "Ben halîfe yaratacağım!" Dedi mi melekler onun baştan sona ne olduğunu? İnsan olduğunu ve halîfe olarak yaratılacak bu insanın hangi özellikler sahibi olduğunu hemen anlayabilirler.

Peki acaba birinci şekilde anlamak caiz mi? Bu konuda diyoruz ki, Kur'an'ın anlatım modeline göre bu caizdir, ama Allah'a caiz değildir. Bu yöntem Cenab-ı Hakkın meseleyi bir diyalog yoluyla anlatma yöntemidir. Bu tür anlatım daha kolay, daha kestirme yoldan kavratmayı sağlayan bir anlatımdır. Bu yöntemi Kur'an'ın başka yerlerinde de görüyoruz: Meselâ cansız varlıklarla tıpkı buna benzer bir diyalogdan bahseder Fussilet sûresi:

"Sonra duman halinde bulunan semaya yöneldi Allah ona ve yeryüzüne: İsteyerek veya istemeyerek gelin! Dedi. Onlar da: İsteyerek geldik! dediler."

(Fussilet: 11)

Burada da böyle meleklerle bir diyalogdan söz ediliyor. Şimdi acaba bu diyalogu nasıl anlayacağız? Acaba gerçekten Allah bu halîfe yaratma konusunda meleklerle istişare mi ediyordu? Bu konuyu onlara danışıyor muydu? Yoksa bu halîfe yaratma konusunu onlara haber vermek miydi bu diyalogun mânâsı? Sorunun birinci şıkkını reddetmek gerektiğine inanıyoruz. Çünkü istişare, danışmak bilgi eksikliğinden kaynaklanır. Allah için böyle bir şey caiz değildir. Yok eğer bu

diyalogun maksadı Adem'i yaratmak istediğini meleklere haber vermekse o zaman meleklerin buna itirazını nasıl anlayacağız? Çün-kü biz meleklerin Allah'a itiraz haklarının olmadığını Kur'an'dan öğre-niyoruz:

"Allah kendilerine ne emrettiyse O'na isyan etmezler. Emredildikleri şeyi yaparlar."

(Tahrîm: 6)

Öyleyse mesele verilen bir haber karşısında sadece bir soru sormakla sınırlıdır. Meleklerin, mahiyetini anlayamadıkları bir haber karşısında sordukları bu soruyu illa da itiraz şeklinde anlamamak lâzımdır. Haberin yapısından kaynaklanan, hikmetin sırrını öğrenmek kastıyla sorulmuş bir soruydu bu. Bunlar halîfe denince yaratılacak bu varlığa Allah tarafından bazı güçler verileceğini, bu varlığın bazı özelliklerle donatılacağını anladılar. Fakat böyle iradeli bir varlığın evrenin zorunlu kanunlarla yönetilen düzenine nasıl uyum sağlayacağını anlayamadılar. Kâinatta her şey itirazsız kulluk ilkesine dayanıyordu. Tüm varlıklar iradesizdi. Meleklerin kendileri de. Ama anlayamıyorlardı, yeni bir varlık geliyordu ve bu varlık tüm diğer varlıklara göre iradeli, itiraz edebilme, reddedebilme, karşı gelebilme, kafa tutabilme özelliğinde yaratılacak bir varlıktı.

İşte nasıl olacaktı bu iş? İradesiz binlerce varlık içinde iradeli bir varlık. Allah yeryüzünde kendi istediği şekilde hayat sürecek bir varlık yaratmayı murad ediyor, ama halîfe olma özelliğinde yaratılan bu insanın bu özelliğinin yanı başında bir başka özelliği daha vardı. Bu insan ya halîfeliği seçecekti, ya da kan dökücülüğü ve bozgunculuğu. Yâni bu in-

san hem Allah'ın istediği bir hayat tarzını tercih edebilecek, hem de kendi isteyip de Allah'ın istemediği bir yaşam biçimini de tercih edebilecek ve yeryüzünde kan döküp bozgunculuk yapabilecekti. Bu halîfe tabirinin içinde hem Allah'ın istediği biçimde bir hayat sürebilen, hem de kan dökebilen, yan çizebilen anlamları vardı. İşte görüyoruz bugün Allah'ın istediği imanı yaşayanlar da, Allah'ın istemediği bir hayatı yaşayan kâfirler de mevcuttur.

Melekler hem bunu anlamak için, hem de bu görev için kendilerinin daha müsait olduklarını gündeme getirmek için diyorlardı ki: "Ya Rabbi biz seni tesbih edip duruyoruz. Ya Rab! Biz senin emirlerini boyun eğerek, itaat ederek ve isteyerek yerine getiriyoruz. Bütün evreni temiz ve düzgün bir biçimde muhafaza ediyoruz. Seni hamd ile tesbih ve takdis ediyoruz. Bu nedenle niçin böyle bir halîfeye gerek duyduğunu anlayamıyoruz! Diyorlardı. Meleklerin ilimleri kıttı. Onlar hilafet görevi denince bunun altında yatan maksadın sadece tesbih ve takdis olduğunu, sadece ibâdet olduğunu anlıyorlardı. Halbuki Allah'ın kendilerine haber verdiği bu hilafetin fonksiyonu sadece tesbih ve takdisle sınırlı değildi. Hilafet; tesbih ve takdisle beraber Allah'ın yasalarından ve nizamından kaynaklanan ustaca idare esasına göre evreni idare etmek demekti.

Yâni idareye, korunmaya ve tedbire muhtaç olan yeryüzündeki sosyal hayatı Allah'ın belirlediği sistemin ilkelerine göre idare etmekti hilafet. İşte halîfe olarak yaratılan insan Allah'ın kendisine bahşettiği bu güçle, bu bilgiyle etrafını kuşatan varlıkları tanıyabilecek ve yine Allah'ın kendisine

verdiği akıl gücüyle iyilik ve kötülüğü, salah ve fesadı kavrayabilecek, karşılaştığı olayları birbirleriyle kıyas ederek hayatın problemlerine çözümler getirebilecekti. İşte melekler bunu anlayamadıklarından bu işin hikmetinden sual ediyorlardı.

Burada bu diyalogla şunu da anlıyoruz ki; insana Allah tarafından verilen bu özellikler övünme vesilesi yapılacak, diğer varlıklara karşı üstünlük taslanacak şeyler değil; aksine insana insanın sorumluluklarını hatırlatan şeylerdir. Verilen şeylerin büyüklüğü, görevin de o nispette büyüklüğünü gösterir. İnsana verilen bu irade, bu güç, bu bilgi, bu akıl ve enerji mahza emanettir. Allah'ın emanetidir bunlar. İnsan Allah tarafından kendisine emaneten verilen bu gücü, bu enerjiyi, bu aklı dondurmak, dumura uğratmak, kullanmamak hakkına sahip değildir. Bunları hayata hiç bir şey kazandırmayacak ve hayatı bir adım daha ileri götürmeyecek boş şeylerde kullanamaz. Bu düşünce insanı bencillik ve bireysellikten kurtaracak, artık o yalnız kendini düşünen, kendi hayatını yaşayan birisi olmadığını, başkalarını da düşünmek zorunda olduğunu anlayacaktır. İşte bu diyalogdan bunları anlıyoruz. Allah bu çok önemli konu daha kolay anlaşılsın diye meseleyi bize böyle bir diyalogla anlatmıştır diyoruz. Yâni hayatın, varlığın esas gâyesini teşkil eden bu çok önemli konunun zihinlere kazınması ve hiçbir zaman unutulmaması için böyle bir diyalog anlatım tercih edilmiş anlıyoruz.

Meselâ Hz. Yusuf'un Aleyhisselâm zindandaki hayatının sona ermesi dönemini içeren Yusuf sûresinin son bölümü buna en güzel örnektir. Hani rüya görüyordu ya kral, yedi

başak, yedi inek filan rüyasını bildiniz. Adam dedi ki, o zindan arkadaşı Yusuf'u ve onun durumunu hatırladı da dedi ki: "Beni gönderin de ben bunun cevabını bulup getireyim size!" Hayrola! Dediler kimden bulup getireceksin bunun cevabını? Kimden öğreneceksin? Nereden bulacaksın? Dediler. Ama bu bölüm yoktur Kur'an'da. Bu bölüm atlanmıştır. Adam burada zindanı anlattı, Yusuf'u anlattı, başından geçen rüya ile ilgili Yusuf'un tabirinin aynen çıktığını anlattı. Yusuf'un bu konudaki durumunu anlattı, konuştular, istişare ettiler, onu zindana gönderdiler, zindana gitti adam, Yusuf'u orada buldu ve onunla konuşarak durumu ona anlattı. Ama dikkat ederseniz bu bölümler yoktur Kur'an'da tabii. Bu Kur'an'ın bir anlatım özelliğidir diyoruz.

İşte aynen bunun gibi Allah burada da meleklerle böyle bir teatide bulunuyor dersek, Allah için bu olmuyor, yakışmıyor yâni. Allah için böyle melekleriyle bir istişarede bulunma, böyle bir düşünce bize gerçekten yavan geliyor, olmuyor, hiç yakışık almıyor yâni. Peki neden yakışmıyor? Allah dediyse demiştir. Bak dediğini söylüyor âyette. Denirse, ha! Buradan şunu anlıyoruz: Allah burada bize en bildiğiniz konularda bile istişareden kaçınmamamızı öğretiyor. Yâni di-yor ki: Kullarım! En bildiğiniz konu bile olsa istişare edin. Bakın Ben en bilenim. Melekler bilemediler, şaşırdılar, ama Ben, yine Ben bilirim! Dedim. Öyleyse sizler istişare edin! Diyor bize. Öyleyse biz de istişare edeceğiz. Anlayabildiğimiz kadarıyla böyle bir yol gösteriş var burada.

Meselâ Kur'an'ın başka bir yerinde bize kitabı göndermesinin sebebini şöyle anlatıyor Allah:

"(Onu size indirmemiz) Doğrusu bizden önceki iki taifeye kitap indirildi de biz onun dirasetinden gafildik demeyesiniz içindir."
(En'âm 156)

Dikkat ediyor musunuz? Allah bize bu elimdeki kitabı indirişinin sebebini anlatıyor. Yarın sizden şöyle bir itiraz gelmesin diye: Ya Rabbi sen bizden önceki iki taifeye, yâni yahudi ve hıristiyanlara kitap indirdin, ama bize indirmedin. Eğer bize de bir kitap gönderseydin biz de sana kulluk yapardık diye sizden yarın bir itiraz gelmesin diye bu kitabı size indiriyorum diyor. Yâni dilim varmıyor demeye ama tabiri caizse Allah kendini garantiye alıyor. Kendisini töhmet makamında bulundurmuyor. Halbuki kimse buna cesaret edemezken, hiç kimse bu konuda onu töhmet altında tutamazken, hiç kimse bu konuda ona itiraz etme imkânına sahip değilken böyle diyor Rabbimiz. Tabi bu bize bir yol gösteriştir diyoruz. Yâni ben bile bu kitap konusunda böyle yaparken sizin bu haliniz nedir? Yarın çocuklarınızdan, hanımlarınızdan, komşularınızdan:
Ya Rabbi babamızdı! Ya Rabbi kocamızdı! Ya Rabbi komşumuzdu! Kendisi biliyordu kitabı, okuyordu; ama biz onun dirasetinden gafildik, bize duyurmadı, bize anlatmadı diye gelebilecek itirazlar karşısında ne yapacaksınız? Bakın ben bile kimse beni hesaba çekemeyecek iken yarın insanlardan böyle bir itiraz gelmesin diye kendimi garantiye alıp size kitap gönderiyorum. İnsanlara karşı sorumluluğunuzu yerine getirmez, onlara bu kitabın âyetlerini ulaştırmazsanız yarın siz ne yapacaksınız diyor sanki Rabbimiz. İşte burada da durum aynen böyledir. Burada da ben bile istişare konusunda

böyle iken siz ne yapıyorsunuz? Diyerek bize bu konuda yol gösteriyor Allah.

Şimdi burada, bu diyalogda üzerinde durulan bir mesele var: Efendim melekler nereden bildiler ya bu işi? Diye, dönüp dönüp bu konuda sorular yoğunlaştırılıyor. Deniliyor ki; efendim, Allah meleklerle arasında geçen bu diyalogu bize özet olarak anlatmıştır. Olayın detaylarına girmemiştir. Belki de "Ben halîfe yaratacağım!" Buyurunca melekler sormuşlardır: "Ya Rabbi nedir bu halîfe dediğin? Bize biraz özelliklerinden bahseder misin?" Onların bu taleplerine karşılık Allah da bu özellikleri onlara bildirmiş, ama Kur'an'ın bir özelliği olarak bu bölüm de bize anlatılmamıştır, işte melekler de böylece bunu bilmişlerdir deniyor.

Sonra işte yeryüzünde insana benzeyen başka varlıklar vardı daha önce de bunlar Allah'a isyan edince bunların kökü kesilmiş ve bunların yerine insanı getirmeye Allah karar verince onlardan bildikleri tecrübeye dayanarak melekler bunu bildiler filan denmiş. Oysa biraz sabretsek iki üç âyet sonra denilecek ki:

"Aman ya Rabbi! Seni tesbih ve tenzih ederiz, ne mükemmelsin sen! Ne noksansızsın sen ya Rabbi! Bizim bilgimiz yoktur, ancak senin bildirdiğin vardır!"

(Bakara 32)

Melekler böyle diyorlar. O zaman melekler nereden bilmişler bunu? Allah bildirmiş işte. Peki nerede, ne zaman ve nasıl bildirmiş Allah onlara bunu? Nerede ve nasıl bildirdiğini be-

nim bilmem gerekmez ki! Ama Allah'ın bildirdiğini biliyorum, çünkü işte âyet:

"Biz ancak senin bildirdiğini biliriz ya Rabbi!"

Diyorlar. Öyleyse onlara halîfenin bir insan olduğunu ve bu insanın ahsen-i takvim ile, esfel-i safilin arasında bir özellik taşıdığını Allah bildirdi diyoruz.

Meselâ Allah'ın eli olduğunu tartışmışlar yıllarca. Allah'ın arşı istivâ ettiği konusunu tartışmışlar yıllarca. Oysa âyeti biraz daha devam etselerdi hemen arkasından anlatacaktı Allah. Meselâ Rabbi-mizin arşı istivâ ettiğini anlatan âyetin hemen sonunda deniliyor ki:

"Dikkat edin yaratmak da emretmek de yalnız ve yalnız Allah'a mahsustur."

(A'râf: 54)

Yaratan Allah'tır, emir de ona aittir! Yaratan, yarattığını idare etmesini de bilir. Yaratan, yarattıklarının hayatını tanzim için emirlerde de bulunur. Yaratan, yarattığını unutmuş değildir, onu başı boş salıvermiş değildir. Bunu böylece bilin! İşte istivânın anlamı budur. Başka bir yerde de yine bu istivâ âyetinden hemen sonra deniliyor ki:

"Siz neredeyseniz O sizinle beraberdir."

(Hadîd: 4)

Yâni, "O ho! Allah ta arşın üstündedir. Dünyanın dibindeki benden, benim yaptıklarımdan, benim hayatımdan, benim hayat programımdan nereden haberdar olacaktır? Nasıl görecek? Nasıl bilecektir?" Filan diye sakın ha onu kendinizden

habersiz filan zannetmeyin! O Allah'ı atlatabileceğiniz zehabına kapılmayın! Siz neredeyseniz o Allah sizinle beraberdir! Deniliyordu.

Yâni eğer Kur'an'ı Kur'an olarak düşünür, Kur'an'ı Kur'an bütünlüğü içinde düşünür ve gelecek açıklamalarla bütünleştirmeye çalışırsak, yâni biraz sabırlı davranırsak, o zaman herhalde mânâ biraz daha kolay anlaşılacaktır diyoruz.

Bir de burada ihtilâflı bir konu var, onu da söyleyelim inşallah: Âyette meleklere secde ile emrediyor Allah da acaba cinlere de şeytana da secde ile emretmiş miydi? Yoksa şeytana emretmedi mi? Peki nereden çıktı bu iş? Var. Oysa A'râf sûresinde bu konu anlatıldıktan hemen sonra:

"Ben sana secdeyle emrettiğim halde secde etmene mâni neydi ey İblis?"

(A'râf: 12)

Buyurulur.

Yâni biz emrettiğimiz halde hani ne oldu? Sen niye secde etmedin? denilmektedir. Ama bu ilk âyette secde olmayınca bu nereden çıktı? diyorlar. Biraz sabretseler gelecek, ama sabır yok adamlarda, ya da devam yok okumaya.

"Hatırla ki, Rabbin meleklere şöyle demişti."

Kur'an'da hatırlayabildiğim kadarıyla yedi tane sûrede Adem iblis olayı anlatılır. Ama bu olaylar tekrar değildir. Sanki her birinde olayın bir başka veçhesine dikkat çekiliyor.

Buralardan sadece ikisini yakînen bildiğim için söyleyeceğim: Bir Bakara sûresinde var, bir de A'râf sûresinde var. Bakara sûresinde benim halîfe olma özelliğim anlatılırken, ben Hz. Adem şahsında anlatılıyorum. Yâni ey insan! Senin aslın ve esasın olan Hz. Adem halîfe olma özelliğiyle yeryüzünde göreve başlarken bak böyle başladı bu iş. İblis de vardı karşısında. İşte bu yönü anlatılır.

Ama A'râf sûresinde ise, benim sırat-ı müstakimde yürüyebil-me özelliğim bana tanıtılırken: Bak senin baban olan Adem de bu sıratta yürürken şeytan ona, şöyle şöyle yapmıştı, aman ha, sen bu konuda titiz davran! Şeytanın hilelerine karşı dikkat et! deniliyor.

"Rabbin meleklere demişti ki: Ben yeryüzünde bir halîfe yaratacağım!"

Kimileri halîfeyi şu bizim bugüne kadar bildiğimiz insan fonksiyonunun dışında anlamaya çalışmış.

1- Yâni demişler ki halîfe; halef selef mânâsına, birbiri peşi sıra gelen demektir. Yâni halef olan, birinin yerine gelen demektir. Böyle anlamaya çalışanlar olmuş. Yâni nesilden sonra nesil, asırdan sonra asır halinde birbiri peşi sıra gelen demektir. Yâni böyle biri diğerine halef olan, birinin yerine diğeri gelen, birbiri ardınca gelen insanlar, kavimler yaratacağım şeklinde anlamışlar.

2- Veya halîfe; bir şeyin arkasından gelen değil de, bir şeyin nam-ı hesabına bir yerde bir şeyler yapan demektir halîfe. Çünkü "Halîfe-i arz" Bu demektir. Yâni arzın halîfesi.

Eh arz öldü bitti de yerine birileri mi geldi? Tamam: ***"Nuh kavminden sonra Allah sizi yeryüzünün halîfeleri yaptı".*** Âyetini hadi öyle anlayalım, Nuh kavmi gitti de yerine Âd kavmi geldi diyelim. Oysa yeryüzünün halîfeleri deyince, bu biri gitti de öbürü onun yerine geldi anlamına gelmeyecektir. Ya ne anlama gelecektir? Bir yerde ve bir dönemde birileri nam-ı hesabına bir şeyler yapmakla görevli varlık anlamına gelecektir halîfe.

Öyleyse halîfe; yeryüzünde Allah'ın hesabına, Allah'ın ismine, Allah'ın adına bir şeyler yapmakla mükellef olan insanlar demektir. Halîfe temsil etmek, vekalet etmek demektir. Halîfe; kendisine otorite tarafından verilen görevleri onun yerine kullanan kişidir. Yâni kendisi mâlik olmayıp, sadece Allah'ın temsilcisidir. Kendisine gerçek mâlik tarafından verilenler dışında hiçbir güce sahip olmayan varlık demektir. Onun görevi sadece temsil ettiği otoritenin isteklerini yerine getirmektir. Halîfe; bu hususta asıl olmayan, vekil olan ve Allah adına yeryüzünde Allah'ın hükümlerini icra eden varlık demektir. Allah adına yapacaklar ama. Yâni adâleti ikâme edecekler Allah adına, zulmü kal-dıracaklar Allah adına, düzeni temin edecekler Allah adına gibi. Zaten meleklerin bu konudaki endişeleri de buradan kaynaklanıyordu. Aca-ba insanlar kendilerine verilen bu vekaleti asalet zannedip, hükümleri kendi keyiflerine, kendi çıkarlarına kullanmaya kalkışırlarsa yeryüzünü fesada verirler mi acaba? diye endişe taşıyorlardı. Evet yeryüzünde olacaktı bu iş. Arzda. Arzın, şu bilinen yeryüzü olduğu bir gerçektir. O zaman in-

sanoğlu hep yeryüzünde yaşamıştır. Onun dışında birilerini aramanın anlamı yoktur.

"Melekler dediler ki: Ya Rab! Sen orada demek kan dökecek, bozgunculuk yapacak bir varlık mı yaratacaksın?"

Yâni bu özelliklere sahip olan bir varlık mı yaratıyorsun? Yâni insan dediğin bu varlığın neticesini biz böyle anlıyoruz. Allah bildirmiş ve melekler de öyle anlamıştır, tamam.

Birileri Allah meleklere şöyle de bildirebilirdi demişler: Efendim cinler yaşıyordular daha önce ve onlar bunu becerebiliyordular. Kan dökme işini, fesat çıkarma işini becerebiliyordu cinler de, melekler onlar gibi yaratılacak insanın da bu işleri yapacağını anladılar filan demeye çalışmışlar.

Kimileri de melekler, halîfe kelimesinin anlamından bunu çıkarmışlardır demişler. Halîfe; hükmetme, hüküm verme konusunda Allah'a vekil olduğundan, hâkime, kadıya ancak bir niza söz konusu olduğu zaman, birbirlerine zulmettikleri zaman ihtiyaç duyulacaktı ya işte kelimenin muhtevasından bunu çıkarmışlardır demişler. Ama Allah bunu onlara nasıl bildirdiğini anlatmadığına göre, bize de bunu bilmek gerekmez diyoruz. Allah nasıl bildirmişse öylece bilmişlerdir.

Bu özellikler hoşlarına gitmemiş, ama Allah'a itiraz da etmemişler, çünkü Allah melekleri bize tanıtırken yukarıda dediğim gibi, âyeti okuduğum gibi:

"Yâni Allah'a kesinlikle isyan etmezler ve kendilerine emredileni yaparlar."

(Tahrîm 6)

Meleğin karakteridir bu. Onun için “Hârût ve Mârût" isimli iki melek Allah’a isyan ettiler de sonra adam oldular değildir yâni. Çünkü Melek isyan etmez, edemez, gücü yoktur buna. Meselâ taş insana kafa tutabilir mi? Bugüne kadar hiç taşın size kafa tuttuğunu gördünüz mü? Bu nasıl olmazsa veya güneş doğmamazlık yapamıyorsa, Meleğin de Allah’a isyan etme özelliği yoktur, Allah izin vermemiştir buna. Doğuştan bunların boyunlarındaki ipin ucu Allah’ın elindedir diyoruz.

Peki madem ki melekler böyle isyan etmezler, edemezler de neden dediler ya bunu? Nasıl diyebildiler ya bunu? E Allah bu konuda izin vermişse, yâni onları kendine muhatap kabul edip de sormuşsa, elbette melekler de cevap vereceklerdi diyoruz. Yâni kafalarına takılan, anlayamadıkları bölümün hikmetini sorabileceklerdi diyoruz.

Süddî gibi kimileri bu diyalogla, Allah meleklere danıştı, bu konuda onlarla istişare etti filan demeye çalışmışlar. Ama daha önce de dediğimiz gibi istişare, bir konuda sıhhatli bilgi eksikliğinden kaynaklandığından, böyle bir nâkısayı Allah’a izâfe edemeyeceğimizden, Allah meleklere danıştı demek yerine, onlara haber verdi demeyi daha münâsip görüyoruz.

Ama Allah’ın meleklere böyle buyurmasının nedenini bilmiyoruz. Yâni Allan niçin gerek duydu buna? Neden bunu meleklere haber verdi? Bunu bilmiyoruz. Belki de ya böyle bir haber verişte:

1- Hem meleklerin, hem de insanın konumu, görevleri ve sorumlulukları belirleniyordur.

2- Veya böylece meleklere meydan okunmak istenmiştir.

3- Onların bilgilerinin de sınırlı olduğu anlatılmak istenmiştir.

4- Veya âcizlikleri ortaya konmuştur.

5- Veya mahza hilafetin boyutları ortaya konularak, buna gücü yetecek varlığın melek değil de bu işe hazır yaratılan insan olduğu vurgulanmak istenmiştir.

6- Veya insana verilen şeref, üstünlükler ve buna oranla da sorumlulukları anlatılmak istenmiştir diyoruz Allahu âlem.

Melekler diyorlar ki: Ya Rabbi sen böyle birini mi yaratacaksın? Halbuki:

"Halbuki biz seni hamdinle tesbih ve noksan sıfatlardan tenzih edip duruyoruz."

Tesbih; Allah'ı, Allah'ın kendisini tanıttığı gibi tanımak ve öylece inanmak demektir. Melekler diyorlar ki: "Ya Rabbi sen kendini bize nasıl tanıtmışsan, kendini bize hangi sıfatlarla muttasıf ve hangi sıfatlardan münezzeh tanıtmışsan, seni öylece tanıyor ve sana öylece iman ediyoruz. Sen kendini nasıl takdis edip kutsamamızı istemişsen seni öylece takdis ediyoruz."

Bir de onlar bu işin illetini bununla da anlamış olabilirler. Yâni dediler ki: "Ya Rabbi! Sen hamde lâyıksın! Hiç kimse seni hamd etmese de sen kendi kendine "Hamîdsin"! Kendi kendini hamd edensin. Hamde, övgüye lâyık olansın! Yâni sen kendi kendini översin ya Rab-bi! Fakat biz de seni hamd ile tesbih edip duruyoruz. Mukaddes biliyoruz seni. Bunun için miydi ki yoksa? Yoksa ya Rabbi, yoksa biz bu hamd işini, tesbih işini beceremedik de ondan mı bu insanı yaratıyorsun?" diye mahcup olup bel büküyorlar, utanıyorlar ve böylece af dileme ve dilenme pozisyonuna giriyorlar dersek, o zaman mânâ biraz daha hoş oluyor yâni. Gerçi buna hiç dikkat çekilmemiş, ama (Allah affetsin yanılıyorsam) bu mânâ meleklerin kulluğuna da ha münâsip geliyor gibi.

Yâni sanki melekler bu ifadeleriyle arz-ı kulluk eyliyorlar. Arz-ı ubûdiyette de bulunuyorlar. "Ya Rabbi ne dersin? Nasıl istersin? Yok-sa beceremedik mi bu işi? Yoksa bu hamd ve tesbih işinde bir kusur mu işledik ki insan denen bir varlığı yaratıyorsun?" diyerek özür diliyorlar, affedilmelerini beyan ediyorlar. Bu aynı zamanda bizim için de çok uygun ve örnek almamız gereken bir mânâdır. Cenab-ı Hak da onların bu cevapları karşısında:

"Hayır! Öyle değil mesele! İş sizin bildiğiniz gibi değil! Siz bilmiyorsunuz! Ben biliyorum!"

Buyurdu. Yâni yanlış anladınız! Ben bu insanı onun için yaratmıyorum! Siz bilmediniz, bilemediniz! İşin aslı o değildi! Ondan do-layı değildi, mesele o değildi, ama sizin bunu bilmeniz de mümkün değil zaten! buyuracaktır..

Peki o zaman hatırımıza şöyle bir soru geliyor: Allah önceden bunu biliyordu. Yâni meleklerin bilgilerinin sınırlı olduğunu, bunu bilmediklerini, bilemediklerini Allah önceden biliyordu da, madem melekler bilmeyecek, bilemeyeceklerdi de o zaman neye haber edildi bu meleklere acaba? Bunun sebebini bilmiyoruz da, bu konuda bilebildiğimiz bir şey var:

Allahu âlem insan, meleklerle doğrudan ilgili bir varlık da ondan meleklerle diyalog kuruluyor, diyoruz. Belki bu insan denen varlığın yaratılışı, Rahmân olan Allah'ın rahmetinin, Rahmâniyetinin bir tecellisiydi. Yâni bakıyoruz sonunda insan denen bu varlığa, meleklerin secde etmesi de emredilecekti. Belki de şeytanın yarın yaptığını, yapacağını yapmasınlar diye şimdiden meleklerini ruhen bu işe hazırlıyordu Rabbimiz. Evet Allah biliyor ki böyle bir şey olacak. Allah meleklerine o insana secde ile emredecek, zaten buna itiraz edemeyecekler, ama böyle rahat rahat secde etsinler diye Allah, onları şimdiden bu işe hazırlıyordu, anlamı çıkar buradan Allahu âlem.

Peki biz ne anlayacağız bundan? Bize ne diyor bu âyetler? Bu âyetler bize şunu diyor: Biz de Rabbimizin bize haber verdiği şeylere, onların hikmetini anlamasak da, bilmesek de inanalım. Rabbimizin bize haber verdiği şeylere gönül huzuruyla katlanalım. Kulluk yolunda başımıza şunlar şunlar gelebilecek, şöyle bir derdimiz olabilecek, şunlar şunlarla imtihan olabileceğiz. Secde istenecek, namaz istenecek, tesettür istenecek, savaşla, kıtlıkla, açlıkla, toklukla imtihan olunacağız. Bütün bunlarla karşı karşıya gelince tamam ya Rabbi, kabul ya Rabbi! diye biz de secde edelim.

Rabbimizin tüm emir ve yasakları karşısında hikmeti anlayamasak da O mutlak doğrudur diyerek hemen biz de boyun büküp emre inkıyatta bulunalım inşallah. İşte anlayabildiğimiz kadarıyla bu âyetler bize de bunları söylüyor. Daha sonra Allah halîfe olarak yarattığı bu insanla melekleri kaşı karşıya getirir. Ancak Adem'in nasıl yaratıl-dığını ve onu hangi evrelerden geçirdiğini burada anlatmıyor Rab-bimiz. Bunu Kur'an'ın başka bölümlerinden öğreniyoruz. Adem'i ya-rattı ve sonra da onu meleklerle karşı karşıya getirerek şöyle buyurdu Rabbimiz:

31:"Ve Allah Adem'e bütün isimleri öğretti."

Allah Adem'e esmanın tümünü öğretti. Acaba Cenab-ı Hakkın Adem'e öğrettiği bu isimler neydi? Bu konuda çok farklı rivâyetler var:

1- İğne iplik, taş toprak gibi kâinattaki canlı cansız, akıllı-akılsız tüm varlıkların ismidir burada kastedilenler denmiş. Allah Adem'e tüm bu varlıkların isimlerini öğretti. Zira halîfe olarak, onlara hükmedici olarak, tüm bu varlıkların idaresinden sorumlu olan insanın elbette onları tanıması lâzımdı. İsimlerini, cisimlerini, durumlarını, ihtiyaçlarını, fıtratlarını bilmesi, tanıması lâzımdı. İşte Allah Adem'e bunu öğretti. Yâni Adem'in bu hilafete liyakatinin tescili için Allah ona, onun egemenliği altına girecek tüm varlıkların isimlerini öğretti. Bu özellik diğer varlıklardan hiçbirisine verilmemiştir.

2- Taberî buradaki Allah'ın ona öğrettiği isimlerden kasıt, meleklerin isimleridir demiş. Yâni Allah, Adem'e tüm meleklerin isimlerini öğretmiştir.

3- Veya kimileri bu isimlerden kasıt, Adem'in gelecek neslinin, zürriyetlerinin isimleridir demişler. Yâni kıyamete kadar Adem'in sulbünden gelecek tüm evlâtlarının, tüm torunlarının isimlerini Allah Adem'e öğretmiştir deniyor.

4- Bazıları da bundan kastın konuşma, hitap edebilmeyi Allah Adem'e öğretti demişler. Yâni bu öğretilen lisandır demişler. İnsanın dışındaki mahlukâtın tamamı bu lisandan mahrumdur. Konuşabilen, meramını anlatabilen, beyan gücüne sahip olan varlık ancak insandır.

5- Veya kimileri de varlıklara isim verme yetkisini Allah ona öğretti şeklinde anlamışlardır. Yâni ad koyma özelliğini vermiştir Allah Adem'e. Buradan anlıyoruz ki, dillerin çıkışı konusunda bilgi kaynağı vahiydir. Vahiy kaçkınları derler ki; işte efendim ilk insanlar hiç bir şey bilmiyorlardı. İlk insanların konuşup anlaşma yetenekleri de yoktu filan. Halbuki Kitabımızdan öğreniyoruz ki, varlığın daha ilk başlangıcında Rabbimiz, Hz. Adem'e konuşma yeteneği vermiş, varlıklara isim koyma özelliğiyle birlikte eşyayı ona tanıtmıştır.

Tabii dil teorisinin saçmalığı da ortaya çıkıveriyor buradan. Te-orinin saçmalığına bakın hele: İşte efendim diller şöyle gelişmiştir, eşyanın isimleri şöyle verilmiştir: Meselâ ağaç etrafında toplanan insanlar tartışmaya başlamışlardır: Acaba buna ne desek? diye. Acaba pencere mi desek, tuğla mı de-

sek, yoksa Adana mı desek, bülbül yuvası veya keçi tiftiği mi desek? Böyle bir hafta on gün tartışma sürerken biri demiş ki "Ağaç" Ha! Tamam bulundu! Bulundu! Bunun adı ağaçtır yazın! demişler ve ağacın adını tespit etmişlerdir ki, bu mümkün değildir.

Sonra işte aslanın inine girmişler. Onlar onun başında ona isim koyabilmek için tartışırlarken zavallı iki saat kadar başında yapılan tartışmayı sabırla dinlemiş. Acaba buna tüfek mi desek, börek mi desek, yoksa at çulu mu desek? diye tartışma sürerken en sonunda aslanın sabrı tükenir, dayanamayarak: Kesin ulan gürültüyü! Benim adım aslandır demiş ve hah demişler bulundu! Ve onun adını da böyle koymuşlar, bu da mümkün değil. Ya ne? Bakın madde planında ben sizlere bunun ağaç olduğunu söyleyebilirim, anlatabilirim. Bu ağaçtır! derim tamam siz ağacı anlarsınız, kolaydır bu. Ama öyle kavramlar var ki onları göstermek ve düşünmek çok zordur aslında. Meselâ sevgi, nefret, kabul, ret, aşk, dargınlık, arzu, namus, iffet vs. Ben söyleyince anlıyorsunuz bakın ne dediğimi? Anlıyorsunuz değil mi? Peki nereden anlıyoruz bunları? Şu anda benden size ne gitti? Bu dediklerimi, bu mânâyı, bu meramı nasıl anlıyorsunuz? Gerçekten de bu Allah'ın bize en büyük lütuflarından birisidir. Şu anda ben kafamdan geçirdiklerimi karşımdaki sizlere anında empoze edebilme imkânına, gücüne sahibim. Ben anlatabiliyorum, karşımdaki de anlayabiliyor. İşte buna mânâ nakli veya beyan gücü diyoruz. Ve işte Adem'e bunu öğretti Allah.

Değilse Allah bize bu beyan gücünü vermeseydi meselâ sizlere dağı anlatabilmek için dağı kucaklayıp buraya getirmem

ve size göstermem gerekecekti, işte ben bundan söz ediyorum diye ki, bu çok zor bir şeydir. Bakın Allah bu hususu Rahmân sûresinde şöyle anlatır:

"Rahmân olan Allah insanı yarattı ve ona beyanı öğretti."
(Rahmân: 1,2)

Beyan, mânâ nakli demektir. Yâni insanın karşısındakine duyurmak istediklerinin nakline beyan diyoruz. İnsanın karşısındakine bu beyan imkânı verilmiştir ki, bu yeryüzünde Allah'ın varlığına en büyük delildir. Bakın şu anda ben konuşuyorum, siz de anlıyorsunuz. Bundan daha büyük bir mûcize olamaz. Zaman ve mekân birlikteliği içinde bizim karşımızdakine mânâ nakletme imkânımız vardır. Yâni burada olan Hasan'a ve bugün hayatta olan Hasan'a benim bunları dille anlatmam, nakletmem mümkündür. Ama zaman ve mekân aşılınca, yâni burada olmayan Hasan'a, bin mil uzakta olan Hasan'a ve bugün olmayan, bin yıl sonra gelecek olan Hasan'a bunu benim dille aktarmam mümkün değildir. O zaman da ben bunu Hasan'a kâlemle aktarmam mümkün olacaktır. İşte bakın ikinci bir ihsan olarak da Rabbimiz kâlemle yazmayı öğrettiğini anlatır:

"Oku! Ki senin Rabbin sonsuz kerem sahibidir. O kâlemle yazmayı öğretmiştir."
(Alâk 3)

Kâlemle bu mânânın intikalinin zaman ve mekân ötesine taşırılmasını öğretti Allah. Yeryüzünde bunu becerebilen ikinci bir varlık yoktur. Ne büyük bir lütuf, ne büyük bir şeref değil mi? Ama o nispette de sorumluluğu büyük bir şeref tabii.

"Allah Adem'e isimleri öğretti"

Bu esmanın öğretilmesi, eşyaya isim verme özelliğinin verilmesidir denmiş. Bu mânâsı ile yeryüzündeki bütün kelimelerin orijinali aynıdır. Yâni biraz biraz tereddüt etsek de Arapça, Farsça, Sanskritçe, Hintçe, Çince, bizce, sizce, hangi dili söylerseniz söyleyin kelimeye veya kavrama yüklediği anlam hemen hemen her dilde aynıdır. Lâkin bunu sonradan insanlar farklılaştırmışlardır. Meselâ: "kete-be" yazdı demektir. Aslında yazgıda da bir yaymak vardır. Hani şu yaymak, sofrayı yaymak, sofrayı yazmak gibi. Ketebe'de de aynen öyle bir yaymak vardır. Harfleri yaymak, harfleri böyle yan yana dizmek vardır. Aslında o dizdi demektir. Harfleri dizdi. Ama biz ona yazdı diyoruz. Öyle olunca böyle diller arasında bu tür bir ortaklık söz konusudur.

Esmanın hepsini öğretmiş ama. Peki Allah Adem'e isimlerin tamamını öğrettiğine göre Hz. Adem televizyonu da biliyor muydu? Yoo! Bilmesi gerekmiyordu zaten. Peki o zaman bu hepsini sözünden ne anlayacağız? Bir insanın hayat programı için, hayat planı için ona lâzım olacak kelimelerin, isimlerin hepsini o insanın kullanabilmesidir benim anladığım. Değilse Adem'in hayat programında televizyonun yeri yoksa neden öğrensin de bunu? Adaptörmüş, aküymüş, elektrikmiş ne olacak bilip de bunları? Peki o zaman Kur'an'da her şey var mı? Var. Peki otoban da var mı Kur'an'da? Kur'an'da kulluğumuz adı-na bize lâzım olan her şey vardır, ötesi zaten lâzım değildir diyoruz.

Adem'e her şeyin ismini öğretti, eşyanın varlık bilgisini öğretti de Allah, sonra da onun bu sanatını, bu bilgisini melek-

lere arz etti. Yâni eşyanın varlık bilgisini meleklere soruverdi.

"Sonra o isimleri meleklere arz etti."

O isimleri veya Adem'in bu gücünü, bilgisini, bu sanatını me-leklere arz etti. Ve dedi ki:

"Eğer sözünüzde sâdıksanız haydi bana şunların adlarını söyleyin! "

Haydi! Hani az evvel diyordunuz, siz gerçek tespitte bulunan, tahkikte bulunandınız! Haydi öyleyse şu isimleri sayın bakalım! Söyleyin! Haber verin bunlar konusunda! Neymiş? Nelermiş bunlar? Kendinizi, bilginizi bir ortaya koyun bakalım! Onlar diyorlar ki:

32:"Ya Rabbi! Seni tesbih ve tenzih ederiz! Sen mükemmelsin! Eksiğin yoktur senin! Bizim bilgimiz yok, ancak senin öğrettiğin vardır."
"Muhakkak ki her şeyi bilen, hâkim ancak sensin!"

Muhakkak ki sen en iyi bilen, en yerli yerince bilensin! Tam bilensin! Bilgisi tam olansın! Bilgisi değişmeyensin! A!! Bunu ben mi yaptım? Eyvah halbuki ben bunu şöyle yapacaktım! demeyensin, yaptığından pişman olmayan, yaptığından geri dönmeyensin.

Bu cümle temelde bizim de dememiz gereken bir sözdür. Bizde ilim yok ya Rabbi! Bizim ilmimiz kıttır. Ancak senin bildirdiğin kadarını biliriz! Senin bildirmediklerini bilmemiz mümkün değildir. melekler vasıtasıyla Rabbimizin bize sun-

duğu bu kulluk bilincini, Rabbimiz karşısında bu acziyet şu-urunu hiçbir zaman hatırımızdan çıkarmamalı-yız. Her yerde ve her zaman biz bilmeyiz, sen bilirsin ya Rabbi! demeyi unutmamalıyız. Öyle değil mi yâni? Allah bu bilgileri bize öğretmeseydi biz nereden bilebilirdik? Allah kitap ve peygamberler göndermeseydi, o kitap ve peygamberler vasıtasıyla bize kendi bilgisinden aktarmasaydı, nereden bilebilirdik bu bilgileri.

Melekler bu bilgisizliklerini itiraf edip pişmanlıklarını izhâr edince de Rabbimiz Hz. Adem'e:

33:"Allah ey Adem! Onlara eşyanın isimlerini haber ver! Buyurdu."

Allah sanki döndü Adem'e ve buyurdu ki ya Adem! Haber ver bunları isimleriyle! Ne bunlar? Az önceki gibi bilmiyoruz, ama bir şeyler var ortada. Ve Allah buyuruyor ki: Ey Adem sen bunları onlara haber ver!

"Adem eşyanın adlarını onlara haber verince."

O da onları sayıp dökünce, tek tek onlar hakkında haber verince. Yâni Hz. Adem Allah'ın bildirmesiyle bilebildiklerini ortaya ko-yunca. Deniliyor ki bu, eşyanın isimlerinin ortaya konulmasıdır. Veya yine deniliyor ki bu, eşyanın tabiatını bilmektir. Yâni eşyanın varlığının sebebini bilmektir. Hangi şey ne için yaratılmış? Hangi şeyin varlık sebebi nedir? İşte bunun bilinmesidir. Allah Adem'e işte bunu öğretmiştir. Peygamberlere hikmet verilmiştir de ondan peygamber olmuştur onlar. Nübüvvet, kitap ve hikmet verilir peygamberlere. Yâni:

1- Allah'tan haber verilir peygamberlere ki, bunun adı nübüvvettir.

2- Kitap verilir peygamberlere ki, bu da Allah'ın toplumuna ulaştırmasını istediği bilgileri, arzularıdır.

3- Bir de hikmet verilir peygamberlere. Bu da neyi nerede ve nasıl gerçekleştireceğinin bilgisidir. Yâni hikmet gereği hareket etmesinin bilgisidir. Allah âyetleriyle hadîselerin birleştirilmesi, âyetlerin ha-yatla birleştirilmesidir. İşte bu hikmet burada anlatılan bilgidir de den-miş.

Yâni Allah Hz. Adem'e eşyanın hakikatini öğretiyordu. Bu, kullukta şu anlama gelir, şu da şu anlama gelir diye eşyanın hakikati öğretiliyor. Bunu şurada kullanman lâzım. Ben bunu şunun için yarattım. Bunun görevi şudur. Şunun varlık sebebi şudur. Sakın bunu burada kullanmayasın. Bu burada olmasın gibi eşyanın varlık sebebi bilgisi öğretiliyordu. Meselâ bıçağı ben ekmek kesmek için yarattım, sakın bunu insan kesmekte kullanmayasın. Taşın varlık sebebi şudur, sakın ha onu meyhane yapımında kullanmayasın. Üzümün varlık sebebi şarap değildir. Domuzun varlık sebebi yemek değildir. Ağzın varlık sebebi onu sadece yemek yemede, çay içmede kullanmak değil vahyin sözcülüğünde kullanmaktır, gibi eşyanın varlık bilgisi ve hikmeti, hakikati öğretiliyor. Buğday bunun içindir, ateş şunun içindir, erkek bunun içindir, kadın şunun içindir, elbise bunun içindir, insan bunun içindir, hayvan bunun içindir, melek şunun içindir, yağmur bunun içindir, kar bunun içindir, sema bunun içindir, arz bunun içindir gibi eşyanın hakikati anlatılıyor. İşte Allah'ın

kendisine öğrettiği bu bilgileri Hz. Adem birer birer sayıverdi..

Melekler anlamazlar bunu, bilmezler onlar. Bilmeleri de gerekmez zaten. Çünkü Allah onları öyle yaratmıştır. Onların böyle yeryüzünü idare edecek, yeryüzünde Allah adına Allah'ın yasalarıyla adâleti gerçekleştirecek bir hilafet görevleri yoktur. Onlar sadece Allah yap! der ve hemen yaparlar. Neden yapılacak? Niçin yapılacak? Nasıl yapılacak? bunu düşünmez onlar. Yağmuru yağdırın! der Allah, yağdırırlar. Şunu öldür! der Allah, öldürürler. Veya şunun amellerini yazın! der Allah, yazarlar, bunu silin! der Allah silerler, tamam başkasını an-lamaz onlar. Anlamaları da gerekmez zaten.

İnsan öyle değildir ama. Hele bu insan Peygamberse veya peygamber yolunun yolcusuysa elbette onun bir şeyler anlaması gerekecektir. Madem ki tüm varlıklara egemen olarak yaratılıyor, madem ki tüm varlıklara hükmedecek, o halde hâkimiyeti altındaki varlık-ların tabiatlarını, karakterlerini, özelliklerini ve varlık sebeplerini de bilecekti bu insan. Çünkü idaresi altındaki varlıkları tanımayan birisinin onları mutlu edecek bir düzen kurması mümkün değildir. İşte anla-ması gerekenleri öğretti Allah Adem'e.

Ve sonra meleklere buyurdu ki:

"Ben size demedim mi ki göklerin ve yerin gaybını ben bilirim! Açıkladığınız ve gizlediğiniz her şeyi de ben bilirim! Buyurdu."

Sonra Allah meleklere dönüp buyurdu ki: "Ben size dememiş miydim?" İşte şimdi Allah sözünün mahiyetini biraz daha güzel anladık. Bakın az evvel demeye çalışmıştık ki, Allah meleklerine soru soruyor. Düşünüyoruz, soruyu soran kim? Allah. Allah ki gaybın da şe-hâdetin de Âlimi. Allah ki her şeyi bilen, Alîm olan, Habîr olan, Allâ-m'ul Guyûb olandır. Yâni bilgi kendisinden olan, her şeyi tam bilen bir Allah soruyor. Peki kendisine sorulan kim? Kime soruluyor bu soru? İnsan veya melek. E ne bilsin ki bunlar? Kur'an'ın tarifiyle cahilin cahili denen bu insan nereden bilsin ki bu sorunun cevabını? Ha! Öyleyse anlıyoruz ki, soru değil bunlar. Soru olarak sormuyor Allah bunları. Ya da cevap isteyen sorular değildir bunlar. İstişare de değildir bunun mahiyeti. Peki nedir ya bunlar? Bunlar birer ihbardır, haber vermedir, haberdar etmedir. Bakın bu iş, işte böylece olmuştur diye haber veriyor Allah.

Bir vakitler melekler vardı, sonra ben babanızı var etmek istedim. Ben istedim, ben istediğim için oldu bu. Babanı da, seni de var eden benim. Ben var ediyorum sizleri. Sizler varlığınız konusunda başka hiç kimseye değil bana borçlusunuz. Bana muhtaçsınız demek adına anlatıyor Rabbimiz bütün bunları. Öyleyse kime minnet duyacağınızı, kime kulluk yapacağınızı anlayın! demektir bunun mânâsı.

Evet ben sizin açığa çıkardıklarınızı da gizlediklerinizi de bilirim. Acaba burada açığa çıkarılan ve gizlenen neydi? diye bir soru sorulursa bu konuda şunları diyebiliriz: Melekler açıktan açığa dediler ki: "Ya Rabbi yeryüzünde kan dökecek ve bozgunculuk yapacak bir insan mı yaratacaksın?" Melek-

lerin bu sözü açıklanan, açığa çıkan bir sözdü. Ama melekler arasında farklı bir yapıda bulunan İblis de içten içe bir hesap içine girmişti. Eğer bu Adem yaratılırsa ben buna karşı mutlaka bir tavır alırım diyordu. İşte gizlenen de buydu denmiş Allahu âlem. Bundan dolayı ben sizin açığa çıkardığınızı da gizlediğinizi de bilirim buyurdu Rabbimiz. Yâni Rabbimiz açıkladıklarını biliyordu meleklerin, gizlediğini biliyordu İblisin.

Melekler ne dediler?:
Ya Rabbi seni tesbih ve tenzih ederiz! Ya Rabbi bizim bilgimiz yok, ancak senin öğrettiğin kadar var. Ancak senin öğrettiğin kadar biliyoruz, başka bilmiyoruz ya Rabbi dediler.

Bu gerçekleşince, yâni Adem'in bilgilenmesi gerçekleşince, bu sefer sıra onun büyüklüğünü kabule geliyor. Sonra Allah buyurdu ki meleklere:

34. Meleklere "Adem'e secde edin" demiştik, İblis müstesna hepsi secde ettiler, O ise kaçındı, büyüklük tasladı ve inkâr edenlerden oldu."
"Secde edin Adem'e!"

Onlar da:

"Hemen secde ettiler, ama İblis; o secde etmedi."

Âyet böyle anlatıyor. Tüm melekler secde ettiler, ama İblis secde etmedi. Peki acaba o da secdeyle emredilmiş miydi? Yâni İblise de secde emri verilmiş miydi? Hani burada sadece: "Meleklere secde edin!" dedik deniyor. Bu secde emrinin

içinde İblis yoktur. Acaba bu emir ona da şamil miydi? Filan deniyor. Evet A'râf öyle diyordu. Allah ona da secdeyle emretmişti. Peki o bir melek miydi? Hayır o melek değil bir cindi.

"O cinlerdendi ve Rabbinin emrinin dışına çıktı."
(Kehf: 50) Âyeti bunu anlatır.

Bu âyet onun bir cin olduğunu anlatır. İblis, nass ile sabittir ki; cinlerdendir. Çünkü bakın secde etmemeyi becerebilmiştir İblis. Eğer bir melek olsaydı bunu becermesi mümkün değildi. Çünkü melek, kesinlikle Allah'a isyan edemez. Sonra yine Kur'an-ı Kerîm'de İblisin soyundan söz edilir. İnsanların ilk atası nasıl Hz. Adem Aleyhisselâm ise, cinlerin aslı ve ilk atası da İblistir. Bu da onun bir Melek olmadığını gösterir. Zira meleğin zürriyeti yoktur. Onlarda erkeklik dişilik söz konusu değildir. İblis meleklerden olmadığı halde bu secde emrinin ona da tahsisi konusunda şöyle denmiş: İblis melek olmadığı halde kendisini meleklere benzetmiş, onlar gibi Allah'a kulluk yapmaya çalışan bir cin idi de Allah'ın bu emrine onun için muhatap olmuştur demişler.

Peki bu secde nasıl bir secdeydi? Bu konuda uzun uzun söz edilmiş, ama diyoruz ki: Vallahi nasıl olursa olsun bu bir görevdi, Allah emretmişti, onlar da yapmışlardı ve caizdi bu.

1- Cumhura göre bu secde, yüzün yere konulması şeklinde olmuştur.

2- Kimileri bunun Adem'e doğru oluş mânâsına bir secde olduğunu demeye çalışmışlar.

3- Kimileri bu selâm anlamında bir secdedir demişler. Nitekim daha önceleri selâmlama anlamına secde caizdi de sonradan bizim şeriatımızda kaldırılmıştır demişler.

4- Kimileri bunun kesinlikle şu bildiğimiz mânâda Allah'a secde mânâsına gelemeyeceğini, çünkü eğer böyle olsaydı şeytanın kesinlikle bu secdeyi reddetmeyeceğini, zira daha önceden zaten Allah'a secde edip durduğunu filan demeye çalışmışlar.

Ama diyoruz ki bu secdenin şekli, biçimi ne olursa olsun, nasıl olursa olsun Allah emretti onlar da yaptılar o kadar. Velev bu secde şu bildiğimiz Allah'a yapılan secde bile olsa. Zira bunu emreden Allah'sa caiz mi, değil mi? diye düşünmenin anlamı da yoktur yâni. Allah emretmişse yapılır bu. İşte emretmiş ve yapılmış. Bu secde:

1- Bizzat kişinin önüne, ayağına kapanmak biçiminde de olabilir, hiçbir mahzuru yoktur, olabilir Allah dedikten sonra. Hani kardeşlerin birbirleriyle evlenmeleri de yasaktır ama Allah evlenin! deyince Hz. Adem'in çocukları evlenivermişlerdi birbirleriyle ve hiç bir mahzur yoktu bunda. Veya Yusuf Aleyhisselâm'ın kardeşlerinin de Hz. Yusuf'a böyle secde ettiklerini anlatır Kur'an.

2- İkinci bir anlamıyla bu secde; şeytanın yapmadığı, Meleğin yaptığı şeydir. Yâni boyun eğmektir. Kabul demektir. Tamam ya Rab-bi! Kabul ya Rabbi! deyip ondan intikal eden her bir emri uygulamaya koymak demektir. Namaz secdesi

değildir tabii bu. Allah'tan intikal eden her bir emir karşısında yapılacak secde. Tamam Ya Rabbi! Anladım ya Rabbi! İnandım ya Rabbi! Kabul ya Rabbi! diyerek kişinin boyun bükmesinin, teslim olmasının ve uygulamaya koymasının adına secde denir. Hangi emri aldık Allah'tan? İlmin farziyeti emri mi? Tamam ya Rabbi! Anladım ya Rabbi! Amenna ya Rabbi! Hemen uygulamaya koyuyorum ya Rabbi! diyerek hemen ilim öğrenmeye başlıyorsak bilelim ki biz tıpkı melekler gibi Allah'a secdeyi gerçekleştiriyoruz demektir. Ama Allah'tan bize intikal eden her bir emir karşısında ukalalık eder, duymazdan gelir, savsaklar ve hemen uygulamaya koymazsak, o zaman da biz şeytanın safında yer alıyoruz demektir. Namaz emri böyledir, tesettür emri böyledir, zekât emri böyledir ve tüm emirler böyledir. Hani:

"Mü'minler de "sücceden ve kıyama" Gecelerler."
(Furkân: 64)

Diyordu ya Furkân sûresi. Meselâ namazı tamam kabul ettim ya Rabbi! Derler. Orucu kabul ya Rabbi! Tamam ya Rabbi! Derler, ama bunu sadece sözde bırakmazlar, hemen uygulamaya koyarlar diyordu.

3- Secde bir de yöneliş demektir. Adem kıbledir ama Allah'a secde ediliyor demektir. Hani biz şu anda Kâbe'ye değil de Kâbe'ye doğru secde ediyoruz ya, işte buradaki secde de Adem'e doğru oluştur da denmiş. Yâni ey benim meleklerim bu andan itibaren hareketleriniz, yaşayışlarınız Adem'e doğru olacaktır demektir bunun mânâsı. O ana kadar Meleklerin bir görev alanları vardı. O da sadece Allah'ı tesbih ve takdis.

Ama sanki insanın yaratılmasından sonra Rab-bimiz Meleklere ikinci bir görev mahalli daha belirliyor ki o da Adem'e, insana doğru oluş, insanın hizmetine giriştir tabiri caizse.

E bakıyoruz Cebrâil'in işi Adem'e doğru, yâni vahiy getirmek. Azrail'in işi de insana yönelik, bizim canlarımızı almaya yönelik. Mîkâ-il'in işi de bizim karımızı, boramızı, rüzgarımızı ayarlamaya görevli. İsrâfil bizim surumuzu üfürmekle vazifeli. Sağımızdaki, solumuzdaki Melekler bizim hesabımızı tutmakla görevli. Hafaza melekleri bizi korumakla görevli. Sanki Kur'an'da bize tanıtılan bütün meleklerin görevi Adem'e, insana doğru yöneliktir. Hattâ kıyametin kopmasıyla ilgili âyetlerde deniliyor ki:

"Sura üfürülecek gökyüzü ve yeryüzündeki bütün canlılar ölecek, ama Allah'ın dilediği müstesna."

(Zümer 68)

Deniyor. Âyetten anlıyoruz ki; demek ölmeyen de olacakmış, yâni kıyametin dışında kalan da varmış. Elbette eğer kıyamet insan için idiyse, yâni kıyamet bu âlem için idiyse bu da mümkündür. Meselâ arşı taşıyan meleklerin ölmeyeceklerine dair bu mânâda rivâyetler vardır.

4- Bu secdenin tıpkı şu bizim toprağa secde etmemiz gibi olması da mümkündür. Yâni biz şu anda toprağa secde ediyoruz; ama hiçbir zaman toprağa tapınmıyoruz. Allah toprağa secde edin dediği için secde ediyoruz. İşte tıpkı bunun gibi Allah secde edin dediği için secde ettiler diyoruz..

İblis onun şeytanlıktan önceki adıdır. Gerçi "İblis" karıştırmaktan gelir biraz da. Karıştıran demektir. Şeytan ise iblisin yaptığı işi yapmaktır. Yâni secde etmeme işine, secdeden kaçınma eylemine de şeytanlık denir.

"İşte böylece Biz, her bir peygambere insan ve cin şeytanları düşman kıldık"

(En'âm 112)

Deniyor ya. Öyleyse insanlardan her kim ki; Allah'tan kendisine intikal eden her bir emir karşısında boyun bükmez, tamam ya Rabbi! Anladım ya Rabbi! İnandım ya Rabbi! Kabullendim ya Rabbi! hemen uygulamaya koyuyorum, söz ya Rabbi! Bak bunun ameline başladım ya Rabbi! demiyorsa, emri savsaklıyorsa, geciktiriyorsa, tehir ediyorsa, duymazdan geliyorsa, o kişi şeytanlık yapıyor demektir. Giyim kuşam konusu, yeme içme konusu, sosyal konular, ekonomik kaygılar, ya da siyasal yapılanma konusu, hangi konu olursa olsun; kim ki Allah'ın isteğinin ötesinde hareket ediyor, yâni Allah'a boyun eğmiyor, secde etmiyorsa, işte bu adam şeytanlık yapıyor demektir.

Yan çizdi ve müstekbir davrandı, (ihtiyacım yok tavrına girdi) ve kâfirlerden oldu."

Müstekbir davrandı şeytan. Burada istikbar kavramıyla alâkalı biraz bilgi vermemiz gerekiyor.

Allah'a istiğna ve isyan, Allah'ı kale almama, hayatını, hayat programını Allah'a sorma gereği duymama, Allah'ın emir ve yasaklarına karşı aldırış etmeme gibi anlamları ihtiva

eden büyüklenme. Bu niteliklere sahip olan kişiye de müstekbir denir. Kelime olarak istikbar, büyük olma anlamındaki "ke-bü-ra" kökünden gelir ve büyüklenme anlamını dile getirir. Aynı kökten gelen tüm kelimeler de büyüklük ve büyüklenmeyle ilgili anlamlar taşır. Meselâ kebir, büyük; kebire, büyük şey; ekber, daha büyük, en büyük; kibriya, büyüklük, yücelik, ululuk; ikbar, büyük görme; tekbir, büyükleme, yüceltme, ululama; tekebbür, büyüklenme; mütekebbir, büyüklenen demektir.

Büyüklük Allah'a özgü bir niteliktir. Bu nedenle "ke-bü-ra" kökünün tüm türevleri genellikle Allah'ı nitelemek, adlandırmak, yüceltmek için kullanılır. Sözgelimi büyüklük anlamındaki Kibriya, Allah'ın sıfatlarındandır. Mütekebbir de Allah'ın güzel adlarından (esmau'l-hüsna) birisidir. Bu nedenle müslümanlar her fırsatta Allah'ın büyüklüğünü, yüceliğini dile getirmekle yükümlüdürler.

Meselâ, kulluğun en büyük işareti olan namaza, "Allahu ekber" denilip (tekbir) Allah'ın ismi yüceltilerek başlanır. Namaz sonunda Allah Tealâ, yine "Allahu ekber" (Allah en büyüktür) denilerek tesbih edilir. Kurban ve Hac ibadetleri sırasında, Şeytan taslanırken, Kâbe tavaf edilirken, büyüklüğün Allah'a özgü olduğu "Allahu ekber" denilerek, tekbirle ilan edilir. Şaşırtıcı her durumda da tekbirle, "Allahu ekber" denilerek Allah'ın ismi yüceltilir, yaratılmışlara özgü niteliklerden soyutlanır, tenzih edilir.

Ke-bü-ra kökünden gelen kibir, tekebbür ve mütekebbir kelimeleri gibi, istikbâr ve müstekbir kelimeleri de insan için ancak olumsuz bir durumu belirtmek ya da adlandırmak

için kullanılır. Bu bağlamda istikbar kelimesi büyüklenme, büyüklük isteğinde olma, bu istekle yeryüzünde bozgunculuk çıkarma, başkaları üzerinde rableşme ve kendinde kibir içinde bir büyüklük vehmetme anlamlarını dile getirir. Bütün bu nitelikler müslüman tanımının dışına, kâfir insan tipine özgü niteliklerdir. Çünkü müslüman olan, tevazu ile Allah'a teslimiyet demektir. Dolayısıyla müslümanın temel nitelikleri tevazu (alçak gönüllülük) ve hilm (yumuşak başlılık) dir. İstikbar ise, hepsi de küfürle eşanlamlı ya küfrün nedeni veya sonucu olan isyan, zulüm, azgınlık ve sapkınlık gibi niteliklerle ilişkilidir.

Kur'an'a göre istikbar, insanlara tepeden bakma, onları küçük görme gibi kâfirin en tipik özelliklerinden birisini temsil eder. Bunu kelimenin kullanıldığı çok sayıdaki ayette açıklıkla görmek mümkündür. Semud kavminin istikbarı ve bunun neden olduğu küfür şöyle dile getirilir: "Sonra (Salih'in) kavminin kibirli (istikbâru) önde gelenleri, hakir görülen insanlara dediler ki; "Siz Salih'in Rabbi tarafından gönderilen biri olduğunu kesin olarak biliyor musunuz?" Onlar da;"Biz onunla gelene iman ediyoruz" dediler. Ama kibirlenenler (istikbâru) dediler ki: "Biz ise sizin iman ettiğiniz şeye iman etmiyoruz" (A'raf,75-76). Aşağıdaki örnekler de kâfirlerin istikbârını ve bunun sonuçlarını ortaya koymaktadır: "Ayetlerimizi yalanlayıp onların karşısında istikbâra kapılanlar, işte onlar ateş halkıdır" (A'raf,36); "Firavun'a ve adamlarına; onlar istikbarda bulundular ve böbürlenen bir topluluk oldular" (Mü'minun, 46); "Sana ayetlerim vasıl oldu da sen onlara iftira ettin ve istikbarda bulundun, iman etmeyenlerden biri oldun" (Zümer,59).

"Teğa" ve türevi olan "tuğyan" da İstikbarın başka bir yönüne ışık tutar. "Tuğyan", engellere bakmaksızın ve özellikle de ahlâkî ve dini kuralları çiğneyerek yola devam etme, kendi gücüne sınırsız biçimde güvenme, yaratıcıyı hiçe sayma ve inkâr etme anlamlarını dile getirir. "Sana indirilenin onların birçoğundaki tuğyan ve küfrü artıracağı muhakkaktır" (Mâide,64) ayeti, istikbarın küfürle özdeş azgınlığını dile getirir. İstikbârla anlam ilişkisi içindeki kelimelerden biri de "is-tiğna"dır. "İstiğna", insanın kendini zengin, Allah'tan ve başkalarından müstağni sayması ve sonuç olarak kendi gücüne sınırsız bir güven duymasıdır: "Yo, doğrusu insan küstahlığını ortaya koydu. Kendini ihtiyaçsız görüyor (Alak,6-7).

Örnek olarak ayetlerde görüldüğü gibi istikbar İblis, Firavun ve Karun gibi tipik kâfirlerin; peygamberlerin davetine karşı çıkarak Allah'ın ayetlerini yalanlayan, peygamber ve mü'minleri aşağı gören, büyük bir şımarıklık ve küstahlıkla yeryüzünde bozgunculuk çıkaran, insanlar üzerinde egemenlik kurarak onlara zulmeden, sömüren küfür toplumunun ileri gelenlerinin değişmez niteliğidir. Bu yönüyle istikbâr küfrün en temelli ve evrensel öğelerinden birini temsil eder. İstikbar içindeki müstekbirler, her peygamberin tebliği sırasında yaptıkları gibi Hz. Muhammed'in tebliği sırasında da onun karşısına dikilmiş; Allah'ın ayetlerini yalanlamış, mü'minleri küçük ve aşağı görmüş, zulüm ve sömürü üzerine kurulu düzenlerini, saltanatlarını korumak için her türlü işkence ve cinayete başvurmuşlardır. İstikbârın bu evrensel niteliği, günümüzde de kâfir düzenlerin müslümanlara karşı tutum ve davranışlarında açık bir biçimde kendini göstermektedir.

Evet, anlıyoruz ki kibir, büyüklenmek, büyüklük taslamak, ululuk iddia etmek şeytan'a ait bir özelliktir. Yine anlıyoruz ki küfür ve inkârın en önemli sebebi kibirdir. Bunu Hz. Adem (a.s)'ın kıssasında görmek mümkündür. Nitekim şeytan'ın kibrinden dolayı isyanından sonra, inkâr ve isyan edenlerin çoğu kibir nedeniyle isyan etmişlerdir. Hz. Musa'nın apaçık delilleri karşısında Firavun inkâr etmişti.

"Sonra da Musa'yı ve Harun'u, firavun ve topluluğuna mucizelerimizle gönderdik. fakat onlar, kibirlendiler ve suçlu bir kavim oldular" (Yûnus,75).

Hz. Peygamber (s.a.s) döneminde inkâr eden zengin ve ileri gelen insanlar kibir neticesinde inkar etmişlerdir. Bu durum Kur'an-ı Kerim'de şöyle anlatılmaktadır:

"En sonunda da sırt çevirdi. Büyüklük tasladı ve şöyle dedi: "Bu eskilerden kalan bir sihirden başka bir şey değildir" (Müddessir,23-24)

Zenginlik, ululuk ve makam sahibi olmakla kibrin yakın alaka-sı, Allah Teâlâ'nın şeytan'a şu hitabında görülmektedir:

"Kibirlendin mi, yoksa kendini yüce mi zannettin?" (Sâd,75)

Kibir inkârda önemli bir rol oynadığından Allah Teâlâ Kur'an'da kibirden ve bu kelimenin türevleri olan istikbâr, müstekbir ve kibriya'-dan sık sık bahsetmektedir,

Hz, Nuh (a.s) oğluna vasiyet ederken

"İki şeyden seni men ederim, biri şirk diğeri kibirdir" buyurmuştur (Ahmed b. Hanbel,I,170)

Ebu Reyhâne (r,a) Hz. Peygamber (s.a.s)'den şöyle rivayet etmiştir: "Cennete kibirden hiçbir şey giremez". Orada bulunanlardan biri şöyle dedi: "Ey Allah'ın Rasûlü! Ben, kamçımın şaklaması ve ayakkabımın sağlamlığı ile güzel görünmekten hoşlanırım, bu kibir midir?" Hz, Peygamber (s.a.s) "Hayır bu kibir değildir. Allah güzeldir güzeli sever Kibir hakkı küçük görmek ve başı gözü ile insanlarla alay etmektir" (Müslim, İman, 47; Ahmed b Hanbel, lV, 133-134) buyurdu. Bu hadis-i şerif hakk karşısındaki alaycılık ve inkârın kibir olduğunu anlatmakla birlikte insanlarla alay etmenin kibirden kaynaklandığına işaret etmektedir. Hz. Peygamber yanında sol eli ile yemek yiyen bir adama "sağınla ye" demiştir. Adam "sağımla yiyemiyorum" deyince Hz. Peygamber şöyle buyurmuştur: "Yiyemez ol; Bu adamın sağıyla yemek yiyemiyorum demesi yalnızca kibrindendir" (Müslim, Eşribe, 107)

Hz. Peygamber (s.a.s) şöyle buyurmuştur: "Kalbinde hardal tanesi kadar iman olan hiç bir kimse cehenneme girmez; kalbinde hardal tanesi kadar tekebbür bulunan hiç bir kimse de cennete gire-mez" (Müslim, İman,147,148,149; Ebû Dâvud, Libâs, 26; Tirmizi, Birr, 610; İbn Mâce Mukaddime, 9; Zühd,16), Bu hadis-i şerifin Müslim'in Sahih'indeki bab başlığı, "kibrin haram olması ve bunun açıklanması" şeklindedir. Buradan da anlaşılacağı gibi kibir haram olan kötü huylardan birisidir. Hadisteki ifade kibirli insanın cennete giremeyeceğini anlatmaktadır. Ancak buradaki kibir, Allah'a ve Peygamber (s.a.s)'e karşı olan kibirdir. Ahlâkî bir

özellik olarak kibir, başkalarını küçük görmek ve onlarla alay etmek anlamıyla düşünülürse bu özellik insanı dinden çıkaran bir özellik değildir. Ancak haramdır, insanı dinden çıkarabilecek fiiller işlenmesine sebep olabilir. Böyle bir özellik sahibi de cehennemde kibrinin cezasını çektikten sonra Allah'ın afv ve mağfiretiyle cennete girecektir, Nitekim bir âyet-i kerime'de Allah Teâlâ: "Biz onların kalplerindeki kin ve hasedi çıkaracağız" (Hicr,47) buyurarak, cennete giren insanların kalbinden dünyadaki ahlâkî kusurlarının temizleneceğini anlatmaktadır.

Bu konudaki bir başka hadis-i şerif şöyledir: "Kendini büyük gören yahut kibirli kibirli yürüyen kimse Allah'ın huzuruna, Allah kendisine gazaplanmış olarak çıkar" (Ahmed b. Hanbel, II, 118). Bu hadis kibirlinin âhiretteki durumunu gözler önüne sermektedir. Bu tür bir ga-zab-ı ilâhiye sebep olarak Hz. Peygamber insanın elbisesini sürüyerek çalım satmasını ve kibirlenmesini de göstermiş ve: "Elbisesini kibirle yerde sürüyen kimseye Allah merhamet nazarı ile bakmaz" (Müslim, Libâs, 42) buyurmuştur. Bu hadis-i şerifler ahlâkı bir kusur olan kibrin Allah nezdinde ne derece kötü kabul edildiğini anlatmaktadır. Bir başka kibir şekli olan hakka karşı büyüklenmek ise kâfirlikle bir kabul edilmiş ve lanetlenmiştir. Hz, Peygamber şöyle buyurur: "Mütekebbirler kıyamet gününde, insan yeklinde küçük karıncalar gibi hasredilir. Bütün her taraflarından zillet onları kuşatır..." (Tirmizî, Kı-yâme, 47)

Hz, Peygamber, kibirlilerin cehenneme gireceğini şöyle anlatmıştır: "Cennet ile cehennem münakaşa ettiler. Cehennem şöyle dedi: "Bana zâlimlerle kibirliler girecek" Cen-

net onu şöyle cevapladı. "Bana zayıflarla yoksullar girecek" Bunun üzerine Allah (c.c) berikine "Sen benim azabımsın seninle dilediğime azap ederim" buyurdu. Ötekine de "Sen benim rahmetimsin, Seninle dilediğime rahmet ederim Sizin her biriniz için dolu dolu insanlar var" (Müslim, Cenne,34,35,36) buyurdu. Bu konudaki kudsi bir hadis-i şerifte Allah Teâlâ şöyle buyurmaktadır: "Kibriyâ ridam, azâmet izârımdır. Kim bu ikisinden herhangi birinde benimle çekişirse onu cehenneme atarım" (Ebû Dâvud, Libâs,25; İbn Mâce, Zühd,16). Hz. Peygamber (s.aş) kibri zemmettiği gibi, kibrin müspet karşıtı olan tevâzuyu da övmüştür. Bir hutbelerinde Hz. Peygamber şöyle buyurmuştur: "Allah azze ve celle bana şöyle vahyetti: Mutevâzî olun, öyle mütevâzî olun ki, biriniz diğerine karşı övünmede bile bulunmasın" (ibn Mâce, Zühd, 16)

İslâm bir ahlâkî kusur olan kibri yasaklamıştır. Böyle bir kibir haramdır, Allah'ın rahmetinden kovulma sebebidir. Ancak bir kibir daha vardır ki Kur'an bunu "Müstekbir" ifadesiyle ifade etmiştir. Müstek-birler Allah'ın arzında bizzat kendi güzelliklerini tesis etmek için gayret gösteren azgınlar ve zorbalardır. Bunlar Allah'ın kullarını kendi köleleri yapmak için Allah'ın dinine karşı büyüklenirler. Allah Teâlâ bu çeşit insanlar için şöyle buyurmaktadır: "İşte âhiret yurdu; Biz onu yeryüzünde büyüklenmeyi ve bozgunculuk çıkarmayı istemeyenlere (armağan) kılarız. (Güzel) sonuç muttakilerindir" (Kasas,83).

Evet, İblis bu olayla birlikte kâfir oldu, küfrü açığa çıktı veya:

"Ve o kâfirlerden oldu."

Bölümünü Elmalı merhum ve bazıları: "O kâfirlerdendi" şeklinde anlamışlar. Yâni o zaten önceden de kâfirlerdendi. Şeytanın kâfirlerden olduğunu Allah ezelî ve ebedî ilmiyle biliyordu. Veya sonucun böyle olacağını Allah biliyordu. Kaderde İblis kâfirler defterinde kayıtlıydı da bu emirle küfrü ortaya çıkıverdi demişler.

Halbuki Allah ona imkân tanıdı. A'râf'ta anlatılır:
"Ey İblis sana secdeyle emrettiğim halde seni secde etmekten engelleyen neydi?"
(A'râf: 12)

Yâni tabiri caizse bir mâzeretin mi vardı? Duyamadın mı? Emre intikal mı edemedin? Kulağında bir rahatsızlığın mı vardı? Belinde secdeye engel bir ağrın mı vardı? Niye secde etmedin? diyerek Rab-imiz aslında ona fırsat tanıyordu. Tevbe ve geriye dönüş imkânı veriyordu. Aslında Allah, onun herhangi bir mâzeretinin olup olmadığını biliyordu. Ama yine de ona bir imkân tanıyordu.

Garip ki şeytan Allah'ı tanıyor, Allah'ın gücünü kuvvetini biliyor. Peki niye böyle yaptı? Niye secde etmedi? Veya şeytan denen varlık niye var? Niye varlığına izin verdi Allah? Veya isyan edip kulluktan çıktığı halde neden defterini dürmedi? Vallahi işin o yanını ben bilemem, bilmem de gerekmez zaten. Peki ben neyi bileceğim? Yâni nesini bileceğim şeytanın? Ben onu düşman bileceğim, ondan kaçacağım, onu dost bilmeyeceğim, benim şu anda üzerinde yürümeye çalış-

tığım sıratı müstakimin üstünde bu şeytan var bileceğim, beni kandırıp bu yoldan alıkoyabilmek için izinleri kaldırdığını, her ân fırsat kolladığını bileceğim, ona karşı dikkatli davranmam gerektiğini bileceğim. İşte onunla alâkalı kul olarak benim bilmem gerekenler bunlardır.

"Kâfirlerden oldu."

Yâni örtenlerden oldu.. Allah hakikati ortaya çıkarttı, ama o örttü. Peki hangi hakikatti bu, Allah'ın ortaya çıkardığı halde şeytanın örttüğü?

1- Allah'ın "Adem'e secde edin!" Emri açığa çıkmıştı, ama şeytan secde etmedi, bu emri uygulamaya koymadı.

2- Adem'in halîfelik özellikleri açığa çıkmıştı. Ayan beyan gözleri önünde Allah bunu ispat etmişti, ama şeytan bu hakikatin üstünü örtüvermişti.

Zaten:

"Kim, bile bile hiçbir özrü yokken namazı terk ederse o kâfirdir."

Hadis-i şerifin mânâsı da budur işte. Yâni insan namaza olan imanını eylem olarak göstermezse küfrediyor demektir bu adam. Yâni namaza inandım dedi de kılmadı mı, inandım demesine inanmamak lâzım gelecektir.

Şunu da söyleyelim burada: Şeytan Allah'ı inkâr ettiği için kâfir olmadı da Allah'ın emrine itaat etmemesi sebebiyle

kâfir olmuştur. Secdeyi terk etti, üstelik secdesizliği savunmaya kalkıştı. Bir kimse meselâ tesettür konusunda secde etmese, yâni hemen uygulamaya koymasa, bu ameli küfürdür. Ama bir de bu tesettürsüzlüğü savunma boyutunda bir tavır sergilerse o kesin kâfir olacaktır.

Evet bir imtihan gerçekleştirdi Rabbimiz. Adem, melekler ve İblisin konu edildiği bir imtihan gerçekleştirildi. Bu imtihanın sonunda melekler kazanan, şeytan da kaybeden olmuştu.

İşte bu noktadan itibaren insan için bir yol, bir hayat başlıyordu yeryüzünde. Ama unutulmamalıdır ki, bu hayatı başlatan Allah'tır. Yeryüzünde başlayan bu yeni hayat, Allah'la başlıyordu. Hayatı başlatan Allah'tı. Başlangıçta Allah var. Melekler var yanı başında ve de şeytan var.

Öyleyse şunu kesinlikle bir saniye bile hatırımızdan çıkarmamalıyız ki, hayatımızda hep Allah olacak, hayatımızda hep melekler olacak ve de İblis olacaktır. Bunu peşin peşin kabul etmek zorunda olacağız. Zira bu hayatta tüm problemlerimizi buna bina etmek ve bu açıdan çözümlemek zorunda kalacağız. Eğer Allah'ı diskalifiye ederek bir insan tanımı yaparsanız, melekleri yok farz ederek bir insan portresi çizmeye kalkarsanız, İblissiz bir insan modeli düşünmeye kalkarsanız şunu kesinlikle bilesiniz ki, bu insanla alâkalı hiçbir sıhhatli sonuca varamazsınız. Bir defa elde bir diyeceksiniz ki, yaratıcısı sürekli onunla beraberdir. Sürekli onun üzerinde hâkim ve gözetleyicidir. Yalnız değildir o. Başıboş değildir insan ve yaratıcısından uzak kesinlikle bir hayat yaşayamaz.

Yine meleklerden de bu insan kesinlikle kendisini soyutlayamaz. Etrafında sürekli melekler vardır onun, kendisini koruyan, amellerini yazan, ölür ölmez kendisini hesaba çekecek olan. Onun dünyasında melekler vardır. Ona, onun hayatını düzenleyecek vahiy getiren melekler var, yağmurunu yağdıran, rüzgarını estiren ve tüm çevresini şekillendiren melekler var. Ve bir de hemen yanı başında da kanında, damarlarında dolaşan ve sürekli onun kulluğunu bitirmek için fırsat kollayıp onun gafil bir zamanını yakalamaya çalışan İblis var. Onu kendi cehennemine gönderip orada yalnızlıktan kurtulma planları yapan şeytan var.

Evet şimdi, siz insanı tanımak, insanı tanımlamak mı istiyorsunuz? İnsanı tanımak ve onu mutlu etmek mi istiyorsunuz? İnsan için ona en uygun bir sistem, bir hayat tarzı geliştirmek mi istiyorsunuz? Eğer bu insanı, onun yaratıcısı olan Allah'ın onunla alâkalı bildirdiği vahiy birimlerinden habersiz olarak onu sadece maddeden, sadece bedeninden ibaret zannedip bu maddesinden başka ne Allah, ne melek, ne iblis, ne de ölüm ötesiyle ve ne de yaratılış berisiyle ilgisi olmayan bir insan kabul eder ve tüm sisteminizi böyle bir insan üzerine bina etmeye kalkışırsanız, bu insanı zinhar mutlu edemezsiniz. Zinhar bu insanı bunalımlardan kurtaramazsınız. Ne kendinizi, ne de toplumu kesinlikle intiharlardan kurtaramazsınız. Ama insanı Allah'ın tanıttığı gibi böylece tanır ve ona yaratıcısının çizdiği hayat programını uygularsanız işte o zaman insanla alâkalı en sıhhatliyi bulmuş olursunuz. İşte o zaman insanı mutlu etmiş ve tüm bunalımlardan kurtarmış olursunuz. Bunun başka hiçbir çaresi yoktur.

Bu hadîseden sonra Hz. Adem ve Havva cennete yerleştirilir. Bu Cennet ulemânın çoğunluğuna göre Cennet'ül Me'vâ dır. İsfahanî gibi kimileri de bu cennetin yeryüzünde bir bahçe olduğunu demeye çalışmışlardır.

35:"Adem'e dedik ki ey Adem! Sen ve eşin birlikte cennete yerleşin. Orada olanlardan dilediğiniz yerde dilediğiniz kadar bol bol yiyin. Ama şu ağaca yaklaşmayın; yoksa zâlimlerden olursunuz."

Burada hemen Adem'e bir eşten söz edilir. Adem'e bir Havva'dan söz edilir. Yâni yaratılan bu Adem'in yanı başında bir de Havva var. Bir kadın var. Çünkü Adem için Havva'sız bir hayat, hayat değildir. Havva Adem'i, Adem de Havva'yı tamamlar. Ne Ademsiz Havva, ne de Havva'sız Adem düşünülemez. Bunun içindir ki, kesinlikle İslâm, kadınla erkeği karşı karşıya getirmez. İslâm kadınla erkeği böyle karşı karşıya getirmediği gibi asla kadın erkek eşitliği, kadın erkek eşitsizliği gibi zırvaları da gündeme getirmez. Hiçbir zaman konu etmez bunu. İslâm'a göre böyle bir problem yoktur. Yâni kadın erkeğe eşit midir? Değil midir? Nasıl eşit olur? Nasıl olmaz? Zerre kadar bunu problem etmez İslâm. Zira bu iki varlığı ayrı düşünmez İslâm. Bu ikisi bir varlıktır. Bu iki varlığı ayrı ayrı düşündüğünüz zaman ayrı ayrı hiçbirisi bir değer ifade etmez yâni. Meselâ yüz tane Adem insan değildir Havva'sız. Veya yüz tane Havva da insan değildir Ademsiz. Bu ikisini karşı karşıya getirmek yerine bu ikisini birlikte düşünmek zorundayız.

Hadîselere Kitap ve sünnetin gözlüğüyle bakmak zorunda olan bizler, kesinlikle küfrün kendi içinde yaşadığı çelişkilerini İslâm'a taşımamalıyız. Bu konuyla alâkalı kâfir dünyanın çıkmazlarını, İslâm-ın meselesiymiş gibi İslâm'a sokmamalıyız. İslâm'a göre kadın ve erkek ayrı ayrı varlıklardır, ama ikisi birden insandır. Yalnız başına ne erkek insandır, ne de kadın insandır. İkisi birlikte insandır. İşte problemi böylece çözümlemek zorundayız. Erkek ve kadını karşı karşıya getirmek, İslâm'ın ve müslümanların problemi değildir.

Meselâ bakın bir şehre yüz bin tane erkek yerleştirin, eğer orada kadın yoksa onlar öldükten sonra hayat bitecektir. Öyleyse orada insan yoktur, demek zorunda kalacağız. Aksi de böyledir tabii. Yâni sanki kadınla erkek bir bütünün parçaları gibidir. Bir bütünün ikiye parçalanmış ve sonra da fonksiyonel olarak birleşmesi gibidir. Allah'ın da zaten erkeğin yanı başında hemen kadını da yaratmasının hikmeti de buradadır.

Başka bir âyetinde Rabbimiz:

"Onda sükûnete eresiniz diye içinizden eşler yaratması da onun âyetlerindendir."

(Rum: 21)

Onunla hayat bulasınız diye buyururken bu iki parçanın birbirinin tamamlayıcısı olduğunu anlatır. Hayat bulmak. Yâni bin erkekten bir insan dünyaya getirebilir misiniz? Veya bin kadından bir canlı çıkarabilir misiniz? İşte meseleye böyle bakmak zorundayız ve küfür dünyasının, şirk dünyasının, Allah'ı tanımadan, vahye müracaat etmeden problemlere çözüm getirmeye kalkışan kâfirlerin ürettiklerini İslâm'a taşı-

manın hiç mi hiç anlamı yoktur, bunu böylece bilelim inşallah.

Hz. Adem'in o gün girdirildiği cennetle, inşallah yarın bizim gir-dirileceğimiz cennet farklıdır. O cennetle bizim girdirileceğimiz cenne-tin üç farkı var:

1- Hz. Adem'in o günkü girdirildiği cennette yasak var. Biraz sonra söyleyeceğiz inşallah. Şu ağaca dokunmayın! dedi Allah. Bir yasak var. Ama bizim girdirileceğimiz cennette yasak yok. Her şey serbesttir.

2- Hz. Adem girdirildiği cennette ebedî kalmadı. O ağaçtan yedikten sonra oradan çıkarıldı. Ama bizim girdirileceğimiz cennette ebedîlik vardır. Ebedîyen o cennette kalacak ve bir daha çıkarılmayacağız inşallah.

3- Hz. Adem o gün girdirildiği cennete bir imtihan sonucu girdirilmedi. Yâni dışarıda imtihana çekildi de bu imtihanı kazanarak girdirilmedi Hz. Adem. Meccanen, lütfen o cennete girdirildi. Ama biz dışarıda, dünyada imtihan ediliyoruz. Kazandığımız takdirde o cennete girme imkânımız olacaktır.

Evet bir cennete konuldu Hz. Adem ve karısı anamız Havva. Âyetin ifadesinden anlıyoruz ki kadın, mesken konusunda kocasına bağımlıdır. Allah diyor ki: "Ey Adem sen o cennette otur, zevcen de." Demek ki mesken konusunda, ev konusunda kadın kocasına bağımlıdır. Kocası nasıl bir ev kurma imkânına sahipse kadın buna razı olmak zorundadır. Ben bu

evde oturamam! Ben bu mahallede oturamam! Böyle bir evde oturmak benim kılasımı sarsar! Benim şanıma yakışmaz! deme hakkına sahip değildir kadın. Ama yine âyetin ifade tarzından öğreniyoruz ki, yeme içme konusunda kadın kocasına bağımlı değildir. Allah diyor ki: "İkiniz de dilediğinizden yiyin için!" Öyleyse bu konuda kadın illa da kocasına uymak zorunda değildir. Meselâ koca patlıcan seviyor diye illa da patlıcan pişirmek zorunda değildir, bazen de patates pişirebilecektir. Ama kadın, olmayan bir şeyi, ya da kocasının gücünün yetmeyeceği bir yiyeceği isteyerek kocasına ve kendisine zulmetmemelidir tabii.

Bunları anlatırken, bir ara koca karısını dövebilir mi diye sordular. Dedim ki eşşekle evli olanlar dövebilirler tabii dedim. Çünkü eş-şek yâni, başka yolu yoktur bunun. Laf anlamaz, söz dinlemez. Ya da içinizden kim bir eşşekle evli olduğunu kabul ediyorsa hadi döverse dövsün dedim. Bir kadınlara vurduk bir erkeklere vurduk. Ama insandır da yine de dövmek gerekiyorsa, Kur'an çok nezih bir örnek veriyor, biliyor musunuz dedim? Efendim işte nâşizeye, itaat etmeyen kadına filan dediler ve yine öncekine gittiler. Yok dedim öyle değildir iş. Ya ne? Hani Eyyub'a Aleyhisselâm deniyordu ya, üç tane sap al, çöp al onunla karına vur da yeminin yerine gelsin! deniyordu ya işte o kadar olur bu iş.

Hani dostlar başına, evlendiği gece adam soruyormuş hanımına: Hanımım adın ne? Bilmem diyormuş, sen ne istersen, sen ne seversen o olsun! Tamam kadından bunu bekliyoruz güzel ama, çevir bandı bize, ya bizler öyle miyiz? Hanımlarımızın efendileri konumun-da olan bizlere karşı böyle dav-

ranmalarını isteyen bizler kendi efendimize karşı aynı tavrı gösterebiliyor muyuz? Ya Rabbi sen ne istersen! Ya Rabbi sen ne dersen! diyebiliyor muyuz? Hani kadın bize itaat edecek, biz de Allah'a itaat edecektik ya. Biz Allah'a öyle değilken, tutmuşuz bize itaat etmesi gerekenden böyle bir itaat bekliyoruz, olmaz bu! Biraz dengeli gitsek güzel olacak yâni.

Meselâ adam bir saymaya başlıyor evleneceği kızda aradığı vasıfları, sanki yeryüzünde bulmak mümkün değil. Sanki henüz fabrikası yapılmamış, temeli atılmamış, henüz yok yeryüzünde öyle birileri. Gençlerden birini dinledim, mümkün değil arkadaş bu dedim, şu vasıflar bunda bulunmaz, bu vasıflar da onda bulunmaz. Yâni şu vasıfları bu yapmaz, bu vasıfları da o yapmaz. Ömründe arama böyle bir kızı, kesinlikle bulamazsın! dedim. Yâni Vahhabî'nin Şiî, Şiî'nin de Vahhabî olamayacağı gibi. Kırk yıl bir kazanda ikisini kaynatsanız mümkün değil bir Vahhabî'yi Şiî, bir Şiî'yi de Vahhabî yapamazsınız. Öyle değil mi? Delikanlı öyle bir kızcağız arıyor ki hem tahsilli olacak, hem de saçının bir telini kimseye göstermemiş olacak diyor. Bu mümkün değil arkadaş dedim. Hem o, hem bu. Mümkün değil. Ama sayıyor delikanlı kendi kendine.

Bir de şöyle düşünsene arkadaş dedim ona: Sen kimsin? Nesin sen? Yâni sen nesin ya? Halbuki sen aradığını kendine göre arayacaktın. Bana öyle geliyor ki dedim galiba sen bu aradığını kendine değil de bir sahâbeye arıyorsun! İyi yâni aradığın kızda bu kadar şart sayıyorsun da sen sahâbe değilsin ki! Ya da bu şartlardan hangisi var sende? Bir de onu dü-

şünsene! Yoo sanki kendisi sahâbe de sahabeye lâyık birini arıyor beyefendi.

Adamın biri, işte hısım akrabaları dünürlüğe gidiyorlarmış, onları kapıda durdurmuş, durun bir dakika! demiş ve oğlunu çağırmış ve demiş ki onlara: Bakın siz buna arayacaksınız demiş, işte oğlan bu! Yâni sakın dünyada eşi, benzeri bulunmaz birine kız istemeye gidiyormuşsunuz gibi pazarlığa tutuşmayın! İşte oğlan bu! demiş. Eh akıllı adammış yâni değil mi? Hoş demiş..

"Oturun beraber cennette!."

Ama şimdi durum değişti galiba, kadınlar nerede oturuyorsa erkekler de orada oturur. Ev olarak demedim bunu. Bakıyorum adam evleniyor, evlendikten sonra hep hanım irtibatlı yaşıyor. Kimlerle arkadaşsa, kimlerle beraberse, kimlerle oturup kalkıyorsa onlarla dost olmaya, onlarla akraba ve arkadaş olmaya çalışıyor. Hele, hele Allah korusun yabancı olur da Konya'dan evlenmeye filan kalkarsa hepten Konya'lı olmuştur o artık.

"Ve sakın ha! Bir de şu ağaca yaklaşmayın zâlimlerden olursunuz!"

Bir ağaca yaklaşılmayacak. Bu yasak Adem ile Havva'nın iradeleridir. Bu yasak iradeyi anlatır. Yâni Adem ile Havva'nın seçebilme özellikleri vardır. İyi, ya da kötü, haram, ya da helâl, hayır ya da şerden, iman, ya da küfürden birini seçebilme, tercih edebilme özellik-lerinin varlığını anlatır bu yasak. Esasen irade yasakla yeşerebilir. Eğer varlıkların hayatında yasak yoksa, onların şahsiyetlerinin gelişmesi de

mümkün değildir. Şahsiyetlerin gelişmesi için yasak lâzımdır. Meselâ her istediğini yapabilen bir çocuk düşünün, şahsiyeti gelişmez bu çocuğun. Bunların da şahsiyetlerinin gelişip yeşermesi için bir yasak var hayatlarında. Allah buyurdu ki bir ağaca yaklaşmayacaksınız.

Peki neydi bu ağaç? Ne'liğini bilmiyoruz, ama tadılan bir şey olduğunu, bir ağaç, yenen bir ağaç olduğunu biliyoruz. Ağaç yenmez de meyvesi yenir tabii. Mihnet ağacı demişler, buğday ağacı demişler, buğdaydan ağaç olur mu? Efendim işte cennette böyle büyük filan, dert ağacı demişler, yiyenler dert bulur filan. Mârifet ağacıdır denmiş, yerseniz kendinizi anlarsınız filan mârifetçiler var ya. Anlamış zaten Adem kendini yahu! Yâni Adem'e eşyanın ne anlama geldiğini anlatarak onu bilgilendirdi dedi ya Allah. Öyleyse Adem zaten anladı bu işi. Bir de ayrıca bundan yemesine gerek yok. Yâni sanki vahiy yetmiyormuş gibi bir de şu şu yollarla kişinin mârifete ulaşabileceğini iddia edenlerin uydurmasından başka değildir bu.

Evet cennetteler ve bir yasak var hayatlarında. Her şeyden dilediğiniz kadar yiyin için, ama şu ağaca yaklaşmayın, yoksa zâlim-lerden olursunuz. Şimdi de öyle değil mi? Bütün meşrubatlar serbest ama içki yasak gibi. Bütün hayvanlar serbest ama domuz yasak gibi.

36:"Derken Şeytan oradan ikisinin de ayaklarını kaydırdı ve onları bulundukları yerden çıkardı."

Şeytan da vesvese verip onların ayaklarını kaydırdı. Şeytanın onlara nasıl vesvese verdiği A'râf sûresinde anlatılır. Şeytan

bu konuda Allah'tan izin almıştı. Allah'tan aldığı bu müsaadeyle o ikisine vesvese vererek onları aldattı. Nasıl vesvese verdiğini de uzun uzun anlatırlar. İşte efendim büyük bir bahçe, geniş bir bahçe, bıkmışlar, usanmışlar karı koca, ne yapsınlar çoluk çocuk da yok, eş dost yok, hısım akraba yok. Gel demişler şöyle bir dolaşalım. İşte kapının yanına yaklaşırlarken şeytan başlamış fitlemeye, tam çocuk mantığı yâni.. Adamın birisi öyle diyormuş: İçki eğer tuvalette içilirse hiç bir şey olmaz! Niye? demişler. Adam demiş ki e canım tuvalette melek olmaz ya! Nereden bilecek melek de yazacak bunu! İşte vücudunun bir yerleri açılınca melek durmaz orada ve insanın o andaki günahları da yazılmaz yâni filan.. Tam bir çocuk mantığı yâni.

Şeytan içeri, cennete giremiyor ya, tam onlar kapının yanındayken şeytan kapıcıların, meleklerin gafletine denk getirmiş, yılan şeklinde bir kıvrılmış, kapıcıları atlatıp içeri girmiş.. Tuhaf şeyler bunlar...

E mescid Allah'ın ibâdethanesi iken, namaz da Allah'la buluş-manın en özel makamı iken, buna rağmen mesciddeyken ve namazın içindeyken Allah'ın Resûlü diyor ki: "Şeytan kişinin iki göğsünün arasına girer, göğsü ile kalbinin arasına girer de başlar vesvese vermeye." O zaman ne öyle yâni eğri büğrü yollar arıyoruz da? Şeytan girmiş ve vesvese vermiştir o kadar. Bulundukları konumdan onları çıkarmıştır, soymuştur diyoruz. Neydi bu soyuldukları, çıkarıldıkları şey? Galiba orada olma haklarıydı bu. Cennette bulunma haklarıydı bu. Sanki böyle üzerlerinde bir üniforma vardı, şeytan soydurdu bunu onlara. Bu üniformayı kendilerinin bizzat çıkarmaları-

nın, ya da çıkarmayız! diye diretmelerinin anlamı da yoktu, çünkü bu üniformayı veren Allah: Artık o geçersizdir! dedi mi anında işi bitmiştir değil mi? Öy-leyse cennette kalabilme haklarını, cennette olabilme özelliklerini Allah onlardan almıştır.

Burada yine başka bir konuyu da ifade edelim: Hıristiyanlar diyorlar ki, şeytan cennette önce Hz. Havva'yı kandırdı, Havva'yı baştan çıkardı, daha sonra da onun vasıtasıyla Adem'i kandırdı diyorlar. Yâni kadın şeytanla işbirliği eden, böylece erkeği baştan çıkaran ve onun için de yeryüzünde kendisinden zinhar uzak durulması gereken alçak bir varlıktır diyorlar. Adem'in ve dolayısıyla onun sulbünden kıyamete kadar gelecek bizlerin cennetten çıkarılmamıza sebep olan işte bu kadındır diyorlar.

Kadın, Adem'in ve soyunun başına türlü türlü dertler açmış, şeytandan daha âdî, daha tehlikeli bir varlıktır. Bedeni insan bedeni ama ruhu şeytan ruhu olan bu âdî varlıktan sakınmak gerekmektedir. Ruhunu arındırmak ve böylece Allah'ın rızasını kazanmak isteyen kişinin kesinlikle kadınlardan uzak durması ve onlarla asla evlenmemeleri gerektiğini savunmuşlardır. Neoplatonizm felsefesi. Kadını insanlıktan ve toplumdan dışlayıp onu kendi başına yalnızlığa itme felsefesi. Hattâ batıda yıllarca kadın, kiliseye giremez denmiş, kadın İncil'e dokunamaz, kadın dine giremez, o pis vücuduyla bu nezih müesseseleri kirletemez denmiştir. Bunların tamamı yanlış ve insanlık dışı anlayışlardır. Bakın Kur'an-ı Kerîmde öyle bir şey denmiyor. Yâni şeytan önce Havva'yı, sonra da

Adem'i kandırmıştır diye bir şey yoktur. İfade aynen şöyledir:
"Şeytan o ikisini kaydırdı."

Gerisi düzmeceden başka bir şey değildir.

Ve dedi ki Allah Adem'e ve çocuklarına, yâni yeryüzüne indirilecek olan insanlığa buyurdu ki:
"Haydi birbirinize düşman olarak inin!"

Birbirinize düşman olarak inin dünyaya. "Yurtta sulh, cihanda sulh" teranelerine aldanıp kapılmadan bu düşmanlığın fakında olarak yeryüzünde yaşayın! dedi..

Bu söz, tüm insanlar içindir. Sadece Adem'le Havva için değildir. O ikisi ve şeytan için de değildir sadece. Nitekim bundan kısa bir süre sonra hemen Adem'in oğulları birbirlerine düşman oluverdiler. Kabil Habil'i öldürüverdi ve yeryüzünde ilk kan akıtılıverdi. Öyleyse kıyamete kadar bu iki insanın sulbünden gelecek insanlık içindir bu söz. Peki yâni acaba Adem'le Havva hiç birbirlerine düşman olmuşlar mı? Kesinlikle hayır. Ama kimileri kadın erkeğin, erkek de kadının düşmanıdır filan demeye çalışmışlarsa da bunun mânâsı öyle değildir. Eğer kimi hıristiyan bilginlerinin iddia ettikleri gibi bu söz sadece Adem'le Havva hakkında olsaydı o zaman: "İhbita" Derdi Allah. Nitekim bakın yukarıda az önce geçti: "Küla" Denmişti. İkiniz yiyin için denmişti. Burada da ikiniz inin denebilirdi, ama öyle değil. Hepiniz toptan inin ey Adem'in ve Havva'nın çocukları.

İşte bu andan itibaren yeryüzünde Allah'a isyanın temsilcisi olan iblisle, Allah'ın yeryüzündeki halîfesi olan insan arasında kıyamete kadar sürecek düşmanlık başlıyordu. Bu savaş imanla küfür, hak ile bâtıl, hidâyetle dalâlet arasında devam edecek bir savaştır. Ve anlıyoruz ki artık, hiçbir zaman İblis bizimle barış masasına oturmayacaktır. Hiçbir zaman bizimle sulha yanaşmayacak ve sürekli bizi yoklayacak, bizim kulluğumuzu bitirebilmek için zayıf anımızı bulmaya çalışacaktır.

Kitabımızdaki Felak ve Nâs sûrelerinin son sûreler oluşu bize şunu hatırlatır: Ey müslüman! Kur'an'ı baştan sona okuyup uygulamaya koysan da, kitabın tümünü anlayıp yaşamaya çalışsan da unutmayasın ki İblis, sürekli seninle karşı karşıyadır. Sürekli izinleri de kaldırmış olarak peşindedir. Bir gafil anını yakalayıp senin kulluğunu bitirmenin planlarını yapmaktadır. Aman bunu unutmadan yaşayasın, bu konuda çok dikkatli olasın emrini vermektedir.

Burada üzerinde kısaca durmamız gereken birkaç husus var:

1- Hz. Adem ilk andan itibaren zaten dünyada yaşamak üzere yaratılmıştı:
Âyeti bunu gösteriyordu. Ben yeryüzünde bir halîfe yaratacağım diyordu Allah. Peki acaba yeryüzünde yaratılan, yeryüzü için var edilen Adem Aleyhisselâm neden direk yeryüzünde değil de başka bir yerde imtihan ediliyordu? Veya neden böyle bir ağaçla imtihan ediliyordu? Bir de onun o imtihanı başarıp başarmayacağını, o ağaçtan yiyip yemeyeceğini ezelî

ve ebedî ilmiyle zaten bilmiyor muydu Allah? Bunu bildiği halde Allah neden böyle bir imtihana konu kıldı onu?

a- Bunun bilebildiğimiz kadarıyla birinci sebebi: Hz. Adem'i yetiştirmek içindi.Yeryüzünde ileride halîfe olacak varlığın içinde gizlenmiş olan kuvvetleri uyarmak, onu şeytanla savaşa hazırlamak, bilemek, acıları tattırmak, pişmanlığı yudumlatmak, düşmanını tanıtmak ve düşman karşısında sığınağını bildirmek içindi.

Böylece Hz. Adem deneyim sahibi oluyordu. Benliğindeki zayıflıkların farkına varıyor, düşmanın aldatma yöntemlerini tanıyor ve öğreniyordu ki, bundan sonra onunla daha etkili bir mücâdele verebilsin. Onun iğvalarından korunabilsin.

b- İkinci olarak yanlıştan, hatadan dönmesi gerektiğini, hatadan nasıl dönmesi, nasıl tevbe etmesi gerektiğini öğretiyordu böylece Rabbimiz ona. Tabi onun şahsında biz kullarına da.

c- Üçüncü olarak da aynı zamanda nesli için de bir örneklik söz konusuydu bu. Kıyamete kadar Adem neslinden gelecek insanlara bu konuda ders veriyordu, düşmanlarını tanıtıyordu Rabbimiz.

d: Dördüncü olarak da Rabbimiz böylece, atamız Adem'e ve tüm soyuna bir hedef göstermiş oldu. Ey Adem! İşte cennet budur! Dünyadaki tüm uğraşınızda hedefiniz burası olsun! Burasını kazanmak için çalışıp çırpının! dercesine onlara cennetini gösteriverdi diyoruz Allahu âlem.

Allah sonucun böyle olacağını, onun o ağaçtan yiyeceğini bildiği halde niye böyle bir emirle karşı karşıya bıraktı onu? Filan diyorlar. Bunun şöyle bir izahını yapabiliriz: Birine herhangi bir emir veren kişi bu emri şu sebeplerle verebilir:

1- Ya o emrin bizzat yapılmasını ister. Emri vermesindeki sebep bizzat o işin yapılmasıdır.

2- Ya da mesele o işin yapılması değil de, emredilen varlığın o konudaki samimiyet ve itaatini sınamak için böyle bir emir verilmiştir. O konudaki samimiyet ve imanının gücünü ortaya çıkarmak için emir vermiştir.

Nitekim Cenab-ı Hakkın Hz. İbrahim'e "Oğlunu kurban et!" Emri bu türden bir emirdi. Bu sebeple de eylem gerçekleşmeden de Cenab-ı Hak bu emri geri aldı. Baba ile oğulun teslimiyetlerini ortaya çıkarmak istiyordu. Veya bu konuda onların bu teslimiyetlerini insanlığa örnek sunmak istiyordu. Veya onları böylece eğitmek istiyordu Rabbimiz.

Bir de hıristiyanların iddia ettikleri gibi Hz. Adem Aleyhisselâm işlediği bu suçun cezasını çekmek üzere yeryüzüne indirilmemiştir. Daha sonra gelecek âyette Rabbimiz onun yeryüzüne halîfe olarak indirildiğini anlatır. Hz. Adem yeryüzüne halîfe olarak indirilmiştir. Yeryüzünü idare etmek üzere. Yeryüzünde Allah'ın yasasıyla bütün varlıklara efendilik yapmak ve yeryüzünde Allah'ın hâkimiyetini gerçekleştirmek üzere indirilmiştir.

İşte Hz. Adem'in imtihanı da böyleydi. "İnin birbirinize düşman olarak."

"Sizin orada belli bir döneme kadar yaşama ve faydalanma hakkınız vardır."

Orada belli bir vakte kadar yaşayacak ve geçimlik temin edeceksiniz. İşte yaşıyoruz bu hayatı, herkes için ayrı mesken var, herkes için ayrı mülkler var, herkesin ayrı ayrı yerleri, yurtları vardır. Bir de herkesin ayrı ayrı ömürleri, zamanları vardır. Yeryüzüne indikleri dönem birinin bir yerde, ötekisinin bir başka bir yerde bir süre kaldıklarına ve daha sonra birleştiklerine dair Hay Bin Yakza'nın verdiği bazı bilgiler var, bunu net olarak ben bilmiyorum.

"Orada yaşayacaksınız, orada öldürülecek ve oradan tekrar diriltileceksiniz."

(A'râf 25)

Bu ifade tüm insanlar içindir. Bu söz sadece Hz. Adem'e değil, bize de deniyor aynı zamanda. Peki bunu bana ne için anlattı Allah? Benim imtihanım için anlattı elbette. Bak şu anda sen, senin atan şeytanın fısıltılarına kulak verdiği için buradasın! Adem böyle böyle yaptığı için sen şu anda dünyadasın! Bunu unutma! Eğer sen de şeytanın fısıltılarına kulak verir, onun iğvalarına kapılırsan sen de cennete giremezsin! deniliyor bana. Yâni böylece bana benim kulluğum anlatılıyor.

Bakın inin demiş Allah, ama indikleri dünyada onları başıboş bırakmamış.

37:"Nihâyet Adem Rabbinden birtakım kelimeler belleyip aldı ve bunlarla tevbe etti, O da tevbesini kabul buyurdu. Şüphesiz ki Allah tevbeleri kabul edendir"

Bundan sonra İslâm'ın hata ve tevbe mefkûresi geliyor. Atamız Adem Allah'a karşı nasıl tevbe edecek? Hatasını nasıl affettirecek? Bu konuda Rabbimizden birtakım kelimeler aldı. Adem Aley-isselâm Rabbinden birtakım kelimeler belleyerek aldı da: "Beni, seni, af ya Rabbi! Bağışla Allah'ım!" Gibi birtakım kelimeler öğretti Allah ona da, o da bunu söyledi ve Rabbi onu bağışladı. Şüphesiz tevbeleri kabul eden ve bağışlayan O'dur. Bu âyet Adem'in başına gelenlerin terbiye ve eğitim amacı taşıdığını çok güzel göstermektedir. Allah, böylece Hz. Adem'in yanlıştan nasıl döneceğini, nasıl tevbe edeceğini ve hatada ısrarlı olmaması gerektiğini ona öğretmiştir. Onun Rab-binden aldığı bu kelimeler Allahu âlem A'râf sûresindeki şu âyetin be-an buyurduğu kelimelerdi:

"Ey Rabbimiz biz kendimize zulmettik. Eğer bizi bağışlamaz ve merhamet etmezsen mutlaka ziyan edenlerden oluruz!"

(A'râf: 23)

Şeklindeki dua ettikleri kelimelerdir.

Adem hatasını anladı ve hemen pişman oldu, Allah da onu affetti. Demek ki tevbe, kişinin Allah'la ilişkisini düzeltmenin adıdır. Bir insan için Allah'la yakın ilgiden mahrum oluştan daha büyük bir hüsran olamaz. Günah psikozu içinde yaşayıp, Allah'la diyalogunun kesilmesi kadar insanı kahre-

den başka bir şey düşünmek mümkün değildir. Bir de hemen şunu söyleyelim ki hata ferdîdir, tevbe de ferdîdir. hıristiyanların iddia ettikleri gibi insan doğmadan önce günahkâr değildir yâni. Hıristiyan yazarlar burada diyorlar ki efendim atamız Adem'le anamız Havva bir suç işlediler. Cennette yenmemesi gereken meyveden yiyip Allah'a isyan ettiler. Böylece onların sulbünden dünyaya gelen her çocuk doğuştan günahkârdır. Her doğan kişi babamız Adem'le anamız Havva'nın günah lekeleriyle dünyaya gelmektedir. Eh ne olacak? İşte Kilisedeki mukaddes suyla yıkanacak ve böylece temizlenecektir. Tabi kiliseye gelir sağlama cambazlığından başka bir şey değildir bu. Çünkü Rabbimiz buyurur ki:

"Herkesin kazandığı ancak kendi boynunadır. Hiç kimse kendi vebalinden başkasını yüklenemez."
(En'âm: 164)

Allah herkesi kendi günahından sorumlu tutmaktadır. Kimse kimsenin günahını yüklenemez. Hiç kimse kimsenin günahından dolayı sorumlu tutulamaz. Kimse kimsenin günah lekesini taşıyamaz. Kaldı ki az evvel okudum âyeti; Allah Hz. Adem'i de Havva'yı da affetmiştir. Onlar bu günahla malul değil ki çocukları günahla dünyaya gelsinler. Bu düpedüz kilisede vaftiz yaparak para sızdırmadan başka bir şey değildir.

Hz. İsa hadîsesi de böyledir. Diyorlar ki; efendim bizim peygamberimiz İsa burada çarmıha gerilerek, kendini fedâ ederek tüm hıristiyanların günahlarına kefaret olmuştur. Bundan böyle istediğiniz kadar günah işleseniz de korkmayın! Çünkü tüm günahlarınızı Peygamberiniz sırtında alıp götürmüştür.

İnsanları ferdiyetçi anlayıştan uzaklaştırıp günaha teşvik etme tuzaklarından biri. Hoş bizde de kimileri kimilerinin günahlarını yüklenmekten sırtları kamburlaşmıştır. Yok efendi hazretleri sizin vazifelerinizi yaparken uykusuz kalıyorlarmış, yok kabir suallerinize bile onlar cevap vereceklermiş, falan filan. Bunların hepsi zırvadan başka bir şey değildir.

38:"Oradan hep beraber inin! Eğer benden size bir yol gösteren gelirse bilin ki; benim yol göstericime uyanlar için hiçbir korku yoktur. Onlar mahzun da olmaya-caklardır, dedik."

Sizden kim, benden bir hidâyet rehberiyle karşı karşıya gelirse veya size benden bir hidâyet rehberi ulaşırsa, size yol gösterici olarak, hüden olarak, benim emirlerimi, arzularımı size ulaştıran bir peygamber veya Peygamberin mesajı, kitabı veya sünneti size ulaşırsa. Kime? Adem'e veya Havva'ya mı? Hayır bu iş bütün insanlığa deniyor. Kıyamete kadar gelecek bütün insanlara..

"Benden size bir hidâyet, bir mesaj ulaşınca"

Sizin durumunuz şu ikiden biri olacaktır; Ya:

"Benim hidâyetime tabi olanlar için ne korku vardır, ne mahzun olmak."

Ya böyle cehenneme gitme korkusu da, cenneti kaybetme üzüntüsü de duymayanlardan olacaktır. Veya:

"Âyetlerimizi küfrederek yalanlayanlar da cehen-nemliklerdir. Onlar orada ebedîyen kalacaklardır."
(Bakara 39)

Böyle olacaktır. Türkçeleştirelim bu bölümü: Allah'ın istekleri, yâni vahiy kendilerine ulaşınca insanlar iki grup oluyorlarmış. Kitap karşısında veya peygamber karşısında iki grup insan varmış:

1- Ya kimileri bu hidâyete tabi oluyorlar, o yol göstericinin yol gösterisine uyuyorlar, yollarını yol bilene soruyorlar, yol göstericinin elinden tutuyorlar, o nasıl yol gösteriyorsa onun peşinde olmaya çalışıyorlar, o zaman:

"Onlar için korku da yoktur, mahzun da olmayacaklardır."

Hükmü geçerlidir. Yâni onlar kesinlikle cennete gideceklerdir. Onlara korku yoktur ve onlar mahzun da olmayacaklardır. Yâni ne ce-enneme gitme korkusu, ne de cenneti kaybetme hüznü olmayacaktır onlar için. A'râf sûresinde deniyor ki bakın:

"Girin cennete; sizin üzerinize korku da yoktur mahzun olma da."

(A'raf: 49)

Buna göre kesinlikle cennete gireceklerdir bunlar, diyoruz. Yâ-ni insanlar şöyle anlamamalılar: Dünyada mü'min olunca, Kur'an'la, sünnetle tanışınca yine de korkuyoruz, yine de mahzun oluyoruz, neden böyle oluyor öyleyse? Neden tüm korkulardan ve hüzünlerden kurtulmuyoruz filan demesinler, çünkü dünyada olabilecektir bunlar. Üzüntüsüz, gamsız, tasasız bir hayat ancak cennette olabilecektir, bunu unutmayalım hiçbir zaman.

2- Ama ikinci bir grup da olacak insanlardan. Benden bir hidâyet rehberi, benden bir yol gösterici, benden bir vahiy ve peygamberle karşı karşıya geldiklerinde ikinci bir grup insan da şöyle davranacaktır:

39:"Âyetlerimizi küfrederek yalanlayanlar da cehennemliklerdir. Onlar orada ebedîyen kalacaklardır."

Âyetlerimizi yalanlayanlar da olacak, küfredenler de olacaktır. Küfür; örtmek, örtbas etmek demektir. Kelime olarak küfür; bir şeyi kapatmak, kamufle etmek anlamına geliyor. Eşyayı örttüğü için geceye kâfir denir. Aslında geceleyin de eşya aynen yerinde durmaktadır ama gece onu örttüğü için geceye kâfir denir. Tohumu örttüğü için çiftçiye de kâfir denir. Yâni mutlak mânâda kâfir dendi mi örten demektir. Buradaki küfür kelimesinde de böyle bir örtbas etme işi söz konusudur. Anlayabildiğimiz kadarıyla bunun birkaç derecesi olur. Allah'ın âyetlerini örtmenin, kamufle etmenin birkaç derecesi vardır:

1- Meselâ âyetlerde; Allah'ın muradını açığa çıkarmayan, onu örtbas etmeye çalışan kişi kâfirdir. Âyeti inkâr ediyorum demiyor da adam, meselâ namaz vardır, namazı kabul ediyorum, inkâr etmiyorum, ama işte insanlar eli boşmuş bir zamanlar, işleri güçleri yokmuş, günde beş vakit kılabiliyorlarmış. Ama şu anda zaman değişmiştir, insanların ona zaman ayırmaları imkânsızdır demek küfürdür. Çünkü Allah'ın namaz diye emrettiği bu ibâdet emrindeki gâyesini kamufle ediyorlar.

Veya başı kapatmak vardır İslâm'da ama yemeğin temiz olma-sı için vardır. Baştaki kılların yemeğin içine düşmemesi içindir başı örtmek diyorsa adam, bu da küfürdür. Bu birinci şekil Allah'ın muradını kamufle etmek türünde bir küfürdür.

2- İkinci bir küfür çeşidi (tabii kimi küfürler insanı dinden çıkarırken kimileri de dinden çıkarmaz küfürler olacaktır): Meselâ, Allah'ın Resûlü "Geniş bir ev insanın saâdet alâmetidir." Buyurur. Ama insan-lar bu genişliği kendilerine göre kamufle edip, kendilerine göre bir genişlik mantığı uyduruyorlar ki, bu örtme, bu kamuflaj insanı dinden çıkarmayan bir örtmedir diyoruz.

3- üçüncü bir küfür çeşidi daha var: İnsanlar kimi âyetleri gün yüzüne çıkarıp, kimilerini örtmeye çalışıyorlarsa, aman bu âyetler toplumda duyulmasın. Aman bu âyetler insanların gündemine girmesin. O zaman bizim saltanatımız sarsılabilir. O zaman insanlar bizim elimizi, eteğimizi öpmekten vazgeçebilirler. Aman bu âyetler duyulma-sın, o zaman bizim evde huzurumuz kalmaz düşüncesiyle kimi âyetleri gündeme getirip, kimi âyetleri kamufle etmeye, örtmeye, örtbas etmeye çalışıyorlarsa bu da örtmedir ve küfürdür. Ama bu şöyle değil bakın: Şu anda biz bir yerleri örttük, duruyor oralar. Meselâ şu anda bizler Âl-i İmrân'ı örttük, Nisâyı örttük. Niye? Mecburen Bakara öğreniyoruz da ondan. Ama ben Âl-i İmrân'ı duymayasınız diye bunu yapıyorsam, Nisâ'dan haberdar olmayasınız diye Bakara'yı gündeme getiriyorsam bu da küfür olur Allah korusun.

4- Dördüncü bir küfür çeşidi: Hani biliyoruz ki âyetler mânâ ve lafız olarak âyettir. Yâni Kur'an hem metin hem de mânâdır. Kim ki Kur'an'ın lafzını gün yüzüne çıkarır da muhtevasını gizlerse bu da örtmedir yâni. Bakıyoruz mescidde, mektepte, televizyonda âyetlerin metni sürekli gündeme getirilir, ama aynı âyetlerin mânâları, muhtevaları ısrarla gizlenir. Halbuki Kur'an'ı sadece metinden ibaret saymak da küfürdür, onu sadece meâlden ibaret saymak da küfürdür. Bunun ikisi de küfürdür. Bakın meselâ adam:

"De ki, O Allah tekdir"

Âyetinin metnini okuyarak dese ki, ben bu âyete inanmıyorum diyerek âyetin metnini inkâr etse, bu küfürdür ve bu adam kâfirdir. Böyle değil de hayır ben yanlış söyledim! Ben:

Âyetinin metnine inanıyorum da Allah'ın bir olduğuna inanmıyorum! dese bu adam da kâfirdir. Neden? Çünkü bu defa da adam Kur'an'ın mânâsını, muhtevasını inkâr etmiştir. Öyleyse ha Kur'an'ın lafzını inkâr etmiş, ha onun mânâsını reddetmiş fark etmeyecektir. Kur'an hem metin hem de mânâdan ibarettir. Hal böyleyken, Kur'an okuma yarışmaları düzenleniyor, metin gündeme getiriliyor ama okunan yerlerin hiç olmazsa meâl olarak bari gündeme getirilmesi engelleniyorsa bu da küfürdür.

5- Beşinci bir küfür de Kur'an'ın fonksiyonunu örtmek, varlık sebebini ortadan kaldırmaktır. Adam Kur'an'ı okuyor, ama onun kulluk kitabı olduğunu söylemiyor. Sanki felsefi bir doktrin gibi, bir sistem kitabı gibi, şiir kitabı gibi inceleniyor, ama amele konu edilmiyorsa, sanki bu âyetler güzel

yazı yazmaya numûne olsun diye gelmiş gibi hep orada kullanıyorsa, veya adam konferansını, makalesini, vaazını süslemek için bu âyetleri kullanıyorsa, yada kendisinin haklılığını, kendi sistematiğinin düzgünlüğünü ispatlamak için kullanıyorsa bunlar da Kur'an'ı örtmenin bir başka şeklidir. Böylece âyetlerimizi küfredenler veya amelen onları küfredenler, yalan sayanlar var ya. Meselâ biliyor adam, anlıyor âyetlerin ne dediğini, ama imanını eyleme dönüştürmüyorsa, inandığı âyetleri amele dönüştürmüyorsa işte bu da ayrı bir küfür çeşididir.

Yalan saymak, küfürden biraz farklıdır. İnkâr etmek, âyetleri tümüyle reddetmek ve inanmamak demektir. Ama yalan saymak, âyetlere inanmakla beraber gereğini yerine getirmemek demektir. Meselâ adam namazın farz olduğuna inanıyor ama yine de kılmıyor. Tesettürün farziyetine inanıyor ama yine de örtünmüyor. Ahiretin varlığına inanıyor ama öyle bir hayat yaşıyor ki; hayatında bu inancın zerresini bile görmek mümkün değildir. İşte bu da âyetleri yalan saymak demektir.

İşte bu şekilde Allah'ın âyetlerini küfredenler, kamufle etmeye çalışanlar, toplumun gündeminden düşürmeye çalışanlar ve de âyetleri kaale almayarak, âyetlerin imanını gündeme getirmeyerek onları yalan sayanlar:

"İşte bunlar cehennem ashabıdır. Ve onlar orada ebedîyen kalacaklardır."

Bunlar cehennemle, ateşle sohbet edeceklerdir. Ateşin arkadaşlarıdır, orada sohbet edecekler, orada oturup kalkacaklar.

"Onlar ebedîyen orada kalacaklardır."

Üstelik hiç çıkmamacasına. Kimi âyetler cennetle ilgilidir. Cennetle ilgili olanlar öyledir, ama acaba cehennemden çıkış var mıdır? diye kimileri cehennemlikleri zorla oradan çıkarmaya çalışsa da, Kur'-an'ın genel mânâsına göre ebedîyen cehennemde kalanlar olacaktır. Bu konuda benim anladığım budur..

Muhyiddin İbni Arabi'nin bu konuda bir mantığı, bir sistematiği vardır. Bu mantığa göre herhalde insanlar ebedîyen cehennemde kalmamalıdırlar. Galiba bundan dolaydır ki Hz. Ebu Bekir Efendimize o malum sözü söyletmişler: "Ya Rabbi! Beni Cehenneme at! Vücudumu öyle büyüt, öyle büyüt ki cehennemi yalnız benim vücudumla doldur! Ta ki orada benden başkası yanmasın!" Yâni ille de yakacaksan, ille de tatmin olacaksan, ille de boşa gitmeyecekse cehennemin, kimseyi yakma da beni yak! dedirtiyorlar Allah korusun. Kitabı ve sün-neti benden çok daha iyi bilen bir efendimin böyle İslâm dışı sözler söylemesi mümkün değildir. Cehennemi yaratan Allah'ın abesle iştigal ettiğini, kendisinin Allah'tan daha merhametli olduğunu iddia etmesi mümkün değildir. Diye bir bölüme geldik. Buraya kadar ki bu 39 âyetlik bölüm sanki Kur'an'ın, dinin, Peygamberin gelme sistematiğinin genel mantığını anlattı. Cenab-ı Hak buraya kadar vahyi anlattı, kitap karşısın-da insanların durumunu anlattı, sonra da bunu Cenab-ı Hakkın gücünü kuvvetini anlatan âyetlerle destekledi. Allah tek Rab'tır! Allah tek İlâhtır! denildi. Sonra da bizim dünyada var oluş gâyemiz anlatıldı. Bakın sizi bunun için yarattım! Sizi dünyaya bunun için getirdim! Denildi.

Ama dikkat edin Şeytan da vardır! O mel'un babanızı nasıl cennetten çıkardıysa, dikkat edin sizi de böyle bir tuzağa düşürmesin! Denildi, sonra da bakın tarihte bunun yaşanmış örnekleri de vardır! Denilerek bu işin örneklerine dönülecek. Yâni bu istenen kulluk acaba nasıl yaşanmış, neler yapılmış, tarihte kimler neler yapmış, nasıl yaşamış? Hangi tavırları takınmış ve başlarına neler gelmiş bu konu-da örneklere dönülecek.

Bir de burada özellikle İsrâil oğullarının anlatılmasında şöyle bir hikmet sezinliyoruz: Bu dosdoğru yoldan, sırat-ı müstakimden, şeytan insanı nasıl saptırmış konusu, yâni sırat-ı müstakimden sapma konusu, Bakara sûresinde ağırlıklı olarak yahudilerin dünyaya meyletmeleri sebebiyle olduğu vurgulanır. Ben Kur'an'ı bu mantıkla okumadan önce bana yahudi lazım mı, değil mi diye düşünürdüm. Bana göre bana yahudi lâzım değildi. Çünkü çevremde hiç yahudi komşum yoktu. Onlarla hiçbir alışverişim yoktu. Kız vermeyecek, oğlan evermeyecektim. Yahudi tanıdığım bile yoktu. Öyleyse bana neydi ki bu yahudilerden diyordum. Ama bakıyorum ki yahudiler diye, Beni İsrâil diye anlatılan bu insanlar bir tiplemeymiş, bir insan tiplemesiymiş ki o yahudi tavrını sergileyenler bazen annem babam, bazen hocam, bazen kardeşim, eşim dostum arkadaşım, Allah korusun da bazen benmişim meğer. Yâni bu tavırları kim yapıyor idiyse işte onu anlatıyormuş Allah. Değilse işte bu âyetler tarihte şunları şunları anlatıyormuş veya işte bir zamanlar yaşamış olan İsrâil oğullarını anlatıyormuş diyemiyoruz. Buna Kur'an'dan iki delilimiz var:

1- Meselâ Cenab-ı Hak En'âm sûresinde Peygamberleri anlatırken buyurur ki:

"Onlar (o peygamberler) Allah'ın hidâyetine eriştirdiği kimselerdir. Öyleyse sen de onların gittiği yoldan yürü!"
(En'âm: 90)

Demek ki bu Peygamberler Allah'ın yol gösterdiği insanlardır. Öyleyse sen de onların yoluna ittiba et! Sen de onlar gibi ol! diyor Allah Peygamberine. Ama bu aynı zamanda bizim için de bir emirdir. Demek ki Hz. Mûsâ'nın bu örnek hayatı benim için de örnektir. Bir de:

40:"Ey İsrâil oğulları! Size verdiğim nîmetimi hatırlayın! Siz benim ahdime vefalı davranın ki ben de sizinle ahdime vefalı davranayım! Ve sadece benden korkun!"

Bu âyetler Resûl-i Ekrem döneminin yahudilerine hitap ediyor. Lâkin bu ahid Rasûlullah döneminin yahudilerinden alınmamıştı. Çok önceki dedelerinden alınmıştı bu ahid. İşte bu hitabın öncekilere olmasının yanında aynı zamanda peygamber dönemi yahudilerine de olması, bunun bizi de ilgilendirmesi anlamına gelecektir diyoruz.

3. Bu âyetin bizzat bizi anlattığına dair bir delil daha vardır: Mâide sûresinde 12. 13. ve 14. âyetleri Allah'ın yahudi ve Hıristiyan-lardan ahid aldığını, onlarla anlaşma yaptığını anlatır. Ve sonunda eğer yahudi ve hıristiyanlar Allah'la yaptıkları bu anlaşmaya uygun hareket ederlerse rahat ve huzur içinde yaşayacaklarını, işlerinin düzenli gideceğini beyan

eden bu âyetlerin hemen arkasından şöyle buyurulur: Eğer bu yahudi ve hıristiyanlar Allah'la aralarındaki bu anlaşmayı nakzederlerse, o zaman da fitne, fesat, boğuşma, kavga içine düşecekleri ve kıyamete kadar bunun devam edeceği anlatılıyordu.

Öyleyse bize de kitap gönderilmesi bizim Allah'la anlaşmamız anlamına gelmektedir. Ve bu kitaba bizim evet dememiz, bu kitap doğrultusunda hareket etmemiz, sonunda işlerimizin düzeleceği ve cennet kazanacağımız anlamına gelir. Kitaptan ayrı hareket etmemiz, kitapla diyalogu kesmemiz de kin, gayz ve düşmanlıkla kıyamete kadar birbirimizi yememiz anlamına gelecektir.

"Ey İsrâil oğulları!"

İsrâil; Yakup Aleyhisselâm'ın Kur'an'da da kullanılmış adıdır. Bizzat kendisinin adı. Abdurrahmân, Abdullah gibi Allah'ın kulu anlamına geliyor. Yakup Aleyhisselâm da İbrahim Aleyhisselâm'ın oğlu İshak Aleyhisselâm'ın oğludur. İsrâil oğulları ise işte bu Yakup oğlu, İshak oğlu, İbrahim oğlu sülalenin adıdır. Yakup Aleyhisselâm'ın on iki oğlundan meydana gelen sülalenin adına Yakup çocukları veya peygamber çocukları anlamına İsrâil oğulları denir. Bu Yakup'un çocuklarının ilk vatanları Kudüs civarıdır. Hani Hz. İbrahim kavmiyle, ba-bası ve idarecilerle verdiği çetin bir mücâdeleden sonra ülkesini terk etmek zorunda kalır. Ur bölgesinden Harran'a, sonra oradan Şam'a, oradan da Kudüs bölgesine gelip yerleşir. Hz. İbrahim'in Mısır'a da bir seferinin olduğunu biliyoruz. Allah'ın emriyle Oğlu İsmail ile bir-

likte hanımı Hacer'i Mekke bölgesine bırakıp gelir. Hz. İbrahim'in kendisinin yaşadığı bölge Kudüs civarındaki Halilu'rrahmân denilen bölgedir.

İbrahim (a.s)'ın vefatından sonra bu bölgede İbrahim (a.s)' ın öteki hanımından dünyaya gelen oğlu Hz. İshak peygamber olarak görevlendirildi. Demek ki iki oğlundan Hz. İsmail Mekke bölgesinde, Hz. İshak da Kudüs bölgesinde görevlendirildi. Kudüs bölgesinde İs-hak (as.)'ın vefatından sonra onun oğlu Yakup (a.s) peygamber olarak görevlendirildi. Yakup (a.s)'ın on iki oğlu vardı. Bu oğullarından birinin adı da Yusuf'tu. Yusuf sûresinde uzun uzun Rabbimiz onu ve hayatını anlatır.

Baba Yakup (a.s)'ın, diğer oğullarından fazla Yusuf'a meyli vardır. Babalarının bu meylini kıskanan öteki çocukları kardeşleri Yusuf'u kuyuya atarlar. Kervan, Mısır, pazar, Azîz, zindan filan derken Hz. Yusuf Mısır'da yönetime getirilir. Bundan sonra baba Yakup (a.s) ve onun diğer oğulları Mısır'a gelip yerleşirler. Görülen ve bilinen o ki Yakup (a.s)'ın çocukları uzun bir süre Mısır'ın yönetimini ellerinde tutarlar. Peygamber çocuklarının yönetiminde bulunan Mısır halkı uzun bir süre mutlu bir hayat yaşar. Ve nihâyet her toplum gibi sünnetullah gereği Mısır'da da peygamber çocukları denen bu İsrâil oğullarının egemenlikleri son bulur. Mısır yönetimine Firavun oğulları denen azgın bir sülale hâkim olur.

Firavun oğulları, yönetimi ellerine geçirir geçirmez Mısır'da yıllardır yönetimi ellerinde bulundurmuş olan bu İsrâil oğullarını köle durumuna düşürür. Zâlim Firavun oğul-

larının elinde gerçekten İsrâil oğulları acımasız bir azap yaşamaya başlarlar. Son döneme yaklaşıldığında köle durumuna düşürülmüş bulunan ve en kötü bir hayatı yaşamaya mahkûm edilmiş olan bu İsrâil oğullarının arasından bir kurtarıcının çıkması ve İsrâil oğullarını bu Firavun sisteminin acımasız zul-münden kurtarması fikri yaygın hale gelir. Allah'ın sünneti gereği ezilen toplumlara, mus'taz'aflara böyle kendi içlerinden bir kurtarıcı gönderilmesi söz konusudur.

İşte bunu hisseden Firavun yönetimi İsrâil oğullarının arasından böyle bir kurtarıcının gelip kendi yönetimlerine son vermesinden korktuğu için bu toplumun doğan bütün erkek çocuklarını öldürüp kız çocuklarını da hayasızlaştırmayı planlar. Böylece hem belki bu Mûsâ'dır diye doğan bütün erkek çocukları öldürürken, hem de belki ileride Mûsâ'yı doğuracak kadın bu olabilir diye kız çocuklarını da Mûsâ'yı doğuracak özelliği kalmayacak biçimde hayasızlaştırmayı planlar.

Ama görüyoruz ki onun bir hesabı varsa Allah'ın da bir hesabı vardır. Bu kadar büyük bir tedbir almasına rağmen Firavun, Mûsâ'nın doğuşunu engelleyemez. Mûsâ doğar. Kardeşi Harun'la beraber Hz. Mûsâ yıllar yılı köleliği yudumlamış toplumuna yollarını gösterir ve onları Firavun'un zulmünden kurtarır. Çölde onların hürleşmeleri için uzun bir süre çalışır. Onlar adam olurlar, olmazlar, Mûsâ'yı uğraştırırlar ve aradan bir dönem geçtikten sonra Hz. Mûsâ'nın vefatından sonra yine bu toplum yoldan çıkar.

Daha sonra, Tâlût'un Câlût'u öldürmesiyle İsrâil oğulları Dâ-vûd Aleyhisselâm döneminde tarihteki en büyük güce ulaşırlar. En güçlü dönemlerini yaşarlar. İsrâil oğullarının tarihlerinde en zirvedeki dönemleri işte bu Dâvûd Aleyhisselâm ve Süleyman Aleyhisselâm dönemleridir. Ama bu dönem de fazla sürmez. Süleyman Aleyhisselâ-m'ın vefatından sonra İsrâil oğulları, şeytanın yollarına kapılarak he-men yine yoldan çıkarlar. Peygamber öğretisini bırakarak şeytanların uydurduğu sihir veya beşerî sistemlerin peşine takılırlar ve sapıklık içine düşerler. Allah'ın sistemini bırakıp beşerî sitemlere teslim oldukları bu dönemlerinde Allah'ın kendilerine gönderdiği peygamberlerden pek çoğunu yalanlarlar, pek çoğunu da öldürürler.

Hattâ bu derbederlik dönemlerinde Allah'ın peygamberlerinden Yahya'yı Aleyhisselâm ve Zekeriya'yı Aleyhisselâm şehid ederler. Daha sonra da kendilerine Allah tarafından gönderilen İsa'yı Aleyhis-selâm da öldürmek için onun peşine takılırlar. İsa'ya Aleyhisselâm benzetilen bir Havariyi İsa diye öldürürler ve nihâyet yeryüzündeki bu keşmekeşlikleri devam ederken Hz. Muhammed Aleyhisselâm dönemine gelinir. Resul-i Ekrem dönemine gelindiğinde bu İsrâil oğulların-dan belli bir kesim Medine ve civarında yaşamaktadır. Medine'de Be-ni Kureyza, Beni Nadir, Beni Kaynuka ve Hayber'de de Hayber yahu-dileri Rasulullah'ın Medine kentine hicret buyurmasıyla tarihte pey-gamber karşısında yerlerini alırlar.

İşte tarihin bu son dönemlerinde yaşadıkları bu derbeder hayattan kendilerini kurtaracak bir kurtarıcı olarak bek-

ledikleri ve Tevrat'ta özelliklerini ezberledikleri peygamber gelmiş yanı başlarında duruyordu. İşte Medine'de inmeye başlayan Bakara sûresiyle Rabbimiz, onlardan söz eder ve onları bekledikleri bu kurtarıcıya imana çağırır. Rabbimiz, o günkü bu İsrâil oğullarının artığı olan yahudileri son peygamberine ve ona gönderdiği son kitabına imana davet eder.

Allah'ın son peygamberinin Medine'yi şereflendirdiği o dönemde yahudilerin durumu şöyleydi: O güne kadar tarihte kendilerine pek çok peygamberler gönderilmiş, pek çok kitaplar gönderilmişti. Allah'ın hak kitapları Tevrat, Zebur ve İncil hep bu topluma gönderilmiş-ti. Allah, ısrarla o güne kadar bunları sürekli uyarmıştı. Ama bu toplum peygamber bilgisine, vahiy bilgisine, kitap bilgisine sahip oldukları halde kendilerine gönderilmiş kitapları hep arkalarına atmış, Allah'ı unutmuş ve Allah'ın gönderdiği peygamberleri yalanlamış veya şehid etmiş, hep böyle bir karakter sergilemişlerdi. Ellerinde kitapları olmasına rağmen kitapla ilgisiz bir hayat yaşamayı yeğlediklerinden dolayı, karakterlerinin bozukluğundan ötürü, bilhassa kölelik psikozuna düşmeleri sebebiyle hayatları boyunca böyle rezil, zelil ve köle bir hayat yaşamak bunların vazgeçilmez kaderleri olmuştu.

Burada hemen bu sünnetullahtan hareketle şunu söylemek isterim: Hemen hemen bugün tıpkı İsrâil oğullarının karakterini sergileyen İslâm ümmeti de ellerinde Allah'ın kendilerine gönderdiği Kuran olduğu halde, önlerinde şanlı bir Nebînin hayat düsturları durduğu halde kitabı ve peygamberlerini bir tarafa bırakıp şeytanların uydurduğu sihirlere, demokrasi gibi beşerî sitemlere bel bağlayıp onunla uyuştura-

bilmek için de kitaplarını kendilerine göre yorumlama bedbahtlığına düşen, peygamberin yolunu, sünnetini öldürerek, onun günlük hayattaki örnekliliğini bitirerek, onunla ilgilenmeyerek, ilgisizlikleri sebebiyle peygamberlerini öldüren bugünkü İslâm ümmetinin de aynen onların durumuna düşeceğini, düştüğünü anlatıyor Rab-bimiz bu âyetlerinde. İşte İsrâil oğulları ve işte İsmail oğulları.

Ne farkımız kalmış bunlardan? Onlar kitaplarını arkalarına atmışlar, onlar peygamberle ilgilenmemişler, hayat programlarını kitaba ve peygambere sormamışlar, kitaba ve peygambere rağmen farklı bir hayat yaşamışlar ve sonunda rezil bir hayatın adamı olmuşlar. Kitabım Kur'an, peygamberim Hz. Muhammed Aleyhisselâm diyen İslâm ümmeti de kitabı ve peygamberi tanımadan bir hayat yaşamaya devam ederse onların da aynı akıbete düşmeleri kaçınılmazdır, diyor Rabbimiz. Hem onlara, hem de bize hitap ederek buyurur ki: Burada şöyle bir şey dikkatimizi çekiyor: Ey peygamber çocukları! Diye hitap ediyor Allah. Yâni onları önce bir onore ediyor, bir taltif ediyor. Yâni onlara hem sorumluluklarını, hem de konumlarını hatırlatarak diyor ki; gelin inat etmeyin! Bakın bir vakitler peygamber çocuğu idiniz! Siz onların torunları, onların çocuklarısınız! Diye onları hakka davet ediyor. Allah Rahmândır, Rahimdir. Bizi mat etmek, bize galip gelmek, bizi pes ettirmek için din göndermez Allah. Bize merhamet ettiği için, bize yol göstermek istediği için din göndermiştir Rabbimiz. Ondan dolayı da sözü hep döndürüyor, dolaştırıyor, bizi hep cennet yolunda tutmaya, ya da arzularını gerçekleştirme ortamında bulunmaya teşvik ediyor. İşte İsrâil sözü de bunu gerektiriyor.

Sanki, Ey Peygamber çocukları! Ey peygamber torunları! Buna göre sanki: Ey imam hatipliler! Ey medrese mezunları! Ey İlâhîyat mezunları! Ey imamlar! Ey vaizler! Ey müftüler! Veya ey bir vakitler imamın arkasından hiç ayrılmayan, camiye beraber gittiğimiz! Ya da ey bir vakitler çevresindekilere hakkı ve hakikati anlatmasından dolayı başına şunlar şunlar gelenler! Ey bunun için hapislere düşenler diye adamın bir vakitler ki, İslâm'ına tutunup onu yeniden İslâm'a davet imkânımız olacak. Yâni karşımızdaki şahsa hem konumunu, hem de sorumluluğunu hatırlatarak onu istenilen konuma çekmeye çalışmalıyız. Bu âyet bize bunu anlatır.

Yâni muhataplarımızın hem konumlarını, hem de sorumluluklarını hatırlatacak bir ifadeyle söze başlamamız, böylece bizi dinlemelerini temin etmemiz isteniyor Âyet-i kerîmede. Ey cömert oğlu! Ey mücahit torunları! Ey âlimin oğlu! Ey Allah'a itaat eden salih kulun çocukları! Siz de Hakka teslim olmada babanız gibi olun! Diyor sanki Rabbimiz..

"Size verdiğim nîmetimi hatırlayın!"

Allah'ın sizin üzerinizdeki nîmetlerini hatırlayın. Peki hangi nî-metlerdi bunlar? Bu nîmetler henüz yok ortada. Ama sayılacak biraz sonra. (ve iz..ve..ve iz.) diye biraz sonra tek tek ele alınacak.

Mısır'da Yusuf Aleyhisselâm dönemi Allah'ın onlara verdiği nîmetler, sonra Mûsâ döneminde, Mûsâ ve Harun Aleyhimesselâm reh-berliğinde yıllardır ezilmişliği yaşadıkları Firavun sisteminden kurta-rılmaları nîmeti, arkasından Ku-

düs'ün fethi, arkasından Dâvûd Aley-hisselâm döneminde ve Süleyman Aleyhisselâm döneminde Allah'ın kendilerine lütfettiği nîmetler, Tâlût'un Câlût'u öldürmesi gibi inşallah âyetler geldikçe demeye çalışacağız; ama burada birkaç tanesini şöyle özetle ifade edersek:

1- Bu nîmet, Allah'ın onları üzerinde kıldığı din demektir.

2- Nîmet Rabbimizin onları üzerinde kıldığı sırat-ı müstakimdir.

3- Bu nîmet kitaptır, Allah'ın onlara gönderdiği Tevrat'tır.

4- Bu nîmet Peygamberlik ve risalettir. Allah İsrâil oğullarına pek çok Peygamberler göndermiştir.

5- Bu nîmet üzerlerine kayanın kaldırılması, Men ve Selva'nın indirilmesi, onlar için denizin yarılması, Firavun'un zulmünden kurtulmaları, bulutun onları gölgelendirmesi, taştan su çıkarılması, bıldırcın ve kudret helvası ile Rabbimizin çölde onları doyurmasıdır.

6- Allah'ın lütfuyla dönemlerinde İsrâil oğullarının diğer milletlere üstün kılınmaları gibi tarih boyunca Allah'ın onlara lütfettiği nîmetlerdir.

Ey İsrâil oğulları! Size verdiğim nîmetlerimi hatırlayın da: ***"Siz benim ahdime vefalı davranın ki, ben de sizinle ahdime vefalı davranayım! Ve sadece benden korkun!"***

Sizler bana verdiğiniz sözlerinizi yerine getirin ki; ben de size olan vaadimi îfâ edeyim. Ve sadece benden korkun! Sadece benden çekinin!! Ürküntünüz bana olsun!! Benden olsun!!

Cenab-ı Hak burada İsrâil oğullarıyla kendi arasında gerçekleşmiş bir anlaşmadan söz ediyor. Acaba bu anlaşma sadece Rabbi-mizle onlar arasında gerçekleşen bir anlaşma mıydı? Yâni acaba bu anlaşma onları diğer insanlar yanında farklı bir konuma getiren özellikleriyle ilgili ve sadece bunlarla alâkalı bir anlaşma mıydı? Yoksa herkesle yapılan bir anlaşma mıydı bu? Bunu bilmiyoruz. Ama bildiğimiz o ki; Cenab-ı Hak her yer ve zamanda kullarından söz almıştır. Her zaman ve zeminde kullarıyla anlaşma yapmıştır. Bu:

1- Ya fıtrattır. Yâni bu ahit alma işi fıtratla olmuştur. Allah insanı öyle bir fıtrat üzere yaratmıştır ki; insan fıtraten yol bulabilecek, Allah'a yönelebilecek özellikte, kapasitede yaratılmıştır. İşte yaratılış gereği Allah kulluğa müsait olan, kulluğa elverişli yaratılan bu mayasıyla, kendisini sürekli Rabbine kulluğa çağıran bu fıtratıyla, peygamberleri vasıtasıyla insanlardan söz almıştır diyordur.

2- Veya ikinci bir mânâsıyla bu ahid, Cenab-ı Hakkın Hz. Adem'e verdiği o ilk ahittir denmiş. Yâni atamızdan aldığı o ilk ahidle onun şahsında, insanların tümünden alınan ahiddir bu ahid denmiştir.

Hani Cenab-ı Hak, Hz. Adem Aleyhisselâm'a sûrenin biraz evvelinde şöyle buyurmuştu: "Ey Adem ve ey Havva! İnin

yeryüzüne! Ve şunu asla unutmayın k; Sizden kim benden bir hidâyetle, bir hidâyet rehberiyle karşı karşıya gelirse. Veya her ne zaman size benden bir hidâyet rehberi Peygamber ulaşırsa, size yol gösterici olarak, hüden olarak, benim emirlerimi, arzularımı size ulaştıran bir Peygamber veya Peygamberin mesajı, kitabı veya sünneti ulaşırsa." Kime? Sadece Adem'e ve Havva'ya değil tabii. Bunu daha önce demeye çalışmıştım bütün insanlara, kıyamete kadar gelecek tüm insanlığa. "İşte kim de bu mesaja uyarsa, bu mesaja ilgi gösterip hayatını bu mesaja göre düzenlemeye çalışırsa, kim bu ahdimi yerine getirir ve gönderdiğim elçime teslim olursa, ben de vaadimi yerine getirecek ve onları tüm korkulardan ve mahzun olmaktan koruyacak ve kurtaracağım!" buyurmuştu ya, işte o ahid, bu ahittir denmiş..

3- Veya buradaki ahid; Cenab-ı Hakkın Tûr dağını onların üzerlerine kaldırıp kitaplarının içindekilere kuvvetle tutunmaları, kitaplarıyla ilgilerini, alâkalarını kesmemeleri, kitaplarındaki âyetleri sürekli hatırda tutarak hayatlarını onunla düzenlemeleri, kitabı kendilerinden, kendilerini de kitaplarından ayırmamaları konusundaki aldığı ahittir, denmiş.

4- Veya son elçim, Ahmed ismindeki peygamberim geldiği zaman ona iman edeceğinize, onu destekleyeceğinize ve herkesten ön-ce ona sahip çıkacağınıza dair bana söz veriyor musunuz? diye Allah onlardan her bir dönemde söz almıştı da onlar: Evet ya Rabbi! Son elçine herkesten önce biz iman edeceğiz ve ona biz sahip çıkacağız diye söz vermişlerdi. Belki de burada haydi öyleyse bana verdiğiniz sözünüze sahip çıkın! İşte bu son elçim karşınızda duruyor! Ona iman

edin! denilmektedir. Allah hatırlatıyor. Haydi, hani bana söz vermiştiniz. İşte o şimdi gerçekleşiyor. Elçim yanı başınızda! Hem de ayağınıza kadar gelmiş. Mekke'den sizin yurdunuza hicret etmiş. Bildiğiniz bir insandı, tanıdığınız bir insandı. Tevrat'ta, İncil'de vasıflarını âdeta ezberlediğiniz ve düne kadar çevrenizdeki putperestlere karşı da kendisiyle istifta ettiğiniz, nerede kaldı? Gelmesi gecikti diyerek kurtarıcı olarak bekleyip durduğunuz bir peygamberdi. Haydi öyleyse ona iman ederek, ona sahip çıkarak ahdinizi yerine getirin denilmektedir.

Ama en doğrusu insanlığın Hz. Adem'le başlayan ilk döneminden beri Allah'ın kendilerine göndermiş olduğu İlâhî risaletlerle karşı kendilerinden alınan ahittir. Her bir zaman dilimi içinde kitaplar ve peygamberler göndererek Rabbimizin her bir dönem insanından aldığı ahittir bu ahid. Şimdi anlıyoruz ki; Allah'la bir anlaşma yapmışız. Ne anlaşması bu? Adem Aleyhisselâm dönemindeki bir anlaşma veya cennetten çıkarken ki bir anlaşma, bir affetme anlaşması, ya da bir Rab olma, bir kul olma anlaşması. İşte Kur'an burada bize onu bildiriyor. Yâsîn sûresindeki âyet de bize bunu anlatır:

"Ey Ademoğulları ben size: Şeytana kulluk etmeyin! Çünkü o size apaçık bir düşmandır diye bir anlaşma yapmadım mı?"

(Yâsîn: 60)

Ey ademoğulları! Allah sizinle bir anlaşma yapmadı mı? Şeytana kulluk etmeyin! Ve sadece bana kulluk yapın diye!! Bakın Allah bizimle bu konuda bir anlaşma yaptığını bize

haber veriyor. Peki ne zaman yaptı bizimle bu anlaşmayı? Peygamber gönderince yaptı. Kitabını indirince yaptı. Bize akıl, fikir, feraset verince yaptı. Bizi bunu anlayabilecek fıtratta yaratınca yaptı, Peygamberin sesini duyurunca yaptı. Ya da bizi diniyle karşı karşıya getirince yaptı. Öyle değil mi? Dinle insanlar karşı karşıya gelince, Peygamberle karşı karşıya gelince veya akıl bâliğ olunca kimileri kabul ettiler, bu anlaşmaya sâdık kalacağız diye, kimileri de reddettiler. Mü'minim! diyenler, müslüma-nım! diyenler bu anlaşmayı kabul ettiler. Değilim diyenler de bu an-laşmayı reddettiler.

İşte ey İsrâil oğulları! Sizler, hani Allah'la anlaşmayı kabul etmiştiniz, tamam demiştiniz, Tevrat'taki hükümleri kabul etmiştiniz. O zaman siz bu anlaşmanıza sâdık kalın ki, ben de size cennet vereyim! Siz bana kul olun ki, ben de size cennet vereyim. Ve sadece benden korkun. Ürküntünüz sadece benden olsun. Yâni hep endişeniz bu olsun. Ya Rabbimi üzersem, ya Rabbimin gazabını üzerime çekersem, ya Rabbim rahmetiyle muamele etmezse, ya Rabbim bana cennet vermezse, ya Rabbim gazabıyla beni Cehennemine yuvarlarsa... Hep endişeniz bu olsun. Derdiniz bu olsun.

"Sizler bana olan ahdinizi yerine getirin ki, ben de size olan vaadimi yerine getireyim."

Benim son Peygamberim Hz. Muhammed geldiği vakit ona inanmak ve ona yardım etmek konusunda bana verdiğiniz sözünüzü yerine getirin ki, ben de size olan vaadimi yerine getireyim. Sizler şu anda karşınızda duran, daha önce ona ilk inanan ve ilk sahip çıkıp destek verecek olanlardan olacağız diyerek bana söz verdiğiniz son elçime inanarak sözünüzü

yerine getirin ki, ben de size olan vaadimi yerine getireyim. Yâni sizin işlediğiniz günahlar yüzünden boyunlarınıza vurduğum zincirleri kaldırıp atayım. Alınlarınızdaki daha önce işlediğiniz günahlara karşılık vurduğum ve yıllar boyunca taşıdığınız zillet ve meskenet damgasını silivereyim ve sizi affedeyim. Sizi tekrar yeryüzünün hâkim gücü haline getireyim. Sizi Yusuf Aleyhisselâm dö-nemindeki Mısır'ların hâkimiyetine, Dâvûd ve Süleyman Aleyhisselâm lar dönemindeki saltanatlara kavuşturayım. Haydi ne duruyorsunuz bana verdiğiniz sözü yerine getirin! Ben de size verdiğim ahdimi yeri-ne getireyim! diyor Rabbimiz.

Bakın bu âyet bize de şöyle diyor: Ey İsmail oğulları! Ey ümmet-i Muhammed! Ey Muhammed Aleyhisselâm yolunun takipçileri! Hatırlayın size olan nîmetlerimi! Bir gün Mekke'deydiniz. Tek başına, yapayalnız ortaya çıkmıştınız. Öyle bir durumdaydınız ki, hiç bir şey bilmiyordunuz. Sonra aranızdan birini elçi seçti Rabbimiz ve o elçiye kitap gönderdi. Ve o elçiyle, o elçiye gönderilen kitapla bizler yolumu-zu bulduk. Yolsuzduk, yolumuzu bulduk. Bilgisizdik, Allah bilgisiyle bilgilendik. Allah sayesinde hidâyete ulaştık. Karanlık bir dünyadan aydınlık bir hayata gözlerimizi açtık.

Bu Allah elçisinin Mekke'den Medine'ye hicretiyle ufuklar ge-nişledi. Sonra bu mübârek elçinin bu dünyadan öbür âleme hicret etmesinden hemen kısa bir süre sonra dünyanın en büyük, en güçlü devletleri bile lokmalar halinde müslümanların ağzına sunuldu. Müslümanların önünde yeryüzünün en büyük devletleri bile birer birer diz çöker oldu. Yeryüzünün en büyük saltanatları ve mülkleri müslüman-

ların ellerine sunuldu. Peygamberin zuhurundan sonra henüz yüzyıla varmadan Çin sınırlarından Atlas Okyanusu sınırlarına, Kafkasya iç-lerinden Sibirya'ya doğru, Asya ve Afrika içlerine doğru geniş bir böl-gede İslâm hâkim oluyordu. Öyleyse ey müslümanlar! Hatırlayın o günleri! O günlerde lütuflar Allah'tandı. Bütün bunları size o günlerde lütfeden Rabbinizdi. O günlerinizi size Allah nasip etmişti. Hatırlayın o günlerinizi de haydi bana verdiğiniz sözlerinizi yerine getirin ki, ben de size verdiğim ahdimi yerine getireyim. Sizler her şeye rağmen bana döneceğinize, benim istediğim hayatı yaşayacağınıza, kitabımla ve peygamberimle diyaloglarınızı kesmeyeceğinize dair bana söz vermiştiniz. Rabbimiz Allah diyeceğinize, hayatınızı benim kurallarımla düzenleyeceğinize, benim kitabımı arkanıza atıp şeytanların uydurdu-ğu sistemlerin peşine gitmeyeceğinize dair bana söz vermiştiniz. Hadi bana ezelde verdiğiniz bu sözlerinizi yerine getirin! Yeniden kitabıma dönün! Yeniden peygamberimin sünnetine sarılın ki, ben de sizi tarihte yaşadığınız ve hasretini çektiğiniz o günlere tekrar kavuşturayım. Yeniden sizleri yeryüzünün efendisi yapayım! diyor Rabbimiz. Eğer biz bunu gerçekleştirebilirsek bilelim ki, Allah da bize olan vaadini gerçekleştirecek ve bizi tekrar yeryüzünde izzet ve şerefe kavuşturacaktır. Âyet bize de bunları söylüyor.

Buradaki ahid İslâm'a ve İslâm Peygamberi Hz. Muhammed'e Aleyhisselâm tabi olma, ona sahip çıkıp herkesten önce ona destek verme konusunda daha önce yahudilerin Allah'a verdikleri ahiddir. Buna karşılık Rabbimizin onlara söz verdiği ve yerine getireyim buyurduğu vaad de :

1- Cennettir.

2- Zilletten ve meskenetten kurtuluştur.

3- Rabbimizin onlara hayatın yollarını kolaylaştırma hususunda verdiği sözdür.

4- Veya Rabbimizin onları ve tüm insanları korumaya, kollamaya, onlara destek vermeye dair verdiği sözdür:

"Siz Allah'ın dinine yardım ederseniz, Allah da size yardım eder."
(Muhammed 7) gibi.

5- Veya hayattaki nîmetleri, güçleri ve imkânları onların emrine verme gibi Allah yardım etmesidir.

6- Veya onları Adn cennetlerine gönderme gibi, onları cehen-nem azabında âzâd etme gibi Allah ta onlara vaadini yerine getirecektir. Ama unutmayalım ki bu söz, bu ilkelerle sınırlıdır. İnsanlar ne kadar bu ilkelere sâdık kalırlar, ne kadar Allah'a Allah'ın istediği biçimde kulluk yapmaya koyulurlarsa Allah da o kadar onlara yardım edecektir. Ama şurası da bir gerçektir ki insanlar, Allah'a karşı hiçbir zaman herhangi bir hak iddiasında bulunamazlar. Yâni ya Rabbi bak biz sana karşı şunları şunları yaptık, artık sen de bunlara karşılık şöyle şöyle yapmalısın gibi hiçbir hak iddiasında bulunamaz insanlar. Çünkü insanları Allah yaratmıştır. Yâni tüm insanlar Allah'ın malı, mülkü durumundadırlar. Mülk olanın mâlik olanı minnet altında tutması da düşünülemez.

Öyleyse başka değil, sadece Allah'ın lütfu ve rahmeti sonucunda bu kadar mükâfatlara nail olabilirler.

"Ve bir de yalnız benden korkun!"

Peygamberime inanma, dinime sarılma konusunda, bana kulluk konusunda yalnız benden korkun! Benden başka hiç kimseden korkunuz olmasın. Hani bana bir söz vermiştiniz: ***"Yemin olsun ki Allah İsrâil oğullarından sağlam söz almıştı. Onlardan on iki mutemet göndermiştik de Allah buyurmuştu ki:"Ben sizinle beraberim! Andolsun ki eğer namazı kılar, zekâtı verir, peygamberlerime iman eder ve onlara kuvvetle yardımda bulunur ve böylece Allah'a güzel bir borç sunacak olursanız elbette ben de sizin günahlarınızı örter ve sizi mutlaka zeminlerinden ırmaklar akan cennetlerime korum. Ama bundan sonra sizden her kim de küfrederse muhakkak ki o, dosdoğru yoldan sapıp gitmiştir"***

(Mâide 12)

İşte bana verdiğiniz bu sözünüzü yerine getirme konusunda sadece benden korkun. Eğer sizler insanlardan gelebilecek tehlikelerden korktuğunuz için yamukluk yapıyorsanız veya elde ettiğiniz mal mülk, makam mevki gibi imtiyazların elinizden gideceği korkusuyla yan çiziyorsanız bilesiniz ki, Allah'ın izni olmadan hiç kimse size zarar veremez. Öyleyse hem dünya konusunda, hem de âhiret konusunda yalnız Allah'tan korkun! Çünkü dünyanın da, âhiretin de sahibi Allah'-tır. Allah'tan korkun ki, Allah korktuklarınızdan emin kılsın. Allahtan korkun ki, zimamı Allah'ın elinde olan tüm korktuklarınızın şerrinden Allah sizi korusun.

Âhirete ve Allah'ın azabına inanan mü'min devamlı bir korku içinde olur. Bu korku:

1- Öncelikle Allah'tan, Allah'ın makamından ve büyük günün azabından dolayı gerekli bir korkudur.

"Kulları içinde Allah'tan sadece âlimler korkar. Allah azizdir, bağışlayandır"

(Fâtır: 28)

Âyeti bunu anlatır. Allah'tan ancak âlimler korkar. Allah'ı bilenler, Allah'ı tanıyanlar elbette Allah'tan korkacaklardır. O zaman âlimin kim olduğu konusu da aydınlığa kavuşmuş oluyor buradan. Âlim kimmiş? Allah'tan korkan ve onun emirlerine koşan kişiymiş âlim. Ezan okununca hemen fırlayıp mescide koşan amele âlim, yerinde çakılıp kalan profesör de cahilmiş demek ki.

2- Allah'ın hadlerini ikâme edememekten korkar mü'minler. Allah için adâlet "kısd" yapamamaktan korkarlar, kâfirlerin ve din düşmanlarının kendilerini fitneye düşürmelerinden, kendilerinin de onların fitnelerine konu olmaktan korkarlar. Kendilerinden sonra gelenlerin, çoluk çocuklarının Allah yolunda lâyıkıyla yürüyemeyeceklerinden korkarlar. Yerlerine geleceklerin İslâm'a bağlı kalamayacaklarından korkarlar. Bu korku onları, çocuklarını müslümanca eğitme çabasına sevk eder. Onları, Allah'ın istediği biçimde eğitmeye âzami gayret gösterirler ve onların üzerlerine âdeta titreyip dururlar.

Yine bir kısım imtihanlar vasıtasıyla Allah kullarını dener. İşte bu imtihanlar esnasında şeytan insanlara korku vermek

ister. Onları bir kısım kaygılarla korkutmaya çalışır. Halbuki o, ancak velilerini korkutur. Şeytan ancak kendisini veli edinenleri, kendisini dost bilip onun fısıltılarına kulak verenleri korkutur. Allah'ı veli bilip O'na kulluğa yönelenleri asla korkutamaz şeytan.

"İşte o şeytan sadece kendi dostlarını korkutur. Siz onlardan korkmayın. Eğer mü'minlerdenseniz sadece benden korkun."

(Âl-i İmrân: 175)

Evet o şeytanlar sadece kendi dostlarını korkutabilir. Mü'min-ler ise:

"Onlar öyle kimselerdir ki, halk kendilerine: "Düşmanlarınız sizin için ordu topladı. Onlardan korkun!" Dediklerinde, bu onların imanlarını artırdı ve dediler ki; Allah bize yeter! Hem o ne güzel vekildir!"

(Âl-i İmrân 173)

Evet, kendilerine; ey müslümanlar, korkun, ürkün, çekinin, çünkü Mekkeli düşmanlarınız sizin için ordular topladılar. Sizin için insanlar toplanıyorlar, toplandıkça toplanıyorlar, büyük büyük ordular hazırlıyorlar dediler. Amansız bir savaş kapınızda dediler, işiniz bitik dediler. Geldiler, geliyorlar diyerek müslümanları korkutmak istediler. Ama ne derlerse desinler, hiç fark etmez.

Bilâkis Allah düşmanlarının bu sözleri, bu tehditleri müslümanların imanlarını artırdı. Bu lakırdılar karşısında korkup sinmek yerine imanları, teslimiyetleri, tevekkülleri, cesaretleri bir kat daha arttı müslümanların. Allah'a inanan, Allah'a güvenen, hayatlarını Allah için yaşayan kimseler için ne fark

edecek de? Kim gelirse gelsin, ne gelirse gelsin, isterse tüm dünya üzerlerine gelsin, ne fark eder de? Eğer Allah safındalarsa, eğer Allah'ın desteğindelerse, eğer Allah kendileriyle beraberse, eğer Allah'ın melekleri kendileriyle beraberse, eğer Uhut'taki bir mağlubiyetten sonra Allah kendilerine yeni bir galibiyet tattıracaksa, eğer galibiyet de mağlubiyet de Allah'ın elindeyse ne fark eder ki? Şu kadar insan geliyormuş, bu kadar ordu geliyormuş, tüm dünya üzerlerine geliyormuş hiçbir şey fark etmeyecek, yine Allah yolunda savaşacaklar.

Çünkü gelen o düşman kendilerinin değil Allah'ın düşmanıdır ve onlar ilk önce karşılarında Allah'ı bulacaklardır. İşte müslümanlar bu hak bâtıl savaşlarında sadece Allah'a güvenecekler, Allah yolunda savaşacaklar, tüm dünya üzerlerine gelse bile asla geri dönmeyecekler ve şunu söyleyeceklerdi:

"Hasbunallah ve niğmel vekil niğmel Mevlâ ve niğmen nasir"

Tıpkı yıllar önce ataları İbrâhim (a.s)'ın kralın, toplumun putunu kırdıktan ve tüm toplumu karşısına aldıktan sonra ateşe atılırken söylediğini söyleyeceklerdi. Biz Rabbimize teslim olduk, Allah bize yeter, O ne güzel vekildir diyecekler. Veya tüm dünya üzerimize gelse bile ne gam:

Allah'ın izniyle nice azlar, nice az gruplar nice çoklara galip gelmiştir. Nice azlar nice çokları yenmiştir derler. Evet

işte Uhut'ta kâfirlerle karşı karşıya gelen müslümanlar da Allah'a aynı iman, aynı güven, aynı tevekkülü taşıyorlardı.

Evet başka hiçbir şeyden korkmayın, sadece Allah'tan korkun da:

üüçö

41: Ve yanınızdaki (Tevrat) ni tasdikçi olarak indirdiğim kitaba iman edin. Ve sakın onun ilk kâfirleri siz olmayın. Zinhar benim âyetlerimi az bir pahaya satmayın.Ve sadece benden korkun !"

İşte bu âyet; bu mesajın, bu anlaşmanın sadece yahudilerle Allah arasında bir anlaşma değil, aynı zamanda bizimle Allah arasın-da bir anlaşma olduğunu daha bir güzel ispat ediyor.

Benim tasdikçi olarak gönderdiğime inanın! Sizin yanınızdakini tasdikçi olarak gönderdiğime inanın!

"Yanınızdakini tasdikçi olarak."

Biliyoruz ki kitaplar ve peygamberler aynı kaynaktan geldiği için birbirini asla nakzetmezler. Aksine bütün kitaplar ve tüm peygam-berler birbirini destekler. Nasıl tekzip edip reddebililecekler de birbirlerini? Çünkü aynı Rab tarafından seçilip gönderilmiş Allah elçileridir onlar. Allah'ın izin vermediği bir şeyi yapmaları asla mümkün değildir. İşte bakın Hz. İsa da bakın şöyle demişti:

"Hani Meryem oğlu İsa: Ey İsrâil oğulları ben size Allah'ın peygamberiyim. Benden önceki Tevrat'ı tasdik edici

ve benden sonra gelecek Ahmed isimli bir peygamberi müjdeleyici olarak geldim, demişti."
(Saff: 6)

Yâni ben yeni, garip, türedi birisi değilim! Size duymadığınız, bilmediğiniz bir din de getirmiş değilim! Bu dini daha önce Mûsâ da getirmişti! O halde ben, benden önceki Tevrat'ı yalanlamaya değil, tasdik etmeye geldim! Bunun mânâsı şudur:

1- Benden önce Tevrat'ta benim geleceğime dair verilen müjde işte şimdi gerçekleşiyor. Tevrat'taki kayıtları ispatlamak için Rab-bim beni size gönderdi.

2- Bunun bir ikinci mânâsı da: Ben Allah'ın Resûlü olan Ahmed'in geleceğine dair Tevrat'ın verdiği müjdeyi tasdik etmek üzere dünyaya geldim! Bakın şimdi ben de onun geleceğini size müjdeliyor ve haber veriyorum demektir bunun mânâsı.

Yâni bu âyet açıkça Resul-i Ekrem'in bizzat adı da verilerek Hz. İsa'nın ağzıyla dünyaya geleceğine dair müjdeyi ihtiva etmektedir.

Burada da öyle deniyor bakın:
"Sizin yanınızda olanı tasdikçi olarak"

Bundan şunu anlayamayız: Tasdik edici Kur'an, tasdik ettikleri de Tevrat, Zebur ve İncil'dir. Ama bu tasdiki şöyle anlayamayız: Yâni Kur'an-ı Kerîm kendisi önüne sürülen her şe-

yi tasdikçi değildir. Hani şimdi kimi muhtarların fonksiyonu sırf budur değil mi? Götürürsünüz imzalar, başka itiraz hakkı yoktur.

Kur'an böyle değildir. Ya ne? Hani Kur'an'ların üzerinde "Mushafları tetkik cemiyeti imzalamıştır" diye mühür, imza filan var ya, sanki öyle. O imza olmadan bu Kur'an olmazsa sanki bu da öyle. Kur'an diye arz edileni bu tasdik edecek, o zaman bu Kur'an olacak. Tevrat diye, İncil diye, Allah'ın gönderdiği kitaptır diye, Allah'ın rızasına uygun ameldir diye, Allah'ın razı olduğu sistemdir, Allah'ın emrettiği eğitim sistemi budur diye, Allah'ın razı olduğu kıyafet budur diye, Allah'ın istediği kazanma harcama budur diye önüne tasdik için sunulan şeyi tasdik etmek veya reddetmek makamındadır Kur'an. Kur'an'ın böyle bir dinamizmi var yâni.

Yâni arz edersiniz kitaba, şöyle bir düğün modeli, şöyle bir kazanç modeli, şöyle bir terbiye modeli, böyle bir çocuk eğitimi modeli veya şöyle bir tapınma modeli veya böyle bir ulviyet, kutsiyet modeli, böyle bir zikir modeli, takva modeli. Bunu Kur'an'a arzedersiniz, Ey Kur'an! Ey yüce Kur'an! Biz düşündük, taşındık, bunu münâsip gördük! Biz bunu Tevrat'tan aldık! İncil'den bulduk! Allah demişti bunu! Mûsâ demişti! İsa demişti bunu! Filanların, falanların hatırı içindi! Vallahi hiç ırgalamaz yâni onu tabiri caiz ise. Bakar ona, eğer tasdik ederse, tamamdır, doğrudur, münâsiptir derse, tamam o doğrudur. Yok tasdik etmezse, o zaman da onun işi bitmiştir diyoruz. Kur'an'ın tasdik ettiklerini kabul ederiz, onun tasdik edip doğrulamadıklarını, onaylamadıklarını da hiç tereddüt etmeden reddederiz.

Değilse Kur'an, Tevrat ve İncil'i hep tasdik edici, tasdik etmek zorunda olucu değildir yâni. Eğer Kur'an, Tevrat ve İncil'in orijinalini tasdik edecekse, hani yok ki, zaten bunların orijinalleri ortada. Bunların orijinalleri Kur'an'ın gelişinden kıyamete kadar ki dönemde tasdik edilmiş değildir. Zaten Kur'an, Tevrat ve İncil'de insanlara sunulacak mesajın orijinalini insanlara sunmuş bir kitaptır. Onlardaki doğruların tamamı Kur'an'la sunulmuştur. Bu kitap onların içindeki tüm evrensel doğruları sinesinde barındıran bir kitaptır. Bu yüzden onların orijinallerini aramaya, bulmaya da gerek kalmamıştır diyoruz.

Yanınızdakini tasdikçi olarak indirdiğimiz bu kitaba inanın! Sakın ha sizler sizden başkalarının yanında olmayan bir bilgiye sahipken, Allah bilgisine, peygamber bilgisine, kitap bilgisine sahipken zinhar bu kitaba inanmazlık yapmayın! Ya da bu mesajın yeryüzündeki insanların hayatını düzenleme konusunda en doğru yol olduğunu bile bile, bu bilgiye sahipken onu ilk inkâr edenler sizler olmayın! Yâni sizler ey yahudiler, kitap ehli iken, kitabı tanıyor iken, peygamberliği biliyor iken, Allah'ın vahiy göndererek insan hayatını karışıcı olduğunu bilip dururken sakın bu son kitabın ilk kâfirleri siz olmayın diyor Rab-bimiz.

Halbuki bu kitap, kendi yanlarındakini kabul ediyor ve red-det-miyordu. Bu kitap ellerindeki Tevrat'ı tasdik ediyordu. Tevrat Allah'tan gelme hak bir kitaptır diyordu. İşte Rabbimiz bundan dolayı elinizdekini tasdik edici ve ondaki bozulmuşları düzeltici, eksikleri tamamlayıcı ve kıyamete kadar

değişmeyecek bir özelliğe sahip kılınmış olan Kur'an-ı Kerim'i kabul edin! Ona inanın! diyordu. Ona iman edin! Ve:

"Sakın sizler onu inkâr edenlerin ilki olmayın."

Yâni onun ilk kâfirleri siz olmayın! Sakın ha onu ilk küfredenler sizler olmayın! Yâni bırakın küfretmeyi, siz herkesten önce inanın ona! Müslümanların ilki olun! Kâfirlerin ilki olmayın! diyordu. Şu sizin düne kadar kendilerine din konusunda hocalık yaptığınız ve kendileri hiçbir şeyden haberdar olmayan müşrik dünyanın duyar duymaz ona koştukları ve hemen iman ettikleri gibi siz de iman edin! diyordu Rabbimiz, ama onlar böyle yapmadılar. Herkesten önce ona iman etmesi gereken bu hainler herkesten önce onun kâfiri kesiliverdiler.

Acaba bu yahudileri, bu kitaba ve bu peygambere iman konusunda engelleyen sebep neydi? Üç beş kuruşluk dünya menfaati. Başka değil, sadece üç beş kuruşluk bir menfaat. Kendi dünyalarını devam ettirme düşünceleri, insanların kendilerine kul köle olmalarını sağlıyordu. İnsanların akılları onların cebindeydi. Çünkü, bilgi kendi-lerindeydi. Bilen onlar oldukları için, bilgi kendilerinde olduğu için toplumda statü sahibiydi adamlar. El üstünde tutuluyorlardı. İzzet ü ikrama boğuluyorlardı. Şimdi bu yeni dine girdikleri zaman bu yaptıklarını yapamayacaklar, insanları kullanamayacaklardı. İşte bundan korkuları onlara engel oluyordu. Halbuki satın alacakları şey hidâyetti, cennetti, Allah'ın hoşnutluğuydu.

Ama tüm bunları tepip dünyayı tercih ettiler. Ölümle bitecek olan ve yarına intikal etmeyecek olan dünyanın geçi-

ci şeylerini. Tıpkı şu anda İslâm ümmeti içinde, kendi dünyalarında Allah bilgisini, peygamber bilgisini bir kenara alarak çeşitli kitapların, çeşitli önder insanların egemenliği altında bir hayat sürmeyi kendilerine din kabul eden zavallı müslümanlar gibi.

Bu müslümanlara da âyetin çağrısıyla: Gelin ey müslümanlar! Her grubun, her liderin, her kitabın, her efendinin mutlak doğru kaynağı olan ve örnek alınacak kişilerin yegâne örneği ve yegâne nümu-ne-i imtisâli olan Kur'an'a yönelelim! Peygambere yönelelim! Çünkü bu kitap, sizin doğru kabul ettiğiniz ve ellerinizden düşürmemeye gay-ret ettiğiniz tüm kitapların en güzelini, en doğrusunu size haber veri-yor. Bu peygamber, sizin önder kabul ettiğiniz tüm şahsiyetlerde bulunmayan en mükemmel örneği şahsında taşımaktadır. Hiçbir kişide bulunmayan en güzel örneği Hz. Muhammed'de Aleyhisselâm bula-bilirsiniz! Bunu bilen insanlar olarak gelin herkesten önce siz kabul edin! Gelin bunun bilgisine sahip olarak onu ilk reddedenler sizler olmayın! Grup bilinciyle hareket etmeyin! Birilerinin sizi yargılayıp dış-layacağını veya dünyevî bir kısım statüler kaybedeceğinizden korka-rak eğer buna yanaşmazsanız, bu kitabın davetine kulak tıkarsanız o zaman bilesiniz ki sizin de bu yahudilerden farkınız kalmayacak! diyor Rabbimiz.

Ama siz tam tersini yapıyorsunuz! Bari inkâr etmeyin! Ama ilk defa siz inkâr ediyorsunuz! İlk defa siz karşı geliyorsunuz! Halbuki siz biliyordunuz. Allah'ın hayata karışacağını siz biliyordunuz. Allah'ın insanlara din göndereceğini, Peygamberler göndererek kullarının hayatına karışacağını, karış-

tığını, ya da bu mesajın yeryüzündeki insanların hayatını düzenleme konusunda en doğru yol olduğunu biliyordunuz. Biliyordunuz, ama tuttunuz ilk inkâr edenler sizler oldunuz!!! Sizler Mûsâ'yı tanıyorken, Tevrat'ı biliyorken, bu kitabı doğrulayan belgeler, bilgiler elinizdeyken, yanınızdayken tuttunuz, ilk inkâr edenler sizler oldunuz!

Burada bir soru geliyor hatırımıza: Kureyş müşrikleri onu ilk inkâr edenler olduğu halde acaba neden yahudilere böyle deniyor? Anlayabildiğimiz kadarıyla bunun birkaç sebebi var:

1- Müşriklerin İslâm'ı ve Rasûlullah'ı inkâr ederken etkili bir fonksiyonları veya etkili bir düşünceleri yoktu. Yâni bu konuda, din ko-nusunda, vahiy konusunda, risalet konusunda müşriklerin öncelikli bir bilgileri yoktu. Kitap ehli değildi onlar. Bu konularda müşriklerden çok ehl-i kitap söz sahibiydi. Yâni din konusunda nüfuz onların elindeydi. Bunun içindir ki kendilerinden önce bu müşriklerin inkârı fazla önemli değildi. Onun için yahudilere denildi ki, onu ilk inkâr edenler siz olmayın!!! Ondan sonra:

"Âyetlerimi de az bir pahaya satmayın!"

Az bir değere. Aslında hitabın siyakı değer demektir. Yâni neye değer? Değeri nedir bunun? filan denir ya. Veya yazma arkadaş değmez! filan diyoruz ya. Karşılığında ne alacaksın? filan diyoruz ya, işte öyle bir şey. Yâni adam bin ton toprağı elemeye çalışıyor, karşılığında ne alacak? 3 gram, 5 gram altın. Onu beş günde eleyecek, on günde bitirecek, ne kadar kazanacak? Diyelim üç yüz bin, beş yüz bin. Değmez bu kadar paraya bu iş gibi. Değmezi biliyoruz. Az bir değere olunca, yâni değeri az olan bir şey diyoruz. Değeri az olan

bir şey karşılığında satıyorlarmış. Meselâ âyetleri satıyorlar, karşılığında ne alıyorlar? Dünya saltanatı. Değmez yâni buna. Sen neyi veriyorsun bununla? Cenneti veriyorsun tabii. Değilse yâni bir milyara veriyorlar. Aslında üç beş milyar olsaydı, bu iş değerdi değil mânâ. Değmez, karşılığında ne alırlarsa alsınlar yine de değmez demektir bu. Nasıl değmez? Cennet ve o. Allah ve o. Allah'ın rızası ve o. Allah'ın hoşnutluğu ve o. Böyle mukayese edilince hepsi az zaten. İnsana cennet kaybettiren bir dünyalık ne kadar olabilir de? Çünkü cennete en son girecek olan kişinin oradaki makamı, dünyanın bir on misli filan olunca. Şimdi on dünyayı at bir kenara ve tut dünyadan küçük bir parça al, yapılacak şey mi bu? Veya isterseniz cennet birimleriyle mu-kayese edelim: Sen cennet kadını denen o kadını gözünün önüne getir, öyle bir kadın ki tertemiz, aklına ve hayaline getiremeyeceğin güzelliğin de ötesinde bir güzellik. Ama dünya kadınının pespayeliğini de bir düşün. Hani adam diyormuş: Oğlum illa da kadında gözün varsa, gece saat üçten sonra bak veya yaş yetmişten sonra bak diyor-muş. Onu kaybetmek pahasına berikini değerli görmek nasıl anlamsızsa, âyetleri öylece satmak ta aynıdır. Yâni değiştirmek.. Hani âyet öyle diyordu değil mi?

"İşte bunlar hidâyet yerine dalâleti satın aldılar."
(Bakara: 16)

Hidâyeti elleriyle itip de sapıklığı onun yerine tercih ettiler deniyordu ya. Yâni bir alışveriş yapıyorlar, dalâleti alıp hidâyeti vermek gibi. İşte Allah buyurur ki:
"Âyetlerimi az bir pahaya satmayın!"

Yâni âyetlerimi alışveriş konusu yapmayın!! "Bey" satmak, "iştira" da satın almak demektir. Lokman sûresindeki şîra sözü de böyledir:

"İnsanlardan öylesi de vardır ki; hiçbir delile dayanmadan insanları Allah yolundan saptırmak ve onu eğlence yerine tutman için lehvel hadisi satın alırlar"

(Lokman: 6)

İnsanları çaktırmadan Allah yolundan alıkoymak için lehvel hadisi satın alanlar. Yâni şarkı, türkü, roman, film, eğlence gibi şeylerle insanları meşgul edip onları Kur'an ve sünnete gitmekten alıkoymaya çalışanlar âyetindeki şira, satın almak sözü de aynı mânâya gelmek-tedir.

1- Dünya nîmetleri ve arzuları sebebiyle Allah'ın âyetlerini değiştirmeyin..

2- Buradaki az bir paha dünyadır, dünyalıktır..

3- Âyetlerden ücret almayın..

4- Maddî ve manevî imtiyazlar sebebiyle, menfaatleriniz sebebiyle Allah'ın âyetlerini gizlemeyin. Onları kamufle etmeyin, insanların gündeminden düşürmeye çalışmayın.

5- Yahudi âlimleri liderlik ve reislik mekânizmalarının ellerinden gitmemesi, makamları gereği insanlardan gelebilecek menfaatlerden mahrum olmamak için Tevrat'taki bilgileri insanlardan gizliyorlardı da Allah buyurdu ki; âyetlerimi satmayın!

6- Âyetler satılmıyor, değiştirilemiyor bugün ama, muhtevaları gizleniyor. Okunur Allah'ın âyetleri, ama muhtevası gizlenir. Veya anlatılır ama bu âyet müşrikleri anlatır, bu âyet yahudilere hitap ediyor, bu âyet bizi ilgilendirmiyor gibi birileri de bugün onu satmaya çalışıyor.

"Sadece benimle yol bulun!"

Benden yol bulun! Yolunuzu bana sorarak bulun! Bana sığının! Benim korumama tabi olun! Takvayı benden öğrenin! Ya da ben konusunda takvalı olun! Bana kulluğunuzun bilincine erin! Yaptıklarınızı bana lâyık yapın! Hep benim kontrolüm altında olduğunuz şuuru içinde bir hayat yaşayın! Tüm hayatınızı benim beğenime sunun ve de sadece benden korkun. Hesabınızda hep ben olayım.

42:"Hakla bâtılı karıştırıp da bile bile hakkı gizlemeyin!"

Bunlar aslında saatlerce anlatılacak konular. Neden mi? Çün-kü Kur'an baştan sona bu konuları anlatır. Meselâ az evvelki âyet. Satmayın âyetlerimi diyordu Rabbimiz. İşte satmışlar Kuran'ı, satmış-lar hep âyetleri. Meselâ:

"Kelimenin konumunu değiştiriyorlardı."

(Mâide 13)

Ne için gelmiş idiyse o kelâm, onu farklı konumda anlamaya, farklı atmosferde algılamaya çalışmışlar. Farklı yerlerde kullanmaya çalışmışlar. Fonksiyonunu değiştirmişler kitabın. Ekmeğin, elmanın, suyun, kadının, erkeğin fonksiyonlarını hiç unutmayan insanlar ne yazık ki kitabın fonksiyonunu unutmuşlar. Allah korusun işte bizim durumumuz. Sanki Allah'ın âyetleri Allah'a kulluk için değil de başka gâyeler için gelmiş. Neredeyse Kuran'ı bir parçacık namaz

sûreleri, cenaze âyetleri, nişan, nikâh merasimlerinin âyetleri, para toplamayı gerektirecek dönemlerin âyetleri, bir evin veya bir dükkanın mübârek-lenmesi için yeri gelince konuşulacak konunun âyetleri veya celî, dî-vanî, nesih, sülüs ya da kûfî yazı modellerinin sergilenmesinde kul-lanılan âyetler.

Veya işte tamam ben bu sûreden doçent olurum diyen kişinin doktorasının konusu olan âyetler. Maalesef medreselerde bugün Kur'an, Arapça'nın alıştırma kitabıdır. Hani mensup mudur? Maz-mum mudur? Müpteda mıdır? Haber midir? Fiil midir? Fail midir? Bu-nun alıştırma kitabıdır Kur'an. Adamlar sanki Kur'an bunun için gelmiş gibi, onun mânâsı ve muhtevası üzerinde tek kelime bile söylemeden hep i'rabı üzerinde yoğunlaşıyorlar.

Bizim gibi kimilerinin elinde de Kur'an, Allah korusun boş vakitlerimizin, boşlukta geçen vakitlerimizin kamuflajında kullanılan bir kitap. Veya işte konuşmalarımızı, biraz biraz âyet ve hadislerle süsleyince, biraz dolgun gibi gözüküyoruz ve belki de böylece tatmin oluyoruz bununla. Adam balık satıyor aslında, ama maydanozla süslüyor onu. O süs maddesidir, değilse maydanoz filan sattığı yok adamın. Öyle değil mi? Adam İslâm'da aile diyor, İslâm'da takva diyor, İslâm'da kazanç diyor ve araya bir iki âyet hadis sıkıştırıyor. Böylece âyet anlatmıyor, hadis anlatmıyor da, sattığı, pazarladığı başka şey de, âyetle, hadisle de pazarladığını süslüyor Allah korusun.

Veya hakla bâtılı bulaştırmayın birbirine! Hakla bâtılı birbirine karıştırmak. Bu:

a- Hakla bâtılı birlikte yaşamayın! demektir. Yâni biraz hakkı, biraz bâtılı yaşamayın! demektir. Hakla bâtılı sarmaş dolaş yapmayın! demektir. Meselâ ekonomik hayatta yahudileri, sosyal hayatta hıris-tiyanları, geriye kalan dinsel hayatınızda da müslümanlığı, böyle çor-ba edip karıştırmayın! demektir.

b- Hak mı, bâtıl mı yaşıyorsunuz? Bunu bilmiyorsunuz! Allah-tan mı aldınız? Başkalarından mı aldınız? bilmiyorsunuz? Allah mı bu-yurdu? Yoksa Zerdüşt mü buyurdu? bilmiyorsanız. İşte bu hakkı bâtıla karıştırmak demektir.

Ya da rahmetlik hoca efendinin tabiri miydi? Ne idi? Bilmiyorsanız, işte bunları birbirine karıştırmayın! Hakkı hak olarak bilin, bâtılı da bâtıl olarak bilin! Hakkı bâtıla karıştırmayın! Yâni ha hak olmuş, ha bâtıl olmuş, üzerinde durmaya gerek yok demeyin sakın! diyor Allah.

İnsanlar hakkı bâtıla dosdoğru karıştırmıyorlar gördüğümüz kadarıyla. Müslüman kesim için söylüyorum: Bu kesim hakkı hak biliyorlar, bâtılı da bâtıl biliyorlar da, hakkın ve bâtılın bilgisine sahipler de, ama öyle bir hayat yaşıyorlar, öyle bir hayat programı yapıyorlar ki, ya da öyle bir ameli program düzenliyorlar ki, sanki o program hakkı yaşamaya elverişli değil. Program, hakkı yaşamaya elverişli olmadığından bâtılı mecburen böyle destek çıkıveriyorlar veya sanki her şeylerini Allah'a soracaklarken tutup Allah'a sormaktan sakınıyorlar. İki sebepten bunu yapıyorlar:

1- Ya soracakları o konuda Allah'ın ne diyeceğini az buçuk önceden kestiriyorlar. Yâni o konuda Allah'ın diyecekleri hoşlarına gitmeyeceği için, huzurlarını kaçıracağı için, iyisi mi hiç sormayalım diyorlar. Sorduğumuz zaman Allah'ın ne diyeceği belli, dinlesek olmaz, dinlemesek olmaz; iyisi mi hiç sormayalım, deyip Allah'a sormuyorlar. Meselâ bazı akrabalarım kimi konuları bana hiç sormazlar. Çoğu zaman o işi yaparlar bitirirler, ondan sonra duyarım ben. Bana hiç haber etmezler. Niye? E, o konuda benim ne diyeceğimi önceden bildikleri için onu bana hiç sormazlar. Şimdi sorarsak; dinlesek olmaz, dinlemesek hiç olmaz, iyisi mi onun haberi olmadan yapalım bunu diyorlar. Galiba kimi insanların yapacakları işleri Allah'a sormamasının altında yatan birinci sebep de budur. Yâni kitap ve sünnete sormadan iş yapmalarının sebebi budur. Sordukları zaman hoşlarına gitmeyecek cevaplar alacaklarını önceden kestirdikleri için iştahları kaçmasın diye sormuyorlar Allah ve Rasûlüne.

2- İkincisi de, yahu bu da Allah'a sorulur mu? diyorlar ve onun da Allah'a sorulacağının farkında olmadıkları için Allah'a sormuyorlar. O konunun da İslâm'da ve Kur'an'da sergilendiğinin farkında olmadıkları için Allah'a sormuyorlar. Meselâ tamam, namazın kaç rekat olduğunu Allah'a soralım. Veya abdestin farzlarını Allah'a soralım da, yâni nereden kazanıp nerede harcayacağımı da Allah'a soracak değilim ya! Veya hangi mesleği seçmemiz gerektiğini de Allah'a soracak değiliz ya! Veya nasıl giyineceğimi? Nerde okuyacağımı? Neleri okuyacağımı? Sabahleyin saat kaçta kalkacağımı? Misafirlerime ne ikram edeceğimi? Çocuklarımı nasıl eğiteceğimi de Allah'a soracak de-ğilim ya! Diyorlar ve ha-

yatlarının o bölümlerini Allah'a sormuyorlar, hayatlarının o bölümlerine Allah'ı karıştırmamaya çalışıyorlar.

Ya da kimisini Allah'a, kimilerini de başkalarına soruyorlar. Böylece hayatlarının bazı bölümlerine Allah'ı, bazı bölümlerine de başkalarını karıştırdıkları için hakkı bâtılı birbirine karıştırıyorlar. Namazı Allah'tan, ama mîrası başkalarından aldıkları için hakkı bâtıla karıştırıveriyorlar. Orucu Allah'tan, ama hukuku başkalarından, Haccı Allah'tan, ama ekonomik yapıyı başkalarından aldıklarından, kılık kıyafeti başkalarından aldıklarından hakla bâtılı karıştırıveriyorlar.

Bir de bizim müslümanlığımızın zarûri bir neticesi olarak hayatımızda hakla bâtıl birbirine karışmaktadır. O da şudur: Altı bin âyetlik bir Kur'an'ımız var. Peki bunlardan kaç tanesini biliyoruz? İşte 30, 40, 50, 100, 200 tane. Geriye kalan o bilmediğimiz âyetlerin bizden istediği hayat programında, bizler mecburen başka şeyler uygulayacağız demektir. Çünkü bir şeyler yapıyoruz, yapmak zorundayız elbette, durmuyor ki hayat. Yâni farz edelim ki insan hayatı 100 birim ve Kur'an âyetleri bu 100 birimi düzenlemek için gelmiştir. Bakara şu birimi, Âl-i İmrân bu birimi, Nisâ bu birimi, Tebbet burayı, İhlâs şurayı düzenlemek için gelmiştir. Yâni hayatın tümünü düzenlemek üzere Allah bize bir kitap göndermiştir. O kitapta hayatımızın bir bölümünü düzenlemek için gelmiş bulunan âyet birimlerini bilmiyorsak, hayatımızın o bölümü hep bozuk olacak ve biz sürekli bâtılla birlikte hakkı yaşayacağız; yâni hakla bâtılı birbirine karıştıracağız demektir. Dahası:

"Bile bile hakkı da gizlemeyin!"

Bir de bile bile hakkı gizlemeyin! Çünkü siz, hakkı biliyorsunuz. Hakkı biliyorsunuz siz! Siz Tevrat ehlisiniz! Siz Kur'an ehlisiniz! Siz bu işi biliyorsunuz! Öyleyse siz bu karıştırma işini, bu gizleme işini yapmayın! Her amelde, her eylemde, her fikirde ama. Bu kitap Fur-kân'dır. Bu kitapta hak da bellidir, bâtıl da bellidir. Sizler bu kitabın, size bildirdiği hak bilgisine sahip ola ola, hakkı bile bile dünya menfaatleri sebebiyle bu kitabın hak ve bâtıllarını insanlara açıklamamak durumunda olmayın. Ketmetmek, gizlemek, örtmek, örtbas etmek ko-numunda olmayın.

Anlaşılmadı mı? Bir daha söyleyeyim düzgünce inşallah: Arkadaşlar, hakla bâtılın birbirine karıştırılmasını şöyle anlamaya çalı-şıyoruz: Hayatın değişik veçhelerini Kur'an'ın tümü düzenlemek için gelmiştir. Meselâ diyelim ki Kur'an'dan Mâide sûresini çekip çıkartsak, eğer hayatı düzenlemede bir boşluk olmayacaksa, o zaman Mâide sûresi fazlalık olacaktır hâşâ. Öyle de olmadığına göre, biz bu hayatı zaten yaşıyoruz. Kitapla beraber olsak da yaşıyoruz, kitapsız olsak da yaşıyoruz..

Yâni kitaptan haberdar olsak da hayat devam ediyor, olmasak da. Çünkü işte şu anda kâfirler de yaşıyor bu hayatı. Şinktoist, Budist, ateist, hıristiyan, yahudi herkes yaşıyor bu hayatı. Yâni bu hayat yaşanıyor. Ama yaşayın da nasıl yaşarsanız yaşayın! Her tür hayattan razıyım demiyor Allah. Yâni bu hayatı biz Kur'an'la düzenlemekle sorumluyduk. Kur'an'dan haberdar olmadığımız bölümü, biz Kur'an'dan habersiz yaşadığımızdan dolayı, Kur'an'dan habersiz dol-

durduğu-muzdan dolayı, mutlaka hayatımızda bir bâtıl bölüm olacaktır. Çünkü hayatımızın o bölümünü de Kur'an düzenleyecekti, ama biz Kur'an'ın o bölümünü henüz tanımadığımız için mecburen o bölümü başka türlü dolduracağız. Ve o zaman hayatımızda hakla bâtıl birbirine karışacaktır. Yâni hayatımızda bildiğimiz kadarıyla Kur'an'ın düzenlemesi olduğu gibi, bilemediğimiz kadarıyla da bâtıllar olacaktır. İşte böylece bizim hayatımızda hakla bâtıl karışmış olacaktır.

Arkadaşın biri öyle diyordu: Meselâ yeryüzünde ne kadar Kur'-an varsa tümünden bir anda on cüzü siliverse Allah. Yâni Kur'an'ı bir açtınız ki, ilk baştan veya ortadan veya sondan bir on cüz silinmiş! Ne yaparsınız? Veya şöyle sorayım: Haberiniz olur mu bundan? Hiç haberimiz olmaz değil mi? E zaten yoktu ya! Birileri zaten bozuk para gi-bi harcıyor müslümanların kitaplarının âyetlerini de hani kimin haberi oluyor da? Belki tamam ya! Çok münâsip olmuş! Zaten okumakta güçlük çekiyorduk! Azaldığı çok iyi olmuş, zaten lâzım değildi bize! İşte hatimlerde kullanacağımız kadar, cenazede okuyacağımız kadar olsun yeter mi diyeceğiz? bir düşünelim.

Allah korusun da Şeytan hem Kur'an'ı elimizden almış, hem de Kur'an'ı elimizden aldığını kamufle etmek için birazını bırakmış. Bizim hayatımızda azıcık bir Kuran var. Kimini de bazı yerlerde kullandırıyor ki, hepsi var zannettirebilsin! İşte kırkıncı gece, elli ikinci ge-ce, Ramazan'ın gecesi, Kadir gecesi filan derken, güya Kur'an duru-yor! Halbuki ne Kur'an vardır ortada, ne de ona sahip çıkan! İşte hak ile bâtılın birbi-

rine karışmasını böyle anlıyoruz. Yâni hak ile bâtıl hayatımızda karışıyor.

Meselâ bir makinede, bir mekânizmada on tane ayar yeri olsa, bu ayar birimlerinden biz üç tanesinin ayarını biliyor olsak. Elbette onların sadece üçünü ancak ayarlayabiliriz. Ötekiler? Ötekiler ya ayarsız olacak ya da ayar yapamayacağız onları. Böyle olunca da yâni ötekiler bozuk olunca da, ayarlılar da bozuk olacaktır. Yâni bozuklar zaten bozuktur, ama hak olduğu halde, doğru olduğu halde berikiler de bozuk olacaktır. Böyle bir ayarsızlık, böyle bir düzensizlik var bizde, bizim hayatımızda. Meselâ adam dinsel hayatını düzenleyen âyetleri bulmuş, hayatının o bölümünü onlarla düzenliyor, ama hayatının geri kalan bölümünü de başka şeylerle düzenliyorsa, o zaman hakla bâtılı birbirine karıştırıyor demektir. Meselâ namazdan sonra tesbih çekmi-yor adam. Ama bunun günahlığını biliyor. Ya da öğle namazının ilk sünnetini kılmıyor adam. Ama bunun günahlığını da biliyor. Yâni pek âlâ adam dininin eksikliğinin farkındadır. Yapmayın bunu! Karıştırmayın hakkı bâtıla! Ya da: "Elbese" bir de örtmek, giydirmek demektir ya, o zaman şöyle diyeceğiz: Bile bile, bâtılı hakkın üzerine örtüp de hakkı bakışlardan gizlemeyin! İnsanların gözünden hakkı saklamayın! Hakkı kamufle etmeyin!

1- Bâtıla hak elbisesi giydirip onu insanlara hakmış gibi sunmayın. Bâtılı hakmış gibi insanlara yutturmaya çalışmayın. Bâtıla hak hüviyeti kazandırmaya kalkışmayın.

2- Hakkı bâtılla örterek insanların bakışlarından gizlemeyin.

3- Veya kendinizi, kendi fikirlerinizi, kendi yazdıklarınızı hakmış gibi, Allah öyle diyormuş gibi insanlara sunup hakla bâtılı anlaşılmaz hale getirmeyin! İleride gelecek, Bakara sûresinde şöyle buyuracak Rabbimiz:

"Vay o kitabı elleriyle yazıp, sonra da onu az bir değere satmak için işte bu Allah katındandır! Diyenlere."

(Bakara: 79)

Vay elleriyle yazdıklarına! Vay onların kazandıklarına! Adam kendisi bir düşünce ortaya koyuyor, sonra da insanlar bunu Allah'tan zannetsinler diye arada bir âyet hadis okuyarak vahiyle desteklemeye çalışıyor. Tanrı da böyle buyuruyor! İslâm da bunu emrediyor diyerek hakkı bâtıla karıştırıyor.

Bir de hakkı gizlemeyin! İleride gelecek: Kur'an'da mükerreren ehl-i kitaba, özellikle de yahudilere bu hatırlatılır. Onların bu halleriyle müşriklerden herhangi bir farklarının olmadığı ısrarla vurgulanır. Onlar Rasûlullah'ı tanıyorlardı, onlar hakkı biliyorlardı. Onlar hak bilgisine sahiptiler:

"Kendilerine kitap verdiklerimiz onu (Muhammed'i) oğullarını tanıdıkları gibi tanırlar."

(Bakara: 146)

Onlar hakkı öz oğulları gibi, ya da avuçlarının içi gibi biliyorlardı. Hani adım gibi biliyorum! Avucumun içi gibi veya oğlum gibi biliyorum denir ya, işte bunlar, çocuklarını tanıdıklarından da öte Allah'ın Resûlü'nü biliyorlardı.

Yahudiler tanıyorlardı; o havuza girdikçe sırtındaki mührü işaret ediyordular birbirlerine. Bakın bakın işte bu onun âhir zaman Nebi'si olduğunun belirgin alâmetidir diyorlardı.

Rahip Busayra tanıyordu; amcasına sakın onu Şam'a götürme! Ona bir zarar vermelerinden korkuyorum diyordu. Onun alâmet-lerinden haberdar olan ehl-i kitabın kıskançlıklarından dolayı ona bir zarar vermelerinden endişe ediyorum diyordu.

Annesi Amine tanıyordu; çünkü doğumu fevkalade olmuştu. Peygamberlik özelliklerinin tamamı açık bir şekilde ortaya çıkmıştı.

Süt Annesi Halime tanıyordu; O evlerine geldikten sonra evlerine bereket gelmişti. Hayatlarına fevkalade bir huzur ve sükun gelmişti.

Süt kardeşi Şeyma tanıyordu; gözlerinin önünde melekler eliyle karnı yarılmıştı. Harikulade bir ameliyat gerçekleşmişti. Buna tanık olmuştu.

Necaşi tanıyordu; ve Ebu Süfyan anlattıkça tamam! diyordu, beklenen Nebî'nin ta kendisi diyordu. Saydığın özelliklerin tamamı beklediğimiz âhir zaman Nebi'sinin özellikleridir diyordu.

Varaka tanıyordu; Hatice anamız ona durumu açtığında: Vallahi ona gelen, Mûsâ'ya gelen Namus-ı Ekberdir diyordu. Keşke kavmi onu Mekke'den hicrete zorladığında hayatta

olup ona destek verebilseydim diyordu. Önceki peygamberlerin ve kitaplarının delâletiyle kesin biliyordu ki kavmi ona hüsnü kabul göstermeyecek, vatanını terk etmeye zorlayacaktı onu.

Pek çok âyetleri değiştirildiği halde Tevrat ve İncil'e az biraz muttali olan herkes tanıyordu Allah'ın Resûlü'nü.

Demek ki kitap ehli olanlar, kitaptan nasibi olanlar, mürekkep yalayanlar, İslâm'ı, imanı, dini tanıyanlar, Kur'an kursunda okuyanlar, imam Hatipliler İlâhîyatlılar, medrese görmüşler, hoca çocukları, hacı çocukları, babası müftü olanlar, Allah ve Peygamberi adına birazcık bilgisi olanlar var ya, onlar da Rasulullah'ı avuçlarının içi gibi bilirler, tanırlar. Rasulullah'ın hak Peygamber olduğunu, onun peşinden gidilmesi gerektiğini, Kuran ve sünnetsiz kurtuluşun olamayacağını bugünün biz ehl-i kitapları da bilirler. Adım gibi, avucumuzun içi gibi biliyoruz, ama zevklerimiz ağır bastığı için, menfaatlerimiz galip geldiği için, evimize engel olur, işimizi etkiler, doktoramız yarıda kalır, doçentliğimiz iptal edilir, tayinimiz çıkarılır, müşterilerimizi kaybederiz, okuldan atılırız korkusuyla bugün bizler de gizlemeye çalışıyoruz hakkı.

Sonra:

43:*"Namazı dosdoğru kılın, zekâtı verin ve rükû edenlerle birlikte rükû edin!"*

Burada İsrâil oğullarına Peygamber Aleyhisselâm ve onun ashabının kıldıkları bir namaz hatırlatılıyor. Kendilerinin ezip bozdukları bir ibâdet türü değil. Rasulullah'ın Allah'tan

aldığı ve pratik hayatta uyguladığı rükûlu ve secdeli bir namaz isteniyor onlardan.

Namazı ikâme edin, zekâtı verin, bir de rükû edenlerle beraber rükû edin! Burada olduğu gibi namazla secde, namazla rükû aynı anda zikredilmişlerse o zaman bu secde ve rükû namazdakinden ayrı anlama gelecektir. Çünkü bakın Allah namaz kılın! dedi, namazda zaten rükû var ama ayrıca bir de rükû edenlerle beraber rükû edin! buyurdu. O zaman buradaki rükû, namazdaki rükû demek değildir. Namazdakinden farklı bir anlama gelecektir.

Buradaki rükû: Allah karşısında bel bükün! Boyun eğin! demektir. Allah'ı dinleyin! Allah'a kulak verin! Allah'ın istediğini yaşayın! demektir. Rükû edin; yâni Allah karşısında ukalalık etmeyin! Allah'a kafa tutmaya, Allah'a akıl vermeye kalkışmayın demektir.

Meselâ örtünün! denilmişse hemen bu konuda rükûyu gerçekleştirin! Namaz kılın! Çocuklarınızı eğitin! Kitapla tanışın! Hayatınıza Allah'ın istediği biçimde program yapın! denilmişse hemen uygulamaya koymak üzere rükû edin! demektir bunun mânâsı.

Namazı ikâme edin demek;, namazı kılın! demek değildir. Bunu daha önce de demeye çalışmıştık. Namazı ikâme edin demek;

1- Namazınız hayatınızın direği olsun demektir.

2- Namaz, bedeninizin kulluğunun ifadesi olsun demektir. 3- Namazla Allah'tan mesaj alın ve hayatınızı bu mesajla düzenleyin demektir. Yâni iki namaz arasını Allah'a verdiğiniz söze göre ayarlayın demektir.

4- Öyle bir namaz ikâme edin ki; bu namaz, sizin ferdi ve içtimai hayatınızı dengede tutsun. Zekâtı da verin ki, toplumsal prob-lemlerinizin tamamını bu zekât çözümlesin.

5- Bir de sadece kendi başınıza bu işi yapmayın! Sizden önce de bu işi yapanlar varsa, onlarla beraber olun! Onlarla beraber cemaat olarak ikâme edin! demektir. Onlarla bütünleşin anlamına gelecektir. Varsa rükû edenler, Allah'ın emrine boyun bükenler, siz de hemen onlarla bütünleşin! Anlamına gelecektir.

Yâni bu ağacı kucaklayın! demek yâni sen kendi görevini yap ta, ama senden başka birileri onu kucaklamakla meşgulse sen de onunla birlikte yardımlaş demektir. Yâni bu yemeği yiyin! demek illa da birlikte yiyin! demek değildir bu. Sen ye de, birileri de yiyecekse sen de onunla yemeye devam et! Yâni.
Bu, yahudilere bir emirdir. Buradaki namaz emri yahudilere yapılmaktadır. Öyleyse anlıyoruz ki, biliyoruz ki namaz önce de var. İşte önceden beri, çok önceden beri var olan namazın yahudilerde de aynen devam ettiğini anlıyoruz.

Namazın ikâmesinden söz edilir. Kur'an'da "ikâme-i salât" sözü çok geçer. Allah'ın Resûlü bir hadislerinde:

"Ben nasıl namaz kılıyor idiysem, öylece namaz kılın!"

Buyurur. Ama o zaten peygamber örnekliliğinde bir namaz kılıyor olduğuna göre, namazın ikâmesi zaten peygamberin örnekliliğin-de vardır ve tamam, biz de aynı namazı kılmak zorundayız. Allah "sallâ" yapın! demiyor ama bakın. Yâni bizim yaptığımız gibi sallayın! değil. Ya ne?

"Salâtı ikâme edin!"
"Veyl olsun o namaz kılanlara!"
(Mâûn: 4)

Âyetinde ise namazı sallayanlar anlatılır. Namaz kılmaktan gafil adamlar da, kıldık zannediyorlar veya namazı bir hareket zannediyorlar. Veya namazı kılınca tamam zannediyorlar. Namaz bitti, nama-zı kıldık, müslümanlık tamam zannediyorlar. Namazla din kurtarma çabasına giriyorlar. Halbuki Kur'an'da, dinde, İslâm'da böyle hiç bir şeye karışmayan, mücerret kendi başına bir namaz yok. Hiç bir şeye karışmayan, hiçbir fonksiyonu olmayan bir namazdan söz edilmez İslâm'da. Hayata etkili olmayan, hayatı düzenleme misyonu olmayan bir namaza namaz demez İslâm. Şimdi bize dönüyorum. Şu kıldığımız namazların, görünüşte hiçbir fonksiyonu yok gibi değil mi? Yâni bu kıldığımız namazların hayatımıza hiç etkisi yok gibi değil mi? Sanki bi-zim hayatımızda namaz öncemizle, namaz sonramız hiç değişmiyor. Mektubu atıp o dertten kurtulma işi var ya, aynen onun gibi. Ama bu kadar kötülemek yanında şunu da diyelim, tabii insafsızlık olmasın: Bu hiç gibi olan, hiç fonksiyonu yok gibi olan namazımızın görüyoruz nelere mal olduğunu. Yâni bu kadarı bile bize bir şeyler yaptırıyor aslında. Bazı arkadaşlar anla-

tıyor, onu, namazı terk ettiğim dönem sanki dinimi terk etmiş gibi oluyorum! diyor. Allah kimseyi o duruma düşürmesin! İnşallah..

O zaman ikâmeyi şöyle bir Türkçeleştirelim: İkâme; İki namaz arasındaki hayata karışan bir namazın kılınışına ikâme diyoruz. İki namaz arasını düzeltme fonksiyonu olacak namazın. Bu, tabi bedenî kulluğun ifadesi olacak. Bireysel kulluğun ifadesi olacak. Zekât da toplumsal kulluğun ifadesi olacaktır tabii. Yâni namaz bireysel bir kulluktur. Ben namazımı tek başıma da kılabilirim, ama zekâtı tek başı-ma, kendi kendime veremem. Onun için zekâtı verebilecek birilerine muhtacım. Öyleyse zekât toplumsal bir kulluktur diyoruz. Bu âyette bizden öyle bir namaz isteniyor ki, bu namaz:

1. Allah'tan mesaj alma özelliği sağlayacak. Yâni o namazımızda ne dediğimizin, ne okuduğumuzun, hangi taahhütlerin altına imza attığımızın, Rabbimize hangi sözleri verdiğimizin farkına varacak ve namaz sonrası hayatımızda buna uygun davranacağız. Namaz sonrası hayatımızı namazda aldığımız bu mesajla düzenleyeceğiz. İşte namazı ikâme, namazı ayağa kaldırma bu anlama gelmektedir. İşte namaz bize bunu sağlayacak bir,

2. Allah'a tekmil verme özelliğini sağlayacak. Sanki emir kaynağı, emir makamı olan Allah'tır. Sanki seccadede, onun huzuruna gidiyoruz, ama huzuruna gitmenin şartları var. Böyle isli paslı gidilmez! Temizlik yapılacak, hadesten ve necasetten taharet. Açık saçık gidilmez onun huzuruna, Setr'ul avret yapılacak. Zaman iyi ayarlanacak. Öyle damba-

dak gidilmez, hedef iyi belirlenecek, yâni ne anlama gidiyorsun? Ne için gidiyorsun huzura? Şöhret için mi? Para için mi? Makam için mi? Yoksa Allah dedi diye mi? Ne için gittiğini belirleyeceksin. Sonra Allah'ı en büyükleme ile, tekbir ile işe başlayacaksın. Allah'ı en büyük kabul edeceksin. Bundan sonra da: Elhamdülillah diyecek ve sadece Allah'ı hamde lâyık görecek, Allah'tan başkalarını hamde lâyık görmeyeceksin. Allah'ı Rab bileceksin. Onu hayata karışır bileceksin. Hayatın programını yapmaya tek yetkili bileceksin ve ondan mesaj alacaksın.

Kabul ya Rabbi, sen en büyüksün! Kabul ya Rabbi, senden başkalarının önünde eğilmeyeceğim! Kabul ya Rabbi, senden başkalarını övmeyeceğim! Kabul ya Rabbi, senden başkalarının dediği yere gitmeyeceğim! Senden başkalarını dinlemeyeceğim! Senden başkalarının kulu kölesi olmayacağım. İrademi senden başkalarına teslim etmeyeceğim. Namazla senden aldığım bu mesajı namaz sonrası hayatımda bir an bile unutmayacağım. Namaz sonrası hayatımı bu mesajla düzenleyeceğim. Sen nasıl istiyorsan ben öylece yaşayacağım diye bir ondan mesaj alma vardır.

Bir de namazın tekmil verme anlamı vardır. Sanki Cenab-ı Hak bizi yarattıktan sonra bize emir vermiş. Beş saatte bir gelin ve bana tekmil verin! Beş saatte bir gelin! Ve bana hayatınız hakkında bilgi verin! Göreviniz hakkında, yaptığınız işler hakkında bana tekmil verin! diye. Hani işveren öyle yapar ya. Gel bana tekmil ver diye adamlarını yanına çağırır ya. Ama öyle bir işveren ki, her şeyi aslında biliyor. Kimin ne yaptığını da biliyor, ne yapmadığını da biliyor. Gizledikle-

rini de biliyor, açığa vurduklarını da. Kalpten geçeni de biliyor, niyetleri de biliyor. Ama buna rağmen bizden de tekmil istiyor. Her gün ne yaptığımızı kendisine bildirmemizi istiyor. Hayatımızın raporunu vermemizi istiyor.

İşte biz namazla Allah'ın huzuruna çıkıyor ve o namaz öncesi yaptıklarımızın raporunu sunuyoruz. Diyoruz ki: Ya Rabbi ben senden başkasının önünde eğilmedim! Hamdi sana has kıldım! Senden başkasını övmedim! Sadece sana muhtaç olduğumu bildim! İsteyeceğimi senden başkasından istemedim! Sadece sana dua ettim! Sadece sana sığındım! Rızkı sadece senden bildim! Alîm olarak, bilgisi tam olarak sadece seni bildim! Sadece senin bilgine müracaat ettim! Sadece senin için bir hayat yaşadım! Diyerek tekmil veririz Rabbimize.

Tabi hayatı düzgünse bunları söyleyebiliyor adam. Ama hayatı bozuksa bunları söylemekte güçlük çekiyor. Namazın sonunda dua bile edemiyor adam. Niye? Ya yüzüne vurursa Allah! Ya bu ne biçim hayat? Ya bu söylediklerinin tamamı yalandan ibarettir deyiverirse diye korkusundan yakarışta bile bulunamıyor adam.

İşte böyle tekmil verilen, mesaj alınan bir namaz olursa bizim namazımız, o zaman o namaz dinin direği olan bir namaz olmuştur. Ama Allah korusun şu anda pek çoğumuzun yaptığı gibi, sadece çadırın ortadaki direği gibi olunca namazımız, direk tek başına bir anlam taşımayacaktı ya. Sapıyla, ipiyle ve tüm müştemilatıyla o direk çadırı ayağa kaldıracaktı. Yâni namazda tüm hayatı ayağa kaldıracaktı ya, işte böyle

bir namaz olmalı bizim namazlarımız. Ama öyle değil de yatıp kalkmak biçiminde bir namaz kılarsak, o zaman sadece direk dikiyoruz demektir. Her yere direkler dikiyoruz ama gün olur bu direkleri muhafaza bile dert olur. Kendi kendine duramaz ki onlar! Gün olur zorlanırız. Zorluk çekeriz. Ve bugün namazın kimi müslümanların hayatında yük olduğunu ben görüyorum zaman zaman. Zorlaşıyor, yük oluyor, zorlanıyor, ama ne yapsın. Evde kılacak, vapurda kılacak, dükkanda kılacak, derste, teneffüste kılacak, eğitim anında kılacak, kılacak.

Ama böyle hayattan kopuk, hayata etkili olamayan ve duvarsız, müştemilatsız sadece direk dikme türünde bir namaz değil de na-mazın istediği hayatı yaşayarak bir namaz kılabilirsek, o zaman namazın dediği hayatı yaşarken namaza yer vardır o hayatta. O zaman bu hayat onu doldurucu, destekleyici olur ve namaz zevk verir. Böyle bir hayatta namaz hiç de zor gelmez mü'mine. Yâni o hayat benim olunca, yâni çadırım benim olunca, o zaman çok kolay olacaktır bu iş.

O zaman direk hoş oluyor değil mi? Öteki türlü hayattan ayrı namaz olmuyor, işte görüyoruz. Adam namaza bir durayım da ayağımdaki oku öyle çıkarın filan, olmuyor. Sanki namazın dışında Allah-tan ayrıymış da namazda Allah'la beraber. İşte durun da Allah'la bir beraber olayım! demiş de ve de oku çekmişler ayağından da, haberi bile olmamış da, bu da fıtrata aykırıdır diyoruz. İnsanın haberi olur yâ-ni. Hattâ aman çalınma ihtimali filan olursa ayakkabını önüne koy da haberin olsun! diye emirler görürsünüz orada.

Veya meselâ balgam gibi bir şeyler tükürecekseniz, karşınıza tükürmeyin, onu ayağınızın altına alın! deniyor. Böyle olunca haberin olacak yâni bunlardan. Zaten Allah bizden böyle bir namaz da iste-miyor..
Evet işin aslı, bizim namazların pek tadı yok. Hani nasıl desem, mercedesin önünde işte yıldız gibi bir putu var ya, yuvarlak yıldız mı diyorlar ne? Onu çok seviyoruz, ama bizim arabada onu takacak yer yok. Arabamız mercedes değil, murat yâni. Ama olsun diyoruz! Ve murada onu takmaya kalkıyoruz. Bizim namaz biraz öyle gibi yâni.

Aslında namaz hayatın yapı taşlarıdır. Hayatı Allah namazla doldurmuş; yâni hayatı namazla belirlemiş Allah. Namazla belirlenen hayat içinde uykuya zaman ayırın! Yemeğe zaman ayırın! Okumaya, yazmaya zaman ayırın! Şuna şuna zaman ayırın! demiş tamam. Bunlar namaza göre ayarlanacak. Yâni önce namaz sonra namazdan arta kalan zamanda da bunlar yapılacak. Çünkü bunlar hayatın vazgeçilmez unsurlarıdır.

Biz hayatta yaşamak zorunda olduğumuz bu işlerin aralarını namazla dolduracağız, namazdan aldığımız mesajla dolduracağız. Ama biz şu anda öyle yapmıyoruz da hayatımızın vazgeçilmez birimleri var, biz onları yaşarken namazı araya sıkıştırıveriyoruz. Yâni aslında bizim hayatta namaza yer yok! Ama biz yine de onu bir yerlere takıveriyoruz.

Meselâ bugün bir fabrikaya gittim. Öğlen ezanı saat birde okundu. Niye orada öyle okunur diye sordum. Dediler ki: İşte vardiye, yemek zamanı öyle denk geliyor ne yapalım! Hem böyle bir saat geç okutturuyor adam, hem de resmen

hoparlörle ezan okutturuyor. Böyle garip bir şey. Böylece hem işimizin düzeni bozulmayacak hem de araya bunu sıkıştırıvereceğiz. Namaz değil de aslında bu hayatın aksesuarı.

Evet namazı ikâme edin! Başka? Bir de:
"Zekâtı da verin!"

Böylece kişi zekât ile maldan vazgeçebilmeyi öğrenecektir. Yâni malın sahibinin Allah olduğunu öğrenebilecektir. Değilse kişi malının bir kısmını def edecek de gerisinde tam söz sahibi olacaktır değildir mânâ tabii. Ne demekti zekât? Ya Rabbi! Bu malı sen izin verdiğin için kazandım! Senin izin verdiğin yerden kazandım! Senin izin verdiğin yerde harcayacak ve senin izin verdiğin gibi sarf edeceğim! Bunun şiarı olarak da, ispatı olarak da senin namı hesabına işte birilerine veriyorum! diyecektir. Yâni ya Rabbi! Bu mal mülk senindir! Ben karışmıyorum buna! Malımın hepsi senindir! Mânâsına gelecektir bu. Ama hal böyleyken bakıyoruz bugün adam malının içinden zekât miktarını ayırdıktan sonra gerisine karıştırmıyor Allah'ı. Sanki al senin hakkın bu! Gerisine karışma! diyor! Zekat sanki Allah için sus payı gibi değerlendiriliyor. Olmaz ki böyle.

Çünkü İslâm, zekâtı emretmenin yanında, aynı zamanda mal kazanmaya bu kadar hırslı olmamayı da emreder. Adam mal kazan-maya o kadar hırslı ki, zekât verse de o onu temizlemez. Meselâ nasıl hırslı? İlim öğrenmeye vakit bırakmayacak kadar hırslı! Kur'an öğrenmeye vakit bırakmayacak kadar hırslı! Çoluk çocuğunun eğitimiyle ilgilenemeyecek kadar hırslı! Akşam ezanında camiye, yatsı namazında mesci-

de, sabah namazında müslümanlarla beraber olmaya gidemeyecek kadar hırslı. Sonra da kazandığından zekât veriyor. Al şunu da ağzını tut diyor sanki. Ben böyle zekâtları almıyorum. Meselâ birisi çağırmıştı, işte zekâtı verelim filan diye, hesaplatmak için çağırmış Ramazan'da.

Olmaz arkadaş! dedim, senin malına zekât düşmez! Yahu doğru söyle! filan dedi. Dedim ki, gerçekten olmaz! Senin malına zekât düşmez! Sen bunları sadece kendine harcamaya devam et başkasını da sorma dedim. Israr edince yanında biri vardı. Mecburen izah ettim. Değilse o gün demezdim ona, biraz da o uğraşsın, işi ne? derdim de, ama yanında birisi olduğu için mecburen izah etmek zorunda kaldım. Dedim ki arkadaş! Senin literatürde, senin işte, senin meslekte birtakım ne demektir? Birtakım eşya? Meselâ yemek odası, yatak odası, oturma odası, kalkma odası, amuda kalkma odası, diz çökme, bağdaş kurma odası işte hepsi. Şimdi bir eve bundan kırk takımın olsa dedim hangi birini bir fakire vereceksin? Kırkta birini bir fakire vereceksin.

Peki kim o fakir dedim? Var mı öyle biri? Yâni hangi fakire verilir bu? Bulunur mu böyle bir fakir? Bunu alsın da ne yapsın o fakir ya? Nerede kullanacak fakir bunları? Bu senin kullandığın eşyayı nerede kullanacak fakir? Öyle değil mi ama? Bugün müslümanlar müs-lümana lâzım olmayan şeyin ticaretini yapıyorlar. Meselâ adam içki satıyor idiyse zaten veremez onu fakire de, çünkü haramdır bunu bi-liyoruz da, aynı zamanda ihtiyaç olmayan şey de haramdır müslüma-nın hayatında, bunu bilmiyoruz. İhtiyaç olan şey: Meselâ yatak lâzım değil mi? Evet lâzımdır ama on beşinci yatak haram!

Elli beşinci hep-ten haram yahu! Meselâ kadının süslenmeye ihtiyacı var. Ama erkeği de, yok dediyse, işte iyi kötü giyinecektir. Yahu olur mu, ihtiyacım var-dı benim! demesinin anlamı yoktur. Meselâ tokken yemek, Rama-zanda yemek haramdır. Meselâ bir adamın yıllık öğle yemeği ihtiyacı mümkün değil üç yüz altmış gün olamaz. Çünkü İslâm belirlemiştir onu. Muhakkak bir kere, bir ay yemeyecektir Ramazanda.

Bakın Allah Resûlü der ki:

"Allahu Teâlâ birtakım şeyleri farz kılmıştır. Onları zayi etmeyiniz. Bazı mâsiyetler için de birtakım hadler koymuştur, onları da asla tecavüz etmeyin. Birtakım şeyleri haram kılmıştır, onlara el uzatmayınız. Birtakım şeylerden de unutkanlık eseri değil, size mahza merhametinden dolayı sükut etmiştir. Onları da soruşturmayın."

Allah farzlar kılmış, sakın onları zayii etmeyin. Bunlarsız cennet olmaz! demiş. Bir çizgi, bir hat çizmiş ve sakın bunları aşmayın! demiş. Bir de haramlar kılmış, sakın oraya da düşmeyin! demiş. Peki nedir bu mobilyacılık? Nedir bu askıcılık? Allah Resûlü; "yatarken elbisenizi dürüp besmeleyle bir yere koyun ki Şeytan ondan istifade etmesin!" buyurur. Biz de askılara takıp, ey şeytan bak sana hazır burada bekletiyoruz! Rahatlıkla bunu kullanabilirsin! diyoruz sanki. Peki olur mu İslâm toplumunda bu meslekler? Bunları çoğaltabilirsiniz. Şu kadarını söyleyeyim: Yaptırıcısı İslâm olmayan her şey İslâm'da bâtıldır. Öyle olsaydı İslâm yaptırırdı zaten onu! Bugün bu mesleklerin yaptırıcısının İslâm olduğunu hiç

düşünemiyoruz. Baklavacılık, sebzecilik, pastacılık ta öyle. Ama unutmayalım ki yarın sorulacak adama. Her yaptığımız iş konusunda: Bu konuda Rabbiniz kimdi? denilecek. Bunu yaptıran kimdi sana? Neden aldın bunu? Neden sattın? Neden yaptın bu işi? Kim dedi de yaptın? Ya Allah dedi de öyle yaptım! diyecek adam ya da işte bilmiyorum, Zerdüşt buyurdu da onun için yaptım! diyecek. İşte ihtiyacımdı ya Rabbi! Güzel görmüştüm ya Rabbi! Uygun bulmuştum ya Rabbi diyecek ve mâzeretini sunacak Allah'a. Allah da tamam, benim istediğim de buydu, iyi yapmışsın demişse ne âlâ, değilse Allah korusun.

Meselâ bakın namaz, namaza kimse laf edemez değil mi? Bunun bile yaptırıcısı Allah değilse, bu bile bâtıldır. Diz kireçlenmelerini önlemek için, jimnastik hareketi için kılınan namaz, yâni yaptırıcısı Allah olmayan namaz da bâtıldır. Öyleyse yaptırıcısı İslâm olmayan bütün eylemler bâtıldır.

"İnanan ve inancının gereği olan amelleri işleyenler."

Bunların bu konudaki imanları vahiyden kaynaklanıyorsa bu güzeldir. Ama değilse salih amel değildir o. Bir amelin yaptırıcısı İslâm değilse o amel salih amel değildir. Bazı ameller İslâm'da suç olmasa da eğer onların yaptırıcısı İslâm değilse yine salih değildir onlar. Meselâ evin bazen geniş olması suç mu? Hayır. Meselâ fethettin bir bölgeyi, Japonya'yı aldın ve orada karşına beş yüz metrekarelik bir ev çıktı. Ne yapacağız? Yıkacak mıyız bunun bir kısmını? Yıkmak da bâtıl zaten. Ama benim demek istediğim o ki: Bu hem hedef belirtmeyecek bizim için, yâni hedefimiz olmayacak böyle bir ev, hem de orada oturuşumuzun modelini İslâm belirleyecek.

Meselâ öyle bir zekât sistemi ki infakı ortadan kaldırmış. İnfakı ortadan kaldırıcı olan zekât anlayışı da bâtıldır. Çünkü Allah zekâtla infakı ayrı ayrı zikretmiştir. Hem "infak ederler" der, arkasından da hem de "zekât verirler" ifadesini kullanır Bakara sûresi 177. âyette. Sonra buyurur ki Rabbimiz:

"Rükû edenlerle beraber de rükû edin!"

Bakın burada rükû namazdan ayrı zikredilmiştir. Namazdan daha şümullü bir kelimedir bu. Eğer Kur'an-ı Kerîmde namazla birlik secde, namazla birlik rükû zikredilmişse o zaman namazdan farklı bir rükû ve secde anlamına gelecektir bu. Rükû edenlerle birlikte rükû edin! demenin anlamı: Bu konuda sizden önce birileri yoksa yine yapın! Ama sizden önce birileri varsa, o zaman siz de onlarla birlik olun! demektir. Yâni onlarla beraber yapacağınız görevler vardır, onu da onlarla beraber yapın! demektir. Topyekün müslümanlarla birlikte hareket edin, kendinize ait oluşturduğunuz küçük küçük gruplarla hareket etmeyin. Yâni İslâm'ın sorumluluk anlayışı, kişiyi sorumluluktan kurtarmak değil onun sorumluluğunu düzenleme çabasıdır.

Şimdi cemaate dahil oluyor adam, İslâm'ın yüz biriminin on tanesi kendine yükleniyor, onun da onda altısını yaptı mı, yâni altısını yaptı mı ben yüzde atmışı yaptım sevincinde oluyor. Oysa yüzde altısını yapıyor. İslâm'da bu yok! Ya ne var? İslâm'da kişinin, bireysel planda görevleri yanında, toplumsal planda görevleri hatırlatılır. Sen birimsin, ama toplumun da bireyisin. Yâni sen kendin yiyorsun, kimse olmasa

da onu yine yiyeceksin. Ama birileriyle yerken de dikkat et! Hem ona örnek olma açısından, hem de onunkini yememe açısından. Eh bunu anladınız, şimdi söyleyin bakalım:

44: "İnsanlara birr'i emredersiniz de, kendinizi unutursunuz öyle mi? Üstelik kitabı da okuyorsunuz. (Aklınız yok mu sizin?) Aklınızı kullanmayacak mısınız?"
"Bir de üstelik kitabı da okuyorsunuz. Aklınız yok mu sizin? Aklınızı kullanmayacak mısınız?"

İnsanlara birr'i emredersiniz de kendinizi unutursunuz öyle mi? Birr ne? Bakara 177 de gelecek. Birr; imancı olmak, infakçı olmak, namazcı olmak, zekâtçı olmak, takvacı olmak, sabırcı olmak ve tasdikçi olmak demektir. Öyleyse siz insanların böyle olmalarını emredersiniz, sonra da kendinizi unutursunuz öyle mi? Meselâ Mutaffifin sûresinin hemen başında birr anlatılır:

"Vay o eksik tartıp ölçen hilecilerin haline! Ki başkalarından aldıkları vakit tam ölçüp alırlar, ama başkalarına ölçtükleri vakit de eksik verirler."
(Mutaffifin: 1,2,3)

Yâni birilerine farklı ölçersiniz, kendinize farklı ölçersiniz! denilir. İstemeye gelince tam istersiniz, tamı istersiniz, ama ödemeye gelince hep eksikten yana olursunuz. Meselâ çocuklarınızdan, hanımlarınızdan itaat beklerken tam, ya da tama yakın bir itaat beklersiniz, ama kendinizin onlara karşı sorumluluklarınız söz konusu olunca da, meselâ onlara din duyurma, onları müslümanca eğitme sorumluluğunuz söz konusu olunca da eksik ölçersiniz. Veya hanımlarınızdan,

çocuklarınızdan tam itaat bekleyen sizler, kendinizin Allah'a itaati söz konusu oldu mu da hep eksikten yana, eksiltmeden yana olursunuz. Veya hani başkalarının hanımı şöyle şöyle davransın, ama senin hanımın yapmasın. Başkalarının çocuğu şöyle yapsın, ama senin çocuğun yapmasın. Başkalarının kadınlarına anlat, ama kendi hanımına anlatma gibi mi yapıyorsunuz? Başkalarını düşünüyorsunuz ama ken-dinizi unutuyor musunuz? Başkalarına duyurduğunuzlar konusunda kendiniz nötr mü davranıyorsunuz? Başkalarının hesabını yapıyorsu-nuz da kendi hesabınızı unutuyor musunuz? Başkalarının müslüman-lığı konusunda titiz davranıyorsunuz da kendinizi unutuyor musunuz? Veya:
Âyetiyle de birleştirmiş kimi tefsirler burayı: Yâni:

"Ey mü'minler yapmadığınız şeyin niye sözcülüğü-nü yapıp duruyorsunuz?"
(Saff: 2)

Yâni konuştuğunuz şey konusunda niye kendinizi unutuyorsunuz? Bir şeyin sözcülüğünü yapıyorsanız, onu eyleme geçirin! Ya da birilerinin yapmasını emrediyorsanız, siz de bizzat onu yapın! Anlamına gelir. İnsanlara bir şeyler söyler de kendinizi unutur musunuz? Veya kendinizin yapmadığı, yapmayacağı şeyleri niye söylüyorsunuz? Bunun birkaç anlamı var, inşallah onları demeye çalışalım:

1- Yapmanın konusu olmayan şeyleri niye konuşuyorsunuz? demektir bunun mânâsı. Yâni amelin konusu olmayan şeyleri, yarın amele dökülemeyecek konuları, sizi amele sevk etmeyecek konuları niye konuşup duruyorsunuz? Meselâ ne

gibi? A.B.D' yi konuşuyoruz, Çin'i, Maçin'i, Mançurya'yı konuşuyoruz. İnkaların Amerikan kültürüne etkilerini konuşuyoruz. Sumatra dosyasını konuşuyoruz, devlet kurmadan, devlet yıkmadan konuşuyoruz. Başkalarının çocuklarının eğitim problemini konuşuyoruz. Yâni bütün bunlar bizden amel istemiyor ki! Lüks şeyler bunlar! Yarın amele dökülemeyecek fantezik konuları niye konuşuyorsunuz? diyor Allah..

2- Bir ikinci mânâsı da: Yâni sizler hep söz müslümanı mı olacaksınız? Hep söz planında mı müslüman olacaksınız? Amel planında müslüman olmayacak mısınız? Hep sözlü mü olacaksınız? Hep böyle sözlü mü kalacaksınız? Nişanlanıp evlenmeyi hiç düşünmüyor musunuz? Namazını kılmayacağınız yere niye abdest alıyorsunuz? Abdest, bir daha abdest, bir daha abdest! Yeter ya bir de namaz kılmayı öğrensenize! Halbuki konuşma yerine iş yapmayı sever Allah:

"Muhakkak ki Allah kendi yolunda birbirlerine kenetlenmiş bir bina gibi saf olarak çarpışanları sever."
(Saff: 4)

Yâni konuşma yerine iş yapmayı sever Allah. Saf saf savaş toplumu olarak Allah yolunda savaşanları sever Allah. Bu işin edebiyatını yapanları değil! Efendim yapmak lâzım, kurmak lâzım, kırmak lâzım gibi laf ebeliğiyle meşgul olanları değil.

3- Bir de bu tür âyetlerden bizim anlayacağımız: Mü'min söylediği şeyi mutlaka kendisi bizzat yapmalıdır, yaşamalı-

dır. Sanki Allah korusun sözleri bir vadide, kendisi başka bir vadide olmamalıdır. Sûrenin başında:

(Bakara: 17)

De anlatılan münâfıklar gibi olmayacak yâni. Başkalarını aydınlatırken kendisi karanlıkta kalanlar gibi olmayacak. Yâni kişi söy-lediğini kendisi de yaşayacak. Ama yaşamadığını söylemeyecek değildir mânâ. Bunu bir daha söyleyelim: Kişi başkalarına yapın diye tavsiye ettiği şeyleri kendisi bizzat yaşamak zorundadır. Ama bunun mefhum-ı muhalifi caiz değildir. Yâni yaşamadığı şeyleri söylemeyecek demek doğru değildir. Öyle olursa yâni meselâ ben sadece kendi yaşadıklarımın dışında insanlara bir şey anlatamazsam, bir şey söyleyemezsem o zaman din eksik anlatılır. Meselâ ben sadece kendi yaşayabildiğimi anlatırsam, ötekisi de kendi yaşadıklarını anlatırsa o zaman din güdükleşir. Ben bildiğim dini tümüyle anlatmak zorundayım. Benden daha güzel bu dini yaşayan birileri çıkabilecektir zira.

Nitekim Allah'ın Rasûlü veda hutbesinin bir bölümünde kendisini dinleyen ashabına şöyle buyurmuştur: Burada olanlar bu duyduklarını duymayanlara aktarsın! Umulur ki sizden daha iyi anlayıp yaşayanlar çıkabilir! Öyleyse meselâ ben gece namazı kılmıyorsam, eh ben bunu yapamıyorum, öyleyse kimseye anlatmamalıyım! diyemem, zira benden daha güzel bu işi beceren birileri çıkacaktır, o halde gece namazını da anlatmalıyım. Veya ben zengin değilim, zekât veremiyorsam da onu birilerine anlatmak zorundayım. Veya çocuğum yok, çocuk eğitimi konusunda herhangi bir şey yapmıyorum, ama çocuğu olanların bilmeleri için bu konudaki hükümleri de anlatmak zorundayım.

Hani İmamı Azam Efendimize izâfe edilen bir yalan var: Şeker hikâyesi. Adamın biri şeker yiyen şeker hastası çocuğunu, İmam Ebu Hanife'ye getirir ve der ki: Ey imam bu çocuğa bir nasihatte bulunsanız da şeker yemese! İmam Ebu Hanife Efendimiz der ki; "Al bu çocuğu götür, kırk gün sonra getir." Adam götürür çocuğu ve kırk gün sonra getirir. İmam Ebu Hanife Efendimiz çocuğu karşısına alır ve üç kere; "Oğlum şeker yemeyeceksin!" Buyurur ve artık çocuk ta bir daha şeker yemez. Babası der ki; "Ya imam, söylediğin üç cümle, bunu kırk gün önce söyleseydin de oğlum kırk gün bu azabı çekmeseydi olmaz mıydı?" İmam Azam der ki; "Ben o anda kendim şeker yiyordum, o durumdayken çocuğa şeker yeme deseydim tesirli olmaya-caktı. Ama bu kırk gün zarfında ben sabredip şeker yemedim, kendimde tatbik ettiğim için, kendim yaşadığım için tesirli oldu!" der. Hikâye tabii.

O zaman şunu sormamız gerekecek: Peygamberimiz Ebu Cehil'e tesirli olamadı. Acaba Allah'ın Resûlü yaşamadığı için mi tesirli olamadı? Bu yanlıştır, çünkü tesir bizden değil Allah'tandır. Bir de birilerine şekeri yasaklamak için illa da biz şeker yemeyeceğiz diye bir şey yoktur. Şu anda benim anamda tansiyon var ve ben onun önünden tuzu çekiyorum, ama bana yasak olmadığı için ben kendim yiyorum tuzu. O da şekeri benim önümden kaldırıyor tabii. Evet: İyiliği, birri, hayrı, İslâm'ı, imanı insanlara emredersiniz de ken-dinizi unutur musunuz? İnsanları imana davet ettiği halde kendi dün-yasında kendince bir hayat süren insanlara söyleniyor bu söz. Yâni pratikteki hayatlarıyla teorideki hayatla-

rı farklı olan müslümanlara deniyor. Çünkü bakın sonra da deniyor ki, üstelik sizler kitabı da bili-yorsunuz. Siz kitabı da okuyorsunuz. Kitaptan da haberdarsınız. Ger-çi İslâm toplumunda bir grubun âlim, diğer bir grubun da bu âlimlere tabi olan bir grup olması gibi mutlak mânâda bir ayırım söz konusu değildir. Her müslüman kendi çapında âlim olmak zorundadır. Yâni kendilerinden daha çok âlim olanlardan bilgi, kendilerinden daha az âlim olanlardan da yine bilgi alışverişi kurmak zorundadırlar. Yâni her bilen bildiği kadarının âlimidir. Bundan dolayıdır ki, her bilenin kendi bildikleri kadarını birilerine ulaştırabilme sıkıntısını yaşaması gerekmektedir.

İşte bu âyet mü'minlerin bu sıkıntılarına çözüm getirir. Yâni siz insanlara iyiliği emreder de kendinizi ihmal mi edersiniz? Üstelik siz biliyorsunuz da bunu? Aklınızı kullanmıyor musunuz? Buyurulur.

45:"Sabır ve namazla Allah'tan yardım isteyin. Gerçi bu nefislere ağır gelirse de haşiîn olanlara ağır gelmez."

Onun için yardıma ihtiyacın olacak, yardıma muhtaç olacaksın. Bunu başkalarına deme ve bunu kendin yapma konusunda yardıma muhtaç olacaksın. Bu durumda da biri sabırla, diğeri de namazla Allah'tan yardım iste! Allah'ın yardım kapılarının anahtarı sabır ve namazdır. Bazen nefsin egemenliği, bazen dışındaki ve içindeki şeytanlar, bazen mal mülk derdi, seni baş aşağı getirecek noktaya gelebilir. Bazen bir şeylerden dolayı güçsüz düşebilirsin. İşte o zaman da sabır ve namazla Allah'tan yardım iste! Sabır; direnç demektir. Ve-ya dayanmak demektir, süreklilik veya devamlılık de-

mektir. Kâfirlerin de hareketlerinde bir sabır veya müslümanların da hareketlerinde bir sabır söz konusudur.

Meselâ kâfirler peygamberimiz karşısında dayanabilmek için birbirlerine yürüyün! dediler. Aman bu peygamber karşısında pes etmeyin! dayanın, dişinizi sıkın ve sabredin! dediler. Sâd sûresinde bu husus şöyle anlatılır:

"İlâhlarınıza sarılarak yürüyün! Dayanın! Sabredin! Zaten sizden istenen de budur."

(Sâd: 6)

Diyorlardı. Eğer siz İlâhlarınıza sabreder, İlâhlarınıza sıkı tutunursanız bu peygamberin size yapabileceği bir şey yoktur, diyorlardı. Ve gerçekten de "Ben dedemi şu putun önünde secde ederken buldum. Ey Muhammed, ne yaparsan yap, beni dedemin yolundan çeviremezsin!" diyerek putuna sabredip sıkı tutunan Ebu Cehil'e Allah'ın Rasûlü hiç bir şey yapamıyordu.

Bugün de aman İlâhlarınıza sahip çıkın! Aman demokrasiye sahip olun! Aman laiklik elden gidiyor! teraneleri atanların niyetleri de galiba budur. Hocalarının yolunu takip ediyor adamlar. Onların İlâhlarına sarılıp sabrettikleri kadar keşke bugün müslümanlar da kendi İlâhlarına, İlâhlarının kitabına sarılmayı bir becerebilselerdi, tüm dünya düşman olsa bile kimsenin yapabileceği bir şey kalmayacaktı onlara. Dünya üstlerine gelse imanlarında sarsamayacaktı onları.

Zaten sizden istenen de budur! Siz ilahlarınıza iyi tutunur ve yolunuza devam ederseniz bu peygamberin size yapabileceği

hiç bir şey yoktur diyorlardı. Sabırlı olmak demek bıkmamak, usanmamak demektir. On yıldır namaz kılıyorum! Yeter artık dememek sabırdır. On yıldır içki içmiyorum! Yeter artık bu kadar dememek sabırdır. İbâdetten bıkmamaya, günahtan kaçınmaya devam etmek sabırdır. Allah'ın nasıl isterse bizi öylece imtihan ettiğine, edeceğine, gönderilen sorular istikâmetinde Allah'a kulluk etme şuurunun devamına da sabır diyoruz. Bazen yangınla, bazen hastalıkla, bazen zenginlik, bazen fakirlikle, Rabbimizin bizi nasıl isterse öylece imtihan edeceğine iman etmek, sabırdır. Bazen müslümanların zafiyetleriyle, bazen kâfirlerin gücüyle, bazen zaferle, bazen yenilgiyle, bazen Bedir'le, bazen Uhud-la imtihan eder Allah. Biz de o konuda sabredeceğiz. Yâni o konuda nasıl kulluk etmemizi istiyorsa öylece kulluk edeceğiz. Sabır, insanın vücudundaki baş mesabesindedir. Başı olmayan bir bedenden nasıl ki hayır beklenmezse, sabrın kontrolünde olmayan bir imanda da bilelim ki, hayır yoktur. Sabır çok önemlidir İslâm'da:

"İnnallahe mea'ssabirin" denirken ***"İnnallahe mealmusallin"***

Denmediğini görüyoruz. Yâni Allah namaz kılanlarla beraberdir denmezken, Allah sabredenlerle beraberdir dendiğini görüyoruz. Çünkü sabır, namazdan da şümullüdür. Zira namaz kılabilmenin, bunları yapabilmenin yolu da sabırdan geçer. Namaza sabredecek ki kişi, namazı kılabilsin. Zekâta sabredecek ki, verebilsin. Sabır önemlidir. Kulluğa sabır, her şart altında kulluğu sürdürmeye sabır, şeytana ve şeytan ta-

raftarlarına uymamaya sabır. Günahlara düşmemeye, nefsin arzularına kanmamaya sabır gibi.

Evet namazla ve sabırla Allah'tan sürekli yardım isteyeceğiz. Çünkü her ân şeytanla karşı karşıya bir hayat yaşıyoruz. Üstelik şeytanın tüm yardımcıları da bizi çepeçevre kuşatmışlardır.

Şeytanın sıkıntıları, şeytan dostlarının ürettiği sıkıntılar, dünyanın tabîi sıkıntıları, bir de müslümanlıklarının farkında olmadan yaşayan müslümanlardan gelecek sıkıntılar bizi bunaltacak noktaya geldiği zaman başka da çaremiz yoktur. Tüm bu aleyhte şartlara rağmen yine de müslüman kalabilme bilinciyle Rabbimizden yardım isteyeceğiz. Sabır ve namazla Allah'tan yardım isteyeceğiz.

Namazla ve sabırla Allah'tan yardım dileyin, ama:
"Gerçi bu namaz nefislere pek ağır gelir. Ancak haşiûn olanlar bunun dışındadır"

Ama bu sizin Allah'tan yardım isteyeceğiniz namaz, gerçekten çok ağır ve zor bir konudur. Allah'a bağlanmanın özünü kavrayama-mış, Allah'ın ulûhiyeti ve rubûbiyeti karşısında tam teslimiyet gösterememiş insanlara namaz ağır gelir, zor gelir. Lâkin huşû erbabı için zor değildir namaz. Yâni kalpleri Allah'ı ve Allah'ın âyetlerini anmakla yumuşamış, Allah'ı ve Allah'ın âyetlerini hatırlamaktan zevk alan huşû sahipleri için zor gelmez.

Namaz demek ki, Allah'tan yardım isteme konusuymuş. Ebu Dâvûd'un rivâyetinde şöyle buyurulur:

"Allah'ın Resûlü ne zaman bir şeye üzülürse hemen namaza dururdu."

Bir başka rivâyette de hadîseler onu üzüp, bitkin hale getirince:

*"**Bizi serinlet ey Bilal!"***

Yâni bir ezan oku ey Bilal! Bir namaza duralım da rahatlayalım buyururdu. İbni Cerir rivâyet eder: Allah'ın Resûlü karnı ağrıyan bir adam gördü de ona şöyle buyurdu: ***"Kalk namaz kıl! Çünkü onun şifası namazdır"*** Buyurdu. Yine rivâyet edilir ki İbni Ab-bas'a kardeşinin vefat haberi verilince önce istirca etti, sonra da hemen bir kenara çekilip iki rekat namaz kıldı. Böyle bir durumda Allah'tan yadım dilemeyi ihmâl etmedi. Namazla Allah'tan yardım dilemek.

Öyleyse biz de öyle bir namaz kılalım ki, Allah bize yardım etsin anlamına gelecektir bu. Yâni Allah'ın yardımını celp edecek bir namaz kılmalıyız. Eh ben namaz kıldım. Ya Rabbi hani bana beş bin lira verecektin! Olmayacağına göre, namazın bizzat kendisi yardımın gereğidir. Yardımın anahtarıdır yâni. Bir de peygamberimiz diyor ki; namazla Allah'tan şifa isteyin! Demek ki şifa konusunda da yardım namazla olabilecek, namazla istenebilecektir. Artık ne tür bir şifadır bu? Sosyal dertlere mi? Bedenî dertlere mi? Ailevî dertlere mi? Bunları erbab-ı namaz bilir diyoruz.

Herhalde Allah'ın istediği biçimde bir hayat süren adam, acıları da pek o kadar duymayacaktır. Meselâ şu anda Bosna'dakiler veya Çeçenistan'dakiler eminim bizden daha rahatlar. Bazen kolu gidiyor, bazen ayağı kopuyor, bazen arkadaşı ölüyor gözünün önünde ama adam hiç tınmıyor bile. Niye? Belki de o ortamı daha bir yakın görüyor ve yaşıyor da ondan. E şimdi namaz demek kişinin Allah'la beraberliği demek olunca, elbette Allah'tan yardım dilemesi de, şifa dilemesi de mümkün olacaktır.

Bir de bildiğimiz namaz ***"Ta'lim-i mesele"*** olan Fâtiha ile Allah'tan yardım dileme makamıdır. Hani günde kırk defa: ***"Ya Rabbi sadece sana kulluk eder ve sadece senden yardım isteriz!"***
(Fâtiha: 5)

Ya Rabbi tüm hayatımda sadece senin kulun olacağım! Sadece seni dinleyecek ve sadece senin git dediğin yere gideceğim! Boynumdaki ipin ucunu sadece senin eline vereceğim! Ama bu gerçekten çok zor bir şeydir. Beni senden koparıp kendilerine kulluğa ça-ğıran binlerce sahte Rabler var. Bu konuda da yardımı senden bek-liyorum! Bana yardım et Allah'ım! diye Allah'tan yardım isteme maka-mıdır namaz. Namaz kılmayan bir adam, yâni bu duayla günde en az kırk defa Allah'a iltica etmeyen bir adamın tüm hayatı bozuk demektir. Neden? Çünkü Allah ona yardım etmeyecek demektir. Allah'tan yardım istemediği için Allah'ın kendisine yardım etmediği kişi zekâtı da veremeyecektir, orucu da tuta-

mayacaktır, müslümanca bir hayata da muvaffak olamayacaktır.

Sabırla ve namazla Allah'tan yardım isteyin! Ama bilesiniz ki bu namaz, gerçekten zordur, ama haşyet duyanlar müstesna. Haşiun olanlar müstesna. Peki kimmiş bu haşiûn? Bundan sonra Cenab-ı Hak haşiûnun kim olduğunu anlatacak:

46: "Onlar öyle kimselerdir ki, her ân Rablerine kavuşacaklarını ve ona döneceklerini bilirler."

Bu kişi her ân Allah'la karşı karşıya gelivereceğine inanan kişidir. Hani bir şehre gidersiniz de orada çok sevdiğiniz bir arkadaşınız olur. Yıllardır görüşmediğiniz, ama görüşebilmek için can attığınız bir arkadaşınız var o şehirde. Günün birinde o şehre gittiğiniz zaman her köşeyi dönüşünüzde onunla karşılaşıverecek gibi olursunuz değil mi? Ha şu köşeyi dönerken, ha bu sokaktan geçerken karşınıza çıktı çıkacak gibi beklersiniz değil mi onu? İşte burada anlatılan haşiûn mü'-minler de Allah'la ha karşılaştılar, ha karşılaşıverecekler. Allah'la her ân karşı karşıya gelivereceklerine inanan insanlarmış bunlar. Her ân Rablerinin huzuruna çıkacaklarının bilincinde olan insanlarmış bunlar.

Buradaki zan, iman mânâsına gelen bir zandır. Halbuki Türk-çe'deki zan biraz bundan farklı. Zannederim şöyle, zannederim böyle, şeklindeki ihtimal zannı değildir bu. Yâni kişinin kesin olduğuna inan-dığı bir şey. Meselâ kapıdan çıkarken zannederim babamla karşıla-şacağım gibi bir zan düşünün. İşte Allah'la karşı karşıya gelivereceği zannı taşıyan insan. Allah'la ha karşılaştım! Ha karşılaşacağım! Zannı

içinde, ümidi içinde bulunan insan. Nasıl yâni? Adam kapıdan çıkar-ken Allah'la karşı karşıya gelivereceği zannında, müşteriyle beraber olunca, kadın elini uzatınca, ya da yemek yerken, ya da yatarken, ya da kalkarken, yerken, içerken. Yâni hayatının her bir biriminde, za-man ve mekân diliminin her kesiştiği noktada, her halükârda Allah'la karşı karşıya gelivereceği zannında yaşayan insanlar. Yaşadığı hayatın her bir saniyesinde Allah kontrolü altında olduğunun, yaptıklarının tümünü Allah'ın gördüğünün şuurunda olan insanlar. Her ân ölüvereceği ve Rabbinin huzuruna çıkıvereceğinin bilincinde bir hayat yaşayanlar.

İşte bunlara, böyle yaşayan insanlara namaz kolay gelirmiş. Peki ne anlıyoruz bundan? Yâni ne demektir bu? Anlayabildiğimiz kadarıyla bu ölüm demektir. Yâni bu insanlar şöyle yaşarlarmış: Ha şim-di ölüyorum, ha biraz sonra ölüyorum! Ha şu köşeyi dönerken, ha bu lokmayı yutarken, ha bu sözü bitirmeden öleceğim! Zannıyla yaşa-maktır bu. Kesin bilgi değildir bu. Hem kesin, hem de öyle değil, bir zandır yâni. Hâkka sûresinde de var bu zan, ama orada da iman mânâsına kullanılmış: Kıyamet günü, hesap kitap dönemi, kitabını eline alan mü'min şöyle diyecektir:

"Ben zaten böyle bir hesap ve kitapla karşı karşıya geleceğimi zannediyordum!"
(Hâkka: 20)

Diyecek. Yâni kesinlikle böyle bir günle karşı karşıya geleceğimi biliyordum! Ben bugünün bilinci içinde yaşıyordum. Bugün ha geldi ha gelecek, bunun bekleyişi ve şuuru için-

deydim. Bunun zannı içindeydim. Nasıl bir zan yâni? Halbuki Türkçe'deki şüphe anlamına gelen bir zan, insanı cennete götürmez.

Buradaki zan, şüphe anlamına gelmez. Efendim hadisler zan ifade eder. Öyleyse zanla da amel edilmez. Haber-i vahid zan ifade eder, binaenaleyh onunla amel edilmez! O kadar boş bir laf ki, bakın Allah zannı böyle kullanıyor. Kraldan fazla kralcı kesilmenin anlamı yoktur.

Veya bunu gerçekten bir zan anlamına anlarsak o zaman şöyle diyeceğiz: Âhirete hazırlık yapmak, âhiret konusunda dikkatli davranmak için sadece bir zan bile yeterlidir. Zira bugün insanlar bir zan ile de olsa gelebilecek ciddi bir zararı önleyebilmek için, zanla bile olsa gelebilecek bir tehlikenin önüne geçebilmek için nasıl harekete geçiyor, nasıl tedbirler almaya çalışıyor değil mi? Halbuki kesin bir bil-gisi yok adamın, sadece bir tehlikenin yaklaştığını zannediyor, o kadar. İşte âhiret konusunda da hazırlık yapıp bu konuda tedbirler almanız için bir zan bile yeterlidir deniyor.

Bundan sonra yine İsrâil oğullarına hitap ederek şöyle buyurur Rabbimiz:
Anladınız mı ey Beni İsrâil? Ey Yakup çocukları! Ey Yakup'un çocuğu olma şerefine erenler!

47:"Sizin üzerinizdeki nîmetlerimi hatırlayın ki, sizi âlemler üzerine tafdıyl etmiştik."

Yâni bütün âlemlerden daha faziletli kılmıştık sizi! Peki nasıl olmuştu bu? İsrâil oğullarının bütün insanlardan üstün kılınmaları, sınıfsal bir üstünlük değildir. Kişisel bir değer kazanmaları anlamına değildir bunun mânâsı. Bu üstünlük onların nîmetler yönünden üstün kılınmalarıydı. Allah onları nîmetlere boğmuştu. Ama nîmet, nîmet verilenler açısından bir üstünlük sebebi değil ki!

Meselâ şimdi farz edin ki birine el verilmiş, ötekisine verilme-miş, çolak yaratılmış. Hangisi üstün bunun? Allah'ın kendisine el verip öyle imtihan ettiği insan mı üstün? Yoksa Allah'ın el vermeyip çolak imtihan ettiği insan mı üstün? Veya Allah'ın kendisine bolca mal verip imtihan ettiği insan mı üstün, yoksa Allah'ın mal vermeyip fakirlikle imtihan ettiği insan mı üstün? Aslında ne o üstün, ne de beriki alçaktır. Bunların hepsi imtihan konusudur. Allah birini malla imtihan ediyor, ötekisini de malsız imtihan ediyor. Kimin üstün, kimin alçak olduğu yarın belli olacak.

Allah, İsrâil oğullarını nîmetlere gark ediyordu. Neden? Herkesten daha çok şükretsinler, herkesten daha fazla itaat etsinler, herkesten daha çok takvalı olsunlar diye bütün bu nîmetleri veriyordu Allah onlara. Herkesten daha çok peygamber gönderiyordu bunlara Allah. Peş peşe bir peygamberler silsilesi gönderdi Allah bunlara: İshak, Yakup, Yusuf, Eyyub, Şuayb, Harun, Dâvûd, Süleyman, İlyas, Mûsâ, İsa aleyhimusselâm hepsi bunlara geldi. Böylece İsrâil oğulları kendi dönemlerinde çağdaşları içinde en faziletliydiler denmiş.

Demek ki kitap, Peygamberlik ve hükümranlık vererek üstün kılmıştı Allan onları. Köle iken devlet kurmak, Firavun'un esaretinden ve zulmünden kurtulmak türünde nîmetlerde bulunmuştu Allah onlara. Veya çölde bıldırcın eti ve kudret helvasıyla beslemek türünden, bulutla gölgelendirmek türünden nimetler sunmuştu Rabbimiz onlara.

Ama şurası hiçbir zaman unutulmamalıdır ki; onların bu üstün kılınıp âlemlere tafdıyl edilişleri, Allah'ın onlara lütfettiği hilafet vasfını korumaları ile kayıtlıdır. Yâni böyle ilelebet üstün olacak değillerdi bunlar. Bu hilafete sahip oldukları müddetçe bu geçerliydi. Allah'a Allah'ın istediği gibi kulluktan uzaklaşıp, Allah'ın kendilerinden istediği bu Hilafet vasıflarını kaybettikleri andan itibaren Rabbimiz bu nîmetlerin tamamını ellerinden alıverecekti.

Halbuki bunlar sonradan İlâhî emirleri çiğnemeleri, Peygamberlerine isyan etmeleri, Peygamberlerini öldürmeleri, Allah'a verdik-leri ahitlerini bozmaları, hilafete sırt dönmeleri neticesinde bu üstün-lükleri de tarihe karışıp gitmiştir. Üstelik Cenab-ı Hak artık onlara karşı hükmünün lânet olduğunu, gazaba, zillet ve meskenete müstehak olduklarını ilan etmiştir..

Sanki bu âyet: Ey yahudiler! Bir zamanlar atalarınıza verilen bu imkânları, bu nîmetleri yeniden elde etmek istiyorsanız şunu çok iyi bilmek zorundasınız: Liyakatsizliğiniz sebebiyle, bana kulluktan uzaklaşmanız sebebiyle bu nîmet elinizden alınmıştır. Âlemlere karşı üstünlüğünüz bitmiştir. Bir zamanlar ona ehil iken size verdiğim bu nî-met şimdi de İslâm'da

ve İslâm ümmetindedir. Eğer İslâm'a sahip çıkarsanız ona yeniden kavuşabilirsiniz! Eğer müslüman olursanız yeniden sizi bu nîmetlerime eriştireceğim çağrısında bulunur tüm yahu-dilere Rabbimiz.

Bir zamanlar sizler böyleydiniz. Hani o nîmeti ne yaptınız? Neden elden çıkardınız onu? Ne idiniz? Ne oldunuz? Bir düşünün! diyor sanki Rabbimiz. Peygamberliğin İsrâil oğullarından İsmail oğullarına intikali de onların bu şereflerinin ve liderliklerinin bittiğinin beyanıdır.

Kıble Kudüs'teki Mescid-i Aksa'dan Mekke'deki Mescid-i Haram'a dönünce anladılar ki, artık Kudüs'ün işi bitmiştir. Yâni Kudüs merkezli dinler artık yerini Mekke merkezli, Kâbe merkezli dine bırak-mıştır. Artık öyle anlayacağız. İslâm ümmeti için liderlik, hilafet, İsrâil oğulları için de kıyamete kadar horluk, hakirlik, zillet ve meskenet yazılmıştır.
Demek ki onların, İsrâil oğullarının âlemlere tafdıyl edilişi, kıyamete kadar ki âlemlere değil, sadece o döneme kadar ki âlemlere bir tafdıyl olmuş, sadece o döneme kadar ki insanlara karşı bir üstünlükmüş, anlıyoruz.

Tabi bizim için de geçerlidir bu. Eğer biz de o ahde vefalı davranmaz, o hilafete sadâkat göstermezsek; elbette Allah ona lâyık birilerini getirir ve bizim de defterimizi dürmeye her zaman kadirdir.

Öyleyse ey bunu anlayan yahudiler! Böyle geçmişe ait, atalarınıza verilen nîmetler sebebiyle üstün millet, üstün ırk yut-

turmacala-rıyla kendi kendinizi aldatmayın! Haksız yere iftihar edip durmayın! Bir zamanlar bizler âlemlere tafdıyl edilmiştik. Yeryüzünün en üstün toplumu kılınmıştık. İmamet bizdeydi, hilâfet bizdeydi, liderlik bizdeydi, kitap bizdeydi, ilim ve hikmet bizdeydi diye avunup durmayın. O bitti artık diyor Rabbimiz.

48:"Öyle bir günden sakının ve korunun ki; o gün kimse kimseye hiç bir şey veremeyecek! Kimseden şefaat kabul edilmeyecek, kimseden bedel alınmayacak, kimseye yardım da olunmayacaktır."

Kimsenin kimseye bir faydası olamayacak o gün! O gün ne fidye kabul edilecek, ne de kimseye yardım edilecek. Ne zorla, zorbayla kimse kimseye yardım edebilecek, ne de bir bedel ödeyerek.

Eğer bu yahudiler, şu ehl-i kitap şu andaki durumlarını değiştirip Allah'ın son kitabı Kur'an'a ve son Peygamberi Hz. Muhammed'e Aleyhisselâm tabi olmazlarsa tarihe mal olmuş bu üstünlükleri onlara hiç bir şey sağlamayacak! denilmektedir bu âyet-i kerîmede.

Mesuliyet ferdidir. Hesaplar şahsidir. O gün hiç kimse kimseyi kurtaramayacaktır. Esasen bu âyet İsrâil oğullarının bozulmalarına sebep olan, onların âhiret hakkındaki yanlış inanışlarını, bozuk itikatlarını anlatır. Onlar üstün ırka mensup oldukları için, büyük Peygamberlerin torunları oldukları için, ebedî kurtuluşa erdiklerine inanıyorlardı. İşte bu cesaret onları sorumluluk duygusundan uzaklaştırmış, Allah'ın emirle-

rine karşı duyarsız ve saygısız hale getirmiştir. Günahlara karşı onları daha da cesur hale getirmiştir.

Halbuki Allah bu konuyu çok güzel açıklamıştır:
"Hiç kimse diğerinin yükünü yüklenemez!"
(Fâtır: 18)
"O gün herkes kendi derdine düşmüştür!"
(Abese: 37)

"Babanın oğluna, oğulun da babaya hiç bir şey ödeyemeyeceği günden çok korkun!"
(Lokman: 33)

Ne zorla, zorbayla ne de kolaylıkla hiç kimse kimsenin başına gelecek olanları defedemez. Zorla defedemez; çünkü yardım yoktur o gün. Kolaylıkla da defedemez; çünkü şefaat da yok o gün. Ne karşılığını aynen vermek sûretiyle bir kurtuluş var, çünkü verecek karşılık yok; ne de başka bir şeyle ödemek mümkün, çünkü fidye de yoktur o gün..

Bundan sonra yine yahudileri, İslâm'a girmeleri konusunda tekrar tekrar tahrik eden nîmetlerin sayılmasına devam ediliyor. Bakın Rabbimiz buyurur. Bu uyarıdan sonra da hatırlayın nîmetlerimi diye nîmetlerin sayımına geçilecek. Ve iz, ve iz, diye nîmetler sayılmaya başlanacak.
49: "(Ey İsrâil oğulları) Hatırlayın ki sizi; Firavun hanedanından kurtarmıştık ki onlar, size azapların en kötüsünü reva görüyorlardı. Erkek çocuklarınızı öldürüyor, kız çocuklarınızı da diri bırakıyorlardı (Hayasızlaştırıyorlardı). İşte bu Rabbinizin büyük bir imtihanı idi."

İsrâil oğulları, Firavun'lar sisteminin egemenliğinde bir hayat yaşarlarken; Firavun oğulları, Firavun sistemi bu mus'taz'aflar takımının, bu köle takımının günün birinde güçlenip de kendilerinden hesap sorabilecek bir noktaya gelmelerinden korktuklarından dolayı onların doğan erkek çocuklarını öldürüyorlardı. Ama onlardan doğan bütün erkekleri öldürünce, bu defa işlerinde çalıştıracak insan kalmayınca da bazen bir yıl öldürüyorlarsa, bir yıl da canlı bırakıyorlardı. Canlı bıraktıklarını da köleleştiriyorlardı. Onları en ağır işlerde çalışmaya mecbur bırakıyorlardı. Ehram yapımı, inşaat işleri, tarla tapan işlerinde, hizmetçilik işlerinde çalıştırıyorlardı. Varlıklarının tek sebebi de işte buydu. Erkeklerinin kimileri öldürülüp kimileri de böyle ezilmeye mahkûm edilince de bu İsrâil oğullarının kadınları Firavun oğullarının elinde oyuncak durumuna düşüyordu. Onlara karşı ahlaksızlığın en çirkinlerini yapıyorlardı.

Acaba niye yapıyorlardı bunu? İsrâil oğullarının arasında uzun zamandan beri, ta İbrahim'den Aleyhisselâm bu yana bir söz dolaşıyordu. İsrâil oğullarının içinden bir Mûsâ çıkacak; bu Mûsâ onları kölelikten kurtaracak, Firavun'unun mülkünü, saltanatını yerle bir edecek. Zulüm üzerine bina edilen o sistemin defterini dürecek. İşte İsrâil oğullarının arasında yaygın olan bu söz zâlim Firavun'ların uykusunu kaçırıyor, akıllarını başlarından alıyor, ödlerini koparıyordu. Bunun gerçekleşmemesi, Mûsâ'nın gelmemesi ve sistemlerinin yıkılmaması için tedbir alıyorlardı. Bunun için de İsrâil oğullarından doğan bütün erkek çocuklarını öldürüyorlardı. Bun-

lardan birisi mutlaka Mûsâ'dır diye. Onların içinden bir Mûsâ gelmesin diye binlerce Mûsâ can veriyordu.

Burada sosyolojik bir tahlille diyoruz ki; tüm egemen güçler, yeryüzündeki tüm hâkim güçler, tüm müstekbirler, tüm sömürgeci ve zâlim güçler, yâni dünya üzerinde küfrü, şirki ayakta tutmaya devam eden tüm tâğutî güçler ezdikleri, sömürdükleri, kanını emdikleri toplulukların bir gün akıllarını başlarına alıp, tüm kelepçeleri ve prangaları çözüp kendilerinden hesap sormak üzere karşılarına dikileceklerini biliyorlardı. Biliyorlardı ki bir gün bu köleleştirdikleri insanlar uyanıp kendilerinden hesap soracaklar. Biliyorlardı ki bu yaptıkları zulümler, bu döktükleri kanlar yerde kalmayacaktır.

İşte bunu kesin bilen bu zalimler bu kaçınılmaz sünnetullah tan korkarak hafakanlı geceler ve korkulu rüyalarla bir ömür sürerler. Ha uyandılar, ha uyanacaklar. Zincirleri ha kırdılar ha kıracaklar. Silahlarına ha davrandılar ha davranacaklar diye ödleri kopmaktadır. Kesin bilirler ki bu köleler, bir gün uyanacak ve kendileri için hayat hakkı kalmayacaktır. Bir gün tüm bu zulümlerinin hesabını vermekle karşı karşıya geleceklerdir. Bu sosyolojik kuralı bildikleri için aman bu İsrâil oğulları bize kafa tutacak sayısal güce ulaşmasınlar, bu nüfuza ulaşmasınlar diye onların doğan erkek çocuklarını öldürüyorlardı.

Ama bunu yaparken de şunu unutuyorlardı zâlim Firavun oğulları. Bu yasa Allah'ın yasasıydı. Yasayı koyan Allah'tı. Onların bu akıllara durgunluk veren tedbirleri takdiri bozamayacaktı. Onların bir hesapları varsa Allah'ın da bir hesabı

vardı. Zulüm ilelebet yaşamaya-caktı. Ve daima mazlumlar, ezilenler, zulme uğrayanlar bir gün Allah'ın yardımıyla zâlimlerin hakkından geleceklerdi. Ve nitekim bakın Mûsâ gelmesin diye binlerce Mûsâ'nın kanına giren Firavun, bir gün Mûsâ'yı kendi kucağında, kendi sarayında buluverecekti.

Ve bu Mûsâ, kendisinin gelmemesi adına öldürülmüş Mûsâların kanları kendi vücudunda timsalleşmiş olarak bir gün Firavun'un karşısına çıkıp hesap soracaktı. Ve sonunda yeryüzünün en güçlü devleti yerle bir olacaktı. Çünkü Allah desteğindeki bir mü'min, karşısında duran tüm dünya bile olsa ne ifade edebildi ki? İşte bunu hatırlatır Rabbimiz Mekke'nin bir avuç garibanlarına. Bunu hatırlatır Rab-bimiz yirminci asrın biz mus'taz'aflarına. Ey müslümanlar! En kötü şartlar altında bile olsanız üzülmeyin! İşte bu Allah sizinle beraberdir! Siz ona lâyık kullar olduktan sonra korkmayın, Allah size yardım edecektir! Müjdesini veriyordu.

Hem de bugün siyah dünyasıyla, Afrika ve Asya dünyasıyla müslümanların bulunduğu bölgelerde aynen dünkü Firavun oğullarının, İsrâil oğulları üzerinde uyguladıkları bir yöntemle Müslümanların çocuklarının öldürüldüğü, yeryüzünde oluk oluk müslüman kanının akıtıldığı, müslümanların köleleştirilip efendilerinin ülkelerinde en kötü şartlar altında çalıştırıldığı, müslüman ülkelerin servetlerinin efendi ülkelere aktarıldığı bir dönemde bu âyetiyle Allah, müslümanlara bu mesajı veriyordu. Ey müslümanlar! Üzülmeyin! Ümitlerini kaybetmeyin! Rabbinize güvenlerinizi yitirmeyin! Bakın İsrâil oğulları içinden çıkan bir Mûsâ tek başına Al-

lah'ın yardımıyla Firavun'lar sistemini yerle bir edip toplumunu kölelikten kurtarmışsa, sizin içinizden çıkacak bir kurtarıcı da size izzet ve şerefinizi yeniden iade edecektir. Çünkü mülkün sahibi sadece Allah'tır. Onu kime vereceğini çok iyi bilmektedir. Elverir ki Rabbinizi, Rab olarak tanıyın; Rabbinizin kitabını yegâne çözüm bilip ona yönelin, diyordu.

Âyet aynı zamanda bugünün yahudilerine de şunu diyordu. Ey yahudiler! Hatırlasanıza bir zamanlar Rabbiniz size ne büyük lütuflarda bulundu. Sizi size zulmeden Firavu'nun elinden kurtardı. Firavun'un zulmü altında her şeyinizi kaybetmiş kölelerken sizi efendi yatı. Size sunduğu nîmetleriyle sizi âlemlere üstün getirdi. Bütün bunları size lütfeden Allah, bugün de Hayy dır, bugün de hayattadır. Ve şimdi de son elçisiyle size sesleniyor. Gelin küfrü ve inadı bırakın! O gün Mûsâ'yı sizin imdadınıza gönderen Allah, bugün de son elçisi Hz. Muhammed'i Aleyhisselâm göndermiştir. Gelin bu son elçiye de iman edin. Bu son elçiye gönderdiğim kitabıma da iman edin.

Bugün dünkü Mûsâ yerinde olan, Mûsâ konumunda olan Mu-hammed'e Aleyhisselâma karşı dünkü Firavun oğullarının Mûsâ'ya karşı takındıkları tavırlarını takınmayın! Peygamber karşısında düşmanlarınız gibi davranmayın! Muhammed'e Aleyhisselâma karşı Firavun rolünü oynamaktan vazgeçin! Bir yanlışlık içindesiniz! Sanki dün Mısır'da sizi öldürenler İsmail oğullarıymış gibi şimdi müslümanlardan intikam almaya çalışıyorsunuz! Ha bire müslüman kanı dökmeye, müslüman kemiği kırmaya çalışıyorsunuz!

Hayrola dünkü Firavun'ların torunu mu zannediyorsunuz yoksa bu müslümanları? Halbuki o günkü Firavun'ların torunları, bugünkü müşrik batılılardır. Eğer bir intikam alacaksanız neden kâfirlerle hesaplaşmıyorsunuz da müslü-man kanı döküyorsunuz? diyordu Rabbimiz.

Evet, tüm yeryüzü kâfirlerine de diyor ki bu âyetiyle Rabbimiz: Ey tüm yeryüzü kâfirleri! Mûsâ'lar gelmesin diye istediğiniz kadar tedbirler alın! İstediğiniz kadar aman Mûsâ'ları doğuracak müslüman kadınları aman bunların Mûsâ'lar doğuracak özelliklerini, namuslarını, iffetlerini bozalım da onlar Mûsâ'ları doğuramasınlar diye onları hayasızlaştırmaya çalışın. Aman bu tesettürlü kızları okullarımıza sokmayalım, aman bu İmam hatiplileri üniversite imtihanlarına almayalım, aman okullarımızın kapılarını sıkı kontrol edelim diye istediğiniz kadar tedbirler alın. Sizin bu tedbirleriniz asla Allah'ın takdirini değiştiremeyecektir. Firavun'u yıkacak Mûsâ, nasıl Firavun'un kucağında büyümüşse, kendisini yıkacak Mûsâ nasıl ki kendi sarayında, kendi imkânları içinde büyümüşse, aldığı tedbir Allah'ın takdirini bozamamışsa, sizleri de sizlerin açtığınız mekteplerden çıkanlar, sizin imkânlarınız altında yetişenler yıkacaktır. Bu Allah'ın yeryüzünde değişmez yasasıdır. Gelin inat etmeyin. Gelin Allah'a savaş açmayın. Gelin Allah kullarına zulmetmeyin. Değilse siz bilirsiniz, bu halinizle sonunuzu hazırlıyorsunuz, diyor Rabbimiz.

Hatırlasanıza sizi Firavun ailesinin, Firavun sisteminin zulmün-den kurtarmıştık! Kim bu siz? Yâni burada sizi, sizi derken Rabbimiz kime hitap ediyor yâni? Peygamber dönemi

yahudileriydi tabii bunlar. Yâni Rabbimizin Firavun zulmünden kurtardıkları, yıllar öncesinin İsrâil oğullarıydı; ama şu andaki hitap Peygamber dönemi yahudile-rineydi. Öyleyse bundan şunu anlıyoruz: Demek ki bir milletin ecda-dına yapılanlar, aynen kedilerine yapılmış gibidir. Ama şurası da unutulmamalıdır: Demek ki dün peygamber dönemi yahudilerine söylenen bu sözler nasıl onları ilgilendiriyorsa, bugün de bize söyleniyor, bizi ilgilendiriyor demektir. Öyleyse bu âyet bugün de bizi ilgilendiri-yor. Peki nasıl ilgilendiriyor bizi? Eğer biz de kurtulursak, biz de kurtulmuşsak bir şeylerden, bileceğiz ki; bilelim ki; bizi de Allah kurtardı olacaktır.

Sizi Firavun oğullarından kurtarmıştık ki; onlar azabın en kötüsünü sizin hissenize ayırıyordular. Oğullarınızı boğazlıyor, kızlarınızı hayasızlaştırıyordular. Veya oğullarınızı öldürüyorlar ama kızlarınıza hayat veriyordular. Yâni diri bırakıyorlardı onları. Birkaç anlamı var bunun:

1- Birinci anlamı: Onları hayasızlaştırıyorlardı. Kızlarınızı hayasızlaştırıyorlardı. Bakıyoruz bugün de Firavun karakterli sistemler mü'minlerin kızlarını hayasızlaştırmak için çırpınıyorlar. Dertleri bu adamların. Hayalıların bu toplumda kökünü kazıyalım ki, hayasızların hayasızlıkları anlaşılmasın! Örtülüleri yok edelim ki, örtüsüzlerin örtüsüzlüğü açığa çıkmasın! Dertleri bu adamların. Bunun içindir ki bin kişilik koskoca bir okulda iki tane örtülü kızcağızın örtüsüne tahammül edemiyor adamlar.

2- Ya da onları, sizin kızlarınızı, Firavun oğullarıyla karıştırıp evlendirmek sûretiyle onların nesillerini de Firavun oğullarının nesline katıyorlardı demek olacaktır.

3- Bir üçüncü anlamı da soy kırımın değişik bir uygulamasıdır bu. Kadınların, İsrâil oğullarının kadınlarının Rahimlerini yokluyorlardı. O günkü Firavun sitemi bunu yapıyordu. Çocuk alıyorlardı yâni çoğalmasınlar diye. Bugünküler de aynı şeyi yapıyorlar mü'minlerin kadınlarına. Aman bu müslümanlar çoğalmasınlar, güçlenip bize kafa tutacak duruma gelmesinler diye ellerinden gelen her şeyi yapmaya çalışıyorlar. Doğum kontrolü bilgilerini mü'minlerin yatak odalarına ka-dar ulaştırıp onların ne ekeceklerine, ne kadar ekeceklerine bile kendileri karar vermeye çalışıyorlar. Tüm dertleri aman bu köleler sayısal çoğunluğa ulaşıp ta biz efendilerinden döktükleri kanların hesabını soracak, bize kafa tutacak duruma gelmesinler.

4- Bunun bir dördüncü mânâsı da: Sizin kadınlarınıza utanılacak, haya edilecek şeyler yapıyorlardı. Kadınlarınıza çok çirkin şeyler yapıyorlardı anlamına gelecektir. Kadınlarınız Mûsâ'yı doğuracak özelliklerini kaybetsinler, namuslarını, iffetlerini yitirsinler diye onlara utanılacak şeyler yapıyordular. Haya damarlarını çatlatacak şeyler yapmaya zorluyordular onları. İnançlarına ters düşecek şeyler yapmaya zorluyorlardı.

5- Bilebildiğimiz bir beşinci mânâsı da: Erkeklerinizi öldürüyor kadınlarınızı diri bırakıyorlardı. Ekonomik yönden erkeklerinizi öldürüyorlar, kadınlarınıza ekonomik imkânlar

sağlamak sûretiyle ailelerin dengesini bozuyorlardı. Erkeklerinizi alçaltıp kadınlarınızı yükseltme-ye çalışarak ailelerin dengesini bozmaya çalışıyorlardı. Bugün de öyledir. Bugün de kadını ön plana çıkarıp erkekleri öldürmek istiyorlar. İşe alma konusu, kadın hakları gibi usullerle kadını toplumda ön plana çıkarıp, kadını ekonomik yönden ve siyasal yönden tahrik edip ailenin dengesini bozmaya çalışıyorlar.

6- Altıncı mânâsı da az evvel demeye çalışmıştım. Deniyor ki işte kâhinleri Firavun'a bunu anlatır veya işte Firavun bir rüya görür ve İsrâil oğullarından doğacak bir erkek çocuğun kendi zulmüne ve saltanatına son vereceği kararına varır. Ya da aslında rüya falan yoktur da zaten her zâlimin korkulu rüyasıdır bu. Her zâlim aslında bu işin farkındadır. Günün birinde zulmettiği bu mus'tazaf'ların uyanıp kendisinden hesap soracağının farkındadır her zâlim. Kesin bilmektedirler ki kanlarını emdiği, namuslarını kirlettiği, alın terlerini istismar ettiği bu insanlar, günün birinde dirilecek ve mutlaka kendisinden hesap soracaktır. Bunu anlayabilmek için rüya görmeye filan da gerek yoktur, müneccim olmaya da. Şu anda tüm dünya müstekbirlerinin korkulu rüyasıdır bu. Ha bugün uyandılar, ha yarın uyanacaklar, tüm müstekbirler bunu bekliyorlar. İşte Firavun da bu uyanışı geciktirebilmek için tedbirler alıyor, çareler düşünüyordu. Bunun için insan öldürüyordu.

Bildiğimiz kadarıyla bu iş tarihte iki kere olmuş. Biri Hz. Mûsâ henüz doğmadan önce olmuş, ikincisi de Hz. Mûsâ'nın doğumundan sonra olmuş. Birinde A'râf'ta: Ötekisinde de burada olduğu gibi:

İfadesi kullanılıyor. Biri gatele, diğeri ise zebeha yapmak. Öldürmek; ikisi de öldürmek ama biri kurşunla öldürmek, ötekisi de e-ğitimle öldürmek. Biri bizzat öldürmek ki, bu konuda 900,000 kişi öldürdüklerine dair rivâyetler var. Bilmiyorum, doğrusunu ancak Allah bilir. Yâni bu kadar çocuk öldürtmüş alçak.

Ama ötekisi de eğitim vasıtasıyla öldürmektir. Öldürebildikleri-ni öldürmüş, ikna edebildiklerini doğum kontrolü yutturmacaları ile da-ha doğmadan Rahimlerdeyken öldürtmüş, ama önünü alamayıp, her şeye rağmen doğanları da eğitimle öldürmüş. Uyguladığı vahiy kaçkını materyalist eğitimle öldürmüştür. İşte şu anda da çağdaş Firavun'lar aynısını yapıyorlar. Müslüman ülkelere karşı yoğunlaştırdıkları propagandalarla etkileri altına aldıkları nice müslümanlara çocuklarını daha dünyaya getirmeden ana rahimlerinde öldürtmekte, kaçırdıklarını da doğduktan sonra verdikleri İslâm dışı eğitimlerle yaşarken öldürmektedirler. Zira İslâm'ı, kitabı, peygamberi tanımadan bir hayat yaşayanlara ölü diyor Rabbimiz. İşte şehirlerimiz böyle ölülerle doludur.

İşte düşünün ey yahudiler! Sizi onun zulmünden kurtarmamız, İşte tüm bunlar, sizin için çok büyük bir imtihandı, çok büyük bir belâydı. Belâ; iptilâ, imtihan demektir, sınamak denemek demektir. Denemek iyilikle de olur, kötülükle de olur. Hatırlayın hele bir kim kurtardı sizi? Kim kaldırdı bu durumu sizden? Bir de şunu da hatırlayın:

50: "Hani hatırlasanıza! Sizi denizden karşıya geçirmiştik de Firavun oğullarını boğmuştuk. Üstelik siz bakıp duruyordunuz."

Bir olaydan başka bir konuya geçiverdi Rabbimiz. Şimdi de İsrâil oğullarına bir başka nîmetini, denizin yarılması nîmetini anlatacak. Ancak bu iki âyet arasında, bu iki olay arasında daha pek çok olaylar gelişmiş. Bu olaylar Kur'an'ın değişik yerlerinde anlatılır. Mûsâ Aley-hisselâm uğraşmış, didinmiş, İsrâil oğullarını ikna etmek için çalışıp çırpınmış, uzun bir uğraş sonunda onları Mısır'ı terk edip Firavun'un zulmünden kaçmaya ikna etmiş, özetle söylüyorum onları Mısır'dan çıkarmış. Bir gece beraberlerinde Allah'ın peygamberi Mûsâ olduğu halde İsrâil oğulları Mısır'ı terk ederler. Ertesi sabah onların kaçtığını haber alan Firavun, hemen kentlerine haber salar ve çok büyük bir ordu hazırlar. Bu kölelerin gücü yoktur, biz ise düzenli ve kuvvetli bir orduyuz gururuyla hemen arkalarından harekete geçer.

Çünkü efendiler kölelerini asla kaybetmek istemezler. Bu a-damlar giderlerse bizim işlerimizi kim görecek? Onlarsız biz ne yaparız? Nasıl yaşarız? diyerek onları yakalamayı hedefler. Bir de onlar bi-zim kontrolümüzden çıkarlarsa, kendi başlarına kalırlarsa ne olur ne olmaz belki hürleşiverirler, belki özgürlüğü anlayıverirler diye onları takibe karar verir. Bir de Firavun'un korkusu şuydu: Bu adamlar kaçarlarken tekrar dönerler de Firavun'un zaten çökmekte olan sistemine hücum ederlerse Mûsâ ile beraber işimizi bitirirler, diye korkuyordu. Çünkü Firavun hayatı seven birisiydi, ölümü göze alamayacak kadar da korkaktı. İsrâil oğulları kendi kontrolü altında oldukları sürece ona hizmet edecekler ve ona karşı gelme cesaretini kesinlikle kendilerinde bulamayacaklardı. Zira Firavun'un sistemi, onları bu şekilde eğitiyordu. Ne olur ne olmaz, bu köleler Mûsâ ile bir süre baş başa

kalırlar, vahyi tanırlar ve bilinçlenirlerse, geriye dönüp kendisinin işini bitirebilirlerdi.

İşte bu yüzden onları yakın takibe alması gerekiyordu. Bir hesabı vardı Firavun'un; ama Allah'ın da bir hesabı vardı ve o bunun farkında değildi. Tıpkı bugün dünya üzerindeki tüm Firavunî güçlerin müslümanları yakın takibe aldıkları gibi. Müslümanlar bugün tüm dün-yada kendilerine en yakın Firavunların yakın takibi altında bir hayat sürmektedirler. Müslümanlara egemen olan güçler müslümanları sürekli kontrolleri altında tutup, onların birlikte hareket ederek kendilerine karşı bir çıkış eyleminde bulunmamaları için, birleşmemeleri için tüm imkânlarını kullanmaktadırlar. Aynen o gün İsrâil oğullarının, Firavun oğulları tarafından yakın takibe alındıkları gibi.

Ama Allah'ın da bir hesabı vardı. İsrâil oğulları kaçıyordu. Bıktıkları, usandıkları kölelikten kaçıyorlardı. Özgürlük aramak için kaçıyorlardı. Mısır'da kölelik içinde bir hayat yaşamaktansa, çölde seve seve açlığı ve ölümü yudumlamak için kaçıyorlardı. Kölelerini kaybet-menin çılgınlığı içinde gözü dönmüş Firavun da onları takip ediyordu.

Yeryüzünün en büyük olayı cereyan ediyordu. Öyle bir an geldi ki akıllara durgunluk veren bir olay yaşandı. Firavun arkalarından yetişmişti. Önlerinde alabildiğine haşin bir deniz, arkalarında da azgın Firavun'un orduları. İsrâil oğulları işte böyle bir kaos içindeydiler. Ne yapacaklarını şaşırmışlardı. Ama Allah vardı. Mûsâ Aleyhisselâm onları teskin etmeye çalışıyordu. Korkmayın, Allah bizimle beraberdir! Di-

yordu. Allah buyurdu: Ey Mûsâ âsânı denize vur! Vurdu âsâsını denize ve o âsâ denizde kupkuru yollar oluşturuverdi. Ya bir yol, ya da on iki yol açıverdi. İsrâil oğulları karşıya geçtiler sağ sâlim. Arkalarından yeryüzünün en büyük gücü, yeryüzünün en büyük devleti komutanlarıyla, askerleriyle onlar da arkalarından o yola girdiler. Tam denizin ortalarına geldiklerinde denizin gemini, zimamını salıverdi Allah. Deniz eski haline geldi ve Firavun oğulları tümüyle denizin altına gömülüp hayata veda ettiler. Yeryüzünün en güçlü adamı, en müstekbir insanı Firavun,suda boğulurken şu sözü söylemekten kendini alamıyordu:

"İnandım ki İsrâil oğullarının iman ettiği Allah'tan başka İlâh yokmuş. Ben de müslümanlardanım!"

(Yunus: 90)

Gerçekten bugün, bu sözü tüm dünya müstekbirlerine duyurmamız gerekmektedir. Tüm dünya Firavunlarına duyurmalıyız bu sözü. Ey müstekbirler! Ey kendilerinde güç kuvvet olduğunu zanneden zâlimler! Firavun'un söylediği bu sözü sizler ne zaman söyleyecek-siniz? Size hiç bir şey hatırlatmıyor mu bu söz? Ölürken mi söyleye-ceksiniz bunu? Ama Firavun'a fayda vermediği gibi, o zaman söyleyeceğiniz bu sözün size de hiçbir faydası olmayacaktır.

Diyor ki Firavun; "Ben inandım ki İsrâil oğullarının inandığı İlâhtan başka İlâh yoktur." Ama bunu ölürken söylüyordu hain. Halbuki şimdi inandım dediği İlâhın gönderdiği Mûsâ'yı dün öldürmeye çalışıyordu. Yıllarca o İlâhın dinini reddetmiş, o İlâhın gönderdiği peygam-beri reddetmiş, o İlâha inanan İsrâil oğullarına kan kusturmuş; kendini ülkesi-

nin yegâne ilâhı olduğunu ilan etmişti. İşte kıyamete kadar gelecek nesiller içinde kendisine özenen, kendi yoluna imrenen, yeryüzünde Rabliğini iddia ederek Allah'a ve Allah'ın dinine savaş açan tüm Firavun taslaklarına bu sözleriyle şu mesajı veriyordu: Gelin ey beni taklit edenler! Benim düştüğüm yanlışa düşmeyin! Ben imanı son dönemime tehir etmiştim. Ama gördünüz ki o iman benden kabul edilmedi. Siz bunu önceden anlayın da benim durumuma düşmeyin. Şimdiden hatalarınızdan dönüp müslümanlığınızı ilan edin diyordu.

Evet İsrâil oğullarına diyor ki Rabbimiz: Siz bakıp duruyordunuz da yapacağınız bir şey yoktu. Gücünüz de yetmiyordu bu işe. Sizin hesabınıza göre eğer onlar yetişseydi işinizi bitirecektiler. Korku içinde büzüşüp kalmıştınız. Ama bakın bu nîmetimi de hatırlayın! diyor Rabbimiz.

Peki bize ne diyor bu âyetler? Benim anlayabildiğim kadarıyla bu âyetler bize de şunu söylüyor: Yâni bugün bizim çocuklarımız da Firavun'un zulmüne rağmen karşıya geçebilmişlerse, firavunların kontrolüne rağmen dünyaya gelebilmişler ve sağ kalabilmişlerse, bu doğum kontrolü yutturmacalarına rağmen analarınız sizi doğurabilmişse, doğumla sizlerin arasına koydukları engeller denizini yarıp karşıya geçebilmişseniz yâni doğabilmişseniz bunca Firavuni eğitim barikatlarına, eğitim çukurlarına rağmen bunca küfür ağlarına rağmen sizler ve çocuklarınız müslüman kalabilmişler ve şu anda kurtulabilmişlerse, bilelim ki bunu da Allah'tan başkası yapmış değildir.

Firavunların, Firavun sitemlerinin sizin önünüze koydukları bu engelleri, birer birer yarıp da sağ sâlim sizi karşı tarafa geçiren Allah'tır. Öyleyse bu âyet bize de diyor ki: Ey müslümanlar, sizi de Firavunların elinden kurtaran Benim. Sizi de bu Firavunî sistemlerin elinden kurtaran Rabbinize siz de hamd edin! Siz de, size olan nîmetlerimi hatırlayıp bana şükredin!

Size sunduğum bu nîmetlerime karşılık bana kulluk yapın! Siz de, size olan Rabbinizin nîmetlerini unutmayın! Ona, onun istediği şekilde teşekkür edin! Kul olun Rabbinize!

"Denizi yarıp sizi kurtarmış ve gözlerinizin önünde Firavun ailesini batırmıştık."

Sizi Firavun'dan kurtardık. Onunla sizin aranıza engel koyduk. Sizin için denizi yardık, sizi sağ sâlim karşıya geçirirken Firavun ve adamlarını orada helâk ettik. Maksat bununla sizin gönlünüze şifa ve cesaret vermekti. Size yardım eden, böylece sizi açıkça destekleyen Allah'ınıza dostça bakıp düşmanlarınıza karşı hor bakmanızı sağlamak içindi.

Denizin yarılıp İsrâil oğullarının kurtulduğu, Firavun ve adam-larının gözlerinin önünde boğuldukları o gün Aşure günüymüş. Bugün Hz. Mûsâ'nın ve İsrâil oğullarının Mısır'ı terk ettikleri ve denizin ya-rılarak Allah'ın onları kurtardığı gündür. Tarihi bilgilere göre Hz. Yusuf'un Mısır'a ilk girmesiyle, Hz. Mûsâ'nın Mısır'dan çıkışı arasında 400 yıl geçmiştir.

Ahmed İbni Hanbel'in Müsned'inde İbni Abbas'tan rivâyet edilir ki: Allah'ın Resûlü Medine'ye geldiğinde yahudiler o gün oruç tutuyorlardı, Allah'ın Resûlü de ben Mûsâ'yı sizden daha çok severim buyurarak oruç tutmuştur.

51:"Hani bir zamanlar Mûsâ ile kırk gece (Turda vahiy için) sözleşmiştik. Sonra onun arkasından siz buzağıyı İlâh edindiniz. Ve bu halinizle zâlimlerden oldunuz."

İsrâil oğulları denizi geçtikten sonra Sina çölünde dolaşmaya başladılar. Cenab-ı Hak Mûsâ Aleyhisselâm'ı Tûr'a davet etti. Rabbi-miz Mûsâ Aleyhisselâm'la görüşmek ve ona vahiy göndermek istedi. Oradaki hayatlarını düzenleyecek kitap indirmek istedi. Daha önce de bildiğimiz gibi Mûsâ Aleyhisselâm'ın Medyen dönemi bitip ailesiyle birlikte Mısır'a dönerken Rabbimiz ona suhuf vermişti, şimdi de Tevrat verilecekti. Düşünebiliyor musunuz? Çölün ortasında bir dağın kenarında, Allah seçtiği kullarından birini huzuruna çağırıyor ve ona kendi bilgisini, Tevrat'ı indiriyor. Rabbimiz kullarından birini muhatap kabul ediyor ve onunla konuşmayı diliyor. Bundan daha büyük bir şeref olur mu? Peki siz de ister misiniz Rabbinizle konuşmayı? Siz de ister misiniz aynı şerefe yükselmeyi? Eğer bugün bizler de Kuran'ı okurken aynı duyguyla, aynı ruhla okursak inşallah bugün biz de Hz. Mûsâ'nın yükseldiği o mertebede olabiliriz. Çünkü Allah'ın kitabıyla, Allah'ın vahyiyle beraber olmak demek; Allah'la bizzat konuşmak demektir. Yâni bugün Allah'ın bizimle konuşması da elimizdeki bu kitapla gerçekleşecektir. Bu da bizim için en büyük bir şeref olacaktır. Tüm dünya sizin olsa bile bu şerefin yanında çok az kalacaktır. Bakın Allah buyurur ki:

Hani bir nîmetim daha vardı size ey yahudiler, onu da hatırla-yın! Mûsâ Aleyhisselâm, Allah'la kırk güne anlaşmıştı da Tur'a gitmiş-ti. Allah onu oraya çağırmıştı. O, oradayken; yanınızdan kısa bir süre ayrılıverdi diye siz, Mûsâ'yı tanıya tanıya, Rabbi bile bile, Mûsâ'nın neye gittiğini, niçin gittiğini, nereye gittiğini bile bile tuttunuz da ıcle taptınız, buzağıya taptınız. Evet, Mûsâ kısa bir dönem yanlarından ayrılır ayrılmaz, Firavun oğullarının zulmünden daha dün kurtulan bu adamlar hemen eski şirklerine dönüverdiler. Firavun oğullarının tanrılarından birisi de öküzdü. Hem Firavun'un kendisi tanrıydı, hem öküz tanrıydı; böyle karmaşa bir hayat yaşıyorlardı o dönemin insanlığı.

Evet sizler ey İsrâil oğulları, o zaman sizler sizi lütuflarına boğan Rabbinizi bırakıp hemen buzağıya tapınmaya başlamıştınız da:

"Zâlimlerden oldunuz!"

Veya zulmediyordunuz! Yâni farkındaydınız bu işin, ama yine de bile bile zulmettiniz! Olmaması gereken şeyi yaptınız! Olunmaması gereken konumda oldunuz. Kendinizi Rabbinize kulluk ortamından çıkardınız da puta tapınmaya başladınız.

52: "Sonra arkasından biz, sizi affettik de belki şükredersiniz diye size imkânlar vermiştik."

Hatırlasanıza! Niye unutuyorsunuz bunları! Yâni sizi kendi kendinize bırakmadık, sizi sürekli hak yola davet ettik. Denizi geçtikten kısa bir süre sonra kitap vermek için Cenab-ı Hak Hz. Mûsâ'yı Tûr dağına çağırdı. Bu zaman Zilka-

de ayının başından Zilhicce ayının onuna kadar gündüzü ve gecesiyle beraber devam eden bir müddettir. İslâmî aylar gece ile başladığı için 40 gece denmiştir. Bu olaylar Mekkî sûrelerde detayı ile anlatıldığı için burada sadece hatırlatılmaktadır.

Bakın, bu adamlar Allah'ı biliyorlardı, Allah'ın gücünü görmüş-lerdi, Firavun'un zulmünü görmüşler, Allah'ın kendilerini onun zulmünden nasıl kurtardığını görmüşler, denizin yarılıp kendilerinin sağ sâlim karşıya geçerlerken düşmanlarının nasıl boğulduklarını gözleriyle görmüşler.

Peygamberi tanımışlar, peygamberin ne için ve nereye gittiğini bilmişlerdi; ama yine de zâlimliklerini ortaya koyuyorlardı. Dediler ki; yahu nereye gitti bu Mûsâ? Eğer bir Allah aramaya gitmişse birlikte arasaydık! Bizler onun yokluğuna dayanamayız! Onsuz biz kime sığınacağız? Onsuz hayatımızı neyle dolduracağız? Olmaz, biz onsuz yapamayız, edemeyiz! Dediler ve yanlarındaki mücevherlerini eriterek buzağı şeklinde bir put yapıp Peygamberden boşalan hayatlarını onunla doldurmaya kalktılar. Allah, onları ineğe tapınmaktan kısa bir süre önce kurtardığı halde, onlar tekrar buzağıya dönerek zâlimlerden oldular.

Bir de üstelik bunlar ineğe de tapamıyorlardı. Çünkü Mısırdaki efendileri ineğe tapıyorlardı. Bunlar hâlâ köleliği içlerinde taşıdıkla-rından efendilerinin taptıklarına tapamıyorlar da ineğin küçüğüne yâni buzağıya tapınmaya çalışıyorlardı. Çünkü inek egemen güçlerin, efendilerinin tanrısıydı. Köleler ise daha küçüğüne tapabileceklerdi. Efendileri onları öyle

eğitmişlerdi. Firavun'un eğitim sistemi bunu gerektiriyordu. Sizler kölesiniz denmişti kendilerine. Sizler az gelişmişsiniz, sizler güçsüzsünüz denmişti kendilerine yıllar yılı. Firavun'un eğitiminde yetişen bu insanlar hiçbir zaman efendilerine kafa tutma cesaretini kendilerinde bulamazlardı. Onların yaptıklarını yapma cesaretini de kendilerinde bulamazlardı. Onlar için hayat daima efendilerini taklit ve efendilerinin yolunda olmaktı. Efendilerinin yaşadıkları bir hayata yüz yıl sonra ulaşmak bile onlar için bir şerefti. Efendilerini yüz yıl geriden takip etmek bile şerefti onlar için.

İşte bundan dolayıdır ki efendilerinin kendilerini göremeyecekleri kadar onlardan uzaklaşmış olmalarına rağmen yine de aldıkları bu eğitimin etkisiyle, eh ne yapalım büyükler büyüğe tapar, biz küçükler de ancak ineğin küçüğüne tapabiliriz, diyorlardı.

Bir de dikkat ederseniz buzağı ziynet eşyasından yapılıyor. Bugün de bakıyoruz ziynet eşyalarının, altının, gümüşün, paranın putlaştırıldığını görüyoruz. İnsanlar bugün de bunlara tapınıyorlar âdeta. Ziynet esasen süs demektir. Dünyanın süsü ve ziyneti. Bugün de insanlar âdeta bunlara tapınıyorlar. Öyleyse biz de buna çok dikkat etmeliyiz. Dünya ve dünyanın süsü ve ziyneti olan şeyler hayatımızda putlaşmasın inşallah.

Peygamber kısa bir dönem aralarından ayrılınca hemen putlarına, putçuluklarına dönüverdiler. Elbette peygamberi yok farz eden bir toplumun bundan başka yapabileceği bir şey de yoktu. Meselâ bakın hıristiyanlarda Allah'ın peygamberi Hz.

İsa'yı hayatlarından kovup o hale getirince rahat bir nefes alabildiler. İsa için Allah dediler, Allah'ın oğlu dediler, yarı Allah, yarı insan, Allah'la insan karışımı bir varlık dediler ve sonunda rahat bir nefes alma imkânını elde ettiler. Allah, insan, yarı Allah yarı insan karışımı bir varlık, bu bize örnek olamaz! Biz onun gibi olamayız! dediler ve ondan kurtuluverdiler.

53: "Bir de yine şunu da hatırlayın ki, biz Mûsâ'ya kitap (Tevrat) ve Furkân'ı verdik."

Tevrat'ı ve Furkân'ı verdik. Hakkı bâtılı birbirinden ayırdeden, hakla bâtılı fark ettiren Furkân'ı verdik. Buradaki kitaptan maksat Tevrat'tır. Ama bir de Furkân verdik diyor Rabbimiz. Bu, ya Kur'an'ın olduğu gibi Tevrat'ın da sıfatıdır. Tevrat gibi Kur'an'ın bir özelliği de budur. Kur'an hakla bâtılı fark ettirir. Tevrat da öyleymiş. Kitapla bakıverdi mi insanlar hemen hakkı, bâtılı fark ediverirler. Hak ve bâtıl ayan beyan gözlerinin önünde belirir, belirginleşiverir.
Ya da buradaki Furkân Yed-i Beyza ve âsâ gibi mûcizeleridir. Veya Mûsâ Aleyhisselâm'a verilen bir zaferdir, anlamına gelebilecektir.

Bir de Hz. Mûsâ'ya ayrıca suhuf verildiğini biliyoruz.
Furkân: 1- Fark eden, ayıran anlamınadır. Kur'an'ın bir adı da Furkân'dır. Yâni hakkı bâtıldan, bâtılı haktan ayıran demektir.

2- Bir de fark ettiren anlamınadır. Kitap kişiye yolunu fark ettirir, hayatını fark ettirir. Kitapla beraber olan kişi hayatındaki tüm bozuklukları, tüm şirkleri, tüm bozuk düzenlikleri

fark ediverir. Kitabın böyle fark ettirici ve ayırıcı bir özelliği vardır.

"Ta ki böylece hidâyet bulursunuz."

Yol bulursunuz, Allah'ın dediği yerde olursunuz, diye yapmıştık bunu. Hani hatırlayın, siz zulmetmiştiniz de kendinize, bu buzağıya tapmaktan dolayı da onun affı için Mûsâ demişti ki size:

54:"O zaman Mûsâ kavmine şöyle demişti: "Ey kavmim, siz buzağıyı İlâh edinmekle gerçekten kendinize zulmettiniz. Hemen yaratanınıza tevbe edin ve birbirinizi öldürün işte bu yaratanınız katında sizin için daha hayırlıdır."

Ey kavmim! Haydi Allah'a tevbe edin! Yaratıcınıza dönün! Allah'ın dediğini dinleyin! O size diyor ki: Birbirinizi öldürün! Birbirinizi öldürün!

Bununla ilgili tefsirlerde şu bilgiler verilmiştir:

1- Herkes kendi kendisini öldürsün. Yâni herkes intihar etsin. Herkes kendi kendisini öldürsün.

2- Herkes kendi nefsini öldürsün. Öyle bir öldürün ki nefislerinizi, bir daha böyle gurura, kibre kapılmasın nefisleriniz. Nefislerin öldürülmesi isteniyor burada denmiş. Yâni bu tür isyanları emreden nefislerin ıslahı isteniyor denmiş. Islah-ı nefs edin buyuruluyor denmiş.

3- Birbirinizi öldürün! demektir bunun mânâsı demişler. Günahsızlar günah işleyenleri öldürsün. İçinizdeki puta tapın-

mayan mu-vahhidler putçuları öldürerek temizlesinler şeklinde anlayanlar olmuş. Acaba Rabbimizin bu âyetini nasıl anlayacağız?

Meselâ şimdi şu arkadaş geldi ve bize ne yapıyorsunuz? dedi. Biz de dedik ki işte okuyoruz, çalışıyoruz dedik. Bu arkadaş bize: İyi iyi, çok iyi böylece birbirinizi yetiştirin! dese. Ya da kendinizi yetiştirin! dese. Ne demek bu? Yâni sen kendini yetiştir, sen de kendini demek değildir bu. Ya ne demektir? Bu söz birbirinizi yetiştirin! demektir. Bu-na âyetten de örnek var: Bakın bir âyetinde Allah buyurur ki:
"Evlerinize girdiğiniz vakit nefislerinize selâm veriniz."
(Nur: 61)

Buradaki "Alâ enfüsi küm" den kasıt kendinize selâm verin demektir. Kendi kendinize değil tabii. Birbirinize selâm verin demektir bu. Öyle olunca, bu:
Kendi kendinizi öldürün! demek değildir. Yâni intihar edin! demek değildir. Zira bakıyoruz bu hadîseden sonra kimse intihar etmemiş. Bunu biliyoruz.

Nefsinizi öldürün! Yâni nefislerinizi öldürün! demek de pek hoş gelmiyor. Yâni böyle insanda bir nefis var, bir de işte insanın kendisi var. Nefsini öldüreceksin; ama kendin yaşayacaksın demek de olmaz. Çünkü İslâm'da böyle bir şey yoktur. İslâm'da nefis, insanın bizzat kendisi demektir. Şu bedenle ruhun bileşkesi olan insanın bizzat kendisine İslâm'da nefis denir. Çünkü:
"Her nefis ölecektir, ölümü tadacaktır ve sonunda bize döneceksiniz."

(Ankebût: 57)

Âyeti de bunu anlatır. Yâni insanda bir nefis var, bir de onun kendisi var, insanın kendisi ölmeyecek de onun nefsi ölecektir diyemeyeceğimize göre, mânâ öyle de değildir. Peki nedir? Nefis insanın bizzat kendisi demektir. Kişinin kendisi demektir. Arapça şekliyle söylersek:

"Gultü li nefsi"

Ben nefsime dedim değil de, ben kendime dedim; yâni kendim kendime dedim ki demektir. Nefis insanın bizzat kendisi demektir. Yâ-ni nefis kişi demektir, şahıs demektir. Buna göre:
Birbirinizi öldürün! anlamına gelecektir bu. Bundan biliyoruz ki, her günahın tevbesi kendi cinsindendir. Her günahın tevbesi, o günahla doğru orantılıdır. Allah'ı bırakıp ta buzağıya tapınmanın cezası veya tevbesi de bunu yapan insanların öldürülmesidir. Bu insanların ölümle karşı karşıya gelerek şirk pisliğinden temizlenip Allah'ın rızasına ulaşmasıdır. Meselâ bile bile oruç yiyen bir adamın cezası, o cinsten altmış gün oruç tutmaktır. Ama hastalıktan dolayı oruç yiyen kişinin cezası da bir gündür.

İşte bu ceza da şirke düşmenin cezasıdır ki, eğer o kişi tevbe edecekse, o kişinin cezası ölümdür. Peki nasıl oldu bu iş? O Icle, buzağıya tapanları tapmayanlar öldürdüler olmuştur. Öyle rivâyetler var. Allah'ın lütfuna bakın ki, o buzağıya tapanları tapmayanlar öldürecek, şirke düşenleri şirke düşmeyenler öldürecek ve onların öldürülmesiyle birlikte hem top-

lum temizlenecek, hem toplumdaki yamuklar temizlenecek, hem onları engellemek konusunda zaaf gösterenler öldürme azabıyla karşı karşıya kalarak temizlenecekler. Yâni hem bu öldürülenler kâfir olarak ölmeyecekler, bu öldürülme işi onların tevbeleri olacak, hem de böyle günah işleyen akrabalarını öldürmek zorunda kalan müslümanlar onları engelleme görevlerindeki ihmâllerinin bedelini ödeyerek tevbe etmiş olacaktır. Böylece her iki tarafın da, günahkarların da, onları bu işten engellemeleri gerekirken bu görevlerini yapmayanların da cennete gitmeleri mümkün olacaktı.

Bilebildiğimiz kadarıyla Hz. Mûsâ buzağıya tapmayanlara; bu puta tapanları öldürün! diye emir verir. İbni Abbas der ki: Buzağıya tapınmayanlar ellerine kılıçlarını alıp ayağa kalktılar. Üzerlerine şiddetli bir karanlık çöktü. Onların aralarına dalmışlar ve önlerine gelen herkesi öldürüyorlardı. Babaları, anaları, kardeşleri, çocukları kim olursa olsun önlerine gelen herkesi öldürüyorlardı. Sonra Hz. Mûsâ işaret etti ve bıraktılar. Bu hadîsede ölenlerin sayısı yetmiş bini bulmuştu. Böylece ölenlerin de öldürenlerin de tevbeleri kabul ediliyordu.

Bir gruba ölüm cezası, öbür gruba da kardeşlerini öldürme azabı tattırılmıştı. Çünkü berikiler de onları bu işten vazgeçirme konusunda zaaf göstermişlerdi. Ölmek kadar öldürmek de zordur. Her iki grup da böylece cezalarını çekmiş oldular.

Birileri ölümü tadıyordu, ama berikiler de kendi kardeşlerini, kendi babalarını öldürme azabıyla karşı karşıya kalıyorlardı.

Böylece her iki gruba da bu azap tattırılarak affa mazhar olma imkânı lütfedilmiştir.

Üstelik bunların arasında bulunan Hz. Harun'un ısrarla bu işten vazgeçmeleri konusundaki uyarılarına aldırış etmeyen bu isyankârların elbette böyle ciddi bir biçimde cezalandırılmaları gerekiyordu, Cenab-ı Hak da öyle yaptı. Öldürdükçe öldürmüşler. Allah'ın emriyle Hz Mûsâ: Tamam yeter buyuruncaya kadar.

"Bu sizin için daha hayırlıdır Allah katında."

Bu sizin hakkınızda daha hayırlı da Allah onun için bu cezayı size verdi. Toplumda suçlular, suçsuzları da saptırıp kendileri gibi yapmasınlar diye Allah bu cezayı veriyordu. Dönün Allah'a, O Allah Tevvab'dır ve Rahim'dir. Demek ki Allah'la çatışma noktasına gelecek kadar yoldan çıkmış bir toplumun bile temizlenme ve arınma yolları daima açıktır. Toplumlar bu noktaya düşebilirler. Allah'ı unutup başka şeylere tapınacak kadar alçalabilirler. Allah'la harbe tutuşurcasına bir kısım tâğutları ona eş ve ortak koşacak bir duruma gelebilirler.

Veya Allah kanunlarını bir tarafa atarak kendilerine egemen olan toplumların kanunlarını uygulama noktasına düşebilirler. Kendilerine egemen olan toplumların tanrılarından daha düşük tanrılara tapınacak hale gelebilirler. Ama bilelim ki ne yaparlarsa yapsınlar tevbe kapısı her zaman için açıktır onlar için. Yeniden Allah'a dönebilme, yeniden Allah'ın kitabına dönebilme imkânları her zaman mevcuttur.

Böylece yeniden Allah'ın affına, Allah'ın merhametine ve nîmetlerine ulaşma imkânları olabilecektir.

Ayrıca Mûsâ'ya siz demiştiniz ki:
55:"Ey Mûsâ, biz Allah'ı açık açık görmedikçe sa-na asla inanmayız! Demiştiniz."
"Bunun üzerine siz bakıp dururken, sizi bir yıldırım çarpı-vermişti."
56:"Böylece ölmüştünüz de bu ölümünüzden sonra sizi tekrar dirilttik."
"Belki siz şükredersiniz diye."

Bu adamların özellikleri aynen şu andaki bizim özelliklerimiz. Şu anda meselâ bakın adamın çocuğu elinden alınır, ses çıkarmaz. Kızı öldürülür, ses çıkarmaz. Oğlu mahvedilir, gene ses çıkarmaz. Ve bundan kendisini kurtaracak pozisyona adımını bile atmaz. Peygamberle bir an diyalogu kesilince, yâni peygamberi Tûr'a gidince kendisi kalır, yine putuna tapmaya başlar. Bakın Peygamberleri Mûsâ aley-hisselâm kısa bir dönem yanlarından ayrılıp Tura gidince kavmi şöyle demişlerdi:
"Mûsa bize dönünceye kadar biz bu buzağıya tapmakta devam etmekten asla ayrılmayacağız! Demişlerdi."
(Tâhâ: 91)

Peygamber azıcık yanlarından ayrıldı diye bunu yapmaya başlayıverdiler. Şimdiki insanlara da eğer peygamber modeli tanıtmaz-sak, onlar da kendi putlarına tapmaya devam edeceklerdir. Peygam-bersiz hayatlarını bir şeylerle doldurmaya devam edeceklerdir. Meselâ yemek yemede sünnet modelini

öğrenmezse adam, elbette bir başkasının yemek yeme modelini onun yerine ikâme edecektir. Meselâ giyim kuşamda peygamber modelini bilmiyorsa, onun yerine bir başkasının giyim modelini benimseyecektir. Peygamberimizin böyle bir hadisini hatırlıyorum:

"Her sünnet ortadan kalkınca yerine bir bidat yerleşir."

Mecburdur adam çünkü. Yâni eşyanın tabiatı bunu gerektirir. Eğer bir konuda sünnet bilinmiyorsa, bilinmediği için de tabii olarak uygulamaya konulamıyorsa, elbette başka bir şey uygulamaya ko-nulacaktır. Kaçınılmazdır bu. Çünkü o hayatın vazgeçilmez bir unsurudur. O yoksa başka bir şey gündeme gelecektir. Çünkü öyle de olsa, böyle de olsa hayat devam etmektedir. O hayatı bir şeylerle doldurmak zorundayız. Hayatın o bölümünü dolduracak, düzenleyecek sünnet yoksa onun yerini bir başkasının sünneti, bir başkasının uygulaması dolduracak ve düzenleyecektir.

Sonra Allah; kitap vermiş, Furkân vermiş yolumuzu bulalım diye, hayatımızı onunla düzenleyelim diye, ama biz yine de yolumuzu buna değil de başkalarına soruyorsak. Ve de Allah korusun tevbe, suçluları ortadan kaldırmak için varken, buna razı olup hattâ suçlularla kol kola gezmeye kalkarsak o zaman işimiz bitiktir..

Çünkü bakın, yahudilerle alâkalı tarihte böyle bir husus anlatılıyor. Allah'ın Rasûlü diyor ki: İsrâil oğullarından din bilenler çarşı pazar dolaşırlar, insanlara Allah'ın emirlerini emrederler, münkerden de nehyederlerdi. Ama bu yanlış yapan,

günah işleyen insanlarla da ertesi günü kol kola pikniğe giderlerdi de Allah da onların kalbini, günahkârların kalbine benzetiverdi, diyor. Eh şimdi:
İsteniyor. Yâni onları öldüreceksin! Onların varlığını ortadan kaldıracaksın deniyor. Yâni yahu adam tevbe edecek, vazgeçecek belki! Öldürmeye ne gerek var? Hayır bu bizim şeriata göredir. Onlarınkinde öldürmeydi ceza. Bizimkinde de ya onu sürdürmeyecek, piş-man olacak, vazgeçecek veya onu ortadan kaldıracaksın. Başka türlü de İslâm yaşanmaz yâni..

Meselâ adam zina ediyor, yine yapıyor. Adam öldürüyor, yine yapıyor. Bunlar ortadan kaldırılmalı ki, biz Allah'ın istediğine göre yaşayalım. Toplumda bu insanlar, ellerini kollarını sallaya sallaya dolaştıkları ve aynı suçu tekrar tekrar işledikleri sürece, o toplumda günah işlemeyen insan kalmaz. Bu adamlar günün birinde suçsuzları da suç işler hale getireceklerdir. Bu kaçınılmazdır.

Bir de görmeden inanmayız sözü sanki pozitivizm denen bilimciliğin yaygınlaştırılması. Deneye girip çıkmayana inanmaz adam. Günümüzde pozitivist kâfirlerin de aynı şeyleri söylediklerine şahit oluyoruz. Laboratuar deneylerine konu olmayan şeylere inanmayız! diyorlar. Ve bugün bunu söyleyenler de zirvede bir düşünceye sahip olduklarını iddia ederler. Halbuki bu âyetle birlikte bu zavallıların ne kadar basit bir akıl yürütmeden bile mahrum olduklarını görüyoruz. Bundan dört bin yıl önce de İsrâil oğullarının seçkinlerinin dediklerinin aynısını söylüyorlar. Yâni bir şey değil bu.

Demek ki, yeni bir şey değil bu materyalist felsefenin insanlığa sunduğu mesaj. Bunlar maddeden başka bir şey tanımayan, gözlerine batmayan bir şeye inanmayan, gayba inanamayan insanlardır. Bunlar tıpkı sopasız yürüyemeyen körlere benzerler. Tapacakları Mâ-budlarını elleriyle tutmak, dokunmak, yoklamak isterler. Yâni tapmak için cisim ararlar, putlar ararlar. Bulamazlarsa yaparlar, ondan imdat beklerler. Çünkü insanlarda ibâdet hissi doğuştan vardır, tapacak-lardır bir şeylere. Hiç olmazsa bir öküz veya öküzün altındaki bir bu-zağıyı ararlar.

Allah'ın dediğine inanmaz, gayba inanmaz, ayın yarılmasına inanmaz. Sanki İsrâil oğullarının kavgası tam da bizi buluyor anlamı-na gelecek.

Aynen onlar gibiyiz, işte bizim piyasa, işte İsrâil oğullarının durumu:
Bunlar bu defa da, biz Allah'ı açık açık görmedikçe kesinlikle inanmayacağız ey Mûsâ! diye tutturunca rivâyetler gösteriyor ki, Hz. Mûsâ bunlardan, kendi içlerinden yetmiş kişiyi seçip kendisiyle birlikte Tûr'a göndermelerini istedi. A'râf sûresi bunu şöyle anlatır:

"Mûsa tayin ettiğimiz vakit için (Buzağıya tapmayanlardan Allah'ın emri ile) yetmiş kişi seçti."
(A'râf: 155)

A'râf sûresi bunların sayısının yetmiş kişi olduklarını anlatır. Hz. Mûsâ kavminin seçtiği bu yetmiş kişiyle beraber Tur'a gitti. Bunlar buzağıya tapan arkadaşları namına özür dileyeceklerdi. Ya da Hz. Mûsâ'nın Allah'la konuşmasına şahit

olacaklardı. Gözlerimizle görme-dikçe ne Rabbine ne de sana inanmayacağız diyenler adına bu görme işine şahit olacaklardı. Göreceklerdi Allah'ı ve dönüp müvekkille-rine: Evet inanın bu peygamberin dediklerine! Çünkü gerçekten biz Onun Rabbini gözlerimizle gördük diyeceklerdi. Gittiler Mûsâ aleyhis-selâm ile birlikte Tura. Orada Rabbimizin elçisi Hz. Mûsâ aleyhisse-lâm ile konuşmasına şahit oldular.

Burada Cenab-ı Hakkın Hz. Mûsâ ile konuşmasına şahit oldukları halde dediler ki: Ey Mûsâ, bizim için bu yetmez! Sadece senin Rabbinin sesini işitmemiz bize yetmez ey Mûsâ! Bizler senin Rabbini açık açık gözlerimizle görmedikçe, ellerimizle Ona dokunmadıkça, duyularımızla Onu algılamadıkça asla Ona da, sana da inanmayacağız! dediler. Sonra: Gözleriniz göre göre, siz bakıp dururken yıldırım çarpmıştı. Saika; yıldırım, veya bir ateş, veya "Geberin!" diye bir sesti. Her şey olup bitmişti. Hepsi ölmüşlerdi. Sanki alın öyleyse, Allah'ı ancak böyle görebilirsiniz! dercesine Allah onların tamamını öldürüverdi. Hz. Mûsâ ağlamaya başlamıştı: Ya Rabbi sen kavmimin seçkinlerini öldürdün! Şimdi ben onların yanına varınca ne diyeceğim? diye yalvarıp yakarınca Allah onları tekrar diriltti. Ya da:

"Siz o zaman bakıp duruyordunuz!"

İfadesinden bunlar ölmemişlerdi de kımıldayamıyorlardı, ölüm haline gelmişlerdi diyenler de olmuş. Nitekim A'râf: 155 de:

"Onları bir titreme alınca"

Buyurulur. Bir saika, bir titreme, bir ürperti onları yakalayıverdi deniyor.

Ama dikkat ederseniz bunu yapanlar, hayır ey Mûsâ bizler biz-zat senin Allah'ını gözlerimizle görüp ellerimizle dokunmadıkça iman etmeyeceğiz diyenler, bu suçu işleyenler yetmiş kişi olduğu halde tüm kavme teşmil olunuyor. Yâni sadece suç işlemiş olan bu adamları değil de Rabbimiz tüm kavmi cezalandırıyor. Bundan şunu anlıyoruz ki:

1- Bir toplumun içinde yetmiş kişinin işledikleri suçtan dolayı tüm toplum fertlerinin cezalandırılacağı haberi veriliyor.

2- Bir de seçenler seçtiklerine dikkat etmelidirler. Zira bundan anlıyoruz ki müvekkillerinin suçları onları da ilgilendirmektedir. Çünkü seçenler seçtiklerinin yaptıklarından sorumludur.

Evet, Allah'ı gözleriyle görmek cinnetine kapılan bu insanlar, Allah'ı görememişlerdi; ama diğer mabutların, meselâ buzağının yapamayacağı şeyi Allah'ın yaptığını görmüşler ve bunun sonunda biraz biraz akıllanmışlar ve tüm kavim affedilmiş, yeniden dirilmiştir.

Bu âyetiyle Rabbimiz, tüm insanlığa şu mesajı veriyordu. Ey insanlar! Vazgeçin bu materyalist felsefeden! Vazgeçin bu bilimsel putçuluktan! Vazgeçin bu maddeci ve dünyacı tavırlarınızdan! Görmediğimize inanmayız değil, Allah'a ve Allah'tan gelenlere inandık deyin! Aksi takdirde bu tutumlarınızı sürdürürseniz geberir ve tekrar dirildikten sonra da baş-

ka bir âleme gözlerinizi açar ve pişmanlıklarınızın fayda vermeyeceği bir gerçekle karşı karşıya gelebilirsiniz, diyordu. Bundan sonra: Cenab-ı Hakkın İsrâil oğullarına verdiği nîmetlerden biri de şu:

57:"(Tih sahrasında) Bulutla sizi gölgelendirdik ve size kudret helvası ve bıldırcın indirdik."

Çöl ortamında ihtiyaçlar biraz daha net belli. Şehirde de öyle de, şehirde karıştıranlar çoktur. Şeytan ve uşakları şehirde saklanma yeri buluyorlar. Şehirde saklanma yerleri çoktur. Çölde saklanma yerleri yoktur. Adam geldi mi biliyorsun, nereden geldiğini bilebiliyorsun yâni. Orada neye ihtiyacı var insanın apaçık ortaya çıkıyor. Çölde, çöl ortamında üç zaruri ihtiyaç maddesi vardır:

1- Yemek ihtiyacı,

2- İçmek ihtiyacı,

3- Bir de barınma ihtiyacı vardır.

Cenab-ı Hak onların, bu ihtiyaçlarının tamamını gidermiş, hepsini temin etmiş. Allahu Teâlâ yemeği de şekillendirmiş, biçimlendirmiş. Hattâ tatlı, tuzlu, yağlı, ballı oluşunu da hazırlamış. İhtiyaç mı diyorsunuz? Alın size! diyor sanki çöl ortamında. Bütün ihtiyaçlarını bedavadan giderivermiş Allah. Yok korunmaydı, yok ısınmaydı, öyle odun lâzımdı, kömür lâzımdı, kaloriferdi, orada böyle bir dert yok. Her şeylerini temin etti Allah. Ama sadece bana kul olacaksınız! Sadece beni dinleyeceksiniz! Başka yok! diyor. Tabi bunlar

bütün bunlara rağ-men soğan sarımsak derdine düşünce de mahvolup gitmişler. Hiç bir şey yapamamışlar. Geri kalanlar, işte onlar yapabildikleri kadar bir şeyler yapacaklar..
Üzerlerini biz bulutla gölgeleyiverdik. Onlar için hazırlanan ve onların barınmalarını sağlayan bir bulut. Zaten orada korunmaydı, öyle odun lâzım, kömür lâzım, kalorifer mi? Orada öyle bir dert yok. Sadece sıkıntı; hava şartlarından kişinin barınmasıydı, onu da Allah bulutla sağlamıştı tamam. Mücahidin ifadesine göre bu bulut, şu bizim bildiğimiz bulut değil. Cenab-ı Hakkın kıyamet günü müminler için getireceği çok özel, çok güzel, böyle serinlik veren bir bulut olduğunu söyler.

İbni Abbas da bu bulutun Bedir günü müslümanların üzerlerine getirilen bulutun aynısı olduğunu söyler.
Üzerlerine de kudret helvası ve bıldırcın eti indirdik. Bu inmek, tepeden inmek olabileceği gibi, yaratmak anlamına da olabilir. Meselâ Allah Hadîd sûresinde demiri de indirdik diyor. Enzele indirmek anlamınadır ama yaratmak anlamına da geliyor. Meselâ yine Allah Mîzanı indirdik diyor, demiri indirdik diyor. O da öyle. Yine kıyamette Mîzan indiriliyor.

Ama indiriliyor değil aslında, onu yaratıyor veya ortaya çıkarıyor demektir. Nasıl indirildiğini bilmiyoruz ama Allah bir tür indirişle kudret helvası ve bıldırcın eti indiriyor. Çölde İsrail oğullarını bu nîmetleriyle perverde ediyor.

Men ve Selva Cenab-ı Hakkın onları doyurmak için verdiği iki ayrı nîmetti. Satın almak için paraya gerek yoktu, elde etmek için zah-mete ihtiyaç yoktu. Rabbimiz bedavadan su-

nuyordu nimetlerini o kullarına. Eğer mü'min rızık endişesiyle kulluğu terk etmez, birinci planda Allah'a kulluğa koşarsa, bilelim ki Allah kesinlikle onu doyuracak, aç ve açıkta bırakmayacaktır. Her yerde, her ortamda rızık zaten Allah'tandır.

Nitekim, köle olarak Nemrut'un mahiyetinde yaşamaktansa çölde aç kalsa da Allah'ın kulu olarak hür yaşamayı tercih eden İbrahim Aleyhisselâm'a çölün ortasında Zemzem'i lütfeden de Allah'tı.

Veya Firavun'un sarayında yağlı ballı köle hayatı yaşamaktansa, çölde hür bir şekilde Allah'a kul olmayı tercih eden Hz. Mûsâ'yı da elbette aç ve açıkta bırakmayacaktı Rabbimiz. Onlara kudret helvası ve bıldırcın gönderdi. Men, yâni kudret helvası sütten daha beyaz, baldan daha tatlı imiş ve fecir vaktinden güneşin doğuşuna kadar ki zamanda böyle onların üzerlerine kar gibi yağıyormuş.

Rivâyetlere göre de yarına saklama endişesi taşımamaları gerekiyordu. Eğer saklayıp yarın yiyelim derlerse kokuyormuş. İşe yara-mıyormuş, bozuluyormuş. Mantarın bu kudret helvasından arta kalan bir yiyecek olduğu söylenir. Veya Rasûlullah'ın hadislerinden anladığımıza göre böyle özel bir yiyecektir mantar. Göz hastalıklarına da şifa olduğu anlatılır. Bir de Şırnak taraflarında bilmem hangi dağın arasında demişlerdi de şu anda bilmiyorum, temmuz ya da ağustos aylarında iki veya üç gece, böyle kar gibi helva yağdığı anlatıldı. Bizzat bunu yiyen adam anlattı. Hükümetin oradan İsmet Paşa mektebine kadar yürüyemezdim, kalp vardı diyor. Si-

irt'te memurmuş adam, gitmişler oradan yemiş, şu anda gördüğünüz gibi hiç bir rahatsızlığım yok diyordu adam. Eh Cenab-ı Hak verebiliyor yâni, aslında şu inen kar da ayrı bir şifadır ciğerlere.

Aslında biz eşyanın tabiatını ifsat etme girişimini bitiriversek şifa kolay, her şeyde şifa var da biz bozuyoruz eşyayı. Havanın düzenini bozuyoruz, toprağın düzenini, yiyeceklerin düzenini bozuyoruz, gıdanın düzenini bozuyoruz, elmanın elli çeşidini, kirazın kırk çeşidini, hurmanın seksen çeşidini icad etmek için peygambere rağmen aşılama yapıyoruz. Peygamber de bakıyor bu yaptığımız kişinin dinini, imanını bozacak niteliğe ulaşmamışsa: "hadi bakalım neyse siz bilirsiniz" diye salıveriyor, bu dünya işidir diye.

Sonra da müslümanlar zannediyorlar ki Peygamber Aleyhisselâmın bilmediği bir de dünya işi vardır diyorlar, bu sözün mânâsını böyle anlıyorlar ve Peygamberin bilmediği bu dünya konularını biz kendi kendimize hallederiz, filan diyorlar. Diyorlar ama sağlıkları adına neleri kaybettiklerinin farkına bile varamazlar. Halbuki tüm bunlar ifsada götürüyor insanları. Resul-i Ekrem'in hani o hurma aşılama ko-nusundaki sözü var ya, onu kimi sahâbeler şöyle anlamışlar ki bu anlayış; benim daha çok hoşuma gitti. Yâni insanlar Peygambere rağmen, yâni ona sormadan yaptıkları işlerde dinden çıkıyor idiyse, Allah'ın Rasûlü o konularda asla müsamahalı davranmıyor. Israrla onu yaptırmaya çalışır.

Ama bir iş, bir şey ki, onu yapınca insanlar dinden çıkacak değillerse o zaman: Hadi bakalım neyse! diyebiliyor. Onlara

bu konuda müsaade edebiliyor. Meselâ birisi hanımını zina ihtimaliyle yargılıyor, sonra da dönüp Rasulullah'a diyor ki: Ama ya Rasûlallah! Ben onu çok seviyorum! Ve ona dayanabileceğimi sanmıyorum! deyince Allah'ın Rasûlü: İyi hadi öyleyse nikâhında tut! Ama dikkatli ol diyor. Yâni bazen din bozulmuyorsa, karşısındakinin fikrine müsaade ediverdiği oluyor. Değilse zinaya evet demiyor bakın gene de. Bunu böyle anlayamayız.

Bıldırcın eti ve kudret helvası da böyle iniyor imiş. Daha sonraki âyetlerde gelecek, su isteyecekler, Hz. Mûsâ aleyhisselâm vuracak asını taşa ve oradan da su fışkıracak. Çölde başka da bir ihtiyaç yoktur zaten. Çöl ayrı bir şeydir. O ortamda yasakları Allah belirler. Allah'ın âyetleri belirler. Gündüzü güneş belirler, geceyi güneş belirler.

İstediğin yere dosdoğru gitmek hakkın vardır. Ama dağ varsa aşmak zorundasın tabii. Yâni bir başkasının yasağı yoktur orada. Herkes alabildiğine özgür, alabildiğine hür, Allah'ın âyetleriyle köle ama. Sonra çöl ortamı insanın Allah'ı daha bir güzel anlama ortamıdır. İnsanın tabiata etkinliğinin sıfıra indiği, insanın hem Allah'ı hem de kendini daha bir güzel tanıma ortamıdır. Bir de çöl ortamı sanki karakterin öze dönüşmesinin ortamıdır. Yâni insanlar neye müsaitlerse, kendilerinde ne varsa onu ortaya koyabiliyorlar. Güçleri, korkuları, gayretleri, cesaretleri, dayanıklılıkları, açlıkları, susuzlukları, ne varsa, ne yapabiliyorsa işte çölde bu rahat ortaya çıkıyor. İşte Allah sanki onların her birinin müdahalesini sanki sıfıra çıkarmış, ortaya koymalarına izin vermemiştir. Yâni biraz

daha düzgün söylersek, dünyada insanların birbirlerine hava atmaları, çöl ortamının dışında olmalarından kaynaklanıyor.

Biri benim arabam diyor, öbürü benim atım diyor, ötekisi ben şöyle kazanırım, berikisi ben şöyle ev yaptırırım diyor, biri benim diplomam, öbürü doktoram diyor. İşte bu işleri dengeye getirdi mi Allah, yâni tek düze haline koydu mu, karşındaki insan da senin hakkına sa-hip oluveriyor. Yâni kimsenin kimseye muhtaç olması söz konusu değil. Herkesin ihtiyaçları aynı seviyede giderilmiş durumda.

Ama bakın ki İsrâil oğulları bu durumdayken bile isyan edecekler, ukalalık edecekler, Allah'a kafa tutacaklar, Hz. Mûsâ'yı üzecekler, yoracaklar. Onları, örnek bir toplum olarak Cenab-ı Hak bize anlatacak.

"Rabbinizin size verdiği rızıkların iyi ve güzelinden yiyin için."

Peki Allah ne vermişti onlara tertemiz? Bıldırcın eti vermişti ve kudret helvası vermişti. Peki niye Allah'ın verdiği rızıklardan yiyin dedi? Niye bunlardan yiyin demedi? Ha bu âyetler aslında bizim âyetlerimiz de ondan. Bize anlatılan âyetlerdir. Meselâ Allah diyor ki; biz sizi Firavun'dan kurtardık! Kimi kurtardı? Hz. Mûsâ dönemindeki yahudi-leri kurtardı. Ama bu hitap peygamberimiz dönemindeki yahudileriydi. Yâni bize değil gibiydi. Hayır halbuki bizi anlatıyordu bu âyetler. Burada da Allah'ın verdiğinden yiyin için! Yâni çölde apaçık belli Allah verdi diye. Peki sizinki belli değil mi? diyor sanki âyet? Sizinkini kim veriyor ya Allah değil de? Allah vermiyor da siz mi kazanıyorsunuz? Siz mi muhafaza

ediyorsunuz? Gibi meselenin yine Allah'a ircaını görüyoruz âyette.

"Ama onlar itaat etmemekle bize zulmetmiş olmadılar, ancak kendilerine zulmettiler."

Yâni onlar bütün bu nîmetlerimiz karşısında serkeşlik edince, bize mi eziyet edebilecektiler? Hayır! Bize hiç bir şey yapamazlar! Kendilerine yazık ediyor onlar.

Aynı şeyi bizim için de düşünüyoruz şimdi. Biz size bu kadar nîmet verdiğimiz halde, siz bütün bu nîmetler karşılığında bana kulluk etmezseniz, etmeyecekseniz, bu asla bize eziyet olmaz, siz ancak kendi kendinize eziyet ediyorsunuz! Olacaktır mânâ. Israrla Kur'an-daki mantığı böyle yakalamaya çalışıyoruz tabii. Yâni her bir âyeti, ya ben! Ya ben! Ya ben! diye dinlememiz gerekiyor. O ortamda ben! O ortamda ben! Ona denen bana, onlara verilen banadır demek Allah'ın âyetlerini böyle dinlemek, böyle okumak, böyle değerlendirmek zorundayız. Değilse şu anda ne Mûsâ aleyhisselâm var, ne de İsrail oğulları. Bütün bu hitaplar bizedir. Bütün bu anlatılanlar bize bizim kulluğumuzu anlatmak içindir unutmayalım.

Meselâ Mûsâ, Firavun, Harun, Karun, Hâmân anlatılan bir ortam düşünün. Sihirbazlar ve halk var o ortamda. Bu bölümü okuyan, dinleyen biz o ortamda kendi yerimizi bulmaya, kendi rolümüzü anlamaya çalışacağız. Ya orada ben halktan birisiysem! Ya da sihirbazların durumundaysam bu olayda! Ya da Firavun gibiysem! Veya Hâmân gibiysem! Karun gibiysem! Yâni bunlardan birinin rolünü oynuyor, fonksiyonu-

nu icra ediyorsam! O olayda ben buysam diye düşüneceğiz. Ve kendimizi yargılayacağız. Ha!! Ben meğer firavun gibiymişim! diyecek ve kendimi düzeltmeye çalışacağım. Veya çok şükür o ortamda ben Mûsâ gibiymişim diyecek ve devam edeceğim. Veya ben halk gibiymişim! diyecek ve Mûsâ'yı desteklemek ve Firavun'u kösteklemek durumunda olacağım. Ya da sihirbazlar gibiymişim! diyecek ve hemen Firavun'un hizmetinden ayrılmalıyım! diyeceğiz ve ayrılacağız hemen. Ya ben! Ya ben! diyeceğiz hep, bize söyleyecek Kur'an hep. İşte o zaman bu kitap bizim kitabımız olur. İşte o zaman bu kitap bize yol gösterir. İşte o zaman bizim de bir kitabımız var demeye hak sahibi olmuş oluruz. Kitapsızlıktan kurtulmuş oluruz Allah'ın izniyle.

58: "Hani hatırlayın, şu karyeye girin demiştik biz size."

İsrâil oğulları Sina çölünde. Kendilerine Allah tarafından bir emir veriliyor. Bu emir çöl ortamından farklı bir ortama girmeyle ilgili bir emirdi. Ya ısrarla kendileri bunu istedikleri için ya da Rabbimiz bunları böyle bir imtihana tabi tutmak için istiyordu bunu onlardan.

Tih sahrasından çıktıktan sonra bir şehre girmelerini istemişti Allah onlardan. Hangi karye bu? Burada adı verilmemiş. Allahu âlem Filistin'e doğru giderlerken bir karye. Filistin yolu üzerinde bir karye. Arz-ı mev'ud'a gitmelerini sağlayacak bir şehrin girişi. İşte bir şehir ki, o şehre girmeleri istenmiş. Diyor ki Rabbimiz; şu kente girin!

"Ve orada ne bulduysanız, istediğiniz gibi serbestçe yiyin için."

"Ve kapısından secde ederek girin!"

O şehrin kapısından girerken de, şehre giriş eylemini gerçekleştirirken de secde ederek girin. Yâni bu nîmetleri ve zaferi size nasip ettiğimden dolayı sücceden girin! Secdeyi biliyoruz. Meleklerin Hz. Adem'e secdeleri niteliğinde bir secde. Boyun eğmek anlamında, tamam ya Rabbi! Senin istediğin gibi ya Rabbi! Bu şehirde biz ancak senin istediklerini ister, senin istemediklerinden de biz nefret ederiz! Şeklindeki bir gerçeği kabul ediyoruz biçiminde bir secdeydi bu..

"Ve de hıtta deyin!"

Türkçe'si: Allah'ım bağışla! Allah'ım affet! Rabbim mağfiret et! demektir. Yâni Arapça'daki estağfirullah anlamına bir kelime.

***"Biz de sizin hatalarınızı silivereli**m, mağfiret edelim."*
"Bilin ki biz ihsan edenlere artırırız."

İhsan edip muhsince davrananlara artıracağız. Yâni daha çok nîmet vereceğiz! Veya affedeceğiz. Af ile mağfiret kelimelerinin anlamları farklıdır.

Cenab-ı Hakkın bunlara böyle bir yol gösterisi var. Yâni gelin hıtta deyin ki sizi affedelim, mağfiret edelim! diyordu Rabbimiz. Yâni biz sizi affedeceğiz, yeter ki siz Allah'a yönelin! Allah karşısında ta-kınmanız gereken tavrı takının. Kul olduğunuzu unutmayın.

Birisi öyle diyordu: Meselâ daha yeni doğmuş bir bebek düşünün. Bu bebek acziyetinin, küçüklüğünün doruk noktasındayken, yâni kimseye kafa tutamayacak bir dönemi yaşarken, gücünün, iktidarının olmadığının farkında olan bu be-

bek daima el üstünde tutulur. Annesi, babası, kim alıyorsa kucağına, aman aman diye üzerine titrer. Ama çocuk biraz büyüyüp de ben de varım! Ben de yürüyebilirim! Ben de alabilir, ben de satabilirim! demeye başladı mı, artık burnu bilmem neden kurtulmamaya başlar ya.

İşte aynen bunun gibi insan da Allah karşısında böyle bebek gibi bir sekînet, bir teslimiyet gösterirse. Ya Rabbi senin karşında ben bir hiçim! Ancak senin izninle yaparım! Senin yap dediğini yaparım! Senin bildirdiğini bilirim! diyerek Allah yolunda olursa, Allah da onu öylece koruma altına alıverir. Ama ben de bilirim! Ben de beceririm! demeye başlarsa ki tâğutlukdur bu. Firavun'un yaptığı da buydu zaten. O ortama kendini düşürüverdi mi Allah korusun, hepten helâk olup gitmiştir. Bunlardan da bu isteniyor: Gelin inat etmeyin! İsyan etmeyin! deniyor. Ya Rabbi ben beceremedim! Ben bu kadarını yapabildim! Ötesinde beni affet! dememizi istiyor.

Affet Allah'ım! Sen büyüksün! dememizi istiyor. Ama bunda da samimi olmamızı istiyor.

59: "Ama o zâlimler kendilerine denilen sözü denilmeyene çevirdiler de."

Kendilerine denileni denilmeyenle değiştirdiler. Yıllarca Firavun siteminin zulmü altında kalmış, Firavun eğitiminin etkisi altında her şeylerini kaybetmiş, ezilmiş, şahsiyetleri silinmiş bir toplum olarak Allah'ın emrini değiştiriverdiler. Yâni Allah'ın kendileri için çizdiği programın dışına çıkıverdiler.

Bunun bize şu mânâyı hatırlattığını unutmamalıyız: Allah bizden hangi lafızlarla, hangi stilde, hangi usulde bir kulluk istemişse aynen o şekilde uygulamak zorundayız. Bunu asla değiştirme hakkına sahip değiliz. Diyelim ki Allah bizden iki rek'at sabah namazı istiyor. Yahu iki rekat ne olur ki kılmışken dört kılalım, beş kılalım diyerek bunu fazlalaştırmaya kimsenin hakkı yoktur. Allah bizden otuz Ramazan oruç istemiş. Bunu sayısal olarak değiştirmeye veya fazlalaştırıp azaltmaya kimsenin hakkı yoktur. İbâdetlerdeki, namazlardaki lafızları bir başka şekilde değiştirmeye kimsenin hakkı yoktur. Tesettür öyle, mîras öyle, zekât öyle, kadın erkek ilişkileri öyledir. Yâni Allah bizden ne tür bir kulluk istemiş ve onu ne tür uygulamamızı istemişse onu aynen Allah'ın istediği biçimde uygulamak zorundayız. Bunları değiştirmeye, ya da yeni yeni tapınış biçimleri ihdas etmeye hakkımız yoktur.

Ama bunlar değiştirdiler bakın. "Hıtta" yerine "hınta" demek gibi, ya da secde yerine arka kapıdan girmek gibi Allah'ın emirlerini değiştirdiler. Allah'ın istemediği bir eylemi gerçekleştirdiler. İnsanlar ne yaparlarsa yapsınlar. İsterlerse gökte yürüsünler Allah'ın kendilerinden istemediği bir kulluk türüyse bu yaptıkları, boştur. Bakın Allah diyor ki:

"Biz de bu zâlimlere yaptıkları sapıklığın karşılığı olarak gökten murdar bir azap indirdik."

Onların bu fısk u fücurlarından ötürü, fâsıklıklarından, emre muhalefetlerinden dolayı, kendilerinden istenilenin dışında hareketlerinden, emri değiştirmelerinden ve kendilerine göre

yorumlamalarından dolayı gökten onlara azap indirildi. E denileni denilmeyene çevirdiler de. Ne demektir bu? Bunun anlamı yahudi ve hıristiyanların kendilerine gönderilen emirlerdeki kelimeleri konuluş amacının dışına çıkardıkları haberi var Kur'an-ı Kerim'de.

"Ama zulmedenler, kendilerine söylenmiş olan sözü başka sözle değiştirdiler"

Deniliyor. Yâni kelâm ne için konulmuş idiyse ortaya, onu onun dışında anlamaya çalışmışlar. O anlamın ötesinde, berisinde mâ-nâlandırmaya çalışmışlar. Meselâ nasıl bugün için söylersek; Pey-gamber demiş ki, insanın saâdeti için saliha bir kadın ve geniş bir ev gerekir. Birde iyi bir binit var değil mi? Birincisi için müslümanlar adının saliha olması yeterlidir diyorlar. Ya da işte iyi, otoriter bir kadın. Veya işte dediğini yaptıran cinsten filan birisiyse, Osmanlıdır, salihadır tamam. Ama ikinci biraz daha bariz. Nasıl? Allah'ın Rasûlü geniş ev demiş. Peki ne için demiş? Ne anlamda demiş bunu? Yâni bu sözün mânâsı ne? Vaz edildiği mânâsı ne bu sözün? Ha! Onu Peygambere sormak yok! Ya Rasûlallah sağ olasın bu kadar dedin, yeter! Gerisini biz anlarız! Gerisini biz tamamlarız! diyoruz ve genişlik modelini kendimize göre ortaya koyuyoruz. Peki nedir bu şimdi? Tahrif değil mi bu?

Veya kardeşlik deniliyor, kendi kendimize tamamlıyoruz. Veya ***"hiç bilenle bilmeyen bir olur mu!"*** Âyetini ele alıyorlar ve herkes kendine göre yorumlamaya çalışıyor: Efendim işte hiç matematiği bilenle bilmeyen bir olur mu? Kur-

bağanın bağırsağını, Fujiyama yanardağını, Everest tepesinin yüksekliğini bilenle bilmeyen bir olur mu?

Yâni insanlar önce inanıyorlar bir şeylere. Sonra da bu inanışlarını desteklemeye çalışıyorlar Kur'an'la. İşte bu Kur'an'ın kelâmının tahrifi ve de değişik yerlerde kullanımı anlamına geliyor. Allah öyle diye koymamıştı halbuki kelâmını. O mânâya gelsin diye, öyle anlasınlar diye göndermemişti bu âyetlerini.

Bu âyetle ilgili olarak bir de şunu hatırlatayım size: Kur'an, ya-hudileri bize ne için tanıtıyor? Sakın ha sizler de Onlar gibi olmayın! diye tanıtıyor değil mi? Hattâ bazı yerlerde de şunu söylüyor Kur'an: Ama onlarda, onların içinde mü'minler de var! Bak şöyle şöyle inananlar da var diyecektir. Onlar gibi olmayın! dan mânâ onların bozuk düzenlilikleri kastedilmişse artık iğneyle kuyu kazmanın da anlamı kalmamıştır diyoruz. Meselâ denilmiş ki; Acaba onlara şöyle yapın! denilip de onların değiştirdikleri kelime neydi?

Efendim işte hıtta denilmişti de hınta'ya çevirmişler, yâni buğdaya çevirdiler demişler. Yâni illa da bunun denmesinin bir anlamı var mıdır bilmiyorum? Ama onlar Allah'ın kendilerine dediklerini tersine çevirmişler.

Meselâ Allah dedi ki onlara: Cumartesi balık avlamak yasaktır! Onlar bundan cumartesi günü balığı tutup eve götürmenin yasaklığını anladılar ve değiştirdiler kelâmı. Kanal kazdılar, kuyu ettiler bir dalga ile balığı oraya düşürdüler ve cumartesi günü de gidip avladılar onu, pazar günü de gidip

aldılar. İşte kelâmı değiştirmenin anlamı budur. Meselâ bizim hayatımızda zikir, vecd, istiğrak, veli, velâyet, takva, teslimiyet gibi kelimeler hep değişmiş.

Ya da vatan, millet gibi kelimeler değişmiş. Özgürlük, müsavaat, kardeşlik gibi kelimeler hep değiştirilmiş. Ya da Kur'an okuma kelimesi değiştirilmiş. Okuma nedir? Kişinin gözü ile ilgi kurduğu gerçeği emir veya nehiy olarak aksettirmesidir. Yâni gördün ki bir kız açık saçıksa bakmaman gerektiği emrini kendine alacaksın veya ona yardım etmen gerçeğini anlayacaksın filan. Yâni o gördüğün kişiyle bir ilgi kuracaksın. İşte okumak budur.

Vitrinler okunur, tabelâlar okunur, eşyalar okunur, yiyecekler, içecekler okunur, insanlar okunur bu anlamda. Ama öyle olmamış. Nasıl olmuş? Kur'an okumak denilmiş, tamam birisi mücerret tilavet etmiş, yâni teyipcilik yapmış ki, peygamberin kesin nehyine rağmen şuradan aşağıya hiç intikal etmemiş; ama buradan yukarısında adam mest olmuş, ayakkabı olmuş, güzel de okumuşlar kendilerince; ama bu Kur'an okuma olmamış. Kur'an okumak bu değildir. Kur'an okumak dilin telaffuzu, aklın tercümesi ve kalbin tavır almasıdır. Sadece dilin telâffuzuna İslâm okumak demiyor.

Âyetlerde arka arkaya birkaç defa zulüm kavramı geçtiğini biliyorsunuz. Zulüm bir şeyin olmaması gereken yerde olması, ya da olması gereken yerde olmamasıdır. Kazılmaması gereken bir yeri kazmışsan bu zulümdür. Elli lokmayla doyacakken elli birinci lokmayı ye-mişsen zulmettin demektir. Kime? Hem lokmaya, hem midene, hem de onu yiyecek olan

diğer kardeşlerine. Ya da lüzumsuz lakırdı ve gürültü ettiğin zaman zulmettin demektir. Kime? Hem kulağa, hem nefese, hem gırtlağa hem de çevrendekilere.

Veya bir insan kendisini olması gereken yerde tutmamışsa, ya da olmaması gereken yerde tutmuşsa bu onun kendi kendine zulmetmesidir. En büyük zulüm şirktir, o da kişinin kendisini Allah'a kulluk ortamında tutması gerekirken orada tutmaması, ayrıca Allah'ı yegâne kulluk makamında tutması gerekirken, tutmaması, işte bu en büyük zulümdür ki, buna şirk diyoruz işte. Yâni Allah'a baştan sona tüm İlâhlık haklarının verilmesi gerekirken birazının alınıp Allah'tan başkalarına verilmesi şirktir ve büyük zulümdür. Buna göre biz de zul-mediyoruz kendimize, elimize, ayağımıza, başımıza. Meselâ nice nehir isimleri, nice şehir isimleri, matematik problemleri, geometri formülleri öğreniyoruz ki, hepsi zulümdür bize. Kafaya da zulüm, öğre-nene de zulüm, öğretene de zulüm.

Meselâ hayatımızdaki bu kadar eşyanın bir araya getirilmesi, vallahi hem paraya zulüm, hem emeğe zulüm, hem harcanan zamânâ zulüm, hem kafaya, ilgiye, hem de belleğe zulümdür..

Ama bakıyoruz öncekilere, adam yirmi yıl önce Ukaz'da dinlediği bir metni, bir hitabeyi yazılı da değil üstelik, konuşan Allah'ın Ra-sûlü de irticai konuşuyor zaten, yirmi yıl sonra Peygamberi kendisini hatırladı diye oracıkta okuyuverecek çok kapasiteli ve zeki insanlar oluyormuş. Peki bu adamlar çok zeki olduklarından mı böyleydiler? Belki hayır!

Ama şimdi bizimki gibi zekâlarını alt üst edecek eşya karmaşaları yoktu hayatlarında onların. Bilmem başınıza hiç geldi mi de, şöyle bir gezmek için bazen dolaşırım da pazarı inanın başım döner. Başımın döndüğünün farkına varırım ve fazla dolaşamam. Hele hele öyle vitrinlere ciddi bakarak dolaşırsam, hepten mahvolduğumu hissederim. Niye? Eşyanın bu kadar çokluğu ve bir de karmaşası insanı mahvediyor. Ya bakmayacaksın, ya değilse kahroluyor insan.

Meselâ omuzlarıma şöyle iki çubuk assam, üstüne bir tabelâ ve üzerine de: "Elektrikler sönünce" yazısını yazsam. Yâni biraz da devamı istenen bir cümle olsa. “Elektrikler sönünce!” Veya "Mumu ya-kınca" filan gibi. Bu durumda hem beni dinlersiniz, hem de onu okumaya çalışırsınız ve yorulursunuz değil mi? Peki o yazıyı okursunuz da bu eşyaları okumuyor musunuz yâni? Bunun sertliğini, şunun yumuşaklığını, berikisinin yeşilliğini, ötekisinin tazeliğini, bayatlığını oku-muyor musunuz? İşte bu da zulümdür benim anladığım.

Peki ne yapacağız öyleyse? Nedir mesele? Mesele Allah’ın izin verdiği aksesuarlarıyla ancak bir hayat programımız olacak. Yâni Allah’ın şu olsun mutlaka hayatınızda! Şu da olsa iyi olur! Ama Şunu siz bilirsiniz! İsterseniz olsun! İsterseniz olmasın! dediği sınıra kadar bir hayat programımız olacak. Ama şunlara benim rızam yok! Bunlar kesinlikle olmasın! dediklerini de kenara alırsak, o zaman güzel yaşarız işte. Her şey güzel olur o zaman.

Meselâ zina eden öldürülür! der İslâm. Ama hem zinaya giden bütün yollar kapalıdır, hem kişinin evlenme yollarının

tümü açıktır. Hattâ ikinci, üçüncü evlenme yolları hem de boşanma yolları kolaydır. Hem tüm bu imkânlar olacak, hem de böyle bir toplumda kişi zina edecek o zaman işte bu adam öldürülür. Şimdi bu toplumda bu şartlarda kimi öldürüyorsunuz da?

Bir de muhsin kavramı vardı, o da Allah'ı görürcesine ona kulluk. Yâni ibâdet anlayışında temel kriter Allah dedi diye o amelin yapılmasıdır. Müslümanlar bunu bir kazansa inanın her şey bitecek! Yaptıklarının tümünü Allah dedi diye, Allah istedi diye yapacaklar. Pozitif ve negatif tüm eylemleri kitap kaynaklı olacak. Hepsinin vahiyden delilini bilerek yapacaklar veya yapmayıp terk edecekler. Ne güzel olur o zaman hayat değil mi? Bunun iki faydası var:

1- Böyle hep vahiy kaynaklı bir hayat yaşayınca bu asla yanlışa düşürmez insanı. Neden öyle yaptın? Allah dedi diye! Peki gerçekten mi dedi Allah? Adam şöyle bir duracak. Eh tabi! Mâide'de, Nisâ'da, En'âm'da, Allah şöyle dedi! diyecek veya peygamberim Buhâ-rî'de, Müslim'de şöyle şöyle dedi! diyecek gönlü rahat adamın. Ve Allah dedi olunca hiç kimse onu değiştiremeyecek. Hiç kimse onu ezip bozamayacaktır. Hiçbir şeytani güç o müslümanı o davranıştan alıkoyamayacaktır. Eh bizimkiler Allah dedi diye olmayınca, rahmetlik hocam böyle demişti olunca, yaşayan hoca da rahmetlininkini değiştiriveriyor tabii.

2- Bir de hikmet arayıcılığından kurtuluruz o zaman. Acaba ne dendi ki? Acaba hangi sebepleydi ki? Acaba hikmet-i mucibesi neydi ki? demenin anlamı da kalmayacaktır o za-

man. Allah dedi diye canım! Başka nedeni yok bunun. Acaba niçin otuz gün oruç tutuyoruz ki? Ne faydası var ki bu orucun? Ne faydası var ki bu teyemmümün? Allah'a kulluk faydası var, başka bilmemiz gereken bir şey yoktur diyeceğiz ve çok rahat amel edeceğiz.

Evet Allah onlardan bir şehre girmelerini istemişti ve girerken de kendi zatına secde ederek girmelerini istemişti. Bu Allah'ın kullarına gösterdiği bir usuldür. Allah'ın Rasûlü Mekke'nin fetih günü devesinin üzerinde iki büklüm bir vaziyette şehre giriyor ve Allah'a şükrediyordu. Fetih sûresinde bu konu anlatılır. Bir de Allah onlardan "Hıttah" demelerini istiyordu. Yâni estağfirullah demelerini, Allah'tan af dilemelerini, Affet Allah'ım! demelerini istiyordu. Veya fethettikleri ülkenin insanlarına iyi davranmalarını, af ilan etmelerini istiyordu. Allah'ın Ra-sûlü Mekke'ye girerken yine umumî af ilan etmişti.
Şu anda kimsenin müslümanlardan korkmasına gerek yoktur. Müslümanlar en amansız düşmanlarına bile aftan yanadır. Çünkü müslümanların Rabbi onlardan böyle davranmalarını istemektedir.

Bu İsrâil oğullarının Rabbimizin bu emir karşısındaki tavırlarını Mâide sûresi biraz daha açık anlatır:
"Dediler ki; ey Mûsâ muhakkak ki orada zorba bir toplum vardır. Onlar oradan çıkmadıkça biz oraya girmeyeceğiz."
(Mâide: 22)

Demişlerdi.

"Sen ve Rabbin gidin savaşın! Doğrusu biz burada oturacağız!"
(Mâide 23) Demişlerdi.
60:"Bir zamanlar Mûsâ kavmi için su dilemişti de biz ona; âsânla taşa vur! Demiştik. Bunun üzerine o taştan on iki pınar fışkırdı, her insan içeceği yeri bildi."

Evet çöl ve su. Çöl ve içecek. Çölde en büyük problemdir bu. Evet Mûsâ kavmi için su istemişti, istiska yapmıştı da biz dedik ki ona: Ey Mûsâ asanla taşa vur. Şu bir zamanlar vurunca denizi yaran ve İsrâil oğullarının sağ sâlim karşı tarafa geçmelerini sağlayan âsâ. Şu evvelki gün Firavun ve sihirbazlar karşısında yılan haline gelip tüm sihirbazların iplerini ve değneklerini yutuveren âsâ. İşte bu asayı vurdu Mûsâ Aleyhisselâm ve ondan on iki pınar fışkırıverdi. Ve onlardan her grup, her kabîle her fâsile içeceklerini tanıdılar, bildiler. Şu nîmete bakın çöl, âsâ, taş ve su.
"Yiyin için Allah'ın rızkından ve de yeryüzünde bozguncular olarak hareket etmeyin!"

Deniliyor. Şu bilgi kırıntı ve sızıntılarıyla zafere tırmanmak için köprüde bekleyen arkadaşlar var ya, bunların bu âyet hakkında bir yorumları var: Efendim bu âyet artezyen kuyularına işarettir, işte taşa vuruyorsunuz su çıkıyor filan diyorlar. Kuran bu âyetleriyle yol gösteriyormuş bize. Meselâ Salih'in Aleyhisselâm devesiyle de şöyle bir kabîleyi doyurabilecek ineklere işaret vardır filan diyorlar. Öyleyse çalışıp çabalayıp, o tür inekleri bulmak, yetiştirmek zorundaymışız filan. Bunları bilmem de buradan anlayabildiğim birkaç şey var; onları şöyle kısaca bir özetleyelim inşallah:

1- Allah bu işi, bu su işini birisi manevî, diğeri de maddî olmak üzere iki sebebe mebnî olarak ihsan ediyor. Bunlardan manevî olanı dua, maddî olanı da fiili bir teşebbüstür. Âyet-i kerîme bu konuda yapılacak duanın hemen arkasından fiili bir teşebbüsün de gerekli olduğunu anlatıyor. Bu fiili teşebbüs de âsânın taşa vurulmasıdır. Yâni du-yla birlikte sebeplere imtisalın gereğini de anlıyoruz buradan. Anlıyo-uz ki evlenmeden, sebebini işlemeden çocuk istenmez. Tarlaya tohum ekmeden mahsul beklenmez. Tüm sebeplerini işledikten sonra sonucu Allah'tan beklemek üzere dua etmeliyiz. Dua budur zaten.

Yâni dua elle ve dille yapılır. Sadece dille yapılan dua eksik bir duadır. Yattığımız yerden zafer beklemek yerine ellerimiz kılıçlara gittikten sonra Allah'tan zafer istemek ve beklemek zorundayız. Âyetten ben bunları anladım. İşte Mûsâ aleyhisselâm diliyle istiska yapıyor, Allah'tan su istiyor, ama Rabbimiz sadece onun diliyle istemesini yeterli görmüyor, bunun yanında bir de eliyle fiilî bir teşebbüste bulunmasını, asasını bir taşa vurmasını emrediyor.

Evet bir taşa vurmasını istemiş Allah. Bu taşı Mevdûdî görmüş. Allah rahmet etsin Tûr dağının eteklerindeymiş bu on iki pınar fışkıran taş. Hattâ bu taş İsrâil oğullarının gittikleri her yere onlarla birlikte taşınır ve onların su ihtiyaçlarını giderirmiş.

Şimdi birleştiriyoruz âyetleri. Bıldırcın eti hazır, kudret helvası hazır, gölge de hazır, su da tamam. Fakat adamlar bu

kadar nîmet içinde bile yine huysuzluğu elden bırakmıyorlar. Aslında İslâm, insan fıtratını hiç göz ardı etmeyen bir dindir: İnsan kavgacıdır, insan bencildir, insan hotfuruştur, insan haset eder, insan küser gibi özellikleri var ya bunları yok farz etmiyor İslâm. Ama dengeye getiriyor. Meselâ gazaplanma! diyor ama her şeye rağmen onun gazaplanacağını hesap ederek o durumda kişiye yol da tarif ediyor. Öfkelendiğiniz zaman ayaktaysanız oturun, oturuyorsanız yatın buyuruyor. Neden? Çünkü ayakta duran bir öfkelinin karşısındakine verebileceği zararla oturan birinin verebileceği zarar elbette farklıdır. Oturanınki daha da azalacaktır. Burada da hele hele İsrâil oğulları tipi insanların o özelliklerinden dolayı dövüşüp, kavga etmesinler diye on iki kaynak fışkırtıveriyor Rabbimiz.

Taş, âsâ ve su. E peki ne ilgisi var bunların suyla? Deseydi Hz. Mûsâ bizim gibi. Yâni Hz. Mûsâ akıl yürütseydi, problemi fizikle, fizik kanunlarıyla değerlendirseydi kesinlikle su çıkmazdı, çıkmayacaktı. Ama Allah demişse tamam ilgisi vardır. Mûsâ Aleyhisselâmın vahiy karşısındaki tavrı kesin teslimiyetti. Vahiy ne emrediyorsa hemen kabul edip teslim olmak zorundayız. Hemen onu uygulamaya koymayarak akıl süzgecinden geçirip yoruma tabi tuttuğumuz zaman da kaybedeceğimizi hiçbir zaman hatırımızdan çıkarmamalıyız. İşte bu âyetle kıyamete kadar bu mesajı veriyordu Hz. Mûsâ bize. Kıyamete kadar Rab'den gelen emirlerin hikmeti konusunda kesin bir bilgi sahibi olamayabiliriz. Ama unutmayalım ki bizler hikmetini anlayamasak da Allah'ın emrettiği şeyler serapa hikmettir, hikmetlidir. Ve şunu asla unutmayalım ki; hikmetini anlayamasak da merhametli olan Allah, ku-

lunun faydasına olmayan hiç bir şey emretmez. Bize düşen sa-dece Allah'ın emrine boyun eğmektir. İşte o zaman Rab'den gelen nî-met bize ulaşacaktır.

Bu olaydan sonra artık Allah bize diyor ki: Kullarım! Yiyin için Allah'ın size verdiği rızıktan; ama yeryüzünde haddi aşan bozgunculardan olmayın! İşte İslâm'ın kuralı bu. Allah verecektir verdiğini, yeter ki siz Safa ve Merve'yi iyi belirleyin. Eğer Safa'nızı ve Merve'nizi İslâm belirlerse, Kur'an belirlerse, yâni eğer sizler benim dediğimi tutar, benim dediğim yerde sa'y ederseniz, bilesiniz ki; sonunda mutlaka Zemzem'i size ulaştıracak olan benim diyor, Allah.

Benimbildiğim kadarıyla, bu on iki boy'un teşkili şöyle: Yusuf'un Aleyhisselâm bir öz kardeşi var, bir on kardeşi daha var, etti on iki. Zaten İsrâil oğulları demek Yakup oğulları demektir. Bunlar on iki çocuktan dolayı, on iki boydur biliyoruz. Ama şöyle de biraz daha münâsip anlaşılabilir diyoruz: Yusuf'un Aleyhisselâm da iki çocuğu varmış ve o iki çocuktan da iki boy, geriye kalan on bir çocuktan da on bir boy, böylece etti on üç boy. Bunlardan bir tanesi Peygamber boyu, yâni Mûsâ'nın Aleyhis-selâm boyu ki o özel bir boydur. Ötekiler de on iki boy oluyor. Yâni Mûsâ Aleyhisselâm onlardan farklı bir boydaymış. Kavga etmemelerinin sebebi de biraz bundandır denmiş. Bundan dolayı biraz makul geldi bana. Fakat konunun Dâvûd, Süleyman, Zekeriya ve İsa aley-hisselâm efendilerimiz zamanlarındaki boyutunu ve çözümünü bilmi-yoruz.

61:"Hani ey Mûsâ! Biz bir tek yemeğe asla katlanamayız! Bizim için Rabbine dua et de yerin yetiştirdiğin-den; sebzesinden, hıyarından, sarımsağından, mercime-ğinden, soğanından çıkarsın! Demiştiniz."

Evet ey Mûsâ biz böyle bir tek yiyecek üzerine sabredemiyoruz! diyordular. Yeter artık! Bizler böyle tek yemeğe dayanamayaca-ğız! Sabrımız kalmadı arkadaş! Bıktık usandık artık!!

Köle ruhlu insanlar bakın dün Mısır'da yedikleri yemekleri, ürünleri, portakalları, limonları arzulamaya başlamışlardı. Evleriyle, barklarıyla, atlarıyla, arabalarıyla, çayları ve kahveleriyle böyle bir hayat yaşamaya alışmış insanlar o hayata karşı, şehir hayatına karşı içlerinde bir hasret yatıyordu. Halbuki bütün ihtiyaçları temin edilmesine ve peygamber aralarında olmasına rağmen yine de huysuzluk edebiliyorlar adamlar. Öyle ya alışmıştı adamlar o hayata, ne yapsınlar yâni? Alıştığınız şeylerden ayrılmaya dayanabiliyor musunuz?

Öyleyse alışkanlıklarımızı, bağımlılıklarımızı, zevklerimizi as-gariye indirmeden yana olalım. Çünkü yarın onları bulamayacağımız bir zindan hayatı veya bir savaş ortamında bulunduğumuzda çok zorlanırız. Çay, kahve, sigara gibi alışkınlarımızı atmadan, bunlarsız bir hayata alışmadan yana olalım inşallah.

Meselâ hiçbirimiz arabanın içinde doğmadık; ama bir anda arabasız kalıverseniz ne yaparsınız? Arabasız, telefonsuz, televizyon-suz nasıl yaşanır değil mi? Bunlarsız olmaz değil mi? Her şeyine karış adamın, ama bunlarına dokunma. Şimdi de öyle demiyor mu biz köleler? Görüyoruz işte hiçbir sıkıntıları yok, dertleri yok, ekmek Allah'tan, su Allah'tan,

ev, bark, bulut, bıldırcın da Allah'tan. Üstelik her şey o kadar çok, o kadar bol ve o kadar rahat ki paylaşım için birbirleriyle çekişme ortamı da yok. Senin olacaktı, benim olacaktı, senin şu kadardı, benim bu kadardı, bunun için kavgaya da gerek yok. Herkese yetecek kadar gönderiveriyor Allah.

Buna rağmen adamlar dünyaya çakılı kalma ıstırabından, dünyaya meyillerinden ötürü öyle bir huysuzluğun içine giriyorlar. Demek ki hayatı soğan sarımsakla geçmiş, bu tür şeylere alışmış bir toplumun böyle bıldırcın eti ve kudret helvasından memnun olması da pek kolay olmuyor işte. Çünkü geçmişte alışkanlıkları var adamların. Dünya kavgasının içine düşüyorlar.

Peygamberimiz şöyle diyordu bir hadis-i şeriflerinde: Bir oğlak ölüsü bulmuştu da Medine pazarının yanında, buyurdu ki; kim benden bunu bir dirheme satın almak ister? Hiç kimseden cevap yok. Peki dedi, kime hediye vereyim? Kim benim bunu kendisine hediye vermemi ister? Diyorlar ki ya Rasûlallah! Bunun dirisi bile para etmez, değil ki ölüsü! Ölüsünü ne yapalım biz? Bunun üzerine Allah'ın Ra-sûlü buyurdu ki:

"İşte Allah katında dünyanın değeri sizin katınızdaki bu oğlak ölüsü kadardır. Eğer Allah katında sineğin kanadı kadar dünyanın bir değeri bulunsaydı; o dünyadan Allah kâfirlere bir yudum su bile vermezdi!"

Diyordu.

İşte Allah katında dünyanın değeri budur. Kâfirlere de ondan bolca verildiğine göre varın dünyanın değerini, ya da değersizliğini siz anlayın. Ve sizler düşünün ki ey müslümanlar! Şu anda bu oğlağın parçalanmasının, paylaşımının kavgasını veriyorsunuz! Yok ben budunu alacaktım! Yok sen bağırsağını kapmıştın! işinin savaşını veriyorsunuz. Bir bakın insanların kavgalarına: Aman atım! Aman arabam! Aman işim! Eşim! Eşyam! Dükkanım! Tezgahım! Geçimim! Seçimim hep onun kavgası..

Ama dünyada yoluna devam ederken yorulup kendisine dinlenmek için bir ağaç gölgesi arayan, orada birkaç saat serinledikten sonra tekrar yoluna revan olan adamın durumuna bir gelsek, o zaman işler kolaylaşıverecek, ama ne yazık ki bizler bunu anlayamadık. Ne yapar adam orada? En fazla şöyle oturacağı yerde sert taşlar falan varsa onları eliyle düzeltir ve hemen oturuverir değil mi? Han hamam filan yaptırmaz değil mi adam? Ya zaten ne kadar kalacak da orada? Birkaç saat dinlenip sonra yoluna devam edecek. Dinlenmek üzere uğradığımız dünyada daha fazla kalacağız sanki. Sanki dünyaya kazık çakacağız. Şu koşturmalarımız, şu hedeflerimiz, şu hiç öl-meyecekmiş gibi yaptığımız plan ve programlarımız bunun en güzel göstergesidir.

Özellikle geçim derdi üzerinde duruyoruz. Ya geçinemezsek? Ya anlaşamazsam? Ya karakterim uyuşmazsa? Hani bizde öyle bir hastalık aşılanır ya. Ne olacak? Niye geçinilmeyecek? Bak hiç tanımadığımız biri ile üç gün, beş gün, bir ay, bir yıl geçinebiliyoruz. Eh hocam dert orada ya! Onlarla geçinebiliyoruz. Üç günlük, beş günlük, bir aylık, bir yıllık, geçici olarak geçiniyoruz. Ama berikiyle? Eh onunla da ge-

çici değil miyiz be kardeşim? Kaç yıl kalacağız da beraber? Sonsuza dek beraber olacak değiliz ya! Onunla da geçici değil de ebedîyen olsa tamam anladık. Ama onunla da geçiciyiz. Ölüme kadar nihâyet. Kaldı ki ölüm insanın başına gelecek şeylerin en yakınıdır. Göz açıp yummadan daha yakındır ölüm bize.

İşte bu âyet, bize bu tür bir ahvali sergileyen yahudi karakterini tanıtıyor. Arzla bütünleşme, arza çakılı kalma, arzın içine dalma ve orada ebedîyen yaşama eğiliminde olan insanları anlatıyor. Böyle olan insanlar için hayat hep ıstıraptır. Bunlar hep bıldırcın etiyle beslenseler bile hep ıstırap içindedirler. Çünkü onların kafalarının takılı kaldığı hayat programları vardır. Onsuz olmazları vardır. Yaşadıkları hayattan daha güzel, daha müreffeh hayatların da olduğuna inanan, bunun beklentisi içinde olan kimselerin bulundukları ortamdan, içinde yüzdükleri nîmetlerden memnun olmaları asla mümkün değildir. Hep bir yukarıya çıkabilmek için bir ömür çırpınır dururlar zavallılar.

Çünkü onsuz olmazları vardır adamların. Bunsuz yapamayız ları vardır. Meselâ telefondur, telgraftır, televizyondur, sinemadır, arabadır, romandır, plajdır, parktır, garajdır, gezmedir, seyahattir. Meselâ bazen Konya'ya gezmeye gelen kimi insanlar neredeyse sıkıntıdan patlıyorlar. Neden? E ya adamın şöyle gezip dolaşacak bir yer bile yoktur Konya'da. Şöyle rahat koltuğuna yaslanıp üç beş kadeh atabileceği bir yer yok. Adam öyle alışmıştır. Ne yapsın şimdi bu adam? Deniz yok, su yok, gazino yok, pavyon yok, hiç bir şey yok ya! Ne yapsın adam ya!? Çıldırsın mı? Delirsin mi yâni? Evet bakın

Mısırda böyle bir hayata alışmış, böyle kokuşkan bir hayatın mahkûmu olmuş İsrail oğulları da kendilerine bedavadan sunulmuş bütün bu nîmetlerin arkasından dediler ki:
Mûsa!! Böyle adamların tabirleri de farklı, hitapları da değişik, ukala adamlar. Hey Mûsâ! Baksana! Bir tek yiyecek "Taam-ı vahid" olmaz böyle şey! Biz buna nasıl dayanalım? Artık biz buna dayanamayacağız! Sıfırı tükettik, dayanma gücümüz kalmadı! Türkçe'ye böyle nakil ediyoruz mecburen. "len" Ebedîyen, hiç mümkün değil artık, biz buna dayanamayacağız diyorlar. Peki ne olacak?
"Bizim için Rabbine şöyle bir dua ediver."

Bizim için Rabbine bir yalvarıver. Rabbine bir yalvarıver. Bizim adımıza Rabbine bir dilekçe gönderiver. Ukalaların ukalalığına bakın: Rabbine bir dua ediversen! Rabbimize değil, Rabbine. Sanki O Rab Mûsâ'nın Rabbi, onların değil ki! Alçaklar şöyle demiyorlar: Ey Mûsâ haydi Rabbimize bir dua edelim demiyorlar. Bir de birlikte dua edelim değil, sen dua et! Tam ukala adamlar. Yâni ağızları kurumuş adamların, kendileri duaya yanaşmıyorlar da duayı Mûsâ aleyhisselâmdan bekliyorlar. Haydi ey Mûsâ Rabbine bizim için bir dua ediver. Bizde de çok değil mi böyle yahudi karakterliler. Kendileri dua etmiyorlar adamlar da hep başkalarından bekliyorlar. Duamızı birileri yapıversin, hatimlerimizi birileri okuyuversin, ölülerimizi birileri defnediversin, çocuklarımızı birileri okutuversin biz de işimize gücümüze bakalım diyenler bizde de pek çok.

Evet işte böyle diyorlar Allah'ın elçisine. Çünkü öyle garip bir ortam ki puta taptılar, buzağıya taptılar, eskiyi ha-

tırladılar, eskiye dön-mek istediler, işte böyle hep ukalalıkları devam etti.

Görmeden inanmayız dediler, şehre girmeyiz dediler filan ve o ortamda bir de karşımıza çıkan bu var. Böyle dediler. Ne olacak Rab-bine dua edip te?

"Rabbin bizim için yeryüzünün bitirdiği sebzesinden, hıyarından, sarımsağından, mercimeğinden soğanından burada da bitirsin! Dediniz"

Dua ediver bizim için Rabbine de işte soğan, sarımsak, marul, elma, portakal, fındık, fıstık bitirsin burada. Bu çölde bizim bunlara da ihtiyacımız vardır dediler. Bunları istediler. Huysuzdu adamlar, ukalaydı; ama Allah'ın Peygamberi bıkıp usanmadı da yine bunu sabırla anlattı onlara.

İnşallah biz de böyle ne yaptıklarının, ne istediklerinin farkında olmayan muhataplarımıza karşı Mûsâ gibi sabırlı olalım. Bizim peygamberimiz de imreniyor çünkü onun sabrına, inşallah biz de öyle olalım, öyle olmaya çalışalım. İnsanlar anlamadılar, densizlik ettiler, ukala davrandılar diye hemen kırıp dökmeyelim onları. Sabırla bir daha anlatalım, bir daha uyaralım. Anlamadınız galiba kalın kafalılar demeyelim. Ben anlatamadım galiba. Bir daha düzgünce anlatayım diyelim. Sabırla, şefkatle, merhametle onları Allah'ın dinine abone yap-maya, cennete üye yapmaya çalışalım inşallah, Allah yardımcımız olsun.

Onların bu tavırları karşısında Hz. Mûsâ o kadar şaşırdı ki, yâni tam böyle merhametli bir insanın edasıyla, onlara acıyan bir tavırla bakın onlara şöyle diyor: Değilse bu isyanları karşısında:

Ya Rabbi bu adam olmadıkları kahret! diyecekti ve bitecekti onların işleri. Çünkü kesinlikle mümkün değildi bu! İstenmemeliydi böyle bir şey! Yâni böyle Rabbimizin bedavadan kendilerini böyle bir çöl ortamında olmadık nîmetlere boğmasına karşılık yapılacak şey değildi bu yaptıkları. Akla hayale gelmeyecek derecede cömertlik sahibi, kerem sahibi bir Allah'ın elçisine karşı böyle bir tavır mümkün değildi. Olacak şey değildi. Ama yaptılar işte.

Bakın dedi ki Hz. Mûsâ:
"Daha hayırlı bir şeyle, daha edna, daha dun bir şeyi mi değiştirmek istiyorsunuz?"

Yâni şu istediğiniz şeylere bir bakın! Bıldırcın eti, kudret helvası, bulut ve de gölge olmayacak! Allah'tan bedava gelen bu nîmetler olmayacak, siz kendiniz sarımsak ekeceksiniz, soğan dikeceksiniz ve onların ürününden yemeye, kokmaya, tütmeye çalışacaksınız öyle mi? diyordu. Allah'tan gelen bu hayırlı nîmetleri onlardan daha ednâ, daha değersiz şeylerle değiştirmek istiyorsunuz öyle mi? Hiç aklınız yok mu sizin? Hiç düşünmez misiniz?

Arkadaşlar, burada bu hayırlı hayırsız ifadeleriyle alâkalı belki aklınıza bir şey takılmış olabilir. Allah'ın nîmetlerinin hepsi hayırlıdır. Ama burada özellikle bu çöldekilerle ilgili daha hayırlı ifadesinin kullanılmasını şöyle anlamaya çalışıyoruz. Bu nîmetlerin hayırlı oluşu herhalde insan emeği olmadan direk Allah'ın lütfu olduğu için bir. Bir de insan çölde bunlara ulaşmak için say etse de ulaşma imkânı olmayan

nîmetlerdir bunlar iki. Yâni kıyamete kadar hiç kimsenin böyle bir çöl ortamında ulaşamayacağı nîmetler olduğu için daha hayırlı ifadesi kullanılmıştır diyoruz. Değilse Allah'ın kullarına sunduğu tüm helâl nîmetler hayırlıdır, bunda şüphemiz yoktur.

Ecdat; Allah razı olsun onlardan, bize çok güzel bir mîras bırakmışlar. Hemen burada acaba mı ki diye bir parantez bırakmışlar. Demişler ki: Yâni insan fıtratına uygun gelmeyebilir tek tip yemek. Hani bıkabilirler, usanabilirlerdi elbette demeye çalışmışlar. Yâni bilemiyorum ama şöyle olayın biraz dışında olsak. İsrâil oğulları var, Firavun hanedanının, Firavun sisteminin o eski zulmünden kurtulmuşlar Allah'ın yardımıyla. Akla gelen, gelmeyen her şeyi yaptılar onlara. Kızlarının namuslarına dokunmaktan, kadınlarının Rahimlerini yoklamaktan tutun da, erkeklerini boğazlamaya kadar her şeyi yapmışlardı onlara. Yâni onlar firavunî bir toplumun köleleriydi. Firavunî bir eğitimden geçmişlerdi. Firavunî bir sistemin ürünleriydiler onlar. Her şeyi reva gördüler onlara. Sonunda bunlardan, tüm bu pisliklerden ve zulümlerden Allah'ın izniyle kurtuldular. Göz göre göre Allah'ın mûcizeleri de geldi onlara. Kan geldi, ama bunlara değil; kurbağa yağdı, bunlara değil; tufan oldu, bunlara değil; denizde boğulma geldi, bunlar kurtuldu. Mûcizelerle Allah onları kurtardı. Gözlerinin önünce cereyan etti bütün bu Allah mucizeleri.

Deniz yarıldı, bunlar kaşıya geçtiler; ama yine de ukalalıklarına devam ettiler. Sonra Allah bunların tüm ihtiyaçlarını en güzel biçimde karşılamak üzere yiyecek ve içecek indirdi. Her türlü ihtiyaçlarını temin buyurdu Allah. Sonra da dediler

ki: Ya biz bıkarız bu işten. Biz buna dayanamayız. Dua et Rabbine de bize şöyle şöyle yapsın.

Yâni bu teklif fıtratı bozulmamış normal bir insanın teklifi değildi. Hani evet bal yiyen baldan usanır. Tamam bu fıtrattır da, ama ekmek yiyen ekmekten asla usanmaz. Zira ekmek usanılacak bir yiyecek değildir. İnsan fıtratına en uygun ve bıkılmayacak bir yiyecektir ekmek. Bundan dolayı zayıflamak isteyenler sadece ekmeğe dönerler. Sadece ekmek yerler. Aslolan ekmektir çünkü, ötekiler olmasa da onsuz olmaz denmiştir. Burada da bu adamların dertleri tek yemeğe sabırsızlık değil. Mesele bu değildi.

Mesele Allah onların burada kalmalarını murad ediyor ve böyle bir yiyecek yemelerini istiyorsa ve de bu sabırsızlıklarından ötürü cezayı da hak ettikleri söyleniyorsa, o zaman anlıyoruz ki bu yemekten bıkılmaz arkadaş. Allah bıkılmaz diyorsa bıkılmaz! Bunun başka bir izah tarzı da yoktur yâni. Bu işin doğrusu budur. Evirip çevirip onların bu konuda haklılıklarına deliller bulmaya çalışmanın anlamı yoktur bana göre. Bal gibi huysuz adamlar. Çünkü bakın Rabbimiz Bakara sûresinde bu işin esasını bize anlatırken şöyle buyuruyordu:

"Allah hiç kimseye güç yetiremeyeceği yükü yüklemez."
(Bakara: 285)

Allah onların altından kalkamayacakları bir şeyi de onlardan istemez. Ama yine de onların bu cevabına da hak verelim ve diyelim ki; bu ceza onların tek yemeğe dayanamamalarından

değil de bu durumlarını, yâni bıkkınlıklarını çok çirkin ve ukalaca dile getirmelerindendi. Yâni hiç olmazsa böyle diyerek ecdadımızın bu konudaki gayretkeşliklerini hepten boşa çıkararak ukalalık etmemeyi uygun buldum. Yâni gerçekten bu adamları masum görmek, suçsuz göstermek mümkün değil. Bakın şu adamların hitap tarzlarına:

Hey! Hadi be Mûsâ! Rabbine bir dua ediver! Şu ukalalığa bir bskın. Şu edepsizliğe bir bakın. Kime diyorlardı bunu? Gözlerinin önünde kendilerine bu kadar mucize göstermiş, denizin yarılıp sağ salim karşı geçmelerini sağlamış, kendilerini o rezil hayattan kurtarmış bir peygambere bu hitap yakışır mı bir müslümana? Ama haydi biz yine en iyimser bir mantıkla diyelim ki onların cezalandırılmaları tek yemeğe dayanamadıklarından değil de işte böyle demelerindendi. Bu hitap tarzlarının bozukluğundandı. O Rab sanki onların Rabbi değil. Ağızları kurumuş sanki kendileri dua edemiyorlardı. Sanki serapa ukalalık sergiliyordu adamlar.

Bu hastalık onların dünkü Mısır'dan getirdikleri bir hastalıktı. Firavun oğulları da aynı dua modelini kullanıyordu dün. Allah'a isyanları sonucu Mısır'a kan geldi, kan gönderdi Allah. Sanki suya el attılar kan, ekmeğe el attılar kan, neye el attılarsa kan oldu her şey. Pişman olarak geldiler Hz. Mûsâ'ya ve dediler ki: Ey Mûsâ bunlar bize isyanlarımızdan dolayı geldi, Rabbine bir dua ediver de bu belâyı üzerimizden kaldırsın! Sonra Mûsâ aleyhisselâm dua etti de Allah kaldırdı onu onlardan.

Sonra yine azdılar, çekirge geldi, ey Mûsâ dua ediver! Kurbağa geldi, bit geldi, her gelişte ne geldiyse: Ey Mûsâ Rabbine dua ediver dediler. İşte efendileri olan Firavun oğullarının bu hitap tarzını bu defa müslümanların kullanması hiç de hoş değildi. Berikiler kâfirdiler, diyebilirdiler böyle sözleri.

Bakın A'râf sûresinde Firavun oğullarının şöyle dedikleri anlatılır:

"Dediler ki; ey Mûsâ! Seninle Rabbinin arasındaki anlaşma hatırına hadi sen Rabbine bir dua ediver de Rab-bin bunları kaldırsın üzerimizden. Biz de sana iman edelim ve İsrâil oğullarını sana verelim"

(A'râf: 134)

Demişlerdi.

Sen bunu yap, biz de istediğini yapalım. Yâni seninle beraber İsrâil oğullarını gönderelim; Mısır'dan gitmenize izin verelim demişlerdi. İşte bunlarda da böyle bir çelişki vardı sanki. Bize soğan sarımsak filan. Yâni bunun altında yatan şehir özlemi, Mısır'ın özlemi var adamların içinde de bunu böylece ifade etmeye çalışıyorlardı. Ama mesele sadece şehir de değil. Yâni herhangi bir şehir de değil mesele. Çünkü bakıyoruz aynı bu topluma, şu şehre girin de denmiş. Ama buna da cesaret edememişler ve:

"Sen ve Rabbin, ikiniz gidip savaşın! Biz burada oturacağız!"

(Mâide: 37)

Demişlerdi.

Üstelik orada, çölde sürekli kalmak için de gelmemiştiler onlar. Allahu âlem kısa bir dönem onlara hürriyetin mânâsını tattırmak, özgürlüğün bilincine erdirmek için çöle çekmişti Allah onları. Çünkü böyle yıllar yılı Firavun oğullarının zulmü ve işkencesi altında köleleştiril-miş, her şeylerini kaybetmiş, kimliklerini bile yitirmiş bir toplum ancak böyle bir ortamda özgürlüğün ne demek olduğunu anlayabilirlerdi. Çöl hayatı kölelerin hürriyeti anlayabilecekleri en güzel ortamdır. Orada ihtiyaçlar sınırlı olduğu için, öyle şehir hayatında, yerleşik hayatta olduğu gibi kimsenin kimseye hükmetmesi, kimsenin kimseye ege-menlik iddia etmesi mümkün değildir. İşte gördük, ekmek Allah'tan, su Allah'tan. Bulut Allah'tan, bıldırcın Allah'tan. Kimsenin kimseye bir eyvallah'ı yoktur yâni. Şehirde öyle mi? Hayır, işte görüyoruz kimi kimine hükmediyor, kimi kiminin işinde çalışıyor, kimi kiminin kapısında köledir. Böyle karmaşa bir hayat vardır şehirsel hayatta.

Evet Rabbimiz Mısırdan kurtardıktan sonra onları özgürlüğü daha güzel anlayabilecekleri bir çöl hayatına çekiverdi. Yâni Yakup aleyhisselâm döneminde oğlu Yusuf'un Mısır'a sultan olması sebebiy-le Filistin'den Mısır'a giden İsrâil oğulları, Yakup oğulları, müslüman-lar şimdi de Mısır'dan geldikleri ülkeye, yâni Filistin'e doğru gidiyor-lardı. Yusuf aleyhisselâm döneminde Mısır'a egemen olmuşlar, uzun bir süre Mısır'ın egemenliğini ellerinde tutmuşlar, Mısır'a en güzel günleri yaşatmışlar, ama daha sonra Firavun oğullarının Mısır'da egemenliği ellerine geçirmeleriyle birlikte yine uzun bir süre orada köle hayatı yaşadıktan sonra şim-

di de Yakup'un torunlarından Hz Mûsâ eşliğinde Yakup'un diyarına gidiyorlar.

Lâkin bu gidişte ve kalışta Allah'ın dediklerine rıza isteniyordu onlardan. Madem böyle mi yiyecek gönderildi, buna razı olun! deniyordu. Teslimiyet isteniyordu. Bunlar bir tür şehir hayatı istiyorlardı, ama Mısır'daki gibi bir şehir hayatı istiyorlardı. Çünkü onu biliyorlardı ancak.

İşte buzağı yapmaları da ondandı ya. Firavun oğulları ineğe taparlarsa biz de ancak onun küçüğüne tapabiliriz diye küçüklüğün ifadesi olarak buzağıya tapınmışlardı. Bugün de öyle efendilerinin yaptığına cesaret edemeyen binlerce uşak görüyoruz. O büyük yapar, biz onu beceremeyiz diyor ve küçüğünü yapıyor bizimkiler. Amerika büyüğünü yapar, biz ancak bu kadar yapabiliriz diyorlar. Efendilerini yüz yıl geriden takip etmeyi bile şeref sayıyorlar köleler. Evet bunların içinde Mısır'ın özlemi vardı ve bu cinsliklerinin altında yatan da işte buydu.
Arkadaşlar yeri gelmişken inşallah burada bir tespitte bulu-na-lım. Sözü epey uzattık ama, önemli gördüğüm için bunu da söyleyip bu akşamki dersimizi burada kapatalım inşallah. Kur'an'ın tabiriyle iki tür hayat vardır. Ya da iki hayat modeli vardır:

1- Birincisi göçebe hayat. Yâni savaş hayatı veya akıcı hayat, durağan olmayan hayat.

2- Bir de şehir hayatı, yerleşik hayat vardır. Yâni yahudi'nin hayat tarzı. A'râf 176. anlatıldığı gibi ¬ türünde arza çakı-

lı, durağan, yerleşik, ya da şehirsel hayat vardır. İsrâil oğullarının önce Mısırda yaşadıkları hayat işte bu yerleşik hayattı. Çöle gidip de neredeyse Hz. Mûsâ'nın burnundan getirmeye çalıştıkları ikinci hayat da göçebe hayattı.

Yerleşik hayat yahudi toplumunun sürekli özledikleri, can attıkları, orada kişilerin ebedî kalacaklarmış gibi plan program yaptıkları, ev bark kurdukları hayattır. Hiç ölmeyeceklermiş gibi plan program yaptıkları hayattır.

Ama göçebe hayat savaş toplumlarının hayatıdır. Yâni hareketli hayat. Durağan olmayan, kokuşmaya müsait olmayan hayattır. Tabi bu iki hayat insanının yapılanması birbirinden çok farklıdır. Savaş insanının evi, savaş insanının eşyası, şehir insanının evinden ve eşyasından çok farklıdır. Onun tüm eşyası bir merkebin, bir atın sırtının alacağı kadardır. Savaş insanı yâni yarın öleceğine inanan ve ölümü hep yakınında hisseden insan bu evlerle bu eşyalarla uğraşmaz, uğraşamaz. Çünkü onun ne böyle bir evde oturacak, ne de böyle eşyaları kullanacak vakti yoktur. Onun tüm eşyası bir atın sırtının alabileceği kadardır. Çünkü yarın ya düşman gelecek bu ev ve eşyalar ona kalacak, ya da kendisi bir yerlere gidecek onlarla ilgileneme-yecektir. Onun içindir ki savaş toplumunun insanı, göçebe toplumun insanı şu bizim tür evlerle, eşyalarla ilgilenmez. Çünkü savaşı kaybedince düşmana kalacak bu evler ve eşyalar, ya da kendisi savaş için başka coğrafyalara gidince boş kalacak bu evler ve eşyalar onun için çok anlamsızdır. Çünkü onun hayatı böyle durağan ve kokuşkan bir hayat değildir. Onun hayatı hareketli, akıcı, diri ve canlı bir hayattır.

Bunu Muhammed Esed şöyle özelleştiriyordu: Su akarsa tazeliğini korur, durgunsa kokuşmaya mahkûmdur diyordu. İslâm da hayat programı olarak akıcılıktan yanadır. Durağan ve kokuşmaya müsait bir hayatı istemez İslâm.

Meral Marufun "Hicret Günleri" isimli kitabını okudunuz mu bilmem? Orada şöyle bir hadîse anlatılır: Düşman geliyor haberini alınca hemen alelacele kasabayı terk etmek üzere eşyamızı bir merkebin üzerine sardık diyor. Meral Maruf'un böyle çok kıymetli, nâdide, baba yâdigarı bir fincan takımı varmış, onu çok merak eder. Bunları illa da ölürüm de yanımda götüreceğim der. Anası der ki; kızım yapma, etme, götüremezsin. Dağ taş, dere tepe gideceğiz, ağırlık yapar, taşıyamazsın! dedilerse de dinlemez Meral ve onları alır yanına. Yola çıkarlar, gittikçe ağırlaşır, gittikçe zorlaşır ve nihâyet kaza süsü vererek birini atar. Eyvah düştü! Kaza oldu! Kırıldı filan der. Olsun kızım bir şey olmaz filan derler, zaten bekliyorlardı onu. Az sonra birini daha, birini daha derken hepsini atıverir ve o yükten kurtuluverir. İşte savaş insanının hayatı, işte diğer tarafta da yahudi anlayışındaki şehir insanının yerleşik hayatı. İşte savaş insanın evi ve eşyası ve işte yerleşik hayat insanının evi ve eşyaları.

Evet, kendisinden yerleşik hayat isteyen İsrail oğullarına karşı Bakın diyor ki Hz. Mûsâ:

"Öyleyse haydi inin Mısır'a! Orada istediğiniz her şey var."

Haydi inin Mısır'a! Dönün gerinize! Alıştığınız, tutkunu oldu-ğunuz o alçak hayata dönün! Orada istediğiniz her şey var! Telefon, telgraf, radyo, televizyon, elma, armut, limon, portakal, koltuk, kanepe hepsi var. Ama orada Allah'tan başkalarına kulluk da var. Firavunlara kulluk da var. Çocuklarınızın öldürülmesi de var. Kızlarınızın hayasız-laştırılması da var. Siz bilirsiniz, sonucuna kendiniz katlanmak kaydıyla hadi dönün Allah'ın sizi kurtardığı o pis hayata. Nefislerinin arzuları yüzünden kendilerini satmaya karar vermişlerdi bunlar. İşte kıyamete kadar özgürlüğü bir tarafa bırakıp soğan sarımsak derdine düşen tüm toplumlara uygulanacak bir yasadır bu.

Öyleyse hadi inin bir şehre. Ama "İhbitu" Adem'le Havva'ya ve bir de İblis'e cennette kalabilme ortamından dünyaya, ednaya, aşağılık bir ortama iniş olarak tabir edilmişti ya, aynı tabiri, bakın burada da görüyoruz. Hadi bu ulvi yaşayıştan, bu yüce yaşayıştan inin bir şehir hayatına! Kendi kendinize kazandığınız, kendi kendinize çalıştığınız, kendi kendinize ekip diktiğiniz, ya da yorulduğunuz, usandığınız, köleleştiğiniz, köleleştirdiğiniz, ezdiğiniz, ezildiğiniz sadece fesada imkân verecek bir şehir hayatına hadi denecek.

Madem siz oradan alındınızsa, o pislik içerisinden çıkarılıp kurtarıldınızsa artık dönmek istememeliydiniz bir daha oraya. Artık böyle pis bir hayatı özlememeliydiniz. Derdiniz ne sizin? Neyi hatırlıyorsunuz siz? Neyi özlüyorsunuz? Ne demek istiyorsunuz? Eski hayatınıza geri dönmek mi istiyorsunuz? Ya da yerleşik bir hayat mı istiyorsunuz? Durağan, kokuşkan bir yerleşik hayat özlemi mi duyuyorsunuz? Bu iste-

ğinizin size nelere mal olacağını bilmiyor musunuz? Dünkü rezilliğinizi ne çabuk unuttunuz?
Orada sizin istedikleriniz hep var. İstediğiniz, nefislerinizin arzu ettiği, tutkunu olduğu her şey var orada. Ama benim görevim o değil! diyor sanki Hz. Mûsâ Aleyhisselâm. Yâni ben sizleri şehir hayatına ulaştırmak için ortaya çıkmış değilim! Benim planım, benim programım, benim tüzüğüm, benim yasam size müreffeh bir hayat sağlamak değildir. Sizi kalkındırmak için de gelmedim ben! Benim geliş amacım, varlık sebebim bunlar değildir. Ben size Allah'ın sizden istediği kulluğu göstermek, sizi dünyada hidâyete, dünyada mutlu ve dengeli bir hayata, âhirette de cennete ulaştırmaya geldim. Benim varlık sebebim işte budur.

Çünkü bakıyoruz bugün müslümanlara vaadedilen şeylere, hep bunlardan söz ediyorlar. Kimileri müreffeh bir hayat vaadediyor müslümanlara, kimileri aman eğer biz başa geçersek, camiler, fabrikalar, plajlar, parklar televizyon yayınları, her evin önüne arabalar diye böyle bir şehir hayatı öneriyorlar. Oysa inanan ve inancını yaşayanlara cennet hayatı vardır.

Gidin! İnin bir şehre! Alçalın! Alçak herifler! Sizin için orada istediklerinizin hepsi var. Soğan var, sarımsak da var, pırasa da var. Ama onun dışında işte şehir hayatında olanlar da var. Yâni iyi öyleyse hadi ekin dikin denmiyor. Siz bilirsiniz ama orada parkınız, pavyonunuz da var, köleliğiniz, esaretiniz de var, ezikliğiniz, horluğunuz, hakirliğiniz de var deniliyor...

"Böylece onların üzerine bir zillet ve meskenet damgası vuruldu. Ve Allah'ın gazabına uğradılar."

Bunun üzerine onlara Allah'tan bir azap ve gazap geldi; bir de onların üzerine zillet ve meskenet damgası vuruldu. Veya duribet, böyle duvarın üzerine çamurun yapışıp oradan bir daha ayrılmaması gibi zillet onlara yapıştırılmıştır. Zilletle özdeş oldular onlar. Zillet ve meskenet onların alınyazısı, vazgeçilmez özellikleri olmuş.

Zillet eşittir yahudiler, o hale geldiler yâni. Peki ne demektir bu zillet ve meskenet? Yahudi'yle özdeş olan ve yahudi'nin ayrılmaz vasfı olan bu zillet ve meskeneti nasıl anlayacağız? Ne anlayacağız bundan?

Zillet; eziklik demektir, kahır demektir, kişinin kendi kendine güven duygusunu yitirmesi demektir. Veya zillet; İnsanın alçaklığını veya aşağılık olduğunu kendisine sindirmesi demektir. Bunu kabullenmesi demektir. Ben ki aşağılık, ben ki âdi, ben ki alçak, ben ki süflî biriyim! İnancını, düşüncesini kişinin kendi kendine kabul ettirmesi demektir zillet.

İşte yahudilere böyle bir zillet damgası vurulmuştur ve kıyamete kadar da sürecektir bu damga. Siyaktan anlıyoruz bunu.
Şu anda veya bundan önce bu damganın onlar üzerinden kaldırıldığına dair bir delil yoktur. Kaldırılmamıştır. Kıyamete kadar bunu üzerlerinde taşıyacaklardır. İşte bu âyetten sonra da onlar, bakıyoruz hep zelil yaşamışlardır.

Ama İslâm'ın zillet anlayışına göre düşünüyoruz tabii. Burası çok iyi bilinmelidir ve gözden kaçırılmamalıdır. Bakıyoruz İslâm'ın zillet anlayışına göre yahudiler her zaman zelildirler. Meselâ anlatılır 67 yahudi Arap savaşında, yahudi'nin biri siperden kafayı çıkarıp bağırıyormuş: Abd'üs Selâm! Bir kafa çıkıyor Arap istihkamlarından onu vuruyor yahudi. Sonra Abdurrahmân! Bir kafa daha çıkıyor, onu da vuruyor. Hasan! Bir kafa daha, onu da vuruyor. Müslümanlar, ulan ne yapıyoruz biz hep avlanıyoruz be! diyorlar, nihâyet müslümanlardan birinin kafası çalışmış ve hazır olun! demiş, mermiler hazır olsun bunun yolunu buldum. Hepimiz birden ateş edeceğiz, bakın kaç tanesinin işini bitireceğiz. Çıkarmış cebinden bir demir para ve bu para kimin başına düşerse onundur! diye bağırarak parayı yahudi istihkamlarının üzerine atmış, parayı görünce hepsi birden üşüşünce hepsinin işini bitirmişler. Zillet budur işte.

Yâni izzet ve şeref İslâm ise, onlar her zaman zelildirler, zelil olacaklardır. Hem öyle bir zillet ki; âlemlerin Rabbi olan Allah'ı sadece kendilerine münhasır bir Allah yapmışlar, millî bir ilâh yapmışlar, bundan sonra bunun cezası ve sonucu olarak da sadece kendi toplumlarıyla münhasır bir dünya yaşamak zorunda bırakılmışlar. Onlar herkesten üstün bir sevdaya kapılmışlar, ama bu aslında onların kendi kendilerini yemesi anlamına gelmektedir. Neden? Çünkü Yahova onların tanrısıdır. Onları üstün tutmak için hep vardır. Bunu pratize etmek için de hep zillet içine düşmüşlerdir. Birbirlerini birbirleri ezmiş, milleti ezmek için hep planlar kurmuşlar, dünyaya yönelik bir plan kurmuşlar, sonunda ölüp giderken hep rezil, hep rezil olmuşlardır...

Yâni Allah'tan bir gazaba, azaba uğramış bunlar. Dünya açısından bir azap, kalpteki bir azap, onu anlatamıyorum; ancak yahudi olan bilir diyorum. Zira Allah'ın dediğine göre, öyle bir azap vardır onlarda. Doğarken azap, ölürken azap, yaşarken azap, azap, azap.

Meselâ yahudilerin bir evlenme törenini anlattı bir arkadaş, lisans tezi olarak hazırlanmış: Yahudilerden bir adam ölünce onun karısı ile o adamın en büyük kardeşi evlenmek zorundaymış. Evlenmek istemezse bunu ifade etme cesareti olmazmış zaten de, mecbur evlenecekmiş onunla da, ama her şeye rağmen gemi azıya alır da yine de evlenmem! demişse kıyamet koparmış. Dayak atılırmış, dövülürmüş, üzerine kara sürülürmüş, dışlanırmış, aforoz edilirmiş. Her şeye rağmen yine de diretirse adam, iş mahkemeye intikal edermiş. Orada o kadın ona ağzına geleni söylermiş. Adam eğer her şeyi sineye çekerse ancak o zaman evlenmeyebiliyor ve bu işten kurtulabiliyormuş. Zillete bakın zillete. Bundan daha büyük, bundan daha korkunç zillet olur mu?

Tersi, eğer mecburen evlenmişse tamam ondan bir çocuk doğuncaya kadar beklenir, oğul oluncaya kadar bu evlilik sürdürülür, çocuk doğunca da o ölen adamın adı bu çocuğa verilir ve adamın kaydı silinmezmiş listeden. Zillet değil de nedir bu?

Meselâ Katolik kilisesindeki zillet de aslında aynı zillet değil mi? Onlarda da adam bir kere evlendi mi tamam artık bir daha boşanamıyor. İstesen de istemesen de tamam artık

onunla yaşayacaksın! Başka çaren yoktur. Yahu ben istemiyorum! Anlaşamıyorum! Hayır, o zaman başkalarıyla idare et durumu, ama onunla evli görüneceksin. Nerede bulalım bir daha! Bir enayi bulmuşuz, hiç olmazsa bir çocuk filan olursa böylece ana baba belli olsun gibi görünelim diyorlar ve böyle yürütüyorlar işi. Evet onlarınki de zillet, bunlarınki de zillettir. Eğer izzet:

"Onlar mü'minleri bırakıp da kâfirleri veli ediniyorlar. İzzet ve şerefi onların yanında mı arıyorlar? Şüphe yok ki izzetin tümü Allah'tadır."

(Nisâ: 139)

Âyetine göre izzet tümüyle Allah'ınsa, yine:

"İzzet ve şeref Allah'ın, peygamberinin ve mü'minlerindir. Lâkin münâfıklar bilmezler."

(Münâfikûn: 8)

Âyetine göre izzet Allah'a, Resûlüne ve mü'minlere ait ise, münâfıklar da bunu bilmiyorsa; onlarda ne izzet vardır, ne şeref vardır, zelil insanlardır ve miskin insanlardır onlar diyeceğiz.

Peki meskenet ne demektir? Meskenet; Fakirlik, şiddetli ihtiyaç hali demektir. Galiba yahudi mantığının yaşantısına meskenet diyeceğiz. Yahudi'ce bir hayat tarzı. Ne o? İşte adam kazanacak, uğraşacak, aldatacak, atlatacak, çalacak, çırpacak. Meselâ yahudi mantığına göre karşıdaki adama yapılabilecek en büyük kötülük onun kesesindeki, kasasındaki parayı kendi kasasına aktarmaktır. Böyle birini tanırım, tam o tıynette biri. Adam, düşmanıma yapacağım en büyük kötü-

lük onun parasını almaktır diyor. Hani anasına küfret, babasına söv istersen, ama dükkanına git herkesten fazla hürmet eder sana. Niye? Seni kandıracak ve paranı alacak ta ondan. Herhalde meskenet de budur, başka bilmiyorum. İşte görüyoruz adamları bir ömür boyu paranın, dünyanın, malın mülkün kölesi olarak bir hayat sürüp geberip gidiyorlar.

Evet, onlara zillet ve meskenet damgası vuruldu. Bugünkü müslümanların da zillet ve meskenete düşmelerinin sebebini de bu âyetle izah etmek mümkün olacaktır. Zira sosyal yasalar asla değiş-mez. Bu yasalar önceki toplumlar için neyse, sonrakiler için de öyledir. Allah'ın toplum yasalarında, sosyal yasalarında bir değişiklik bulamazsınız.
"Allah'ın sünnetinde değişiklik yoktur."

Dikkat ederseniz ısrarla her namazımızda Fâtiha sûresiyle:
"Ya Rabbi bizi kendilerine nîmet verdiklerinin yoluna ilet, gazaba uğrayan ve dalâlette kalanların yoluna değil."

Diyoruz. Rasulullah'ın ifadesine göre bu gazaba uğrayanlar yahudilerdir. Zillet ve meskenet alınlarının vazgeçilmez damgası ol-muş yahudiler. Eğer şu anda bizler de zelilsek, Allah'ın gazabı eğer şu anda bizim de üzerimize yağıyorsa; o zaman biz de derin derin bu âyetler üzerinde düşünüp kendimize çeki düzen vermek zorundayız.
Bir de bunlar Allah'tan bir gazaba uğradılar. Peki kimdi bunlar? Yâni Allah'ın kendilerine gazap ettiği bu insanlar kimdi acaba? Bunlar Allah'ın kendilerine her türlü imkânı hazırladığı halde yine de Allah'a değil de başkalarına kulluk yapmaya kalkışan ve ulemânın ifadesiyle: Kocasından çok

başkalarını sevmeye çalışan fahişe bir kadın karakteri sergileyen yahudilerdi. Peki nasıl bir imkân? Yâni Allah'ın bunlara hazırladığı imkân, nasıl bir imkândı? Yâni insanın hayatına yeterli, zarurî ihtiyaç dediğimiz, fizikî ihtiyaç dediğimiz şeyler konusunda Allah mutlaka insana yeterli ihtiyaç maddelerini temin etmiştir.

Yâni doğan her insanın hayatını sürdürme dönemindeki rızkını ona ait kılmıştır Allah. Mutlaka o ayrılan rızık ona gökten inecektir. İşte Allah'ın böylece kendisini düşündüğü, yaşaması için her türlü ihtiyaçlarını temin ettiği halde Rabbine değil de ondan başkalarına kulluk yapmaya, başkalarını razı etmeye çalışan herkes aynı noktada demektir.

"Sizin rızkınız ve vaadolunduğunuz göktedir!"

(Zâriyât: 22)

Diyordu âyet-i kerîme. Yâni sizin rızkınız göktedir, Allah onu size takdir etmiştir ve o kesinlikle sizi bulacaktır deniyordu. Bu iş bu kadar kesinken, yâni bana ayrılmış olan mutlaka beni bulacakken ben tutup onunla yetinmeyeyim de dünyada sanki farklı kalacakmışım gibi, veya ebedî kalacakmışım gibi, veya illa da şehirde kalacakmışım, ya da illa da falan makamda ,filan mekânda olacakmışım gibi kendi ihtiyaçlarımı kendim belirleme çabası içine girersem; o zaman ben de aynen bunlar gibi olmuşum demektir Allah korusun. Yâni o zaman ben de tıpkı onlar gibi soğan sarımsak derdine düşerim, doktora, diploma, makam, koltuk derdine düşerim. Yâni yahudi durumuna düşerim Allah korusun. Yâni öyleyse burada reddedilen, zemmedilen, kötülenen onların bu tavrı oluyor işte..

Çünkü İsrâil oğullarına belirlenen nîmetler (Bıldırcın eti, kudret helvası ve gölge) gibi nîmetler bugün aynen benim için de geçerlidir. O gün onların hayatlarını sürdürebilmeleri için zaruri olan şeyler nasıl ki onlara Allah tarafından tahsis edilmişse, bugün benim de hayatımı sürdürebilmem için bana zaruri olan fiziki ihtiyaçlarım, biyolojik ihtiyaçlarım aynen bana da Rabbim tarafından tahsis edilmiştir. İhtiyaçlarının temin edildiği o ortamda onlara düşen neydi? Bu ihtiyaçları bedava onlara temin ediveren Allah, o konumda onlardan ne istiyordu? Allah'ın ve O'nun Peygamberleri olan Hz. Mûsâ'nın dediklerini dinlemekti değil mi? Öyleyse tüm bu ihtiyaçlarımın temin edildiği bu ortamda bana düşen ne? Yâni benden ne ister Rabbim? Bana düşen de Peygamberim Muhammed'in Aleyhisselâmın dediklerini aynen dinlemek ve bu konuda azami gayret etmek..

Peygamberim bana diyor ki, helâlinden rızık arama çabasında ol! Yâni yatma ve sa'y et buna! Hepsi bu kadar. Yâni Safa'ya git! Mer-ve'ye gel! İşte o kadar. Sen bunu yaptıktan sonra sana lâzım olan artık bıldırcın eti mi? Kudret helvası mı? Merak etme onu bulacaksın elbette. Ötekilerin peşine takılmam gereksiz olacak böylece. Yâni illa da et arayacağım, süt arayacağım, ot arayacağım bu gereksiz oluyor. E, bunları hep kâfirler mi yiyecek? Yo Allah bana onu da ayırmışsa, ondan da ayırmışsa elbette o beni bulacaktır. Dert etmemin anlamı yoktur. Evet:

Âyetini şöyle tercüme ediyoruz öyleyse. Ya Rabbi şu başlarında Peygamberin olduğu halde seni dinlemeyen, senin vahyinle ilgilenmeyen, senin kendilerine mahza kullukta örnek olarak gönderdiğin peygamberini takmayan, tanımayan,

onunla diyalog gereği duymayan, senden gelen hayata razı olmayan, kendi hayat programını kendisi seçme çabasında olan toplum gibi eyleme bizi.
Çünkü onlar gazaba uğrayanlardır. Onlar bu halleriyle senin gazabını hak edenlerdir. Ve Rahmetinden mahrum kalanlardır. Peki nedenmiş o? Niye gazaba uğramışlar bu adamlar? Neden zillet ve meskenet damgası vurulmuş bu adamların alınlarına? Çünkü:

"Çünkü onlar Allah'ın âyetlerini küfrediyorlar (örtüyorlar)dı."

Nedenmiş o? Çünkü onlar Allah'ın âyetlerini küfrediyorlardı, örtüyorlardı, örtbas ediyorlardı, kendilerinin ve toplumlarının gündemlerinden düşürmeye çalışıyorlardı. Allah'ın âyetlerini açığa çıkarmıyorlardı. Aman bu insanlar Allah âyetlerini duymasınlar, görmesinler diye ısrarla âyetleri kamufle ediyorlar, gündemi değiştiriyorlar, kendi suni ve yapay gündemlerle insanları meşgul ediyorlardı.

Allah'ın iki tür âyeti vardı. Biri metluv âyetler, ötekisi de meş-hûd âyetler. Farklı ifade edersek, birisi kulağa hitap eden işitsel âyetler dediğimiz şu elimdeki Kur'an'ın âyetleri. Ötekisi de göze hitap eden görsel dediğimiz şu kâinatta Allah'ın serpiştirdiği kendi varlığına alâmet ve nişane kıldığı ay gibi, güneş gibi, gece ve gündüz gibi, bulut ve rüzgar gibi, insan, hayvan, ağaçlar, bitkiler gibi âyetler. İşte bu adamlar bunları küfrediyor, örtüyor, örtbas ediyorlardı, kamufle ediyorlardı, halkın gözünden, kulağından saklıyorlardı. Yâni gündeme getirmiyor, gündemlerinden kaldırıp onlarsız bir hayat programı yapmaya çalışıyorlardı.

Allah için 8 yıllık bir temel eğitimden geçen şu müslümanların çocukları kaç âyet duyuyorlar? Hayatlarını düzenleyecek kadar kaç âyet öğretiliyor bu çocuklara? Bu yaptıkları Allah'ın âyetlerini örtme, kamufle etme değil de nedir? Veya sizler şu ana kadar evdeki bu çocuklarınıza kaç âyet öğrettiniz? Kaç âyet açtınız, açımladınız onlara? Yoksa sizler de âyetleri örtenlerden misiniz? Ama unutmayın ki gerek evlerinde, gerek okullarında Allah'ın âyetlerini örten onun yerine başka şeyleri açanlar zilletten, meskenetten, horluktan, hakirlikten asla kurtulamayacaklardır.

Evet onlar âyetleri örtüyorlar, örtbas ediyorlardı. Başka? Başka ne yapıyorlarmış bu adamlar?
"Ve de Peygamberleri haksız yere öldürüyorlardı."

Peygamberleri haksız yere öldürmek. Peki acaba haklı yere Peygamber öldürülür mü ki, Rabbimiz burada haksız yere Peygamberleri öldürüyorlardı buyurmuş? Anlayabildiğim kadarıyla bunu şöylece özetleyelim inşallah:

1- Bazen bâtıl işleyen, bâtıl iş yapan birisi, onu hak zannıyla yapabilir. Onun yapılması gereken bir hak olduğunu zannettiği için veya o konuda bilgisiz olduğu için doğru zannıyla, hak zannıyla o işi yapabilir. Ama bu iş, bu Peygamber öldürme işi onların kendi inançlarına ve zanlarına göre de hak olmayan, haklı olmayan bir işti. Bunu biliyorlardı, bunun çirkinliğini biliyorlar, yapmamaları gerektiğini biliyorlar; ama yine de yapıyorlardı bu işi. Bir böyle anlıyoruz. Bir de Mü'-minûn 117 de anlatıldığı gibi:

"Kim ki Allah'la beraber başka birine bu konuda hiçbir delili olmadığı halde dua eder, ibâdette bulunursa."
(Mü'minûn 117)

Âyetinde olduğu gibi te'kid içindir bu. Çünkü Allah'tan başka ikinci bir İlâh edinen kimsenin buna herhangi bir delil bulması kesinlikle mümkün değildir. Ancak tekid içindir diyoruz. Burada da "Haksız yere" ifadesi te'kid için kullanılmıştır diyoruz.

3- Eğer Cenab-ı Hak burada haksız yere sözünü kullanmayıp da sadece Peygamber öldürdükleri için onları zemmetmiş olsaydı, o zaman: "O peygamberleri gerçekten öldüren Allah değil mi?" diyerek itiraz edebilirlerdi. Yâni öldüren sen değil misin ya Rabbi? diye bir mantık oyununa girebilirlerdi. İşte Cenab-ı Hak burada kendi öldürmesinin hak olduğunu, bunlarınkinin ise haksız olduğunu vurgulamak istemiştir diyoruz Allahu âlem.

4- Öyleyse hak öldürme, haklı öldürme, öldürmeyi gerekli kılan bir öldürmedir. Bakın Rasulullah Efendimizin şu hadisi bunu anlatır:

"Şu üç durumun dışında bir müslümanın kanı helâl değildir. İman ettikten sonra tekrar küfre dönen kişi, muhsan iken (evli iken) zina eden kişi ve haksız yere adam öldüren kişi."

İşte bunların dışında müslümanı öldürmek haramdır. Ya da bu kimselerin öldürülmesi haklı bir öldürmedir. Yâni bu

adamlar kendi mantıklarına göre de haksız olduklarını biliyorlarmış da onu anlatıyor âyet-i kerîme. Yâni Peygamberlerin onlara göre de suçu yok, ama bu-na rağmen haksız olduklarını bile bile peygamber öldürüyorlar. Hem öyle öldürüyorlar ki; sabah öldürüyorlar akşam hiç bir şey yokmuş gibi ellerini kollarını sallaya sallaya hayatlarına devam ediyorlar. E, şimdi de aynen öyle değil mi? Şimdi de öldürmüyorlar mı insanlar peygamberi? Tamam fizikî anlamda bizzat peygamber öldürme yoktur bugün ama fikrî anlamda öldürmeler bugün de aynen devam etmektedir. Bu-gün de insanlar peygamber öldürüyorlar. Bugün de insanlar, insan öldürüyorlar.

Meselâ kürtaj yoluyla her gün binlercesi öldürülüyor; ama herkes her gün elini kolunu sallaya sallaya hiç bir şey yokmuş gibi hayatına devam ediyor. Yâni bugün de her gün binlerce insan öldürülüyor, ama insanlar hiç bir şey olmamış gibi yine de işlerine, aşlarına rahat gidip gelebiliyorlar.

Bununla birlikte şunu da diyeceğiz: Peygamberi öldürmek iki türlüdür tabii:

1- Peygamberi kendi başına bırakmak biçiminde öldürmek. Hani onu destekleyecekleri hususunda Allah öncekilerden söz almıştı.

"...Allah şüphesiz ki ben sizinle beraberim. Namazınızı kılarsanız, zekâtı verirseniz, peygamberlerime inanır ve onlara yardım ederseniz, Allah'a güzel bir karzda bulunursanız andolsun ki sizin kötülüklerinizi örterim." Evet, peygamberlerime inanır ve onlara kuvvetle yardımda bulunursanız."

(Mâide: 12)

Evet, peygamberlerime inanır ve onlara kuvvetle yardımda bulunursanız. Ama bir tek Peygambere değil Peygamberlerime inanır-sanız. Nasıl? Yâni nasıl inanılacak peygamberlere? Konumunuz veya toplumunuz Lût'un Aleyhisselâm kavmi gibi cinsel ahlâksızlığı doruklaştıran bir toplum mu? O durumda Hz. Lût'u Aleyhisselâm örnek almaya çalışarak peygamberime inanırsanız. Eğer toplumunuz Hz. Nuh kavmi gibi salih kişileri putlaştıran, salihleri putlaştırmayı doruklaştırmış bir toplumsa o zaman da Hz. Nuh'u örnek alarak, toplumunuz Âd kavmi gibi dünyayı putlaştırmış, dünyayı kıble edinmiş bir toplumsa o zaman Hûd'u Aleyhisselâm örnek almaya çalışarak Peygamberlerime iman ederseniz. Peygamberlere iman demek budur işte. Değilse işte bir zamanlar tarihte Peygamberler de yaşamış, eh ne olacak yaşamışsa yaşamıştır? İsimlerini de tek tek atlamadan bilsek ne çıkar da onları örnek almadıktan sonra?

Evet Peygamberlerime inanırsanız bir, bir de Peygamberlerimi destekler, onlara yardımcı olursanız. Peki acaba Peygamberlere yardımı nasıl anlayacağız? Acaba ne kastediyor Cenab-ı Hak bununla? Meselâ bir düşman grubu var elli altmış kişilik ve farz edin ki onlarla ben kesin dövüşeceğim. Şimdi böyle bir durumda sizlerin bana yardım etmeniz ne demek? Onlardan birkaçını da sizin haklamanız değil mi? İşte benim böyle bir durumdayken sizin bana bu şekildeki yardımınız ne demekse, Peygambere yardım da o demektir. Peygambere yardım da o şekilde yapılacaktır. Nasıl yâni? Hani Peygamberler küfür karşısında küfre dimdik kalkan olmuşlar, küfre asla geçit vermemişlerdir ya; işte biz de aynı-

sını yapıvereceğiz, biz de öyle oluvereceğiz, biz de aynı rolü üstlenivereceğiz, böylece Peygamberlere yardım etmiş olacağız demektir bu.

Meselâ bakın, bir mü'min kişi vardı Firavun hanedanından, Firavun'un sarayında bir süre imanını gizlemiş. Nihâyet Firavun ve adamları Hz. Mûsâ'yı öldürme kararı alınca artık bu durumda imanını gizlemenin anlamı kalmamıştı; hemen harekete geçer, kendisini onların önüne atar ve vücudunu Hz. Mûsâ'nın önüne kalkan yaparak: Sizi, sizden hiçbir ücret istemeden Allah'a çağıran salih bir Peygamberi öldürmeye mi kalkışıyorsunuz? Bunu asla yapamazsınız! Yapamayacaksınız! diye haykırarak Peygamber mesajını savunuyordu. İşte böylece kendini fedâ ediyor; ama peygambere de destek veriyordu.

Yine Yâsîn sûresinde şehrin çok uzaklarından koşup gelen bir mü'min de, Peygamberin yalanlandığı bir ortamda peygamberlerle beraber onların sözünün bittiği yerde cesurca tevhidi ortaya koyuyor ve Peygamber fonksiyonuna sahip çıkıyordu, kendisini bu uğurda fedâ edecek biçimde. İşte peygambere yardım budur.

Hz. Fatıma anamız, Hz. Ömer'in karşısında haykırırken kendini savunmaktan çok Resul-i Ekrem'e yardımcı oluyordu. Resul-i Ekrem'in geliş gâyesine yardımcı olamaya çalışıyordu. Demek ki Peygamberlere yardım, onların görevlerine yardım şeklinde olur. Yâni Peygamber Aleyhisselâm dünyada Allah'ın istediği adâleti gerçekleştirmek, insanların dünyada Allah'ın istediği hayat programını yaşamalarını sağla-

mak, insanların cennet yollarını açmak, cehennem yollarına barikatlar koymak için gelmişlerdir. İnsanların yeryüzünde Rab olarak Allah'ı, din olarak İslâm'ı, kitap olarak Kuran'ı ve bu konuda örnek olarak da Hz. Peygamberi tanımaları için gelmiş olan Peygamberin bu görevini, bu fonksiyonunu kendimize görev edinir, dert edinir, iş edinir, din edinirsek biz de onlara yardımcı olmuş oluruz. Onların inandığına inanır, yaptıklarını yapar, sevdiklerini sever, reddettiklerini de reddedebilirsek, varlıklarını ve programlarını kendimize program kabul edebilirsek, isteklerine köstek değil, destek olabilirsek; o zaman biz de onlara yardımcı oluyoruz demektir. Değilse ona ve onun getirdiği mesaja karşı kör ve sağır kesilirsek; o zaman biz de peygamberi öldürüyoruz demektir. Peygamber, bizim ilgisizliğimiz yüzünden öldürülüyor demektir.

Birileri eğitim programlarıyla, birileri kılık kıyafet kanunlarıyla, birileri hayat programlarıyla onun yolunu, onun sünnetini, onun anlayışını yok etmek, toplumdan silmek isterken biz de beri tarafta buna seyirci kalıp onların işlerini kolaylaştırmak yerine onun sünnetini öğrenip, yaşayıp, müdafaa durumuna gelirsek o zaman biz de ona yardım ediyoruz demektir.

"Muhammed başka değil ancak bir peygamberdir. Ondan önce birçok peygamberler de gelip geçmiştir. (Şimdi) O ölür ya da öldürülürse siz hemen gerisin geriye mi döneceksiniz?" Yâni kâfir mi olacaksınız?"

(Âl-i İmrân: 144)

Âyeti bunu anlatır. Tamam o gün peygamberin ölmesi de öldürülmesi de mümkündü, bunu anladık da, lâkin zaten ölmüş bir peygamberin bugün ölmesini, ya da öldürülmesini nasıl anlayacağız?

Bakın bunu şöyle anlamaya çalışıyoruz: İslâm'da öldürme iki anlamdadır:

1- Tesebbüben öldürme,

2- Amden öldürme.

Yâni ya bizzat kasten öldürüyorsun. Ya da bir de ölmesine, öldürülmesine sebep oluyorsun. Peygamberi ya böyle kasten öldürü-yorlar, ya sebep olarak öldürüyorlar. Eh şimdi de toplum aynen ya peygamberi kasten öldürüyor ya da ölümüne sebep oluyor veya öldürülmesine göz yumuyor, öldürülmesi için uğraşanlara yardımcı oluyor demektir.
Allah'ın âyetlerini küfretmek konusunda daha önce sanırım birkaç laf etmiştik. Âyetlerin mânâsını, lafzını, muhtevasını örtmek, örtbas etmek, gizlemek, duyurmamak, fonksiyonunu öldürmek, kullanılmaması gereken yerlerde kullanmaya kalkmak, işine gelenleri gündeme getirip, işine gelmeyenlerin üzerinde hiç durmayarak, hiç gündeme getirmeyerek gizlemek gibi mânâlara geldiğini söylemiştim. Evet bunlar, işte bunları yaptıkları için Allah'ın gazabına maruz kalmışlar.
Başka?
"Evet bu isyan ederek aşırı gitmelerindendi."

Burada ikinci bir hikmet anlatıyor Rabbimiz. Yâni bu hale gelmelerinde iki sebep anlatıyor.
1- İsyan etmeleri.

2- İkincisi de haddi aşmalarıdır.

Peygamberlere karşı isyan ediyorlar ve de haddi aşıyorlardı bunlar.

Peygambere karşı isyan etmek; peygamberle diyalog kurmak-la beraber, Peygamberi ve Peygamberin mesajını tanımakla, onlarla ilgi kurmakla beraber onun dediklerinin tersini yapmak demektir. Yâni hem tanıyor, hem biliyor adam; ama yine de tersini yapıyor, işte bu peygambere isyan demektir.

Haddi aşmak ta; Peygamberi tanımadan, Peygamberin mesajıyla hiç ilgilenmeden, yâni Peygamberle hiç diyalog kurmadan kendi kendine o çizginin dışında yürümektir. Benim anladığım budur.

Yâni adam hem İslâm'dan haberdar, hem Peygamberi tanıyor, hem Peygamberin kendisinden istediklerini biliyor, hem de denilenin, kendisinden istenilenin aksine hareket ediyorsa işte bu adam Peygambere isyan ediyor, Peygambere kafa tutuyor demektir. Peygamber böyle dese de ben bildiğimi yaparım! Diyorsa, bu adam isyan ediyor demektir. Peygambere rağmen iş yapıyor demektir. Peygamber öyle dese de o böyle yapmaktadır. Birincisi böyle ki; bu isyandır.

Ama ötekisi Peygamberle hiç diyalog kurmamış, Peygamberi ve onun getirdiklerini hiç tanıma gereği duymamış, böyle bir adamın kendisi de çizgiyi zaten bulması mümkün değil..
Veya buradaki isyan ve haddi aşmayı şöyle de anlayabiliriz: Peygambere karşı birisi pozitif, diğeri de negatif olmak üzere iki tavır almaktır bu. Birisi negatif olur. Yâni adam Peygambere karşı negatif bir tavır alıyor. Nasıl? Meselâ Peygamber kıl diyor! Ama adam kılmıyor. Peygamber ver diyor, vermiyor. Yap diyor, yapmıyor. Tut diyor, tutmuyor gibi negatif bir tavır, aksine bir hareket,
O da Peygambere karşı pozitif bir hareket demektir. Yâni isyan türünde denilenin ötesinde bir hareket. Yâni içki içiyor, adam öldürüyor gibi. Evet: Bunların bu cezaya çarptırılmalarının sebeplerini Rabbimiz büyükten küçüğe doğru sıralamış:

1- Evvela Allah'a karşı işledikleri suçlar,

2- Sonra peygamberlere karşı işlenen suçlar,

3- Daha sonra da haddi aşmak, zulmetmek gibi insanlara karşı verdikleri zararlar anlatılmış.

Şimdi bize gelelim. Acaba bugünkü müslümanların Allah'ın âyetlerine karşı tavırları nedir? Ne kadar örtüyorlar âyetleri? Acaba bugünkü müslümanların Allah elçilerine karşı tavırları nasıldır? Onları diriltmeye mi çalışıyorlar? Yoksa öldürmek için mi soyunmuşlar? Onlara karşı isyan mı ediyorlar? Yoksa hadlerini mi aşıyorlar?

Allahu Teâlâ'nın Kur'an-ı Kerim'indeki âyetlerinin sayısı altı bin küsurdur. Peki sorayım şimdi: Acaba sizin bilincinizdeki âyet sayısı ne kadar? Yâni siz bu âyetlerden ne kadarını açıyor, gündeme getiriyor? Ne kadarını örtüyorsunuz? Yâni sizin hayatta uygulayacak kadar, hayatta size yön verecek kadar bildiğiniz âyet sayısı ne kadar? Kaç âyet yol gösteriyor size? On tane, yirmi taneyse o zaman siz beş bin dokuz yüz doksan dokuzunu örtüyorsunuz demektir. Yâni sizin imanınızda, İslâm'ınızda, ekonominizde, siyasetinizde, beyninizde, dünyanızda size yol gösterecek kaç âyetiniz var? Şu peygamber böyle yap-mıştı, öyleyse bu konuda ben de öyle yapıyorum! diyebileceğiniz kaç peygamber uygulamasını biliyorsunuz? Örnek alacak kadar peygamberleri tanıyor musunuz?

Yoksa peygamberlerle tanışma zahmetinden kaçtık da bu lânetlik yahudilerin yaptığı gibi dini önderleri, siyasal önderleri, ekono-mik önderleri mi tanımaya koşuyoruz? Gündeme almamız gereken mutlak olarak doğrulukları ve örneklilikleri Allah tarafında tescil edilmiş peygamberler dururken, biz onları bir tarafa bırakıp da kendi kendimize örnek şahsiyetler mi oluşturuyoruz? Acaba gündemimizde peygamberler mi var, yoksa başka şahsiyetler mi? Bizim peygamber-lere ulaşma imkânımız yoktur. Biz onları ancak bize örneklenen şahsiyetlerde tanıyabiliriz diyenler de çıkabilir. Ya da bizim için örnek olarak sadece Allah'ın Resûlü vardır. Ondan başka peygamberlere ihtiyacımız yoktur diyenler de çıkabilir. Ama zaten Rasûlullah'ın örnekli-liğini kabul demek otomatikman diğer peygamberlerin örnekliliğini de kabul demektir. Zira Kuran-ı Kerîmde Resul-i Ekrem'e: Peygamberim! İşte örnek elçilerim! Sen de onlar gibi ol! Sen de onların yoluna

tabi ol! Buyurulmuş. Allah'ın Resûlü de onların tümünün hayatını bize örnekleyivermiştir diyoruz.

Evet başka çaremiz yoktur. Zillet ve meskenetten kurtulmak istiyorsak Allah'ın kitabıyla ve Peygamberle barışmak zorundayız. Allah'ın kitabına ilgisiz kalmak, Allah'ın Resûlüyle tanışmamak ve böylece Allah'ın istemediği bir hayatı yaşamak, Allah'la savaşmak demektir. Allah'ın dediklerinin aksini yapmak, ya da: Ya Rabbi! Senin gönderdiğin kitap, senin gönderdiğin peygamber bin dört yüz yıl öncesinin hayatını düzenlemiş! Aradan bin dört yüz yıl geçmiş! Devir değişmiş! Zaman değişmiş! Şimdi bizim bilimlerimiz var! Bizim pozitif bilimlerimiz gelişti! Laboratuarlarımız var! Teknik bilimlerimiz var! Bilimsel çalışmalarımız var! Binaenaleyh artık senin modası geçmiş kitabına ve peygamberine ihtiyacımız kalmadı! diyerek onun arzu ettiği hayatın dışında yaşamaya çalışmak Allah'a harp ilan etmek demektir ki; Allah'la savaşa tutuşan bir toplumun zillet ve meskenetten kurtulması da asla mümkün değildir. İşte yahudilere seslenen bu âyetler bize de bunları söylüyor.

Sonra da bunun hemen ardından bir ara cümle geliyor. Peygamberlerin geliş sebeplerini anlatan bir cümle. Veya sadece İsrâil oğulları değil mesele, bütün insanlığa gelen Kur'an'ın anlatım mesajını bize söyleyen bir cümle ile karşı karşıyayız. Çünkü bu âyet olmasaydı sanki hep İsrâil oğulları anlatılıyor gibi oluyordu. Ama bakın burada İsrâil oğullarını anlatan âyetlerin arasına konulmuş bir âyet: San-ki sakın ha! Bunları tarihi olaylar olarak anlamayın! Bunlar işte bir za-manlar olmuş, geçmiş, tarihe karışıp gitmiş, tarihi vakalar olarak

görmeyin bunları! Bunlar sizi ilgilendiren âyetlerdir! gibi Cenâb-ı Hak bizi bize söylüyor şimdi. Yâni Kur'an'ın muhataplarına bu âyetleri neden anlattığını söylüyor bu âyetler şimdi de.

62:"İman edenler, Mûsâ dinini kabul eden Yahu-diler, Sabiin olanlar. Şimdi bunlardan her kim Allah'a ve âhiret gününe iman eder ve salih amel işlerse bunların ecirleri Rableri yanındadır. Onlara korku da yoktur ve onlar mahzun da olmayacaklardır."

Düşünün iman edenler. İnandığını iddia edenler, ben de mü'minim diyenler, inandım diyenler.

"Mûsa dinini kabul eden yahudiler."

Bir de hadu yapanlar, yol budur diyerek yahudilik iddiasında olanlar. Hz. Mûsâ'dan sonra bu isimle anılmaya çalışanlar. Hz. Mûsâ'dan sonra kendilerini bu isme izâfe edenler. Çünkü yahudilik Hz. Mûsâ'dan sonra böyle bir anlam kazanmıştır.

"Bir de Nasraniler."

Nasaralar, hıristiyanlar. Yâni Hz. İsa'nın dinini din kabul ettik-lerini iddia edenler.

"Bir de Sabiin olanlar."

Yâni tüm bu dinlerin dışında olup ateşe, aya ve yıldıza tapanlar. Yâni dinin dışında olanlar. Sabiin, İslâm'ın dışındaki tüm din ve inanç mensuplarını kapsamaktadır. Bunu şöyle anladım ben:

İnandığını iddia edenler, yâni mü'min olduklarını kabul edenler. Allah'tan gelen dine ben de inanıyorum diyenler. Çünkü az sonra bu kimselere, yâni inanan bu insanlara yeniden iman edin denecekse, o zaman bu iman sadece iddiadan ibaret bir iman olacaktır.

"Ey iman edenler, iman edin!"

(Nisâ: 136)

Âyetlerinde de aynı mânâyı görüyoruz. Yâni başta ey iman edenler! denilmiş ve daha sonra da iman edin! denilmişse bunun anlamı şudur: Ey iman iddiasında bulunanlar demektir bunun mânâsı. Eğer sizler ben de inandım diyorsanız, o zaman bu sözler size de söyleniyor demektir. Meselâ "Ey siyah sarıklı arkadaş!" desem, tüm siyah sarıklılar bu sözün muhatabıdır. Bir böyle ey inandığını zannedenler, inandığını iddia edenler demektir.

Bir de ey buraya kadar anlatılanlara inananlar! demektir bunun mânâsı. Buraya kadar bir şeyler anlatıldı anlatıldı ve sonra da ey buraya kadar anlatılanlara inananlar demektir ve o zaman ne anlatılmışsa ona inananlar anlamına gelecektir. Yâni buraya kadar anlatılanlara inandın, bundan sonraki anlatılacak olanlara da inanın! demek olacaktır mânâ.

İnananlar, inandığını iddia edenler, Allah'ın gönderdiği dine inandığını iddia edip de yahudi'ce sapıp sapıtan, dünyacı ve maddeci olan insanlar. Allah'ın gönderdiği dine inanıyorum! Benim de kitabım var! Ben de kitap sahibiyim! Ben de kitap ehliyim! Benim de Peygamberim var! dediği halde ruhçu görüşe saplanarak yahudi'nin zıddına hıristiyan gibi sapıp sapı-

tanlar. Ve de ey bütün bunlara rağmen Allah'ın gönderdiği dine ben de inanmıyorum diyenler. Demek ki iman karşısında insanlar dörde ayrılıyor:

1. İnandığını iddia edenler ve yaşayabildikleri kadar imanlarını yaşamaya çalışanlar.

2. İnandığını iddia edip de maddeye tapıp sapıtanlar, yahudi gibiler.

3. inandığını iddia edip de ruhtan yana meyledip öylece sapıtanlar. Yâni hıristiyanlar gibi olanlar. İmanla, İslâm'la hiç ilgisi olma-yanlar.

"Şimdi bunlardan her kim; Allah'a ve âhiret günü-ne iman eder ve salih amel işlerse, bunların ecirleri Rableri yanındadır. Onlara korku da yoktur ve onlar mahzun da olmayacaklardır."

Evet bu dört grup insandan kim ki; iman eder ve inancını da amele dönüştürürse, yâni salih amel işlerse, yâni imanından kaynak-lanan ameller işlerse işte o zaman o, cennete girecektir.

Ama adam, böyle kendi kendine ben müslümanım dedi, müs-lümanlıkla ilgi kurdu, tamam bitti değil. Gerçek mânâda Allah'ın istediği gibi:
Yapacak. Allah'ın istediği şekilde Allah'a iman edecek. Allah'ın istediği şekilde Allah'tan gelenlere iman edecek. Allah'ın model kul, örnek kul olarak seçip gönderdiği peygam-

ber örnekliğinde Allah'a ve O'ndan gelenlere iman edecek. Ama sadece bu da yetmez, bir de:

Yapacak. Yâni salih amel de işleyecek. İman kaynaklı amel-ler işleyecek. Bu imanını hayatında görüntüleyecek. İmanını dışa yansıtacak. İmanıyla hayatını düzenleyecek. İmanı haya-tında görülecek. İmanının eserini gösterecek. Yoksa kitaba dayalı olmayan, hayatta eseri görülmeyen, sadece dışarıdan söyleniveren mücerret bir müs-lümanlık istemiyor Allah. Sa-dece iddiadan ibaret bir müslümanlık is-temiyor. İşte görüyo-ruz bizde, bizim toplumda diliyle müslümanlık iddiasında bulunup da Allah korusun yahudi'ce dünyaya, maddeye ta-panlar var; hem de pek çok. Nadir de olsa hıristiyanlar gibi dünyadan el etek çekmiş, ruhbanca yaşamaya çalışanlar da var. Aynen Hıristiyanların ve yahudilerin bozuk dinlerine sa-rıldıkları gibi, İslâm'a bozuk düzen sarılan müslümanlar var. Yâni Allah korusun, adam kitabından habersiz. İşte Allah Muhammed'e de bir kitap göndermiş, der gibi inananlar. Bunu zaten Allah Bakara'nın başında anlattı.

Yâni kitapla ilgisiz müslümanlar, kitaplarının bozukluğunun farkında olmayan hıristiyanlar, kitaplarını tahrif etmiş yahu-diler ya da Allah'ın kitabından başka dinin müntesibi olan insanlar. Eğer kurtulmak istiyorlarsa, Allah'a ve âhiret gü-nüne inanır ve salih ameller işlerler. Başka çaresi yoktur bu-nun.

Kimileri Bakara sûresindeki bu âyeti temel kabul ederek Ehl-i kitabı cennete postalama gayretine kapılmışlardır. Efendim madem ki Allah bu âyetinde, bu dört grup insanlardan kim ki Allah'a ve âhiret gününe inanır ve de salih amel işlerse,

onlar cennete gidecektir buyurmuştur. Eh bu yahudiler de, bu hıristiyanlar da Allah'a inanmaktadırlar, bunlar da Havralarına, Kiliselerine girip amel işlemektedirler; öyleyse neden bu adamlar da cennete gitmesinler derdine düşmüş-lerdir. Halbuki tek bir âyet, hem de yalın olarak temel kabul edilip onun üzerine hüküm bina edilemez. Bu hâricî mantığıdır. Top yekun âyetler, topyekün Kur'an, topyekün sûreler ve peygamberimizin top-yekün sünneti birlikte düşünülerek, değerlendirilerek bir sonuca gidilmek zorundadır. Değilse yalın olarak tek bir âyetle, bir konuda sonuca gitmek harici mantığıdır ve dinden sapmadır. Çünkü ehl-i kitabın Kur'an'da açıkça kâfir olduklarını anlatan âyetleri imdadımıza çağırdığımız zaman ve de az önceki âyetlerde bunların İslâm'a çağrılmaları-nı, müslüman olmalarını emreden âyetleri de göz önüne getirdiğimiz zaman bu sonuca gitmenin kesinlikle mümkün olmadığını göreceğiz. Yâni bu ehl-i kitabın kendilerince oluşturdukları bir hayat, kendilerince oluşturdukları bir iman ve salih amel anlayışlarıyla cennete gidebileceklerini söyleyebilmek kesinlikle mümkün olmayacaktır.

Bundan yüzyıl önceye gidersek o dönemde kesinlikle hiçbir İslâm âliminin ağzından böyle bir sözü duymak mümkün değildir. Bu moda yeni çıktı. Selef ulemâsından -Allah onlardan razı olsun- bu konuda tek cümle bile bulmak mümkün değildir. Yeni çıktı bu ehl-i kitabın cennete gidecekleri iddiası. Peki bunun sebebi nedir? Niye bu devirde çıktı bu moda?

1- Bunun birinci sebebi müslümanların ehl-i kitap karşısında aşağılık kompleksine kapılmaya başladıkları bir dönem olduğu için ortaya atılmıştır.

2- İkincisi de, müslümanlar yavaş yavaş kendilerine vurulan morfinin tesirinden kurtulup yahudi ve hıristiyanlar karşısında bir izzet ve şeref kavgası vermeye başlayınca, müslümanların onlara karşı bu dirençlerini kırmak için ortaya atılan düşünceden ibarettir. Yâni müslü-manlar onlara karşı bu mücâdeleden vazgeçsinler, kendileriyle birlikte cennete gidecek olan bu has kardeşlerine karşı ılımlı davransınlar diye ortaya atılmış bir yutturmacadan başka bir şey değildir bu.

Şimdi birinci şart neydi? Allah'a ve Allah'tan gelenlere inanacaklardı. Peki acaba bu adamlar gerçekten Allah'a inanıyorlar mı? Allah'a iman ne demektir? Allah'a iman demek Allah'ın istediği biçimde iman demektir. Allah kitabında kendisini nasıl tanıtmışsa, hangi sıfatlarla muttasıf olarak bildirmişse o şekilde iman, Allah'a iman demektir. Yâni Allah'a iman aynı zamanda Allah'tan gelenlere de imandır. Öyleyse bu insanlar Allah'a inanacaklar, Allah'ın istediği biçimde. Âhirete inanacaklar, Allah'ın istediği biçimde. İman budur işte. E efendim onlar da inanıyorlar. Peki nasıl bir Allah'a inanıyor onlar?

Muhammed'i Aleyhisselâm peygamber olarak gönderen bir Allah'a mı inanıyorlar? Yoksa Mûsâ'dan sonra, İsa'dan sonra kesinlikle Peygamber göndermeyen bir Allah'a mı inanıyorlar? Son kitap olarak katından Kur'an'ı indiren bir Allah'a mı inanıyorlar? Yoksa sadece İncil'i, sadece Tevrat'ı

gönderen bir Allah'a mı inanıyorlar? Allah'a iman demek; Allah'ın gönderdiklerine iman demektir. Allah'a iman demek, Allah'ın bunlara da inanın dediklerine iman demektir.

Şimdi Allah'a, Allah'ın istediği biçimde inanmayan, Allah'ın gönderdiklerine inanmayan bu adamlar için nasıl mü'min diyeceğiz? Bir müslüman bile Allah'a inansa; ama Allah'tan gelenlerden herhangi birine inanmasa, buna bile kâfir denir. Meselâ ben Allah'a inanıyorum; ama tesettüre inanmıyorum. Veya zekâta inanmıyorum diyen bir adam kâfirdir. Bu iman, Allah'ın istediği bir iman olacak.

Değilse, yâni işte biz müslümanız, kurtulduk! Biz hıristiyanız, kurtulduk! Biz yahudiyiz, kurtulduk! Yok. Allah ve Rasûlü nasıl inanın demişse öylece inanın denilmektedir. Sadece iman da yetmez; arkasından bu imanın hayatında görüntülenmesi adına salih amel şartı geliyor. Peki nedir salih amel? Salih amel; mahza Allah için yapılan ve sünnette yeri olan ameldir. Bir amelin salih amel olabilmesi için iki şart vardır:

1- Birincisi o amel, mahza Allah için yapılmış olmalıdır. Yâni niyet sadece Allah için olmalıdır.

2- Bir de bu amelin sünnette yeri olması gerekmektedir. Yâni Allah'ın Resûlü'nün hayatında yeri olan bir amel olması lâzımdır. Yâni salih amel, peygambere uymak demektir. Muhammed'e Aleyhisselâm uymak, Muhammed'e Aleyhisselâm tabi olmak, onun dediklerini, dedikleri biçimde yapmaktır salih amel. Bu iki şarttan biri eksikse, o amele salih amel denmez. Meselâ nasıl?

Meselâ farz edin ki bir adam dışarıda şu karın buzun altında başını yere koyup ayaklarını yukarıya getirse, amuda kalksa ve iki üç saat bu şekilde kendisine işkence etse. Oradan geçen birisi de: Hayrola arkadaş bu vaziyet ne? dese. Adam dese ki vallahi ben ibâdet yapıyorum! Ben bu halimle Allah'ı kendimden razı etmeye çalışıyorum! dese. Ve bunu söylerken de gerçekten ciddi ciddi Allah için niyet taşır olsa. Yâni gerçekten bunu Allah için ibâdet niyetiyle yapsa. Şimdi bu amele salih amel diyebilir miyiz? Diyemeyiz değil mi? Niyet var, ama bu amelin sünnette yeri yoktur. Yâni Allah'ın Resûlü'nün haya-tında böyle bir kulluk türü yoktur ve boş bir iştir bu. İkinciye de bir örnek verelim.

Meselâ bir Alman düşünün, dükkanına gelen bir fakire yardım ediyor. Veya yaptığınız bir alışveriş sonunda size eksik ödediğini fark edince arkanızdan iki ay sonra da olsa paranızı adresinize postalıyor. Amel aslında güzel ve salih bir ameldir. Peygamberin Aleyhisselâm hayatında yeri olan bir ameldir. Ama acaba bu Alman, bu ameli niye yapıyor? Allah için mi? Allah'ı razı etmek için mi? Âhirette bunun mükâfatını bulmak için mi yapıyor bunu? Kesinlikle hayır! Bu amel, onun imanından kaynaklanan bir amel değildir. Çünkü Âhirete inanmıyor ki adam, onun için amel işlesin. İyi adam desinler diye, cömert desinler diye, daha çok müşteri celp edeyim diye, daha çok alkış, daha çok teveccüh diye yapıyor bunu. Bu da salih bir amel değildir. Çünkü sünnette yeri olan bir amel; ama bu defa da niyet Allah için değil.

Şimdi madem ki salih amel peygambere uymak, peygambere tabi olmaktır, o halde peygambere inanmayan bu adamların salih amel işlediklerini nasıl söyleyebiliriz, bunu bir türlü aklım almıyor. Ben size İslâm'a göre ve İslâm'ın salih amelini tarif ettim. Bu İslâm'ın salih amel anlayışıdır. Acaba bir yahudi'ye göre salih amel nedir? Onlar ne diyorlar acaba bu salih amel konusunda? Kraldan fazla kralcı kesilip onlar adına ahkâm kesmekten vazgeçelim de bu konuda onlar ne diyor, ona bir bakalım: Ellerindeki tahrif ettikleri Tevrat'ın kendileri tarafından yazılmış bir âyetinde salih amel, bakın şöyle tarif edilir: "Allah'ın rızasını kazanmak istiyorsanız, İsmail oğullarından yâni Müslümanlardan birinin kemiklerini kırmalısınız. En salih amel işte budur!"

Yahudiler, muharref Tevrat'ta kendilerinden istenen bu salih ameli gerçekleştirip Allah'ın rızasını kazanabilmek için yıllardır tüm dünyanın gözleri önünde Filistinli İsmail Oğulları'nın kemiklerini kırma eylemini gerçekleştirmişlerdir. Yıllardır salih amel işleyeceğiz diye kolunu bacağını kırmadık müslüman bırakmadılar orada. İşte yahudi'nin salih ameli budur.

Yine başka bir âyette de: Salih amel şöyle tarif edilir muharref Tevrat'ta: "Bir müslümanı iğneli bir fıçıya yerleştireceksiniz, kanını son damlasına kadar akıtıp onunla hamur yoğurup ekmek yapacaksınız ve bir mukaddes günde şarapla birlikte bu ekmeği yiyeceksiniz." İşte yahudi'nin salih ameli. Şimdi varın siz bu adamlar salih amel de işliyorlar diye bunları cennete postalama kavgası verin.

Peki acaba hıristiyana göre salih amel nedir? Hıristiyan Amerika'ya ve hıristiyan bâtılıya göre de salih amel; körfezde beş yüz bin ton bomba atarak dört yüz bin Irak'lı müslümanın kanını akıtmaktır. Onlara göre de salih amelin tarifi budur işte. Adamlar resmen ilan ettiler bunu. Tüm dünyada bir tek İsmail oğullu müslüman kalmayıncaya kadar İsrâil oğullarının savaşı devam edecektir dediler. Bu savaş iyilerle kötülerin savaşıdır. Bu savaşta iyiler, yâni biz hıristiyanlar kötüler olan Müslümanların kökünü kazıyıncaya kadar sürecektir diye yeminler ediyorlar. İşte onların salih amelleri de budur.

Ve şu anda tüm dünyada bütün şiddetiyle bu savaş sürmektedir. Tüm dünyada İsrâil oğullarıyla İsmail oğullarının savaşı sürmek-tedir. Ama ne gariptir ki bizim idarecilerin savunacak bir dinleri olmadığı için bunun adını koyamıyorlar. Israrla bunun bir din savaşı olmadığını vurgulama çabası içine giriyorlar. Halbuki yeryüzünde tek müs-lüman kalmayıncaya dek bu savaşımız sürecek diyor adamlar. Biz onlar gibi cani değiliz. Biz de diyoruz ki yeryüzünde fitne kalmayınca-ya kadar savaşımız sürecektir. Aramızdaki fark budur. Onlar tek müs-lüman kalmayıncaya kadar diyorlar. Biz öyle demiyoruz. Yeryüzünde tek kâfir kalmayıncaya kadar demiyoruz. Yeryüzünde fitne kalmayıncaya kadar diyoruz. Yâni yeryüzünde Allah'ın kullarının özgürce Allah'a ibâdetine imkân vermeyen tüm engeller kaldırılıncaya kadar savaşımız sürecektir diyoruz. Yoksa İslâm'a savaş açıp Allah'ın hâkimiyetinin önüne dikilmedikçe bizim dinimiz durup dururken hiçbir kâfirin öldürülmesine cevaz vermez.

Evet bu halleriyle bu ehl-i kitabın cennete gitmeleri hayalden başka bir şey değildir. Nitekim Müslim'in rivâyet ettiği bir hadislerinde Allah'ın Rasûlü şöyle buyurur:

"Allah'a yemin ederim ki, yahudi olsun, hıristiyan olsun bu ümmetten herhangi bir kimse benim risaletimi işitip sonra da kendisiyle gönderildiğim şeye iman etmez-se, o mutlaka cehennemliklerdendir."

Çünkü zaten Kur'an, hemen sûrenin ilk başında bunu ortaya koymuştu:

"Sana ve senden öncekilere gönderdiğimiz kitaplara inanırlar o mü'minler diye."

Şart budur işte. Mü'min olmanın şartı budur, cennete gitmenin şartı budur yâni. Ve yine biliyoruz ki kitap; Yahudi ve hıristiyanları kendisine imana çağırmıştı:

"Yanınızdakini tasdikçi olarak indirdiğim son kitaba iman edin!"

(Bakara: 40)

Demişti. Yâni eğer bu adamlar bu halleriyle kendi şekillendirdikleri dinlerini yaşayarak cennete gidebilecek olsalardı herhalde Kur'an onları ayrıca kendisine imana çağırmazdı. Siz bildiğiniz gibi yaşayın ve cennete gidin der ve onları bu konuda serbest bırakırdı. Halbuki öyle yapmamış Rabbimiz. Kitabının her bir sayfasında sürekli onları bu son kitaba ve bu son elçiye imana çağırmıştır. İleride âyetler geldikçe okuyup bunu göreceğiz inşallah.

Bir de şunu biliyoruz ki, bu konuda Rasulullah Efendimizin gel-mesinden önce Allah'a ve âhiret gününe iman eden ve de salih ameller işleyen kimseler bile Tevrat ve İncil'in hükmünce geleceğin büyük Peygamberi olan Hz. Muhammed Aleyhisselâm 'a inanmakla mükellef idiler. Yâni o gün Hz. Mûsâ ve Hz. İsa Aleyhimesselâm dönemle-rinde yaşayan yahudi ve hıristiyanlar, o dönemde bile daha gelmemiş Peygambere, âhir zaman nebisine iman etmedikçe iman etmiş sayıl-mıyorlar, mü'min sayılmıyorlardı. İşte buna işaret olarak ta Rabbimiz şöyle buyurmuştu:

"Sizler bana verdiğiniz ahdinizi yerine getirin! Ben de size olan sözümü yerine getireyim! Sadece benden korkun"

Yâni son elçime iman ettiğinize ve edeceğinize dair dün bana verdiğiniz o sözünüzü yerine getirin ki, ben de size karşı vadimi yerine getireyim. Her bir elçim döneminde sizden bu konuda ahid almıştı. Son elçime iman edeceğinize dair söz vermiştiniz. Haydi siz sözünüzü yerine getirin ki ben de size verdiğim sizi yeryüzünde izzet ve şerefe ulaştırma, âhirette de cennetime koyma vaadimi yerine getireyim.

Hal böyleyken, o dönemde bile son elçiye iman etmedikçe mü'min sayılmayan bu insanlar arasında Resul-i Ekrem'in zuhurundan sonra onun Peygamberliğini reddettikleri halde, nerede kaldı hâlâ iman ehli bulunduğu varsayımına imkân kalsın.

Buna göre bu âyetin şöyle bir izahını da yapabiliriz: Burada bu âyet-i kerîmede anlatılan yahudiler, Hz. Mûsâ'ya ve ona gönderilen Tevrat'a iman edip, Hz. İsa'dan önce ya-

şayıp ta masi-yete iştirak etmeyen ve iman üzere yaşayıp, iman üzere ölüp giden kimselerdir diyebiliriz. Çünkü Hz. İsa'nın Peygamber olarak gönderilmesinden sonra artık ona iman etmeyen yahudilerse helâk olmuşlardır diyoruz.

Âyet-i kerîmedeki hıristiyanlardan kasıt da Hz. İsa'ya ve ona gönderilen İncil'e inanıp Muhammed Aleyhisselâmdan önce yaşayıp, salih iman ve salih amel üzere devam edip bu imanla ölen kimselerdir. Ama Muhammed Aleyhisselâm'ın zuhurundan sonra ona iman etmeyen hıristiyan ve yahudilerin tamamı helâk olmuşlardır diyeceğiz.

Sabiîlerin durumları da aynen bunlar gibidir. Onlar Rasulullah'ın gönderilmesine kadar şâyet kavimlerinden ayrılmaları isteniyor idiyse, kavimlerinden ayrı kaldıkları için kurtulmuş olurlar. Ama Rasu-lullah'ın Peygamber olarak gönderilmesinden sonra ona iman etmemişlerse, onlar da kesin helâktedirler olacaktır mânâ.

Peki biz bunlardan hangisindeniz? Biz bunlardan inandığını iddia edenlerdeniz. Ama bu inancımız:
Olmadıkça bilelim ki; bize de cennet yoktur. Yâni tamam biz müslümanız, öyleyse kurtulduk! Yok. Zira iddiadan ibaret bir iman is-temiyor Allah. İnanacağız; ama bu imanlarımız Allah'ın istediği gibi olacak. İnanacağız, ama bu imanımızı mutlaka amele dönüştürme sa-vaşı içine gireceğiz. Başka çaremiz yoktur. Evet işte bu sayılanlardan her kim Allah'a, Allah'tan gelenlerin tümüne Allah'ın istediği biçimde inanır ve bu imanını da salih amellerle görüntülerse:

Onlara Allah katında ecirler vardır. Toplumdan bir ecir, veya dünyada bir ecir değil, veya kendi kendilerine bekledikleri, buldukları bir ecir değil, Allah'tan bir ecir. Allah onlara güzel bir ecir hazırlamıştır. Onlar mahzun ve mükedder de olmayacaklardır. Bu, onlar cennete girecekler demektir. Yâni onlar için ne cehenneme yuvarlanma korkusu, ne de Cenneti kaybetme üzüntüsü olmayacaktır. Çünkü A'râf'ta idi galiba:

"Girin cennete! Sizin için korku da yoktur, mahzun olma da!"

(A'râf: 49)

Deniliyordu.

Bakın bu konuda şöyle bir özet yapıp bu konuyu kapatalım inşallah: Bir adam Tevrat'a inanıyorsa, Mûsâ ile beraberse, onun için onunla beraber savaşmışsa, on iki naipten birisiyse, Peygamberin de-diği gibi yaşamış ve bu uğurda ölmüşse, bu adam garanti cennettedir.

Ya da bir kişi Hz. İsa Peygambere ilk inananlardansa, 12 Havariden birisiyse, sadâkatini sürdürmüş ve:

Demişse. Allah'ın dinini, Allah'ın kitabı olan İncil'i okuma, anla-ma, yaşama, insanlara tebliğ etme ve hayata egemen kılma konu-sunda ben Ensarullah'ım demişse. Allah'ın kitabı İncil'e inanıp sahip çıkmış, Allah'ın elçisi Hz İsa aleyhisselâma sadâkatini ortaya koymuş ve bu imanıyla ölmüşse bu adam da garanti cennettedir. Tabii burada dediklerim o dönem yahudi ve hıristiyanlarıdır.

Ya da sonradan dünyaya gelip de şu tahrif olmuş Tevrat'ı tanımışsa, Allah bana kitap göndermiş diye onunla beraber olmuş, onunla amel etmeye çalışmış, anlamadığı yerde susmuş, yenisini, doğrusunu, orijinalini aramaya çalışmış, ama bulamamışsa, hakka ulaşamamışsa, orijinalini bulamamışsa, Kur'an'ı da duymamışsa, Kur'an'a ulaşamamışsa bu adamın cennete gitmesini bilmem; ama cehenneme gidiyorsa bütün müslümanlar sorumludur bu adamdan. Onlar da herhalde şöyle bir uğrarlar o cehenneme. O tarafını hiç söylemi-yorlar değil mi? Meselâ Kutuptaki insanlar nasıl namaz kılacaklarmış? Ben gideceğim oraya da oradakiler namaz kılacaklar. Orada kendi kendine niye namaz kılsın da adam? O tarafını hiç düşünmez müslü-manlar.

Evet günümüzde üzerinde çok spekülasyonlar yapılan bu âyetle alâkalı benim diyebileceğim bunlardır. Bu âyeti de böylece tanıdıktan sonra bundan sonraki âyetinde bakın Rabbimiz şöyle buyuruyor:

63:"Hatırlayın, hani bir zamanlar biz sizden sağlam söz almıştık. Tûr dağını da başınızın üzerine kaldırmıştık. Ve demiştik ki; size verdiğimiz kitaba kuvvetlice sarılın! İçindekileri hatırlayın! Umulur ki takvalı olursunuz."

Hatırlayın hani mîsak alma konusunda size zor da kullanmıştık. Bu olayın İsrâil oğullarının tarihinde çok meşhur bir vakıa olduğunda şüphe yoktur. Çünkü Kur'an'ın muhtelif yerlerinde bu olayın anlatıldığını görüyoruz.

Allah, Tur'u üzerlerine kaldırarak onlardan bir ahit almıştı. Kendilerine gönderilen vahyin sorumluluğunu üstlenmelerini

ve o vah-ye sımsıkı sarılmalarını istemişti Allah. Şartlar ne olursa olsun bunu unutmamalarını, onu hep hatırlarında canlı tutmalarını istemişti. Hayatlarını onunla düzenlemelerini istemişti.

Bu Tur'un kaldırılması meselesi anlatıldığı kadarıyla sanki böyle Tûr dağı İsrâil oğullarının üzerine kaldırılmış, ha bırakıldı ha bıra-kılacak; tabi Allah onu neyle kaldırdı bilemiyoruz. Yatmışlar adamlar başlarını, alınlarını kaldırıp bakıyorlar, acaba dalga mı geçiyor Allah bizimle? diye. Ama bu beklentileri de fayda vermeyince tamam diyorlar! Ya Rabbi dinleyeceğiz seni!!

Tehlikeyi görünce "İşittik ve itaat ettik" demişler, ama tehlikenin kaldırılmasından hemen kısa bir müddet sonra da bunu unutup "İşittik ve isyan ettik" deyiverdiler. "İşittik ama isyan ettik" deyiverdiler. Yâni Allah'a verdikleri bu sözlerini unutuverdiler, yan çiziverdiler. Peki bunu niye anlatıyor Allah bize? Tarihi bir olay olsun diye mi? Hayır.

Bakın Allah bize de böyle bazen imtihanlar gönderiyor. Bizim de başımızın üzerine böyle kârlı dağları kaldırıveriyor bazen. Çocuğumuz ölüm döşeğinde oluyor bazen, alacaklılar kapımıza dayanıyor bazen, ciddi bir hastalık altında ecel terleri döküyoruz bazen. Yâni bir sıkıntı, bir dert başımızın üzerine kaldırılıyor böylece bizden de ahit alıyor Allah. Belâ ve musîbet anında tamam ya Rabbi! Dinleyeceğim ya Rabbi! Sözünden çıkmayacağım ya Rabbi! der de, yolumuz selâmete çıkınca da, başımızın üzerine kaldırılan bu dağ kalkın-

ca da yan çizmeye kalkarsak, unutuverirsek, bizim de onlardan farkımız kalmamış demektir.

Meselâ adamın babası ölür, çocuğu ölür de bazen, onun heyecanıyla üç gün, beş gün namaza koşar, ama bu olayın tesiri geçince de yan çizmeye başlayıverir. İşte böyle yaparsak bizim de bu lânetlik yahudi'den bir farkımız kalmayacak demektir Allah korusun.

Evet bu yahudiler öyle cins bir toplum ki; öyle kolay kolay Allah'a söz vermeye de yanaşmayan bir toplum. Başlarına dağı kaldı-rarak ancak ahid veren bir toplum. Zor karşısında kulluğa yanaşan bir toplum.

64:"Bundan sonra yine yüz çevirdiniz. Eğer Allah'ın size nîmeti ve rahmeti olmasaydı muhakkak hüsrana uğrayanlardan olurdunuz."

Allah'ın rahmeti ve fazlı olmasaydı muhakkak ebediyen kaybedenlerdendiniz. Neydi bunlara Allah'ın rahmeti? Yâni eğer Allah sizi affetmeseydi, tekrar tekrar size Peygamberler göndermeseydi,işiniz bitikti.

Aslında herhangi bir ümmete kitabın gönderilişi onlarla sözleşme anlamına gelmektedir. Kitabın gelişiyle Allah, o ümmetten ahit alıyor demektir. Sanki o ümmet bu kitapla Allah'a söz vermişlerdir. Bize de elimizdeki bu kitabın gelişiyle Allah bizden de ahid almış demektir. Hangi konuda? Kitaba sımsıkı sarılmamız, onu kendimizden, kendimizi de ondan bir an bile ayırmamamız konusunda, kitabın içindekileri sürekli zikretmemiz, yâni hayatımızı onunla düzenlemek için

onu sürekli hafızalarımızda canlı tutmamız konusunda Allah bizden de ahid almıştır.

Peki acaba Allah'ın bizden aldığı bu ahdi bozmak ne demektir? Kitabın hükümlerinden birini çiğnemek, bu anlaşmayı bozmak de-mektir. Kuvvetlice tutunmamız, sarılmamız gereken bu kitaba karşı ilgisiz ve kayıtsız kalmamız, bu ahdi bozmamız demektir. Hayatımızı bu kitabın hükümlerine göre değil de başka İlâhların, başka Rablerin kanunlarına göre düzenlemeye kalkmamız, bu ahdi bozmamız demektir. Bakın bundan sonraki bölümde, böyle bir hükmün nasıl çiğnendiğini anlatacak Rabbimiz. Bu ahdin nasıl bozulduğuna dair bize bir örnek verecek:

65, 66: "Yemin olsun ki, içinizden cumartesi günü azgınlık edenleri elbette biliyorsunuz. Onlara aşağılık birer maymun olun! Dedik. Bunu önlerindekilere ve arkalarındakilere bir örnek ve bir de Allah'a karşı gelmekten sakınanlara bir öğüt olsun diye yaptık."

Bu konu A'râf'ta etraflıca anlatılmıştır. Kısa bir özet yapalım inşallah: İsrâil oğulları deniz kenarında bir kasabada, bir karyede oturmaktadırlar. Peygamberlerine gelirler, Allah'a dua etmesini ve Cenab-ı Hakkın haftanın bir gününü kendilerine bayram olarak tahsis buyurmasını isterler. Peygamberleri Cenab-ı Hakka dua eder ve Rabbimiz de onlara cuma gününü bayram olarak tahsis buyurur. Ama hayatları hep tahrif olan bu yahudiler cumayı cumartesine değiştirirler. Allah'a verdikleri söz gereği o gün hiçbir iş yapmayacaklar ve sadece ibâdet ve taatte bulunacaklardı. Bir süre buna riâyet ederler. Sonra Rabbi-miz bunları denemek için cumartesi

günü deniz kenarına bolca balık gönderir. Bunların yasağa karşı sabırlarını denemek ister. Yahudiler, Allah'a verdikleri sözlerini unutarak oltasını, ağını kapan balık tutmaya koşar.

Allah bir dönem böyle bir denemeyle müslümanları da dene-mişti:

"Ey mü'minler! Allah gıyabında kendisinden korkanları açığa çıkarmak için sizi av gibi bir şeyle imtihan edecektir. (Bir av bolluğu ki isteyince) elleriniz de mızraklarınız da yetişebilecek. Ondan sonra kim de haddini aşarsa ona acıklı bir azap vardır."

(Mâide: 94)

Hudeybiye günü Allah Sahabe-i Kiramı da böyle bir imtihana tabi tutmuştu. Sahabe ihramlıydı. Bu durumda avlanma yasaktı ken-dilerine ve Allah bu esnada bolca av hayvanı göndermişti. Elleriyle yakalayabilecekleri, mızraklarıyla vurabilecekleri kadar av hayvanları onlara yaklaştırılmış; hattâ aralarında, ayaklarının altında dolaşmaya başlamışlardı. Niye yapmıştı Allah bunu?

Gıyabında kim Allah'tan korkuyor, kim korkmuyor? bunu de-nemek istemişti Rabbimiz. Bolca bir av hayvanı gelmişti, ama mü'-minler ihramlıydı. O durumda av avlamak şöyle dursun kişinin üzerindeki pireyi bile öldürmesi yasaktı. Yasağa karşı ne kadar dayanacaklardı? Bunu denemek istemişti Rabbimiz. İçki necistir, bellidir. Kişinin ona karşı sabretmesi kolaydır; ama tab'an necis olmayan pis olmayan, av hayvanı gibi şer'an yenmesi helâl olan bir şeyi Allah geçici bir süre yasak kılıyordu. İşte böyle aslı helâl olan bir şey karşısında dayanabilmek gerçekten zordur. Müslümanlar hırslarını gıdıklayan, arzularını kamçılayan bir helâl karşısında, bir dün-

ya nîmeti karşısında ne derece saygı göstereceklerdi? İşte Allah'ın temizle pisi, korkanla korkmayanı ayırt edeceği bir imtihandı bu. Allah için mütedeyyin olanla, dünya ve nefisleri için dindar olanların açığa çıkarılması için bir imtihandı bu.

Bir de şunu söyleyelim burada: Elde olmayan bir nîmetten sar-f-ı nazar etmekle, nîmetin karşısındayken ondan sarf-ı nazar etmek çok farklıdır. Birincisi çok kolaydır. İkincisi ise gerçekten zordur. Meselâ dağ başında kalmış bir adamın açlığa sabrederek Allah'a ibâdet etmesiyle, kurulmuş bir sofranın başında sabrederek Allah'a kulluk yapması farklıdır. Birinci durumda muvaffak olan insanların pek çoğu ikincisinde muvaffak olamamışlardır. Ruhbaniyet terbiyesiyle İslâmiyet terbiyesinin farkı işte burada anlaşılacaktır. Birisi toplumdan kaçarak, mağara ve mânâstırlara kapanarak Allah'a yönelme yollarını ara-ma, öbürüyse toplumun içinde kalarak toplumun yanlışlarını düzeltme ve de toplumdan etkilenmeme şartıyla Allah'a yönelme usulü. Birinciye nazaran ikinci daha zordur ve Rasulullah Efendimizin bir hadis-lerinin beyanıyla Rabbimizin bizden istediği de ikincisidir.

Evet Allah bir dönem müslümanları da böyle bir imtihana tabi tuttu. Av hayvanlarını yakınlaştırdı onlara, ama müslümanlar başardılar bu imtihanı. Bugün de aynı imtihanlarla Rabbimiz bizi de imtihan eder. Meselâ bir para kasasının başına getiriverir bazen Rabbimiz bizi, elimizi uzatıverince alıverecek kadar paraların başına getirir ve dener Allah bizi. Bazen bizi öyle bir konuma, öyle bir makama getirir ki Rabbimiz, orada binlerce insanın namusu bizim elimizin altında-

dır. İfta makamındasınız farz edin, öğretici konumundasınız farz edin, siz-den din öğrenmeye gelen pek çok kadını, kızı size yaklaştırıverir Allah da, böylece sizin o konudaki ağırlığınızı, takvanızı ölçüverir. Gıyabında kendisinden korkup korkmadığınızı ortaya çıkarıverir.

Veya bazen size küçük küçük imkânlar verir. Meselâ belediyeler verir, muhtarlıklar verir ve sizi dener Allah. Buradaki ciddiyetinize, samimiyetinize bakar da daha sonra size devlet idaresini teslim eder. Oralarda başaramamışsanız daha büyüklerini nasip etmez size. İşte oralarda başarılı olamayanlardan alıveriyor tüm bu imkânlarını.

Evet biraz uzattık galiba. Allah İsrâil oğullarına cumartesi günü bolca balık göndererek onları imtihana tabi tutar. Bu manzara karşısında kasaba halkı iki gruba ayrılırlar. Bunlardan bir grup Allah'a daha önce verdikleri sözlerini unutup, yasağı çiğneyerek balık tutmaya koşar. İkinci grup da kollarını makas gibi açarak: Yahu ne yapıyorsunuz siz? Hani cumartesi günü iş yapmayacağınıza dair Allah'a söz vermiştiniz! Yapmayın! Etmeyin! Bu yaptığınız yanlıştır! Üzerinize azap yağacak, gazap gelecek! diyerek günaha giden insanları uyarmaya çalışanlar.

Evet başlangıçta kasaba halkı böyle iki gruba ayrılıverdi. Bir süre bu iki grup arasında çatışma devam etti. Ama zaman uzayınca ve günaha gidenler uyaranları dinlemez hale gelince, bu uyaranlar da kendi aralarında ikiye ayrılıverdiler. Bir grup diyordu ki: Bizim vazifemiz bitmiştir artık! Elli kere uyardık! Yüz kere uyardık! Bunların adam olmaları geç-

miştir artık! Allah bunların kalplerine mührünü basmıştır! Artık bunlar kesinlikle adam olmayacaklar! Adam olma istidatlarını yitirmiştir bunlar! diyerek evlerine çekiliverenler. Öteki grup ta baştaki heyecanlarından hiç bir şey kaybetmeden günaha gidenleri uyarmaya devam edenler. Böylece kaç grup oldu? Üç grup oldular.

1- Günah işleyenler. Allah'a verdikleri sözü bozup yasağı çiğneyenler.

2- Kendileri günah işlemeyen, ama başkalarını da uyarmaktan vazgeçip bizim vazifemiz bitmiştir artık diyerek evlerine çekiliverenler. Allah'ın emrettiği emri bil'ma'rufu terk edenler.

3- Ne pahasına olursa olsun günahkârlara engel olmaya, onları uyarmaya devam edenler. Yapmayın! Etmeyin! Haramdır! Günah-tır! diye çırpınmaya devam edenler. Hattâ bakın bu bizim vazifemiz bitmiştir, peygamber miyiz ki ümmet kayıracağız? diyerek evlerine çe-kiliveren grup o günahkârları uyarmaya devam edenlere şöyle diyor-lar:

"Allah'ın kendilerini helâk edeceği ve şiddetle azaba uğratacağı bu insanlara niçin nasihat ediyorsunuz? Demişlerdi."

(A'râf: 164)

Yâni bu Allah'ın kalplerini mühürlediği, Allah'ın kendilerine azap edeceği bu insanları neden uyarıyorsunuz? Adam olmayacakları kesin belli olan bu adamları uyaracağız diye niye ömür tüketiyorsunuz? Niye yoruyorsunuz kendinizi? Bunlar

adam olmaz! Bunlar yola gelmez! Boşuna niye uğraşıyorsunuz? Demişlerdi de, bakın öteki müslümanlar şöyle diyorlardı:

"Rabbinize karşı bir mâzeretimiz olsun diye, bir de belki sakınırlar diye biz onlara nasihat ediyoruz dediler."

(A'râf: 164)

Evet yarın Rabbimize karşı bir mâzeretimiz olsun diye bunu yapmaya devam ediyoruz! Yarın soracak Rabbimiz: Ey kullarım! Yanı başınızda günah işleyen insanları görüyordunuz da ne yaptınız? Onları uyardınız mı? Onlara hakkı duyurdunuz mu? diye sorduğu zaman: Evet ya Rabbi sen şahitsin ki, biz vazifelerimizi yaptık! diyebilelim diye bunu yapıyoruz bir; bir de bilmiyoruz ki, belki bugün olmazsa yarın adam olurlar! Bugün dinlemezse yarın dinlerler diye bunu yapıyoruz! diyorlar. Evet elimizde bir liste yok ki! Kimler adam olacak, kimler olmayacak? Kimlerin kalbi mühürlenmiş? Kimler asla yola gelmeyecek? Kimler de yarın dönecek? Bunu bilmiyoruz ki! Onun için belki adam olurlar diye bu görevi yapmaya devam ediyoruz dediler.

Öyleyse şunu hiç bir zaman hatırımızdan çıkarmayalım: Karşımızdaki muhataplarımıza yapacağımız uyarının bitmesinin iki şartı vardır: Ya geberecek o muhatabımız Ebu Cehil gibi, bizim vazifemiz bitecek. Ya da müslüman olacak Ebu Sufyan gibi, bizim görevimiz bitecek. Değilse gebermedikçe ve müslüman olmadıkça bizim ona yapacağımız tebliğ bitmeyecektir. Efendim ben namaz kılmayan komşuma yüz kere anlattım, iki yüz kere anlattım, artık benim görevim bitti, yok. Rasulullah'ın bir hadisinden öğreniyoruz ki; adamın biri di-

ğerinden hakkını isteyecek Allah huzurunda. Ya Rabbi benim bu adamda hakkım vardır. Ben ondan bunu istiyorum diyecek. Berikisi diyecek ki; Ya Rabbi bunun ne hakkı varmış bende? Ben bu adamı ta-nımıyorum bile. Bu sefer diyecek ki adam; Ya Rabbi bu benim komşumdu, kendisi biliyordu İslâm'ı, biliyordu Kur'an'ı ama bana anlatmadı! Bize duyurmadı! Berikisi diyecek ki: Ya Rabbi sen şahitsin ki ben buna yüz kere anlattım! Adam diyecek ki yüz kere anlatan yüz birinciyi anlatmaz mıydı? Ha yüz birinciyi de gelip anlatsaydın! Belki o zaman anlayacaktım! Yüz bir kere anlattım demişse, bu defada yüz ikinciye niye gelmedin? diyecektir. Öyleyse yüz kere, bin kere anlatmış olmak yetmez, muhatabımız ölünceye veya müslüman oluncaya kadar anlatmak zorundayız.

Bir de şunu diyelim burada: Meselâ kayınpederinize on yıl İslâm'ı anlattınız. Ama bu sizin anlattığınız on yıl içinde hiç çocuğu ölmemişti. On birinci yılın içinde çocuğu ölmüşse, veya yeni bir eve taşınmışsa, veya dükkanı yanmışsa, veya evlenmişse, veya hayatında değişik bir dönemi olmuşsa belki o dönem sizi dinleyecek bir noktaya gelmiş olabilir; gidip bir daha anlatmak zorundasınız. Evet, bakın o kasaba halkının sonu ne olmuş? Allah buyurur ki:

"O günaha gidenler, artık uyaranların uyarılarına aldırış etmez hale gelince biz de uyarıcıları kurtardık ve günahkârları da fısklarından ötürü şiddetli bir azapla yakalayıverdik."

(A'râf: 165)

Yine A'râf'ta bundan sonraki âyette şöyle buyuruluyordu:

"Kendilerine belirlenen yasakları aşınca da onlara alçalmış maymunlar olun! Dedik."
(A'râf: 166)

Buyuruluyor. Bakın burada uyaranları kurtardık diyor Rabbimiz. Günahkârları da maymunlar yaptık diyor. Bu iki grubun akıbetini anlatıyor âyet ama üçüncü grup hakkında herhangi bir bilgi vermemiş Rabbimiz. Yâni o kendileri günah işlemeyen, ama evlerine çekiliverip de günah işleyenlerle mücâdeleyi bırakıveren, pes eden, ya da günaha rıza gösteren bu üçüncü grubun akıbeti meçhuldür. Bilemiyoruz, belki de bunların zikriyle Rabbimiz kitabını kirletmek istememiştir. Aslında bu insanlar zikre bile değmeyen insanlardır demek en münâsibi olacak diyoruz. Haramı bildikleri halde, günahı günah olarak bildikleri halde günah işleyenleri uyarmayanlar, onların varlığından rahatsız olmayanlar zikre bile değmeyen insanlardır. Bunlar ya dünyada o günahkârlarla birlikte helâk edildiler, yahut da bunların azapları âhirete intikal etmiştir.

Evet, aslında her toplumda bu üç sınıf her zaman mevcuttur. Günahkârlar, haram bilmezler, yasak tanımazlar. Günahkârları sürekli uyarmaya çalışan, çevrelerine Allah'ın kitabını ve peygamberinin sün-netini duyurmak için çırpınanlar. Yapmayın müslümanlar! Etmeyin insanlar! Haramdır, günahtır diye bir ömür koşturanlar. Allah için sevenler, Allah için gazaplananlar. Sevdiklerini Allah için sevip, küstüklerine Allah için küsenler. Allah adına tavır belirleyenler. Bir de kendileri günah işlemeseler de günah işleyenlerden rahatsız olmadan onlarla sarmaş dolaş yaşayanlar. İşte bu âyetler çerçevesinde bizler kendi yerimizi bulmak zorundayız. Eğer günah işle-

yenlerdensek may-munlar olmadan hemen dönmeye çalışalım. Uyaranlardansak buna daha bir ciddi devam edelim ve kurtulanlardan olalım. Öteki gruptansak hemen vazgeçelim inşallah.

"İşte biz bunu onlarla beraber bulunanlara, onlardan sonra gelecek olanlara bir ibret ve muttakilere de bir nasihat olsun diye verdik."

Bundan sonra Rabbimiz İsrâil oğullarının hayatında çok meşhur olan bir kıssayı anlatmaya başlayacak. Bu kıssa Bakara sûresine adını veren kıssadır. Biliyoruz ki sûrelerin isimleri Peygamber döneminde kazandırılmış. Ya bizzat peygamberimiz vermiş, ya da sahabeden bize intikal etmiştir.

Ama bu iş sahabenin böyle kendiliğinden bilebileceği bir iş de değildir tabii. Bunu peygamberden duymuşlardır diyoruz. Hani duymamış bile olsalar, onların bu konuda bir üstünlükleri vardır. Yâni sahabe-i kiram her ân Peygamberle beraberler, sûreyi tanıyorlar, ne za-man geldiğini, hangi hadîse üzerine geldiğini, isimlendirmenin ne demek olduğunu, neden öyle isimlendirildiğini biliyorlarsa, bu sûreye de öylece isim verildiğini biliyorlardır, diyoruz.

Tabi Bakara gibi kimi sûrelerin Peygamberimiz tarafından isimlendirilmesinin yanında, kimi sûrelerin de Peygamberimiz tarafından şöyle şöyle isimlendirildi gibi rivâyetler olmayınca, onların isimlerinin sahabe döneminden intikal ettiğini biliyoruz.

Eğer bizler sadece sûrede anlatılan konuları göz önüne alarak bu sûreleri isimlendirmeye kalksaydık eminim başka başka isimler bulacaktık. Meselâ bu sûrenin adı belki de "Beni İsrâil sûresi" olacak-tı. Veya "Muamelât sûresi" olacaktı. Ya da dünya sûresi olacaktı veya hayat sûresi olacaktı. Bu sûreyi pek o kadar bilmesem de Meselâ Âl-i İmrân sûresi herhalde "Şehâdet" Sûresi olacaktı. Sanki eğer konudan isim olacaksa o zaman şehâdet anlatılan sûre demek yerinde olacaktı. Çünkü Allah'ın şehâdeti, meleklerin şehâdeti, ilim adamlarının şe-hadeti, Havarilerin şehâdeti, mü'minlerin şehâdeti anlatılır bu sûrede. Bizzat savaştaki şehâdetten söz edilir bu sûrede, ondan sonra yine sürekli şehâdetten söz edilir. Buna göre, o sûre sanki bize kalsaydı şehâdet sûresi olurdu, ama öyle değil tabii.

Bir sûrenin birden fazla ismi olduğu gibi, bazen birden fazla sûrenin bir ismi de olmuş. Meselâ Bakara ile başlayan ve sekiz, ya da dokuzuncu sûreye kadar olan bölüme "Seb'uttıval" denilir. Yâni yedi uzun sûre demektir. Ondan sonra "Miun" denilen yüz âyetli sûreler, ondan sonra "Mufassal" denilen besmeleyle daha yakın ayrılmış sûreler gelir. Böyle bir çok sûreye tek isim verilmiş. Meselâ Bakara ile ve Âl-i İmrân'a "Zehravan" denilmiş. Felak ile Nas'a "Muavezeteyn" denilmiş. İhlas ile Kâfirun'a "Mugaşgışateyn" denmiş. Veya kimi sûreler arada besmele olduğu halde bir kabul edilmiş. Meselâ Duhâ ile İnşirah gibi. Bunlar teknik terimler olduğu için onu geçiyoruz.

Sûrelerin isimlendirilmesini Sahabeye intikal ettirdiğimize göre bir de onlardan misal verelim: Meselâ İsrâ sûresine

"Beni İsrâil" de denilmiş. O zamandan kalma bir isim olarak Ğâfir sûresi "Mü'min" diye de anılmış, ya da Fâtır sûresine "Melaike" denilmiş, Dehir sûresine "İnsan" denilmiş gibi..

Bakara sûresi demek yerine içinde Bakara'dan söz edilen sûre diyelim diye daha bir edepli davranmaya çalışanlar da bulunmuş. Yâni davar, sığır, inek sûresi demek yerine, içinde davardan, sığırdan, inekten söz edilen sûre demek daha bir edepli kabul edilmiş. Ecdadın böyle güzel nükteleri olmuş ki; benim çok hoşuma gider. Ama bize çaksan geçmez değil, kaynatsan tutmaz geliyor. Yâni böyle çok tuhaf bir edepsizliğimiz var bizim. Tamam, İslâm'ın yasaklamadığı şeyde serbest olalım, ama şöyle yapsak meselâ: Ben ayaklarımı da uzatarak anlatırken siz kınamazsanız, ama ben bunu yapmasam. Yâni karşımızdaki insandan İslâm'ın izin verdiği şeyin dışında bir hareket bek-lemeyelim, ama biz de karşımızdakini hiç incitmeyecek bir durumda olalım. İfademizde, tavrımızda, örneğimizde, yaptığımız ve yapmadığımız şeylerde karşımızdakini hiç incitmeyelim. Ayrıca incitmemek bir yana onu ne kadar memnun edebileceksek o kadar memnun etmeye çalışalım. Anlatabildim mi? Bilmem anlatabildim mi? diyordu dünün adabı. Ama bugün diyor ki adam: Anlamadın ki! Zaten anlayamazsın ki! Kalın kafalı! diyor adam.

Bir de Kur'an-ı Kerîmde 114 sûrenin (sadece ikisi müstesna olmak üzere) içinde sûrenin ismi vardır, ya doğrudan ya da dolaylı olarak. Yâni meselâ ya fiil şeklindedir:

"Muhakkak ki Allah, kocası konusunda seninle mücadele eden kadını işitmiştir."

(Mücâdele 1)
Gibi âyetin içinde geçen «t7¬(@«D# "Tücadiluke" fiilinden ötürü sûrenin adı mücâdele olmuştur:

Sadece iki sûrede, o sûrelerin ismi, en yaygın ve tanınmış olan ismi uzaktan ve yakından hiç yoktur. Bunlardan biri Fâtiha, diğeri de İhlâs sûresidir. Bu sûrelerde ihlâs kelimesi de, Fâtiha kelimesi de hiç geçmez.

Bakalım içinde Bakara'dan söz edilen bu sûrenin Bakara bölümü bize neler anlatacak: Önce genel bir muhteva tanıtımı yapalım: Kur'an-ı Kerîmde kimi zaman olaylar detaylı verilir, olayın teferruatı anlatılır, sonra hükme geçilir. Bazen de önce baştan bir hüküm beyan edilir, daha sonra da onun detayına geçilir. Burada birinci model gözümüzün önünde. Önce olay anlatılıyor, sonra da bu olayın ne olduğu anlatılıyor.

Ama meselâ En'âm sûresinde Âyet 74. İbrahim kıssasında de-niliyor ki, önce İbrahim'e melekûtu öğrettik. Yâni semayı, arzı, mülkü, ayı, yıldızı, bunların ne olduğunu, kimin olduğunu öğrettik deniyor, sonra da bunu öğrenen İbrahim'in nasıl davrandığını devamında anlatıyor. Benzer üslûpta bir örnek sûrenin baş tarafında yer almıştı: Ey Yakup oğullar! Nîmetlerimi hatırlayın da şöyle şöyle olun! denildikten sonra nîmetlerin tanıtımına geçiliyordu; (Ve iz ve iz) diyerek bu nîmetlerin neler olduğu sıralanıyordu.

Ayrıca bir güzel örnek de Sâd sûresinde karşımıza çıkmaktadır: Dâvûd'a Aleyhisselâm "Faslel-Hitap" verildiği

beyanından sonra örneklemeye geçiliyor. Burada ise önce bir Bakara kesmeleri isteniyor. Niye? Ne olacak kesilince? Neye yarayacak bu? Önce söylenmi-yor bu da, sonra denilecek. Sonra denilecek ki hani siz bir adam öldürmüştünüz ya, ve onun katili konusunda eğri büğrü davranışa geç-miştiniz ya, işte onun katillerini ortaya çıkaralım diye bir Bakara kesmenizi istedik diye meselenin öncesine dönülüyor..

İşte bu Kur'an'ın bir anlatım modelidir ve Kuran'da değişik yerlerde böyle anlatımlar görüyoruz. Şimdi inşallah Bakara sûresindeki bu Bakara kıssasını okumaya başlayalım:

67:"Mûsa kavmine dedi ki:"
"Allah size emreder ki bir Bakara zebh edin."

Allah size emrediyor ki; bir bakara kesin. Bir bakara zebh edin. Zebh; nahr'den ayrı bir şeydir. Zebh; Bakaranın kesiminde kullanılan bir ifadedir ve boğazlamak demektir. Nahr ise boyunlamak demektir. Deve şu çukur yerden bıçak sokularak kesilir, bu da nahrdır. İşte, Allah size bir Bakara kesmenizi emrediyor. Yâni yatıracaklar ve bir inek kesecekler, istenen bu. Onlar diyorlar ki bunun üzerine:

"Bizimle alay mı ediyorsun ey Mûsâ!"

Bir alaya mı konu ettin? Bizi alay konusu mu edindin? Yâni bizimle dalga mı geçiyorsun? Bizi makaraya mı sarıyorsun? Böyle bir ihtiyacın mı var Ey Mûsâ? Ne oluyor bizimle gırgır mı geçiyorsun? Diyorlar.

Peki niye böyle diyorlar Allah'ın Peygamberine? Anlayabildiği-miz kadarıyla bunun iki sebebi var:

1- Birincisi bu ölüm sebebiyle ineğin ne ilgisi var? diyorlardı. Bir adam ölmüş, öldürülmüş ve bunun için bize bir inek kesmemizi emrediyorsun. Anlayamadık bununla onun ilgisini? Adam ölüsüyle, maktulün katillerinin bulunmasıyla bunun ne ilgisi var? demeye çalışıyorlar.

2- İkinci olarak ta inek ha! O kesilecek! Bizden bunu istiyorsun ha! Bizden bir tanrı kesmemizi istiyorsun ha! Nasıl olabilir bu iş? Nasıl yapabiliriz biz bunu? Olacak şey mi bu? demeye çalışıyorlardı. İnek gibi kutsal bir varlığın kesimine yeltenmek, böyle bir şeye cüret etmek bizim için çok zor bir iş demeye getiriyorlardı.

Bakaraya inek demeyi münâsip bulmadık, çünkü Bakara demek daha güzel diyor Elmalı merhum ve bunu uzun uzun anlatmaya çalışıyor tefsirinde. İşte biraz genç olacak, biraz dinç olacak, biraz sarı, biraz beyaz olacak, böyle bir sığır cinsi. Ama öküz değil, inek de değil, düve de değil, tosun da değil. Ne ya? İşte onların ortalaması bir şey olacak.

Sizin bir Bakara kesmenizi emrediyor Allah diyor Mûsâ Aley-hisselâm; onlar da diyorlar ki: Mûsâ, bizimle dalga geçme! İki sebeple böyle dediklerini anladık. Peki kime diyorlardı bunu? Yeryüzünde zâlimlerin en büyüğü olan Firavun karşısında en onurlu mücâdeleyi gözlerinin önünde vermiş bir Peygambere diyorlardı bunu. Öyle ki bu peygamber karşısında dünyanın en zâlim adamı dize gelmiş ve pili bitmişti. Bu iş de üstelik kendi gözleri önünde cereyan etmiş, onlar buna bizzat şahit olmuşlardı.

Bu sözü iki sebeple söylediklerini anladık:

Birincisi ki en haklı bölümleri öyle. Ne oluyor ey Mûsâ? Ne ilgisi var bununla bu işin? Bir adam öldürülüyor, sen de tuttun Allah böyle istiyor dedin. Yâni nereden çıkarttın bu işi? diyorlar. Aslında Allah'ın böyle bir şey emretmemesi, böyle bir şey istememesi gerektiğine kanaatlerinden dolayı değil benim anladığım. Yâni onlar şaşırıyorlar bunun ne ilgisi var diye. Ve de şaşkınlıklarından böyle feveran ediyorlar.

Çok hain bir toplum. Allah'ın ne dediğini biliyorlar, anlıyorlar aslında. Yâni bunu Allah dediğini biliyorlar başta, ama yine de böyle kıvırtmaya çalışıyorlar. İçlerindeki o inek sevgisini o tür açığa çıkart-mıyorlar da: Ne? Ne? İnek mi dedin? Bir inek mi keseceğiz? O kutsal bir varlıktır, biz nasıl keselim onu? diyemiyorlar. O ineği araya araya kırk sene sonra buluyorlar. Ama şöyle değil tabi mesele. Efendim işte bir alana, bir meydana toplandılar. Allah bir inek, bir bakara kesmemizi istiyor, Allah böyle diyor, hadi bakalım diye bu ineği aramaya koyulmuyorlar yâni. Allah'tan peygamberi aracılığıyla gelen bu emri duyduktan sonra yan çiziyorlar, ilgilenmiyorlar, duymazdan geliyorlar, işlerine güçlerine gidiyorlar, aradan bir beş on yıl geçtikten sonra tekrar geliyorlar ve ey Mûsâ Rabbine bir dua ediver de biraz açıklasın filan diyorlar. Allah'tan biraz biraz açıklama geliyor, yine dinlemiyorlar, yine anlamıyorlar, aradan bir beş on yıl geçtikten sonra bir daha geliyorlar filan. Yâni böylece bir kırk yıl geçiyor aradan da bu ineği öyle kesebiliyorlar.

Hz. Mûsâ onlara bunu tek tek anlatıyor, toplu anlatıyor, alenî anlatıyor, sırrî anlatıyor, düğünde anlatıyor, bayramda anlatıyor, tekrar ediyor, bakın dinleyin diyor, gelin inat etmeyin kesin bu ineği diyor. Uğraşıyor, çabalıyor, çırpınıyor ama hiç tınmıyorlar, dinlemiyorlar, bana mısın demiyorlar, böylece bir kırk yıl geçiyor.

Mesele hangi inek kesilecek meselesi değil de aslında bunlar inek kesmeye yanaşmıyorlar. İşte asıl mesele budur. Zaten bu âyetlerin bana vermek istediği nedir diye bir soru sorulursa burada, ben ancak şu cümleyi söyleyebiliyorum: Rabbin ne dediyse, ne emrettiyse bunu akıl süzgecinden geçirip de kendi mantığına uydurmaya çalışma! Hemen teslim ol! Ve yapabildiğini, yapabildiğin kadar yap! demektir bu. Yâni meselâ Rabbin anlat mı dedi Kur'an'ı? Hemen anlat! Efendim ben ne biliyorum ki, ne kadar biliyorum ki, nasıl anlatabilirim ki diyerek savsaklama, hemen becerebildiğin kadarıyla anlatmaya başla. İnfak et mi dedi Rabbin, hemen yarım hurma da olsa infak et. Efendim benim neyim var ki vereyim? Ben neyi infak edeyim? deme, gücün neye yetiyorsa yarım hurma da olsa hemen yap bunu. Yap mı dedi, hemen yap! Kıl mı dedi, hemen kıl! Kes mi dedi, hemen kes! Küs mü dedi, hemen küs! Vur mu dedi, vur! Dur mu dedi, dur! İşte bunu anlatıyor bu âyetler. Zaten eğer inşallah dememiş olsalardı kesemeyeceklerdi demiş kimileri, ona bağlamaya çalışmışlar meseleyi.

Bir de sordukça işin zorlaştırılması meselesi başka âyetlerle de sabittir. Cenab-ı Hak buyurur ki:

"Ey iman edenler açıklandığı zaman hoşunuza gitmeyecek şeyleri sorup durmayın! Halbuki onları Kur'an indirilirken sorarsanız size açıklanır."
(Mâide: 101)

Yâni böyle olur olmaz her şeyi sorup durmayın! Açıklanınca bıkıp usanacağınız şeyleri sormayın diyor âyet-i kerîme. Meselâ âyetin sebeb-i nüzulüyle alâkalı anlatılır ki; Allah'ın Rasûlü size hac farz kılındı buyurunca: Sahabeden birisi: Her yıl mı haccedeceğiz ey Allah'ın Rasûlü? Hac her yıl mı ya Rasûlallah? diye ısrar etmeye başlamış. Allah'ın Rasûlü: Evet deyiversem her yıl haccetmeniz üzerinize farz olacak ve bunun üstesinden gelemeyeceksiniz, o halde size açıklanandan fazlasını sormayın! buyurur.

Aynen bunun gibi bakın önce zorlaştırmıyordu Allah. Kesin! diyor. Ne keserseniz kesin! diyor. Zaten biliyoruz ki Allah, sözünü bu tür sorulara ihtiyaç kalmayacak biçimde ulaştırır, dinin mantığı bunu gerektirir. Adamlar, aslında nasıl olacaktı bu? Diye sorular sorarak kendilerine yük getiriyorlar. Zorlaştırıyorlar işi.

Halbuki yük getirmemeliydiler. Soru sormamalıydılar. İşi için-den çıkılmayacak biçimde ağırlaştırmamalı ve hemen ne denmişse yapmalıydılar.
Dediler ki, bizimle dalga mı geçiyorsun ey Mûsâ!

Buraya geçmeden önce şunu da söyleyelim: Mevdûdî Rahimehullah der ki: Hindu dininde olan bir adam, Hindu'larda sonradan uydurma inek kutsallığı vardır, asıl Hinduizmde

yoktu bu. Hindistan'da İngilizlerin sömürgesinden sonra ortaya çıktı bu iş. İngilizler Hindistan halkı et yemesin de böylece İngiltere'ye bolca et gitsin diye sömürgesi altında bulunan Hindistan halkına ineği kutsallaştırıvermişler. Demişler ki inek çok kutsal bir varlıktır, ona dokunmak günahtır. Böylece bu yutturmaca sonunda inek eti yemeyen Hindistan halkının tüm etleri İngiltere'ye gitmektedir.

Bizde de bazen bazen meselâ tereyağının zararlarından filan bahsederler. Efendim tereyağı hayvansal bir yağdır, binaenaleyh damar sertliği yapmaktadır, kalbe giden damarları tıkamaktadır filan. Niye diyorlar bunu? Herhalde vatandaş tereyağı yemesin de elit tabakaya bolca tereyağı çıksın diye bunu yapıyorlar. Veya kimilerinin sık sık çocuk için ana sütünün zararlı olduğundan bahsettiklerine şahit oluyoruz. Niye diyorlar bunu? Ürettikleri çocuk mamalarının satılması için diyorlar. Her kadın kendi çocuğunu kendisi emzirse bu defa ürettikleri mamalar satılmayacak. İmal ettikleri çocuk mamalarının satılmasını hedefledikleri için uyduruyorlar bunu. Evet efendiler kölelerine bazen empoze ederler böyle şeyleri ve köleler de aynen kabul ederler bunu.

Mevdûdî diyor ki: Hindu dininde olan bir adam müslüman olursa kurban keseceğinde koyun ve keçi kesemez diyor, o mutlaka bir inek kesmek zorundadır diyor. Niye? Kalbindeki o sevgiyi, o inek sevgisini tümüyle bitirsin diye. İnek kesmeli ki kalbinde en küçük de olsa bir inek sevgisi kalmasın. İneğin tanrılığı ve kutsallığı inancı bitsin diye.

Arkadaşın biri de diyor ki, Türk olan bir adam da eğer müslü-man olduğunu iddia ediyorsa ilk önce onun iki evlenmesi gerekiyor. Neden? Çünkü o put var ya kalbinde, ilk önce o da onu bitirmelidir diyor. Neyse şimdi bunlara girmeyelim.

İnsanların kalbinde öldürmedikçe canlılığını sürdüren, sürekli yaşayıp giden böyle kimi putlar, kimi inançlar vardır. Onların da kalbinde, İsrâil oğullarının da gönlünde bu inek sevgisi vardı Mısır'dan kalma, firavunlardan kalma, Firavun düzeninden kalma. Böyle Apis öküzlerinin tanrılığı vardı kalplerinde, sevgisi, saygısı vardı.

Hattâ çölde Samiri'nin yaptığı put da onun için buzağıdır demişler kimileri. İnek değil, ama ineğin küçüğü. Neden inek değil de küçüğü? Çünkü kölelik ruhu adamların içine işlemiş. Diyorlardı ki büyüğe büyükler tapar, biz ancak küçükleriz ve küçüğe taparız, küçüklere tapabiliriz. Şimdi bizde de öyle değil mi sanki? Büyük işleri büyükler yapar. Biz küçükler ancak bunları yapabiliriz, büyüklerin yaptıklarını yapamayız diyorlar. Meselâ büyük eğlence merkezlerine ancak büyükler gidiyor şimdi de. Yâni meselâ şu anda Türkiye'de Amerika gibi bir yapılanmaya gidecek cesaret olur mu? Olur mu canım? Onu büyükler yapar sadece. Biz küçüğüz ancak kendi çapımızda işler yaparız.

Cevdet Sunay bir gün Konya'ya gelmiş, yolu köyden de geçiyor, çocuğun biri at pislikleriyle oynuyormuş. Cevdet Sunay kocaman, böyle dev gibi bir adam çocuğa göre, zaten kalıbı da yerinde, evlâdım ne yapıyorsun, ne uğraşıyorsun? Demiş. Amca işte filanın kafasını yapıyordum demiş. Hani o

sarı, bu da sarı sarıyı sarıya benzetmiş ço-cuk, bir de Cevdet Sunay sevecek ya bunu. Oğlum demiş, rica etsem benim heykelimi de yapar mısın? Demiş. Çocuk şöyle başını kaldırıp bir bakmış ve şöyle demiş: Senin kadar pisliği nereden bulayım amca! Demiş.

İşte asıl mesele buydu. Dün efendileri olan Firavun oğullarının tapındıkları, kutsadıkları bir şeydi inek. Efendilerinin kutsadıklarını onlar da kutsamaya çalışıyorlardı. Hani nasıl şimdi köleler efendilerinin, yâni kendilerine egemen olan ülkelerin kendilerine empoze ettikleri, kutsadıkları şeylere nasıl karşı gelemiyorlar. Öyle değil mi? Meselâ demokrasi kutsaldır dediler efendilerimiz, efendilerimizin kutsadığı bu demokrasiyi biz de kutsuyoruz şimdi. Laiklik kutsaldır diyorlar, berikiler de, köleler de onların kutsadıkları şeyleri kutsal bilip dokunamıyor-lar, karşı gelemiyorlar ya.

İşte aynen bunun gibi. Kutsanan bir varlık, yâni bir tanrı kurban edilecekti gözlerinin önünde. Böylece kalplerinde put sevgisi kal-mayacaktı. Bir de onlara şu anlatılacaktı: Herhangi bir kutsallık varsa, bu sadece Allah'tandır. Çünkü kutsama hakkı sadece Allah'a aittir. İn-sanların kutsama hakkı kesinlikle yoktur. Kutsama hakkı sadece Kutsalın hakkıdır. Kutsal olmayanların, Kuddüs olmayanların asla kutsal belirleme yetkileri yoktur. İşte bunu anlatacaktı Allah onlara, bu inek kesme işiyle.

Şimdi bu adamlar kendilerine göre put yapıyorlar ve kendileri çapında tapınıyorlardı. Hiç olmazsa en azından bunu kalplerinde taşıyorlardı. İşte bunun açığa çıkması lâzımdı.

Onun için Rabbimiz onlara bir inek kesmelerini emrediyordu.

Bizler de İslâm'la tanıştığımız sürece, İslâm'a toptan inandık, müslümanız da, bundan sonra birim birim, âyet âyet İslâm'la tanıştığımız sürece, o birim birim tanıştığımız İslâm birimlerine karşı bizde önceden var olan putçu görüş vardı ya, varmış ya, anlıyoruz bunu ya, inanç olarak hemen değiştirdiğimizi ve yanlış olduğunu ifade ediyoruz ya. Ama bunu amel haline dökelim inşallah. Yâni hiç olmazsa bunun sözcülüğünü yapalım inşallah. Şöyle yanlış inanıyormuşum, böyle yanlış yapıyormuşum, meğer öyle değilmiş iş! Diyelim inşallah. Ve hiç çekinmeden, bunu rahat rahat ortaya koyalım. Böyle bir şey söyledi bu âyet bana bilmiyorum. Çünkü meğer bunların içlerinde daha varmış bu inek sevgisi ya. Peygamber Efendimiz de Kâbe'deki putları, onları dikenlere kırdırmıştır bu yüzden. Usuldür bu; put, dikene kırdırılır. Onları dikenler kırarsa kalplerinde az da olsa bir sevgi varsa, o da bitirilecektir.

Bir tanrı bitirildi gözlerinin önünde. Bir İlâh öldürüldü güpegün-düz. Bir inek kesildi. Ama bakın görün ki o tanrı kendisini öldürenlere karşı hiç bir şey yapamadı. Öldürülmesine bile engel olamadı. Hem de bizzat kendi elleriyle öldürdüler onu. Şu dün onu dikebilmek için kullandıkları elleriyle.

Put, onu dikene kırdırılır dedim. Peygamberimizin Kâbe'deki putları, onları dikenlere kırdırmasının benim kafamda yansıması olarak şunu da ifade etmiş olayım: İnsanların kafalarındaki, içlerindeki putları açığa çıkarıp onları ken-

dilerine kırdırmak için, din ancak sözlü anlatılır, yazılı anlatılmaz diyorum. Çünkü bir adamla karşılıklı konuşacaksın, adam içindekileri mecburen dökecek, açığa çıkaracak. O konuştukça, o açığa çıkardıkça da siz onun müşahhas hale getirdiği putunu ona kırdıracaksınız. Yâni kendisi bizzat onu kabullenecek, on-dan sonra da değiştirecek bu işi. Yazmanın hiç faydası olmaz anla-mına değil tabi bu. İşte benim şu konuştuklarım da belki bir gün yazı-ya dökülüp Müslümanlara ulaştırılmış olacaktır. Ama nihaî hedef, hani savaşta sonuç piyadenin olduğu gibi, bu iş de ancak muhatapla karşılıklı konuşmakla olacaktır diyorum.

Ey müslüman! Sana da uygulanan yöntemler, verilen yanlış eğitimler sonucunda eğer kalbinde bazı putlar, bazı yanlış değer yargıları varsa, sen de onu kendi ellerinle kırar, kesersen Allah sana da yücelikler nasip edecektir, bundan hiç mi hiç şüphen olmasın!

Onlar, bizimle dalga mı geçiyorsun ey Mûsâ? Deyince Hz. Mû-sâ buyurdu ki:
"Ben cahillerden olmaktan Allah'a sığınırım dedi."

Yâni ben böyle nasıl yaparım! Nasıl dalga geçerim sizinle? demek değil tabi mesele. Rabbim istemediği halde size Allah'ın istemediğini nasıl söylerim! demektir. Değilse Allah'ın istediği dalga geçmek olsaydı geçerdi tabii. Toplumla da dalga geçerdi, fertle de dalga geçerdi. Ama onlar ne diyorlar? Ey Mûsâ! Bu iş Allah'ın işi değil, sen herhalde dalga geçmek için söylüyorsun bunu diyorlardı ya. Öyle şey mi olur? Bunu size Allah söyledi! Ben Allah'ın peygamberi

olarak Allah'a yalan mı isnat edeceğim? Bu nasıl mümkün olabilir? diyordu Hz. Mûsâ. Böylece peygamber kendisinin elçi olduğunu ortaya koyuyor-du. İşi Allah'a raci anlatıyordu. Bir peygamber olarak benim size söylediklerimin tümü Allah'tandır. Emrettiklerimin ve yasakladıklarımın tü-mü Allah'tandır. Ben kendi hevamdan size bir şey demem, yapmam. Benim söylediğim ve yaptığım, yapmanızı istediğim her şey vahiydir, vahiy kaynaklıdır. Çünkü ben yeryüzünde Allah'ın sözcüsüyüm. Ben yeryüzünde Allah'ın konuşan kısmıyım. Ve kesinlikle bilesiniz ki bana itaat Allah'a itaattir, bana isyan ise kesinlikle Allah'a isyandır.

Evet Hz Mûsâ böyle diyerek onları uyardı. Onlar duydular duymadılar, anladılar anlamadılar, yanaştılar yanaşmadılar. Aradan zaman geçti, dönem geçti, geldiler Peygambere ve dediler ki:

68:"Dediler ki; ey Mûsâ! Rabbine bir dua ediver de bu ineğin mahiyetini bize biraz açıklasın."

Bizim için Rabbine bir davetiye gönderiver. Hainlere bakın, kimin Rabb'iydi bu Rab? Mûsâ'nın Rabbi sadece, onların Rabbi değil sanki. Rabbimize bir dua ediver filan da demiyorlar yâni. Sanki o Rab kendilerinin Rabbi değil de sadece Mûsâ'nın Rabbi. Bir de bakın; Rabbimize birlikte dua edelim de demiyorlar. Sanki ağızları kurumuş hainlerin, kendileri dua etmek istemiyorlar da, ey Mûsâ hadi sen bir dua ediver diyorlar. Bizdeki hani şu malum felsefe de herhalde bunlardan geçme mi ne? Hani diyorlar ya herkes Rabbe dua edemez, herkes Rabbe ulaşamaz, ulaşabileceklere dua ettirmek lâzım filan. Bakın bu adamlar da en azından müslü-

mansalar bile, Rablerini Rab biliyorsalar bile yine de duayı, davetiyeyi Mûsâ gönderecekti. Elbette bu iş peygamber aracılığıyla olmalı değil mi? Tamam belki, ama ifade bozuk. Evet, yine peygamber dua etsin, ama Rabbimize dua edelim desinler. Veya gel birlikte dua edelim desinler.

Yâni biz bu işi beceremeyeceğiz, bize biraz yardım et, hadi seninle birlikte dua edelim falan deseler bu kulluğun ifadesi olacak, ama buradaki ukalalığın ifadesi oluyor.
Rabbine dua etsen de o ineğin mahiyetini bize biraz beyan ediverse. Yâni nedir bu inek? Nasıl bir şey? Bu konuda bize bir beyanda bulunsun Rabbin diyorlar.
"Dedi ki; Mûsâ Aleyhisselâm: İşte o şanı yüce Allah" (zamirle anlatılınca daha bir yücelik ifadesi var)***"Der ki, Diyor ki": "O size emredilen inek bir Bakara'dır ki"***

Dikkat ediyorsanız tekrar tekrar üstüne basa basa, ben demiyorum! Allah size diyor ki! Ben Allah'ın dediğini size diyorum ki! Ben Allah'ın emrini size tebliğ edip duyuruyorum ki şeklinde meseleyi Allah'a irca ediyor ve de iş karışık kuruşuk bir duruma gelmesin diye bizzat tekitli olarak söylüyor Hz Mûsâ aleyhisselâm. Benim aracılığımla Allah size diyor ki: Size emredilen o bakara, "Bakara tün" bir bakaradır ki.
Öyle bir bakaradır ki:
"Ne farımış, ne de taptaze."

Yâni ne farımış, ne yorulmuş, ne amelden kesilmiş, ne de böyle taptaze. Bakire, yâni henüz analık fonksiyonlarını icraya başlama-mış demektir.
"Bu ikisi arasında bir inek düşünün."

Yâni olgun, dolgun, gücü kuvveti yerinde, yaşı başı yerinde, tam bir inek.

"Hadi öyleyse emrolunduğunuzu hemen yapın!"

Fa, fa-i ta'kıbiyyedir. Hadi, beklemeyin artık emrolunduğunuz şeyi hemen icra ediverin! Beklemeyin artık! Ne bekliyorsunuz? Bu işin mahiyetini istediniz, onu da anlattı Allah. Ama onlar dinlemediler, yanaşmadılar, ilgilenmediler, duymazdan geldiler. Tam İsrâil oğulları karakterini, yahudi karakterini bize gösterdiler.

Rabbimiz bunu bize niye anlatıyor? Rabbimiz bize bunu, şunun için anlatıyor: Bakın sizin toplumda da böyle insanlar pek çoktur diye anlatıyor. Bizim toplumda da pek çoktur böyleleri. Söylersiniz adama, anlatırsınız, didinirsiniz, uğraşırsınız: İyi ama! diye bir şey daha bulur adam. Sizi dinlemez, anlamaz, itiraz eder. Siz bir daha söylersiniz, döner bir daha itiraz eder. Tamam onu anladık da, ama! Şu nasıl olacaktı? diye bir daha sorar. Söylenenden kaçmak için anlamamış gibi davranır. Söylediğinizle hiç mi hiç ilgisi olmayan başka ko-nularda sürekli sorular üreterek sizi oyalamaya çalışır.

Meselâ kıyafet konusunda çok görüyoruz bunu. Meselâ kızın birine ısrar ediyorsunuz, kızım, tamam, piyasa böyle, okulun böyle anladık, ama hiç olmazsa cazip bir renk olmasın giydiğin! diyorsunuz. Ama bir eşarp takıyor ki başına, üç kilometre öteden görebilirsiniz. Anlamıyor o bunu, dinlemiyor zaten de, gene de diyorsunuz. Sonra da diyor ki; eh ne yapayım,

ben bunu bulabildim! Böyle bir mantık. Şimdi bizim piyasada da çok bu mantık. Burada da böyle bir mantık var.

Aradan bir beş on yıl geçtikten sonra tekrar geliyorlar; ve diyorlar ki:

69:"Ey Mûsâ Rabbine dua et de bize bu ineğin rengini açıklasın."

Diyorlar ki, tamam, yapalım da, ama bunun rengi ne olacaktı? Bu ineğin rengi nasıl olacaktı? Tamam anladık keseceğiz de, biz onu sormayı unutmuştuk! Tam serkeşlik. İyi iyi, kes dedin, tamam, keselim de rengini söylemedin ama! diye sanki suçlarcasına Mûsâ Aley-hisselâm'a döndüler. Yine aynı model cevap; o Rabbine iltica etti de Rabbi dedi ki:

"Mûsa Aleyhisselâm dedi ki; Allah diyor ki, o size emredilen Bakara, bir Bakaradır ki sapsarı, onun rengi de pas parlaktır."

Böyle sanki bakanları sevindirecek bir tarzda.

Tabi böyle bir ineğe baktıkça sevinilir elbette. Yâni ne ihtiyar, ne genç, zayıf da değil, etine dolgun bir inek. Onlar yine hemen yanaşmıyorlar, yapmak istemiyorlar, kesmeye yanaşmıyorlar veya uzatmak istiyorlar işi. Belki de rivâyetlerde yok diye demeye cesaret edemedim ama desek mi? Belki de bu işin başlarına neler açacağını biraz biraz seziyorlar da sonunda, onun için yanaşmıyorlar. Yâni bu kadar ısrarla söylenince sonunda başlarına nelerin gelebileceğini sez-meye başlıyorlar ve biraz uzatmayı istiyorlar, zaman kazanmak istiyorlar. Çünkü bu ineği kestikleri zaman ölen kişinin katilleri de ortaya çıkacaktı. Bunu sezdikleri için bu işi uzatıp zaman

kazanmak istiyorlar. Aradan bir beş on yıl geçtikten sonra tekrar geliyorlar ve diyorlar ki:

70: "Dediler ki; ey Mûsâ! Dua etsen de Rabbine, bu işin mahiyetini biraz daha açıklasa bize."

Çünkü:

"Biz biliyoruz ki, bütün Bakaralar birbirlerine benzerler."

Yâni böyle aklımız karıştı. Bilemiyoruz, ayırt edemiyoruz. Bu kadarcık bilgi yetmez ki bize! Çünkü sen de biliyorsun ki, bütün inekler birbirlerine benzemektedir. Biraz daha açıklansın da neyi keseceğimizi biz de bilelim. Yâni bu, tam böyle şeytanca bir tavır. Tam İsrâil oğulları tavrı. Tam yahudi tavrı. Hani diyorum ki toplumu tanımasak, Mûsâ'yı Aleyhisselâm bilmesek, Mûsâ'nın Aleyhisselâm onlara karşı şefkatini, merhametini bilmesek neredeyse doğru ya! Adamlar haklı diyecektik. Ne yapsın adamlar, gerçekten hangi ineği keseceklerini bilemediler diyecektik. Adamlar, bayağı bayağı adam gibi laf ediyorlar. Tamam inek, keselim de ama bu inek nasıl bir inek yâni? Bu ayan beyan açıklansın diyorlar, diyesimiz geliyor. Açıklanıyor biraz: E rengi ne olacaktı? O da açıklanıyor. İşte biraz sarımtırak, biraz genç, biraz dinç deniyor. Olanlar yine de birbirlerine benzer efendim! Biraz daha açıklık olmaz mı? diye kendi kendilerine bir şeyler üretiyorlar.

Şimdi bizde de öyle değil mi? Meselâ zekât hesabında böyle davrananlar biliyoruz. Ev bark konusunda böyle davrananlar, ihtiyaç felsefesinin tespitinde böyle davrananlar biliyoruz. Sosyal ilişkilerde veya siyasal bakış açısı konularında böyle

davrananlar biliyoruz. Halbuki adam kafaya dolduruyor; meselâ partisiz olmazı, parasız olmazı, kadın erkek beraberliğini. Adam tüm bu konularda bir hüküm koyuyor ortaya, ondan sonra da buna nice deliller, nice yan ürünler, yan destekler bulmaya çalışıyor. Aynen bunların mantığı. Allah dedi ya tamam ondan da çıkmıyor. Tamam onu zaten yapacağım da diyor, ama geri kalanını hep kendine göre ayarlayıp gidiyor.

Ey Mûsâ Rabbine dua et de hele biraz daha açıklasın:

"İnşallah, kesinlikle biz buna bir yol bulacağız."

Yâni böyle bir inek bulacağız, hele biraz daha tarif eder misin ey Mûsâ diyorlar. Biz bu işi becereceğiz, ama bilgi eksikliğimiz var. Sen onu bizim için tamamlayıver diyorlar.

71:"Öyle bir inek ki, ne yeryüzünü sulamada kullanılmış, ne de ekmede ve dikmede."

Ne ekin ekmede, ne çift sürmede, ne de tarla sulamada kullanılmış bir inek.

"Boyunduruk da vurulmamış."

Yâni başıboş, ya da başına buyruk, müsellem, yâni kendi başına sâlim bir inek. Hiç boyunduruk vurulmamış, çifte kullanılmamış bir inek.

"Yâni böyle alacası da yok."

Alasız, alacasız bir inek.

"Dediler ki işte şimdi hak söyledin!"

Hah! Şimdi doğru söyledin ey Mûsâ! Şimdi tamam! Şimdi oldu bu iş. Ötekiler? Ötekiler olmamıştı sanki. Hz. Mûsâ'nın önceki dedikleri yalandı sanki. Hayır ötekiler de haktı, ötekiler de doğruydu; ama yapmadıklarını kamufle ediyorlardı, kamufle edeceklerdi alçaklar.

Bu zamana kadar niye yapmamışlardı? Niye böyle bir ineği bulup hemen kesmemişlerdi? E anlayamamışlardı canım, ne yapsındı adamlar? Ya da o zaman henüz hakikat beyan edilmemişti de ne yapacağımızı şaşırmıştık. Veya işte, ey Mûsâ, o zamanlar sen bizimle alay ediyor, dalga geçiyordun. Hah! Şimdi hakkı söyledin! Şimdi oldu! diyorlar. Ondan sonra da onu boğazladılar, o ineği kesebildiler.

"Onu boğazladılar, ama neredeyse yapamayacaklardı bu işi."

Neredeyse kesemeyecektiler. Çünkü bu iş kendilerinin Peygambere kafa tutma işiydi. Bayağı bayağı da ileri gitmişler, ukalalık etmişler, karşı gelmişler, laf dinlememişler. Ama biraz daha ileri gider-lerse helâk ta olabileceklerdi. Bu kadardan sonra da hâlâ yapmazlar-sa işleri bitirilecekti. Nitekim yine de yapmayacaklardı da. Çünkü yapamamak değildi mesele, yapmamaktı. Böyle bir ineği bulamamak değildi mesele, bulmamaktı. Kesememek değil, kesmemekti.

Ama sonunda ağızlarından bir inşallah sözü de çıkıvermişti. Bu işi Allah'a izafe etmeyi becerivermişlerdi. Ulemânın ifadesine göre ağızlarından böyle biz söz çıkma-

saydı neredeyse kesemeyeceklerdi ineği. İnşallah dedikleri için, meşieti Allah'a bıraktıkları için, Allah'ı her işe etkin ve yetkin bildikleri, bunu hatırladıkları için Allah onları bu işte muvaffak kıldı.

"İnşallah buna bir yol bulacağız!"

diyebildikleri için o ineği kesmeye, Allah'ın emrini yerine ge-tirmeye muvaffak oldular.

Bu âyet inşallah sözünün etkisini anlatan âyetlerden biridir diye gündeme getirilmiş. Bunlar da inşallah diyorlar ve sonunda ancak bu kadar beceriyorlar. Hani Peygamberimiz de bir seferinde, yarınki bir iş için inşallah dememişti de Allah uyarıda bulunmuş ve o da pişman olmuştu.

"Herhangi bir şey için Allah'ın dilemesi dışında: "Ben onu yarın yapacağım" deme, unuttuğun zaman Rabbini an ve şöyle de: "Umulur ki Rabbim doğruya daha yakın olana eriştirir."

(Kehf: 23)

Denilmişti. Buna biz de alışalım tabi. Ama bazen fıkralar uydurulur, dalga geçilir. Hani adamın birisi ava gidiyormuş ta, işte inşallah demiyormuş da filan. Burada inşallahı bir tanıyalım inşallah.

İnşallah; meşietin Allah'a ait olduğunu anlamak, kavramak ve bu idrakle iman etmek demektir. Meşiet; dilemek demektir. Allah dilerse, Allah isterse, Allah izin verirse, bu elde bir diyeceğiz bir kere. Ama "Allah dilerse" den sonra kişi ken-

dinin dilemesini mutlak ortaya koyarsa, bu Allah'la dalga geçmek demektir. Yâni yapacağı herhangi bir iş konusunda inşallah der de bir adam, yâni Allah dilerse, Allah izin verirse der de, ama bu işe kendini mutlak etkin ve yetkin zanneder ve öyle davranırsa bu inşallahla dalga geçmek demektir. Meselâ birine kafayı taktı bir delikanlı, onunla evlenecek, tamam inşallah. Ama öyle ısrar ediyorsa ki, her çareye baş vuracak, illa da evlenecek onunla. Yer yerinden oynasa da onu başkasına yâr etmem diyorsa işte bu inşallahla dalga geçmek demektir. Veya bir yerden dükkan tutacak adam veya bir işin başına geçecek, biriyle beraber olacak veya birine engel olacak, inşallah demiyor mu? Diyor ama kafaya öyle bir takıyor ki bu işi, mutlaka yapacak onu. Sanki bu konuda Allah -hâşâ- istese de yapacak istemese de. İşte bu Allah korusun da inşallahla dalga geçmek demektir.

Meselâ arkadaşın biri evlenme çabasındaydı, tamam inşallah da diyordu, maşallah da diyordu. Ama konuşmasına bir bakın ki; her şeye rağmen, yer yerinden oynasa da onu alacaktı. Mümkün değil onu kimseye yar etmem diyordu. E, hani inşallah diyordun? Hani Allah isterse, Allah dilerse diyordun? Nerede kaldı inşallah? Belki de onunla evlenmeni istemiyordu Allah. Belki o makama gelmene razı değildi Allah. Hayır öyle değil. Adam hem inşallah diyor; hem de o makama gelebilmek için Allah istese de istemese de her şeyini, namusunu, iffetini fedâ ediyor. İşte bu inşallahla dalga geçmek demektir.

Allah korusun da bugün müslümanın yalanı olmuş inşallah. Bükra inşallah, yarın inşallah diyor adam, e yine yarın da bükra. Müslümanlar inşallah dedi mi, neredeyse bir sene

sonraya söz veriyorlar. Oysa diyecekler ki yarın öğle namazında buluşalım inşallah. Bu ne demek? İslâm'ın mâzeret kabul ettiği şeyler dışında orada olacağım demektir. Çok acil bir vaka olmadıkça hastalık gibi, ölüm gibi, evlenmek gibi mutlaka orada olacağım demektir bu. Öyleyse sözlerimize dikkat edelim, de durup dururken kendi kendimizi münâfık yapmaya-lım inşallah. Kırk yıl bu emir ile ineği kesme arasında geçti deniyor. Kitabımızdaki kırk günle alâkalı iki konu, iki yorum biliyorum: Birisi sûrenin 51. âyetinde geçmişti:

"Kırk gece için Mûsa ile vaadleştiğimiz zaman.."

Hani Hz. Mûsâ Aleyhisselâm ile Rabbimiz kırk güne vaadleş-mişlerdi. Böyle bir kırk gün konusu var. İkincisi:

"Allah dedi ki: "Orası onlara kırk yıl haram kılındı; Yeryüzünde şaşkın şaşkın dolaşacaklardır."

(Mâide: 26)

O Tih çölünde kırk yıl gezdiler, dolaştılar diye bir kırk yıldan söz edilir. Bir de bu inek kesme işi böyle kırk yıl sürdü deniyor. Zaten kırk yıl, o kırk yıl dolacak da o nesil bitecek, tükenecekti. Köleler, köle ruhlular ölecekler ve onların çocukları, babalarının yaşadığı şehir hayatını görmeyen, Mısır'ı tanımayan ve çölde doğup büyüyen, özgürce büyüyen, babaları gibi Mısır'ı görmeden büyüyen o özgür insanlar kalacak; onlar zamanında Filistin'e gidilecek ve artık orada devlet kurulacaktı.

İnşallah konusunda şunları bileceğiz :

1- Adam inşallah diyor; ama kendisinde mutlak bir güç var zannediyor, bu yanlıştır. Bunu az evvel demeye çalıştım. Hani Kâlem sûresinde de anlatılıyordu. Adamlar yarın biz bağımızı bozacağız diyorlardı, bu işe kendilerini etkin ve yetkin zannediyorlardı. Allah'ı hesaba katmıyorlar, Allah'ı diskalifiye ederek inşallah demiyorlardı da sabahleyin Allah da onların bağını bozuvermişti ya. İşte kişi hem inşallah diyor hem de o iş konusunda işi Allah'a bırakmayarak kendisini mutlak güçlü görmeyecek. Birinciyi herhalde anladınız. Hem inşallah diyor, Allah isterse diyor, hem de kendi bildiğince yapacağını zannediyor.

2- Bir de inşallah diyerek kişinin yapmak istediği şey aslında, zaten Allah'ın kendisinden istediği şeydir de, o inşallah diyerek Allah isterse diyerek Allah'tan yeni bir davetiye bekliyordur. Yâni inşallah dedikten sonra sanki Allah o işi yapması gerektiğini bir daha beyan edecekmiş gibi yeniden davetiye bekliyor adam. İşte bu da inşallahla dalga geçmek demektir. Meselâ soruyorsunuz adama: Arkadaş namaza başlayacak mısın? İnşallah diyor adam. Yâni inşallah, Allah isterse, Allah dilerse yakında başlayacağım! diyor. E, Allah zaten istiyor! Namaz kılmanı zaten istiyor Allah ne duruyorsun?

Veya meselâ soruyorsunuz adama: Arkadaş hacca ne zaman gideceksin? İnşallah gideriz diyor. Ya Hacca gitmeni zaten istiyor Allah senden. Hattâ kimileri yeniden bir davetiye filan bekliyorlar. Efendim henüz rüyamızda çağrılmadık, herhalde yakında çağrılacağız filan. Ya iki bin yıl önce İbrahim Aleyhisselâm çağırmış, bin dört yüz yıl önce Allah'ın

Rasûlü çağırmış, şu anda da Kur'an çağırıyor, sünnet çağırıyor; adam hâlâ rüyasında çağrılmayı bekliyor. Ne demek Allah isterse sakal bırakacağım? Allah isterse örtüneceğim, Allah isterse in-şallah hacca gideceğim! Allah baştan istemiş zaten, bir daha ne bekli-yorsun da?

3- İnşallahla üçüncü dalga geçme de şöyledir bakın. Aslında Allah onu kendisinden istemezken, bu inşallah diyerek sanki Allah'ı zorlayacak zannediyordur.

Yâni kişinin inşallah dediği konu, Allah'ın istemeyeceği bir konudur. Allah'ın kendisinden yapmasını istemediği bir konudur da o yapacağı iş; ama yine de bu adam inşallah diyerek sanki Allah'a yol gösteriyor veya Allah'a akıl veriyor demektir. Meselâ nasıl? Adam meyhane açmaya çalışıyor ve inşallah, Allah izin verirse yakında açacağız diyor. Bütün hazırlıkları tamamladık, inşallah yakında meyhaneyi hizmete sokacağız diyor. Yahu Allah izin vermez ona! Allah istemez onu! Sen nereden çıkardın bunu? Sen şeytandan izin alıp açıyorsun! diyeceğiz ona da. İşte bu da inşallahla dalga geçmek demektir.

Evet inşallah dedikleri için bu ineği kesmeye muvaffak oldular. İnek kesildi. Gözlerinin önünde kutsadıkları bir tanrının işi bitirildi. Öyle bir tanrı ki kesildi; ama kendisini kesenlere karşı hiç bir şey yapamadı. Öyle bir tanrı ki kendisinin öldürülmesine bile engel olamadı. İnekten tanrı olursa bu kadar olur işte.

Bundan sonra hüküm gelecek. Yâni ne içindi bu iş? Niye emredilmişti bu? Bunun sebebi konusunda hüküm geliyor. Buyurur ki Rabbimiz:

72:"Hani sizler bir adam öldürmüş de suçu başkalarının üzerine atmıştınız ya. Halbuki Allah gizlediğinizi açığa çıkaracaktı."

İşte mesele buymuş. Hani siz bir nefis öldürmüştünüz de o konuda böyle çelişkiye düşmüştünüz, yamuk yumuk davranışlar içine girmiştiniz. Onu saklıyor ve birbirinizin üstüne atıyordunuz. İşte Allah bunun açığa çıkarılması için bu ineği kesmenizi size emretmiştir.

Hani bir nefis öldürmüştünüz de. Nefis; kişi demektir, insan demektir. İnsanın bizzat kendisi demektir. Efendim işte insanda bir ruh vardır, bir de beden vardır filan diyorlar bunun aslı yoktur. Nefis insanın kendisi demektir. Yâni kişinin çamurdan meydana gelmiş bedeni ile Allah'tan gelmiş ruhunun bileşkesine insan denir veya kişi denir.

Değilse işte insanda bir beden vardır, bir ruh, bir de nefis vardır. Sen bunlardan sadece nefsi öldürmeye bak demek enayiliktir; çünkü her nefis zaten ölümü tadacaktır. Zaten o diri kalmayacak ki. Sen ölecek olanı niye öldürmeye çalışıyorsun da? Bedenini diri tutacaksın, ruhunu diri tutacaksın, canını diri tutacaksın, ama nefsini öldüreceksin olmaz bu! Yoktur İslâm'da. Ya ne? Nefis denilen şey bizzat insanın kendisidir. İnsan olma özelliğidir. Meselâ insanın sevmesi, nefret etmesi, kabul etmesi, reddetmesi, iman etmesi, küfretmesi gibi olaylar nefsin işidir. Yâni iman etme, reddetme

insanın işidir. Ne sadece ruh yapar bu işi, ne de beden yapar. İkisi birleşince, o mükellef varlıktır ve o insanın kendisi yapar bunu. İşte nefis bu anlama gelir ve bu nefsin de derecesi olmaz o zaman. Ancak vasıfları olur.

Siz bir insan öldürmüştünüz de, böyle onun katili konusunda alavere dalavere düşünüyordunuz. Bunun kim olduğunu saklayıp, suçu birbirinizin üstüne atmaya çalışıyordunuz.

Allah da onun kim olduğunu açığa çıkaracak, yâni sizin gizlediğinizi açığa çıkaracak.

73:"Biz bunun üzerine dedik ki; o ineğin bir parçasıyla o ölüye vurun!"

Bu bir hüküm cümlesi. Neden bunu emrettiğini söyledi Allah. Onun bazısıyla ona vurun! O öldürdüğünüze, bu kestiğinizin bir kısmıyla vurun! Neresiyle vurdularsa.

"İşte Allah böylece ölüleri diriltir."

Müfessirlerin Allah kulaklarını çınlatsın, böyle âyet buldular mı tamam, alır yürürler. Efendim acaba bu ineğin neresiyle vurdular ki ölüye! Acaba diliyle mi vurdular ki! Kuyruğuyla da olabilir mi ki? Kulağıyla mı? Yoksa neresiyle vurdular ki? Zırvanın tevili olmaz. Allah de-memişse, bunun üzerinde uzun uzun münakaşa yapmanın anlamı yoktur. Eğer bu bilinmeyince bizim dinimiz eksik olacak olsaydı ve mutlaka bilmemiz gereken bir konu olsaydı elbette Allah onu bize bildirirdi diyor ve geçiyoruz.

Evet vurdular ineğin bir parçasıyla o cesede; ceset dirildi ve katillerinin kim olduğunu söyleyiverdi.
"İşte Allah böylece ölüleri diriltir. Âyetlerini de akledesiniz diye size böylece gösterir."

Akledesiniz, aklınızı bunları anlamada kullanasınız diye böylece Allah size âyetlerini gösterir. Demek ki âyetlerden kimileri göze yöneliktir. Ölünün böyle diriltilmesi gibi, inek âyeti gibi. Kimileri de kulağa yöneliktir, şu elimdeki Kur'an'ın âyetleri gibi. Yâni Allah'ın iki tür âyeti vardır. Bunlardan birisi göze yönelik olanlar, birisi de kulağa yönelik olanlar. İşte Allah bu İsrâil oğullarına bir görsel âyet gösterdi. Ölünün dirilip katillerini gözlerinin önünde söylemesi âyetini gösterdi onlara. Niye göstermişti Allah bunu onlara? Bu âyetle onların kalpleri mutmain olsun, kalpleri Allah'a imana yatışsın, bu konuda herhangi bir tereddütleri, şüpheleri kalmasın diye. Ama gelin görün ki bu hainler gözlerinin önünde cereyan eden bütün bu âyetler konusunda bile kalpleriyle mutmain olmak yerine, tatmin olup inanmak yerine yine de kaybettiler. Yine de imana ve itaate yanaşmadılar. Allah'a kulluğa yanaşmadılar. Bundan sonraki âyet bunu anlatacak.

2-Bakara 74-229 âyetler

"Rahmân ve Rahîm olan Allah'ın adıyla"

Hamd âlemlerin Rabbi olan Allah'a aittir. Salât ve selâm Allah'ın Rasûlü-ne, âline ve ashabına olsun. Rabbimiz bizden kabul buyur. Çünkü sen dualarımızı işiten ve her şeyi hakkıyla bilensin.

74:"Bütün bunların arkasından sizin kalpleriniz yine katılaştı, taş gibi kaskatı kesildi, hattâ taştan daha katı oldu. Nitekim taşlar arasında kendisinden ırmaklar fışkıranlar vardır; yarılıp içinden su çıkanlar vardır; Allah korkusundan yuvarlananlar vardır. Allah yaptıklarınızı bilmez değildir. "

Evet bundan sonra da erimesi gereken kalpleriniz taş gibi kaskatı kesiliverdi. Hattâ taştan daha kaskatı oldu buyuruluyor.

Burada Rabbimiz kâfirin kalbiyle taş arasında çok hoş bir mukayese yaparak, kâfirin kalbinin taştan daha katı olduğunu anlatacak. Ancak ona geçmeden önce Kur'an'ın diliyle

kalp çeşitlerini şöyle kısaca bir özetleyelim inşallah: İslâm literatüründe üç model kalp görüyoruz:

1- Birisi marazlı, hasta, hastalıklı bir kalp. Sûrenin baş tarafında bunu anlatmıştı Rabbimiz. Kimilerinde görüyoruz bunu, tuhaf insanlar bunlar, ne yaptıkları belli olmaz. İstikrarları yoktur, hastalandıkça hastalıkları artar.

"Onların kalplerinde hastalık vardır. Allah'ta onların hastalıklarını artırmıştır"

(Bakara: 10)

Âyetinde anlatılanlar gibi olurlar bunlar.

2- İkinci bir kalp türü daha vardır ki, o da burada gördüğümüz gibi, kaskatı bir kalp. Taş gibi, hattâ taştan daha katı bir kalp.

3- Bir üçüncü kalp daha vardır ki bu mü'minin kalbidir. O da iki durumda bulunur:

a- Ya coşkundur. Hoplar zıplar yerinde duramaz.

"Mü'minler o kimselerdir ki, Allah anıldığı zaman kalpleri ürperir, Allah'ın âyetleri okunduğu zaman bu onların imanlarını artırır ve onlar Rablerine güvenirler...

"(Enfâl: 6)

Deniliyordu ya. Yâni yanlarında Allah zikredildikçe, âyetlerle karşı karşıya geldikçe, âyetler onlara okundukça coşar, taşar, kabına sığmaz hale gelir. Allah'ın metluv ve meş-

hûd âyetleriyle engin denizler kadar engin hale gelmiş, sükûnete ermiş bir kalptir onların kalbi. İşte bu da mü'minin kalbidir.

Demek ki kalplerin itminana kavuşmasının, kalplerin yatışıp doyuma ulaşmasının, şüphe ve tereddütlerden arınıp kesin itminana kavuşmasının iki yolu varmış.

1- Birincisi Allah'ın metluv âyetleri dediğimiz elimdeki şu kitabın âyetleri. Bu kitabı okudukça, bundaki âyetlerle tanıştıkça kalp kesin bilgiye ulaşacak ve içinde kendisini rahatsız eden, sürekli kendisine elem veren tüm şüphe ve tereddütlerinden uzaklaşacak ve sükûnete erecektir. Doyuma ulaşacaktır, tatmin olacaktır.

2- İkincisi de Allah'ın meşhûd âyetleri dediğimiz kâinatta serpiştirilmiş görsel âyetlerdir. Kişi Allah'ın yeryüzünde serpiştirdiği bu âyetleri de inceledikçe, bunları da okudukça yine onun kalbi tatmin olacak ve oturaklaşacaktır. Hani İbrahim âyetinde bu konu anlatılıyordu:

"Ey Rabbim ölüleri nasıl diriltirsin görmek isterim! Demişti İbrahim de Allah; yoksa inanmıyor musun ey İbrahim? deyince de, yok öyle değil, ancak kalbim mutmain olsun için dedi."

(Bakara: 260)

Demek ki kalbin itminana kavuşmasının ikinci yolu da Allah'ın bu şekilde göze hitap eden âyetleridir. Bu âyetler insanın kalbini mut-main hale getirir biliyoruz.

İşte buradaki âyet de bu tür âyetlerden birisidir. Bakalım kalplerin yatışması, kalplerin itminana kavuşması adına onlara gösterilen bu âyet karşısında onlar nasıl davranmışlar?

«

"Bundan sonra kalpleriniz yine taşlaştı, taş gibi veya daha da kaskatı oldu."

Bakın orada kâfirin kalbi anlatılıyor. Nasılmış kâfirin kalbi? Kaskatı taş gibi, hattâ taştan daha katıymış. Rabbimiz kâfirin kalbiyle taşın bir mukayesesini yaparak şöyle buyurur:

"Taşlardan niceleri vardır ki; ondan pınarlar fışkırır nehirler fışkırır."

"Niceleri de vardır ki şak şak yarılıp içinden sular akar."

Yâni kimi taşlar da vardır ki; pınarlar fışkırtmasalar bile sızarlar, şak şak olmuştur kayalar, taşlar da Allah'ın âyeti olan su, taşı etkilemiş, orada kendisine sızma yeri bulmuştur. Yâni Allah'ın su âyeti taşın içine nüfuz edebilmektedir.

"Kimi taşlar da vardır ki Allah korkusundan aşağıya doğru yuvarlanırlar."

Şöyle anlıyoruz bunu: Hani demin Allah'ın iki tür âyetinden bahsetmiştik. Birisi şu kitabın âyetleri, ötekisi de Allah'ın tabiatta yarattığı âyetler diye. İşte soğuk, sıcak, gündüz, gece, güneş, oksijen, hava su Allah'ın âyetleridir. Bakın taşlar bile bu âyetler karşısında donuk kalamıyor, hissiz kalamıyor, nötr kalamıyor, bunlardan etkileniyor da parampar-

ça oluyor. Fiziksel bir parçalanmayla parçalanıp aşağıya doğru yuvarlanıyor.

Veya taşlar Allah'ın su âyetinden etkileniyor da suya yol ver-mek zorunda kalıyor. Ya da taşlar Allah'ın rüzgar âyetinin etkisiyle düşüyor, paramparça oluyor. Yâni âyetlere boyun eğiyor taş, âyetler karşısında etkilenip şekil alıyor taşlar. Bu kadar salâbet, güçlülük ve metanet varken taşlar bile Allah'ın âyetleri karşısında böyle eriyor da, Allah'ın âyetleri taşların bile kalbine nüfuz edebiliyorlar da; lâkin bu kâfirlerin kalbi, taş gibi değil, ondan daha kaskatı olarak hiç bu âyetlerden hiç mi hiç etkilenmiyor. Gerek Allah'ın şu kitabının âyetlerinden, gerekse Allah'ın meşhûd âyetlerinden hiç etkilenmiyor. Allah'ın âyetleri bunların kalplerine nüfuz edemiyor. Allah'ın bu âyetleri karşısında erimeliydi, etkilenmeliydi, suyun yol bulması gibi rahmet yol bulmalıydı bunların kalbinde de; ama olmuyor işte. Siz bilirsiniz diyor Allah âyetin sonunda:

"Allah yaptıklarınızdan gafil değildir."

Unutmayın ki Allah tüm yapıp ettiklerinizi görüp gözetmektedir. Hep Allah kontrolünde bir hayat yaşıyorsunuz. Yaşayın bakalım sonunda nasıl olsa Onun huzuruna gelecek ve O Allah tüm yaptıklarınız konusunda sizi hesaba çekecektir buyurur..

75:"Ey müslümanlar! Bu yahudilerin size inanacaklarını mı umuyorsunuz? Halbuki onlardan bir grup Allah'ın kelâmını dinler, hakkı anladıktan sonra da bile bile hakkı değiştirirlerdi."

Medineli müslümanlara yönelik; ama âyet bize de hitap ediyor. Muhatap herkesten önce biziz.

Medineli müslümanlar böyle bir ümit içinde bu yahudilerin müslüman olacaklarını bekliyorlardı. Çünkü daha önceleri putperest olup sonradan müslüman olan Medineli müslümanlar, âhir zaman Nebisinin geleceğini bu yahudilerden duymuşlardı. Bunlar önceden puta tapan insanlardı. Komşuları olan yahudiler tek Allah inancında olduklarını iddia ediyorlar ve onlara şöyle diyorlardı: Bizler kitabımız Tevrat'tan öğrendik ki yakında Ahmed isminde bir ahir zaman peygamberi gelecek. Hele bu peygamber bir gelsin, onun arkasında saf bağlayıp, size de, putlarınıza da, putçuluğunuza da bir son vereceğiz! diye tehditte bulunuyorlardı. Bu peygamberin kendi peygamberleri olduğunu söyleyerek onunla Araplara hava atmaya çalışıyorlardı.

İşte günün birinde Mekke'den gelen bir kervandan yahudilerin yıllardır bahsettikleri bu peygamberin Mekke'de zuhur ettiğini haber alan Medineli müşrikler, müşrik Araplar hemen kulak kabartırlar. Bu yahudilerden önce ona biz inanalım! Bu işi onlara kaptırmayalım! Bu şerefe onlardan önce biz sahip çıkalım! diyerek hemen Mekke'ye bir heyet gönderdiler ve Akabe'de Rasûl-i Ekrem'le buluşarak müslüman oldular.

Onun için Medineli bu müslümanlar yahudilerin müslüman olmalarına kesin gözle bakıyorlardı. Yıllardır bekleyip durdukları âhir zaman peygamberi işte Mekke'de zuhur etti. Bugün olmazsa yarın, mutlaka bunlar müslüman olacaklar

diye bekliyorlardı. Peygamberimiz ve müslümanlar, bu yahudileri İslâm'a kazandırabilmek için ellerinden gelen her şeyi yaparak ciddi bir çaba içine giriyorlardı. Çünkü zaman zaman onların ağzından ümit verici işaretler de alıyorlardı. Düşünüyorlardı ki ellerinde büyük bir nüfuz bulunduran bu adamlar eğer İslâm'a girerlerse, İslâm büyük adımlarla geniş kitlelere yayılma imkânı bulacaktı.

Bu yüzden peygamber Efendimiz ve müslümanların böyle büyük bir umutla onlara yönelmeleri, çabaların boşa gitmesine sebep oluyordu. Bu beklenti müslümanları ruhsal yönden de zayıflatacaktı. Onun için Allah, onların bu ümitlerini yok etmek için bu âyetini gönderiyordu.

Müslümanlar dün kendilerine akıl hocalığı yapmaya çalışan bu yahudilere diyorlardı ki: Hani bir peygamber gelecek diye bekliyordu-nuz! Hani ona tabi olup bizim putlarımızı kıracağınızdan söz ediyordunuz! İşte beklediğiniz geldi! Hadi ne duruyorsunuz? Neden hemen ona iman etmiyorsunuz? deyince, yahudiler hemen tavırlarını değiştiriverdiler. Bizim beklediğimiz bu değildi! Bizim beklediğimiz yahudi ırkından gelecekti! deyiverdiler. Tevrat öyle demiyorsa bile biz dedirtiriz! demişler ve yazıvermişler elleriyle bunu Tevrat'a.

Biz de dedirtiyoruz bugün Kur'an'a istediğimiz şeyleri. Efendim Kur'an'da kesinlikle cihad yoktur. Bu çağda, bu devirde kesinlikle böyle çağdışı bir şeyi Kur'an emretmez! El kesme, göz çıkarma kesinlikle Kur'an'a yakışan şeyler değildir. Baş örtme de yoktur efendim! Nereden çıkarıyorlar

bunu? Kur'an'da kesinlikle böyle bir emir yoktur. Kur'-an mahza bir ahlâk kitabıdır! Kur'an da demokratik bir sistem öneriyor efendim! Kur'an bundan başka bir şey demiyor ki! diyerek kimileri de bugün demediğini dedirtmeye çalışıyorlar Kur'an'a..

Kimileri de efendim işte Kur'an'daki:

"Allah'ın indirdiğiyle hükmetmeyenler kâfirlerin ta kendisidir"

(Mâide: 44)

Gibi âyetler bizi ilgilendirmez! Bunlar yahudiler hakkında inmiştir. diyerek Kur'an'ı tahrif etmeye çalışıyorlar. Tıpkı yahudilerin keyiflerine geleni Tevrat'a dedirttikleri gibi.

Evet Medineli yeni İslâm'a giren müslümanlar; eskiden din konusunda kendilerinin hocaları sayılan bu yahudiler, bu yeni dine girmeyince şüphe içine düştüler. Eğer bu iş gerçek olsaydı o zaman kitabı bilen, dini bilen bu âlim insanlar onu reddetmezdi gibi bir tereddüde düşünce, bu hatalı durumdan onları kurtarmak için bu adamlardan, bundan daha başkasının beklenmemesi gerektiğini anlatmak üzere, Allah yahudilerin geçmişlerini gözler önüne seriverdi. Buyurdu ki: Yâni tarihleri böyle olan, geçmişleri bu olan, karakterleri bu olan bu insanlardan daha ne bekliyorsunuz? Bunların sizin dininize inanacaklarını mı bekliyorsunuz? Vazgeçin bundan! Bu adamlar tarih boyunca hep böyle kitaplarını tahrif etmişler, dinlerini bozmuşlar. Bunu sanat edinmişler, bunu huy edinmişler bu adamlar.

Yahudiler tarih boyunca hep böyle olmuşlar. Bakın düne kadar putlara tapan insanların kalplerini eriten bu Kur'an âyetleri, bunların kalplerine etkili olamıyordu. Bugün de olamıyor. Hani Buzağı hadîsesinden sonra Allah'ın buyurduğu âyet, bu hususun doğruluğunu ne kadar da güzel ispat ediyor değil mi?

Kalpleri kaskatı taş gibi, hattâ taştan daha katı kesiliverdi! deniyordu ya, bugün de öyle bu hainler. Filistinli müslümanların kollarını, bacaklarını kırdıkları taşlar utanıyor bu alçaklardan! Tarih boyunca hiç değişmedi bunlar.

Kitaplarını tahrif ediyorlardı.

"Onlardan bir grup Allah'ın kelâmını işitiyorlar sonra da yuharrifune yapıyorlardı."

Burada bir yahudi karakteriyle karşı karşıyayız. Hemen akle-der etmez, meseleyi kavrar kavramaz değiştiriveriyorlardı. Ya da:

Hafriyat yapıyorlardı. Kelimenin anlamı Türkçe'de de var. Hafriyat, böyle alt üst yapmak demektir. İşte bunlar kelâmı anladıktan, kavradıktan, aklettikten sonra alt üst ediyorlar, alabora ediyorlar, değiştiriyorlar. Hem de bu işi yaparken anlayamadıklarından, bilemedik-lerinden değil:

"Aklettikten, akılları erdikten sonra, bile bile yapıyorlardı bunu."

Bilerek, bile bile yapıyorlardı bunu. Hani bilmeyen cahil birinin yanlış yapması ayrıdır, bilen birininki ayrıdır. Bilen birileriydi bunlar. Hainliğine yapıyorlardı bunu. Mese-

leyi anlıyorlar, kavrıyorlar, ha! Bu bizim varlığımızı ortadan kaldıracak! Biz buna iman edersek bu bizim statümüzü bitirecek! diyorlar ve hemen değiştiriveriyorlar alçaklar.

Dün de, bugün de bu âyeti teyit edercesine yahudiler bu dine karşı gelmişler, ilk defa inanması gerekenler kendileri olması gerekirken; bunun aksine ilk düşman olma özelliklerini sürdürmüşlerdir.

Hani başka bir yerde de:
"Kelimeleri yerlerinden değiştiriyorlar...
"(Nisâ: 46)

Deniyordu ya. Yâni Allah o kelimeleri ne için vaz etmişse, onları vaz olundukları mânânın dışına çıkarıyorlar, farklı mânâlar yüklüyorlardı. Ya da âyetleri mevzilerinden, yerlerinden koparıp farklı farklı yerlerde değişik değişik kalıplara döküp farklı anlamlar kazandırıyorlardı. Âyetleri Kur'an bütünlüğünden, sûre bütünlüğünden koparıp cımbızla çekercesine başka yerlerde, başka kalıplara dökerseniz; elbette onlara Allah'ın yüklemediği mânâları yüklemeniz mümkün olacaktır. Meselâ:

"De ki; hiç bilenlerle bilmeyenler bir olur mu?"
(Zümer 9)

Âyetini cımbızla çıkarır gibi sûre bütünlüğünden koparıp, âyetin siyak sibak ilişkisini bitirince bakın ki; müslümanlar ne mânâlar kazandırmışlar ona. Efendim matematik bilenle bilmeyen bir olur mu? Fizik bilenle bilmeyen, botanik bilenle bilmeyen, mühendislik bilenle bilmeyen bir olur mu?

Halbuki âyetin kastı bu değildir. Vaz olunduğu maksat bu değildir. Nîmetin sahibi Allah'tır. Şu anda sahip olduğunuz her şeyinizi size Allah vermiştir. İşte bu gerçeği bilen ve anlayan, bu nîmetlerin tümünü sahibi yolunda kullanan kişiyle bunun bilmeyen bir olur mu? Sahibine kulluk bilincine erenle, kulluktan habersiz yaşayan bir olur mu? diyordu Rabbimiz.

Maalesef yahudi'nin yaptığı bu kitabı tahrif işini müslümanlar da çok yapmışlar. Âyetleri yerlerinden söküp başka başka yerlerde başka başka kalıplara dökerek başka başka anlamlar yükleme işini çok yapmışlar.

Meselâ bakın Kur'an'da "şehid" diye bir kavram vardı. Şehid, yaşadığı hayatla Allah'ın varlığına şahitlik eden kişiydi. Şehid Allah adına hayatını fedâ eden kişiydi. Şehid îlâ-i kelimetullah uğrunda ölümü oğul balı gibi yudumlayan insan veya başkalarının dirilişi için kendini fedâ eden insandı. Ama müslümanlar bu kavramı mevzisinden kopardılar, vaz olunduğu yerden çıkardılar, farklı yerlerde, farklı kalıplara döktüler ve karşımıza çok farklı şehid anlayışları çıkıverdi. Devrim şehidi, demokrasi şehidi, vatan şehidi vs, vs.

Kur'an'da "veli" diye bir kavram vardı. Veli, müslümanlar adına onlara danışmadan tek taraflı karar verme makamında olan kişi demektir. Vali de, vilâyet de buradan gelir. O da müslümanlar adına karar verme makamı veya o makamda oturan kişi demektir. Ve Allah diyor ki; kâfirlerin müslümanlar üzerinde velâyet hakkı yoktur. Yâni müslüman olmayanlar velilik makamına, velâyet makamına oturtul-

mamalıdır. Müslüman olmayanlar müslümanlara danışmadan onlar adına karar verme makamına getirilmemelidir. Galiba müslümanların gözünde bu mânâyı kamufle ederek valilik ve vilâyet makamına birilerini oturtmak için mi bilmiyorum, bu kavramı Kur'an bütünlüğünden cımbızla söküp çıkardılar.

Farklı kitaplarda, farklı kalıplara döktüler ve karşımıza farklı bir veli anlayışını çıkarıverdiler. Efendim veli işte gökte alan, yerde yiyen, gaybı bilen, kalpten geçenlere muttali olan, denizde yürüyen bir insan. Halbuki Kur'an'ın anlattığı veli ile bunun uzak ve yakından hiçbir ilgisi yoktur.

Kur'an'daki zikir kavramı değiştirilmiş, takva kavramı değiştirilmiş, kıraat kavramı, ihsan kavramı, dua kavramı, lânet kavramı, iman kavramı, kabul ve ret kavramları, cennet ve cehennem kavramları, hattâ namaz kavramı bile değiştirilmiş. Bu kavramlara Allah'ın yüklediği anlamlar unutulmuş ve farklı farklı anlamlar verilmiş. Evet:

Evet onlar Allah'ın âyetlerini, Allah'ın kelimelerini tahrif ediyor-lardı. Yâni bu yahudi ve hıristiyanlar veya bugünün ehl-i kitabı olan müslümanlar, kitabı bilenler, eğer kitapla yaşamıyorlarsa herhalde bu noktaya düşmüş olacaklardır. Bu kaçınılmaz bir sonuçtur. Yâni eğer adamın hem kitaptan haberi var, hem de kitaptan habersiz, kitabın içeriğinden habersiz ve kitaba ilgisiz bir hayat yaşıyorsa, elbette kelâmı vaz olunduğu mânânın ötesine berisine taşıracak, elbette tahrifat yapmak zorunda kalacaktır.

Yapmak mecburiyetinde kalacaktır. Yâni Allah ondan, o âyet-ten ne kast ederse etsin o kendi kastını, kendi anlayışını o kelâma yüklemeye çalışacak ve aynen yahudi'nin yaptığını yapacaktır. Bugünün insanlarından kim bu konuya örnekse onların hepsi buna girmektedir. Aklediyor mânâyı, anlıyor ama düzenini bozmasın diye dön-dürüp dolaştırıp farklı mânâya çekebileceği bir yol arıyor. Meselâ adamlar okuyorlar âyetleri: Efendim işte burada Tarikat anlatılıyor, burada parti anlatılıyor, burada bilimsel çalışma, burada örgütsel anlatım, burada zengin olmak, burada doktor olmak anlatılıyor. Ya da işte burada bizim şeyhimiz, burada bizim kavmimiz, bizim ırkımız, bizim haberimiz, bizim liderimiz anlatılıyor. Burada bunlar anlatılıyor. Kısaca bu âyetler beni, bizi anlatıyor ama kesinlikle hak olduğumuzu, hakta olduğumuzu, yanılmadığımızı anlatıyor diye kendi düzenlerine uyguluyorlar âyetleri ki işte bütün bunlar Rabbimizin bu âyetinde anlattığı tahriftir.

Geçenlerde Konya'ya zındık bir adam geldi. Ama gerçekten çok zındık bir adam. Çok güzel âyet biliyor. Meselâ yüz tane âyet okuyor; ama işin garibi hepsini yanlış okuyor. Âyeti okuyor; ama âyetin ne anlama geldiğini hemen değiştiriyor. Hele aklımda kalan bir tanesi çok bariz:

"Kim tâğutu küfreder ve Allah'a inanırsa böyle sapasağlam bir kulpa tutunmuştur ki, asla kopması yoktur."

(Bakara: 256)

Bu sapasağlam kulp şeyhin eliymiş, öyle diyor adam. Tarihte hiç denilmemiş yâni bu. Bu sapasağlam kulp Kur'an'dır diye herkes böyle söylüyor, ama adam böyle di-

yor. Allah korusun kendi kendine mânâlandırıyor âyetleri. İşte bu Allah korusun tıpkı yahudi'nin yaptığını yapmak, yâni âyetleri tahrif etmektir.

Bazen bizim de şöyle oluyor: Öğrendiğimiz âyetler hayatımızı mutlak değiştirmelidir. Yâni çizgimiz hep İslâm İslâm gitmeli iken, öğrendiğimiz âyetlerdeki artma oranı bizim hayatımızdaki değişiklikle aynı oranda değilse, hiç olmazsa at başı değilse, o zaman biz de aynı durumdayız demektir. Âyeti okuyoruz, tamam! diyoruz, anladık! diyoruz, inandık! diyoruz ama hayatımız değişmiyor. Tamam, yeni bir şeyler öğrendikçe ve bu yeni öğrendiklerimiz eski İslâmımızla çatıştıkça eyvah! Diyoruz. Eyvah meğer önceki yanlışmış diyoruz, bu güzeldir de, bu yetmeyecek ama. Bunu demekle beraber, bu pişmanlığı iliklerimize kadar hissetmekle beraber, öncekini değiştirme çabamız da ciddi olacaktır inşallah.

Öyle terslikler de vardır ama, şöyle de bir iyi tarafımız vardır değil mi? Yâni adam Kur'an'ı öğreneceğim diye çabalıyor, müslüman-lık istiyor adam, bundan başka hiçbir derdi yok. Yâni yanlış da olsa, eksik de olsa, müslümanlık istiyor. Devlet planında da, millet planında da müslümanlık istiyorlar. Yiyeceğine, içeceğine, karısına kızına dikkat ediyorlar güçleri yettiği kadar adamlar. Bir şeyler yapmaya çalışıyorlar; ama galiba şu eksikliği yeniverseler yetecek, o zaman güzel olacak bu çabaları: Biz bu kadarını becerebildik! Bundan daha güzeli de vardır ama! diyemiyorlar. O hayatı en mükemmel hayat zannedip herkesi ona davet ediyorlar. E ne yapsın adam, bir tek onu gördü. Öyle bir hayattan gelmiş ki

adamlar, onun yanında bu yeni hayat cen-net gibidir tabii. Elbette ona çağıracaklar insanları.

Evet, buna azami dikkat etmek zorundayız. Ehl-i kitabın düştüğüne düşmemek için azami dikkat etmeliyiz. Demek ki onlar, Allah'ın âyetlerini okuyorlar, anlıyorlar sonra da onu değiştiriveriyorlarmış.

Yapıveriyorlarmış.

Peki acaba bunun sebebi neydi? Yâni kendilerince nasıl bir mantık kullanıyorlardı bu konuda? Bu işi yapma konusunda kendilerindeki bu cesaret nereden geliyordu acaba? Anlayabildiğimiz kadarıyla bunun en büyük sebebi; bunlar kendilerinin kesin doğruya sahip olduklarına inanıyorlardı. Niye inansınlardı da İslâm'a? Çünkü ellerinde kitapları vardı. Niye yönelsinlerdi de Kur'an'a? Çünkü ellerinde başka kitapları vardı. Niye ilgilensinler de Kur'an'la? Çünkü önderleri vardı, efendileri vardı ve önderlerinin yazıp çizdikleri vardı. Cemaatleri vardı, grupları vardı, âlimleri vardı. Onlar kesin doğruyu ulaştırıyordu kendilerine. Niye okusunlardı da Kur'an'ı? Çünkü kesin cennetlikti bunlar. Önderleri, üstatları, efendileri, liderleri halletmişlerdi bu işi. Çok rahattılar bu konuda.

İşte onların bu mutmain hali onların bu kitaba yanaşmalarına engel oluyordu. Bugün Allah korusun da müslüman kesimin arasında da, yâni şu anda müslümanız diyen, kendilerine müslüman gözüyle bakan bizim ehl-i kitabın arasında da böyle mutmain olan insanlar görüyoruz. Bu konuda çok rahat insanlar görüyoruz. Kendi efendilerine, kendi önderle-

rine, kendi gruplarına mutmain bir şekilde bağlanıp, sohbetlerinde ellerinden ve dillerinden düşürmedikleri kitaplarına mut-main bir şekilde bağlanıp, böylece Kur'an'a veya başka hiç bir şeye ihtiyaçları yokmuşçasına nasıl olsa bizim yolumuz kesin doğrudur! Nasıl olsa biz kesin cennetliğiz! diyen insanların da bugün Kur'an'a yönelmeleri, kulluk kitaplarını ellerine almaları gerçekten çok zor olacaktır. Sünnete yönelmeleri gerçekten çok zor olacaktır. Bu mutmain halleriyle kitaba ve sünnete gereksinim duymaları çok zor olacaktır. Çok zor oluyor da zaten.

Müslümanlar! Arkadaşlar! Kimseyi itham etmiyorum! Ama Allah için durumlarımızı sorgulamak zorundayız! Durumlarımızı bir daha sağlamaya almak zorundayız. Bakın yahudi'ye seslenen; ama bizim kitabımızda olduğu için onlardan önce bize seslenen bu âyetler karşısında durumumuzu sağlamaya almak zorundayız. Değilse şimdiki ehl-i kitap olan bizler, bugünün ehl-i kitabı olan bizler; -Allah korusun- dünkü ehl-i kitabın düştüğü konuma düşebiliriz. Hem bu dünyada, hem de öbür tarafta kaybedenlerden oluruz. Bunu çok iyi düşünelim inşallah.

Bakın bu yahudiler, üstelik bir de münâfıklık da ediyorlar. Tıpkı münâfıklar gibi tavırlar da sergiliyorlar. Bakın bundan sonraki âyetinde Rabbimiz o hususu şöylece ortaya koyuyor:

76:"Müslümanlarla karşılaştıklarında: "Biz de sizin gibi inanıyoruz!" Derler. Birbirleriyle baş başa kaldıkları zaman da: Allah'ın size açtığı bilgileri Rabbiniz huzurunda size karşı delil olarak kullansınlar diye mi müs-

lümanlara anlatıyorsunuz? Aklınız ermez mi sizin?" Diyorlardı."

Biz de sizin gibi inanıyoruz Kur'an'a. Biz de aynen sizin gibi okunup anlaşılmasından yanayız Kur'an'ın! Biz de Resul gerçeğini aynen sizin gibi kabul ediyoruz! Biz de peygamberi ve onun sünnetini örnek almadan müslümanlık olmayacağına inanıyoruz! Sünnetin hayatımızdaki önemine, fonksiyonuna biz de inanıyoruz! derler. Ama:

"Birbirleriyle baş başa kaldıkları zaman da: "Allah'ın size açtığı bilgileri Rabbiniz huzurunda size karşı delil olarak kullansınlar diye mi müslümanlara anlatıyorsunuz? Aklınız ermez mi sizin?" Diyorlardı."

Birbirleriyle baş başa kaldıkları zaman da birbirlerine tan etmeye başlarlar ve derler ki: Ne yapıyorsunuz siz yahu? Ne yapmaya çalışıyorsunuz siz böyle? Yahu Allah'ın size ulaştırdığı bu bilgileri, Allah katında sizin aleyhinize belge olsun diye mi müslümanlara söylüyorsunuz? Aklınız yok mu sizin? Buna aklınız ermiyor mu? Allah'ın Tevrat'ta size açtığı bilgileri bu beyinsizlere, bu bilgisizlere, bu ümmîlere mi veriyorsunuz? diyerek birbirlerine çatıyorlar. Bu bilgileri sizin aleyhinize belge olarak kullansınlar diye mi veriyorsunuz onlara? Bak sizin kitapta da böyleymiş! Sizin dininizde de varmış bu! Niye gizlediniz bunları? Niye dininizden çıktınız? Niye kitabınızı değiştirdiniz? diye bu Müslümanların size delil getirmelerini mi istiyorsunuz? Böylece sizin delillerinizle bu müslümanların sizi sığaya çekmelerini mi istiyorsunuz? Bu adamların sizin delillerinizle sizi vurmalarını mı bekliyor-

sunuz? Yapmayın bunu! Vermeyin bu bilgileri müslümanlara! Bu iş kesinlikle sizin aleyhinize çıkar diyorlardı.

Aklınız ermez mi sizin? Hem dünyada, hem de ukbada aleyhlerinde bir delil olmasından korktukları için Tevrat ve İncil'deki hakikatleri müslümanlardan gizlemeleri noktasında birbirlerini uyarıyor-lardı.

Aklınızı çalıştırmıyor musunuz? Aklınızı kullanmıyor musunuz? Kur'an-ı Kerîmde akıl kelimesi hiçbir zaman kendi başına "el Aklu" olarak kullanılmamıştır. Akıl kendi başına hiçbir işe yaramaz, kendi başına hiç bir şey yapamaz da onun için böyle denilmiştir. Akıl kendi ba-şına hiç bir şey değildir. Ön bilgi vereceksin, yan bilgi vereceksin, kulağı kullanacak, gözü kullanacaksın da akıl ondan sonra bir şey yapacak. Değilse akıl hiç bir şey yapamaz. Ondan dolayıdır ki "akletmez misiniz!" denmiş. Tıpkı "görmez misiniz"? Demek gibi.

Gözün kendi başına haydi mutlak bir görüşlülüğü olsun diyelim, ama gözün asıl özelliği nedir? Gören göz, gözdür değil mi? Adamın gözünün zarı patladı mı, ya da kulağın zarı patladı mı duymaz değil mi adam? Onun kulağı ha var, ha yok; fark etmez. Meselâ ağız için daha münâsip anlaşılır bu. Ağız var, dil var, diş var, dudak var, yutak var, nefes var, ciğer var; ama adam yine de konuşamıyorsa o-nun ağzı ha var, ha yok diyecektik ya. İşte:

Da böyledir. Allah da onların aklını erdirmek için söylüyordu. Onlara, onları anlatmak için söylüyordu.

Peki acaba hangi bilgilerdi bu, müslümanlardan gizlemeye çalıştıkları bilgiler? Yâni gerek âhir zaman Nebisine ait Allah'ın size bil-dirdiği bilgileri, âhir zaman Nebisine ait Tevrat'ta Allah'ın size bildirdiği bilgileri, gerek İsrâil oğullarının geçmiş mecraları ile ilgili Allah'ın size bildirdiklerini.

Kur'an'ın mutlak doğruluğuna dair Tevrat'ın şehâdeti bilgisini, Rasulullah'ın ve onun getireceği mesajın doğruluğuna ait Rasulul-lah'ın vasıflarıyla ilgili Allah'ın size haber verdiği bu bilgileri, bu doğruları, bu müslümanlara niye söylüyorsunuz? Niye elinizdeki kozları veriyorsunuz bu adamlara? Aleyhinizde delil olarak kullanmalarını mı istiyorsunuz bunları müslümanların? Bu bilgileri siz onlara bildirme-seniz nereden bilecekler onlar bunu diyorlardı. Halbuki bu bilgileri onların anlatmasıyla değil, Tevrat'ın da, Kur'an'ın da sahibi olan Allah'ın bildirmesiyle biliyordu müslümanlar. Ama zavallılar bunun farkında değiller. Allah buyurur ki bakın:

77:"Onlar bilmiyorlar mı ki; Allah gizlediklerini de açıkladıklarını da bilir."

Halbuki onların açıkladıklarını da gizlediklerini de bilen Allah-tır. Bunlar bilmiyorlar mı ki Allah onların esrarını da bilir, îlanını da? Gizlediklerini de bilir, açıkladıklarını da. Sırlarını, esrarlarını, hattâ en gizlinin gizlisi olduklarını da Allah bilmektedir. İsterse gizli gizli kendi aralarında fısıldaşarak konuşsunlar, isterlerse açık açık konuşsunlar, fark etmez; Allah onların konuştuklarının hepsini bilmektedir.

Halbuki Tevrat'ı indiren de, İncil'i indiren de, Kur'an'ı indiren de Allah'tı. Bu adamlar nasıl bir hesap içine

giriyorlardı? Kalplerinde ne tür fesatlar taşıyorlardı, bunu da biliyordu Allah. Ve bu bilgileri de Resûlüne ve müslümanlara anında bildiriyordu Rabbimiz.

Burada iki şey demeye getiriyorlardı:

1- Tevrat'ta Allah'ın size açıkladığı bu bilgileri, öyle ulu orta her yerde konuşup durmayın! Yoksa Allah bu işin farkına varır da yarın kıyamet günü bizim işimizi bitirir! diyorlardı bir. Sanki Allah bilmiyordu, hainler.

2- Bir de müslümanlar bu bilgileri duydukça ayaklarını sağlam basarlar, dinleri konusunda şüpheye düşmezler ve onları yollarından çevirmemiz güçleşir, bizim işimizi zorlaştırıyorsunuz! Yapmayın! Kendi aleyhinize delil olacak bu bilgileri vermeyin onlara! Diyorlardı.

Bugün de yahudi dinli, yahudi karakterli insanların aynı şeyleri yaptıklarına şahit oluyoruz. Müslüman yanında müslüman görünüp kendi başlarına kalınca da: Yahu bu adamlara niye bu kadar imkânlar veriyorsunuz? Niye bu adamlara doktorluk, doçentlik imkânları tanıyorsunuz? Niye bu adamları şu şu makamlara, şu şu mevkilere getiriyorsunuz? Bu İlâhîyat mezunlarını niye müdür yapıyorsunuz? Bu İmam Hatip mezunlarını neden üniversite imtihanlarına sokuyorsunuz?

Hattâ yahu bu adamları niye kendi televizyonlarınızda konuş-turuyorsunuz? Bunlar sizden değil! Kur'an da anlatsalar, sünnet de duyursalar bunlar sizden değil, konuşturmayın

bunları! İmkân vermeyin bu adamlara! diyorlar. Aynen yahudi mantığı..

78: "Onlardan (o yahudilerden) kimileri de vardır ki ümmîdirler. Okuma yazma bilmezler. Kitabı da anla-mazlar. Ancak ümniyelere tabi olurlar ve sadece zannederler."

Onlar kitabı da bilmezler. Bunların işi gücü kuruntudur ve de sadece zannederler. Onlardan kitap konusunda ümmî olanlar vardır. Kitabı tanımayan, kitabı anlamayan, kitapta ne var ne yok bu konuda hiç bilgisi olmayan insanlardır ümmîler. Ümmî, kelime mânâsı olarak anadan doğma demektir. Yâni kitap konusunda, okuma konusunda sanki anadan doğma. Tıpkı anadan doğduğu günkü gibi bilgisizdirler. Gerçi şimdi bizim piyasada ümmî olup da âlim olanlar pek çoktur. Adamın hiç kitaptan haberi yoktur, ama âlimdir. Hani şairin biri şöyle diyordu:

Rahm-i maderden nasıl doğduysa hâlâ öyledir,
Gezmeden seyyah-ı âlem, okumadan allâmedir.
Gam mıdır? Mektepten olmazsa şehâdet namesi,
Eşref ağa! oğlun için, namın şehâdet namedir.

Yâni böyle kimileri var ki, ben kitabı tanıyorum der ve yürür. Arkasından da kimse yetişemez ona. İşte burada anlatılanlar; İslâm'ı, Kur'an'ı bildiğine kendilerini inandırmış insanlardır. Kitap ehlidir bunlar. Kitabı biliyorlar. Meselâ imamlar, hocalar, vaizler, tefsirciler, hadisçiler, doçentler, doktorlar, profesörler o tür insanlar gibi geldi bana.

Evet, kitap konusunda ümmîdir bunlar. Nitekim Rasulullah'ın sıfatlarından biri de ümmî idi. Ankebût sûresinin 48. âyetinde Rabbi-miz şöyle buyurur:

"Peygamberim, sen daha önce bir kitaptan okumuş ve elinle de onu yazmış değildin. Eğer öyle olsaydı bâtıl söze uyanlar şüpheye düşerlerdi."

(Ankebût 48)

Buyurur.

İşte ehl-i kitap içinde kitabı bilmeyen ümmîler vardı. Bunlar kitaptan haberleri olmadığı için, kitabı tanımadıkları için:

Bunlar ancak ümniyelerin peşinde giden insanlardır.

Emaniy; Ümniyenin çoğuludur. Ümniye, şu anlamlara gelir:

1- Ümniye, kuruntu demektir. Veya öyle de olsa böyle de olsa anlamsız, boş şey demektir. Hayatı pek ilgilendirmeyen şey demektir. Bir şeyin modeli şu veya bu olmuş, rengi krem veya yeşil olmuş, ya da tesbihin ipini siyah veya kırmızı yapmışsın gibi şeyler. Kuruntudur bunlar. Olmasa da olur, ne fark eder ki? Adamın biri geldi, bedesten-de dükkan kumaş dolu. İndirdiler, bir çeşit yeşil arıyor adam. O kadar kumaşın arasında bir türlü adamın aradığı yeşili bulamadılar. Karşı dükkana gidip geldiler ve bir tane bulup getirdiler. Hah! dedi adam aradığım yeşil buydu işte! Ötekisinden yaptırmış daha önce, bir defa giymiş; ama sonradan giyememiş onun için farklı bir yeşil arıyormuş. Bu bulup geldikleri yeşi-

le tekrar tekrar dönüp baktım. Yahu acaba ben mi anlamıyorum yoksa diye bir daha baktım, hiçbir farkı yok. Yâni öyle keyfe keder verecek hiçbir fark göremedim. Ama adam kafayı takmış, hayatı bu.

Buraya yönelik söyleyelim şimdi bu ümniye'yi: Hayatın öyle ve-ya böyle olması veya olmaması ümniye'dir, kuruntudur yâni. Meselâ gelin o arabayla gelir mi? Diyor adam. Murat 124'müş de, gelin o ara-bayla gelmezmiş. Niye? Sadece kuruntu ya başka bir şey yok. Efendim Adem (a.s) yeryüzüne indikten sonra Havva validemizle nasıl buluştu? Nerede buluştu? Veya Mûsâ'nın (a.s) âsâsı hangi ağaçtandı? Asanın boyu ne kadardı? Veya Belkıs'ın köşkünün altını, gümüşü, zebercetleri neydi, nasıldı? Bunlar da ümniye'dir. Yâni hayatı ilgilendirmeyen, öyle de böyle de olsa kişiyi cennete götürmeyecek boş şeylerdir bunlar. İşte bunları biliyor adamlar, ama din diye biliyorlar. Din zannedip bunların peşine takılıyorlar.

2: Veya ümniye kişinin kendi içinde, kendi kafasında şekillen-dirip biçimlendirdiği, hayal ettiği şeydir. Yâni kuruntudur, hayaldir, boş şeydir. Ya da insanın böyle diline dolayıp durduğu şeylerdir. Efendim yapmak lâzım! Etmek lâzım! Kurmak lâzım! Gibi diline dolayıp bir türlü amele dönüştürmediği ve de zaten amele dönüştürülmesi de mümkün olmayan idealler, mefkureler, hayaller gibi saplanıp kaldığı şeylerdir. Veya peşine takıldığı hiçbir delile dayanmayan ham hayaller, boş kuruntulardır. İşte kitap ehlinden böyle kitaba dayanmayan, kitapla ilgisi olmayan, boş şeyler peşinde

koşanlar vardır. Bunlar yalnız zan ederler, zan peşinde koşarlar, zan içinde dolanıp dururlar.

Amelleri, bilgileri kitabî değildir, kitaba dayanmaz. Zannediyo-rum bu böyledir! derler ve böylece zan üzerine yürürler. Zanla amel ederler. Bunların işleri sadece boş bir taklittir.

Ehl-i kitap arasında böyle bilginler, bildikleriyle müslümanları sapıtmaya çalışanlar olduğu gibi, bir de hiç bir şey bilmeyip de o bilenlerin, o din adamları sınıfının elinde oyuncak olan, kalplerini, kafalarını, düşüncelerini o bilenlerin cebine sokmuş insanlar da vardır. Bunların adı ümmîyyundu zaten. Gerek yahudilerde ve gerekse hıris-tiyanlarda din adamları diye oluşan bu sınıf, diğer insanların bilgilenmelerini istemiyorlardı. Bildikleri dini bilgilerin diğer insanlar tarafından da bilinmesini istemiyorlardı. Bunlar bildikleri bu bilgiler sayesinde, yığınların kendilerine pervane olmalarını istiyorlardı. Bilgi kendilerinde olduğu için cahil bıraktıkları yığınlara hükmetmek, onları kul köle edinmek istiyorlardı. Bu yüzden kafalarındaki bilgileri insanlara anlatmıyorlardı. Bildikleri Allah bilgisini, kitap ve peygamber bilgisini insanlardan gizliyorlardı.

Şu anda yeryüzünde yaşayan insanlar içinde de dini kendi tekellerine alıp veya siyaseti kendi tekellerine alıp, dünyayı kendi tekellerine alıp, bilgiyi kendi tekellerine alıp, diğer yığınlara: Sizler hiç bir şey bilmezsiniz! Sizler bu işleri anlamazsınız. Bilmek ve anlamak zorunda da değilsiniz zaten! Biz varız ya! Bizler sizin için herşeyi biliriz! Sizin adı-

nıza, sizin hayrınız için herşeyi düşünürüz biz! Sizin adınıza biz karar veririz! Siz yeter ki bize bağlı olun, bizi dinleyin, bizim size sunduğumuz hayattan razı olun, artık gerisini siz düşünmeyin. Sizin için herşeyi biz ayarlarız. Dünyanızı da biz ayarlarız, cennetinizi de biz ayarlarız diyen bugün de pek çok insan görüyoruz. Bildikleri halde hak bilgisini insanlara anlatmayan insanlar. Yığınları sömürebilmek için onları cahil bırakan insanlar. Onlar üzerinde hegemonya kurabilmek için bu yolu tercih edenler.

Ama bakın, öbür tarafta bunların karşılıklı tartışmaları anlatılır Kur'an'da. Yönlendirenler ve yönlendirilenler. Yönetenler ve yönetilenler. Veya bir başka anlamıyla müstekbir ve mus'taz'aflar. Bunların yarın cehennemde karşılıklı tartışacakları haber verilir Kur'an'da. İşte bu akıllarını din adamlarının cebine koymuş olan, onlara teslim olmuş olan kesim, ümmî denen bu grup:

Bunlar kitabı bilmezler, ancak ümniyelere, zanlara, hayallere dayanırlar. Kitapla değil de zanlarla, bilgiye dayanmayan ümniyeler le amel ederler. Ancak zannediyorlar. Yâni başkalarından duyduklarını, hacıdan-hocadan duyduklarını din zannediyorlar, din diye zanla amel ediyorlar. Başkalarından aldıklarını hayat zannediyorlar. Gerçi bu tür insanlar ekonomik hayatlarında, ticaret hayatlarında, sosyal hayatlarında, mesleki hayatlarında herşeyi bilebilmekten yanalar. Herşeyi bilebilme gayretindeler. Bu konularda kimseye teslim olmuyorlar. Kimseyi dinlemiyorlar. Ne din adamlarını, ne de başkalarını, hayatlarının bu bölümlerine karıştırmamadan yanalar. Hayatlarının bu bölümlerini kendilerinin bildiklerine inanırlar, ama mesele dine gelince, mesele dinden ha-

berdar olmaya, kitabı tanımaya peygamberden söz etmeye gelince: Biz bu işi bilmeyiz! Biz bu işi anlamayız! Bunu biz din adamları sınıfına bıraktık. Artık bu konuda onlar ne derlerse biz, ona uyarız. Onlar, bunu bilsinler, kitabı onlar okusunlar, anlasınlar, peygam-beri onlar tanısınlar. Biz ticaretimizi ilgilenir, dünyamızı yaşarız ve de yarın onların delâletiyle kolayca cennete gideriz diyorlar..

Allah'ın kendilerine gönderdiği kitapla ilgiyi, alâkayı kesmiş, gerçeği bilmeyen, bilemediği için de bilenlerin kulu kölesi durumuna düşmüş olan bu insanların din adına bildikleri sadece zandan ibarettir. Dinlerini zan üzerine bina edip geçerler. Tabi onların gözünde din o kadar önemli olmadığı için, bu kadar ilgi idare edecektir. Kordon boyunda volta atar gibi dinle birazcık ilgilenme yetecektir bu insanlar için. Çünkü kendilerince çok önemli olan dünyalık programlarından ancak bu kadar zamanları kalmaktadır dinlerine.

Acaba Allah'ın kullarına dini üzerine bina etsinler diye gönderdiği bu kitabı gerçekten herkes bilemez mi? Herkesin bu kitabı anlaması mümkün değil mi? Ya da bu dini sadece din adamları mı bilir? Yâni herkes bilemez, herkes anlayamaz mı bunu? Hayır hayır, herkes kitabı bilmek zorundadır. Herkes bu kitaptan haberdar olmak zorundadır. Bu kitap sadece bilenlere gelmiş, hocalara, alimlere gelmiş bir kitap değildir. Herkes gücü nisbetinde bu kitabı anlayıp amellerini bununla delillendirmek zorundadır. Hani Allah'ın Rasûlü bir hadislerinde:

"Allah size gıyl'u gal'i haram kıldı!"

Buyuruyordu..

"Gıyle" Denildi, "Gale" Dedi demektir. Dedi ve denildi. Yâni Allah'ın rasulü kişinin dinini dedi ve denildilere bağlamasının haram olduğunu söylüyor. Bu ameli niye böyle yapıyorsun? E filan öyle demişti! Galiba falandan duymuştum! Herhalde öyle duymuştum! Kişinin amellerini bunlara bağlamasını Allah ona haram kılmıştır diyor Allah Rasûlü. Ya neye bağlayacağız? Allah böyle dedi, Rasulullah böyle buyurdu diyerek amellerimizi kitap ve sünnetten delillendirmek zorundayız. Filanlar, falanlar böyle demişler diyerek bir din yaşanamaz. Bu dinin kitabı, bu dinin örneği dipdiri ayakta dururken onlardan habersiz bir din yaşanması mümkün değildir.

Yine bakın o bilenler, din adamları, bilgilerini halka anlatmaktan sakınan bu adamlar, yâni bilgilerini Allah'a kullukta kullanmaları gerekirken onu Allah'la çatışmada, Allah'a kafa tutma yolunda kullanan bu insanlar, bakın ne yapmışlar:

79:"Bu veyl'e gidesiceler kendi elleriyle kitap yazdılar, sonra da onu az bir değere satmak için dediler ki; işte bu Allah'tandır! Elleriyle yazdıklarına da veyl olsun, kazandıklarına da veyl olsun onların."

Bu cehennemin veyline gidecek olanlar, bu Allah'ın lânetine uğrayasıcalar kendi elleriyle bir kitap yazdılar. Kendileri yazdılar, kendileri oluşturdular, ama sonra da:

Bu Allah'tandır! Bu Allah'tan gelendir! Allah tarafındandır! Bunu Allah buyuruyor! Bunu Allah emrediyor! dediler. Veyl olsun bunların bu yaptıklarına! Yazıklar olsun onların kendilerine de, bu yaptıklarına da.

Bu âyetlerin bir açıklayıcısı da Âl-i İmrân 78. dedir.

"Bir gruptur onlar."

"Dillerini eğer bükerler, kitabı dillerine dolarlar."

Dillerini kitaba doğru böyle eğip bükerler. Sanki kitabı ağızlarına almış gibi, sanki kitapla ilgi kurmuş gibi görünmeye çalışırlar. Kitaptan konuşuyormuş gibi davranmaya çalışırlar. Aslında başka şeyler söylerler de arada bir bunu da ağızlarına alırlar. Meselâ adam miting alanına çıkıyor, bazen bazen tanrı böyle buyuruyor, kitabımızda da bu böyledir diyor. Veya filan âyette de bu böyledir diyor, bir şeyler ekliyor yâni. İşte bu kitabı diline dolamak, eğip bükmektir. Peki neden böyle yapıyorlar?

"Siz onu kitaptan sanasınız diye."

Yâni ortaya koyduğu konunun kitaptan olduğu zannedilsin diye. Aslında kitapla filan ilgisi yok adamın. Kitaptan filan konuşmuyor, ama istiyor ki konuştukları İslâm'dan zannedilsin. Adam arka arkaya bir dizi fikir sıralıyor ve araya böyle âyetler de serpiştiriyor. Âyetlerden de dem vuruyor, âyetleri de geveliyor. Veya işte arada bir peygamber de böyle buyuruyor diyerek hadis filan okumaya çalışıyor.

Meselâ İslâm'da aile, İslâm'da takva, İslâm'da kahramanlık, İslâm'da kazanmak, İslâm'da harcamak, İslâm'da kadın, İslâm'da erkek filan diyor. Kuralını kendisi koyuyor,

iskeletini kendisi belirliyor. Kendisi bir paragraf, iki paragraf bilgi sunuyor ve araya bir âyet koyuyor ki sanki biraz önce söylediklerini âyet söylemiş gibi! Onun aslında planı şu: Meselâ yüz cümlelik bir konuşması var, bu konuşmanın paragraflarını, iskeletini kendisi belirliyor, iki paragraftan sonra: Ya Rab-bi bunları destekleyecek bir âyet lütfeder misin buraya? diyor, yâni ayıp olmasın böyle sözlerim sırıtıp kalmasın diyerek bir âyet ekliyor. Bir paragraf sonra da: Ya Rasûlallah bunu destekleyecek bir hadis diyerek, bir hadis okuyor, ondan sonra Volter'e, Monteskiye'ye, Puşkin'e müracaat ediyor. Böyle bir esperanto yapıyor yâni. Bunun da din olduğunu söylemeye çalışıyor. Bakın ben bir şeyler söylüyorum, aman beni destekleyin, çünkü ben bu söylediklerimin tümünü Allah'ın kitabından ve peygamberin sünnetinden alıyorum demeye getiriyor. Benim dediklerim kitap ve sünnete uygundur demeye çalışıyor.

İnsanlar, bunu dinleyenler, bu kitaptandır zannetsinler diye böyle yapıyor adam, oysa:

"Halbuki o kitaptan değildir."

Halbuki o konuştukları, o yazıp çizdikleri kitaptan değil, kendilerindendir. Onların hiç birisinin kitapla ilgisi yoktur. Yansıması da değil, anlatılması da değil. Bu Allah'tan değil, bunu anlamalıdır adam.

"Allah'a yalan iftira yapıyor da, bunu da bile bile yapıyor."

Diyordu âyet-i kerîme. Burada da bunun farklı bir açılımı ortaya konuyor. Bakalım Allah ne diyecek:

Evet elleriyle kitap yazdılar, sonra da dediler ki; bu Allah'tandır. Bu Allah katındandır. Bunu bize Allah bildirmiştir. Allah böyle buyurmuştur! Din budur! İman budur! Kitap budur! İslâm budur, başkası değildir dediler. Peki niye yaptılar bunu? Allah'tan gelmeyen, Allahın söylemediği şeyleri niye İslâm etiketiyle sundular insanlara? Kendi yazıp çizdiklerini, kendi söyleyip konuştuklarını niye Allah'a izâfe ettiler? Niye bunu Allah buyuruyor dediler?

"Bunu az bir pahaya satıyorlar."

Az bir pahaya satmak için yapıyorlar bunu. Ya da bununla az bir değer kazanmak, biraz değerlenmek için yapıyorlar. Çünkü:

Az bir pahaya satmak değildir. Semen, aslında eder demektir. Hani bir şeyin ederi denir ya. Meselâ bunun ederi ne? deriz ya. Eğer bunun karşılığında iş yaparsa bir günlük yevmiyedir bunun değeri. Veya bir tamir karşılığıdır, ya da bunun ederi yüz bin liradır, iki yüz bin liradır. Bir şeyin karşılığı demektir. İşte az bir değer. Yâni adamlar bu Allah'tandır derken ne değer kazanıyorlar? Ne kazansınlar? Azıcık bir şey tabii. Tümüyle dünyayı kazansalar da az, makam mevki kazansalar da az, evbark bulsalar da az, arabalar elde etseler de, dükkanlar tezgahlar elde etseler az, az, az..

Çünkü âyetleri satıp da, yâni âyet konumundan sıyrılıp, âyet atmosferinden uzaklaşıp, farklı bir hayat yaşayınca elde edecekleri ne olabilir ki bunların? Ne bulabilecekler yâni? En fazla bulsalar bulsalar, tüm dünyayı bulabilirler. Ne kadar süreyle sahip olabilirler bu dünyaya? Ölünceye kadar değil mi? Ölünce herşey bitecektir. Ama bunun karşılığında

ne kaybedecekler? Allah'ın rızasını kaybedecekler, cennet kaybedecekler değil mi? Halbuki cennete en son girecek kişi bile olsa bunlar tam dokuz dünya kaybedecekler. Tüm dünyayı dünyada kazansalar bile nihâyet on sene, elli sene, ölünceye kadar sahip olabilirler, ama cennet öyle değildir değil mi? Kazandıkları, kazanacakları her neyse kaybettikleri cennetle mukayese edilince çok azdır. Cennet yanında tüm dünyayı kazansalar bile ne anlamı olabilir de?

Az bir paha karşılığında satmak için yaptılar bunu. Az bir paha, dünya ile sınırlı olan, ölümle biten, âhirete intikal etmeyen demek-tir. Peki bunu yapıyorlar da ne alıyorlar karşılığında? Ne alırsa alsın-lar, tüm dünyayı alsalar bile ne kadar süreyle alabilirler bunu? Tabiki ölünceye kadar. Müdürlük, ölünce biter. Bakanlık, dekanlık ölünce bitecektir. Şan, şöhret, diploma, doktora, para, mal, mülk hepsi ölümle bitecek ve yarına intikal etmeyecek şeylerdir. Bu yaptıkları şey kendilerine sağlayacak çok küçük dünya menfaatleri yanında ne büyük bir âhiret azabı doğuracak; bunu bir bilebilseler.

Tevrat ve İncil'i bozup da, Tevrat ve İncil'i tahrif edip de sonra da: İşte bu Allah kelâmıdır! diyenlere yazıklar olsun! Kur'an'ı tahrif edip, Kur'an'ı gizleyip, Kur'an'ı insanlara anlatmayıp, ya da Kur'anda olmayan bir şeyi ondanmış gibi insanlara sunanlara yazıklar olsun! Veyl olsun onlara. Veyl olsun onlara da, bu yaptıklarına da. Veyl olsun bu yazdıklarına da, karşılığında kazandıklarına da.

Tevrat bilgisine, İncil bilgisine, Kur'an bilgisine sahip olan ve bu bilgiyi Allah'ın kullarına anlatmaları gerekir-

ken, bu bilgiyle yeryüzünde Allah'a kulluk yapmaları gerekirken, bu kitabın yeryüzünde hâkimiyeti konusunda çırpınmaları gerekirken, dünya karşılığında satanlara yazıklar olsun! Makam karşılığında, diploma doktora karşılığında, maaş karşılığında, sosyal statüler karşılığında Allah kitabını, Allah bilgisini, peygamber bilgisini satanlara yazıklar olsun.

"Elleriyle yazdıklarına da veyl olsun onların, bunun karşılığında kazandıklarına da veyl olsun!"

Herşeylerine veyl olsun onların! Veyl; iki anlama gelir:

1- Birisi kâfirlere söylenendir. Kâfirler için söylenmiş bir bedduadır. Kur'an-ı Kerimde kâfirler için nerede böyle bir beddua kullanılmışsa biliyoruz ki bu cehenneme gidesiceler anlamına gelir. Cehennemin veyline gidesiceler demektir ki, buradaki bu anlamadır. Kâfirlere denince bu, gidin cehenneme! demektir. Cehennemin veyline yuvarlanasıcalar demektir. Cehennemin en aşağısını boylayasıcalar demektir.

2- Bir de bu ifade mü'mine söylenince mânâ ayrı olacaktır. O da yazıklar olsun! Bunu yapmamalıydın! Yapmamanız gerekirdi böyle bir şeyi! Bir mü'min olarak böyle bir şey size yakışmıyor! Keşke yapmasaydınız bunu! anlamına gelecektir. Çünkü Peygamberimiz sahabeye böyle demiştir. Bir yolculukta sahabe önde gitti, bir su başında konakladı, abdest almaya başladılar ve Rasulullah arkalarından yetişti. Onlar topuklarını düzgün yıkamamışlardı. Topuklarını kuru bırakmışlardı da bunun üzerine Allah'ın Rasûlü onlara buyurdu ki:

Vay ateşten bu topukların haline! Yapmasaydınız bunu! Hiç yakışmıyor size!

Diyordu.

Bakın bunlar, buna da çare bulmuşlar. Allah bilgisini insanlardan gizlemeye çalışan din adamları sınıfının bu cüretlerinin sebebini de bundan sonraki âyet-i kerîme şöyle anlatır:

80:"Bu yahudiler, bize ateş sadece sayılı birkaç gün dokunacaktır dediler. Sor onlara peygamberim: Allah'tan bu konuda bir söz mü aldınız?"Bir ahit mi aldınız? Allah asla sözünden dönmez."

Diyorlar ki; ateş bize ancak sayılı günler dokunacaktır. Bizler sadece sayılı birkaç gün cehenneme uğrayacağız. Bu:

Konusunda müfessirler şunları da rivâyet etmişler:

1- Demişler ki, bu yedi gündür. Biz sadece cehenneme yedi günlüğüne şöyle bir uğrayacağız, hepsi bu kadar diyorlar. Yedi gün kadar işte meraklarımızın izalesi için şöyle bir gezinti yapacağız cehennemde, ondan sonra kesinlikle oradan çıkacağız, çıkarılacağız diyorlar.

2- Veya kırk gün demişler. Hani Hz. Mûsâ onları bırakıp da Tur'a vahiy almaya gitmişti de, onlar da Mûsâ gelinceye kadar Allah'ı bırakıp buzağıya tapınmışlardı ya, işte bu kadar bir süre, kırk gün kadar cehenneme şöyle bir uğrayacağız, ondan sora cennete gideceğiz diyorlar.

Diyorlar ki; bizler cehenneme gitmeyeceğiz. Bizler, biz âlimler, biz toplumun önderleri cennete gitmeyecek de şu ümmî, şu cahil, şu hayrı-şerri bilmeyen insanlar mı gidecekler yâni? Şu halk kesimi, şu bizim kendilerine yol gösterdiğimiz insanlar mı gidecekler cennete? diyorlar. Eğer bugün dünya üzerinde onları biz yönlendiriyorsak, onlara biz yol gösteriyorsak, hattâ cennetin pasaportunu, cennetin olurunu bile onlara şu anda biz veriyorsak elbette öbür tarafta da biz önde olacağız diyorlar, kendilerini garanti cennetlik görüyorlar.

Öyle ya, hocalar, hacılar, din adamları, Papazlar, Keşişler, Kardinaller dururken başkaları mı girecekti cennete? Hem Allah'ın bilgisine sahip ol, hem kitap bilgisine sahip ol, hem onları bilmeyenlere anlatma, hem onları az bir pahaya sat, hem de cenneti bekle! Olacak şey değildir bu. Ama adamlar böylece kendilerini avutuyorlar, avunuyorlar kendi kendilerine.

Bizde de var böyleleri, hem de pek çok. Bizler filan grubun üyeleriyiz, bizler falan zatın müridleriyiz, kabir suâlimize bile filanlar cevap verecektir diyenler. Kendilerini mutmain görenler bizde de pek çok Allah korusun. Biz girmeyeceğiz de cennete Allah sığırları mı koyacak? Diyerek kendi kendilerini avutanlar. Kendilerini sığırlarla mukayese ederek oraya herkesten daha lâyık olduklarını iddia edenler pek çoktur. Bakın Allah buyuruyor ki:

"Sor onlara peygamberim: Allah'tan bu konuda bir söz mü aldınız?"Bir ahit mi aldınız?

Bir ahid mi verdi Allah sizlere? Sizler artık bu bilgiye sahip olduktan sonra, kitap bilgisine sahip olduktan sonra, o grubun, o cemaatın üyesi olduktan sonra, o zata biat ettikten sonra, ne yaparsanız yapın! Nasıl bir hayat yaşarsanız yaşayın! Kesinlikle sizler cennete gireceksiniz! Cehennemin yüzünü bile görmeyeceksiniz! Olsa olsa belki sayılı birkaç gün orayı şöyle bir ziyaret ettikten sonra, meraklarınızı izale ettikten sonra ben sizleri hemen cennetime koyacağım! diye Allah bir söz mü verdi size? Eğer bunu Allah demişse, bu konuda Allah'tan bir ahit almışsanız, Allah size bu konuda bir vaad da bulunmuşsa :

"Allah asla sözünden dönmez."

Allah ahdine sâdıktır. Kesinlikle Allah vadinden dönmez. Ama Allah böyle bir şey demedi. Deseydi kitaplarının birinde delili olurdu. Bakıyoruz gönderdiği kitaplarının hiçbirisinde herhangi bir kimse sadece bu bilgiye sahip olduktan sonra, böyle bir mârifete sahip olduktan sonra, hak bilgisine ulaştıktan sonra ne yaparsa yapsın, nasıl yaşarsa yaşasın sahip olduğu bu bilgi sayesinde onu cennetime koyacağım diye bir âyet göndermemiştir Allah.

Bilmek yeterli diyor değil mi adamlar? Mârifete ulaşınca kulluğa da gerek kalmaz diyorlar. Hattâ:

"Sana yakîn gelinceye kadar da Rabbine ibâdet et!"
(Hicr 99)

Âyetini de böyle anlamaya çalışıyorlar. Yakîne ulaşıncaya kadar kulluk yap! Yakîn bilgisini elde ettin mi, kulluk biter diyorlar. Yâni mârifete ulaştın mı, Nirvanaya ulaştın mı

artık namaz da, oruç da, kulluk da biter diyorlar. Önemli olan buna ulaşmaktır. Fena fillah da budur galiba. Allah'la bütünleşme, Allah'la ahbaplaşma. Bu gerçekleşti mi artık, balta sapını kesmez diyorlar. Artık Allah kendisiyle bütünleşen, kendisiyle dostlaşan, yani Allahlaşan bir kimseye azap edemez diyorlar.

Hayır! Hayır! İş öyle değil, durum sizin bildiğiniz gibi değildir.

81:"Kim bir günah işler ve günahı kendisini çepeçevre kuşatırsa, işte onlar cehennem ashabıdır ve orada ebedîyen kalıcıdırlar."

Tıpkı Nisâ sûresinde olduğu gibi:

"Bu iş ne sizin kuruntularınıza, ne de ehl-i kitabın kuruntularına göre değildir. Kim bir günah işlerse mutlaka onunla cezalandırılır. Ve kendisine Allah'tan başka ne bir dost bulabilir ne de bir yardımcı."

(Nisâ: 123)

Evet bu iş, ne sizin kuruntularınıza, ne de ehl-i kitabın kuruntularına göre değildir. Kim bir günah işlerse mutlaka cezasını görecektir. Kendisine Allah'tan başka ne bir dost, ne de bir yardımcı bulunamaz. Dost bildiklerinizin işi bitmiştir, yardım edecek dediklerinizle aranıza engeller konulmuştur artık.

Kim bir günah işler ve bu günahı onu çepeçevre sarar, çepe-çevre onu kuşatırsa. Acaba buradaki günahının kendisini kuşatmasını nasıl anlayacağız? Günahının kişiyi kuşatması ifadesini ulemâ şöyle anlamaya çalışmışlar:

1- İbni Abbas bunun şirk olduğunu söylemektedir. Şirk bir adamı çepeçevre kuşattı mı artık o kişinin akıbeti kötüdür. Çaresiz o, kesin cehenneme gidecektir.

2- Kimileri de günahın kişiyi böyle çepeçevre kuşatmasını şöyle anlamışlar: Kişi günah işler de eğer tevbe etmeden günahları üzerine ölürse kesin cehenneme gidecektir. Yâni adam günah işler fakat tevbe etmeye zaman bulamadan günahları üzerine ölürse, amelleri onu çepeçevre kuşatmış demektir.

3- Bazıları da bunu şöyle anlamaya çalışmışlar: Onların amelleri, amelsizlikleri onları çepeçevre sarmıştır. Bu böyle bir anlık gafletleri sonucu, bir anlık dikkatsizlikleri sonucu ortaya çıkmış bir şey değildir. Sürekli bu durumu yaşamışlardı. Sürekli o günahlarla beraber olmuşlardır. Öyle değil mi? Mü'minler de bazen hata edebilirler. Bir anlık gaflet sonucu, bir anlık hata sonucu veya geçici bir duygu sonucu günah işleyebilirler, emre karşı gelebilirler. Ama ilk uyanışla, ilk hatırlama ile hemen bundan vazgeçerler mü'minler.

A'râf: 201 de bu husus anlatılır:

"Allah'a karşı gelmekten sakınanlar, şeytan tarafından bir vesveseye uğrayınca, hemen Allah'ı anarlar ve gerçeği görürler."

(A'râf 201)

İşte müminler bir anlık gaflet sonucu işlenen günahlarından hemen dönerler. Burada anlatılan da, sürekli bu gü-

nahlarla yaşayan, bu günahlar kendisini hiç terk etmemiş olanlardır. Hani Allah'ın Ra-sûlü bir hadislerinde bu hususu şöyle anlatıyordu: Adam bir günah işler, işlediği bu günah onun kalbinde siyah bir leke oluşturur. Adam tevbe edip pişmanlık duyunca bu leke silinir. Ama adam tevbe etmez-se bu leke orada kalır. Sonra ardından bir günah daha, bir günah daha, derken adamın kalbi simsiyah bir kılıfla örülür ve artık onun kalbi mühürlenir ve duymaz, duygulanmaz hale gelir diyordu ya; işte burada da sanki o anlatılıyor.

"Hayır hayır onların işledikleri günahlar yüzünden kalpleri paslandırılıp körleştirilmiştir.

"(Mutaffifin: 14)

Âyetinin de anlattığı gibi bunlar işlediği günahlar yüzünden kalpleri kuşatılmış ve Allah tarafından kalpleri kapatılmış, mühür vurulmuş insanlardır. Yâni adam bir günah işler ve işlediği bu günah onun içini, dışını, kalbini, dilini ve tüm azalarını sararsa. Yâni artık kal-bi de bu günahı kabullenir hâle gelirse, kalbide o günahtan rahatsızlık duymaz hale gelirse işte o zaman bu adamın sonu kötüdür. Ama öyle değil de kalbi tamamen küfürle örtülmemiş ve hâlâ kalbinde imana yer kalmış olanlar, yâni günahı, günah olarak bilip helâl demeyenler, cehennemde ebedî kalmayacaklardır. Temelde bizim fazla önem ver-mediğimiz kimi günahlar bizi kuşattıkça, onların bizi cehenneme doğru sürüklediğini anlıyoruz bundan. Meselâ adam küçük bir günah işledi ve arkasından tevbe etmedi, pişmanlık duymadı, onun arkasından sadaka vermedi veya hemen bir iyilikte bulunmadı. Ve o günahı da onu kuşattı ise, artık o günah o kişiyi günahı kabule götürecek, gü-nahı inkâra götürecek, onu iyilik yapmaktan alı-

koyacak ve bu durum da onun cehenneme uğramasına sebep olacaktır.

Aman ha! Hiç kimse, ne hocanız, ne hacınız, ne âliminiz, ne cahiliniz, ne kadınınız ne erkeğiniz kendine güvenmesin. Bir günah işleyince hemen arkasından tevbe etsin, pişmanlık duysun, sadaka versin, bir iyilikte bulunup o günahın silinmesine çabalasın. Değilse bu da olsun bakalım, bu da olsun bakalım, deyip o günahı hesaba katmayarak yaşarsak; bilelim ki, böyle bir hayatın sonu cehennemdir. Bunu hiçbir zaman hatırımızdan çıkarmayalım inşallah.

82:"İman edip salih ameller işleyenler var ya; onlar, cennetliktirler. Onlar, orada ebedîyen kalacaklardır."

Ama beri tarafta iman edenler ve imanlarını amele dönüştürenler, bilgilerini Allah'a kullukta kullananlar, bilgilerini Allah'ın bilgileriyle destekleyerek kulluğun emrine verenler, bilgilerinin yaşanması adına ortam oluşturmaya çalışanlar var ya işte onlar da cennet ashabıdır ve onlar da orada ebedî kalıcıdırlar.

Bundan sonra yine İsrâil oğullarından alınan bir mîsaktan söz edecek Rabbimiz. Ama bu âyet bizim kitabımızda olduğu için, bu bizimle de ahit anlamına gelmektedir. Hani daha önce söyemiştim, efendim bu âyet yahudilere hitap ediyor, binaenaleyh bu bizi ilgilendirmez, demek kitabı tahrif anlamına geliyordu. Yâni bakın Allah İsrâil oğullarından bir şeyler istiyor, şunları şunları yapın diyor. Peki bu istenenleri biz yapmayacak mıyız? Elbette biz de yapacağız. O

halde Allah, Kur'an'a sahip olan, Kur'an'a inandığını iddia eden herkesten bu ahdi alıyor.

83: "Biz İsrail oğullarından şöyle mîsak almıştık: "Allah'tan başkalarına kulluk etmeyeceksiniz, ana-babaya, yakınlara, yetimlere, yoksullara iyilik edeceksiniz, insanlara güzel söz söyleyin, namazı ikame edin, zekatı verin" Sonra sizler, pek azınız müstesna döndünüz; hâlâ da yüz çevirip duruyorsunuz."

"Evamir-i Aşara" olarak bilinen bir on emir vardır. Türkçe'ye de on emir olarak tercüme edilir. Müfessirlerce Kur'an-ı Kerîmdeki bu bölümün, on emri anlattığı söylenir. Gerçekten de bakıyoruz on emir vardır içinde ama, Hz. Mûsâ'ya on emir olarak anlatılan bu muydu? Yoksa Hz. Mûsâ'ya anlatılan emirlerden on tanesi mi buydu? Bunu bilmiyoruz. Yâni Cenab-ı Hakk'ın bizzat levhalara yazdığı emirler bumuydu? Yoksa bunlar Tevrat'ın içindekiler miydi? Bunu tam olarak bilemiyoruz. Yâni bu Cenab-ı Hakk'ın İsrâil oğullarına Hz. Mûsâ aracılı-ğıyla bildirdiği istekleri, arzuları, emir ve nehiylerinden bir bölümdür. Ama Hz. Mûsâ'ya ilk gönderilenler mi? Yoksa levhada yazılı gönderilenler mi? Turda Cenab-ı Hak'la karşı karşıya geldiklerinde verilenler mi? Yoksa başkaları mı? Onları bilmiyoruz. Ama burada on emir vardır.

Şimdi bu on emire bakalım, tabi İslâm mânâsına, Allah'ın gönderdiği emirler mânâsına bu on emir bizim de on emrimizdir. Yâni bize de gönderilen on emirdir. Her ne kadar İsrâil oğullarından alıntı gibi görüntülense de bizim için

de aynı şey söz konusudur. Çünkü bakın bizim kitabımızın bir âyetidir bu. Bakalım nelermiş bunlar:

Biz İsrâil oğullarından mîsak almıştık. Mîsak; bağ demektir. Anlaşma da insanı bağladığı için ona da mîsak denmiştir. Allah'la İsrâil oğulları arasında bir ahit, bir söz alışverişi demektir bu. Yâni Allah söylemiş, onlar kabullenmiş. Allah emretmiş, onlar da kabullenmeyi Allah'a arzeylemişler, Allah da bu kabullenmeleri karşılığında onlara cennet vaâdetmiştir gibi. İşte böyle bir ahit, bir söz alışverişi olmuştur, bir mîsak olmuştur aralarında.

Hani Mîsak-ı milli filan diye tarihe mal olmuş bir kelime var ya. Burada da anlatılan iki taraftan biri Allah, diğeride İsrâil oğulları olarak gerçekleşen bir mîsaktır. Peki acaba şartları neymiş bu mîsakın? Hangi konularda mîsak almış onlardan? Ya da hangi konular üzerine itaat edeceklerine, yerine getireceklerine dair söz vermişler bu adamlar Allah'a?

"Allah'tan başkasına kul olmayacaksınız!"

Allah'tan başkasının kulu kölesi olmayacaksınız! Boynunuzdaki ipin ucunu Allah'tan başkasına vermeyeceksiniz. Allah'tan başkalarını dinlemeyeceksiniz. Allah'tan başkalarının çektikleri yere gitmeyeceksiniz. Allah'tan başkalarının arzularını yerine getirmeyeceksiniz. Allah'tan başkalarının kulu-kölesi olmayacaksınız. Tabi Allah'a kulluk; mutlak mânâda Allah'a kulluğu, mukayyet anlam da da başkalarına itaati gerektirecektir. Yani Rabbimizin bu kitabın da sınırlarını belirlediği yasal itaat mekanizmalarından söz ediyorum. Allah'a kulluk mutlak mânâda O'nu kulluğu gerektirirken, mukayyet mânâda Allah'ın onlara da itaat edin, onları

da dinleyin buyurduğu itaat mekânizmalarını tamamen diskalifiye anlamına gelmeyecektir. Veya bir başka deyişle onlara itaat Allah'a isyan, yahut şirk anlamına gelmeyecektir.

Meselâ Allah ulül emre itaati isteyecek, anneye babaya itaati veya kocaya itaati isteyecektir. Yerine göre bu itaatler de yine Allah adına olunca, herşey Allah'a kulluk olacaktır. Yâni boynunuza Allah ipini takın! Mutlak mânâda Onu dinleyin! Her hâlü kârda Onun dediklerinin dışına çıkmayın! İtaatinizi Ona verin! Ama Allah kendisinin dışında kime itaat emretmişse, bazen bazen onlara da verin demektir bu. Yâni Allah'a itaat yanında onlara da itaat onları Rab konumunda görme, ya da onlara da kulluk yapma anlamına gelmeyecektir. Aksine kişinin Allah'ın onlara da itaat edin buyurduğu kimseere itaati de Allah'a itaati anlamına gelecektir. Çünkü bunu diyen de Allah'tır.

Meselâ şimdi saat 07.00 de ders için buraya gelin! demekle ben sizin Rabbiniz olmadım aslında. Ama Allah bu konuda bana böyle bir izin verdi ve sizin boynunuzdaki Allah ipini ben bu izinle kullandım. Değilse bu konuda benim bu emrimi dinlemeniz bana kulluk mânâsına gelmeyecektir. Veya kişinin peygambere itaati, halifeye itaati, babasına, anasına, kocasına, hocasına itaati ona kulluk mânâsına gelmeyecektir. Yâni:

Sadece Allah'a kul olun demek, Allah'tan başkasının sözünü dinleyince kâfir olursunuz anlamına gelmez. Arkadaş bir bardak su verir misin? dedi biri, ötekisi de Allah isterse veririm değilse veremem! Öyle olmayacaktır tabii. Aslında âyetin bu bölümü diğer akdi mîsak bölümlerinin tümünü an-

latır. Peki neymiş bu Allah'a kulluk birimleri? Nelermiş bunlar? Şimdi onları anlatmaya başlıyor âyet-i kerîme:

"Anaya babaya da ihsanda bulunun."

Veya anaya-babaya muhsin davranmak. Yâni ana-baba karşısında da Allah karşısında olma şuurunu taşımak. Yâni gerçekten çok orijinal bir kavram.

İhsan neydi? İhsan, Allah'ın gördüğü şuuru içinde olmak. Kişinin yaptığını Allah huzurunda, Allah kontrolünde yapma şuuru içinde olmasıdır.

Yâni bakın burada anaya-babaya itaat isteniyor bir anlamda; ama ana-babaya itaat ederken, itaat ortamında da Allah karşısında olma şuurunu kaybetmeyeceğiz. Bu işi yaparken Allah kontrolünde olduğumuzu hep hatırda canlı tutacağız. Yâni ya Rabbi! sen bana, annene şöyle davran dedin diye yapıyorum bunu. Sen, bana böyle yap dedin diye böyle yapıyorum diyerek hem Allah huzurunda olacağız, hem de onlara itaat edeceğiz.

Ama onların bizden istedikleri Allah'ı gücendirecek, kızdıracak veya azabını gerektirecek noktaya ulaşınca da o zaman onlara itaat etmeyeceğiz. Hemen o anda vazgeçivereceğiz. Anamız-babamız da olsalar dinlemeyeceğiz onları. Niye? Çünkü Allah huzurundayız ya. Allah kontrolündeyiz ya. Ne yapacaksak, nasıl yapacaksak, onun rızasını aşmayacak şekilde yapmak zorunda olduğumuzu asla unutmayacağız.

Dikkat ediyorsanız ana-babaya itaat değil, ihsan isteniyor bizden. Âyet-i kerîmede anaya-babaya itaat edin denmiyor da ihsanda bulunun deniyor. Yâni ana-baba karşısında Allah huzurunda olduğunuzu, benim kontrolüm ve murakabem altında olduğunu bir an bile unutmayın buyuruluyor. Öyleyse anaya-babaya itaatin birkaç boyutu vardır tabii. Bugüne kadar anladınız, duydunuz, dinlediniz bu konuyu da inşallah şöyle bir tekrar edelim özet olarak:

1: Anne-baba bir kere varlık sebebiyle itaate lâyıktır. Bizim varlığımız sebebiyle onlar itaate lâyıktırlar. Ve onların var olmaları se-bebiyle itaate lâyıktırlar. Annemiz-babamız bizim sebeb-i vücudumuz-dur. Yâni senin annen-baban senin varlığına sebep olduğu için ona itaat edeceksin.

Tamam, itaat edeceğim; ama babam huysuzluk yapıyor, anam namaz kılmıyor, abdest almıyor! İslâm'ı yaşamıyorlar, dinle ilgileri yok. Ne olursa olsun onlar senin annen-baban mı? Sen de ondan dolayı mı varsın? Tamam, sen onlara itaat edeceksin, bir kere; mutlak ölçü budur. Çünkü onların itaate hak kazanmaları, bizim anamız-babamız olmalarından dolayıdır. Bizim sebeb-i vücudumuz olmaları sebebiyledir. Bunun için iyi bir müslüman olup olmamaları hiç de önemli değildir.

2- İkincisi annen va baban eğer şirk konusunda, seni şirke düşürme konusunda, yâni senin dinini egale etmek, İslâm'ını ekarte etmek üzere senden bir istekte bulunuyorlarsa, o zaman sen kenara geç ve dinleme onları! Yâni onlara itaat etme! Ama hemen onları öldür! İşlerini bitir demek de-

ğildir tabii bu. Fakat bu işte ısrar ediyorlar, üstüne düşüyorlar ve senin dinini bozma boyutuna götürüyorlarsa bu isteklerini, o zaman onları diskalifiye et! Yâni onları sıfır hale getir! Ya da sessiz hale getir? demektir bunun mânâsı. Hattâ Bedir'de olduğu gibi, baban veya anan Allah'ın dinini engelleme adına varlığını ortaya koyuyor ve seni engellemeye çalışıyorsa o zaman kafasını da kes! Defterini de dür! ikinci boyut da böyle.

3- Üçüncü boyuta gelince, dünya işlerinde de onlarla iyi geçin. Ama yanlış anlamayalım, dünya işlerinde onlarla geçin demek, sözlerini dinle, dediklerinden dışarı çıkma manasına değildir. Ya nedir? İşte geçinin demektir. Gönüllerini alın demektir.

"Eğer anan bana seni körü körüne bana şirk koşmaya zorlarlarsa onlara itaat etme. Ama dünya işlerinde de maruf veçhile onlarla geçin."

(Lokman: 15)

...deniyordu ya, işte yâni tevhit ölçüsüne dayanarak, İslâm ölçüsü içinde onlarla geçin. Peki bunun ölçüsü ne olacak? Bunun ölçüsü benim bildiğim; onları gücendirme, onları küstürme demektir. Gönüllerini alarak, kandırarak yine bildiğin şekilde Allah'ın senden istediklerini yapmaya devam et demektir bunun mânâsı.

Ama mubahlardan biri de eğer onları kandırabilirsen, gönüllerini edebilir, ikna edebilirsen sen istediğini yap. Ama sen istemezsen mutlaka onların dediğini yap. Başka çaren yoktur çünkü.

Meselâ babam bana burada otur mu dedi, ya da oturma mı dedi. Orada oturmak da helâl, burada oturmak da helâl iken, babam bu ikisinden birini isterken, neden bunu istiyorsun? Senin zevkine mi uyacağım demeye hakkımız yoktur. Ama baba, bak burası daha güzel. Burada oradan daha rahat ederim filan diyerek kandırabilirsen tamam o zaman burada otur, değilse onun dediği yerde oturmak zorundasın. Veya meselâ benim babam bugün buraya gelmeme engel olursa, eğer size verilmiş bir sözüm yoksa gelmemeliyim. Ama onu kandırabilirsem o ayrıdır tabii. Benim bildiğim anaya-babaya itaatin sınırı da işte bu olacaktır. Üç kademede düşünebiliyorum.

Bir kere mutlak mânâda onlar itaate lâyıktır. Onlar iyidir diye, müslümandır diye değil, anne-baba olmaktan dolayı itaate lâyıktır. Ama itaat derken benden şirk isterlerse o zaman ben yan çizeceğim, yok kabul edeceğim, dinlemeyeceğim, duymayıvereceğim, anlamayıvereceğim, unutuvereceğim. Ama ısrar ederlerse engel koyacağız, fakat dünya işlerinde de onlara hoş görünmeye çalışacağız. Yâni anne ve babanın karşısında onlara itaat ederken de Allah huzurunda olduğumuzu asla unutmayacağız. Onlar hatırına Rabbimizi darıltacak bir noktaya düşmemeye çalışacağız inşallah.

Ama şu bizim mevcut uygulamada ana-babaya itaat biraz da onların rubûbiyet makamına geçmelerini sağlıyor ki, bu konuda daha titiz davranmak zorunda kalacağız. Yâni adam diyor ki, illa da benim dediğim olacak. Zevkini tatmin için değil; ama belki enaniyetini putlaştırmak için diyorsa, onun bu zulmüne engel olmaya da çalışacağız. Çünkü onun

bu hareketi, kendini Rab makamında görmesinden ötürü bir zulümdür. Öyle olunca da artık burada konu anneye-babaya itaat konusu değil, annenin babanın kötülüğüne engel olma konusudur ki, o zaman ona da dikkat edeceğiz. Onların her dediklerini yaparak onları putlaştırmamaya dikkat edeceğiz.

Tabi bunu da nasıl ayarlayacağımız konusu da ayrı bir konudur. Tıpkı bıçak sırtı gibi bir şey. Bir yana kaydı mı öbür yandan kaya-caktır, ikisinin ortasında durmak çok zordur yâni.

Bir özet yapalım ve geçelim: Anaya babaya ihsan:

a- Onları hayra, hakka teşvik etmektir. Babamız-anamız olarak sürekli onları hayra teşvik edeceğiz. Allah'ı hoşnut edecek amellere teşvik edeceğiz. Onları hep cennet yolunda tutmaya, cehennem yollarına barikatlar koymaya çabalayacağız.

b- Onlara karşı merhametli davranmaktır. Onlara karşı hep merhamet edeceğiz. Onlar üzerine tıpkı onların biz küçücükken bize karşı rahmet ve merhamet kanatlarını gerip bizi koruduk-ları, kolla-dıkları gibi biz de onların üzerine rahmet ve merhamet kanatlarımızı gereceğiz. Onların cehenneme gidişlerine göz yummayacağız.

c- Allah'ın size ulaştırdığını siz de onlara ulaştırın demektir. Allah'ın bize ulaştırdığı gerek kitap bilgisini onlara ulaştırmak şeklinde, gerekse Allah'ın bize lütfettiği rızıklardan onlara vererek onlarla paylaşmadan yana olacağız.

d- Onları cennete götürmenin savaşını verin demektir. Yâni onlara cennet yollarını açıp onların cehennem yollarına barikatlar koyun demektir.

Evet işte böylece ana-babalarımıza karşı muhsin davranacağız. Onlar karşısında hep Allah huzurunda olduğumuzun, onlardan önce Allah'ı darıltmamamız gerektiğini unutmayacağız. Onların Allah'ın emir ve arzularıyla çatışan arzu ve isteklerini yerine getirerek, onları putlaştırarak Rabbimizi darıltma durumuna düşmeyeceğimiz gibi, onların hiçbir isteklerini yerine getirmemek şeklinde de Rabbi-mizin ihsan emrini çiğnemeyeceğiz. Hep Allah huzurunda olduğumuz bilincinde olacağız. Başka kimlere karşı ihsan istiyormuş Rabbimiz?

"Akrabaya da ihsanda bulunun."

Akrabaya iyilikte bulunmak da aynı mânâlara gelmektedir. Malla, lisanla, bilgiyle onları cennete götürmeye çalışın demektir. Akrabalarınızı kendi hallerine bırakmayın ve sürekli onlarla görüşerek hak yolda olmalarını sağlayın demektir. Onlarla ilişkilerinizi de yine Allah huzurunda olduğunuzu unutmadan ayarlayın. Onlara karşı Allah'ın istediği şekilde davranın. Allah'ı küstürecek ilişkilere asla girmeyin diyor Rabbimiz.

"Yetim ve miskinlere de ihsanda bulunun."

Yetim ve miskin. Toplumda ortadan kaldırılmaları mümkün olmayan bu iki gruba da iyilikte bulunun. Yâni bu iki grubun ortadan kaldırılması mümkün değildir. Bunlar

toplumda her zaman var olacaktır. Çünkü ne yaparsanız yapın birilerinin anası ölecek, babası ölecek ve yetim kalacaktır. Bu iki gruba da ihsan edin. Yetim ve miskinlerden kimisinin kafası açtır, kimilerinin kalbi, kimilerinin de midesi açtır. Onların bu üç bölgelerini doyurmayı ihmal etmeyin. Kafanın gıdası bilgidir, kalbin gıdası iman, midenin gıdası da helâl rızıktır.

Öyleyse toplumda var olan bu yetim ve miskinlerin sadece midelerini doyurmakla iş bitti zannetmeyin. Onların kafalarını İslâm bilgisiyle, kulluk bilgisiyle doyurun, kalplerini de Allah'ın istediği imanla doyurun. Yâni yetimlere, analı babalı olanlar gibi bir dünyada yaşatılmaları konusunda ihsanda bulunun. Miskinlerin de paralı pullu olanlar gibi yaşatılmasını sağlamak üzere ihsanda bulunun. Yediğinizden yedirip, giydiğinizden giydirip, onların huzurunu sağlamaya ve onları kendi hayat standartlarınıza çıkarmaya gayret edin.

"Bir de insanlara güzel söz söyleyin."

Güzel söz insanların hoşuna giden söz demek değildir. Allah'ın hoşuna giden söz güzeldir. İnsanları hoşnut edecek sözler güzel değildir, Allah'ı hoşnut edecek sözler güzeldir. Hani Allah'ın Rasû-lü bir hadislerinde bunu şöyle anlatıyordu:

"Gerçek müslüman müslümanların elinden ve dilinden sâlim olduğu, selâmette kaldığı kimsedir."

Müslümanların elinden ve dilinden mutazarrır olmadığı kimse en faziletli mü'mindir, buyurur Allah'ın Rasûlü.

Ama bu demek değildir ki emr-i bil'marûf yapmayan, haddi uygulamayan, insanları cezalandırmayan kişidir. Halbuki bu yukarıda sayılanlar insanları her zaman rahatsız edecektir. O halde insanları nelerin rahatsız edeceğini bilmek zorundayız. Ya da insanları rahat, veya rahatsız etmenin ne demek olduğunu bilmek zorundayız. Gerçek rahat dünya rahatı değildir. İslâm, rahat ve saâdet kaynağıdır. İslâm, kişiye ebedî saâdet kazandırmak, kişiyi daru'sselâm'a götürmek için gelmiştir. Gerçek rahat ve gerçek saâdet de selâmet ve rahat yurdu olan ahiretteki saâdettir.

Öyleyse kişinin elinden ve dilinden sadır olan şeyler insanları daru'sselâma, saâdet yurduna götürüyorsa, konuştuğu ve yaptığı şeyler müslümanları daru's-selâma, yâni cennete götürüyorsa; işte bu mü'min, en hayırlı mü'mindir. Yoksa burada anlatılan sadece insanların dünyadaki saâdetlerini sağlamak değildir.

Allah'ın Rasûlü insanları recm ederken ve savaş için onları Bedir'e götürürken, hırsızlık yapan kişinin elini keserken, belki onları dünya açısından rahatsız ediyordu, ama daru's selâm saâdetlerini ha-zırlıyordu onların. Yâni cennete kazandırıyordu onları. Öyleyse insan-lara söz söylerken hayırlı ve maslahata uygun söz söyleyeceğiz. Bulunduğumuz makam, bulunduğumuz konum neyi gerektiriyorsa onu söylemek zorundayız.

Madem ki insanlar benim elimden ve dilimden sâlim olacaklarsa, öyleyse ben de hiç konuşmayıvereyim, dilimi tutuvereyim demenin de anlamı yoktur. Aksine bulunduğumuz

makam neyi gerektiriyorsa, Allah ve Rasûlü neyi konuşmamızı istiyorsa onu konuşmak zorundayız. İşte o zaman müslümanlar bizim elimizden ve dilimizden sâlim olurlar. Ama öyle değil, ağız değil de bizden açılacak olan, cehennem çukurlarında bir çukur olacaksa işte o zaman susmak zorundayız.

Evet, insanlara güzel söz söyleyin denmiş, sadece müminlere değil. Tüm insanlara güzel söz söylemek zorundayız. İnsanları cennete götürücü söz söylemek zorundayız. Bu güzel söz konusunda Fussilet sûresinin 33. âyetinde şöyle buyurulur:

"Doğrusu ben kendini Allah'a verenlerdenim? Diyen ve salih ameller işleyen ve de Allah'a çağıran kimseden daha güzel sözlü kim vardır".

(Fussilet 33)

Tabii buradaki insanlara güzel söz söylemeyi iyilikle emretmek ve kötülükten menetmek şeklinde anlamışlar. Bir de biliyoruz ki:

"Sözlerin en güzeli kelâmullahtır."

Öyleyse en çok konuşacağımız şey Allah'ın kelâmı olsun. İnsanlara en çok duyuracağımız, en çok sözcülüğünü edeceğimiz vahiy olmalıdır. İnsanlara insan sözü değil Allah sözü taşıyacağız. Zira sözlerin en güzeli Allah sözüdür. Kelâmların en cennete götürücü olanı Allah'ın âyetleridir.

"Bir de namazı ikâme edin ve zekâtı da verin."

Yâni bütün bu yukarıda sayılanları yapabilmek için de namazı ikâme edin, zekâtı da verin! Peki niye böyle bir bağ kurduk? Yâni anaya babaya ihsanda bulunmak, insanlara iyi davranmak, yetimle, miskinle iyi bir diyalog kurmak ve Allah'a, Allah'ın istediği biçimde kul olmayı becerebilmek için sizin Allah'a ihtiyacınız var, sakın ha Allah'la diyalogu kesmeyin. Namaz sayesinde Allah'la diyalog imkânı bulun.

Ve zekâtı da verin, yâni bunu o insanlara da ulaştırın. Namaz, Allah'tan mesaj alma işidir; zekât da Allah'tan alınan bu mesajın insanlara ulaştırılma ameliyesidir. Veya namaz bireysel bir kulluk, zekât da toplumsal bir kulluktur. Öyleyse gerek bireysel gerekse toplumsal tüm hayatınızda Allah'a kul olun. Sadece Allah'ı dinleyin. Sadece Onun hoşnutluğunu arayın.

Yâni ben gelip sana zekâtımı verirken sana şunu demek zorudayım: Arkadaş, Allah bana değişik yollarla mal göndermiş, Allah sayesinde, namaz sayesinde, namaz vasıtasıyla Allah'la kurduğum diyalog sayesinde anladım ki bunların hepsi benim değilmiş, Allah diyor ki senin de bunun içinde hakkın varmış. Al kardeşim bu senindir demem gerekirdi ya, işte Allah'tan gelenin bireysel planda kendi şahsımda uygulanmasına namaz veya Allah'tan mesaj alma ameliyesine namaz, ama bunun topluma indirgenmesine de zekât diyoruz.

Zekât malî bir kulluktur, namaz ise bedeni kulluktur. Zekât toplumsal bir kulluk, namaz ise bireysel bir kulluktur.

Ama namaz Allah'la diyalogdur, zekât da namazla aldığımız bu mesajın topluma indirgen-mesidir.

Evet sizden böyle bir mîsak aldık. Size bunu böylece dedik; ama pek azınız müstesna bu mîsakı bozdunuz. Çok azınız müstesna. Bu müstesna azınlık zaten daha önce de bu anlaşma gereğince Tevrat'la amel eden, yâni dinlerinin emirleri gereğince hayat süren insan-lardı ve şimdi de son peygambere iman edip yine aynı mîsakı en güzel şekilde yerine getiren insanlardır.

Bu istenenler kişinin kişisel dünyasını ilgilendiren kulluklardır. Yâni bir kişinin başka kimsenin yardımına ve desteğine ihtiyaç duymadan, kendi başına yapabileceği kulluklardır. Zekât da namaz da toplumsal bir yardımlaşma sonucu ifa edilecek kulluk değildir, kişinin kendi görevidir bunlar. Yâni namaz kılan da zekât veren de kişidir. Toplum yapmaz onu.

Toplumsal bir görevle bireysel bir görevin örneğini şöyle verelim: Bunu karıştırıyoruz gibi. Özellikle cemaat olalım diyenler de karış-tırıyorlar galiba. Yemek yemekle, yemek yapmak arasında fark vardır. Meselâ yemek yapmak bireysel bir faaliyet de olabilir, toplumsal bir faaliyet de olabilir. Birisi tuzunu, birisi yağını getirir, birisi domates doğrar, öbürü suyunu koyar, ötekisi ateş yakar gibi hepimiz birden yemek yapabiliriz. Veya bir tek insan kendi başına da yemek yapar. Ama yemek yeme konusu böyle değildir. Yemek yeme konusu toplumsal ve bireysel olmaz. Beraber yesekte, kendi başımıza yesek de bu bireysel bir harekettir. Yâni he-

pimiz otursak da, hepimiz kendimiz yiyoruz demektir. Herkes kendine, kendi karnına yiyor olacaktır. Evet topluca yiyoruz ama sonuçta herkes kendisi yiyor.

İşte aynen bunun gibi zekât da iki kişi arasında bir ameliyedir, ama aslında bir kişidir veren, bir kişidir alan. Adam bireysel iş yapıyor demektir.

Ama savaş öyle değildir. Esir olmak ve esir kurtarmak öyle değildir. Yâni bunlar bir kişinin yapabileceği bir şey değildir, bu toplumsal bir iştir. Veya devlet yönetimi bir kişinin işi değildir, toplumsal bir iştir. Savaşı da, devlet yönetimini de bir tek kişinin bireysel olarak gerçekleştşrmesi mümkün değildir. İşte bundan sonra bakın toplumsal mîsak maddeleri sayılmaya başlanacak.

84:"Hani sizden yine mîsak almıştık, söz almıştık."

"Birbirinizin kanlarını dökmeyecek, birbirinizi öldürmeyeceksiniz diye."

"Ve kendi nüfusunuzu diyarınızdan yurdunuzdan çıkarmayacaksınız diye."

Yâni birbirinizi göçe zorlamayacaksınız. Savaş konusunda, ya da devlet konusunda, ya da diğer devletlerle toplumsal ilişkilerinizde de bu kurallara uyacaksınız. Kan dökmek yok, kan dökmeye yönelik hareket yok, kan dökmeye izin yok, bir de kan dökmenin de ötesinde birbirinizi yurtlarınızdan çıkarmaya da izin yok.

"Sonra sizler buna ikrar da verdiniz."

Bunlara riâyet edeceğiz diye söz de verdiniz. Bu Allah yasalarına riayet edeceğiniz konusunda Rabbinize ahitte bulundunuz.

"Üstelik hepiniz birbirinize şahit bulunuyordunuz."

Yahut da bunun böyle olduğuna bugün de şahitlik edecek kadar bilginiz vardı. Bu ahid sizden alındı da. Peki ne zaman? Hz. Mûsâ döneminde. Ne zaman? Hz. peygamber dönemine kadar her bir dönemde bu ahdi siz verdiniz de.

85:"Sonra sizler birbirinizi öldürüyorsunuz. İçinizden kimilerini vatanlarından çıkarıp sürgün ediyorsunuz. Onların aleyhinde kötülük ve düşmanlık konusunda birleşiyor ve yardımlaşıyorsunuz. Ve şâyet onlar düşman elinde esir olarak size gelirlerse mal karşılığında esir mübadelesi yapıyorsunuz. Halbuki onları sürgün etmek de size haram kılınmıştı. Yoksa siz kitabın bir bölümüne inanıp da bir kısmını inkâr mı ediyorsunuz? Böyle yapanların cezası ancak dünyada rüsvalıktır. Dünyada rezil, rüsva olacaklardır bunlar. Kıyamet gününde ise azabın en kötüsüne, en şiddetlisine itileceklerdir. Allah yaptıklarınızdan asla gafil değildir."

Ya da sizler, yâni şimdiki sizler öyle kimselersiniz ki kendilerinizi, kendinizden olanları öldürüyorsunuz. Ya da toplum olarak sizler şu anda yahudi milleti olarak intihar ediyorsunuz. Bu yaptıklarınızla sonunuzu hazırlıyorsunuz. Allah'a verdiğiniz bu ahitlerin aksine hareketle şu anda sonunuzu hazırlıyorsunuz demektir bunun mânâsı.

"İçinizden kimilerini vatanlarından çıkarıp sürgün ediyorsunuz."

"Onların aleyhinde kötülük ve düşmanlık konusunda birleşiyor ve yardımlaşıyorsunuz."

Yâni kötülükte ve düşmanlıkta birbirinize arka veriyor ve kötülükleri topluca işliyorsunuz.

"Ve şâyet onlar düşman elinde esir olarak size gelirlerse, mal karşılığında esir mübadelesi yapıyorsunuz."

Yâni fidyelerini ödeyip onları kurtarmaya da kalkışıyorsunuz. Veya onlar size esir olarak geldikleri zaman da onlardan fidye almaya kalkışıyorsunuz.

"Halbuki onları sürgün etmek de size haram kılınmıştı."

Rivâyetlere göre Beni Kureyza yahudileri, müşrik Araplardan Evs kabilesinin müttefiki, Beni Nadır yahudileri de yine müşrik Araplardan Hazrec kabilesinin müttefikiydi. Bu yahudiler müttefiki bulundukları kabileler birbirleriyle savaşınca karşılıklı olarak onlara yardım ederler, birbirlerini öldürürler ve vatanlarından sürgün ederlerdi. Birbirlerine yahudi olanlardan esir düşenleri de fidye ile kurtarmaya çalışırlardı.

Allah diyor ki; bu ne biçim iştir? Hem onları, kendinizden olan yahudileri öldürmek için savaşıyorsunuz, hem de fidye ile onları kurtarmaya çalışıyorsunuz. Bu nasıl iştir? Bunlar bu tür bir yargılama ile karşılaştıkları zaman da diyorlar ki, bu fidye kitabımızın emridir. Kitabımız kardeşlerimiz hakkında fidyeyi emretmektedir. Böyle bir durumda fidye vererek yahudileri kurtarmak zorundayız bizler. Eğer

onlar sizin kardeşlerinizse niye vatanlarından çıkarıyorsunuz? Niye onları öldürmeye çalışıyorsunuz? Değilse niye fidye vermeye çalışıyorsunuz? Sürgün ederken bu adamalar sizin kardeşleriniz değilken, fidye vermeye gelince sanki kardeşleriniz oluyorlar. Veya fidyeyi emre-derken sanki kitabı dinlediğini iddia eden sizler, savaşırken, sürgün ederken sanki o kitap sizin kitabınız değil. Bu nasıl iştir böyle? İşinize gelen yerde kitaba sığınıyorsunuz, ama işinize gelmeyen yerde kitabı diskalifiye ediyorsunuz.

Sonra buyurur ki Allah:

"Yoksa siz kitabın bir bölümüne inanıp da bir kısmını inkâr mı ediyorsunuz?"

Kitabın bir kısmını gündemde tutuyorsunuz da, bir kısmını örtmeye mi çalışıyorsunuz? Kitabın bir kısmının mü'mini oldunuz da bir kısmını inkâr mı ediyorsunuz? Bir kısmını gündeme getirip, onları eyleme dönüştürme çabası içine giriyorsunuz da, bir kısmını görmez-likten gelmeye mi çalışıyorsunuz? Ne bu haliniz? Denilmektedir.

Bu hemen hemen bugün bütün müslümanların derdidir. Bugün de bakıyoruz bir bölüm âyetler gün yüzüne çıkarılırken, bir kısım âyetler de kenara çekilmeye çalışılıyor. Bir kısım âyetler hep gündemde tutulmaya çalışılırken, bir kısım âyetlerde duyulmasın diye âdeta ağıza bile alınmamaya çalışılıyor.

Kaplıcalara gitmiştim, bir adamın pansiyonunda kaldım, böyle namazında, abdestinde hoş bir adam. Bir gün bana dert yandı adam. Dedi ki vallahi arkadaş ben ne yapaca-

ğımı şaşırdım, hacı efendi, hoca efendi bir yığın insan geliyor, namaz kılan insanlar çoğu. Namazdan çıktık, baktım ki namaz kılan bu adamlar şortla,tesettüre uygunsuz bir şekilde banyoya giriyorlar. Hiç tesettüre riayet etmiyorlar. Birini çağırdım ve dedim ki: Ya hacı gel bize gidelim de tavuğun biri şaşırmış yolunu, herhalde bizim bahçeye gelmiş, ben de tuttum kestim, pişirdim ve hazırladım, gel beraber yiyelim, boş ver kimseye haber vermeyelim dedim diyor. Adam bir irkildi şöyle diyor, yahu hacı efendi olur mu? Haram filan demeye çalıştı diyor. Ya? dedim, demek çalınmış tavuğu yemek haram da açık saçık hamama girmek helâl mı? Dedim diyor.

Bakıyoruz müslümanların hayatına, Allah hayatının bir bölümüne karışıyor, sanki öbür bölüme karışmıyor. Devlet bilmem ne parasını kesmiş, on gün sonra vereyim ama yüzde şu kadar fazla vereyim diyor, adam başlıyor araştırıp soruşturmaya, bu yüzdeyi ne yapacağım diye. Bu bölüme Allah karışıyor da öteki bölüme sanki Allah karışmıyor. Yâni kazancının diğer bölümünü hiç sormuyor, sanki Allah o bölüme hiç karışmıyor.

Veya işte fâizli, kredili kooperatiflerde danışmanlık yapmak veya mimarlık, mühendislik yapmak işine yanaşmıyor da müslüman, fâizli diyor, olmaz bu diyor, ama sanki öbür kooperatifler caizmiş gibi hiç sormuyor adam.

Veya gelininin gelinliğini düşünüyor da adam, eşyasını hiç düşünmüyor. Veya evinin eşyasını düşünürken adam komşusunu düşünmüyor. Ya da kazanırken düşünüyor adam da harcarken düşün-müyor. Harcarken düşünüyor da kaza-

nırken düşünmüyor. Allah sanki hayatının bir bölüme karışıyor öbür bölüme karışmıyor gibi çok tuhaf bir iş. Bakın Rabbimiz buyuruyor ki:

"Kitabın bir kısmına inanırsınız da bir kısmını inkâr mı ediyorsunuz?"

Bizim esmer arkadaşlar, eskiden sepet örerler ve satarlardı. Böyle büyüklü küçüklü. Sorarlardı kaç lira bu sepet? İşte üç lira, beş lira o zamanın parası. Adam eline alıp, yahu pek de küçükmüş! filan deyince, büyüğünü eline alıp birbirine vurarak, bunu görün de, hunu görmen mi? derdi. Yâni müslümanlar da sanki bunu görüyorlar ama bunu görmüyorlar.

Meselâ ekmek kırıntılarının yere dökülmesine tahammülü ol-mayan, bu konuda çok hassas davranan kimi müslümanlar hanımla-rının, kızlarının sokaklarda el âlemin ayaklarının altında sürünmesini hiç göremiyorlar.

Veya annesini bir hafta görmeden yaşamanın caiz olmadığını bilen ve buna tahammül edemeyen kimi müslümanlar aylar yıllar Allah'ın kitabıyla görüşmeden yaşayabiliyorlar. Bunu görüyorlar da bunu görmüyorlar. Sanki Allah hayatının bu bölümüne karışıyor da, şu bölümüne hiç karışmıyor.

Bakıyoruz müslümanlardan kimileri sadece zikir, fikir, tesbih, gece namazı âyetlerini gündeme getirirken öteki âyetleri sanki gör-mezden geliyorlar. Tamam bunlar da var, bunlar da bilinmeli, bunlar da anlaşılmalı, ama ötekiler de bilin-

melidir. Meselâ bakıyoruz bir başka müslüman grup da işte vatan, devlet, nizam, intizam, Allah'ın indirdiği âyetlerle hükmeden, hükmetmeyen filan, bir tek orayı okuyor; o da öteki bölümleri sanki atlamaya, kapatmaya çalışıyorlar.

Bir başka grup müslüman da kıssa ile başlıyor, kıssa ile bitiriyor. Sanki Kur'an'da kıssadan başka âyet yokmuş gibi sadece bunları gündeme getiriyorlar. Tamam bunlar da var Kur'an'da, bunlar da okunmalı, bunlar da gündeme getirilmeli de, ama bakıyoruz müslü-manlar bir bölümü alırken diğer bölümleri ihmal ediyorlar. İşte bu iyi değil. Ama şöyle bir mâzeretten dolayıysa bu caizdir. Meselâ şu anda Bakara'yı okuduğumuz için Âl-i İmrân'dan söz edemiyorsak, okumaya, öğrenmeye devam ettiğimiz sürece bu caizdir. Ama hep yerimizde sayıyorsak bu kötü işte.

Hocanın birinin hutbe kitabını çaldılar. Adam kırk senedir aynı kitaptan hutbe okurdu. Önümüzdeki inci gününün ın cı günü diye yazar kitapta. Meselâ kadir gecesi veya miraç gecesi diyecek ya ve her yıl bunların tarihleri değişecektir ya, işte o ın cı dan önceye bunları yerleştirerek okurdu hutbelerini, tuhaf bir adam. Bir gün çalmışlar hutbe kitabını muzibin biri de cebine bakkal defterini yerleştirmiş. Eh komşular gelelim bamyanın faziletine! demiş, öyle alıp, alıp da borcunu ödememek de olmaz! Oradan okumaya başlamış. Yâni nedense böyle müslümanlar hep yıllar yılı aynı şeyleri söylüyorlar, bu çok kötü bir şeydir. Hep aynı grup aynı şeyleri söylüyor bu da kötü. Ya ne yapacağız? Öğrenmeye devam edeceğiz. Öğrendiğimiz bölümü öğrendikçe gündeme getireceğiz, bunu kendimize dert edineceğiz, din edineceğiz. Öğ-

rendiğimiz bölümün de her zaman eksik olacağını bileceğiz, bunun şuurunda olacağız.

Kitabın bir kısmına inanır da bir kısmını inkâr mı ediyorsunuz? Bunun sonucunun ne demek olduğunu bilir misiniz siz?

"Böyle yapanların cezası ancak dünyada rüsvalıktır. Dünyada rezil, rüsva olacaklardır bunlar. Kıyamet gününde ise azabın en kötüsüne, en şiddetlisine itilecek-lerdir. Allah yaptıklarınızdan asla gafil değildir."

Dünyada rüsvalık. Bunu tattılar da zaten dünyada. Bu âyetlerin gelmesinden kısa bir süre sonra Beni Kureyza yahudileri toptan öldürülmekle, Beni Nadir yahudileri de yurtlarından sürülüp çıkarılmakla bunu bizzat dünyada tatmışlardır.

Bu alçaklar, bu yahudiler sırf müşriklere, putlara, putçulara destek olmak için kendi kardeşlerini hedef alıyorlardı. Yaptıkları iş, putların ve putçuların işlerine yarıyordu. Birbirleriyle vuruşmaları putperestlerin işine yarıyordu.

Bugün de müslümanların kardeşleriyle vuruşmaları kâfirlerin işine yaramaktadır. Onlar birbirleriyle vuruştukça putçular kazanıyor. Dün İsrâil oğulları böyle yapmıştı, bu gün İsmail oğulları da aynı şeyleri yapıyorlar.

Kitabı parçalayıp onun bir kısmını kabul edip bir kısmını reddediyorsunuz öyle mi? İşinize gelenleri kabul edip,

işinize gelmeyen-leri de reddediyorsunuz öyle mi? Nereden aldınız bu yetkiyi? Kimden aldınız bu izni?

Bakara'dakileri kabul ama Âl-i İmrân'dakileri red, bu nasıl bir şeydir böyle? Kur'an'ın namazını kabul edip, hukukunu reddetme biçiminde, Kur'an'daki ibâdet âyetlerine evet, ama aynı Kur'an'ın ekonomik düzenlemelerine gelince hayır demek biçiminde, Kur'an'ın orucunu kabul ama aynı kitabın siyasal bakış açısına gelince, sosyal yapılanmalarına gelince hayır biçiminde, kitabın bir kısmına inanıp da bir kısmını reddetme yetkisini kimden aldınız?

İşte bugünkü İslâm dünyasının bu hale düşmesinin yasası budur. Bu ümmet kitabıyla diyaloğunu kestiği için, kitabından işine gelenleri alıp işine gelmeyenleri terk ettiği için bu hale gelmiştir.

Sizden kim bunu yaparsa, yâni kitabın bir kısmını kabul eder de bir kısmını reddetmeye kalkışırsa, ya Rabbi sen bu işi bilememişsin! Halbuki bu kitabın bir kısmını indirip, bir kısmını indirmemeliydin? Dercesine Allah'a akıl vermeye kalkışırcasına böyle ikilemli bir hayatın peşinde olanlar, bir bölümü kitap kaynaklı, ama geri kalan bölümü de başka şeyler kaynaklı bir hayata razı olanlar, hayatlarının sadece bir bölümüne Allah'ı karıştırıp geri kalan bölümlerde başka İlahlar, başka Rabler bulanlar, işte bunu yapanlar için dünya hayatında rüsvalık vardır. Hepsi de rüsva olmuşlardır. İşte bizim halimiz, şu anda bu ümmet de iliklerine kadar bu rüsvalığı yaşamaktadır.

Allah korusun işte vaziyetimiz. Herşeyimizle reziliz. Ekmeği-mize sözümüz geçmiyor, yiyeceğimize sözümüz geçmiyor, şehrimize sözümüz geçmiyor, okulumuza sözümüz geçmiyor, kuralımıza, kaidemize sözümüz geçmiyor, evlenmemize-boşanmamıza sözümüz geçmiyor, alacağımıza-vereceğimize, düğünümüze-derneğimize hiç bir şeyimize sözümüz geçmiyor. Tam rezillik işte. Bundan daha büyük bir rezillik ve rüsvalık olur mu? Tam rezil ve rüsva bir hayat. İnsan bu kadar şahsiyetini kaybetmez elbette ama Allah korusun işte bu hale gelmişiz.

Ama iş bununla kalsaydı neyse. Yâni iş sadece bu dünyada rezil ve rüsva olmakla kalsaydı. Hayır iş bununla da bitmiyor. Ahirette de onlar için azapların en kötüsü vardır diyor Rabbimiz. Kıyamet gününde onlar azabın en kötüsüne atılacaklar, reddolunacaklar. En şiddetli azap, dayanılmaz bir azabın ötesinde yine dayanılmaz bir azap. Bilmediğimiz ama korunmak zorunda olduğumuz bir azap.

86:"İşte onlar âhirete karşılık dünya hayatını satın alanlardır. Onun için bunlardan azap hafifletilmez, bunlara yardım da edilmez."

Bunlar cenneti kaybetme pahasına dünyayı tercih edenlerdir. Dünya ve dünyalıklar karşılığında cenneti satanlar, bâkiyi verip de fâniye talip olanlar, değerliyi bırakıpta değersizin peşine düşenlerdir. Bundan dolayı onların azapları hafifletilmeyecek ve onlara yardım da edilmeyecektir.

İsrâil oğullarına hitap devam ediyor:

87: "Muhakkak ki biz Mûsâ'ya kitabı (Tevrat'ı) verdik. Ve ondan sonra da birbiri ardınca peygamberler gönderdik. Ve Meryem oğlu İsa'ya da beyyinat (deliller) verdik. Ve onu Ruhu'l-Kudüs'le de teyit ettik. Artık size bir peygamber nefislerinizin hoşlanmadığı bir şey getirirse her defasında bunu kibrinize yediremeyerek bir kısmını yalanladınız, bir kısmını da öldürdünüz"

Hz. Mûsâ'ya verilen kitap, insanlar için bir Furkân özelliğine sahip olan, hakkı bâtılı birbirinden ayıran, hakkı bâtılı fark ettiren Tevrat'tır.

Rabbimiz yeryüzündekileri hiçbir zaman bu kitap ve hidâyet nîmetinden mahrum bırakmamıştır. İnsanlar, Allah'ın kulları her ne zaman haktan sapmışlar, her ne zaman yollarını kaybedecek duruma gelmişlerse, Allah hemen bir elçiyle beraber hidâyet göndermiş ve onlara doğru yolu göstermiştir. Dönem geçip insanlık yeniden sapmayla karşı karşıya geldiğinde, tekrar bir elçi daha göndermiştir. Kitaplar, sahifeler, suhuflar, sözlü vahiyler yeryüzüne sürekli indirilmiştir.

İşte bir dönemin başında da Rabbimiz Hz. Mûsâ'yı göndedi. Hz. Mûsâ'ya gönderilen bir kitap ve onun arkasından da peş peşe gönderilen peygamberler ve kitaplar.

Hz. Mûsâ'dan (a.s) sonra Hz. İsa'ya (a.s) kadar kimileri Kur'-an'da isimleri zikredilen Dâvûd, Süleyman, İlyas, Elyesa, Zülkifl, Ze-keriyya, Yahya gibi ki bunlardan Zeke-

riyya ve Yahya (a.s) Hz. İsa'nın (a.s) çağdaşıdır. Aynı dönemde yaşamış peygamberlerdir bunlar.

Ve bir de bunların dışında Kur'an'da isimleri zikredilmeyen yüzlerce elçiyi İsrâil oğullarına göndermiştir Rabbimiz. Yuşa, İşmuil, Şem'un, Şaya, Armiya, Üzeyr, Hazkil gibi yüzlerce elçi. Allah'ın kutlu peygamberlerinden kimileri öldürülmüş kimileride reddedilmiştir.

Allah tüm bu elçileri bir zamanlar İsrâil oğullarına gönderdi. Bunlar da aynen kendilerine kitap gönderilen peygamberler gibi yolunu kaybeden insanlığa yol göstermişler, onları kulluğa davet etmişler, Rab ve İlâh olarak yalnız Allah'ın bilinmesi konusunda insanlığı uyarmaya devam etmişlerdir.

"Ve Meryem oğlu İsa'ya da beyyinat (deliller) verdik. Ve onu Ruhu'l-Kudüs'le de teyit ettik."

Âyet-i kerîmede anlatılan "Beyyinât" Beyyine, gün gibi açık delil demektir. Apaçık, ayan beyan deliller demektir. Meryem oğlu İsa'ya verilen bu Beyyinât konusunda şunlar söylenmiş:

1- İncil'dir demişler.

2- Hz. İsa'ya verilen mûcizelerdir demişler. Ölüleri diriltmek, hastaları iyileştirmek, çamurdan kuşa üfleyip canlandırmak, anadan doğma körleri ve deri hastalarını iyileştirmek gibi Cenab-ı Hakkın Hz. İsa'ya verdiği mûcizelerdir denmiş.

İşte kendisine Allah tarafından verilen İncil ve diğer âyetlerle Hz. İsa (a.s)'da tıpkı Hz. Mûsâ (a.s)'ın gerçekleş-tirdiğini gerçekleş-tirdi. Kendisinden önceki Dâvûd (a.s) gibi İbrahim (a.s) gibi peygamberlerin davetlerini yeniledi, o da diğer tüm peygamberler gibi insanlığı Allah'a kulluğa davet etti.

"Ve bir de onu, (Hz. İsa'yı) Ruh'ul Kudüs'le des-tekledik, (teyit ettik)"

Ruhu'l-Kudüs'le alâkalı da şunlar söylenmiş:

1- Tertemiz bir ruhtur demişler. Yahudi'ye hitap eden bu âyetler sanki sizin tarih içinde kirletmek için çırpındığınız Allah'ın peygamberi İsa, tertemiz bir ruha sahipti denilmek isteniyor.

2- Bu Ruh'ul Kudüs, Allah'ın sözüdür, yâni vahiydir, İncil'dir denmiş. Allah vahiyle Hz. İsa'yı desteklemiştir de-mişler. Nitekim Kur'-an-ı Kerim için de Rabbimiz:

"Sana emrimizden bir ruh indirdik."

(Şûra: 52)

Buyurur.

3- İbni Abbas; Bu Allah'ın İsm-i A'zamı'dır ki Hz. İsa bununla ölüleri diriltirdi demiştir.

4- Bu Ruh'ul Kudüs Cebrâil'dir demişler. Meryem sûresi: 17. âyetinde de anlatıldığı gibi:

"Ona ruhumuzu gönderdik o ruh ona bir beşer olarak temessül edip göründü."
(Meryem 17)

Buradaki "Ruhanâ" ifadesinden kasıt Cebrâil'dir denmiştir.

Allah'ın Rasûlü Hassan İbni Sabit'e şöyle buyurmuştu:

"Kureyş'e hicvet ey Hassan! Zira Ruhu'l-Kudüs seninle beraberdir."
(Müslim, fezail'üs Sahabe 157)

Öyleyse buradaki Ruh'ul-Kudüs ***"Ruh'ul-Emin"*** gibi Cebrâil'in isimlerinden biridir ve Rabbimiz Hz. İsa'yı onunla desteklemiştir diyoruz.

Peki o zaman hatırımıza şöyle bir soru geliyor: Rabbimiz bütün peygamberlere Cebrâil'i gönderdiği halde niye özellikle bunu Hz. İsa için buyurmuştur? Bu özelleştirmeyi şöyle anlamaya çalışıyoruz: Hz. İsa'nın diğer peygamberlerden farklı olarak:

1: Hz. Meryem'e Onun doğumunu müjdeleyen Cebrâil'di.

2: Hz. Meryem'e Onun ruhunu nefyeden Cebrâil'di.

3: O Meryem oğlu İsa'ydı ve babası yoktu. Allah onu fevkalade ve farklı bir yaratılışla Meryem annemizden dünyaya getirmişti. Ve ona destek olarak Ruh'ul Kudüs görevlendirilmiş; O da Ona destek olmuştur.

Böylece aslında bütün peygamberlere destek olan Cebrâil (a.s)'ın ona farklı bir destek oluşturduğunu haber veriyor Rabbimiz. Gerek Hz. İsa (a.s)'ın doğumu, dünyaya gelişi konusundaki Cebrâil'in rolünden dolayı, gerekse diğer peygamberlerde olmayan ölüleri diriltme, insanların evlerinde sakladıklarını bilmesi gibi âyetlerdeki rolünden ötürü Onun Ruh'ul Kudüs'le teyit edildiğini tekrar tekrar vurguluyor Rabbimiz. Ve şimdi de israil oğulları Hz. İsa ile karşılaşıyor.

"Artık size bir peygamber nefislerinizin hoşlanmadığı bir şey getirirse her defasında bunu kibrinize yediremeyecek ve onlardan bir kısmını yalanlayacak, bir kısmını da öldürecek misiniz?"

Her ne zaman ki size nefislerinizin hoşlanmadığı emirlerle elçiler geldiğinde, içine gömüldüğünüz hayatın zıddını söyleyen kurumlaştırdığınız yanlışlarınızdan sizi kurtarmak üzere emirlerle geldiği zaman siz büyüklük taslayıp, bir kısmını yalanlayıp, bir kısmını öldürecek misiniz?

Peygamberler, İsrâil oğullarını alıştıkları bozuk düzen hayattan kurtarmaya, onları yeniden Allah'a kulluğa çağırmaya, geleneklere kulluk etmekten vazgeçirip vahiy istikâmetinde yaşamaya çağırınca, Mûsâ (a.s) ile İsa (a.s) ara-

sındaki dönemde ne zamanki Allah'ın elçileri onları İslâm'a çağırmışlarsa:

Kibirlendiniz. Alabildiğine müstekbir ve ihtiyaçsız davrandınız.

"Onların bir kısmını yalanladınız, bir kısmını da öldürdünüz."

Gerçekten de peygamberlerden yüzlercesini yalanlarken, yüzlercesini de öldürdüler. Hattâ şehid edilenler arasında Yahya (a.s) ve babası Zekeriyya (a.s) da vardı. Yahudiler müşrik Roma ile işbirliği yaparak bu peygamberleri şehid ettiler. İki büyük peygamber şehâdet şerbeti içiyorlar, vazifelerini yapabilmenin heyecanıyla Allah'ın huzuruna gidiyorlardı, ama peygamberin varlığına tahammül edemeyen bir toplum da peygamber katili olarak ebedîyen Allah'ın gazabına maruz kalıyordu.

Peygamber sizin hoşunuza gitmeyen emirlerle geldiği zaman. Sahi şimdi bizim şu topluma peygamber gelse bu insanlar ne yaparlar? Kimileri hiç ilgilenmeyeceklerdir değil mi? Programları olanlar, yollarını belirlemiş olanlar aynen kendi programlarına devam edecek-ler, peygamber mi gelmiş, haber mi getirmiş, hiç tınmayacaklardır a-damlar. Zira ihtiyaçları yoktur peygambere. Yollarının, programlarının kesin doğruluğuna inanan ve peygamberle bunun sağlamasına bile gerek duymayan ve kendilerini kesin cennetlik gören, mutmain bir ha-yat yaşayan bu insanların ne ihtiyaçları olacak da peygambere? Hiç tınmayacaklar ve aynen yollarına devam edeceklerdir bunlar. Peygamber mi gelmiş? Allah'tan

kendilerine mesaj mı getirmiş? Hiç umursamadan yollarına, programlarına devam edeceklerdir adamlar.

Kimileri de gelecekler peygamberin yanına ve ona akıl verme-ye kalkışacaklardır. Peygamberi şartlandırmaya, ona yol göstermeye çalışacaklar ve şöyle diyeceklerdir:

Ya Rasûlallah, bak bu bizim cemaat cemaatların en iyisidir! Bizim hizip en haklı hiziptir! Gel sen de bize katıl! Bu devirde bunun dışında bir çalışma kesinlikle mümkün değildir! Bu programın dışında kesinlikle hiçbir program bizi sonuca götürmeyecektir! Aklın varsa bizimle beraber olursun! Bizim cemaata üye olursun! Değilse hiçbir değer ifade etmezsin! diyerek onu kendi gruplarına çağıranlar olacaktır.

Kimileri de: Niye geldin ya Rasûlallah? Huzurumuzu kaçırdın! Keyfimizi bozdun! Şöyle keyfimize göre ne güzel yaşayıp gidiyorduk! Sen geldin, şimdi bizler seni mi dinleyeceğiz? Yoksa efendilerimizi mi? Seni mi dinleyeceğiz, yoksa siyasal tanrılarımızı mı? Sana mı uyacağız, yoksa hukuk tanrılarımıza mı? Seni mi takip edeceğiz, yoksa ekonomi tanrılarımızı mı? İşleri birbirine karıştırıp, huzurumuzu kaçırmaya mı geldin? diyenler de çıkabilecektir değil mi?

Evet Hz. İsa (a.s) karşısında diğer peygamberler karşısında böyle davranan bu insanlara şimdi de Hz. Muhammed (a.s) geliyordu. Şimdi de Resul-i Ekrem karşısındaydı bu Allah'ın lânetine uğramış toplum. İsrâil oğulları bakın Rasulullah karşısında da dediler ki:

88:"Ey Muhammed! Bizim kalplerimizde kılıf vardır. Bilâkis. Küfürleri sebebiyle Allah onlara lânet etmiştir. Az bir bölüm de mü'min oldu."

Kalplerimiz kılıflıdır. Kalplerimiz örtülüdür bizim! Biz anlamıyo-ruz! Anlayamıyoruz senin ne dediğini! Bizi neye çağırdığını, bize nasıl bir mesaj ulaştırdığını, bizi nasıl bir hayata çağırdığını bizler anlamı-yoruz, anlayamıyoruz! Bizim kalplerimiz örtülüdür, bizim kalplerimiz kılıflıdır diyorlar.

Dinlemek istemiyorlar, anlamak istemiyorlar, duymak ve görmek istemiyorlardı alçaklar da, kalplerinin kılıflı olduğunu söyleyerek hem peygamberle alay ediyorlar, hem de kendilerini çok alçak bir hayata indirgemek istiyorlardı. Kalbimizde kılıf var, kalbimiz örtülüdür bizim diyorlardı. Bunu şöyle anlamaya çalışıyoruz:

1- Ellerinde kitapları olduğunu söylemeye çalışıyorlardı hainler. Bizim amel edecek, okuyacak, bilgilenecek elimizde kitabımız var. Bizler elimizdeki bu kitabımız sayesinde kesin bilgiye, doğru bilgiye sahibiz. Bunun için başkasına ihtiyacımız yoktur, seninkine ihtiyacımız yoktur demeye çalışıyorlardı.

2- Kalplerimiz kılıflıdır, kalplerimiz kapalıdır. Yâni senin çağırdığın düşünceye, senin davet ettiğin ilkeleri anlamaya, dinlemeye ihtiyacımız yoktur demek istiyorlardı. İbni Abbas'ın ifadesiyle zaten bizim kalplerimiz bilgi ile doludur, kalplerimiz bilgi küpü haline gelmiştir. Kalplerimiz bilgi ile

dolmuştur. Ona yeni bir dava nüfuz edemez. Yeni bir davete icâbet edemez kalplerimiz. Yâni o kadar bilgi ile dolu ki kalplerimiz, bir damla bile bir şey alacak yer yoktur orada demek istiyorlar. Kendi bilgilerini, kendi anlayışlarını, kendi düşüncelerini yeterli görüyorlar ve Kur'an'a ihtiyacımız yoktur diyorlardı.

Tıpkı günümüzde kendi bilgilerini, kendi düşüncelerini, kendi metotlarını, kendi kitaplarını yeterli görüp, bizim Allah'ın Kur'an'ına ihtiyacımız yoktur! Bizim Kur'an'ı ve hadis kitaplarını okumaya ihtiyacımız yoktur diyen kimi müslümanlar gibi. İşte şu anda görüyoruz ki kimi müslümanlar meclislerinde sürekli okuyup bilgilenmeye çalıştıkları kitapları vardır. Efendilerinin kitaplarını ellerinden düşürmemeye çalışan bu insanlar âdeta Allah'ın kitabını ve Rasûlünün sünnetini ellerine almamaya yeminliler. Sanki efendileri masummuş gibi, sanki o insanların yazıp çizdikleri mutlak doğruymuş gibi onlara sarılıyorlar. Biz Allah'ın kitabını anlayamayız diyorlar. Sanki Allah sözlerini, kelâmını efendileri kadar net ve açık anlatmaktan âcizmiş gibi. Sanki o efendileri meramı Allah'tan daha güzel anlatma gücüne sahipmiş gibi garip bir tavrı sürdürmeden yanalar Allah korusun.

Veya işte şu anda adı müslüman, nüfus cüzdanı müslüman olup da bilerek yahut bilmeyerek bilimi putlaştıran, bilimi Allah bilgisi yerine ikâme etmeye çırpınan nicelerinin: Efendim, bu devirde bilim herşeyi halletmiştir. Bilimin çözemediği bir şey kalmamıştır. Binaen aleyh artık bu devirde vahye gerek kalmamıştır. Kitaba ve sünnete gerek kalmamıştır. Bizim kalplerimiz bilimin verileriyle öylesine mutmain ki

onun dışında başka bir şeye asla kulak vermeyiz diyorlar. İşte dünün yahudileri de Allah bilgisine, vahiy gerçeğine karşı aynen bu tavrı takınıyorlardı.

3- Bir de bu yeni dinin sorumluluklarından kendilerini kurtara-bilmek için belki de kendilerini aptal yerine, ahmak yerine koyuyor-lardı hainler. Biz gerçekten senin ne demek istediğini, bu Kur'an'ın ne demek istediğini anlayamıyoruz ey peygamber diyorlar ve bunu anlayabilecek, kavrayabilecek zekâya, anlayışa, kavrayışa sahip olmadıklarını söylüyorlardı.

Böyle bir sorumluluktan kurtulabilmek için kendilerini aptal yerine, geri zekâlı yerine koyuyorlardı. Şimdi de öyle mi? Allah korusun da müslümanlardan kimileri: Ben ha! Yâni bu kitabı anlayacak ve çocuklarıma anlatacağım ha! Biz kim, bu kitabı anlamak kim! Biz kim, Rasulullah'ın hadislerini anlamak kim! Onu ancak büyük zatlar anlar, diyerek Kitabı eline bile almaktan çekinenler de aynen:

"Bizim kalplerimiz kılıflıdır."

diyen yahudiler gibi mi diyorlar? Allah korusun. Allah'a iftira ediyorlar. Halbuki Allah sizin güç yetiremeyeceğiniz bir şey emretmedim, diyor. Bunlarsa hâşâ: Ya Rabbi bizim anlayamayacağımız, kavrayamayacağımız bir kitapla sorumlu tutmuşsun diyerek Allah'a iftira ediyorlar. Veya çok parası olup da, kendisinden bir şey istemeye gelenlere karşı kendilerini sorumluluktan kurtarabilmek için kendilerini fakir göstermeye çalışanlar da öyle mi? Hadi şuraya yardım et? Denince ben ha! Nasıl yapalım kardeşim? Elimizde avucumuzda bir şey yok ki yardım etsek? Diyerek kendilerini so-

rumluluktan kurtarabilmek için fakir göstermeye çalışan insanlar da böyledir sanki.

Veya kardeşim sen de çocuklarına bu âyet ve hadisleri duyur-mak zorundasın denince kendisini güya sorumluluktan kurtarabilmek için adam diyor ki: Ben ha! Yahu ben ne biliyorum ki anlatayım? Benim bilgim ne ki anlatayım? diyerek kendilerinin sanki ağızsız ve dilsiz olduklarını söylemeye çalışanlar da galiba bunun gibidir. Ağzı var adamın ama sanki yok. Paradan söz etmeye gelince ağzı var, ama Kur'an anlatmaya gelince sanki ağzı yok. Veya peynirin küflüsünü, turşunun modelini bilmeye, balın güzelini tanımaya gelince ağız var, ama çocuklarına hadis anlatmaya gelince sanki ağzı yok. Bunlar da böyle diyorlardı, biz kim bunu anlamak kim!!

Veya bizim meclislerimizde okuduğumuz, elimizden düşürme-diğimiz, gerekli bilgilenmeyi sağlayabildiğimiz kendi kitaplarımız var, biz onları okur, onlardan bilgileniriz, başkasına ihtiyacımız yoktur. Elimizdeki bu kitaplarımız varken ayrıca Kur'an okumaya da, sünnet öğrenmeye de gerek kalmamıştır diyenler de aynı şeyi mi söylüyorlar? Allah korusun.

Evet yahudiler diyorlardı ki; kalplerimiz doludur, kalplerimiz kılıflıdır, bizim buna ihtiyacımız yoktur. Biz imanımızda, yolumuzda, davamızda, geleneklerimizde öylesine sabit bir inançtayız ki, hayatımızdan öylesine memnunuz ki, bunun aksine söylenecek hiç bir şeyden etkilenmeyeceğiz diyorlardı.

Tıpkı bugün de hayatlarından memnun görünüp, bizim ne Kitaba, ne de Sünnete ihtiyacımız yoktur tavrını sürdüren, hayatlarını sorgulamaktan kaçan kimi müslümanlar gibi. Hattâ kimileri sakın bu adamların kitaplarını okumayın! Sakın şu şu kişilerin konuşmalarını dinlemeyin! Ne olur ne olmaz belki dinlerler de kalplerinin kılıfları parçalanıverir de onlar da öyle düşünmeye başlayıverirler diye kendi cemaatlarına tembihte bulunuyorlar. Sakın o adamların derslerini dinlemeyin. Sakın bu adamların kitaplarını okumayın diyorlar.

Evet vahiy karşısında nötr davranan, peygamber karşısında bu tavrı sergileyen bu insanlara bakın ne tür bir ceza geliyor:

"Bilâkis, küfürleri sebebiyle Allah onlara lânet etmiştir. Az bir bölüm de mü'min oldu."

Hayır hayır aksine onların kalpleri kılıflı filan değil, onlar kalplerini kendileri kılıflamışlar, kendileri kılıflatmışlar. Kitap karşısında, pey-gamber karşısında, peygamberin mesajı karşısında kendilerini büyük gören, müstekbir gören, mallarına, makamlarına, cemaatlarına, sosyal ve ekonomik güçlerine güvenerek peygamberi güçsüz ve zayıf görüyorlardı. Güçsüz ve zayıf gördükleri peygamberleri öldürmeye çalışan, kimilerini yalanlayan, hayatta peygambere ve onun mesajına hayat hakkı tanımayan bu hainlere diyor ki Rabbimiz:

"Küfürleri sebebiyle Allah onlara lânet etmiştir."

Allah'ın lâneti onların üzerine olsun. Oldu da zaten. Çünkü bu insanlar Allah'ın davetiyle karşı karşıya oldukları halde, Allah'ın kitabıyla karşı karşıya bulundukları halde, peygamberin davetini ellerinin tersiyle itmişlerdir. Biz, bize yeteriz! Bizim okuyacak kitaplarımız var! Bizim peşinden gideceğimiz önderlerimiz var! Bizim uygulayacak hayat programlarımız var! Bizim kimseye ihtiyacımız yoktur! diyerek kendi kendilerine böyle bir ikilem sergileyen bu insanlar Allah'ın lânetine uğrarlarken,

"Az bir bölüm de mü'min oldu."

Ya da "Ne kadar da az iman ediyorsunuz?" demektir bunun mânâsı. Ne kadar da az iman ediyorsunuz? Ya da, pek azınız iman etti demektir. O dönemde, her dönemde az olan sayısal yapıya dikkat çekiyor Rabbimiz. Rabbim bizi bu azlardan kılsın inşallah.

89:"Yanlarındakini tasdik etmek üzere, onlara Allah katından bir kitap gelince, önceden kâfirlere karşı istimdat edip duruyorlardı. Ne zaman ki tanıdıkları o kitap gelince de onu inkâr ettiler (onu reddediverdiler). Allah'ın lâneti (onların) kâfirlerin üzerine oldu."

Bu kitap Kur'andı. Onların yanındaki Tevrat ve İncil'i tasdik ederek indirilen Kur'an. Allah'ın Rasûlü kendisine gelen bu kitabı sunuyordu onlara. Halbuki onlar bunu bekliyorlardı. Yıllardır gelecek âhir zaman Nebisini ve ona gönderilecek Furkân'ı, Kur'an'ı bekliyorlar-dı. Bekliyorlardı, yolunu gözlüyorlardı, nerede kaldı? Geç kaldı? Di-yorlardı. Hattâ müşrik Araplara karşı onunla hava atmaya, zafer ummaya çalışıyorlardı. Size karşı onunla galip geleceğiz diyorlardı.

"Önceden kâfirlere karşı istimdat edip duruyorlardı."

Kâfirlere karşı dua ediyorlardı. Onun, âhir zaman Nebisinin gelme zamanı yaklaştı. Gölgesi üzerimizde dolaşıyor, biz onunla bir olup o Nebiy-i Ekremin arkasında sizleri Âd ve İrem gibi katledece-ğiz? diye bekleşip duruyorlardı. İşte nihâyet bekledikleri karşılarınday-dı. Elinde Tevrat'ın haber verdiği kıyamete kadar insanlığı hidâyete ulaştıracak bir kitapla birlikte Rasulullah karşılarında duruyordu. O güne kadar tüm fırsatları kaçırmış, alınlarındaki zillet ve meskenet damgasını, horluk ve hakirlik damgasını sildirip, tarihteki eski yerlerini almaları konusunda son bir fırsatları kalmıştı.

İşte şimdi bu fırsat karşılarına çıkmıştı. Bu son peygambere karşı öncekilere yaptıklarını yapmayacaklar, ona farklı davranacaklar, ona inanacaklar, onu sahiplenecekler ve tüm düşmanlarına galip geleceklerdi. Ve de tarih boyunca Allah tarafından işledikleri günahlara karşılık alınlarına vurulmuş zillet ve meskenet damgası kaldırılacaktı. Yıllardır bekledikleri kurtarıcı nihâyet şu anda karşılarındaydı. Mekke'den hicret edip Medine'ye ayaklarının dibine kadar gelmişti. Ama ne yazıktır ki, bu son gelen elçiye de hiç de iyi bir tavır sergilemediler. Heyhat ki, önceki peygamberlere yaptıklarından farklı davranmadılar ona karşı da. Kitap onlara gelince, bu kitabın özelliği, onlarla ilgili yönü şuydu bakın:

Kendileriyle birlikte olanı, kendi yanlarında olanı tasdik ediyor-du bu kitap. Yâni Tevrat'ı, Zebur'u ve İncil'i tasdik ediyordu bu kitap. Onları reddetmiyordu, kabul ediyor-

du. Evet bu kitaplar da Rabbim tarafından gönderilmiş hak kitaplardır diyordu. Rabbim bir dönem Mûsâ'ya ve İsa'ya bu kitapları göndermiş ve dönemlerinde o elçileri aracılığıyla kullarına yol göstermiştir diyordu.

Mûsa'yı, Dâvûd'u ve İsa'yı (a.s) tasdik ediyor ve doğruluyordu. Yâni türedi bir kitap, türedi bir peygamber değildi bu kitap ve bu peygamber. Bu haliyle, bu özellikleriyle bu kitap ve bu peygamber onların hiç tereddüt etmeden, hiç düşünüp beklemeden kabul etmeleri gereken bir nitelikte idi. Çünkü:

Daha önce kâfirlere karşı istifta ediyorlardı. Kâfirlere karşı, müşriklere karşı fetih umuyorlardı onunla. O peygamberin gelmesiyle zafere ulaşacaklardı. Ona iman edecekler, Ona tabi olacaklar, onun komutasında yeni bir dünya kurup eski kaybettikleri âlemlere tafdıyl olma özelliklerine yeniden kavuşacaklardı. Yıllar yılı hep bunu düşlemişler, hep bunun beklentisi içinde olmuşlardı. Bir an evvel gelse de müşrik Araplara karşı şu yenilmişliğimiz, şu acziyetimiz bitse diyorlar-dı. Diyorlardı, ama:

"Ne zaman ki tanıdıkları o kitap gelince de onu inkâr ettiler (onu reddediverdiler)."

Bekledikleri gelmiş karşılarında duruyordu. Üstelik biliyorlardı, tanıyorlardı da onu. Oğullarından daha yakın tanıdıkları, bildikleri pey-gamberdi bu. Avuçlarının içinden daha kesin bildikleri, tanıdıkları kitaptı bu. İleride gelecek, Rabbimiz bu konuda şöyle buyuracaktır:

"Kendilerine kitap verdiklerimiz onu (Muhammed'i) oğullarını tanıdıkları gibi tanırlar. Ama onlardan bir grup, bile bile hakkı gizlerler."

(Bakara: 146)

Avuçlarının içini bildikleri kadar tanıdıkları, bildikleri bir peygamberdi Allah'ın Rasûlü ama:

"Küfrediverdiler onu."

Reddediverdiler, yan çiziverdiler ona ve ona gelen mesaja. Onu ve ona geleni reddettiler, inkâr ettiler, küfrettiler de:

"Allah'ın lâneti (onların) kâfirlerin üzerine oldu."

Kıyamete kadar sürecek bir lânet, onların kaderi oluverdi.

Peki bize ne dedi bu âyetler? Bizler ne anlayacağız bundan? Elbette yahudi'yi anlatmak için gelmemiştir bu âyetler bize. Bunlar bize, bizi anlatmak için gelmiştir. Bize, bizim kulluğumuzu anlatmak üzere gelmiş olan bu âyetlerden biz ne anlayacağız?

Allah korusun da biz müslümanlar, içinde yaşadıkları küfür ve şirk karışımı bir dünyanın yanlış telkinlerinden, bozuk düzen işleyi-şinden bıkıp usanıp da kendilerini mutlak doğruya sevk edecek, mutlak zafere ulaştıracak Allah bilgisini, Allah'ın kitabını, Resûlü'nün sünnetini kendilerine sunacak insanlar beklentisi içinde olurlar da, karmaşa bir hayat içinde Allah'ın kitabını ve Rasülünün sünnetini arayış içinde olurlar da ama kendi anlayışlarına, kendi geleneklerine, ken-

di fikirlerine, kendi yaşayış ve inanışlarına tamamen ters düşen bir biçimde, kendi beklentilerine ters düşecek ve hiç de hoşlarına gitmeyecek bir biçimde net ve açık olarak kendilerine Allah'ın âyetleri ve Resûlü'nün sünneti sunulduğu zaman, hem bekledikleri bir pozisyonda, hem de doğruluğundan şüphe edemeyecekleri bir netlikte Allah'ın kitabı ve Resûlü'nün sünneti kendilerine sunulunca, bunu kabul etmezler ve derlerse ki: Bizim eski dünyamız var. Eski geleneklerimiz, eski inanışlarımız, eski yaşantılarımız bize yeter! Bu da nereden çıktı şimdi? diyerek Allah'ın kitabını ve Resûlü'nün sünnetini kabul etmezlerse, Allah korusun da bekledikleri kitap, bekledikleri peygamber gelince onu kabul etmeyen yahudilerin durumuna düşeriz ki; Allah'ın lâneti bizim de üzerimize olur.

Bakın onlar da bu kurtarıcıyı bekliyorlardı da, kurtarıcı karşı-larına çıkınca eski inançlarından, eski hayatlarından vazgeçip o pey-gambere ve getirdiği mesajla ilgilenmediler. Kendilerini hakta, doğruda gördüler de Allah'ın lânetini hak ettiler.

İşte bundan dolayı önce kendimizi, sonra da topyekün müs-lümanları uyarmak zorundayız. Ey müslümanlar! Ey içinde bulunduk-ları küfür, şirk, inkâr ve ilhad pisliklerinden bıkmış, usanmış, Allah'ın istediği hayata, kendinizce bir dünyaya, kendinizin olan bir dünyaya susamış ve zafer bekleyen müslümanlar! Bunun için önder bekleyen, kurtarıcı arayan müslümanlar! Beklediğiniz önder, beklediğiniz zafer, beklediğiniz kurtuluş kitabınızın sahifeleri arasındadır. İşte kitap önünüzde duruyor. İşte peygamberin sünneti yanınızda

duruyor. Açın kitabınızı! Açın peygamberinizin örnek hayat sayfalarını! Kimseden me-det beklemeyin! Kimseden yardım ummayın! Kendiniz bulacaksınız beklediğinizi! Kendiniz ulaşacaksınız o doğruya! Arayıp da başka yerlerde bulamadığınız gerçeği kendi kitabınızda bulacaksınız! Unuttuğunuz kitabınızda. Terk ettiğiniz, hicret ettiğiniz kitabınızda. Hayatınızın tüm problemlerinin çözümünü kitabınızda ve Rasulullah'ın sünnetinde bulacaksınız. Hadi öyleyse kitabınıza yönelin! Yıllardır elinize almaya korktuğunuz, belki de yüzünüzün kalmadığı kitabınıza yönelin! Sakın yahudiler gibi:

Demeyin! Ona perde olan, onu okumanıza, onu anlamanıza engel olan tüm perdeleri, tüm engelleri, tüm yanlış düşüncelerinizi, tüm ön yargılarınızı bir tarafa iterek onu anlamaya, onunla dirilmeye çalışın! Onunla silkinmeye çalışın! Aksi takdirde unutmayın ki Allah'ın lâneti var. Şu anda beklenilen bir kitap gündemdedir. Beklenilen peygamber, beklenilen kurtarıcı yine gündemdedir. Haydi sarılın kitabınıza! Tutunun peygamberinize! Yolunuzu Allah ve peygamberiyle bulun! Hayatınızı kitap ve sünnetle düzenleyin! Allah ve Rasûlü ne diyorsa, nasıl bir hayat istiyorsa öylece yaşayın! Eğer bunu yapmazsanız, yapamazsanız bilesiniz ki; yahudilerden bir farkınız kalmayacaktır. Bilesiniz ki; onlara gelen lânet size de gelecektir. Bilesiniz ki sizler de onların durumlarına düşecek, dünyanızı da, ahiretinizi de berbat etmiş olacaksınız. Dünyada da, âhirette de rezil, rüsva bir hayatın mahkumu olacaksınız. Siz bilirsiniz diyor Rabbimiz biz müslümanlara.

90:"Allah'ın, kullarından dilediğine kendi fazlından kitap indirmesini kıskanarak ve azgınlık yaparak Allah'ın indirdiklerini inkâr etmekle kendilerini ne kötü bir şeye

sattılar. Gazap üstüne gazaba uğradılar. Ve kâfirlere alçaltıcı bir azap vardır."

Bakın âyetin anlattığına göre bunların, bu yahudilerin Kur'an'ı ve peygamberi inkâr etmelerine tek yanılgıları engel oluyordu. O bizden değildir dediler. Niye inanalım da, o bizim renkten değil! Niye kabullenelim de, o bizim ırktan değil! İsrâil oğullarından değil o! Bizim cemaattan değil o, bizim gruptan değil o, bizim familyadan değil o diyorlardı.

Dikkat ediyor musunuz, inkâr etmelerinin sebebi çok basit. Bu peygamber, İsrâil oğullarından değil de bir başka yerden çıktı. Bizim grubun içinden, bizim hizbimizin içinden değil de Araplardan çıktı diye inkâr ediverdiler onu. Halbuki Kur'an'ın ifadesine göre oğullarından bile şüphe edebilirlerdi bu adamlar, ama Rasulullah'tan asla. Kur'an-dan asla şüphe etmeyecek biçimde bilgileri vardı. Bütün bu kesin bilgilerine ve kitaplarının şehâdetine rağmen yine de kendilerinden çıkmadı diye reddediverdiler onu. Halbuki:

Allah onu, peygamberliği dilediğine lütfediyordu. Dün kendilerinden, İsrail oğullarından seçilen peygamberlere gelen vahiy bu sefer de yine İbrahim'in (a.s) öteki oğlu İsmail'in (a.s) torunlarından birine geldi diye reddedilmez ki. Kendilerinden birine gelmedi diye bunu reddetme yetkisini nereden almışlar bunlar? Yo! Allah bunlara soracaktı, ne dersiniz? Nasıl istersiniz? Kime göndereyim bu peygamberliği? diye bunlara soracaktı Allah. Bunu bekliyormuş hainler. Allah'a yol göstermeye, Allah'a akıl vermeye çalışıyor alçaklar. Şunu demeliydin ya Rabbi! Şuna göndermeliydin ya Rabbi? Diyerek sanki Allah'a akıl vermeye çalışıyorlar..

Yahut bugünkü müslümanların hakikatle karşı karşıya geldikleri zaman, birileri hakikati ortaya koyduğu zaman, kim bu adam? Bizden mi? Bizim takımda mı oynuyor? Bizim kavimden mi bu? Diyerek, hattâ kendi gruplarından gelince ne gelirse gelsin, ne olursa olsun fark etmez, ama kendi gruplarının dışındakilerden gelen ne olursa olsun onu reddetme alışkanlıkları, yahudilere ne kadar da benziyor değil mi? Ve bu tavrın kendilerinden öncekilere neler kaybettirdiğini bilmiyorlar mı, diye sorasım geliyor. Gerçekten bugünün müslüman-ları da kafalarını iki ellerinin arasına alıp derin derin düşünmek zorundadırlar.

Evet reddederlerken, inkâr ederlerken hiçbir delilleri yoktu. İblis de böyle reddetmişti değil mi? Adem'in şahsında Allah'ın secde emriyle karşı karşıya gelen İblis de hiçbir delili olmadan, sadece kendi yaratılışını ön plana çıkararak, ırkını, kökenini gündeme getirerek ben ondan üstünüm! Mümkün değil ben ona secde etmem! Dediği gibi. İsrâil oğulları da kendi yaratılışlarını ön plana alarak biz üstünüz dediler! Peygamberlik bizim hakkımızdı! Ama sen bunu bilemedin, diyerek Allah'a kafa tutmaya kalktılar. Bu Muhammed de nereden çıktı? Dediler. Ama sonunda:

"Gazap üstüne gazaba uğradılar."

Gazap üstüne gazaba uğradılar, Allah'tan bir gazaba uğradılar. Tabi kişinin hangi durumda gazaba uğradığını da ancak Allah bilecektir. Yâni kişi o durumda cennete değil de cehenneme doğru yol alıyorsa, işte bu onun için en büyük gazap, en büyük azap olacaktır Allah korusun. Ve bir de bunlar:

"Onlara zillet ve meskenet damgası vuruldu ve onlar Allah'tan bir gazaba uğradılar."
(Bakara: 61)

Âyetinden de anlıyoruz ki bunlara bir damga da vurulmuştur. Yâni zillet ve meskenet damgası. Tarihte hep böyle olagelmiştir bu iş.

Yâni Allah onlara en son Hz. Muhammed (a.s) döneminde bir fırsat tanımış, tüm önceki nanelerini silip, onları affetmek üzere onlara bir imkân tanımıştı. İşte son elçim karşınızda, eğer inanırsanız kurtulacaksınız, değilse zillet ve meskenetten kıyamete kadar kurtulamayacaksınız demişti Allah. Ama tabi bu söz kıyamete kadar her dönemde bakidir, geçerlidir. Her bir yahudi şu anda da, yarın da yine inanma imkânına sahiptir, inanırsa kurtulur, değilse bu zillet ve meskenete razı olmak zorundadır.

Bu gazap ve azap işinin tarihte görülen biçimleri sürgündür. Hayatları böyle bir sürgünle geçmiş bu hainlerin. Zillet ve meskenet biçimleri de belki meşgaleleridir ya da öyle bir ruh hali, öyle bir dünya anlayışı, öyle bir hayat anlayışıdır. Yâni öyle bir kölelik zihniyeti verilmiştir ki onlara, hep böyle azap içinde kahrolup gidiyorlar. Çünkü Allah, bugünden sonra onlar Mescid-i Haram'a hep korkarak gireceklerdir diyordu.

Bakıyoruz da şimdi ellerini kollarını sallaya sallaya giremiyor adamlar. Meselâ saray yaptırıyor adamlar, tabanını deliyor, dehlizler yapıyor, sığınaklar kuruyor, herhangi bir

saldırı anında kaçacakmış filan, hep korku içindedir yâni. Orada elini kolunu sallaya sallaya geze-miyor. Kral benim de dese, örtüsünü ben değiştiririm de dese, Kâbe-nin içine de girse gene de korku içindeler.

Evet bunlar, bu yahudiler gazap üstüne gazaba maruz kaldılar. Ve her gün müslümanların namazlarında kırk defa lânet okuyup da aman ya Rabbi bizi onlardan eyleme! Dedikleri duruma geldiler. Acaba düşünüyorum da müslümanlar bunu söylerlerken ne dediklerinin farkına varabiliyorlar mı? Müslümanlar da onların durumuna düşmüşlerse diyorum, bu duanın ne anlamı olacak da? Veya kendi kendilerine mi beddua ediyorlar ki? Neyse orası kalsın şimdi.

"Ve kâfirlere alçaltıcı bir azap vardır."

Kâfirlere, Allah'ın kitabı örtenlere, vahiyden habersiz bir hayat yaşayanlara, Allah'ı, Allah'ın dinini, Allah'ın âyetlerini kamufle edip bir hayat yaşayanlara, fıtratlarını örtenlere, kendi kendilerine yabancılaşanlara alçaltıcı bir azap vardır. Bunlar Allah'ın gökler ve yeryüzüne serpiştirdiği bunca görsel âyetlerini örtmüşler, o âyetlerin fihristi mahiyetindeki şu kitabın âyetlerini örtmüşler, Allah'ın fıtratlarına koyduğu tevhidi örtmüşler ve kendi kendilerine bir hayat yaşamaya yönelmişlerdir. İşte bundan dolayı onlar için alçaltıcı bir azap vardır.

91:Bir de onlara Allah'ın bütün indirdiklerine iman edin, denilince, biz bize indirilene inanırız derler. Halbuki hak odur ve üstelik yanlarındakini de doğrulamak ve tasdik etmek üzere gelmişti o Kur'an. De ki, Eğer mü'min iseniz, daha önce Allah'ın elçilerini niye öldürdünüz?"

Bir de onlara, bu tür insanlara deseniz ki, hadi Allah'ın indirdiğine inanın! Hadi Allah'ın kitabına gelin! Ne gerek var başka başka şeyler arıyorsunuz? İşte Allah sizin için taptaze âyetler indirdi. Evet Mûsâ için Tevrat'ı indirdiyse bir zamanlar, sizin için de Kur'an'ı indirdi. Dün o vardı, bugün de bu var, hadi bakalım denildiği zaman, yâni Kur'an'a iman edin dendiği zaman, kıyamete kadar geçerliliği korunacak ve hükmü baki olacak, kıyamet günü de insanların kendisiyle yargılanacağı şu kitaba iman edin, dendiği zaman derler ki:

Biz bize indirilene iman ederiz. Biz ancak bize indirilene iman ederiz dediler ve ondan başkasına ihtiyacımız yoktur diyerek arkasındakilere küfrettiler. Arkasındakilere iman etmediler.

Tıpkı şu anda kimi müslümanların: Bize göre, bizim hocamızın dediğini kabul ederiz? Dedikleri gibi. Meselâ piyasada bütün hocalar aslında her biri Kur'an'ı anlatsa, hiçbiri saptırmasa, değiştirmese, bir grup ötekine düşman olur muydu? Mümkün değil. Gerçekten hepsi Kur'an kaynaklı olsa, hepsi Kur'an kaynaklı anlatsa, tamam biri şöyle dedi, öbürü böyle dedi. Mutlaka farklılıklar olacaktır. Mutlaka ahlâkî yönüyle, ideal yönüyle, ya da eğitim yönüyle, eylem yönüyle farklılık olacaktır. Yâni meselâ kimisi malının tümünü vermek, kimisi yarısını vermek gibi farklılıklar olabilecektir. Kimisi hemen kılıca sarılmak, kimisi biraz mutedil olmak gibi farklılıklar olabilecektir. Ebu Bekir gibi, Ömer gibi farklılık olacak. Olsun da, ama böyle olmayacaktır müslü-manlar. Herkes diyor ki; biz, bize öğretilene inanıyoruz.

Herkes diyor ki; tamam, bizimki doğru, bizimki güzel, biz buna inanıyoruz.

Aynı durum yahudi mantığı olarak bizim piyasada da yaygındır. Babalarımız ne öğrettiyse, efendilerimiz, büyüklerimiz ne bellettiyse biz, ona inanıyoruz diyorlar. Onun dışında bir doğrunun da olabileceğine ihtimal vermiyoruz diyorlar.

"Halbuki hak odur ve üstelik yanlarındakini de doğrulamak ve tasdik etmek üzere gelmişti o Kur'an"

O inkâr ettikleri şey. Halbuki gerçek imanın hedefi haktır ve Allah'tan gelen hak nerede olursa olsun, nereye ve kime inerse insin, hak haktır, hemen onu kabullenmeleri gerekiyordu.

Biz sadece, bize indirilene iman ederiz derken, sadece Tevrat'a iman ettiklerini söylüyorlardı. Veya sadece İncil'i kabul ettiklerini söylüyorlardı. Tevrat'tan ve İncil'den sonra gelen, aynı kaynaktan gelen bir kitabı reddediyorlardı. Halbuki o da Tevrat'ın ve İncil'in sahibinden geliyordu. Bu Kur'an da Tevrat ve İncil'in sahibinden geliyordu. Ve işte üstelik yanlarındaki bu iki kitabı da reddederek değil, tasdik ederek geliyordu. Kendi kitaplarına Allah'ın istediği inanmayan, kendi kitaplarının yol gösterisiyle bir hayat yaşamayan bu insanlar elbette bu son kitaba da inanmayacaklardı. Kendi kitaplarına karşı bu kadar yamuk tavırlar takınan bu insanlardan elbette bu son kitaba karşı da müslümanca bir tavır beklenemeyecekti. Tıpkı kendi kitaplarını tahrif edip, arkalarına atıp, gündemden düşürüp keyiflerine göre bir ha-

yat yaşamaya yöneldikleri gibi bu son kitabı da arkalarına atıverdiler.

Halbuki bu kitap öyle arkaya atılacak bir özelliğe sahip değildi. Bilâkis bu adamların ellerinde kitap olarak kabul ettikleri, bizim kitabımız diye bağırlarına bastıkları tüm kitapların içindeki doğruların en doğrusunu içinde toplayan, sinesinde barındıran, hakikatin en hakikatini kendisinde bulunduran bir kitaptı.

Yeryüzündeki tüm kitaplar, kitapçıklar, ister daha önce Allah-tan gelmiş ama sonradan insanların tahrif ettikleri kitaplar olsun, isterse insanların kendi elleriyle Allah'ın indirdiği kitaplardan esinlenerek yazdıkları, oluşturdukları kitaplar olsun fark etmez, beşerin elinin değdiği, kaleminin işlediği hiçbir kitap bu kitabın yerine geçemeyecektir. Hiçbir kitap bu kitaptan öne alınamayacak, önde tutulamayacaktır. Ve yeryüzünde hiçbir lider, hiçbir önder de Hz. Muhammed'in (a.s) önüne geçemeyecektir.

Yarın mezara girilince de insanların tümü bu kitaptan hesaba çekileceklerdir. Kitabın nedir? Sualiyle bu kitabı tanıyıp tanımadığımızdan, bununla ilgilenip ilgilenmediğimizden, bunu diğer beşer kitaplarının önüne geçirip geçirmediğimizden, buna en üstün payeyi verip hayatımızı sadece buna sorup sormadığımızdan, yâni bununla amel edip etmediğimizden hesaba çekileceğiz. Kesinlikle bilesiniz ki; insanların yazdıkları kitaplardan hesaba çekilmeyecektir insanlar. Soru bu kitaptan çıkacak, hesap bu kitaptan verilecektir. Ha-

yatınızın hesabını bu kitaba göre vermek zorunda kalacaksınız.

Ve yine kesinlikle bilesiniz ki lider olarak, imam olarak, önder olarak insanlık Hz. Muhammed (a.s) dan hesaba çekilecektir. Kime uymuştunuz? Kimi örnek almıştınız? Kimin peşindeydiniz? Amellerinizi kimden almıştınız? Kimi gündemde tutmaya çalışıyordunuz? Kimi tanıyıp onun gibi olma savaşı veriyordunuz? Kimin anma törenlerini düzenleme savaşı veriyordunuz? Peygamber mi, yoksa başkaları mı? Kimin sözlerini öğrenmeye, kimin sözlerini ısrarla öğretmeye çalışıyordunuz? Kimin sünneti, kimin modeli kafalarınızda canlıydı? Peygamberinkiler mi? Yoksa başkalarınınkiler mi? Bundan hesaba çekileceğiz yarın. Bakın Kasas sûresi şöyle sesleniyor:

"O gün Allah onlara seslenir: "Peygamberlerime ne cevap verdiniz?" der."

(Kasas: 65)

Evet, ne dediniz? Nasıl karşıladınız? Nasıl icâbet ettiniz? Allah'ın peygamberine ne muamele yaptınız? Nasıl karşıladınız onu? Nasıl cevap verdiniz ona? Diye bizi onunla hesaba çekecektir Allah. Eh biz de deriz ki: Ya Rabbi, işte senin peygamberin namazdan bahsetmişti, oruçtan söz etmişti. İşte temiz olun filan demişti, biz de bunlara aynen riâyet ettik, başka ne dediğini bilmiyorduk ki? Başka bir şey demedi ki senin peygamberin deriz olur biter. Yâni Allah için söyleyin, din diye ne anlattı bize peygamber? İlmihal bilgileriydi galiba. Onu da Tavaslı mı anlattı bazen? Ya da Ömer Nasuhi mi anlattı? İşte namaz hocaları, mızraklı, ka-

malı, süngülü namaz hocaları öyle dediler, biz de icâbet ettik onlara diyeceğiz herhalde. Çünkü başka ne dediğini bilmiyoruz ki o peygamberin. Tanımıyoruz ki Allah'ın elçisini.

E ama bizim ona ait bildiğimiz, tanıdığımız üç beş söz söyleyen birisi değil ki Allah'ın Rasûlü. Hayatında altmış bin civarında söz söyleyendir, amel edendir peygamberimiz. Onlardan ne kadarından haberdarsak bizde o kadar vardır. Meselâ bir araba kaç parçadan oluşuyorsa ve sizde bu parçalardan ne kadarı varsa o kadar arabanız var demektir. Herhalde bir direksiyon, dört de teker varsa elinizde, arabam var diye sevinmiyorsunuzdur yâni. O zaman altmış binde kaç hadisiniz varsa o kadar hadisiniz var demektir. Ve peygamberi ancak o kadar tanıyorsunuz demektir.

Evet soruyorum şimdi: Kaç hadisiniz var böyle üzerinde kafa yorduğunuz? Kaç peygamber uygulaması var kafanızda? Yâni böyle anlamaya ve amel etmeye çalıştığınız, hayatınızı onunla düzenleme-ye çalıştığınız kaç peygamber uygulaması varsa, kaç sünnet birimi varsa o kadar müslümanlığınız var demektir. Allah korusun haberdar olduğumuz filan yok da bir de üstelik bu konudaki Rabbinizin sorusuna vereceğiniz cevabı düşünün. Bir de kitaptan kaç ayet bilginiz var onu düşünün. Bildiğiniz, anladığınız ve onunla hayatınızı düzenlediğiniz kaç ayetiniz var? Hayatınıza yön veren, hayatta size yol gösteren kaç ayet biliyorsunuz? Eğer sadece namaz, oruç, hac ve zekât âyetlerini bilmek yetiyorsa, eğer sadece bunlar insanı cennete götürecekse, o zaman Kur'an'dan diğer bölümleri alıp atalım, ya da Ra-sulullah'ın sünnetinden diğerlerini çıkarıp atalım, din bozulmayacaktır o

zaman. Bildiğimiz birkaç ayetin, birkaç hadisin dışında ki; onları da amel etmek üzere değil, hocaları imtihan etmek ya da lâzım olduğun-da müslüman olduğumuzu ispat için öğreniyoruz, bilmediğimiz, tanımadığımız diğer ayet ve hadisler fazlalık olacak o zaman değil mi? Halbuki o âyetlerden ve o hadislerden her biri bizim hayatımızın bir birimini düzenlemek için gelmişti. Ve o âyeti, o hadisi bilmeyen bizler hayatımızın o birimini hep yanlış düzenlemişiz demekti.

Evet bunların her birine ne dediğimizi, nasıl bir tavır takındığımızı soracak Rabbimiz, bunu unutmayalım. Madem ki bizi onunla hesaba çekecektir Allah. Öyleyse nasıl olur da bu kitap arkaya atılabilir? Nasıl olur da başka başka kitaplar bunun önüne geçirilebilir? Nasıl olur da başka başka liderler, başka başka önderler Hz. Muhammed'in (a.s) önüne konulabilir? Nasıl olur da bu son elçinin hayatı gözardı edilircesine başkalarının yazıp çizdikleri öne alınabilir? Nasıl olur da kitabın ve peygamberin önüne başka şeyler geçirilebilir? Bunun izahı asla mümkün olmayacaktır.

Çünkü bu son kitap, bu son elçi, tüm insanlardaki doğruların, gerçeklerin tümünü tasdik edici ve eksikliklerini tamamlayıcı bir özel-liğe sahiptir. Bunların doğru dediği doğrudur, eksik dediği eksiktir, yanlış dediği de yanlıştır. Kıstas bunlardır, mihenk bunlardır, elek bunlardır. Hal böyleyken doğruların kendileriyle ortaya çıkacağı bu kıstasların önüne ne geçirilebilir ki?

Ama onlar dediler ki biz bize indirilene iman ederiz. O Mu-hammed bizden değil ki! Onun rengi bizim rengimizden değildir! Onun ırkı bizim ırkımızdan değildir! O Arabın

peygamberidir, bizim değil! dediler. Böyle diyenlere buyurur ki Rabbimiz:

"De ki; eğer siz gerçekten inanmışsanız imanınız ne kötü şeyler emrediyor size?"

Şâyet sizler mü'minlerseniz, şâyet siz size indirilene iman ediyorsanız, hani biz ancak bize indirilene iman ederiz diyordunuz. Ya! Gerçekten mi? Ciddi misiniz bu konuda? Eğer sözünüzde samimiy-seniz, gerçekten iman ettiğinizi iddia ediyorsanız, e Allah'ın elçilerini niye öldürdünüz o zaman? Bu imanlarınızda samimiyseniz niye öldürdünüz Allah'ın elçilerini? Peygamber öldürmek iman mıdır, küfür müdür?

Biz, bize indirilene inanıyoruz dediğiniz Tevrat mı emrediyordu bunu size? Zekeriya, Yahya ve öldürdüğünüz diğerleri sizin peygam-berleriniz değil miydi? Niye bunları sabah öldürüp de öğleden sonra hiç bir şey yokmuş gibi, hiç bir şey olmamış gibi işinize, aşınıza gidiyordunuz? Söyleyin bunu neyle izah edeceksiniz? Sizin inancınız size peygamber öldürmeyi mi emrediyor? Sizin inandık dediğiniz kitabınız size peygamber öldürmeyi mi emrediyor? Kitabınızda böyle bir emir mi var?

Veya sizler, ey şu anda biz, bizim kitaplarımızı okuruz! Biz bizim hocalarımızın kitaplarından bilgileniriz! Bize bizim efendilerimizin, bizim şeyhlerimizin, bizim önderlerimizin, bizim siyasilerimizin, bilim adamlarımızın kitapları yeterlidir! Bizim başka kaynaklardan bilgilenmeye ihtiyacımız yoktur! Biz, bizimkilerden vazgeçmeyiz tavrında direten bugünün müslümanları, şu anda sizin de önce gündeme al-

manız gereken kitap bu kitaptı. Sizin de önce gündeme almanız gereken önder, peygamber (a.s) ve onun sünnetiydi. Kitabı ve sünneti günde-me almanız gerekirken, niye başkalarını gündeme aldınız? Niye başkalarını kitabın ve sünnetin önüne geçirme budalalığında bulundu-nuz?

Niye hep kendi oluşturduğunuz konularla, kendi oluşturduğunuz kitaplarla, kendi oluşturduğunuz önderlerle, liderlerle günlerinizi dolduruyorsunuz? Yoksa yahudiler gibi sizin imanlarınız, sizin Müslümanlığınız da bu kitaba ve bu kitapla gönderilen peygambere hayat hakkı tanımamayı mı emrediyor? Yoksa sizler de tıpkı onlar gibi mi inanıyorsunuz? Yoksa sizler de imanlarınızdan kaynaklanan bir cesaretle mi yapıyorsunuz bunu? Hem müslüman olduğunuzu iddia ediyorsunuz, hem de müslümanı olduğunuz kitabınızdan ve o kitabın tebliğcisi ve pratiği olan kulluk örneğinizden habersiz bir hayat yaşıyorsunuz. Bu nasıl bir imandır böyle? Sizin imanlarınız da size böyle bir şey mi emrediyor?

Bakıyoruz bugün müslümanlar iyilikleri, hayatları, takvaları, takva anlayışları tartışılabilecek bir kısım insanları gündeme getiriyorlar. Onlar için anma törenleri, yad etme günleri düzenliyorlar. Günlerce onları konuşuyorlar. Günlerce onların sözlerini, hayatlarını tartışıyorlar, ama peygamberleri tanımak ve tanıtmak için gündeme almıyorlar. Peygamberleri, Allah'ın yasal kulluk örneklerini konuşmuyorlar. Onların hayatlarını, programlarını, uygulamalarını gündeme almıyorlar.

Bu nasıl bir iman ki; doğrulukları kesinlikle ortaya konmuş olan, doğrulukları Allah tarafından kesinlikle tescil edilmiş olan peygamberler dururken, doğrulukları Allah tarafından kesin olarak tescil edilmemiş olan insanları gündeme getirmeye çalışıyorlar? İbrahim (a.s), Nuh (a.s), Mûsâ (a.s), İsa (a.s), Muhammed (a.s) lar yerine kim geçebilir ki? Kimi geçirebileceğiz de bunların önüne? Kim olursa olsun, hiçbir insanı, hiçbir beşeri, peygamber yerine ikâme edercesine insanlara takdim etmeye hakkımız yoktur. Heyhat ki bugün kimileri, kimilerini Allah'ın önüne bile geçirmeye çalışıyorlar. Kimilerine Allah'ın sıfatlarını yükleyerek onları, Allah makamına bile oturtmaya çalışıyorlar. Bu nasıl bir imandır anlayan anlatsın da biz de bilelim.

Evet mutlak doğrulukları Allah tarafından tasdik edilen peygamberlerden başka örnek şahsiyet aramaya gerek yoktur. Esasen bugün çevrelerinde örnek şahsiyet arayanlar peygamberleri tanıma zahmetinden kaçan insanlardır. Aman filan yerde bir zât-ı muhterem varmış. Gidip onunla bir tanışalım, bilişelim diyerek yaşayan örnek arayanlara diyorum ki: Gardaş, sen İbrahim Aleyhisselâmla tanıştın mı? Mûsâ aleyhisselâmı tanıdın mı? Nuh Aleyhisselâmı, Şuayb Aleyhisselâmı, Yunus Aleyhisselâmı tanıdın mı? İşin ne, git onlarla tanış. Beni tanımasan da olur. Ama Allah'ın hayatlarını onayladığı ve mutlak kulluk örneği olarak sana takdim ettiği bu yasal örnekler dururken boşuna ne örneği arıyorsun? Diyorum.

Sonra buyurur ki bakın Allah. Daha gerilere gidelim:

92:"Hani bir de Mûsâ size apaçık mûcizelerle gelmişti de o Tûr dağına gittikten sonra arkasından buzağıya tutunup tapındınız. Ve böylece sizler zâlimlerden oldunuz."

Mûsa size apaçık mûcizelerle gelmişti de. Acaba hangi mûcizelerdi bunlar? Allahu alem tufan gibi, çekirge, güve, kurbağa, kan, âsâ, yed-i beyza, denizin yarılması, bulutun gölgelemesi, men ve selva gibi, su fışkıran taş gibi apaçık mûcizelerdi bunlar. Evet Allah'ın elçisi böyle inkârı mümkün olmayan apaçık mûcizelerle size geldi, sonra da tutup onun arkasından buzağıya tapanlar siz değil miydiniz? Bunu da mı mü'min olarak yaptınız siz? Bunu da mı imanlarınız emrediyordu size? Bir de utanmadan inandığınızı iddia ediyorsunuz. Biz, bize indirilene iman ederiz. Biz bizim kitabımıza inanırız diyorsunuz. Söyleyin bakalım bunu da mı imanlarınız emretti sizin? Hani siz, size indirilene inandığınızı iddia ediyordunuz, bu muydu sizin imanlarınızın salih ameli?

Yâni Tevrat veya Hz. Mûsâ size buzağıya tapın mı dedi ki, buzağıya taptınız? Biz bize indirilene iman ediyoruz diyorsunuz, söyleyin bakalım hani size indirilen nerede? Mûsâ var aranızda, Tevrat var elinizde, ama siz yine de buzağıya tapıyorsunuz! Bu mu kitaba iman? Bu mu peygambere saygı? Buna mı iman diyorsunuz siz? Yok yok, hainler aslında kitaplarına da inanmıyorlar. Zaten ellerinde iman edilecek bir kitapları da yoktur. Kitaplarını tahrif ederek işini bitirmişler de esasen şöyle demeye çalışıyorlardı: Yahu önceki kitabımızı bozup da işimize gelmeyen, iştahımızı kaçı-

ran âyetlerinden kurtulup keyfimize göre bir hayat yaşamayı güç belâ becermişken şimdi bu yeni kitap da nereden çıktı? Şimdi bir de bunu bozmaya mı uğraşacağız? İşimiz yok da bir de bu Allah kitabını tahrifle mi uğraşacağız? Demeye çalışıyorlardı.

Öyleyse bu da konuşmada farklı bir metot kazandırıyor mü'-minlere. Karşıdakine böyle bazen sağ sol vuracak, ama devirmeye-ceksin çünkü devirdiğin zaman, adamın işini bitirdiğin zaman ona an-latamazsın artık. Yâni bir sağdan vuracak, bir soldan vuracaksın, ama gene de ayakta dursun o, çünkü bir şey anlatılacak ona. Çünkü biraz sonra şunları şunları hatırlayın diye tekrar tekrar söylenecek.

Allah'a inanırım, peygambere de inanırım; ama filanın yolundan kesinlikle ayrılmam diyen bugünün insanları da böyledir. İnandım dediği Allah bir türlü söyler, o başka bir türlü yaşar. İnandım dediği peygamberin hayatı bir vadide, onunki başka bir vadidedir. O yolundan çıkmam dediği varlık hatırına inandım dediği Allah ve elçisiyle çok rahat çatışma içine girdiği halde, adam hâlâ müslümanlık iddiasından da vazgeçmemektedir. Bu nasıl bir imandır böyle? Bir türlü anlamak mümkün değildir.

Sonra bir sorgulama daha.

93:"Bir zamanlar üzerinize Tûr dağını dikerek sizden sağlam söz almıştık. Size verdiğimiz Tevrat'a kuvvetle sarılın? Demiştik. Dediler ki işittik ve isyan ettik. Kâfirlikleri sebebiyle kalplerine buzağı sevgisi içirilmişti. De ki on-

lara peygamberim: Eğer sizler mü'min iseniz sizin imanlarınız sizlere ne kötü şeyler emrediyor?"

Hani o size verdiğimiz, şu anda da inandığınızı iddia ettiğiniz kitabı kuvvetle tutunuz! Ciddiyetle ona sarılınız! Onu dinleyiniz ve onun dedikleriyle amel ediniz? Diye Tûr dağını başınızın üzerine kaldırıp sizden zorla mîsak almıştık. Sizler böyle kolay kolay ahit verecek insanlar da değildiniz. Tûr dağının başınıza düşme tehlikesiyle karşı karşıya bulunduğunuz o anda, ciddi bir tehlikeyle, ciddi bir tehditle karşı karşıya geldiğiniz o ortamda ne dediniz bu mûcizeyi göre göre? "İşittik ve isyan ettik" demiştiniz değil mi? Ne demek bu? Bu, şu demektir: Evet dinlerim ama isyan ederim! Veya dinlerim ama isyan ederek dinlerim! Tamam senin sözün neydi? Git mi demiştin? Tamam dinlerim ama ben kalırım! Sen kal mı dedin? Ben otururum! Sen ver mi dedin? Ben alırım! Demiştiniz. Demek ki o kötü şartlar altında bile sizler inanmış değildiniz.

Merhum Seyyid Kutup der ki: Bunlar dilleriyle işittik diyorlardı, ama hayatlarıyla da isyan ettik diyorlardı. Tıpkı günümüzün kimi müs-lümanları gibi. Dilleriyle inandıklarını iddia ediyorlar ama maalesef hayatlarında bu imanın kokusunu bile görmek mümkün değildir. Dilleriyle ikrar ettikleri imanı hayatlarıyla nakzediyorlar. Ağızlarından geveleddiklerini yaşantılarıyla yalanlıyorlar. Dilleri ayrı şey söylüyor, hayatları, yaşantıları ayrı şey söylüyor. Buna iman denir mi? Bu Allah'ın istediği bir iman değildir. Allah'ın istediği iman kalpte karar kılmış ve amellerle görüntülenmiş bir imandır. Hayatın kendisiyle şekillendiği imana iman diyor

Allah. Sadece iddiadan ibaret olan, hayatta etkinliği olmayan bir iman boş bir iddiadan ibarettir.

"Kâfirlikleri sebebiyle kalplerine buzağı sevgisi içirilmişti."

Hainliklerinden dolayı da Allah onların kalplerine buzağı sevgisi içirivermişti. Sanki bu üşribe süngerin suyu içmesi gibi. İnsanın su içmesi gibi değil yâni. İnsan suyu içti mi iki saat sonra bütün vücuda yayılıyor o içilen su. Ama süngerin içmesi biraz farklıdır. Yâni buzağı sevdası iliklerine kadar işlemişti onların. Kalpleri onun sevgisiyle dopdoluydu. Buzağı sevgisi onların kalplerinde Allah sevgisi yerine geçti, Allah sevgisinin yerini dolduruverdi. Gözleriyle farklı bakıyorlar, kulaklarıyla farklı duymaya çalışıyorlar, çünkü Kur'an'da anlatıldığına göre yâni böyle özel bir sesi de vardı bu buzağının. Para sesi gibi böyle. Bakıyordular, seviyordular, elleriyle dokunmaya çalışıyordular, ona ulaşmaya, ona sahip olmaya çalışıyordular. Tıpkı vitrinlere bakanlar gibi, arabaya bir kere dokunabilsem diye can atanlar gibi. Yâni bütün vücutlarıyla ona yöneliyorlardı, onun karşısında ser mest oluyorlardı.

Allah sevgisi yerine hakim olan bu buzağı sevgisine, dünya sevgisi diyenler olmuş. Dünya sevgisi, dünyalıklar sevgisi kalplerine içirilmiştir onların. Öyle bir yöneliyorlar ki dünyaya, öyle bir hedefliyor-lar ki dünyayı sanki içecekler, sanki içlerine alacaklar. Dünyanın dışında hiçbir şey düşünmüyorlar. Aman diyorlar mal! Aman diyorlar para! Aman diyorlar makam! Aman diyorlar koltuk! Aman diyorlar alkış! Aman diyorlar şöhret! Bakın dediler ki:

"İşittik ve isyan ettik." Emirler, istekler karşısında toplum ikiye ayrılıyor. Ya evet dinledik itaat ederiz! Diyen mü'minler, ya da evet dinledik ama isyan ederiz! Diyenler. Ama bir üçüncü sınıf oluştu son dönemlerde. Onlar da:

"Semi'na ve nesiyna"

Diyorlar. Dinledik, duyduk ama unuttuk diyenler. Dinledik ama buradan çıkmadan unuttuk, işi bitti! Diyenler. Evet böyle bir grup oluştu günümüzde. Dinliyoruz ama hemen unutuyoruz. Hem öyle çabuk unutuyoruz ki Allah korusun bir âyetten ötekine geçince bile unutuluyor, baş tarafı unutuluyor. Buradan çıkmadan unutuluyor. Veya Kur'-an kapanınca unutuyoruz. Ders biter bitmez başlıyoruz hemen eylemsel girişimlere, İstanbul'daki yürüyüşlere, çek senet hesaplarına ve Kur'an orada kalıveriyor yâni kendi başına mahrum ama mahcur olarak. Rabbim ne olur bize şuur ver! Ne olur bizi sana, kitabına ve elçine karşı bu vurdumduymaz, bu saygısız, bu küstah tavırlarımız-dan kurtar. Bize istediğin ve razı olduğun tavırları lütfet! Güzel tavırlar, güzel duruşlar nasip buyur!

Arkadaşlar, Allah için burada çok önemli gördüğüm bir konuya dikkat çekeyim inşallah. Haftada bir iki gün toplanıp kitabımızı okumaya, dinlemeye çalışıyoruz. Her gün, her zaman yapamıyoruz bunu. Hal böyleyken ancak haftada bir iki saatimizi bu işe ayırabildiğimiz halde, ders biter bitmez hemen âyetler ortamından uzaklaşıp seçimden geçime, borçtan, çekten, senetten, kazanmaya, harcamaya geçiveriyoruz ve Allah korusun okuduğumuz âyetler orada kalı-

veriyor. Âyetlerin mesajı hemen buracıkta unutuluveriyor. Allah korusun bu çok kötü bir durumdur. Allah rızası için burada ders öncesi ve sonrası başka bir şey konuşmayalım. Okuduğumuz bu âyetler üzerinde yoğunlaşalım. Dönelim bir daha konuşalım, dönelim bir daha soralım, iyice öğrenmeye ve özümsemeye çalışalım. Buradan çıktıktan sonra da yine bu âyetleri kafamızda canlı tutalım. Gittiğimiz her yerde bunları gündeme getirelim. Böylece hem kendimizi diri tutalım bu âyetlerle, hem de çevremizin dirilişine imkân hazırlayalım. Değilse Allah korusun lânete uğrayanlardan oluruz.

BİRİNCİ CİLDİN SONU.